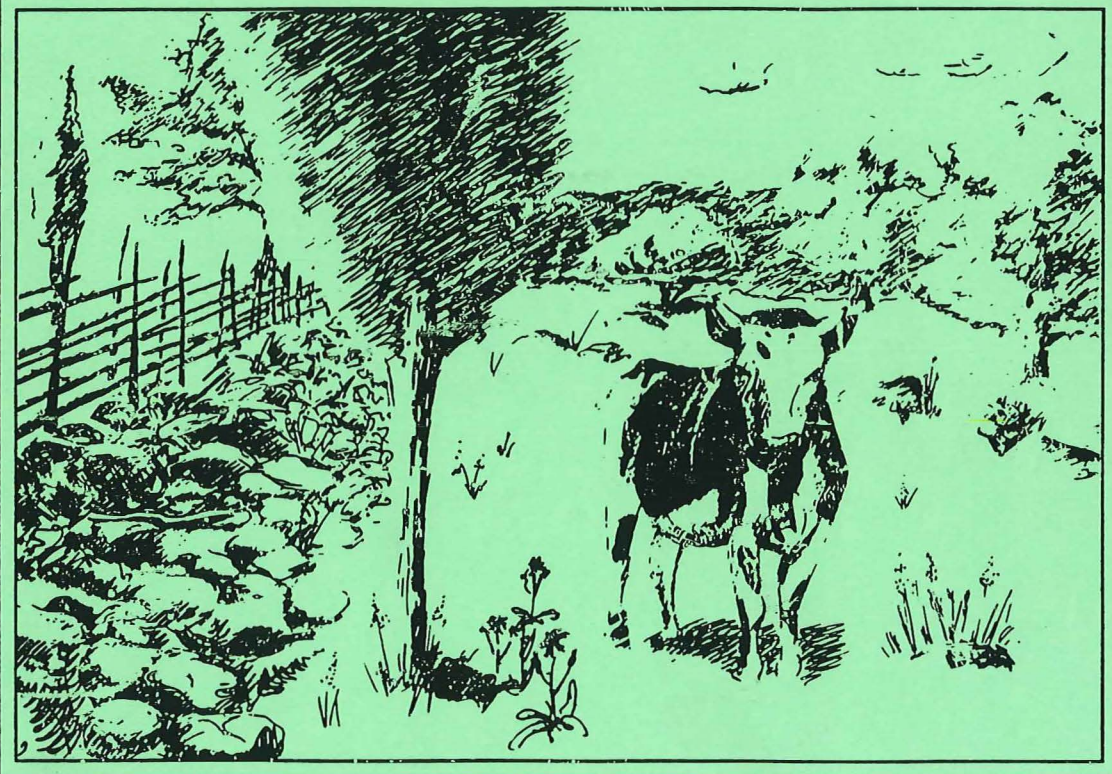
Länsstyrelse ex Referensex.

LÄNSSTYRELSEN I KALMAR LÄN
INFORMERAR 1991:3

INVENTERING AV ÄNGS- OCH HAGMARKER

Borgholms kommun

Samtliga illustrationer: Dagny Lid.

Länsstyrelsen i Kalmar län
391 86 Kalmar
Telefon 0480-820 00

Miljövårdsenheten

Meddelande 1991:3

Ängen, där djurens vinterfoder bärgades, och hagen, där djuren betade under sommaren, var en gång bondens viktigaste marker. Nu är de blommande ängarna och betesdjurens tuktade hagar i snabb takt på väg att försvinna. De är inte längre en självklar del av odlingslandskapet.

Samtidigt är ängarna och hagarna naturtyper som berikar landskapet och förhöjer naturupplevelsen. De hyser en enastående rik flora och fauna. Här finns växter och djur som under många århundraden anpassat sig till bondens sätt att sköta marken. När markerna nu växer igen eller gödslas försvinner de. Totalt är nästan 200 växter i ängar och hagar hotade!!

Att bevara åtminstone de värdefullaste delarna av detta kulturarv är en angelägen uppgift. Nu krävs samverkan mellan enskilda brukare, ideella organisationer, stat och kommun. Den här inventeringen ska förhoppningsvis vara ett hjälpmedel i en sådan strävan!

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Del 1	INLEDNING	1
	HISTORIK	2
	METODIK	4
	KOMMUNBESKRIVNING	6
	SAMMANFATTNING	7
Del 2	ÖVERSIKT KLASS I-III	9
	OBJEKTBESKRIVNING	15
	ÖVERSIKT ÖVRIGA OBJEKT	299

Bilagor

Bilaga 1 Fältblankett
Bilaga 2 Markslag och naturtyper
Bilaga 3 Indikatorarter
Bilaga 4 Vegetationstyper
Bilaga 5 Skötselråd

I inventering eftersöks naturliga ängs- och hagmarker

De naturliga ängs- och hagmarkerna representerar stora natur- och kulturvärden, som i snabb takt håller på att utarmas eller försvinna.

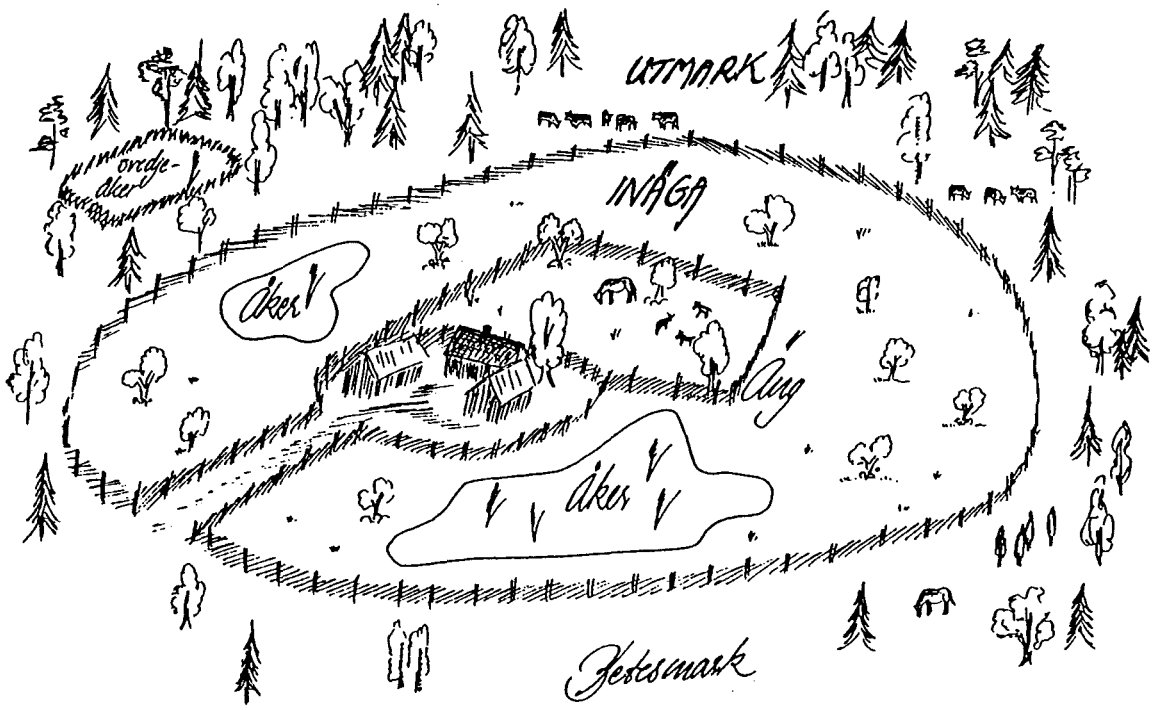
Mot denna bakgrund startade naturvårdsverket under 1987 en inventering av ängs- och hagmarker i hela landet. Syftet med inventeringen är att lokalisera och klassificera kvarvarande arealer opåverkade slåtter- och betesmarker. Länsstyrelserna har ansvaret för arbetet regionalt. I Kalmar län inventerades Emmaboda och Nybro kommuner under första året. Torsås, Mönsterås och Hultsfred blev färdiga under 1988. Högsby, Vimmerby, Oskarshamn och Kalmar kommuner inventerades under 1989 och 1990 blev Västervik, Mörbylånga och Borgholm kommuner inventerade. Naturvårdsverket svarar för huvuddelen av finansieringen. Dessutom har kommunerna bidragit med ekonomiskt stöd, vilket har gjort inventeringen möjlig.

I inventeringen eftersöks naturliga ängs- och hagmarker som, under lång tid och i obruten följd, använts som slåtter- eller betesmark. Dessutom ska marken inte ha varit utsatt för sentida påverkan exempelvis i form av gödsling eller vara kraftigt igenväxt.

Många betesmarker som ytligt sett har hagmarkskaraktär är igenlagda åkermarker med åkerholmar och dungar. Andra har, genom gödsling eller igenväxning, en helt förändrad eller utarmad flora och fauna. Sådana marker har fått en låg klassning eller upptas inte alls i denna inventering, trots att de i vissa fall kan vara mycket värdefulla från andra utgångspunkter t ex som inslag i landskapsbilden eller som strövområden.

Bondens vackra landskap fanns redan på järnåldern

Ängen och hagen har en lång historia. I mer än 1 000 år har slåtter och bete präglat naturen i Sverige. Järnåldersbönderna bärgade gräs och löv till vintern och hägnade för djuren på samma sätt som generationer jordbrukare gjort efter dem ända in i vårt århundrade. Bonden hade stor kunskap om hur fodermarkerna, äng och hage, skulle skötas för att ge största möjliga avkastning. Och växterna utvecklade ett mångfald former och särdrag för att överleva mulens och liens framfart. Resultatet blev det vackra, svenska odlingslandskapet där ängen och hagen hade en central roll.

Ängen gav djuren vinterfoder

När människan blev mer permanent bofast och man började "stalla" djuren på vintern, behövdes stora mängder vinterfoder. Slåtterängen blev då den viktigaste delen av odlingslandskapet. Ängen och åkermarken låg, tillsammans med hagen, närmast gårdarna. De tillhörde den s k inägan.

Ängen var bondens värdefullaste markslag. Den bestämde hur många djur han kunde föda. Antalet djur påverkade dessutom åkermarkens storlek och avkastning, eftersom den enda tillgängliga gödseln kom från djuren. Härifrån kommer det gamla talesättet "äng är åkers moder". Ängen hade ofta ett glest träd- och buskskikt. Visst stal träden en del näring och ljus, men de gjorde ändå stor nytta. Träden kunde dra till sig näring från djupare jordlager, som kom marken tillgodo när löven föll på hösten. Vidare gav träd och buskar en god fördelning av ljus och skugga. Man kvistade också träden, d v s skar kvistar och band till kärvar som torkades för att dryga ut djurens vinterfoder.

Slåttern började oftast under andra hälften av juli. När ängsvädden och slåtterfibblan blommade, när rödklöverns blomma blivit brun och när slåttergubbens sidoskott, bondens drängar, blommade var det dags att slå ängen. Slåttern, som engagerade hela byns befolkning, kunde hålla på en dryg månad.

Hagen gav djuren sommarfoder

I det gamla odlingslandskapet fanns två typer av betesmarker: utmarksbetet och hagen vid bebyggelsen. Flertalet djur gick på sommarbete i utmarken. Man sa att djuren gick "på skogen". Utmarksskogen såg inte ut som våra dagars skogar utan var gles och nästan parklik. Trädskiktet var oftast lågvuxen björk med inslag ett och annat barrträd. Utmarken var inte hägnad frånsett det stängsel som hindrade djuren att komma in i inägan. Hela byns djur betade tillsammans i utmarken. I utmarksskogen bedrev man ett extensivt skogsbruk, med endast mindre uttag till husbehov. Ibland tog man även upp tillfälliga åkrar, s k svedjeåkrar.

Småkalvarna och dragdjuren, som man ville ha hemmavid, gick i en beteshage invid byn. Den var ofta glest trädbevuxen, stängslad och begränsad i storlek. Alltså mer lik det vi idag kallar hagmark.

Skiftesreformer och nya brukningsmetoder ledde till en omfattande landskapsomvandling.

Bondens sätt att sköta sin mark följde samma mönster in på 1800-talet. Sedan började en ny tid då de urgamla odlingsformerna förändrades eller upphörde. Först kom skiftesreformerna. Jorden omfördelades och varje brukare fick mer sammanhållna marker. Så följde nya jordbruksredskap, vallodling, handelsgödsel och en omvälvande mekanisering slag i slag.

Nyupptagna åkrar bredde ut sig på bekostnad av ängen. Genom vallodlingen gav åkern både brödsäd och vinterfoder till djuren och ängens betydelse minskade. Skogsbruket började drivas mer rationellt och man fann att djuren konkurrerade med virkesproduktionen. Djuren flyttades istället till inägan där de stenigaste och magraste ängsmarkerna återstod. Det är dessa marker vi idag hittar mest av i inventeringen; gammal ängsmark som nu används som betesmark.

Inventeringen sker i tre steg

a) Förarbete

Förarbetet omfattar följande moment
1. Sammanställning av befintliga data om kända objekt.
2. Kontakt med myndigheter, föreningar (SNF:s lokalkrets, Smålands flora)
3. Flygbildstolkning och kartanalys.
4. Urval och preliminär avgränsning av objekt för fältinventering, där områden under 2 hektar ej medtagits.

b) Fältarbete

1. Fältinventering av objekt som framkommit i förarbetet.
2. Insamling och registrering av fältdata om objektens egenskaper enligt särskilt upprättad inventeringsblankett (se bil. 3). Här registreras bl a indikatorarter (se bil. 4) och vegetationstyper (se bil. 5).
3. Fotografisk dokumentation av de mest värdefulla områdena.

c) Bearbetning

1. Regional/lokal jämförelse görs av inventeraren.
- Värdering och urval enligt givna kriterier, se nedan.
- Klassificering av bevarandevärdet.

Kriterier för värdering och urval

Områden som är av intresse för inventeringen är:

* Välhävdade områden som utgör för regionen goda exempel på naturliga slåtter- och/eller betesmarker. Långvarig kontinuitet i hävden är av stor betydelse.

* Områden som efter restaureringsåtgärder och/eller intensifierad hävd kan tjäna som goda exempel på naturliga slåtter- och/eller betesmarker

* Områden med hotade naturtyper, biotoper, vegetationstyper och arter.

* Områden som p g a hävd hyser en mycket rik flora och/eller fauna.

* Områden av mycket säregen och märklig beskaffenhet dvs avviker från de för regionen typiska karaktärsdragen.

Ett område kan naturligtvis innehålla flera av dessa värden. För att inventeraren skall kunna avgöra om ett område har något/några av ovanstående värden finns ett antal hjälpkriterier uppställda;

* Slåtter och/eller bete i obruten följd under lång tid. Detta kan kan beläggas genom;
  - stor artrikedom
  - vissa hävdgynnade arters förekomst
  - gamla spärrgreniga ekar i hagmark
  - kulturhistoriska spår
  - lantmäterikartor m m

*) Mångformighet i form av;
- flera olika hävdformer
- många natur- och/eller vegetationstyper
- artrikedom

*) Geografisk representativitet: med detta menas i regionen vanligt förekommande vegetations- och naturtyper, för regionen karaktäristiskt hävdformer och dyligt.

* Typrepresentativitet: vilket är ett kvalitetsmått på hur representativt objektet är för den vegetations- eller naturtyp den representerar.

* Raritet: sällsynta arter, vegetationstyper, naturtyper och hävdformer.

* Storlek: om den hävdade ytan är stor förhöjer det värdet.

* Särprägel: särdrag som intressant avviker från de för länet typiska dragen.

* Ingrepp-påverkan: negativ påverkan på objektet kan vara t ex kvävegödsling, kalkning, dikning.

* Nuvarande hävd: ju bättre hävden är desto högre värden.

* Ålderdomligt jodbrukslandskap: är objektet beläget i ett ålderdomligt jordbrukslandskap, där helheten (bebyggelse, åker, slåtter- och betesmarker) finns bevarad förhöjer detta objektets värde.

Andra kriterier av lite lägre dignitet tas också med vid bedömningen. Det kan gälla områdets skönhet, dess värde för friluftslivet och eventuella utförda undersöknings- och forskningsinsatser.

Användningsområde

Inventeringen syftar till att ge underlag för:

* Att säkerställa de för naturvården och kulturminnesvården mest värdefulla områdena med naturliga slåtter och betesmarker med stöd av naturvårdslagen.

* Naturvårdsplan och kulturminnesvårdsprogram för länet.

* Den kommunala fysiska planeringen.

* Styrning av samhällets stödresurser i olika former till de för naturvården och kulturminnesvården mest värdefulla områdena med naturliga slåtter- och betesmarker och där naturvårdsnyttan av stödinsatserna bedöms bli störst. Detta kan ske i form av bl a medel till naturvårdsåtgärder i odlingslandskapet (NOLA), stöd till landskapsvårdande åtgärder (fr om hösten 1990) medel ur anslaget Vård av naturreservat m m AMS-medel, och kommunala medel.

* Tillämpning av hänsynsregler i skötsellagen, skogsvårdslagen och naturvårdslagen, liksom tillämpning av 18 och 18c §§ naturvårdslagen.

* Att följa utvecklingen av naturresursen naturliga slåtter- och betesmarker.

Naturförhållanden

Borgholms kommun är en klart jordbruksdominerad bygd, utom i sin norra del som är skogsbruksdominerad mellanbygd. Åkermarken utgör drygt 55 % av kommunens totala yta.

Borgholms kommun tillhör naturgeografiska regionen 14 b-Ölands skogsrika områden. Arealen skogsmark i kommunen utgör, trots namnet på regionen, endast 11 % av kommunens totala yta enligt jordbruksstatistik. Hela Öland har legat under högsta kustlinjen och karaktäriseras av slättlandskap. Berggrunden utgörs av kambrosiluriska sedimentbergarter, huvudsakligen ortoceratit kalksten som ofta går i dagen. Landskapets utseende bestäms i sina huvuddrag av flackt eller mot ost-sydost svagt stupande packar av lagrade sedimentära bergarter (kalksten, lerskiffer m m).

Moräntäcket är tunt och dominerande jordart är lerig, sandig, moig morän. Isälvsavlagringarna är fåtaliga och kraftigt svallade då hela kommunen har legat under högsta kustlinjen. Dessa har skapat påtagliga strandvallar från Ancylus och Litorina-tiden som går att följa, ibland som parallella stråk längs med östra kuststräckan upp till i trakten kring Borgholm. Dominerande isälvsavlagringar är Bödaåsen, Lingbyfältet, Solbergafältet och Rälladeltat.

Skogsvegetationen är rikt drifterentierad med övervägande barrskog, exempelvis en typ av ängsartad tallskog längst i norr. Söderut har tidigare betes- och odlingsmarker övergått i rika ädellövskogar med övervägande ask och alm.

Jordbruket i Borgholms kommun

Åkermarken är jämnt spridd i kommunen men en viss koncentration går att märka i sydöstra delen från Runsten till Bredsätra. Den totala åkerarealen i kommunen är enligt statistiken ca 19 800 ha, vilket utgör ungefär 55 % av kommunens totala yta. Dessutom finns det drygt 7 900 ha betesmark i kommunen.

Sammanfattning

Sammanfattning av inventeringen

* Förekomsten av naturliga betesmarker i kommunen är koncentrerad till utmarkerna. Hagmarkerna är ofta gödselpåverkade eller uppodlade.

* Flertalet av de områden som inventerats hävdas genom betesdrift. I endast fyra områden förekommer slåtter.

* Naturreservat som är väldokumenterade är ej med i föreliggande rapport.

* Sammanlagt har 142 områden bedömts tillhöra någon av de tre högsta värdeklasserna, varav sex områden tillhör den högsta värdeklassen.

		Antal objekt
Klass I	högsta naturvärde	6
Klass II	mycket högt naturvärde	56
Klass III	högt naturvärde	80
Klass IV	övriga objekt av visst värde	40
Totalt		182

* Annan öppen utmark är den vanligaste naturtypen i inventeringen, tätt följt av buskrik utmark och alvarmark. Så här fördelar sig naturtyperna i de tre högsta värdeklasserna med avseende på ytan.

Annan öppen utmark	3 998,3 ha
Buskrik utmark	3 621,5 ha
Alvar	2 928,7 ha
Öppen hagmark	725,7 ha
Havsstrandäng	621,4 ha
Annan träd- och buskbärande hagmark	88,2 ha
Blandlövhage	45,4 ha
Träd- och buskbärande hagmark	26,4 ha
Buskrik hagmark	16,7 ha
Ekhage	14,2 ha
Annan öppen äng	12,0 ha
Björkhage	10,0 ha
Träd- och buskbärande äng	7,7 ha
Totalt	12 116,3 ha

* Under inventeringens gång har vi stött på naturtyper som vi ej kunnat hänföra till någon av Nordiska ministerrådets naturtyper.

a) Träd- och buskbärande hagmark

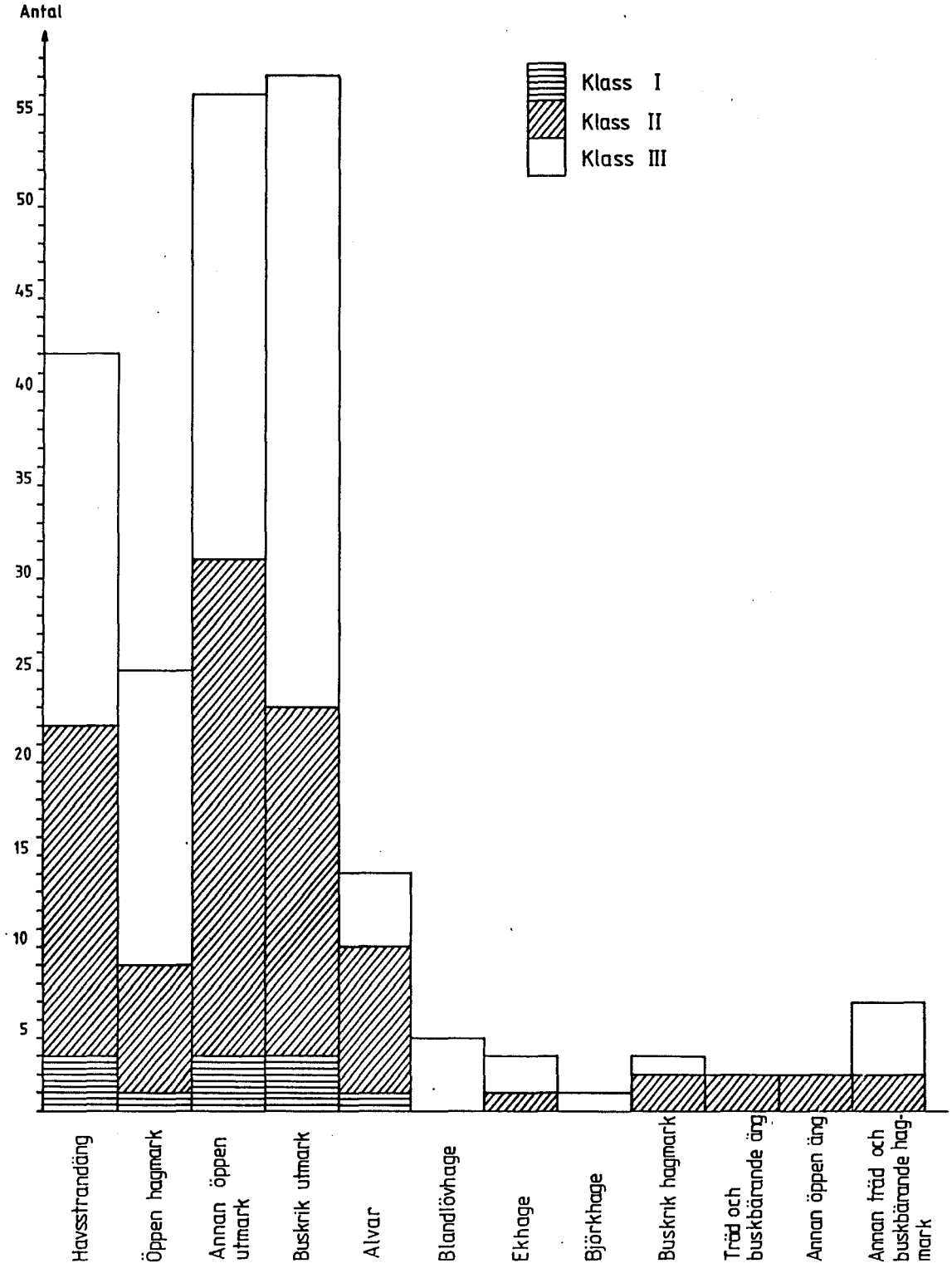
Betesmark på utmarken som ej kan hänföras till buskrik utmark p g a sitt trädskikt, ej heller till betad skog, då trädskiktet ej är slutet.

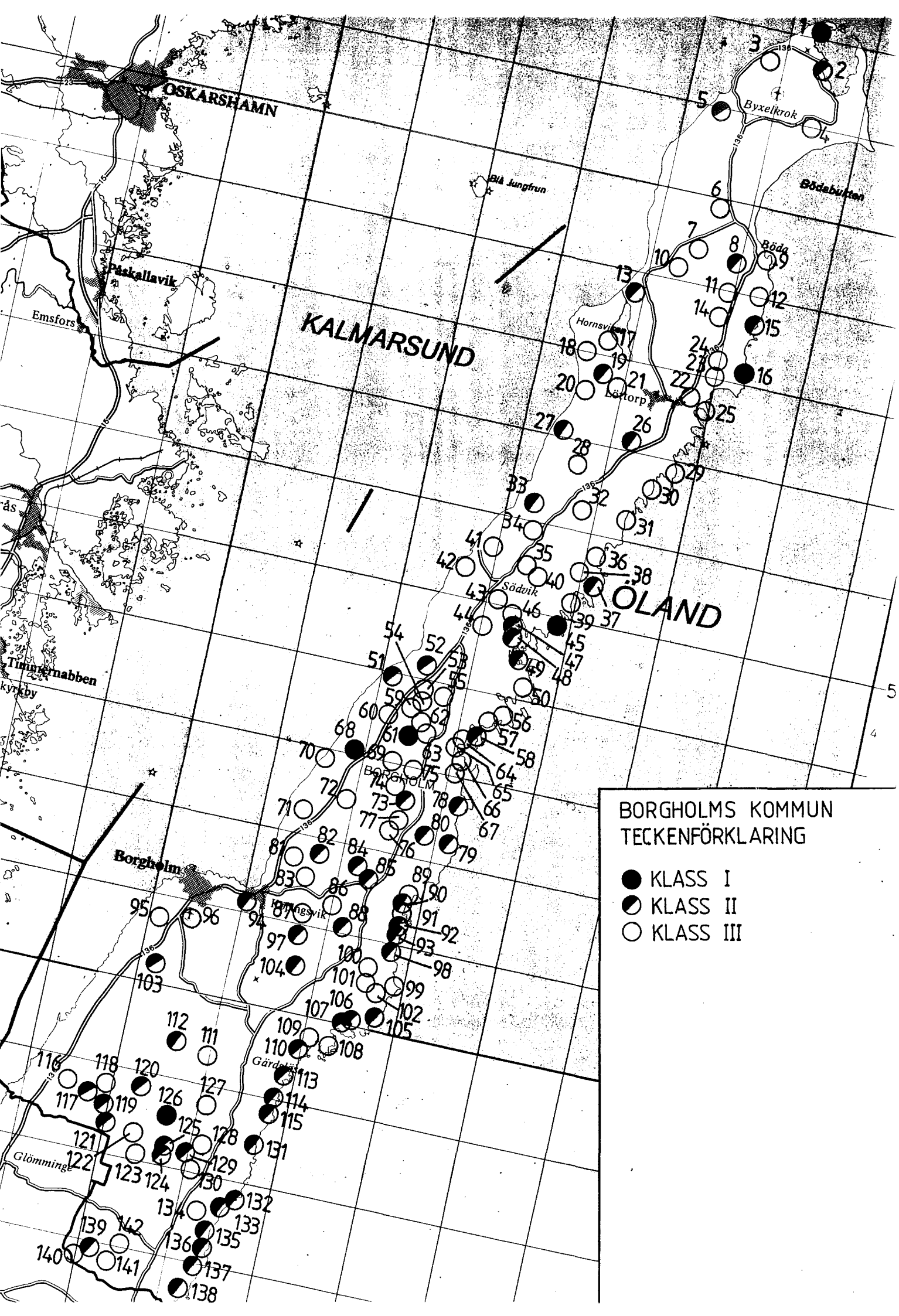
b) Buskrik utmark

Denna betesmarkstyp karaktäriseras av dominans på buskar och saknar i stort, eller helt trädskikt. Täckningsgraden ska vara över 25 % annars hänförs det till öppen hagmark.

* Vi har även funnit en trivialare variant av fuktäng av kalktyp som domineras av gräs eller halvgräs och som saknar hvudtypens örtrikedom. Vi har i inventeringen kallat den Fuktäng av gräsrik kalktyp.

* Många objekt består av 2 eller flera naturtyper. Ofta gäller det kustnära betesmarker som består dels av havsstrandäng och någon trädbärande betesmark på fastmarken. Fördelningen av de olika naturtyperna i kommunens ängs- och hagmarksinventering visas i tabellen nedan.

OSKARSHAMN
Påskallavik
Emsfors
KALMARSUND
Blå Jungfrun
Byxelkrok
Bödabukten
Böda
Hornsviken
Böda torp
Södvik
ÖLAND
Timmernabben
Borgholm
Kronängsvik
Gärdslösa
Glömminge
BORGHOLMS KOMMUN
TECKENFÖRKLARING
KLASS I
KLASS II
KLASS III

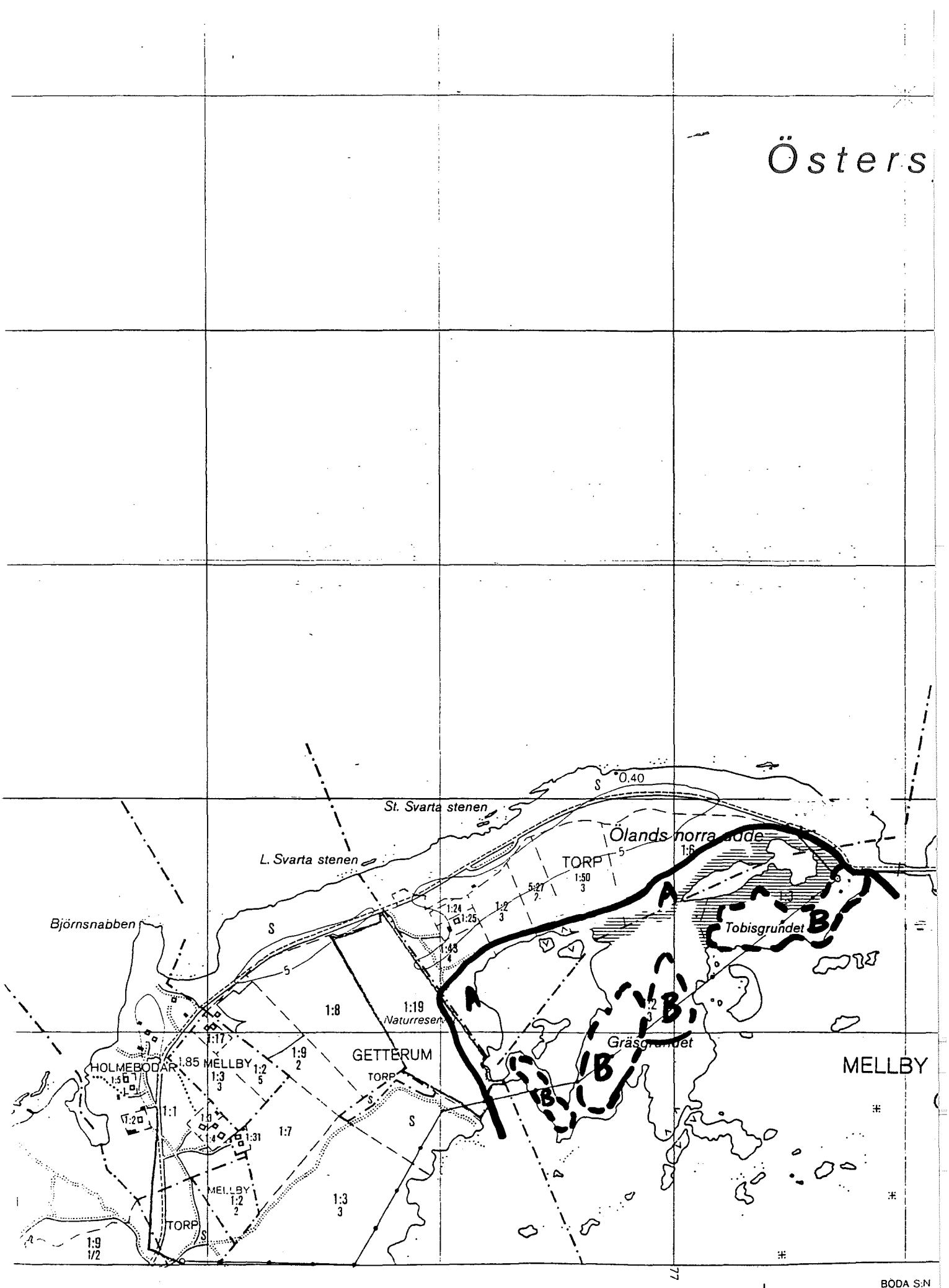
Klass I-III objekt i Borgholms kommun		Klass
1. Ölands norra udde	- Havsstrandäng och öppen hagmark	I
2. Nabbelund	- Havsstrandäng och annan öppen utmark	II
3. Västeralvaret	- Alvar	III
4. Sjöstorp	- Blandlövhage och öppen hagmark	III
5. Enerums alvar	- Alvar	II
6. Fagerum	- Öppen hagmark	III
7. Skäftekärr	- Annan träd- och buskbärande hagmark	III
8. Enåsen	-Öppen hagmark och ekhage	II
9. Karsnabben	- Annan öppen utmark och havsstrandäng	III
10. Byrum	- Öppen hagmark	III
11. Åsbacken	- Öppen hagmark	III
12. Mellböda-Strandtorp	- Annan träd-och buskbärande hagmark och öppen hagmark	III
13. Mensalvaret	- Alvar	II
14. Glabo	- Annan öppen utmark	III
15. Alvara-Bocketorp	- Havsstrandäng och buskrik utmark samt annan öppen utmark	II
16. Strandängarna vid Munketorp	- Havsstrandäng och annan öppen utmark	I
17. Horn 2	- Annan träd- och buskbärande hagmark	III
18. Horn 1	- Buskrik utmark	III
19. Lerkärr	- Annan öppen utmark	II
20. Eskilslund	- Annan öppen utmark	III
21. Gudesjö	- Alvar, annan öppen utmark och buskrik utmark	III
22. Högby 2	- Blandlövhage	III
23. Munketorp 2	- Buskrik utmark	III
24. Solbacken	- Annan öppen utmark	III
25. Högby 1	- Havsstrandäng, annan öppen utmark och buskrik utmark	III
26. Kvarnstad	- Buskrik utmark,alvar och annan öppen utmark	II
27. Västra alvaret	- Alvar	II
28. Hagelstad	- Blandlövhage	III
29. Bläsinge	- Buskrik utmark och havsstrandäng	III
30. Kvarnstad	- Buskrik utmark och havsstrandäng	III
31. Källa-Honungstorp	- Annan öppen utmark och havsstrandäng	III
32. Byåker	- Annan träd- och buskbärande hagmark	III
33. Jordhamnsalvaret	- Alvar	II
34. L. Horn	- Ekhage	III
35. L. Horn-Lundeby	- Annan öppen utmark och buskrik utmark	III
36. Frönäs	- Buskrik utmark och havsstrandäng	III
37. Trosnäs	- Buskrik utmark och havsstrandäng	II
38. Gustavs äng	- Annan öppen äng	II
39. Persnäs	- Buskrik utmark och havsstrandäng	III
40. Lundeby	- Blandlövhage	III
41. Södviksalvaret	- Annan öppen utmark (alvar)	III
42. Knisa	- Öppen hagmark	III
43. Södvik 1	- Annan öppen utmark	III
44. Södvik 2	- Buskrik utmark	III
45. Hallnäs	- Buskrik utmark och havsstrandäng	I
46. Södvik 3	- Buskrik utmark och havsstrandäng	III
47. Hjälmstad-Gel	- Buskrik utmark och havsstrandäng	II
48. Marsjö	- Buskrik utmark och havsstrandäng	II

49. Ö Vässby	- Buskrik utmark och havsstrandäng	II
50. Husvalla	- Buskrik utmark och havsstrandäng	III
51. Långekärrsalvaret	- Alvar	II
52. Uggletorp	- Annan öppen utmark och buskrik utmark	II
53. Folberga	- Träd- och buskbärande utmark och annan öppen utmark	III
54. Emmetorp-Askelunda	- Buskrik utmark	III
55. S. Greda-Ingelstad	- Buskrik utmark	III
56. Ö. Greda	- Buskrik utmark och havsstrandäng	III
57. Föra	- Buskrik utmark och havsstrandäng	III
58. Södra Greda	- Buskrik utmark, havsstrandäng och annan öppen äng	II
59. Askelunda	- Öppen hagmark	III
60. Ebbegärde	- Annan öppen utmark och buskrik utmark	III
61. Unnestad	- Annan öppen utmark och buskrik utmark	I
62. Degermossen	- Annan öppen utmark	III
63. Djurstad 1	- Buskrik utmark	III
64. Torp	- Buskrik utmark och havsstrandäng	III
65. Djurstad 2	- Buskrik utmark och havsstrandäng	III
66. Karse	- Buskrik utmark och havsstrandäng	III
67. Petgärde	- Buskrik utmark och havsstrandäng	III
68. Alböke alvaret	- Alvar	I
69. Stora Stacketorp	- Öppen hagmark	III
70. Kusten ö om Alböke	- Havsstrandäng och annan öppen utmark	III
71. Nedre Vannborga	- Annan öppen utmark	III
72. Knäppinge	- Annan öppen utmark	III
73. Torparehorva	- Buskrik utmark och annan öppen utmark	II
74. Stora Istad	- Buskrik utmark och annan öppen utmark	III
75. Bromossen	- Buskrik utmark	III
76. Norrby	- Öppen hagmark	III
77. Norrby, Bremossen och Långemossen	- Annan öppen utmark	III
78. Arbelunda	- Annan öppen utmark och havsstrandäng	II
79. Valsnäs	- Annan öppen utmark och havsstrandäng	II
80. Valsnäs-Löt	- Buskrik utmark	II
81. Sammelstorp	- Buskbrik hagmark och öppen hagmark	III
82. Hässleby	- Buskrik hagmark	II
83. Törneby	- Buskrik utmark	III
84. Hjärpestad 1	- Öppen hagmark	II
85. Lundby	- Öppen hagmark	II
86. Kalleguta-Öj	- Buskrik utmark	III
87. Källingemöre	- Buskrik utmark	III
88. Egby 1	- Träd- och buskbärande äng	II
89. Hjärpestad 2	- Annan öppen utmark	III
90. Mörby	- Annan öppen utmark	II
91. Ytterby-Laxeby	- Annan öppen utmark och havsstrandäng	III
92. Sandby	- Annan öppen utmark och havsstrandäng	II
93. Egby 2	- Annan öppen utmark	II
94. Köpingsvik	- Buskrik utmark	II
95. Slottsalvaret	- Alvar	III
96. Johannesborg	- Öppen hagmark	III
97. Öjmosse	- Annan träd- och buskbärande hagmark och öppen hagmark	II
98. Melösa	- Annan öppen utmark och havsstrandäng	II
99. Långöre	- Annan öppen utmark och havsstrandäng	III

100. Långöre-Melösa	- Öppen hagmark	III
101. Ormöga	- Öppen hagmark	III
102. Haglerum	- Öppen hagmark	III
103. Greby-Räpplinge alvar	- Alvar och buskrik utmark	II
104. Gåtebo	- Annan träd- och buskbärande hagmark	II
105. Kläppinge	- Öppen hagmark och havsstrandäng	II
106. Skedstad 2	- Öppen hagmark och havsstrandäng	II
107. Bredsätra	- Öppen hagmark och havsstrandäng	II
108. Nedra Sandby	- Buskrik utmark och havsstrandäng	III
109. Tjusby	- Buskrik utmark och havsstrandäng	III
110. Störlinge	- Buskrik utmark och havsstrandäng	II
111. Jämjö	- Buskrik utmark	III
112. Västra äng	- Träd- och buskbärande äng	II
113. N Gärdslösa	- Buskrik utmark och havsstrandäng	II
114. S Gärdslösa	- Annan öppen utmark	II
115. Ö och Nedra Bägby	- Annan öppen utmark	II
116. Högsrum	- Alvar och buskrik utmark	III
117. Nyttorp	- Buskrik utmark	II
118. Vedby 1	- Buskrik utmark	III
119. Vedby 2	- Buskrik utmark	II
120. Vedby 3	- Buskrik hagmark	II
121. Rönnerums fornby	- Träd- och buskbärande utmark samt annan öppen utmark	II
122. Ismanstorps borg	- Ekhage	III
123. Bjärby 1	- Annan öppen utmark	III
124. Kritmossen	- Buskrik utmark, träd- och buskbärande utmark samt annan öppen utmark	II
125. Vargmossen	- Buskrik utmark, träd- och buskbärande utmark samt annan öppen utmark	II
126. Amunds mosse	- Buskrik utmark, träd- och buskbärande utmark samt annan öppen utmark	I
127. Nedra Bägby-Runsberga	- Buskrik utmark	III
128. Långlöt 1	- Buskrik utmark	III
129. Grossmossen	- Träd- och buskbärande utmark och annan öppen utmark	II
130. Himmelsberga	- Björkhage	III
131. Långlöt 2	- Annan öppen utmark och havsstrandäng	II
132. Folkeslunda	- Annan öppen utmark	II
133. Bjärby-Lerkaka	- Annan öppen utmark	II
134. Bjärby 2	- Öppen hagmark	III
135. N Runsten	- Annan öppen utmark	II
136. S Runsten-Runsten	- Annan öppen utmark	II
137. Lopperstad	- Annan öppen utmark	II
138. Åkerby	- Annan öppen utmark och havsstrandäng	II
139. Södra Bäck 1	- Alvar,buskrik utmark och annan öppen utmark	II
140. Rosenborg	- Annan öppen utmark	III
141. Södra Bäck 2	- Buskrik utmark ovh annan öppen utmark	III
142. Norra Bäck	- Öppen hagmark	III

På följande sidor presenteras objekten och redovisas på ekonomiska kartan i skala 1:10.000, om ej annat anges.

Frekvenserna av de olika vegetationstyperna graderas enligt en tregradig skala där (3) = dominant,riklig (2) = vanlig och (1) = enstaka.

BODA S:N
BORGHOLMS K
MÖRE och OLANDS

067 15 6H 1f GR

Höjduppgifter är angivna i höjdsystem 1970 Fastighetsredovisningens aktuell t.o.m. okt 1976 Skalan 1:10 0

1. Ölands norra udde A,B — Klass I

Naturtyp: Havsstrandäng (A)/Öppen hagmark (B).

Vegetationstyper: Den övre landstranden domineras av salttåg-rödsvingel-vegetation och den nedre av agnsäv-krypven. Den öppna hagmarken finns framför allt på Gräsgrundet och Tobisgrundet. Här påträffas små arealer av fårsvingeltorräng och örtrik ängshavretorräng. I sydvästra delen förekommer kalkfuktäng.

Trädskikt: Enstaka exemplar av ek och oxel växer ute på Tobisgrundet.

Buskskikt: En, nypon och slån förekommer sparsamt.

Täckningsgrad: (träd och buskar) Landskapet är öppet. Träd och buskar har en täckningsgrad på 0-25 %.

Indikatorarter: På havsstrandängen påträffas tio indikatorarter varav gulkämpar är dominerande. Krypven, trift, strandkrypa, salttåg och havsälting är vanliga. Kustarun, höstfibbla, saltnarv och blåsklöver förekommer mera glest. På den öppna hagmarken växer enstaka exemplar av darrgräs, rödklint, knägräs, ormtunga, slåtterblomma, majviva och backklöver.

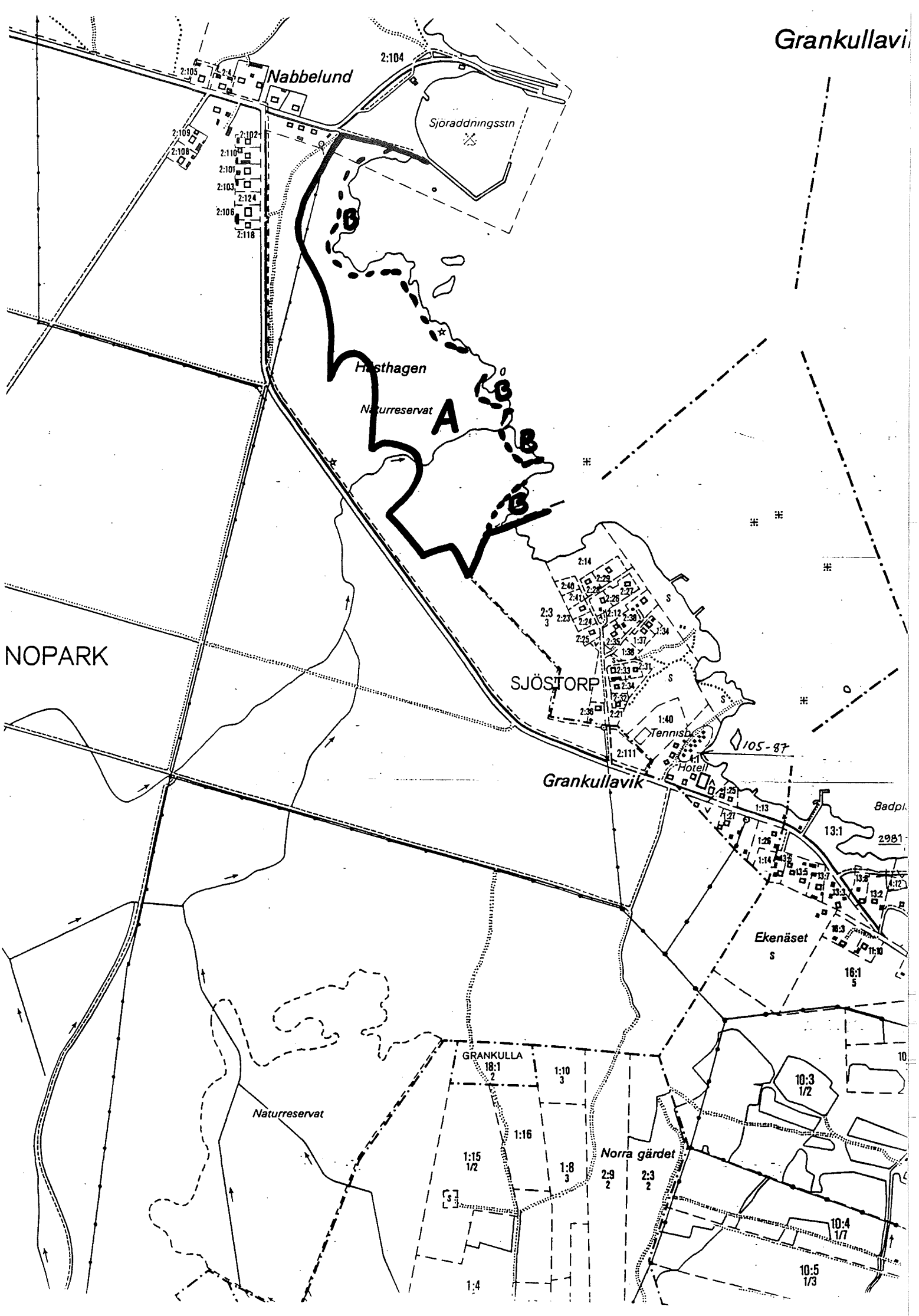
Kulturhistoria: Inga kulturhistoriska spår påträffas.

Hävd: Hela området hävdas väl av nötkreatur.

Ingrepp och påverkan: Inga tecken märks på gödsling eller annan påverkan.

Förslag till åtgärder: Röjning av en i det strandnära området.

Sammanfattande värdetext: Området vid Norra udden är mycket särpräglat med sitt marsklandskap. Vattendjupet är lågt i hela viken och korna betar här och håller viken fri från vass. Här är välhävdat och flera indikatorarter tyder på kontinuitet i hävden. Vegetationen är mångformig med både örtrika kalkfuktängar och torrängar. Området är lättillgängligt och av stort intresse för det rörliga friluftslivet. Det är även av riksintresse för naturvården och har nr H 53.

Grankullavi
Nabbelund
2:104
Sjöraddningsstn
Hästhagen
Naturreservat
A
B
NOPARK
SJÖSTORP
Tennisb
Hotell
105-87
Grankullavik
Badpl
13:1
2981
Ekenäset
16:1
GRANKULLA
18:1
1:10
1:16
1:15
1/2
1:8
Norra gärdet
2:9
2:3
10:3
1/2
10:4
1/7
10:5
1/3
Naturreservat
1:4

2. Nabbelund A,B — Klass II

Naturtyp: Annan öppen utmark (A)/Havsstrandäng (B).

Vegetationstyper: Havsstrandängen är som bredast ca 20 m. Nedre landstrandsvegetationen består av agnsäv-krypventyp och den övre av salttåg-rödsvingeltyp. Utmarken domineras av kärr med axag, knappag och små dungar med ag. Kalkfuktängar förekommer i anslutning till kärren.

Trädskikt: Innanför havsstrandängen växer låga tallar och i de sankaste partierna enstaka exemplar av al.

Buskskikt: En och annan slånbuske och lite tallsly utgör buskskiktet.

Täckningsgrad: (träd och buskar) Den lågvuxna ängstallskogen är gles och träd och buskar har en täckningsgrad på 0-25 %.

Indikatorarter: På havsstrandängen är strandkrypa och gulkämpar vanliga. Kustarun, salttåg, knutnarv, saltnarv och havsälting förekommer i enstaka exemplar. I våtmarken växer ett och annat exemplar av darrgräs, rödklint, nycklar (Dactylorhiza), vildlin, nycklar (Orchis), slåtterblomma och majviva.

Kulturhistoria: Nere vid stranden finns en några meter lång stensträng.

Hävd: Ingen hävd förekommer nu.

Ingrepp och påverkan: Några tecken på ingrepp påträffades ej.

Förslag till åtgärder: Röjning av enstaka tallar och slånbuskar. Bete.

Sammanfattande värdetext: Området är mycket särpräglat med sin smala havsstrandäng och de många små kalkkärren i ängstallskogen ovanför. Kärren domineras av axag och knappag med enstaka tuvor av ag. Denna typ av vegetation torde vara mycket sällsynt. Då våtmarkerna stundtals översvämmas av brackvatten trivs här även salttåliga växter som till exempel strandtåg och bunge. På kalkfuktängarna, som ställvis går ganska nära vattnet, växer slåtterblomma, majviva, kärrknipprot och flugblomster. Norra och södra viken är igenväxta med vass. I övrigt är både stranden och våtmarkerna tämligen öppna. Området är domänreservat. Det är av riksintresse för naturvården och har nr H 53.

Skala: 1:20.000

3. Västeralvaret — Klass III

Naturtyp: Alvar

Vegetationstyper: Alvarvariant av örtrik ängshavretorräng (3)
Kalkfukäng (1)
Krypvenvät (1)

Trädskikt: Grupper av tall, någon oxel, rönn.

Buskskikt: En, nypon, slån.

Täckningsgrad (träd och buskar): 25-50 %, 75-100 % (dungar).

Indikatorarter: Rödklint, brudbröd, vildlin, axveronika, darrgräs, ögontröst, flentimotej, vårbrodd, knägräs, solvända, luddkrissla, bockrot, jungfrulin.

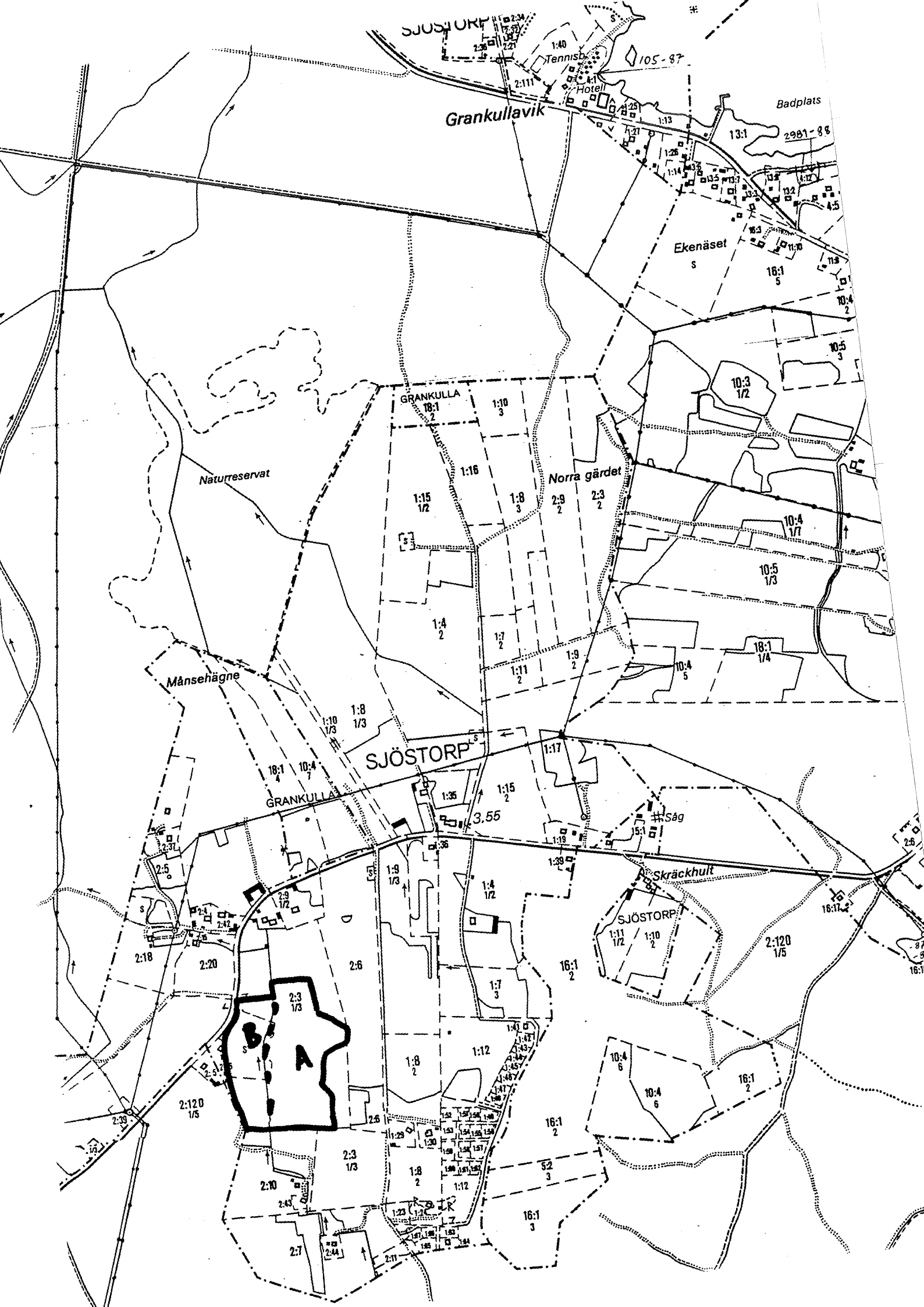
Kulturhistoria: Stengärdesgårdar.

Hävd: Får- och nötbete: svagt hävdat 50 %
hävd saknas 50 %

Ingrepp och påverkan: Inga tecken på annan påverkan än igenväxning.

Förslag till åtgärder: Ökat bete!

Sammanfattande värdetext: Mindre alvar gränsande till Neptuni åkrar. Stora ytor torräng, tyvärr med svag hävd. Vissa delar är trots det mycket artrika. Alvaret kan delas in i en västlig och en östlig del. Den östliga är öppnare och den västliga är ställvis trädbevuxen med större vätar.

SJÖSTORP
Tennis
Hotell
105-87
Grankullavik
Badplats
2981-88
Ekenäset
S
GRANKULLA
Naturreservat
Norra gärdet
Månsehägne
SJÖSTORP
GRANKULLA
3.55
Såg
Skräckhult
SJÖSTORP
B
A

4. Sjöstorp A,B — Klass III

Naturtyp: Blandlövhage (A)/Öppen hagmark (B)

Vegetationstyper: Blandlövhage: Gräsrik kalkfuktäng (2)
Örtrik ängshavretorräng (1)
Öppen hagmark: Gräsrik kalkfuktäng (2)
Friskäng (2)

Trädskikt: Blandlövhage: Ek, björk, oxel, tall.
Öppen hagmark: -

Buskskikt: Blandlövhage: En, nypon, slån, björksly, hagtorn, rönnsly.
Öppen hagmark: En, slån.

Täckningsgrad (träd och buskar): Blandlövhage: 25-50 %.
Öppen hagmark: 0-25 %.

Indikatorarter: Blandlövhage: Vårbrodd, darrgräs, betad ljung, stor och liten blåklocka, rödklint, jordtistel, brudbröd, solvända, krissla, prästkrage, vildlin, tvåblad, gullviva, svinrot, ängsvädd.
Öppen hagmark: Kattfot, vårbrodd, darrgräs, betad ljung, stor och liten blåklocka, rödklint, jordtistel, brudbröd, solvända, prästkrage, vildlin, korskovall, grönvit nattviol, jungfrulin, höskallra, backklöver.

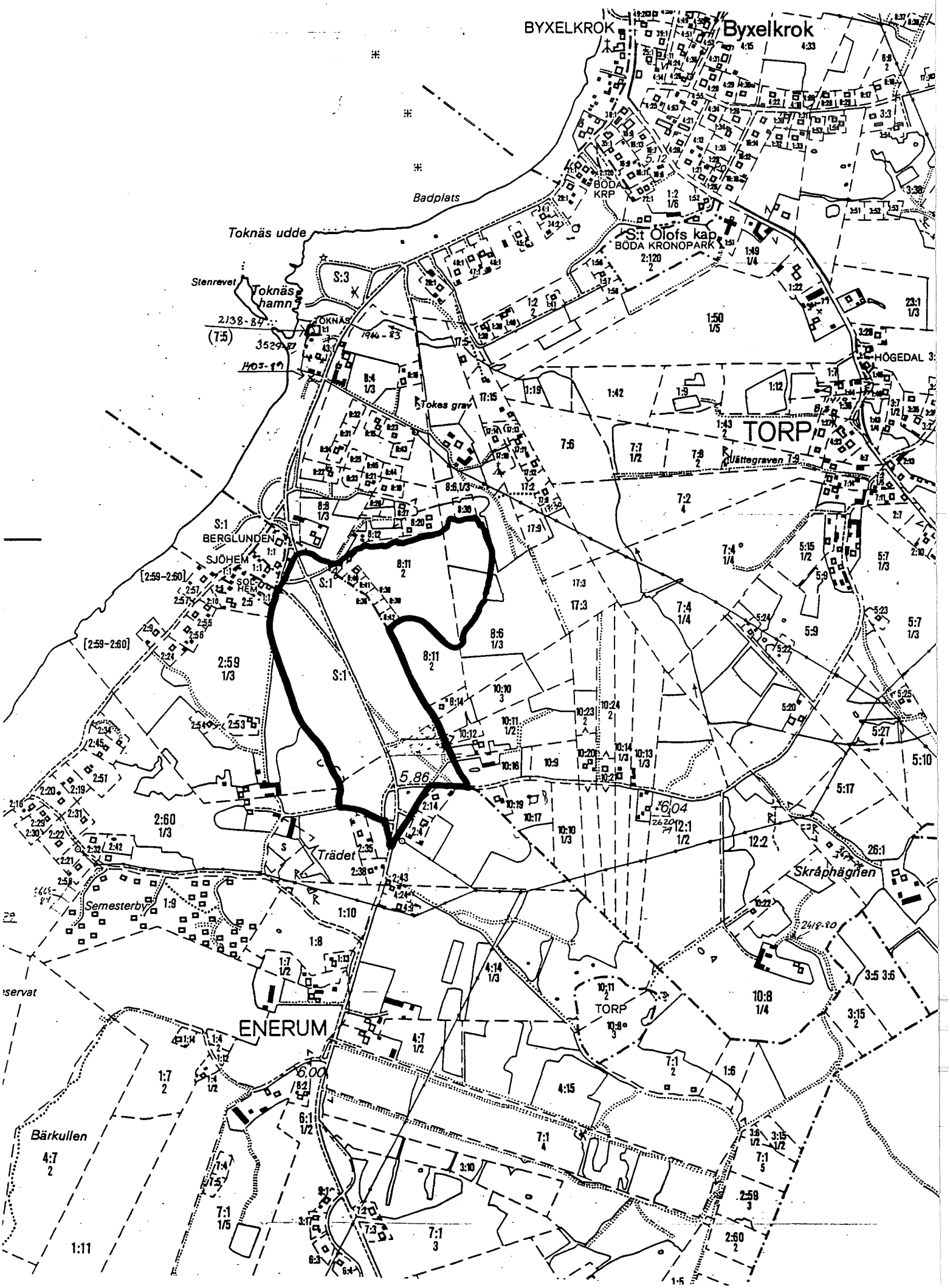
Kulturhistoria: Blandlövhage: Stengärdesgård. Odlingsrösen.
Öppen hagmark: Stengärdesgård.

Hävd: Blandlövhage: Hävs saknas.
Öppen hagmark: Hävd saknas.

Ingrepp och påverkan: Blandlövhage: Dike.
Öppen hagmark: Dike.

Förslag till åtgärder: Blandlövhage: Gallring av en och slån. Sätt in bete.
Öppen hagmark: Som ovan.

Sammanfattande värdetext: Lövhagen är under igenväxning men hyser fortfarande ett flertal indikatorarter. Några mycket gamla exemplar av ek, björk och oxel finns i hagen. Den övergår mot väster i öppen mark som håller på att växa igen med enbuskar. Hagen är mycket vacker med rikligt av vårblommande arter som liljekonvalj, gullviva, vitsippa och blåsippa. Ställvis finns gott om svinrot. Då här ännu är förhållandevis öppet borde röjning och bete sättas in för att behålla de värden som finns kvar.

BYXELKROK
Byxelkrok
BÖDA KRP
S:t Olofs kap
BÖDA KRONOPARK
Badplats
Toknäs udde
Stenrevet
Toknäs hamn
TOKNÄS
(7:5)
HÖGEDAL
TORP
Tokes grav
Slättegraven
S:1
BERGLUNDEN
SJÖHEM
SOLHEM
Trädet
Semesterby
ENERUM
TORP
Skråphägnen
Bärkullen
5.86
6.04
6.00

5. Enerums alvar — Klass II

Naturtyp: Alvar.

Vegetationstyper: En stor del av Enerums alvar har mycket tunt jordtäcke och vegetationen här utgörs av alvarhed av fårsvingel-variant. I övrigt finns enstaka små arealer med örtrik ängshavretorräng, gräsrik kalkfuktäng och högstarrfuktäng.

Trädskikt: Alvarmarken är helt trädfri.

Buskskikt: Enstaka låga enbuskar och nyponbuskar växer här.

Täckningsgrad: (träd och buskar) -

Indikatorarter: Ett tiotal arter som indikerar kontinuitet i hävden har påträffats. Darrgräs, brudbröd och axveronika är vanligt förekommande. Enstaka exemplar av vårbrodd, rödklint, knägräs, ögontröst, vildlin, rosettjungfrulin, knölsmörblomma, höskallra och ängsvädd växer här.

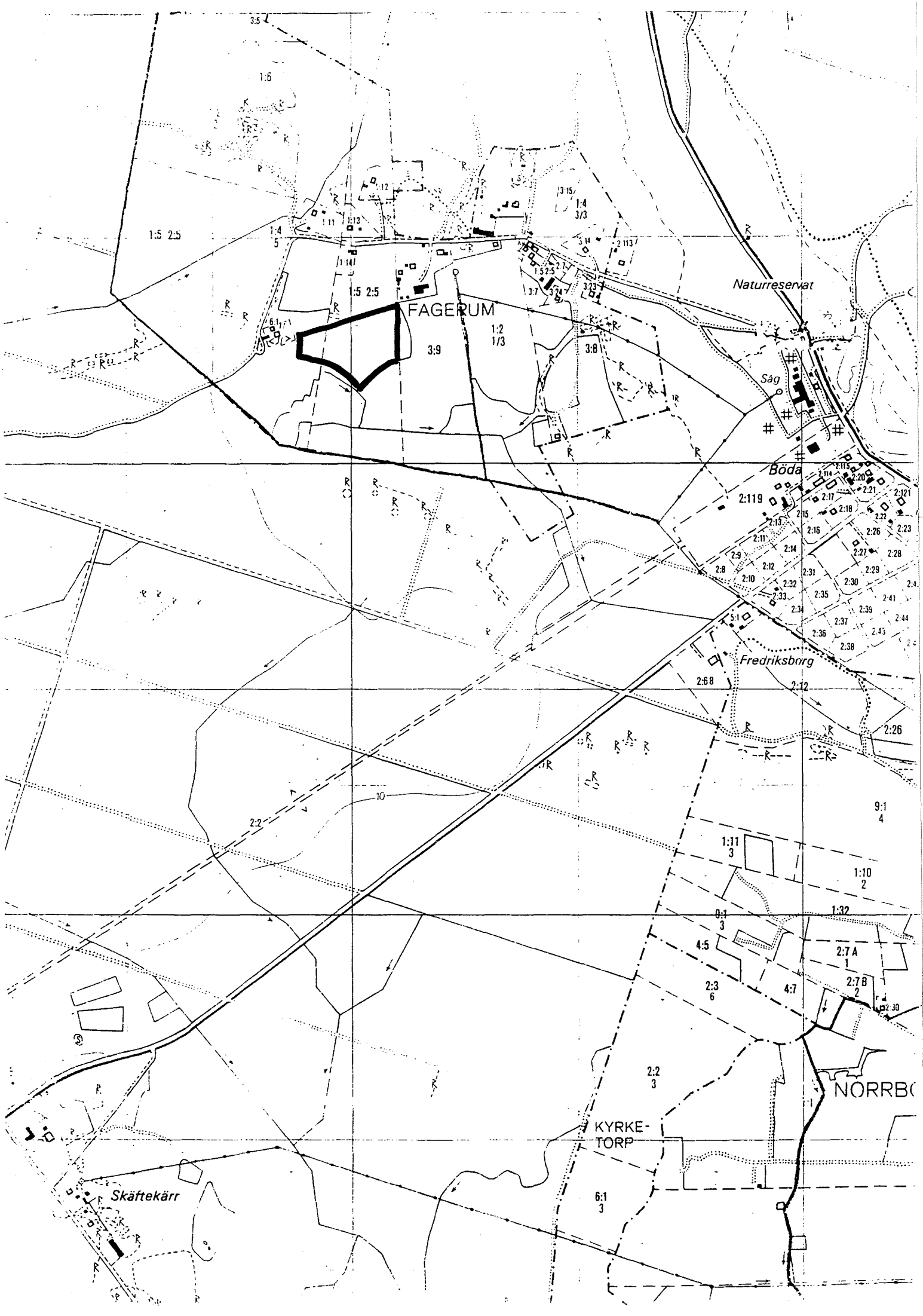
Kulturhistoria: En stengärdesgård går tvärs över området i ost-västlig riktning.

Hävd: Marken saknar nu hävd.

Ingrepp och påverkan: Här påträffas inga spår av någon påverkan.

Förslag till åtgärder: Bete.

Sammanfattande värdetext: En vacker alvarhed med ett flertal indikatorarter. Dessutom växer här den utrotningshotade orkidén salepsrot. Den är sällsynt, men finns här i ett par hundra exemplar. Även rosettjungfrulin påträffas här.

FAGERUM
Naturreservat
Såg
Böda
Fredriksborg
KYRKE-
TORP
Skäftekärr
NORRBO

6. Fagerum — Klass III

Naturtyp: Öppen hagmark.

Vegetationstyper: Örtrik ängshavretorräng (2)
Rödvenäng (2)
Stagghed (1)
Borsttåtelhed (1)
Kalkfuktäng (1)

Trädskikt: Tall.

Buskskikt: En.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %. Enstaka buskar.

Indikatorarter: Vårbrodd, betad ljung, liten blåklocka, rödklint, jordtistel, backnejlika, slåtterfibbla, prästkrage, stagg, nycklar.

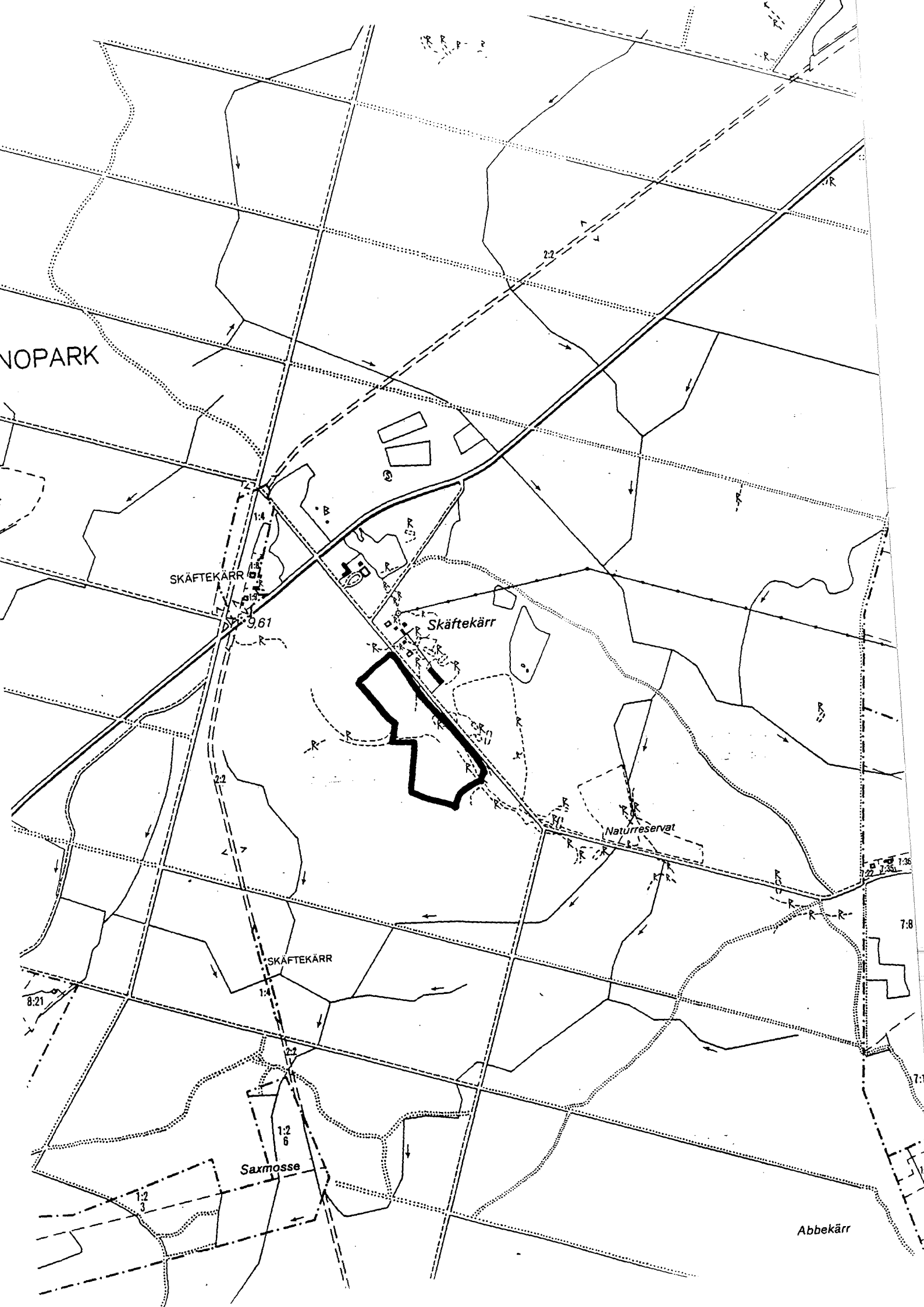
Kulturhistoria: Stengärdesgård.
Gammal åker.

Hävd: Måttlig hävd 100 %
Bete häst.

Ingrepp och påverkan: -

Förslag till åtgärder: -

Sammanfattande värdetext: En måttligt hävdad hage med enstaka tallar och enar. Här ryms flera olika vegetationstyper. Största delen utgörs av torra marker med hedvegetation och ängshavretorräng. I ett litet fuktparti finns fragment av örtrik kalkfuktäng.

NOPARK
SKÄFTEKÄRR
9,61
Skäftekärr
Naturreservat
SKÄFTEKÄRR
Saxmosse
Abbekärr

7. Skäftekärr — Klass III

Naturtyp: Annan träd- och buskbärande hagmark.

Vegetationstyper: Rödvenhed (2)
Rödvenäng (2)
Stagghed (1)

Trädskikt: Ek, skogslind, björk.

Buskskikt: Hassel, en, slån, björksly.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 25-50 %.

Indikatorarter: Vårbrodd, darrgräs, betad ljung, liten blåklocka, harstarr, knägräs, solvända, stagg, jungfrulin, gullviva.

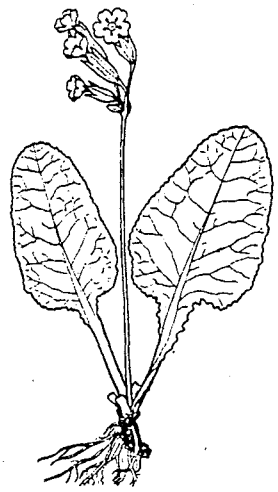
Kulturhistoria: Stengärdesgård.
Fornlämning.
Stensträng.

Hävd: Måttlig hävd 75 %
Svagt hävdat 25 %
Bete nöt och får.

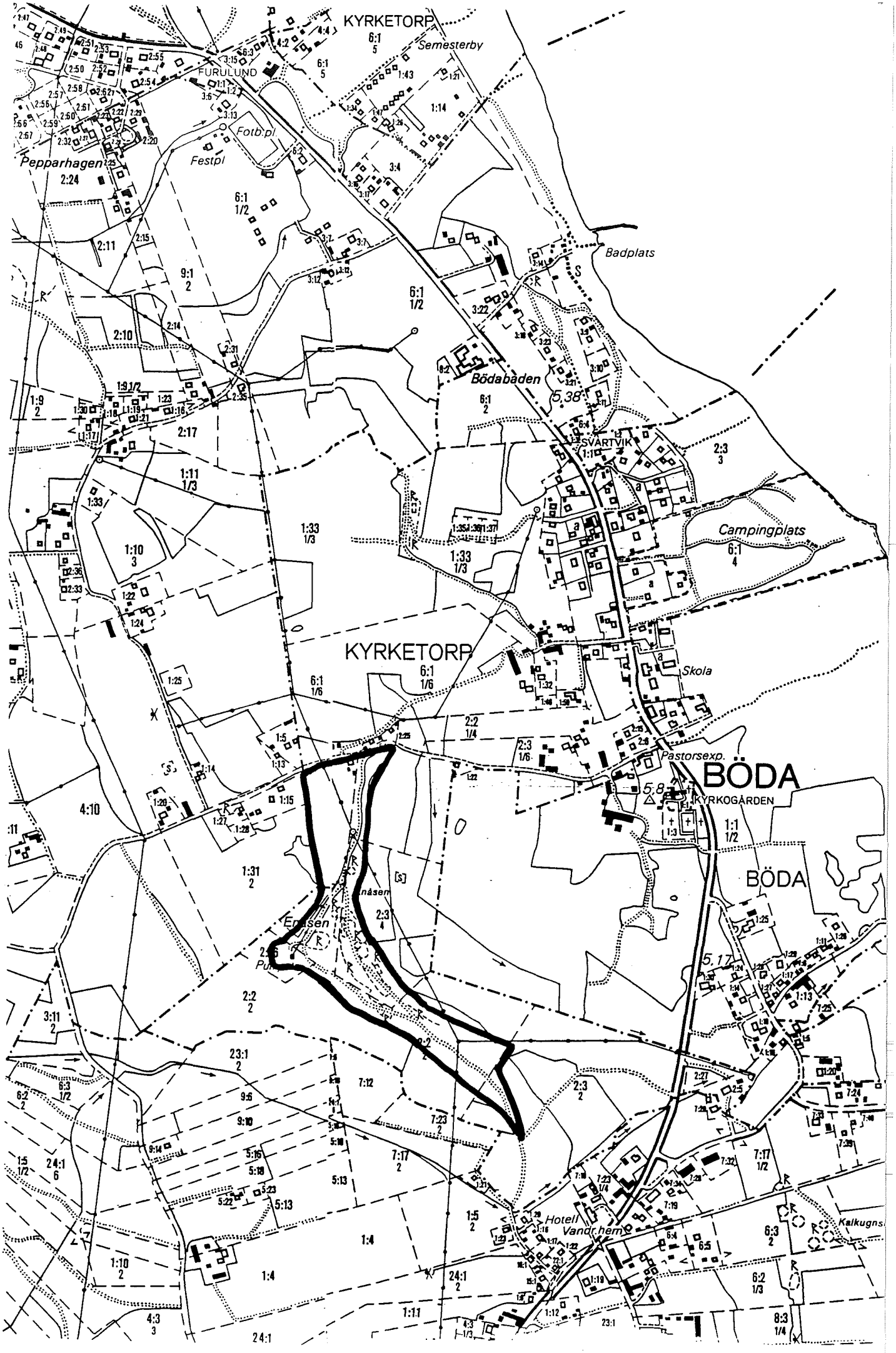
Ingrepp och påverkan: Svag gödsling 50 %.

Förslag till åtgärder: Slyröjning och ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext: Södra delen består av en blandlövhage med gamla lindar och spärrgreniga ekar. Hagmarken övergår norrut i öppen mark med en. En liten stagg-ljunghed med bl a grusstarr finns i mellersta delen. I övrigt består vegetationen av rödvenhed och rödvenäng. Hävden är svag i södra delen där mycket sly nu växt upp, annars måttlig.

Gullviva (Primula veris)
En kalkgynnad växt som fortfarande är vanlig, men som på sikt kommer att minska, i takt med att det gamla odlingslandskapet försvinner.

KYRKETORP
Semesterby
FURULUND
Fotb.pl
Festpl
Pepparhagen
Badplats
Bödabäden
5,38
SVARTVIK
Campingplats
KYRKETORP
Skola
Pastorsexp.
BÖDA
5,8
KYRKOGÅRDEN
BÖDA
5,17
Hotell
Vandrarhem
Kalkugns.

8. Enåsen — Klass II

Naturtyp: Öppen hagmark med ekhage.

Vegetationstyper: På grusryggen, som genomkorsar området, dominerar fårsvingeltorräng. I lägre delar är örtrik ängshavretorräng vanlig. Inslag av skogsnävaäng och kalkfuktäng förekommer också.

Trädskikt: Stora ekar växer på höjdryggens västra sida. Några är mycket gamla och spärrgreniga. Björk, gran och tall finns framför allt i den norra delen.

Buskskikt: Enstaka låga enbuskar växer på torr mark och nypon och slån på lite friskare mark.

Täckningsgrad: (träd och buskar) Träd och buskar har en täckningsgrad på 0-25 %.

Indikatorarter: Brudbröd, solvända och fältsippa är vanligt förekommande. Vårbrodd, darrgräs, stor blåklocka, jordtistel, backnejlika, ögontröst, slåtterfibbla, korskovall, lundkovall, flentimotej, jungfrulin, knölsmörblomma, ängsskallra, ängsvädd, sandmaskros, axveronika och filtlav finns i enstaka exemplar.

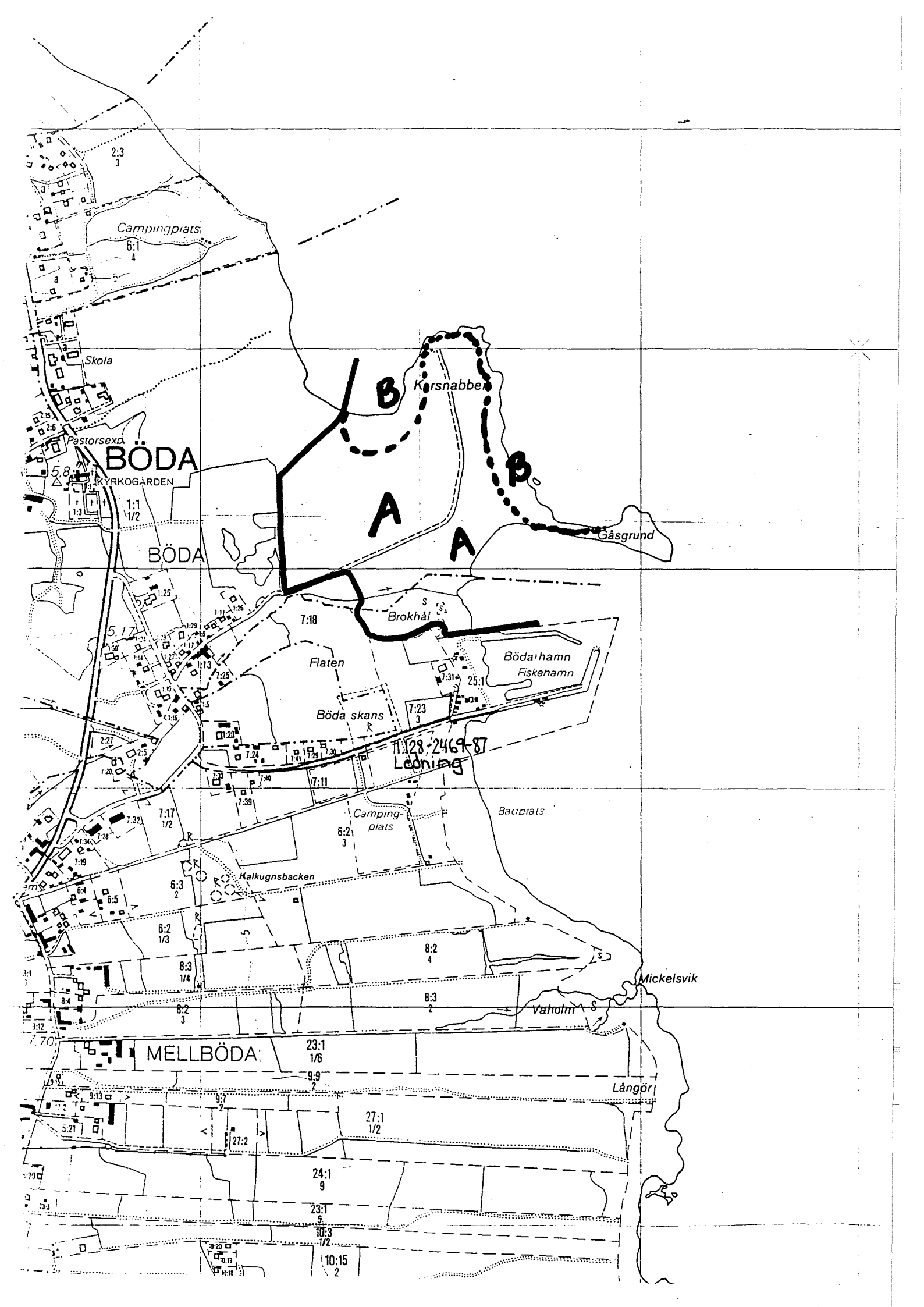
Kulturhistoria: Stengärdesgårdar omgärdar betesmarken. Hagen norr om vägen har en stengärdesgård förstärkt på ovansidan med ris och kvistar. På höjdryggen finns ett flertal fornlämningar som troligtvis är vikingagravar. Även odlingsrösen finns här.

Hävd: Ca 80 % av hagmarken är välhävdad och 20 % svagt hävdade. Hagen betas av ungnöt.

Ingrepp och påverkan: Inga tecken till ingrepp syns.

Förslag till åtgärder: Något ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext: Enåsen är en välhävdad beteshage med många indikatorarter, bl a slåtterfibbla och ängsskallra, som tyder på kontinuitet i hävden. Sydvästra delen är en ekhage med mycket gamla ekar. Landskapet domineras av en några m hög grusrygg som går i nv-so riktning. På denna dominerar välbetade torrängar med gott om fältsippa. Landskapet har stor skönhet och området har gott om små stigar som gör det lättillgängligt.

Campingplats
Skola
Pastorsexp.
BÖDA
KYRKOGÅRDEN
BÖDA
Kvarnsnabben
B
A
A
B
Gåsgrund
Brokhål
Flaten
Böda hamn
Fiskehamn
Böda skans
11:28-2469-87
Ledning
Campingplats
Badplats
Kalkugnsbacken
Mickelsvik
Valholm
MELLBÖDA
Långör

9. Karsnabben — Klass III

Naturtyp: Annan öppen utmark A/havsstrandäng B.

Vegetationstyper: Annan öppen utmark: Örtrik ängshavretorräng (1).
Rödvenäng (1).
Tuvtåtelfuktäng (1).
Havsstrandäng: Salttåg-rödsvingeläng (1).
Agnsäv-krypvenäng (1).
Driftvegetation (1).

Trädskikt: Rönn, oxel.

Buskskikt: En, nypon, asksly, hagtorn, slån.

Täckningsgrad (träd och buskar): 0-25 %.
Enstaka buskar.

Indikatorarter: Annan öppen utmark: Darrgräs, stor blåklocka, liten blåklocka, rödklint, prästkrage, vildlin, slåtterblomma, grönvit nattviol.
Havsstrandäng: Krypven, trift, strandkrypa, salttåg, höstfibbla, gulkämpar, glasört, saltnarv, vitklöver, havsälting.

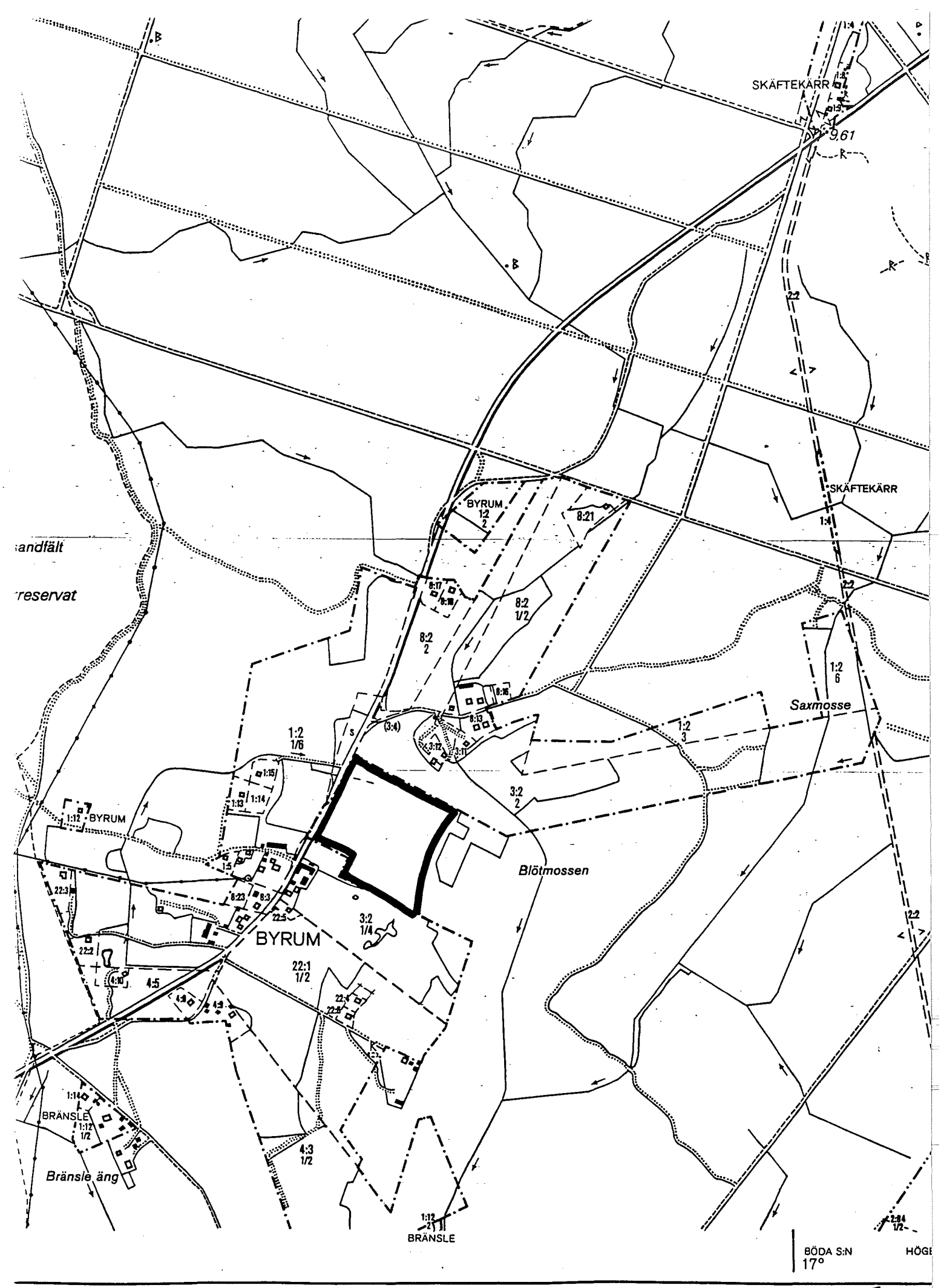
Kulturhistoria: Fornlämning.

Hävd: Måttlig hävd 100 %.
Bete, nöt.

Ingrepp och påverkan: -

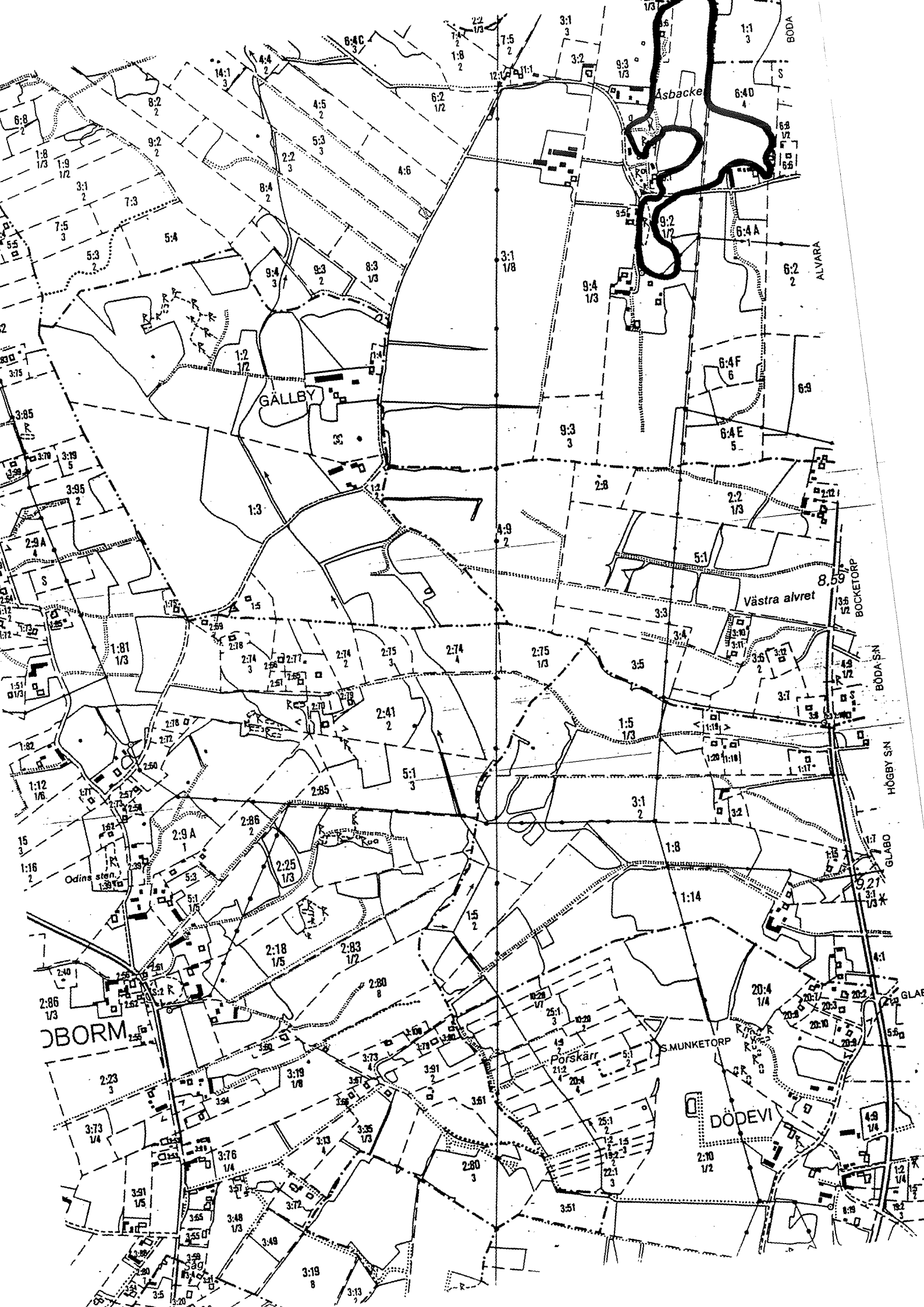
Förslag till åtgärder: Något högre betestryck.

Sammanfattande värdetext: Den öppna utmarken karakteriseras av sanka, friska-fuktiga ängar och en höjdrygg med torrängsflora som sträcker sig ut mot udden. I norra viken finns en 10-15 m bred strandäng varav en smal remsa utgörs av drift-vegetation. Övre landstrandsfloran upptar största delen av strandängen och den nedre landstranden en några m bred zon. Ute i vattnet växer endast enstaka blåsäv. Området är av riksintresse för naturvården och har nr H 54.

SKÄFTEKÄRR
9,61
SKÄFTEKÄRR
BYRUM
1:2
2
8:21
8:2
1/2
8:2
2
1:2
6
Saxmosse
1:2
3
1:2
1/6
3:2
2
Blötmossen
BYRUM
1:12
BYRUM
3:2
1/4
22:1
1/2
BRÄNSLE
1:12
1/2
Bränsle äng
4:3
1/2
1:12
2
BRÄNSLE
BÖDA S:N
17°
HÖGE
532
Höjduppgifter är angivna i höjdsystem 1970
Fastighetsredovisningen aktuell t.o.m. okt 1976

10. Byrum — Klass III

Naturtyp:	Öppen hagmark.
Vegetationstyper:	Sandgräshed (3) Fårsvingeltorräng (1)
Trädskikt:	Tall, ask.
Buskskikt:	En, nypon.
Täckningsgrad: **(träd och buskar)**	0-25 %. Enstaka buskar.
Indikatorarter:	Liten blåklocka, backnejlika.
Kulturhistoria:	Stengärdesgård.
Hävd:	Välhävdat 100 %. Bete nöt.
Ingrepp och påverkan:	-
Förslag till åtgärder:	-
Sammanfattande värdetext:	Mycket vacker beteshage med välhävdade torrängar och fint växta enar. Fältskiktet domineras av gulmåra och trift.

Åsbacke
GÄLLBY
ALVARA
Västra alvret
BOCKETORP
BÖDA S:N
HÖGBY S:N
GLABO
S.MUNKETORP
Porskärr
DÖDEVI
Odins sten
DBORM
Sag

11. Åsbacken — Klass III

Naturtyp: Öppen hagmark.

Vegetationstyper: Örtrik ängshavretorräng (2)
Rödvenäng (2)
Borsttåtelhed (1)
Tuvtåteläng (1)

Trädskikt: Tall.

Buskskikt: En, oxel.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %. Enstaka buskar.

Indikatorarter: Darrgräs, brudbröd, slåtterfibbla, gullviva, fältsippa, knölsmörblomma, mandelblomma, ängsvädd, sandmaskros, skogsklöver.

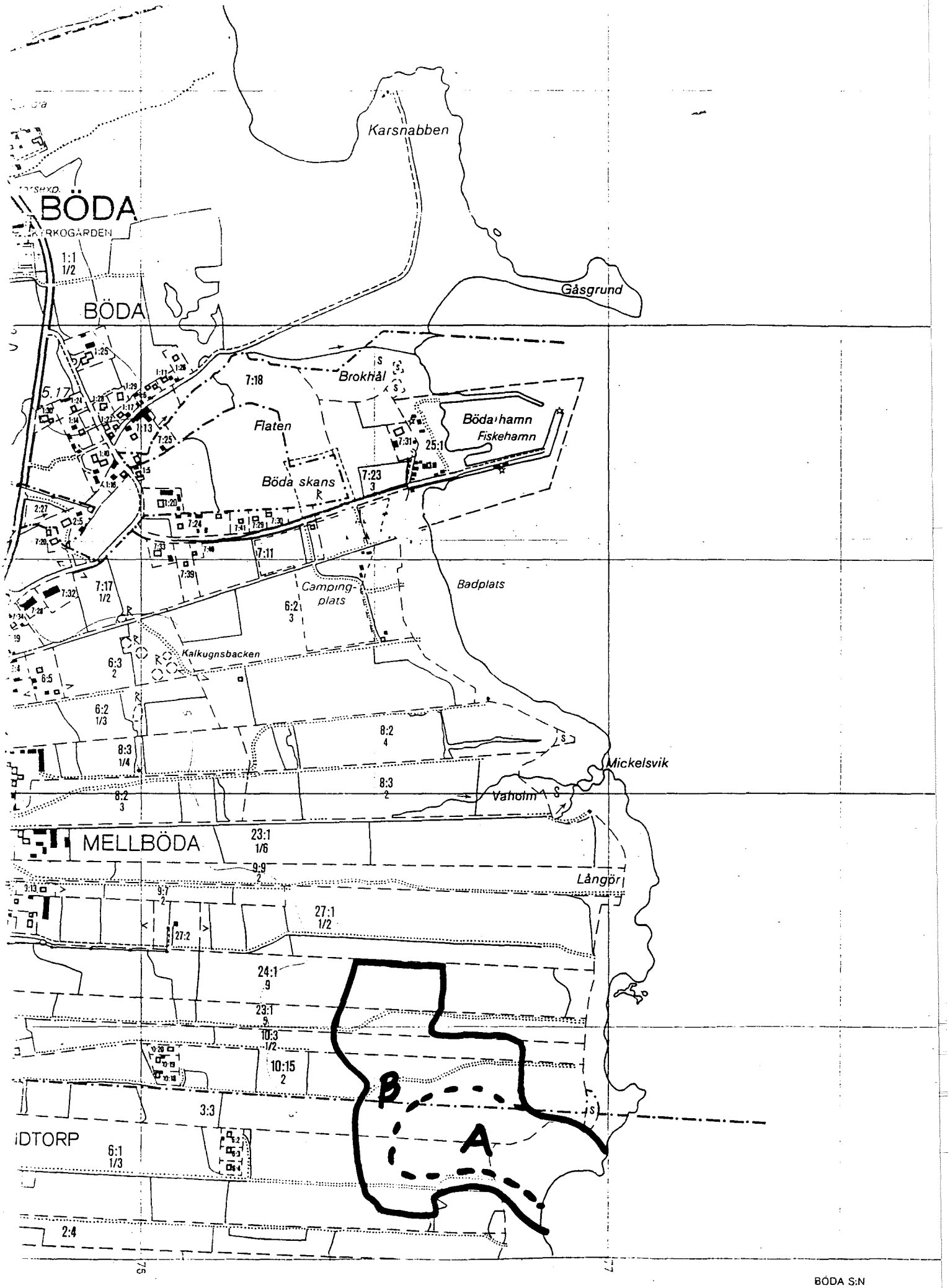
Kulturhistoria: Stengärdesgårdar, fornlämning.

Hävd: Välhävdat 75 %
Måttlig hävd 25 %
Bete får.

Ingrepp och påverkan: -

Förslag till åtgärder: Något ökat betestryck i de friska delarna.

Sammanfattande värdetext: Norra och södra delarna består av en åsrygg av sand med fin torrängsflora. Hävden är här god. Den östra delen består av frisk-fuktig mark och är ej lika välhävdad som de torrare partierna. Ett flertal indikatorarter finns kvar, ofta i de torra markerna, vilket tyder på lång hävd.

BÖDA S:N
BORGHOLMS K:N
MÖRE och ÖLANDS D:A

057 85 5H 8f ALVARA

12. Mellböda/Strandtorp A,B — Klass III

Naturtyp: Öppen hagmark (kärr) (A)/Annan träd- och buskbärande hagmark (B).

Vegetationstyper:
Öppen hagmark: Högstarrfuktäng av kärrkavlevariant (2)
Annan träd- och buskbärande hagmark: Örtrik ängshavretorräng (2)
Gräsrik kalkfuktäng (1)
Friskäng (1)

Trädskikt:
Öppen hagmark: -
Annan träd- och buskbärande hagmark: Al, ek, hassel, ask.

Buskskikt:
Öppen hagmark: -
Annan träd- och buskbärande hagmark: En, nypon.

Täckningsgrad:
Öppen hagmark: -
Annan träd- och buskbärande hagmark: 25-50 %.

Indikatorarter:
Öppen hagmark: Krypven, salttåg, gulkämpar, havssälting.
Annan träd- och buskbärande hagmark: Darrgräs, liten blåklocka, rödklint, knägräs, backnejlika, brudbröd, prästkrage, vildlin, nycklar, slåtterblomma, nattviol, jungfrulin, fältsippa, ängsvädd, backklöver.

Kulturhistoria:
Öppen hagmark: Stengärdesgård.
Annan träd- och buskbärande hagmark: Rester av trägärdesgård.

Hävd:
Öppen hagmark: Måttlig hävd 50 %
Hävd saknas 50 %
Bete nöt.
Annan träd- och buskbärande hagmark: Måttlig hävd 50 %
Bete nöt.

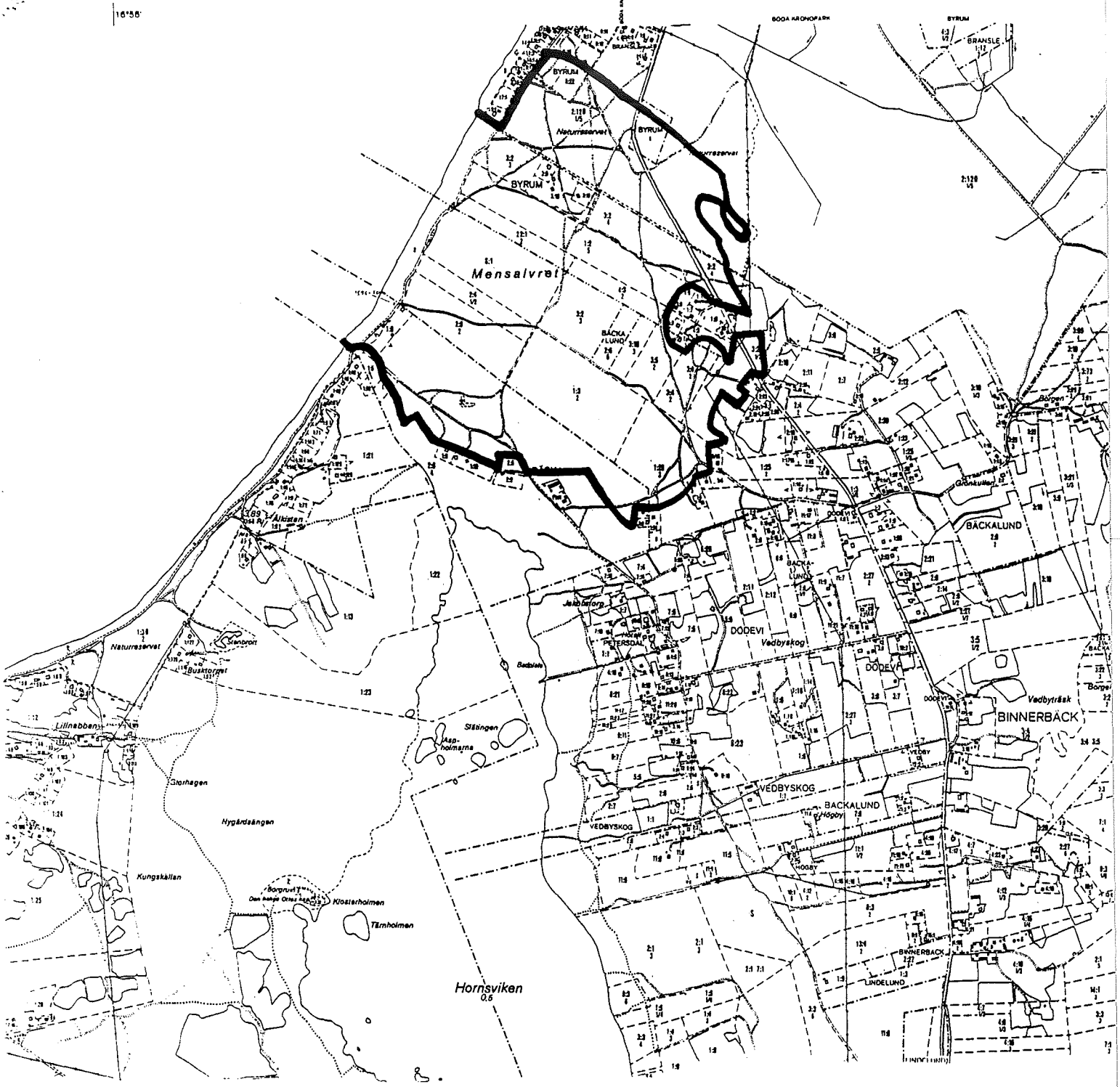
Ingrepp och Påverkan:
Öppen hagmark: -
Annan träd- och buskbärande hagmark: -

Förslag till åtgärder:
Öppen hagmark: Ökat betestryck.
Annan träd- och buskbärande hagmark: Röjning av enbuskar och ökat betestryck. Bevara den lilla resten av mycket gamla ekar och hasselträd.

Sammanfattande värdetext: Våtmarken är ohävdad i de västliga delarna. Här frodas kärrtistel, skräppor, veketåg och tuvtåtel. Längre ner mot vattnet är hävden måttlig och vegetationen får prägel av havets närhet. Arter som krypven, gulkämpar, havsälting och blåsäv förekommer riktligt. Hagmarken består av betesmark som ställvis är tätt bevuxen med manshöga enbuskar. Ner mot stranden växer endast enstaka låga enar. I nordvästra hörnet finns några mycket höga och gamla spärrgreniga ekar och "kvasthasselträd". Marken är måttligt hävdad och har ett flertal indikatorarter.

A ÖVER SVERIGE
R LÄN
VERSION: [redacted]

057 83
5H 8d HORNSTATENS LANTMÄTERIVERK
OBS 1:4 PLA

Skala: 1:20.000

13. Mensalvaret — Klass II

Naturtyp: Alvar

Vegetationstyper: Västra delen har tydliga, nord-sydliga, strandvallar där de högre partierna består av alvarhed av fårsvingeltyp och de lågt liggande områdena av krypvenvätar. Kalkfuktäng (gräsrik) finns i smala zoner runt vätarna. Inslaget av utpräglad torräng är litet.

Den östra delen är inte lika tydligt zonerad. Alvarhed av fårsvingeltyp är mycket dominant. Ibland kommer smala sprickströngar av alvartorräng att avdela småområden. I nordöstra delen av alvaret är jorddjupet ringa och hällmarksalvarvegetation uppträder. På mindre ytor går berget i dagen. Norr om stora vägen mot Byrum kantas ett kärr av kalkfuktäng. Där växer bland annat orkidéer.

Trädskikt: Enstaka tallar utgör trädskikt.

Buskskikt: Buskskiktet är mycket glest och består till största delen av en. Nypon är relativt vanlig medan slån och hagtorn förekommer sparsamt.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %.

Indikatorarter: Följande indikatorarter noterades på Mensalvaret: axveronika, rödklint, ögontröst, brudbröd, sumpgentiana, luddkrissla, vildlin, vårbrodd, darrgräs, nycklar, knägräs, backsmultron och bockrot. Enligt uppgift ska också gotlandssolvända växa inom området.

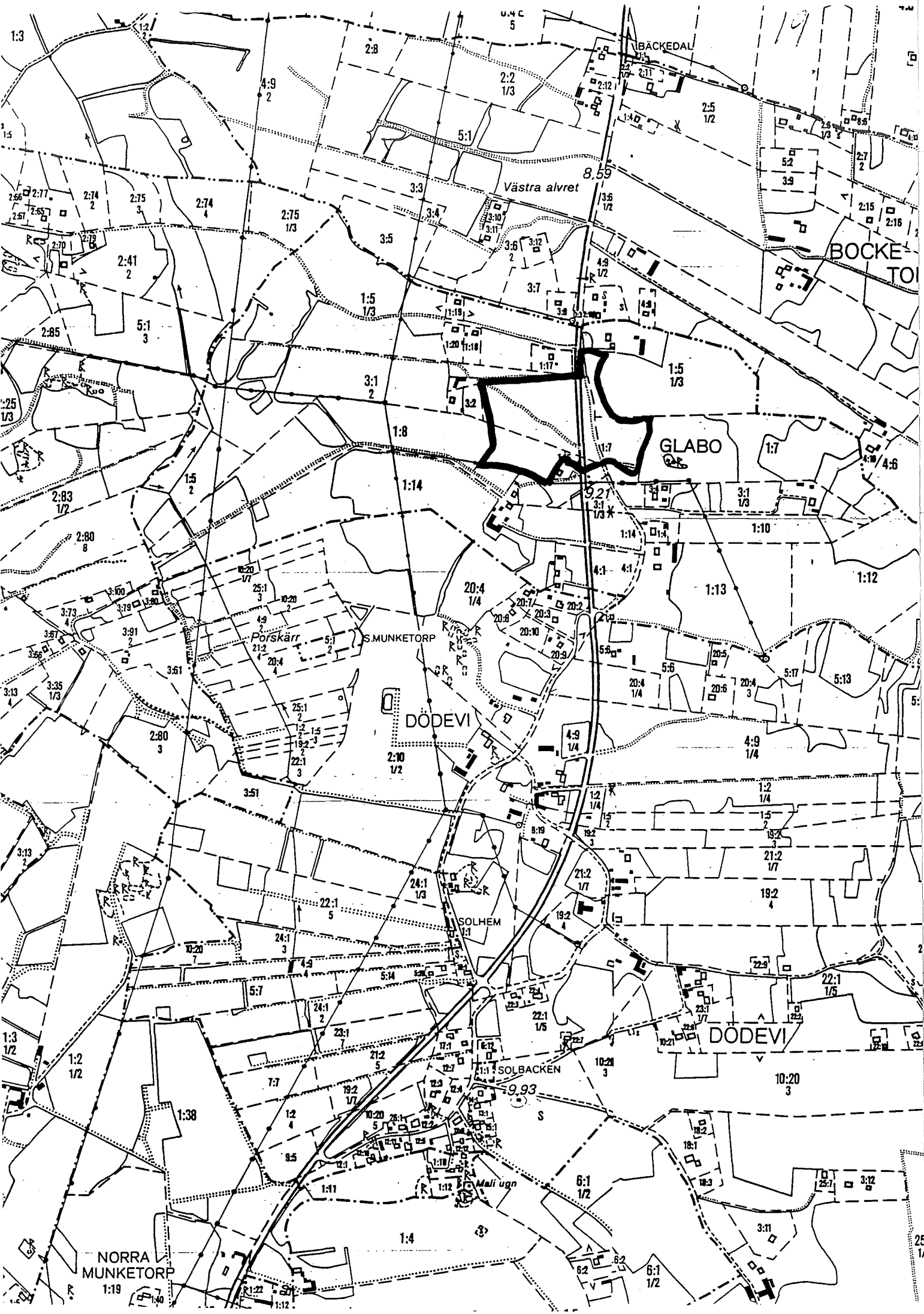
Kulturhistoria: Flera stengärdesgårdar markerar ägogränser. I sydost omgärdas också ett område som ser stört ut (odlingsförsök?) I söder finns en fornlämning i form av en stensträng.

Hävd: Hävd saknas.

Ingrepp och påverkan: Inga tecken på gödsling eller annan mänsklig påverkan. Däremot har avsaknaden av hävd, där jorddjupet tillåter, skapat viss förnagödsling.

Förslag till åtgärder: Stängsling och bete av nöt eller häst.

Sammanfattande värdetext: Litet, väl avgränsat alvar mellan Byrum och Hornsjön. Alvaret är relativt varierat och trots att hävd saknas är artrikedomen stor. Större delen av området har ringa jorddjup, vilket förklarar att igenväxningen och förnagödslingen bara bitvis påverkat marken.

BÄCKEDAL
Västra alvret
8,59
BOCKE-
TO
GLABO
9,21
S.MUNKETORP
Porskärr
DÖDEVI
SOLHEM
SOLBACKEN
9,93
DÖDEVI
Mali ugn
NORRA
MUNKETORP

14. Glabo — Klass III

Naturtyp: Annan öppen utmark.

Vegetationstyper: Örtrik ängshavretorräng (2)
Tuvtåteläng (1)
Kalkfuktäng (1)

Trädskikt: -

Buskskikt: En, nypon. Låga buskar.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %. Enstaka nyponbuskar.

Indikatorarter: Vårbrodd, darrgräs, jordtistel, nycklar, brudbröd, vildlin, tvåblad, rosettjungfrulin, gullviva, knölsmörblomma, höskallra, ängsskallra, mandelblomma, ängsvädd, axveronika.

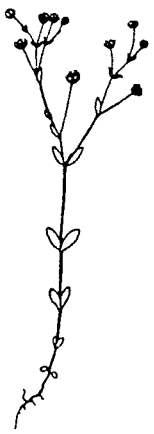
Kulturhistoria: Stengärdesgårdar.

Hävd: Välhävdat 25 %
Måttlig hävd 50 %
Svagt hävdat 25 %
Bete nöt.

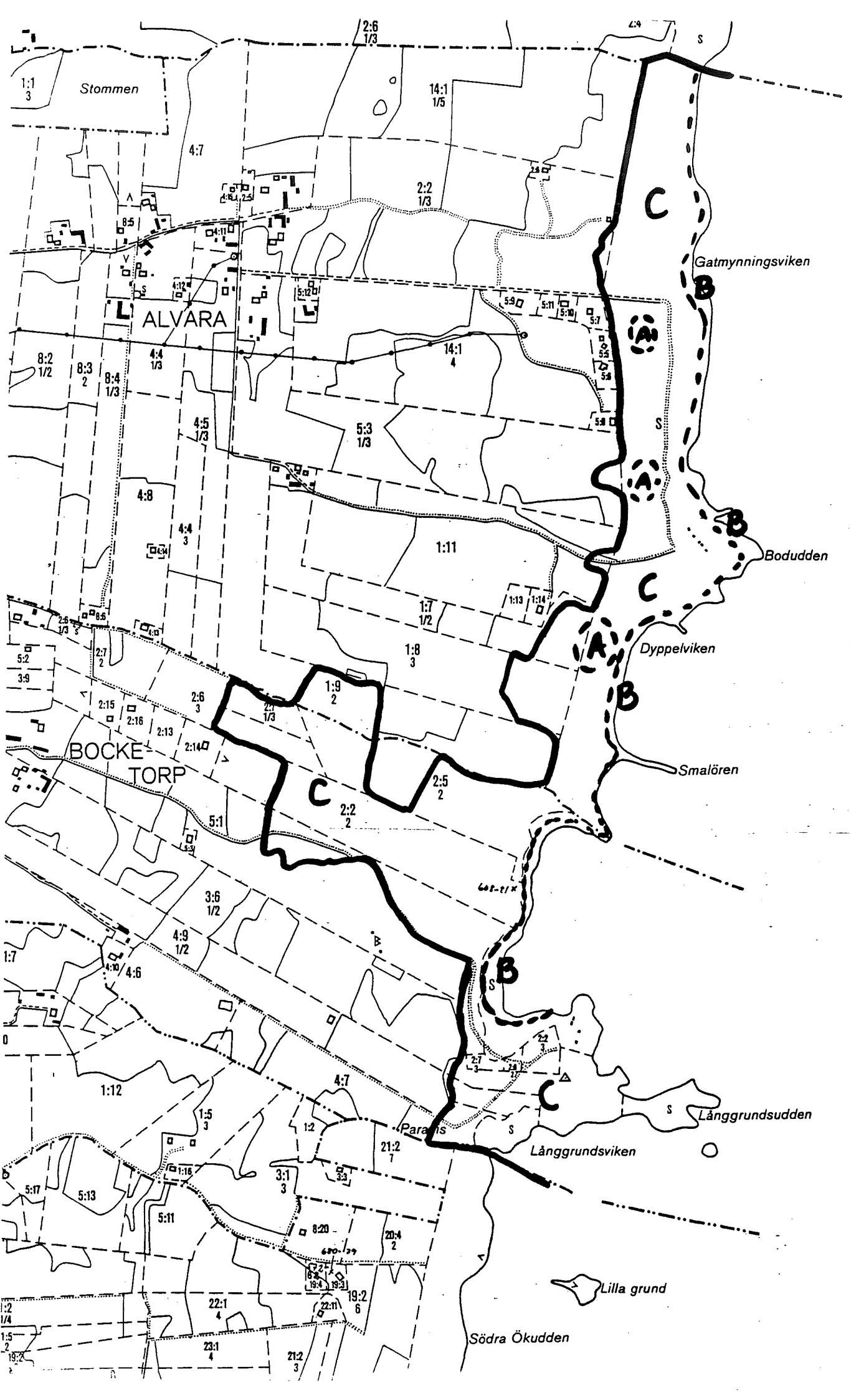
Ingrepp och påverkan: -

Förslag till åtgärder: Röjning av enbuskar.

Sammanfattande värdetext: En liten fin betesmark som till största delen hävdas måttligt. Här finns förhållandevis gott om indikatorarter. Rosettjungfrulin och ängsskallra förekommer i enstaka exemplar.

Vildlin (Linum catharticum)
Förekommer på öppna, lågvuxna eller vegetationslösa fuktmarker.
Gynnas av bra hävd och kalkrikt underlag.

Stommen
ALVARA
BOCKE-
TORP
Gatmynningsviken
Bodudden
Dyppelviken
Smalören
Långgrundsudden
Långgrundsviken
Lilla grund
Södra Ökudden
A
B
C
S

15. Alvara/Bocketorp A,B,C — Klass II

Naturtyp: Annan öppen utmark (A)/Havsstrandäng (B)/Buskrik utmark (C).

Vegetationstyper: Den öppna utmarken finns i Alvara och består av tre små kärr med kalkfuktängar runt om. Vegetationen är av högstarrtyp med dominans av ag och bunkestarr. Runt om förekommer tuvtåtelfuktäng, högörtfuktäng och kalkfuktäng. Havsstrandängen är i hela området endast några meter bred. Driftvegetationen domineras av mållor, skräppor och kvickrot. Övre landstrandens vegetation är av salttåg-rödsvingeltyp och den nedre av agnsäv-krypventyp. På den buskrika utmarken är den vanligaste vegetationstypen fårsvingeltorräng. Sanddynerna domineras av sandgräshed med sandstarr, gulmåra, monke, backtimjan och trift. I övrigt finns några små ytor med örtrik ängshavretorräng och rödvenäng.

Trädskikt: I Alvara växer klibbal i dungar. I Bocketorp finns några mycket gamla ekar, men även oxel och rönn.

Buskskikt: En dominerar buskskiktet i framförallt Bocketorp. Här förekommer även slån, hagtorn och hassel.

Täckningsgrad: (träd och buskar) Största delen av området är helt öppet. Träd och buskar har en täckningsgrad på 0-25 %.

Indikatorarter: I Alvara påträffas tjugosju indikatorarter av vilka rödklint, backnejlika och majviva är vanliga. Som enstaka exemplar växer kattfot, vårbrodd, darrgräs, stor blåklocka, liten blåklocka, jordtistel, knägräs, ögontröst, brudsporre, solvända, prästkrage, vildlin, tvåblad, ormtunga, flentimotej, grönvit nattviol, gullviva, fältsippa, höskallra, ängsvädd, backklöver, axveronika, filtlav och vaxskivlingar. Bocketorp är något artfattigare med endast tio indikatorarter varav darrgräs är vanligt förekommande. Ett och annat exemplar finns av stor blåklocka, liten blåklocka, rödklint, backnejlika, flentimotej, jungfrulin, ängsskallra och filtlav. På havsstrandängen är krypven och salttåg vanliga medan trift, strandkrypa, höstfibbla, gulkämpar, knutnarv, saltnarv och vitklöver har enstaka förekomst. I Alvara finns dessutom höskallra och saltgräs.

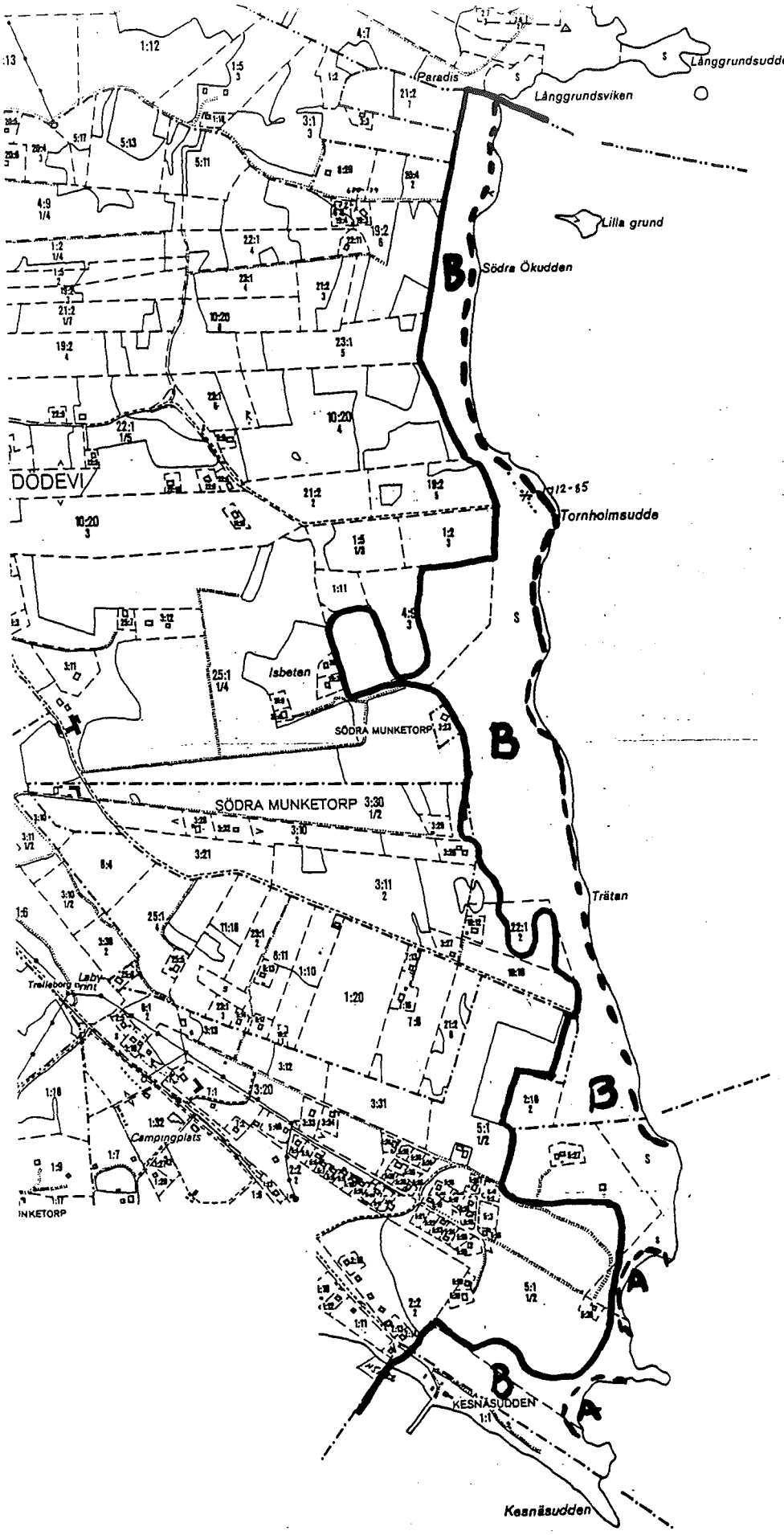
Kulturhistoria: De kulturhistoriska spår som påträffas i området är stenmurar.

Hävd: Alvara är välhävdad medan Bocketorp har svag hävd eller saknar hävd. I Bocketorp finns ett vilthägn med rådjur. Området betas av kor och får.

Ingrepp och påverkan: Inga spår av några ingrepp märks.

Förslag till åtgärder: Ökning av betestrycket.

Sammanfattande värdetext: Alvara och Bocketorps sjömarker utgörs av variationsrika, delvis välhävdade betesmarker. Den låga kusten är sandig, ställvis med klapper i vattenbrynet. Innanför de strandnära sandgräshedarna vidtar en omväxlande natur med små kärr, kalkfuktängar och friskängar. Området har gott om små stigar som gör det strövvänligt.

Skala 1: 14 000

16. Strandängarna vid Munketorp A,B — Klass I

Naturtyp: Havsstrandäng (A)/Annan öppen utmark (B).

Vegetationstyper: Havsstrandängen, som endast är några meter bred, har en driftvegetation av brännässlor, kvickrot, hundtunga och kruskräppa. Övre landstrandsvegetationen utgörs av salttåg-rödsvingeltyp och den nedre av agnsäv-krypventyp. På vattenstranden förekommer strandaster, blåsäv, grodtåg och betad havssäv. Den öppna utmarken domineras av sandgräshed närmast stranden. Innanför sandgräsheden är örtrik ängshavretorräng vanlig. Små arealer av stagghed påträffas längre in mot land. Även gräs-lågstarrfuktäng och gräsrik kalkfuktäng förekommer.

Trädskikt: I västra delen finns enstaka lågväxta tallar och en bård av klibbal.

Buskskikt: Enen dominerar men även nyponbuskar förekommer.

Täckningsgrad: (träd och buskar) Träd och buskar har en täckningsgrad av 0-25 %.

Indikatorarter: På utmarken växer enstaka exemplar av vårbrodd, darrgräs, betad ljung, stor blåklocka, liten blåklocka, rödklint, jordtistel, knägräs, backnejlika, brudbröd, solvända, krissla, vildlin, stagg, nycklar, bockrot, flentimotej, grönvit nattviol, fältsippa, höskallra, axveronika och vaxskivlingar. Den smala remsan havsstrandäng hyser nio olika arter varav krypven, strandkrypa och gulkämpar är vanliga. Trift, salttåg, höstfibbla, saltgräs, knutnarv och saltnarv växer mera glest.

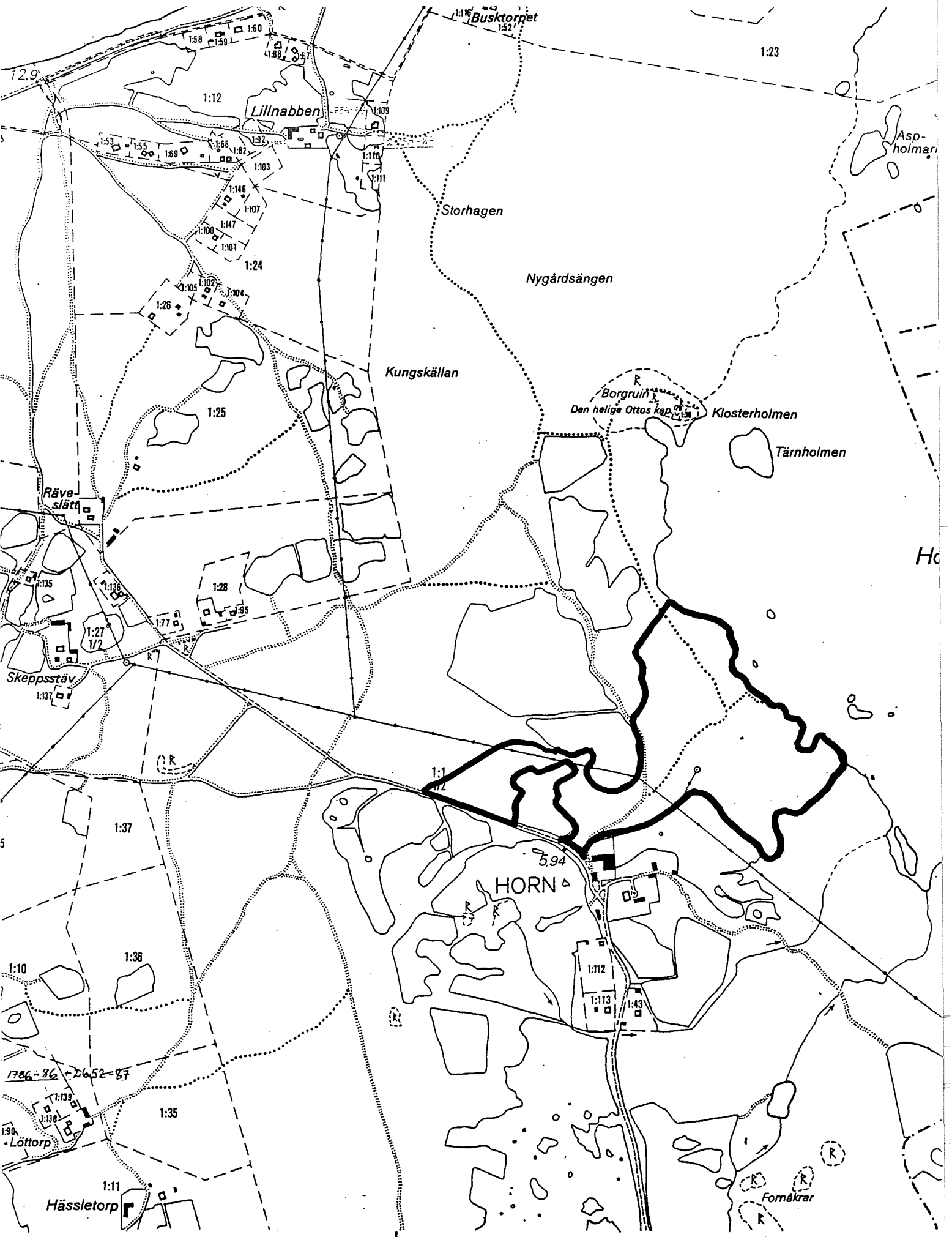
Kulturhistoria: Stengärdesgårdar och husgrunder påträffas i området.

Hävd: Fuktängen längst i söder har svag hävd. I övrigt är markerna välhävdade av betande kor.

Ingrepp och påverkan: Här finns inga tecken på ingrepp.

Förslag till åtgärder: I södra delen bör betestrycket öka något.

Sammanfattande värdetext: Strandängarna vid Munketorp är ett varierat och välhävdat beteslandskap med stor särprägel och skönhet. Här finns vegetationstyper som är mycket ovanliga. Norr om Kesnäsudden lyser sandgräsheden vid havet av gulmåra, blåklocka och backtimjan. Växttäcket är ställvis stört av tramp från betesdjuren och det finns gott om kala sandfläckar. I de öppna sandytorna etablerar sig bl a saltarv och sodaört. Sydväst om Tornholmsudde finns en stagg-ljunghed i ett lavrikt dynområde. Strandängarna är lättillgängliga och har gott om strövstigar. Kesnäsudden ingår i obj nr H 56 av riksintresse för naturvården.

HÖGBY S:N
BORGHOLMS K:N
MÖRE och ÖLANDS D:A

16°56'

534 057 73 5H 9d ALVEDSJÖ

Skalan 1:10 000

17. Horn 2 — Klass III

Naturtyp: Annan träd- och buskbärande hagmark.

Vegetationstyper: Fårsvingeltorräng (2)
Örtrik ängshavretorräng (2)
Högörtfuktäng (1)

Trädskikt: Ek, lönn, björk.

Buskskikt: Slån, nypon, hassel.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 25-50 %.
Enstaka buskar.

Indikatorarter: Vårbrodd, darrgräs, nycklar, brudbröd, solvända, prästkrage, vildlin, tvåblad, korskovall, sandmaskros.

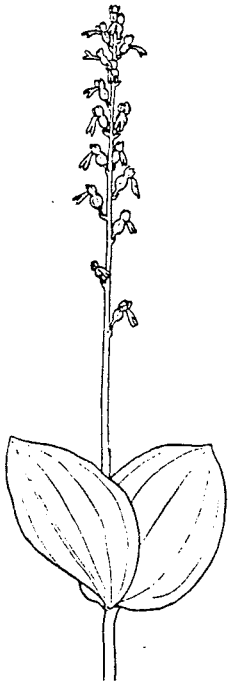
Kulturhistoria: Stengärdesgårdar.
Hamlade träd.
Odlingsrösen.

Hävd: Välhävdat 85 %
Svagt hävdat 15 %
Bete nöt och får.

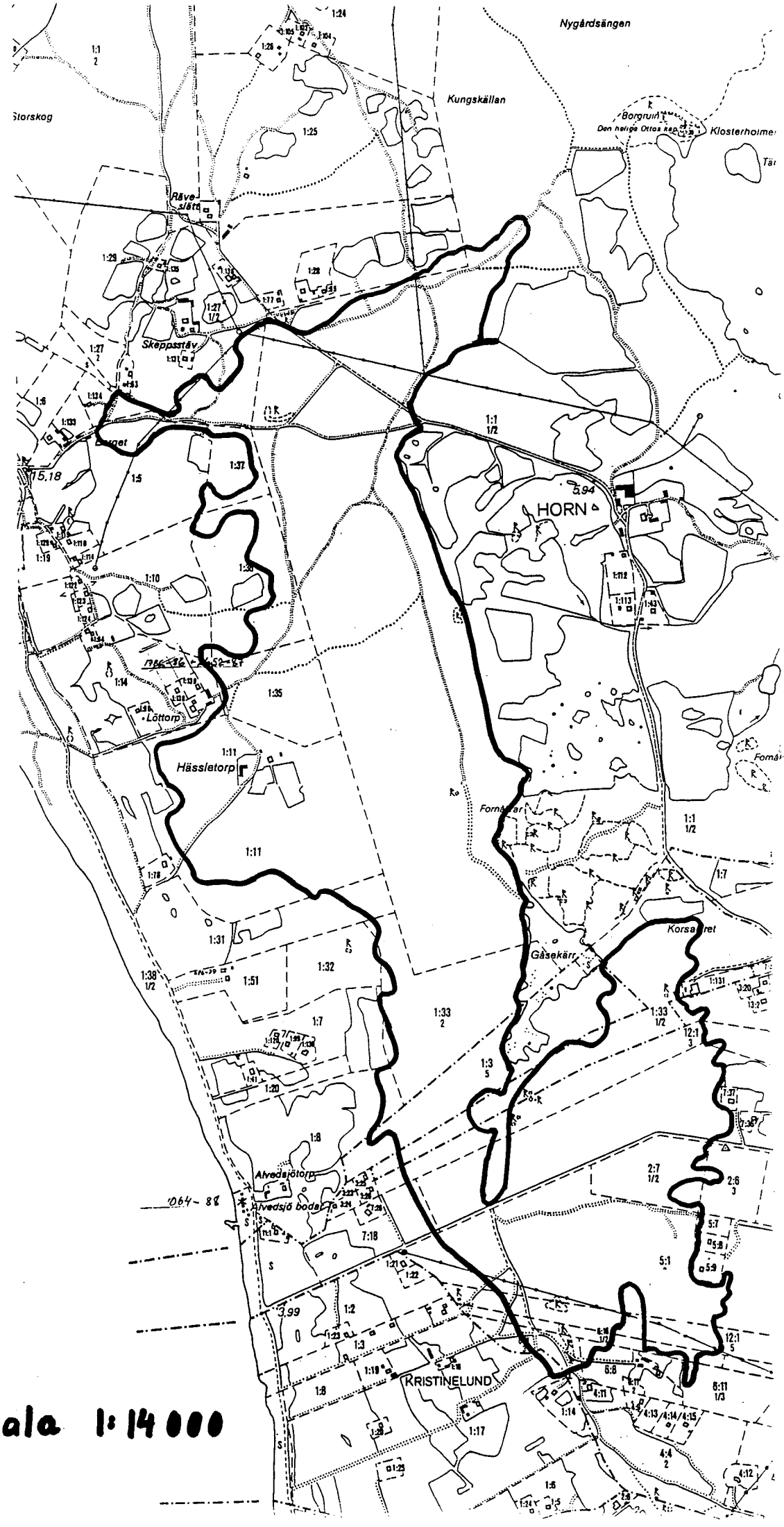
Ingrepp och påverkan: Tydlig gödsling 10 %.

Förslag till åtgärder: Något minskat betestryck i de hårdast betade områdena.
Fortsatt gallring.

Sammanfattande värdetext: En fin beteshage i anslutning till Horns kungsgård. Här finns mycket gamla spärrgreniga ekar som tyder på att landskapet förr var öppet. Markerna närmast gården är utgallrade och ljusa. Här dominerar torrängsflora. Ner mot Hornsviken tätnar träd- och buskskiktet och vegetationen blir lundlik. Stranden är sumpig och hyser en rik fuktängsflora, och trädskiktet utgörs av al och sälg. Området är av riksintresse för naturvården och redovisas som nr H 55.

Tvåblad (Listéra ovata). Finner man oftast i halvskugga eller skugga. En starkt slåttergynnad växt.

Nygårdsängen
Kungskällan
Storskog
Borgruin
Den heliga Ottos kapell
Klosterholmen
Tär
Räv-
slätt
Skeppsstav
HORN
5.94
Hässletorp
Löttorp
Fornåker
Korsmyren
Gåsekärr
Alvedsjötorp
Alvedsjö bodar
KRISTINELUND
Skala 1:14 000

18. Horn I — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark.

Vegetationstyper: Fårsvingeltorräng (2).
Örtrik ängshavretorräng (2).
Hällmarksalvar (1).
Kalkfuktäng (1).

Trädskikt: Ek, oxel, tall, gran, ask.

Buskskikt: En, nypon, slån.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 25-50 %.

Indikatorarter: Kattfot, vårbrodd, darrgräs, betad ljung, stor blåklocka, jordtistel, brudbröd, brudsporre, solvända, vildlin, nycklar, flentimotej, grönvit nattviol, gullviva, fältsippa, knölsmörblomma, mandelblomma, sandmaskros, axveronika.

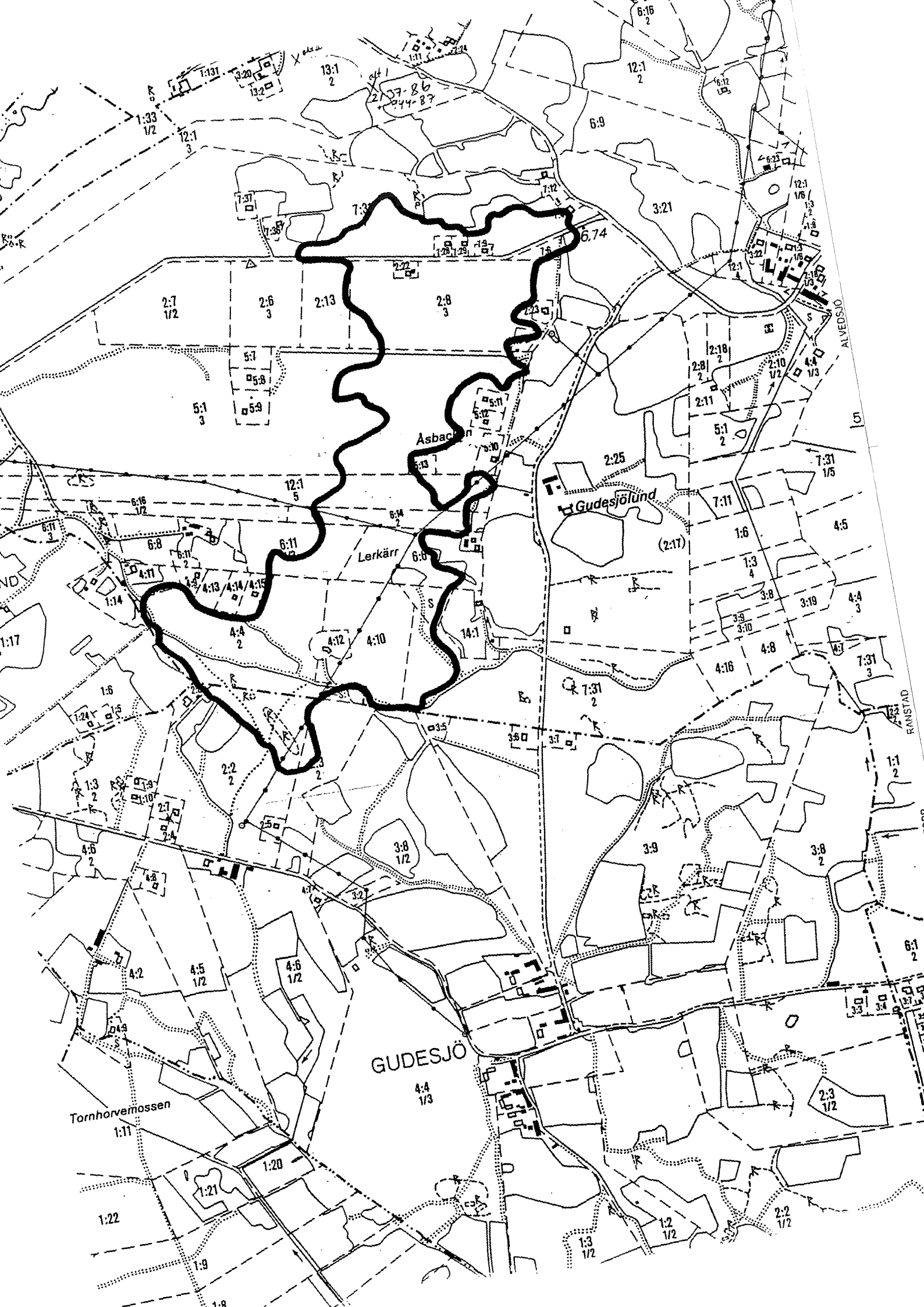
Kulturhistoria: Stengärdesgård.
Fornlämning.
Odlingsrösen.

Hävd: Måttlig hävd 100 %.
Bete nöt och häst.

Ingrepp och påverkan: -

Förslag till åtgärder: Röjning av en och nypon. Något ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext: Ett stort och tämligen flackt betesområde med varierad vegetation. I södra delen finns dels ett kärr med kalkfuktängar, dels alvarmarker med vätar. Norrut, där jordtäcket är lite djupare förekommer friskängar och ängshavretorrängar. I centrum av området finns några fornlämningar som vittnar om gammal bosättning. Ett flertal indikatorarter tyder på att marken hävdats sedan länge. Här påträffas även krutbrännare, stor fetknopp och kantig fettknopp.

Gudesjölund
Lerkärr
GUDESJÖ
Tornhorvemossen
ALVEDSJÖ
RANSTAD

19. Lerkärr — Klass II

Naturtyp: Annan öppen utmark.

Vegetationstyper: Sammanlagt påträffas sex olika vegetationstyper i området. Örtrik ängshavretorräng och kalkfuktäng är vanligt förekommande och på mindre ytor knylhavrefriskäng, rödvenäng, skogsnävaäng och källkärr med agnsäv och tuvor av näbbstarr.

Trädskikt: Tall, gran och ask växer i små grupper.

Buskskikt: Låga enbuskar och slån och nypon står här och där i markerna.

Täckningsgrad: (träd och buskar) Träd och buskar har en täckningsgrad på 0-25 %.

Indikatorarter: Tjugofem indikatorarter påträffas av vilka darrgräs och vildlin är vanligt förekommande. Enstaka förekomst har kattfot, betad ljung, stor blåklocka, ängsstarr, jordtistel, nycklar (Dactylorhiza), knägräs, backnejlika, brudbröd, brudsporre, solvända, honungsblomster, tvåblad, nycklar (Orchis), flentimotej, nattviol, jungfrulin, fältsippa, knölsmörblomma, ängsvädd, backklöver, axveronika och buskviol.

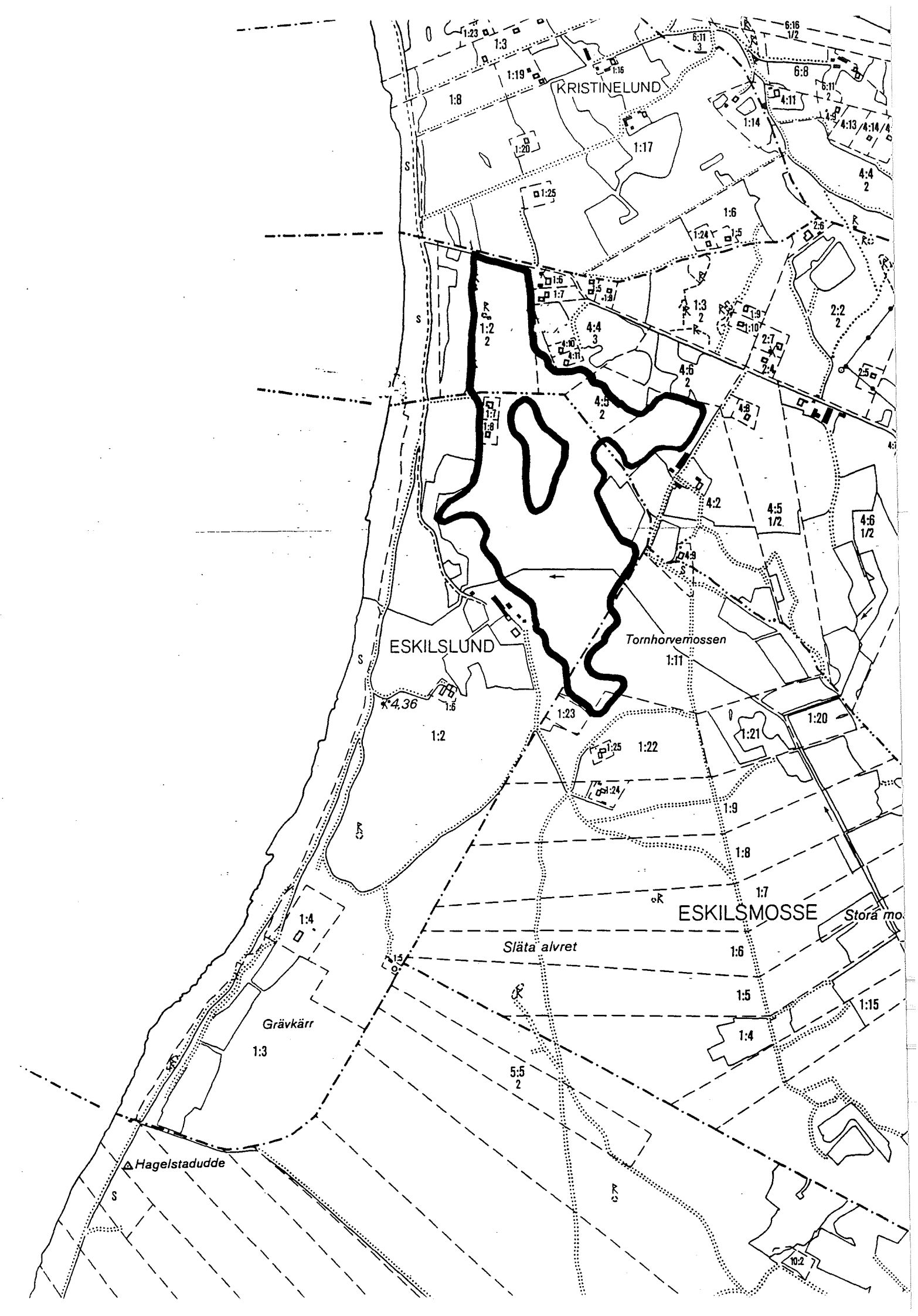
Kulturhistoria: Ett flertal stengärdesgårdar avgränsar de olika skiftena och en gammal väg går från kärret söderut. Ett antal fasta och enstaka fornlämningar ligger på en höjdrygg i sydväst.

Hävd: Omkring 75 % av marken är välhävdad och 25 % svagt hävdad. Området betas av kor.

Ingrepp och påverkan: Inga spår av ingrepp påträffas i området.

Förslag till åtgärder: En viss ökning av betestrycket bör ske.

Sammanfattande värdetext: Betesmarken har stor areal, är tämligen välhävdad och har en varierad flora. Här finns hela skalan från torra till fuktiga vegetationstyper. Ett stort antal indikatorarter, bl a honungsblomster och ängsstarr, visar att marken hävdats länge. I övrigt påträffas bl a krutbrännare, flugblomster, stor fetknopp, kantig fetknopp och vit fetknopp.

KRISTINELUND
ESKILSLUND
Tornhorvemossen
1:11
ESKILSMOSSE
Stora mo
Släta alvret
Grävkärr
1:3
Hagelstadudde
4,36
1:17
1:8
1:19
1:23
1:3
1:14
1:6
1:2
1:22
1:21
1:20
1:9
1:7
1:4
1:15
5:5
2
4:2
4:5
1/2
4:6
1/2
4:4
3
2:2
2
4:3
2
4:6
2
10:2

20. Eskilslund — Klass III

Naturtyp: Annan öppen utmark.

Vegetationstyper: Örtrik ängshavretorräng (2)
Kalkfuktäng (2)
Fårsvingelalvar (1)
Fårsvingeltorräng (1).

Trädskikt: Oxel, ask.

Buskskikt: En, nypon, slån.

Täckningsgrad (träd och buskar): 0-25 %.

Indikatorarter: Kattfot, vårbrodd, darrgräs, stor blåklocka, jordtistel, brudbröd, solvända, vildlin, tvåblad, korskovall, flentimotej, jungfrulin, gullviva, ängsvädd, skogsklöver, backklöver, axveronika.

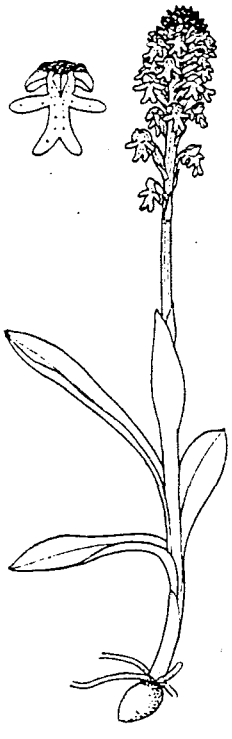
Kulturhistoria: Stengärdesgård.
Stensträng.
Odlingsrösen.

Hävd: Välhävdat 75 %
Måttlig hävd 25 %
Bete nöt och får.

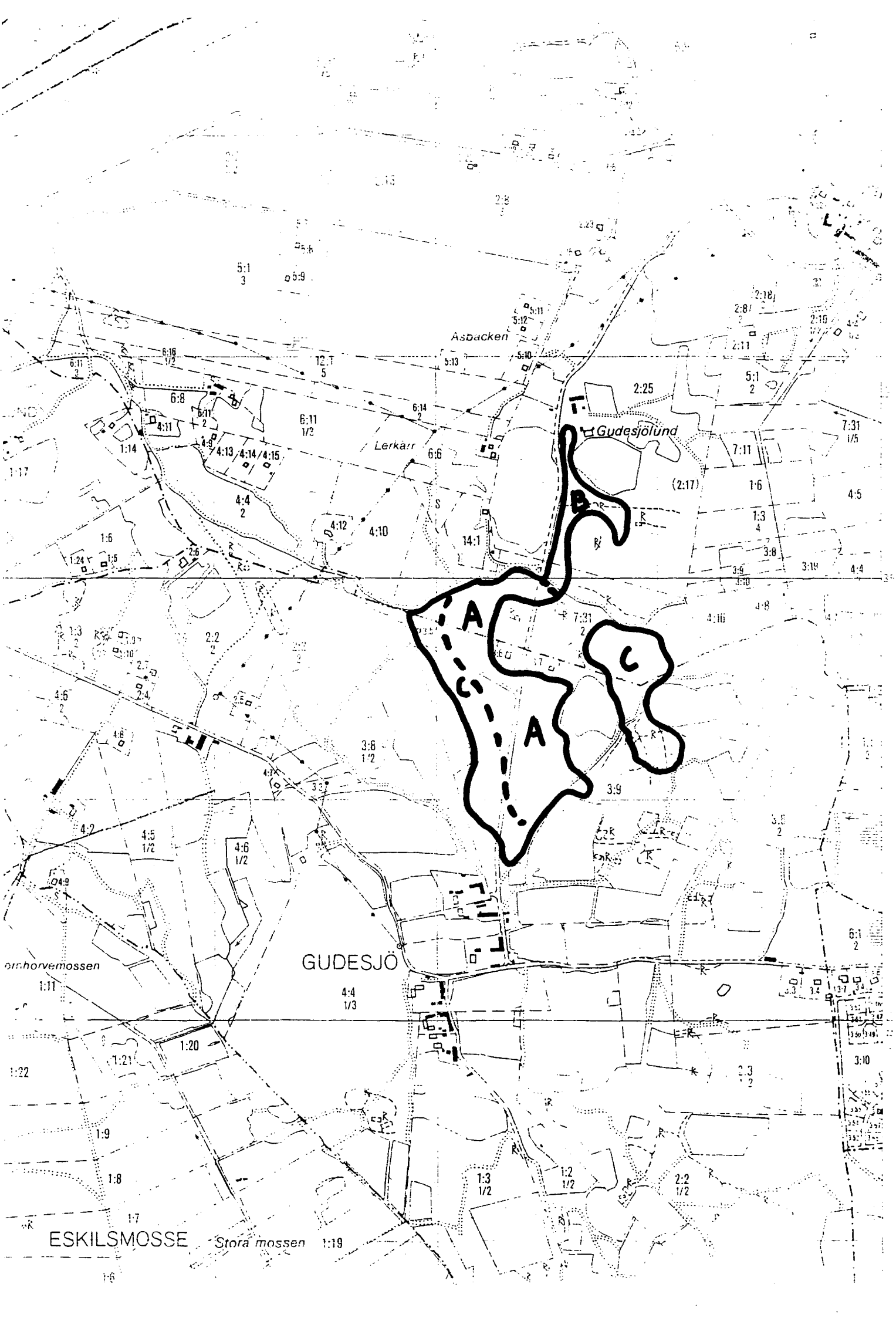
Ingrepp och påverkan: Djupt dike.

Förslag till åtgärder: Röjning av enbuskar och slån och något ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext: En varierad och väl hävdad betesmark med torrängar på höjdryggarna i östra delen och kalkfuktängar i den södra delen av området. På de fuktiga markerna är örtrikedomen stor. Här växer salepsrot, krutbrännare, brudsporre och gullviva. En matta av lundskafting breder ut sig i skuggan av träd. Vid det djupa diket påträffas fältvedel.

Krutbrännare (Orchis ustulata)
Orkidé. Allmänt förekommande på torrängar och gräshedar på kalkrik grund.

Åsbacken
Gudesjölund
Lerkärr
A
A
B
C
GUDESJÖ
ESKILSMOSSE
Stora mossen

21 B Gudesjö A,B,C — Klass III

Naturtyp: Alvar A/annan öppen utmark B/buskrik utmark C.

Vegetationstyper: Hällmarksalvar, lavvariant (2)
Knylhavrefriskäng (2)
Örtrik ängshavretorräng (1)
Gräsrik kalkfuktäng (1)

Trädskikt: -

Buskskikt: En.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %.

Indikatorarter: Darrgräs, stor blåklocka, brudbröd, brudsporre, solvända, vildlin, grönvit nattviol, jungfrulin, gullviva, höskallra, backklöver, axveronika.

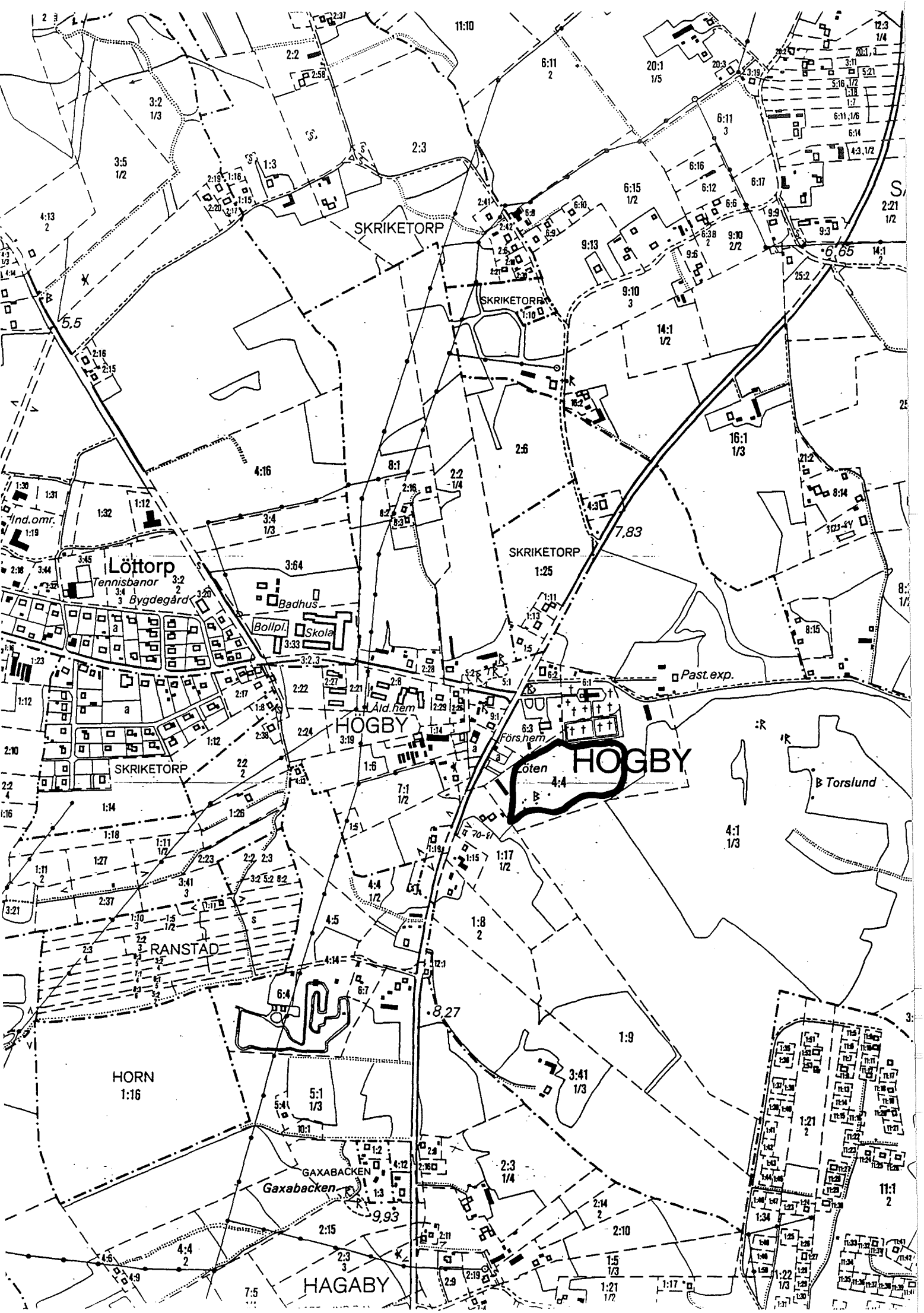
Kulturhistoria: Stengärdesgårdar.

Hävd: Välhävdat 75 %
Måttlig hävd 25 %
Bete nöt.

Ingrepp och påverkan: Dike i norra delen.

Förslag till åtgärder: -

Sammanfattande värdetext: Södra delen består av öppet hällmarksalvar med rikligt av lavar. Ställvis ligger hällen helt bar. Ut mot kanterna blir jordtäcket tjockare och här breder enen ut sig. I norr dominerar knylhavrefriskäng och ängshavretorräng. Även fragment av kalkfuktäng förekommer. En liten vägren, i norra delen, hyser en rik flora av bl a orkidéer, darrgräs och vildlin. Vägrenen betas av kor.

SKRIKETORP
SKRIKETORP
SKRIKETORP
SKRIKETORP
Löttorp
Tennisbanor
Bygdegård
Badhus
Bollpl.
Skola
Ind.omr.
Äld.hem
Förs.hem
Past.exp.
HÖGBY
HÖGBY
Löten
B Torslund
RANSTAD
HORN
1:16
GAXABACKEN
Gaxabacken
HAGABY
5.5
6,65
7,83
8,27
9,93

22. Högby 2 — Klass III

Naturtyp: Blandlövhage.

Vegetationstyper: Sandgräshed (2)
Örtrik ängshavretorräng (2)
Knylhavrefriskäng (1)

Trädskikt: Björk, ek, ask, tall, oxel.

Buskskikt: En, nypon.

Täckningsgrad (träd och buskar): 0-25 %.

Indikatorarter: Vårbrodd, betad ljung, backnejlika, brudbröd, slåtterfibbla, sommarfibbla, nycklar, flentimotej, fältsippa, mandelblomma, ängsvädd, sandmaskros, backklöver.

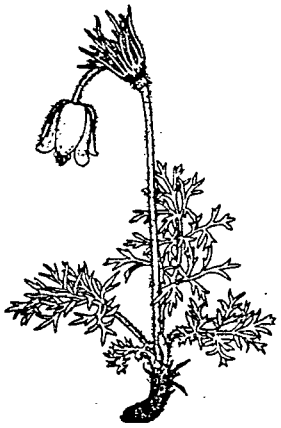
Kulturhistoria: Stengärdesgård.
Fornlämningar.

Hävd: Välhävdat 25 %
Måttlig hävd 50 %
Svagt hävdat 25 %
Bete nöt.

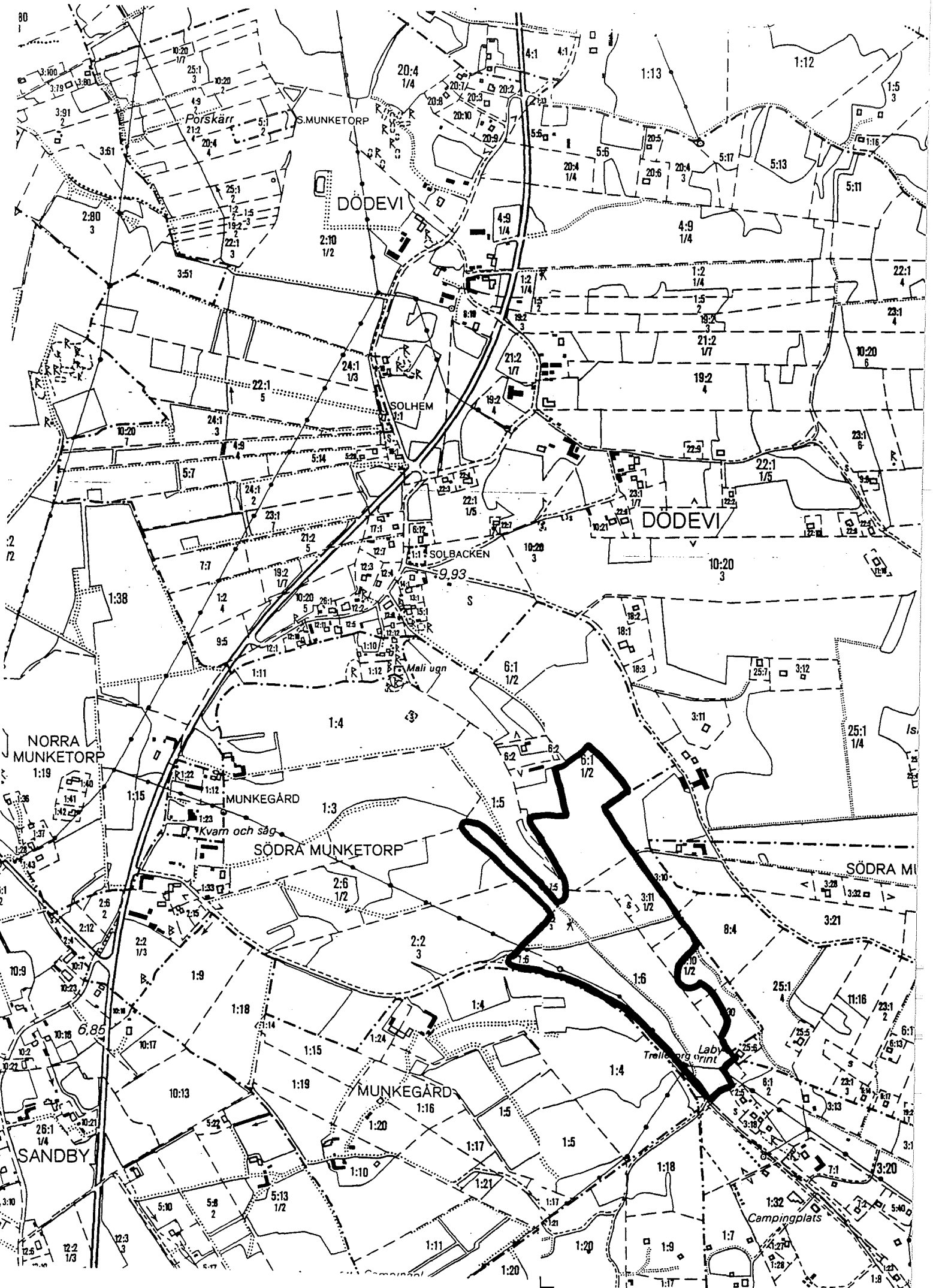
Ingrepp och påverkan: Ridbana i västra delen.

Förslag till åtgärder: Gallring av träd och buskar. Något ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext: En tämligen väl hävdad beteshage med dominans av björk alldeles vid Högby kyrka. Enstaka mycket gamla exemplar av ek växer här. Även en och annan död ek finns kvar. Hagen ligger på en höjdrygg av grovmo och domineras av sandgräshed med sandstarr, gulmåra, gråfibbla och monke. På de högst belägna partierna växer rikligt med fältsippa.

Fältsippa (Pulsatilla pratensis)
Blommar i maj på torrängar och gräshedar men även på sand.
Allmänt förekommande.

DODEVI
S.MUNKETORP
Porskärr
SOLHEM
SOLBACKEN
DODEVI
NORRA MUNKETORP
MUNKEGÅRD
Kvarn och såg
SÖDRA MUNKETORP
MUNKEGÅRD
SANDBY
Mali ugn
9,93
6,85
Campingplats

23. Munketorp 2 — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark.

Vegetationstyper: Fårsvingeltorräng (2).
Gräsrik kalkfuktäng (2).
Fårsvingelalvar (1).
Örtrik ängshavretorräng (1).

Trädskikt: Gran, ask, tall, oxel, rönn.

Buskskikt: En, nypon.

Täckningsgrad (träd och buskar): 25-50 %.

Indikatorarter: Vårbrodd, darrgräs, stor blåklocka, rödklint, backnejlika, vildin, flentimotej, gullviva, ängsvädd, axveronika.

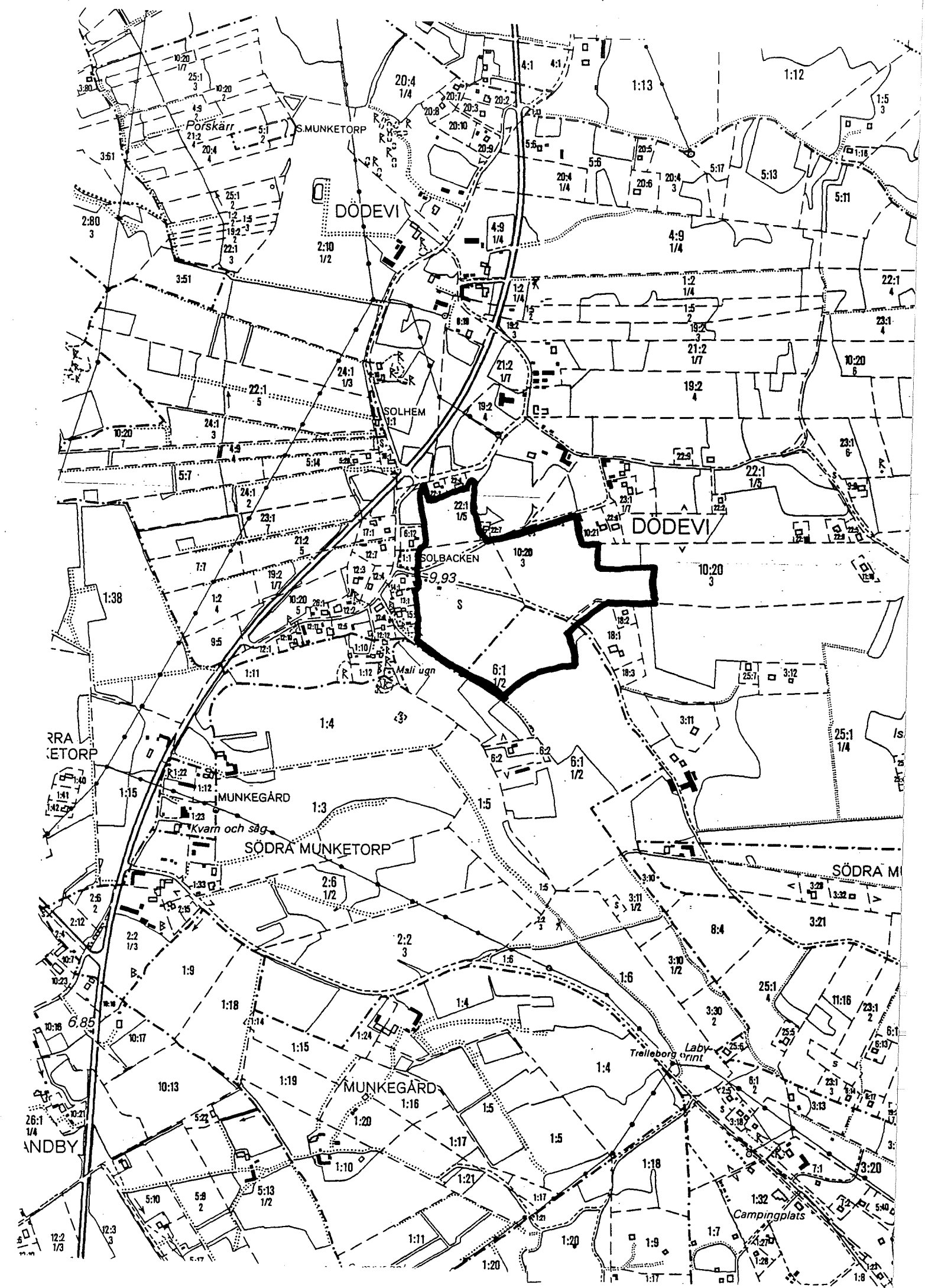
Kulturhistoria: Stengärdesgårdar.
Stensträng.
Labyrint av stenar.

Hävd: Måttlig hävd 50 %
Svagt hävdat 50 %
Bete nöt.

Ingrepp och påverkan: Spår av täktverksamhet.

Förslag till åtgärder: Gallring av en.
Ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext: En vacker höjdrygg, löper genom den sydvästra delen. Här dominerar torrängsflora. Ställvis växer enarna mycket tätt. Nordvästra delen består av gräsrika kalkfuktängar. Hävden är måttlig i torrare delar och svag i de fuktigare.

DÖDEVI
S.MUNKETORP
Porskärr
SOLHEM
SOLBACKEN
DÖDEVI
9.93
Mali ugn
MUNKEGÅRD
Kvarn och såg
SÖDRA MUNKETORP
MUNKEGÅRD
6.85
Campingplats

24. Solbacken — Klass III

Naturtyp: Annan öppen utmark.

Vegetationstyper: Tuvtåtelfuktäng (2)
Rödvenhed (1)
Fårsvingeltorräng (1)
Örtrik ängshavretorräng (1)
Gräsrik kalkfuktäng (1)
Högstarrfuktäng av kärrkavlevariant (1)

Trädskikt: Oxel, ask.

Buskskikt: En, nypon.

Täckningsgrad (träd och buskar): 0-25 %.
Enstaka buskar.

Indikatorarter: Kattfot, darrgräs, stor och liten blåklocka, rödklint, jordtistel, knägräs, brudbröd, prästkrage, tvåblad, ormtunga, nycklar, grönvit nattviol, fältsippa, knölsmörblomma, backklöver, axveronika.

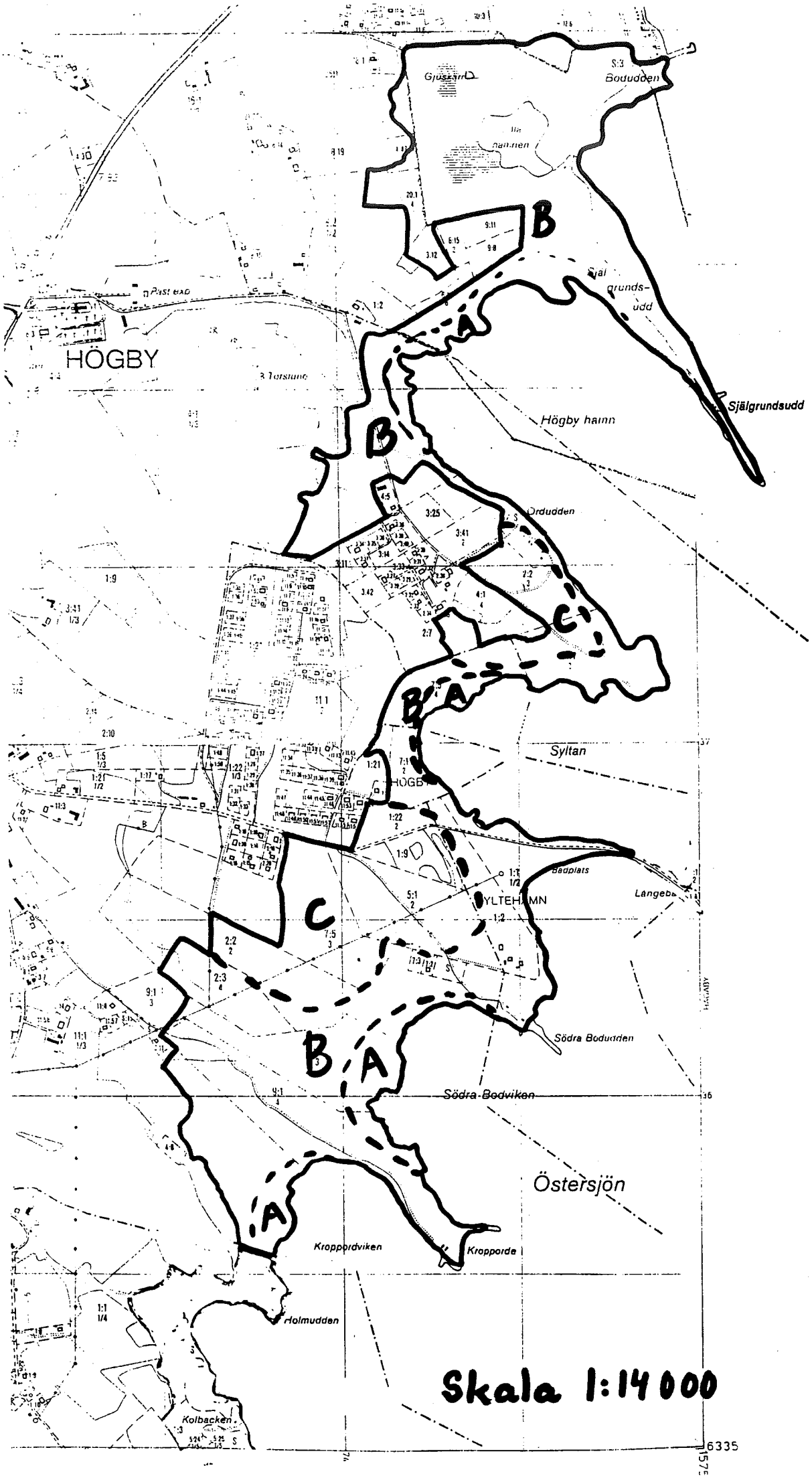
Kulturhistoria: Fägata.
Stengärdesgård.

Hävd: Måttlig hävd 50 %
Hävd saknas 50 %
Bete nöt och får

Ingrepp och påverkan: -

Förslag till åtgärder: Röjning av en och ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext: 10:20/3 och samfälligheten är tämligen välhävdade betesmarker medan övriga delar saknar hävd. Flera olika vegetationstyper finns företrädda från ängshavretorräng till högstarrfuktäng. Samfälligheten domineras av fårsvingeltorräng med ett hav av axveronika. 10:20/3 är fuktig med tuvtåtelfuktäng och inslag av kalkfuktäng.

HÖGBY
Gussarn
Boduddden
Själ grunds- udd
Själgrundsudd
Högby hamn
Orduddden
Syltan
HÖGBY
Badplats
YLTEHAMN
Södra Boduddden
Södra Bodviken
Östersjön
Kropporviken
Kropporde
Holmudden
Kolbacken
A
B
C
D
Skala 1:14 000
6335

25. Högby 1 A,B,C — Klass III

Naturtyp: Havsstrandäng (A)/Annan öppen utmark (B)/ Buskrik utmark (C).

Vegetationstyper:
Havsstrandäng: Salttåg-rödsvingeläng (1)
Agnsäv-krypvenäng (1)
Annan öppen utmark: Gräsrik kalkfuktäng (2)
Örtrik ängshavretorräng (2)
Buskrik utmark: Fårsvingeltorräng (2), Högörtäng (1),
Örtrik ängshavretorräng (1), Kalkfuktäng (1)

Trädskikt:
Annan öppen utmark: Rönn, oxel.
Buskrik utmark: Oxel, tall, ask.

Buskskikt:
Annan öppen utmark: En, slån, nypon.
Buskrik utmark: En, nypon, slån, brakved.

Täckningsgrad (träd och buskar):
Annan öppen utmark: 0-25 %.
Buskrik utmark: 25-50 %.

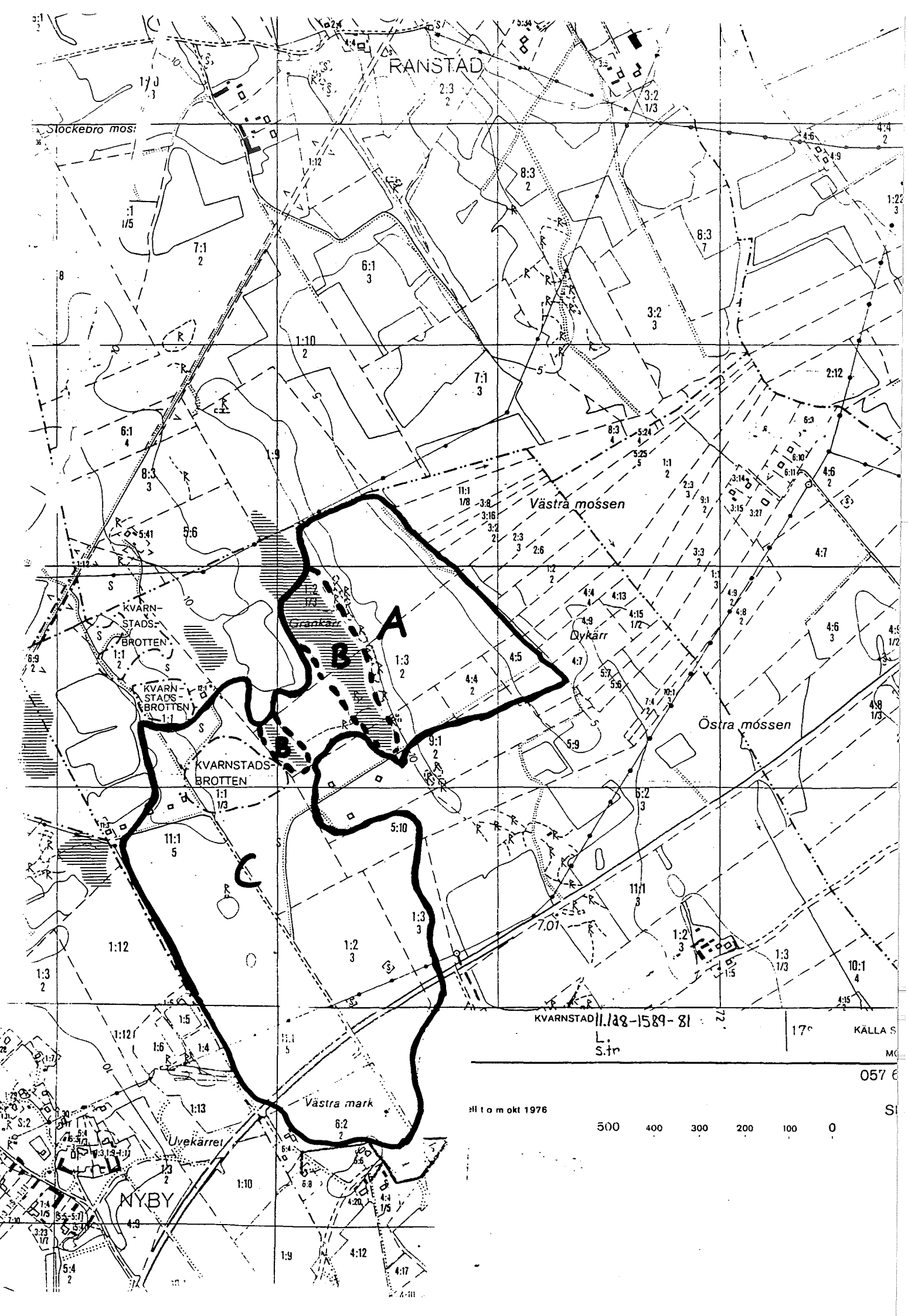
Indikatorarter:
Havsstrandäng: Krypven, trift, kustarun, strandkrypa, salttåg, gulkämpar, saltnarv, havsälting.
Annan öppen utmark: Vårbrodd, darrgräs, vildlin, sandmaskros.
Buskrik utmark: Kattfot, vårbrodd, darrgräs, stor blåklocka, liten blåklocka, ängsstarr, rödklint, jordtistel, knägräs, backnejlika, brudbröd, brudsporre, solvända, honungsblomster, vildlin, grönvit nattivol, majviva, gullviva, fältsippa, knölsmörblomma, ängsvädd, backklöver, axveronika.

Kulturhistoria:
Havsstrandäng: Stengärdesgård
Annan öppen utmark: Fägata. Stengärdesgård
Buskrik utmark: Stengärdesgård. Stensträng.

Hävd:
Havsstrandäng: Välhävdat 25 %, Måttlig hävd 50 %,
Hävd saknas 25 %.
Annan öppen utmark: Välhävdat 50 %, Hävd saknas 50 %.
Buskrik utmark: Svagt hävdat 25 %, Måttlig hävd 50 %
Hävd saknas 25 %.

Förslag till åtgärder:
Röjning och ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext:
En vacker strandremsa från Bodudden i norr till Kroppordviken i söder. Södra delen upp till Syltehamn är variationsrik med tämligen breda, svagt- måttligt hävdade marker. Ett flertal indikatorarter påträffas vilket tyder på kontinuerlig hävd. På en av torrängarna växer ett tiotal exemplar av hedblomster. Syltehamnsområdet saknar hävd och den strandnära delen är snårig och har mycket fjolårsgräs kvar. Den långgrunda viken är igenväxt med blåsäv, havssäv och älggräs. Ordudden har en exponerad no-sida av klapper och en skyddad sida med mycket organiskt material. Här är glest bevuxet med betad blåsäv och havssäv. Högby hamn och norrut mot Själgrundsudd är ohävdad och viken upp mot Bodudden välhävdad. Här finns flacka strandängar. Högby hamn och Själgrundsudd är fågelskyddsområde och ingår i riksobjekt för naturvården nr H 56.

11.148-1589-81

L.
S.tr

057 6

ell t o m okt 1976

26. Kvarnstad A,B,C — Klass II

Naturtyp: Buskrik utmark (A)/Annan Öppen utmark (B)/Alvar (C).

Vegetationstyper: Nio vegetationstyper påträffes i området. På buskrik utmark är fårsvingeltorräng, hällmarkstorräng och ängshavretorräng vanliga medan knylhavrefriskäng och örtrik ljunghed förekommer enstaka. Den öppna utmarken domineras av högstarrfuktäng med bunkestarr och i kanterna finns enstaka ytor av högörtfuktäng och kalkfuktäng. Alvarmarken, som breder ut sig runt om och söder om Kvarnstadsbrotten, består i huvudsak av örtrik ängshavretorräng av alvarvariant.

Trädskikt: I norra delen dominerar unga tallar och granar med inslag av björk och oxel. I övrigt öppet.

Buskskikt: Enen förekommer rikligt på torr mark i norra delen och enstaka på alvarmarken i söder. Slån och nypon är vanliga på torr-frisk mark och ett och annat exemplar av brakved finns också här.

Täckningsgrad: (träd och buskar) Tall och gran växer ställvis tätt och enbuskarna breder ut sig. Täckningsgraden på den buskrika utmarken är 50-75 % och på övrig mark 0-25 %.

Indikatorarter: På den buskrika utmarken hittas 18 arter som indikerar slåtter eller bete. Vanligast förekommande är vårbrodd, darrgräs, betad ljung, brudbröd, solvända, gullviva och backklöver. Kattfot, ängsfryle, flentimotej, rosettjungfrulin, knölsmörblomma, backsmörblomma, höskallra, mandelblomma, sandmaskros, skogsklöver, axveronika och ängsviol förekommer i enstaka exemplar. På fuktängarna är ängsstarr, jordtistel, tvåblad och ängsvädd vanliga. Enstaka exemplar av brudsporre, krissla, nycklar och majviva påträffas. Alvarmarken har sparsamt med indikatorarter, men axveronika, brudbröd och solvända växer här i enstaka exemplar.

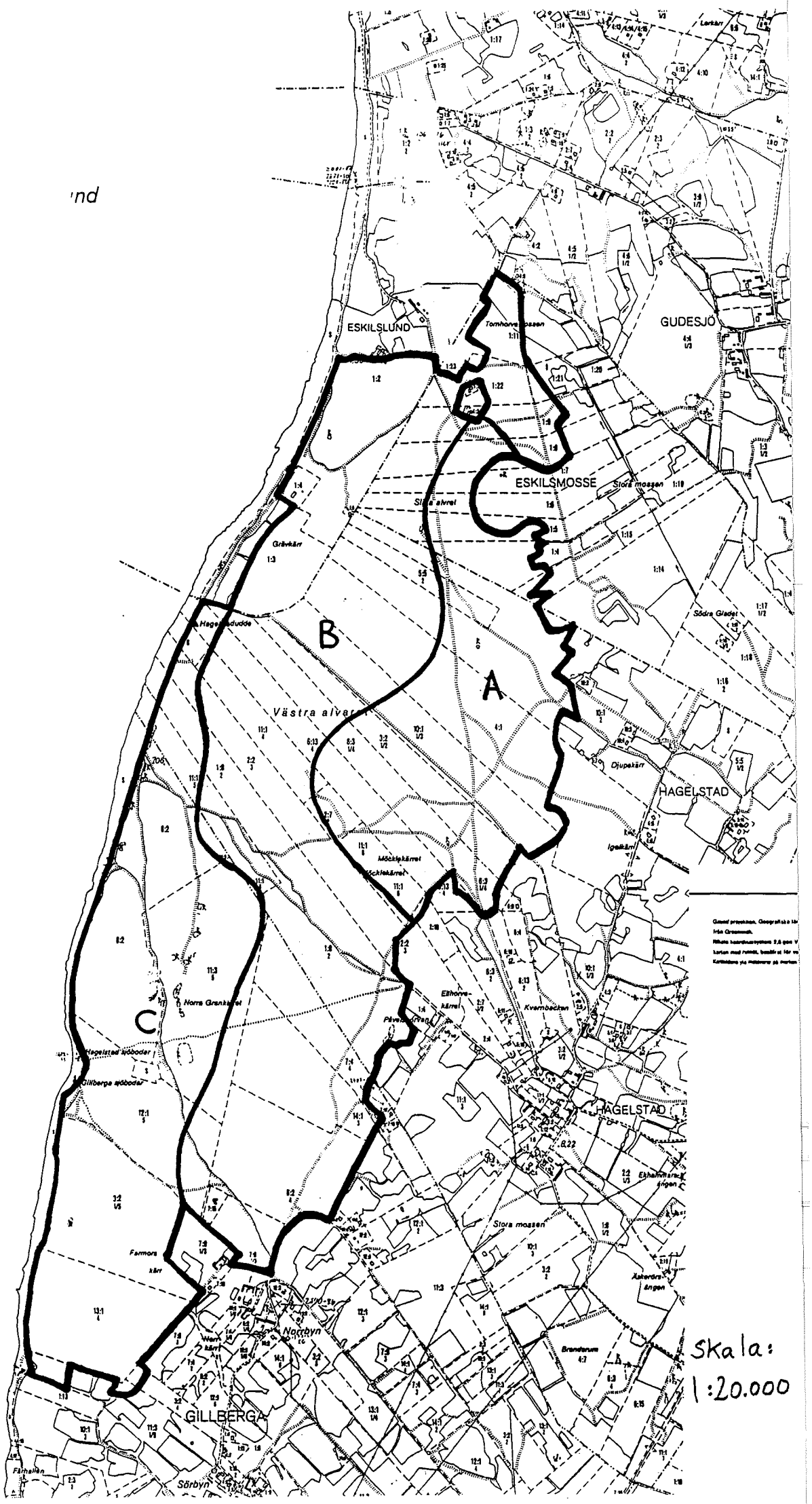
Kulturhistoria: Höjdryggen öster om Grankärr är kantad av fasta fornlämningar. I övrigt finns stenmurar.

Hävd: Nordost om kärret och på alvarmarken är hävden svagmåttlig medan kärret saknar hävd. Området betas av nötkreatur.

Ingrepp och påverkan: Inga tecken på ingrepp syns.

Förslag till åtgärder: Röjning i nordöstra delen och högre betestryck i hela området.

Sammanfattande värdetext: Kvarnstad är ett variationsrikt område med flera naturtyper och många olika vegetationstyper. Ett flertal indikatorarter påträffas bl a ängsstarr, rosettjungfrulin och majviva. Höjdryggen vid Grankärr är mycket vacker med sin torrängsflora och har ett stort antal fornlämningar.

ESKILSLUND
GUDESJÖ
ESKILSMOSSE
HAGELSTAD
HAGELSTAD
GILLBERGA
Västra älven
Stora mossen
Norrbyn
Sörbyn
B
A
C
Skala:
1:20.000

27. Västra Alvaret A,B,C — Klass II

Naturtyp: Alvar

Vegetationstyper: Nordöstra delen (27:1) hyser en gräsdominerad fårsvingelhed med en för denna vegetationstyp ovanligt väl sammanhängande grässvål. Jorddjupet går upp till ca 10 cm. De tydligt utbildade strandvallarna, som bildar gräns mellan område (27:1) och (27:2), är beväxta med riktigt örtrika torrängar av ängshavretyp. I norra delen av område 27:2 består vegetationen av dåligt utbildade former av örtrik ängshavretorräng och alvarvariant av fårsvingelhed - ofta med glidande övergångar och stor gräsdominans. En hel del krypvenvätar ligger insprängda i området. Mot söder är vegetationen mer småskaligt mosaikartad. Strandvallarna är svagt utbildade och nivåskillnaderna är små. Vegetationen har stort inslag av torrängsarter. En svagt utbildad, örtrik ängshavretorräng med övergångar mot fårsvingelhed dominerar. I väster (27:3) avgränsas alvaret av tätt enbuskbevuxna strandvallar. Vegetationen är en hårt betad fårsvingeltorräng.

Partier med kalkfuktäng finns utmed raden av våtmarker innanför landborgen.

Trädskikt: Träd växer nästan uteslutande i område :3. Här finns spridda oxel, ask och rönn.

Buskskikt: En dominerar buskskiktet som också innehåller nypon och slån.

Täckningsgrad (träd och buskar): Område :A och :B har en täckningsgrad på 0-50 %, och område :C har 75-100 % täckning främst av enbuskar.

Indikatorarter: Indikatorarter som noterades på Västra alvaret: vårbrodd, darrgräs, jordtistel, backsmultron, vildlin, flentimotej, axveronika, solvända, rödklint, ögontröst och brudbröd.

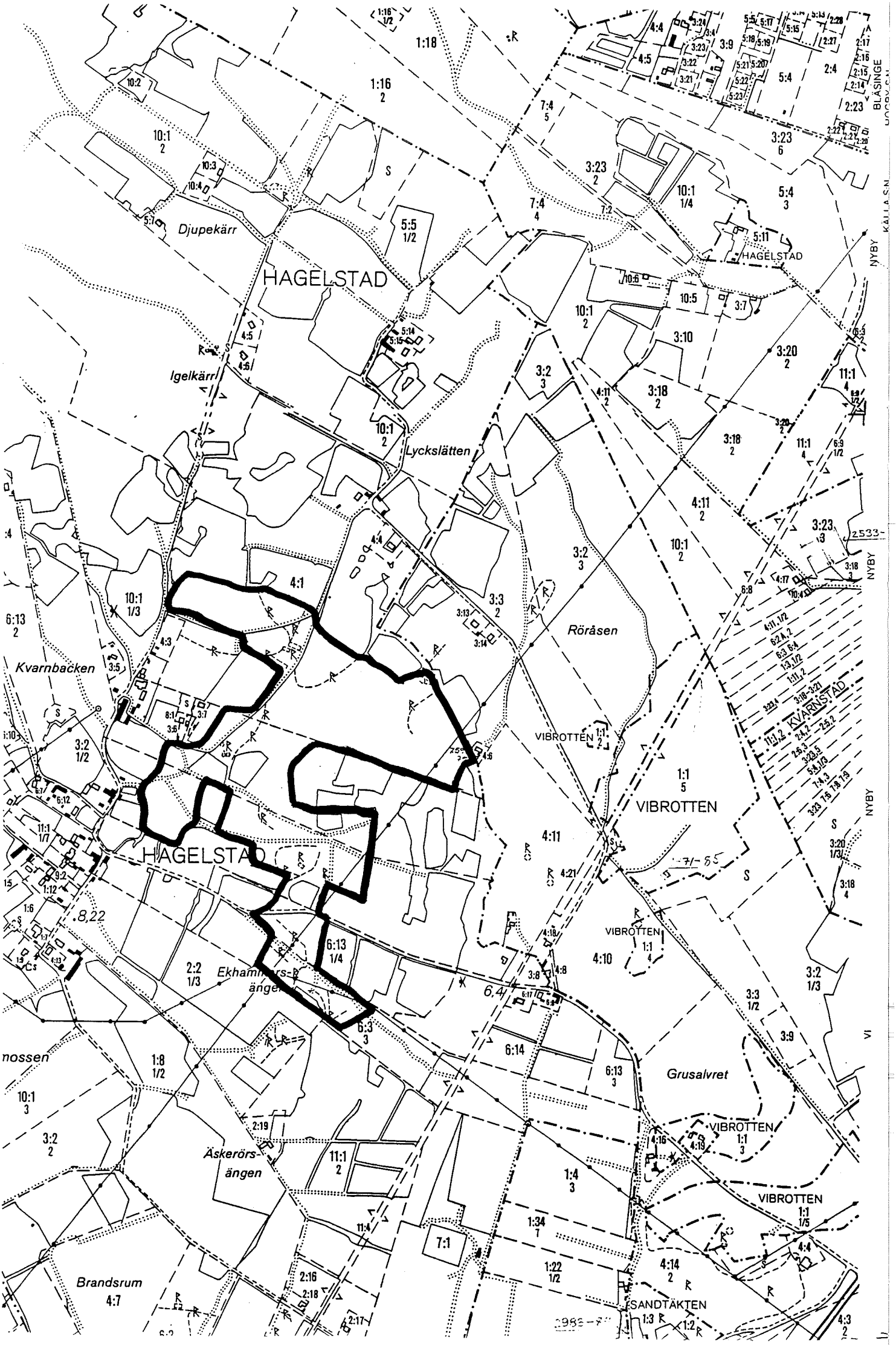
Kulturhistoria: En stengärdesgård i nordost utgör gräns till ett buskrikt område. På strandvallarna längs kustgränsen ligger flera fornlämningar.

Hävd: Alvaret betas av nötdjur. Till största delen är hävden svag men vissa partier, som strandvallarna i väster, är måttligt hävdade.

Ingrepp och påverkan: Inga tecken på ingrepp eller påverkan utöver de effekter, exempelvis ställvis artfattigdom, som ges av för svagt betestryck.

Förslag till åtgärder: Ökat betestryck, gärna indelning av marken i flera fållor.

Sammanfattande värdetext: Relativt stor alvarmark med varierade vegetationstyper och ställvis artrik flora. Den i söder starkt utbredda torrängen skulle öka i värde vid större betestryck. Geologiskt intressant område med välutvecklade strandvallar i ett något slingrande bälte centralt i området. Även i väst - mot kusten - fina strandvallar, här tätt enbevuxna.

HAGELSTAD
Djupekärr
Igelkärr
Lyckslätten
Röråsen
Kvarnbacken
Ekhamrars-
ängen
Askerörs-
ängen
Grusalvret
Brandsrum
VIBROTTEN
SANDTÄKTEN
KVARNSTAD
NYBY
BLÄSINGE
KÄLLA S:N

28. Hagelstad — Klass III

Naturtyp: Blandlövhage.

Vegetationstyper: Friskäng (2)
Örtrik ängshavretorräng (1)
Gräsrik kalkfuktäng (1)
Källkärr (1)

Trädskikt: Ek, ask, tall, björk, oxel.

Buskskikt: En, hagtorn, hassel, eksly, asksly.

Täckningsgrad (träd och buskar): 50-75 %. Tätt sly av slån.

Indikatorarter: Darrgräs, stor blåklocka, rödklint, jordtistel, knägräs, blodnäva, solvända, krissla, prästkrage, korskovall, flentimotej, toppjungfrulin, gullviva, svinrot, ängsskära, ängsvädd, backklöver, axveronika.

Kulturhistoria: Stengärdesgård.
Fornlämning.

Hävd: Måttlig hävd 25 %
Svagt hävdat 75 %
Bete nöt.

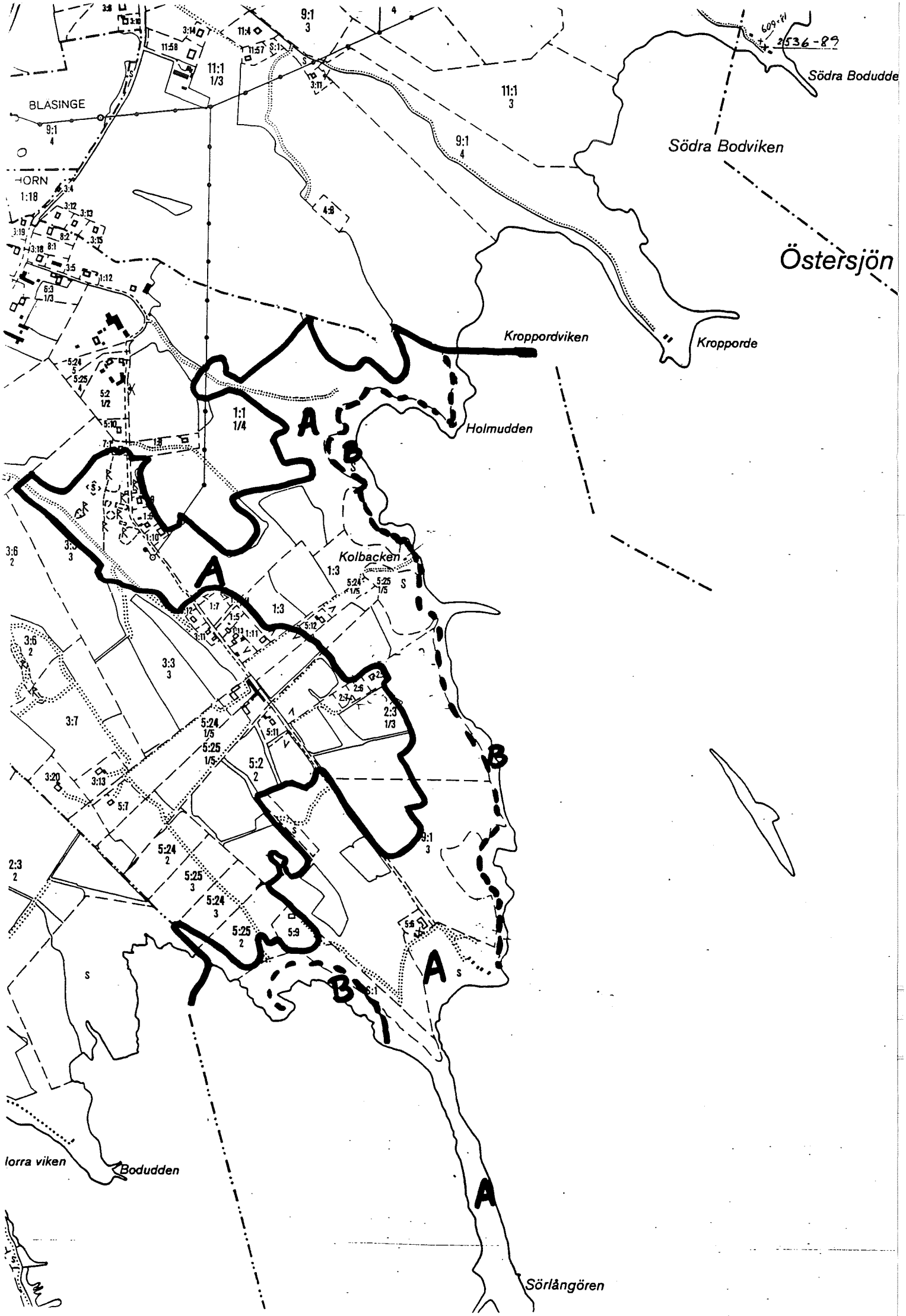
Ingrepp och påverkan: -

Förslag till åtgärder: Röjning av träd och buskar. Ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext: En vacker hagmark som ställvis håller på att växa igen. Spärrgreniga gamla ekar vittnar om ett tidigare öppet landskap. I området ingår ca 20 % blandlövskog. Vegetationen varierar från bunkestarr-kärr och kalkfuktängar till friskängar med mycket svinrot och ängshavretorrängar. Hävden är tämligen god på de torra markerna, låg för övrigt. Ett flertal indikatorarter finns här, bl a toppjungfrulin.

Toppjungfrulin (Polygala comosa)
En växt som är på tillbakagång. Den gynnas av måttligt bete och man finner den i solöppna torra lägen i kalkrika torrängar.

2536-89
Södra Bodudde
Södra Bodviken
Östersjön
BLASINGE
HORN
Kroppordviken
Kropporde
Holmudden
Kolbacken
Bodudden
Sörlångören
A
B

29. Bläsinge A,B — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark (A)/Havsstrandäng (B).

Vegetationstyper:
Buskrik utmark: Fårsvingeltorräng (2)
Örtrik ängshavretorräng (1)
Sandgräshed (1)
Havsstrandäng: Salttåg-rödsvingeläng (1)
Agnsäv-krypvenäng (1)

Trädskikt: Buskrik utmark: Oxel, rönn.

Buskskikt: Buskrik utmark: En, nypon, slån.

Täckningsgrad (träd och buskar): Buskrik utmark: 50-75 %.

Indikatorarter:
Buskrik utmark: Vårbrodd, darrgräs, liten blåklocka, rödklint, jordtistel, backnejlika, vildlin, höskallra.
Havsstrandäng: Krypven, trift, strandkrypa, salttåg, höstfibbla, gulkämpar, saltnarv, blåsklöver, havsälting.

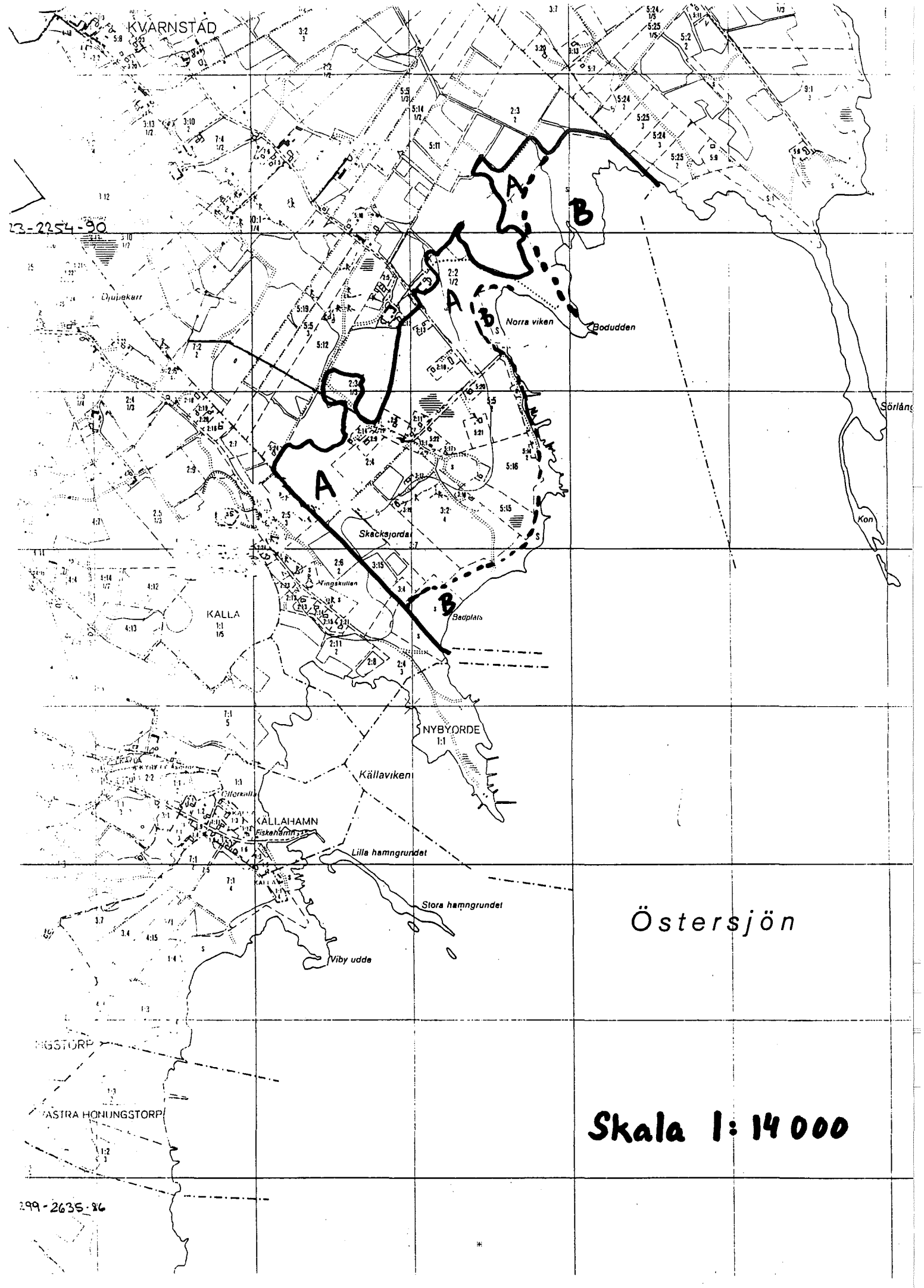
Kulturhistoria:
Buskrik utmark: Stengärdesgård.
Havsstrandäng: Stengärdesgård.

Hävd:
Buskrik utmark: Svagt hävdat 50 %
Hävd saknas 50 %.
Havsstrandäng: Välhävdat 25 %
Svagt hävdat 25 %
Hävd saknas 50 %.

Ingrepp och påverkan: -

Förslag till åtgärder:
Buskrik utmark: Röjning och ökat betestryck.
Havsstrandäng: Ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext: Varierat område med torrängar som håller på att växa igen, öppna sandgräshedar och havsstrandängar. Den buskrika utmarken har svag-ingen hävd. Samfälligheten vid Holmudden och Kolbacken har välbetade tämligen breda strandängar. Stranden vid 9:1 och ned mot Sörlångören är helt ohävdad. Sörlångören är en låg rygg med ursvallat, grovt blandat material. Här finns endast fragment av strandängar. Dessa är välhävdade.

KVARNSTAD
Djupekarr
Norra viken
Bodudden
Skacksjorda
KALLA
Badplats
NYBYORDE
Källaviken
KÄLLAHAMN
Fiskehamn
Lilla hamngrundet
Stora hamngrundet
Viby udde
Östersjön
A
B
Skala 1: 14 000

30. Kvarnstad A,B — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark (A)/Havsstrandäng (B).

Vegetationstyper:
Buskrik utmark: Örtrik ängshavretorräng (2)
Gräsrik kalkfuktäng (2)
Fårsvingelalvar (1)
Högstarrfuktäng av kärrkavlevariant (1)
Havsstrandäng: Salttåg-rödsvingeläng (1)
Agnsäv-krypvenäng (1)

Trädskikt: Buskrik utmark: Tall, oxel, björk, al.

Buskskikt: Buskrik utmark: En.

Täckningsgrad (träd och buskar): Buskrik utmark: 50-75 %.

Indikatorarter:
Buskrik utmark: Darrgräs, liten blåklocka, rödklint, jordtistel, knägräs, brudbröd, krissla, slåtterblomma, gullviva, höskallra.
Havsstrandäng: Krypven, strandkrypa, gulkämpar, saltgräs, saltnarv, blåsklöver, havsälting.

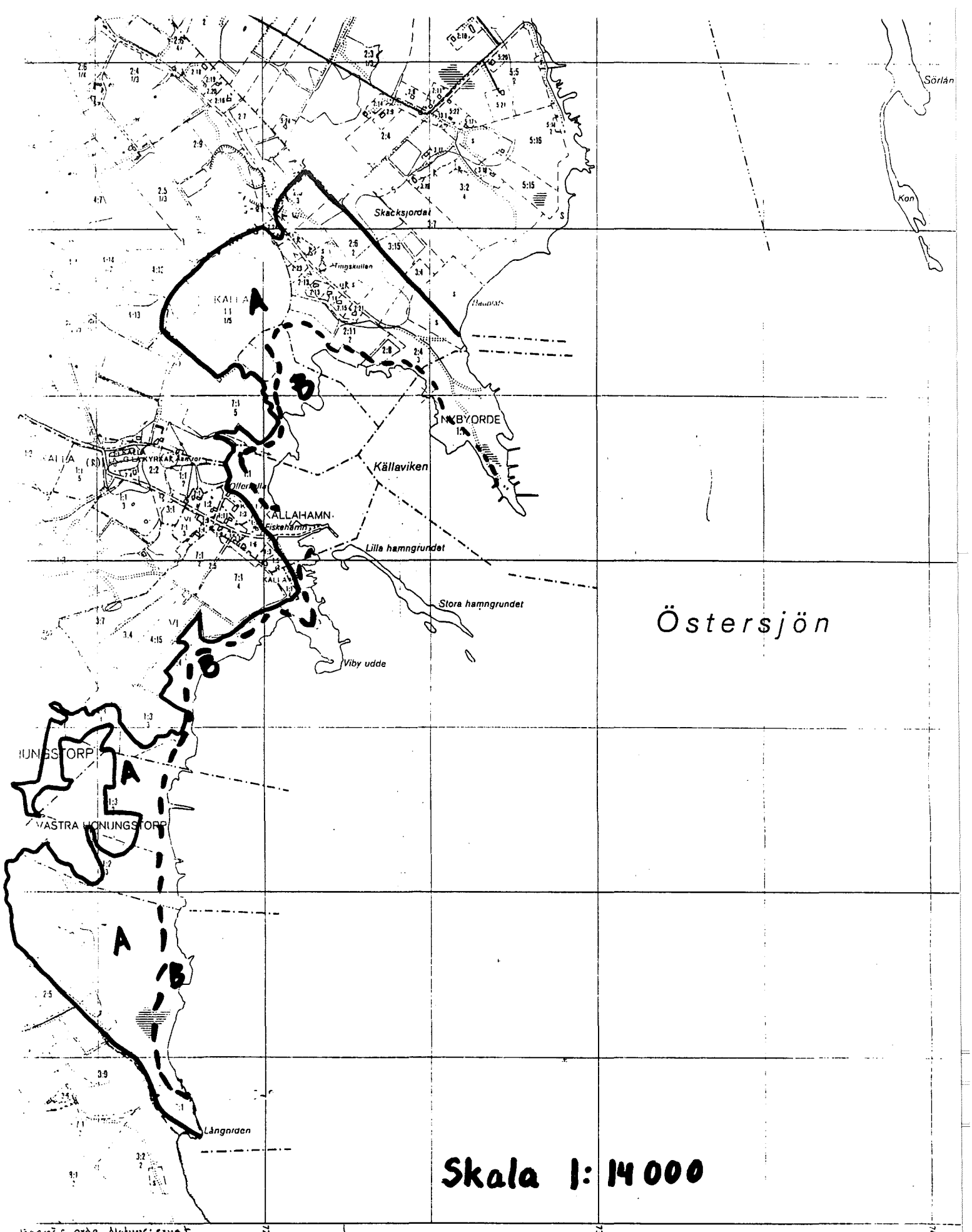
Kulturhistoria:
Buskrik utmark: Stengärdesgård.
Fornlämning.
Havsstrandäng: Stengärdesgård.

Hävd:
Buskrik utmark: Svagt hävdat 50 %
Hävd saknas 50 %
Bete nöt
Havsstrandäng: Måttlig hävd 50 %
Svagt hävdat 25 %
Hävd saknas 25 %
Bete nöt

Ingrepp och påverkan: Havsstrandäng: Dike.

Förslag till åtgärder:
Buskrik utmark: Röjning och ökat bete.
Havsstrandäng: Ökat bete.

Sammanfattande värdetext: Den buskrika utmarken är igenväxande och tämligen svagt hävdad. Flera olika vegetationstyper med ett antal indikatorarter förekommer. Havsstrandängarna har varierande hävd. Samfälligheten norr om Bodudden är en måttligt hävdad, deltaliknande bred strandäng. Här växer bl a blåsklöver. Ovanför badplatsen breder välbetade sandgräshedar med sandstarr, gulmåra och backtimjan ut sig och i den lösa sanden längre ner mot vattnet växer bl a sandrör och strandråg. Övriga strandängar är ohävdade och helt igenväxta med höga mållor och skräppor.

Sörlån
Kon
Skacksjordet
Ringskullen
KALLA
NYBYORDE
Källaviken
KÄLLAHAMN
Fiskehamn
Lilla hamngrundet
Stora hamngrundet
Östersjön
Viby udde
HUNGSTORP
VÄSTRA HONUNGSTORP
Långgraden
A
B
Skala 1: 14 000
17°
KALLA SN
HORGHOLMS K:N
MÖRE och OLANDS D:A
057 54 5H 5e TROSNAS
14000
Skalan 1: 10 000
500 400 300 200 100 0 500 1000 meter
Höjdkurvornas ekvidistans 5 meter
1 cm = 100 m på marken

31. Källa-Honungstrop A,B — Klass III

Naturtyp: Annan öppen utmark (A)/Havsstrandäng (B).

Vegetationstyper: Annan öppen utmark: Fårsvingeltorräng (2)
Stagghed (1)
Örtrik ängshavretorräng (1)
Gräsrik kalkfuktäng (1)
Sandgräshed (1)
Friskäng (1)
Havsstrandäng: Salttåg-rödsvingeläng (1)
Agnsäv-krypvenäng (1)

Trädskikt: Annan öppen utmark: Tall, oxel.

Buskskikt: Annan öppen utmark: En, nypon, slån.

Täckningsgrad (träd och buskar): 50-75 %.

Indikatorarter: Annan öppen utmark: Darrgräs, betad ljung, stor blåklocka, liten blåklocka, rödklint, jordtistel, brudbröd, vildlin, stagg, ormtunga, flentimotej, gullviva, höskallra, axveronika.
Havsstrandäng: Krypven, trift, strandkrypa, salttåg, höstfibbla, gulkämpar, revigt saltgräs, höskallra, glasört, saltnarv, blåsklöver, havsälting.

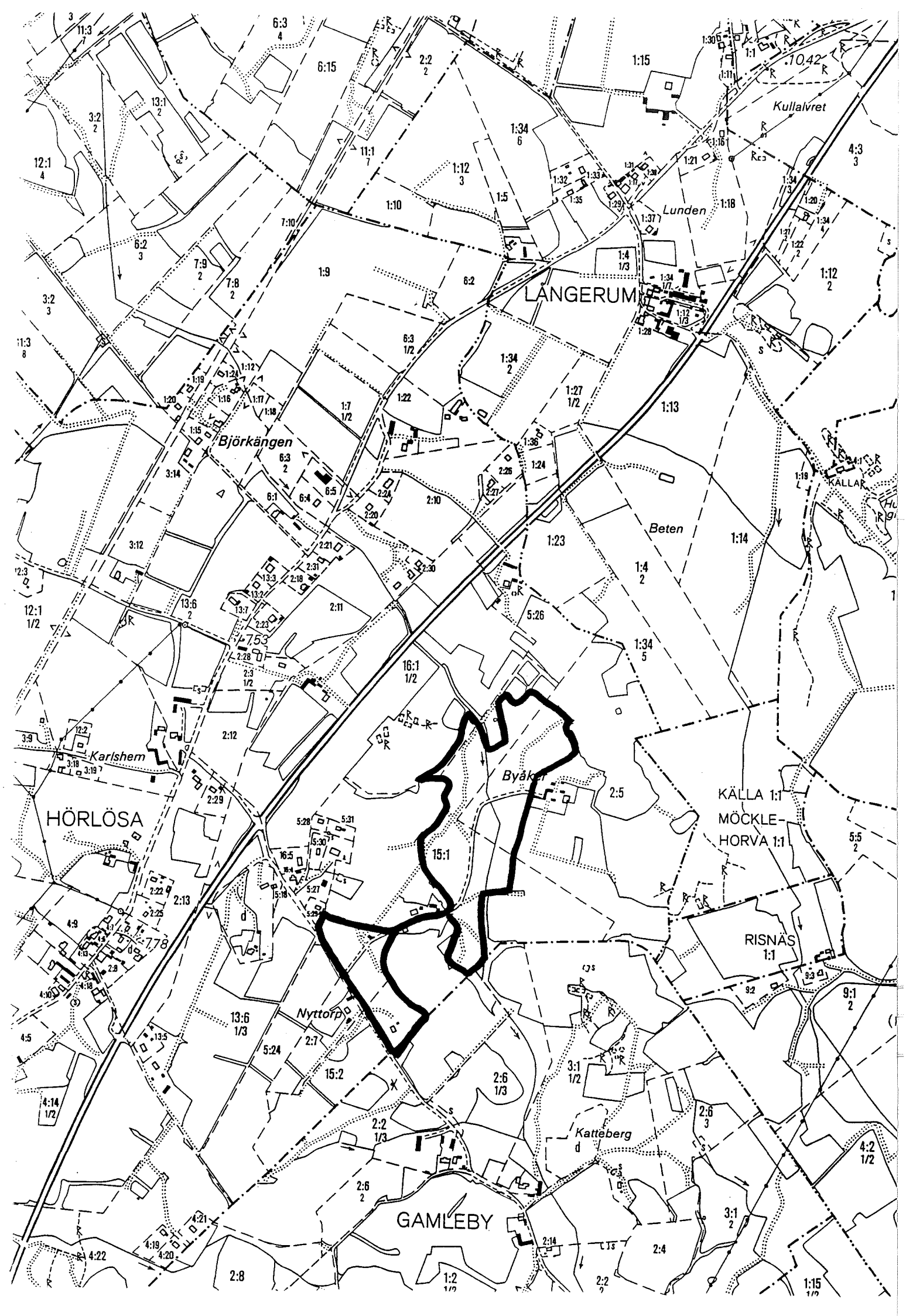
Kulturhistoria: Annan öppen utmark: Fägata.
Stengärdesgård.
Hamlat träd (ask).
Havsstrandäng: Stengärdesgård.

Hävd: Välhävdat 25 %
Måttlig hävd 50 %
Svagt hävdat 25 %

Ingrepp och påverkan: Diken (norr om Källa hamn).

Förslag till åtgärder: Ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext: Ett variationsrikt och vackert område. Sandgräshed och stagghed finns i Källa 1:1/1/5, samfälligheten längst i norr och sö 1:4, friskäng i sö 1:4, fårsvingeläng och örtrik torräng i 1:2/1/2 och Källahamn 1:1 och kalkfuktäng i Källahamn 1:1. Havsstrandängarna vid Nybyorde 1:1, Källahamn och samfälligheten vid Viby udde är välhävdade och 10-15 m breda. Här är blåsklövern vanlig. Av övriga strandängar är en del mycket smala och hävden varierar från svag till ingen alls. Odlingslandskapet runt Ö. Honungstorp är vackert med välhållna byggnader, rejält byggda stenmurar och om fint bevarad väderkvarn.

LÅNGERUM
Lunden
Kullalvret
Björkängen
Beten
KÄLLAR
Karlshem
HÖRLÖSA
Byåker
KÄLLA 1:1
MÖCKLE-
HORVA 1:1
RISNÄS
1:1
Nyttorp
Katteberg
GAMLEBY

32. Byåker — Klass III

Naturtyp: Annan träd- och buskbärande hagmark.

Vegetationstyper: Fårsvingeltorräng (2)
Örtrik ängshavretorräng (2)
Gräsrik kalkfuktäng (1)

Trädskikt: Ask, ek, oxel.

Buskskikt: En, slån.

Täckningsgrad (träd och buskar): 25-50 %.

Indikatorarter: Vårbrodd, darrgräs, stor blåklocka, liten blåklocka, rödklint, jordtistel, brudbröd, brudsporre, solvända, krissla, prästkrage, gullviva, ängsskallra, backklöver, axveronika.

Kulturhistoria: Stengärdesgård. Stenbalkbro.

Hävd: Välhävdat 25 %
Måttlig hävd 25 %
Svagt hävdat 25 %
Hävd saknas 25 %
Bete får.

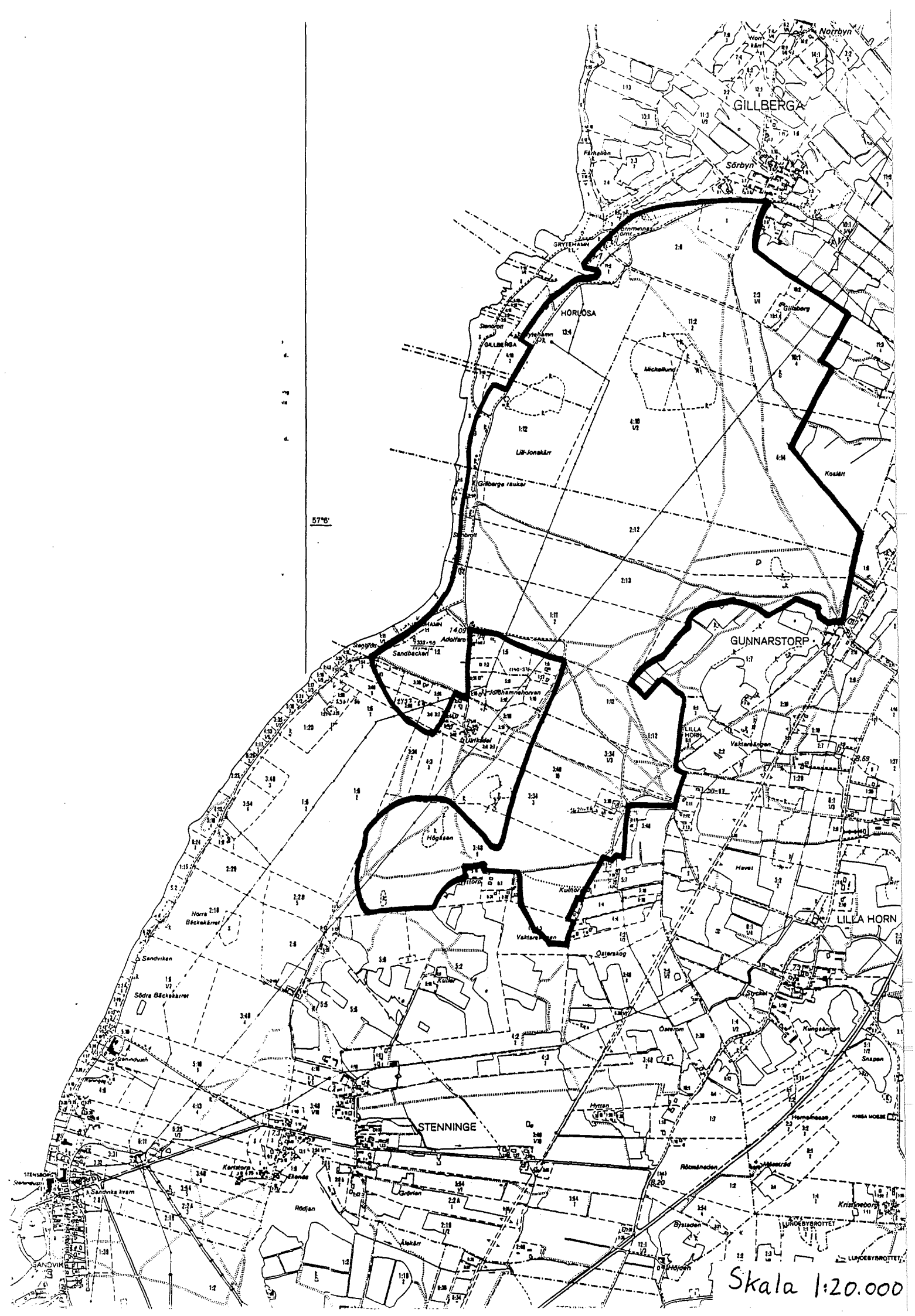
Ingrepp och påverkan: -

Förslag till åtgärder: Minska betestrycket något i södra delen och öka i norra.

Sammanfattande värdetext: Ett liten fin hage med gott om indikatorarter. Området har troligtvis varit utan hävd en tid men nu börjat betas ganska hårt av får. Ställvis växer tätt med vackert formade, manshöga enar. Enstaka exemplar av ängsskallra påträffades.

Brudsporre (Gymnadenia conopsea var. Conopsea)
En flerårig orkidé som behöver betesfrid till en bit in i juli. Den närbesläktade Praktsporren är ej lika hävdberoende.

GILLBERGA
Norrbyn
Sörbyn
HÖRLOSA
GUNNARSTORP
LILLA HORN
STENNINGE
SANDVIKEN
Skala 1:20.000

33. Jordhamnsalvaret — Klass II

Naturtyp: Alvar

Vegetationstyper: Stora delar av Jordhamnsalvaret består av alvarhed av fårsvingelalvartyp. På stora, flacka ytor har den en mer heltäckande grässvål. Ställvis ökar örtrikedomen och övergångsformer till örtrik ängshavretorräng uppstår. Ängshavretorräng finns på ett fåtal lite större höjdryggar (strandvallar) då även innehållande ljung, rikligt med backnejlika och orkidéer. Då jordtäcket tunnar ut bildas glest växande alvarhed av fårsvingelalvartyp och övergångar mot alvarhed av hällmarkstyp. Närmast Jordhamn finns tydliga strandvallar uppbyggda av sand. Vegetationen är mest lik en fårsvingeltorräng med inslag av arter från örtrik ängshavretorräng (fältsippa, flentimotej, ängshavre och fältvedel).

Trädskikt: Flera björkdominerade, väl avgränsade dungar finns inom alvaret.

Buskskikt: Det glesa buskskiktet består till största delen av en och nypon. Högåsen är tätt enbevuxen.

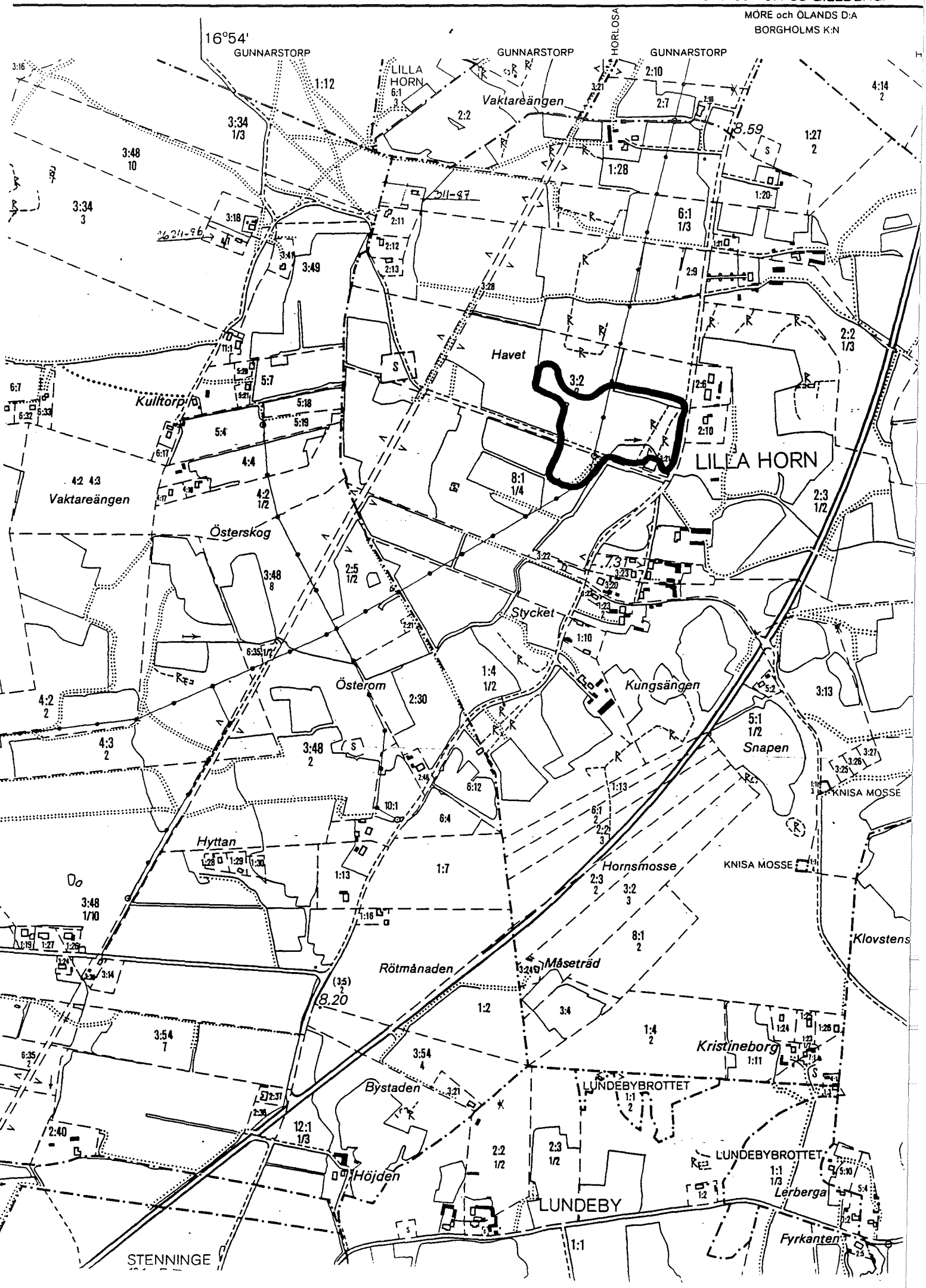
Indikatorarter: Följande indikatorarter noterades på Jordhamnsalvaret: axveronika, vårbrodd, backnejlika, flentimotej, fältsippa (vid Jordhamn), rödklint, ögontröst, brudbröd, backsmultron, luddkrissla, vildlin, nycklar, småfingeört.

Kulturhistoria: Flera stensträngar finns i dungarna och på Högåsen. Någon stengärdesgård.

Hävd: Jordtorpsalvaret är svagt hävdat. Högåsen saknar hävd.

Ingrepp och påverkan: Inga tecken på ingrepp annat än den örtutarmning som alltid är en följd av alltför svagt betestryck.

Sammanfattande värdetext: Topografiskt sett relativt ointressant alvar. Stora delar består av alvarhed av fårsvingeltyp, men ställvis är denna en övergångsform mot örtrik torräng. Tre större, tätt trädbeväxta dungar finns på alvaret. Dessa är omgärdade av forntida stensträngar. Angränsande till dungarna finns krypvenvätar. Mycket intressanta sandavlagringar finns i viken vid Jordhamn.

MÖRE och ÖLANDS D:A
BORGHOLMS K:N
16°54'
GUNNARSTORP
LILLA HORN
HORLOSA
Vaktareängen
Havet
LILLA HORN
Kullitorp
Österskog
Stycket
Österom
Kungsängen
Snapen
KNISA MOSSE
Hyttan
Hornsmosse
Klovstens
Rötmånaden
Måseträd
Kristineborg
LUNDEBYBROTTET
Bystaden
Höjden
LUNDEBY
Lerberga
Fyrkanten
STENNINGE
8.59
7.31
8.20

34. L.Horn — Klass III

Naturtyp: Ekhage.

Vegetationstyper: Rödvenäng (2)
Skogsnävaäng (2)
Högörtäng (1)

Trädskikt: Ek, ask, oxel.

Buskskikt: Hassel, asksly.

Täckningsgrad (träd och buskar): 75-100 %.

Indikatorarter: Darrgräs, stor blåklocka, jordtistel, nycklar, brudbröd, solvända, prästkrage, tvåblad, korskovall, gullviva, höskallra.

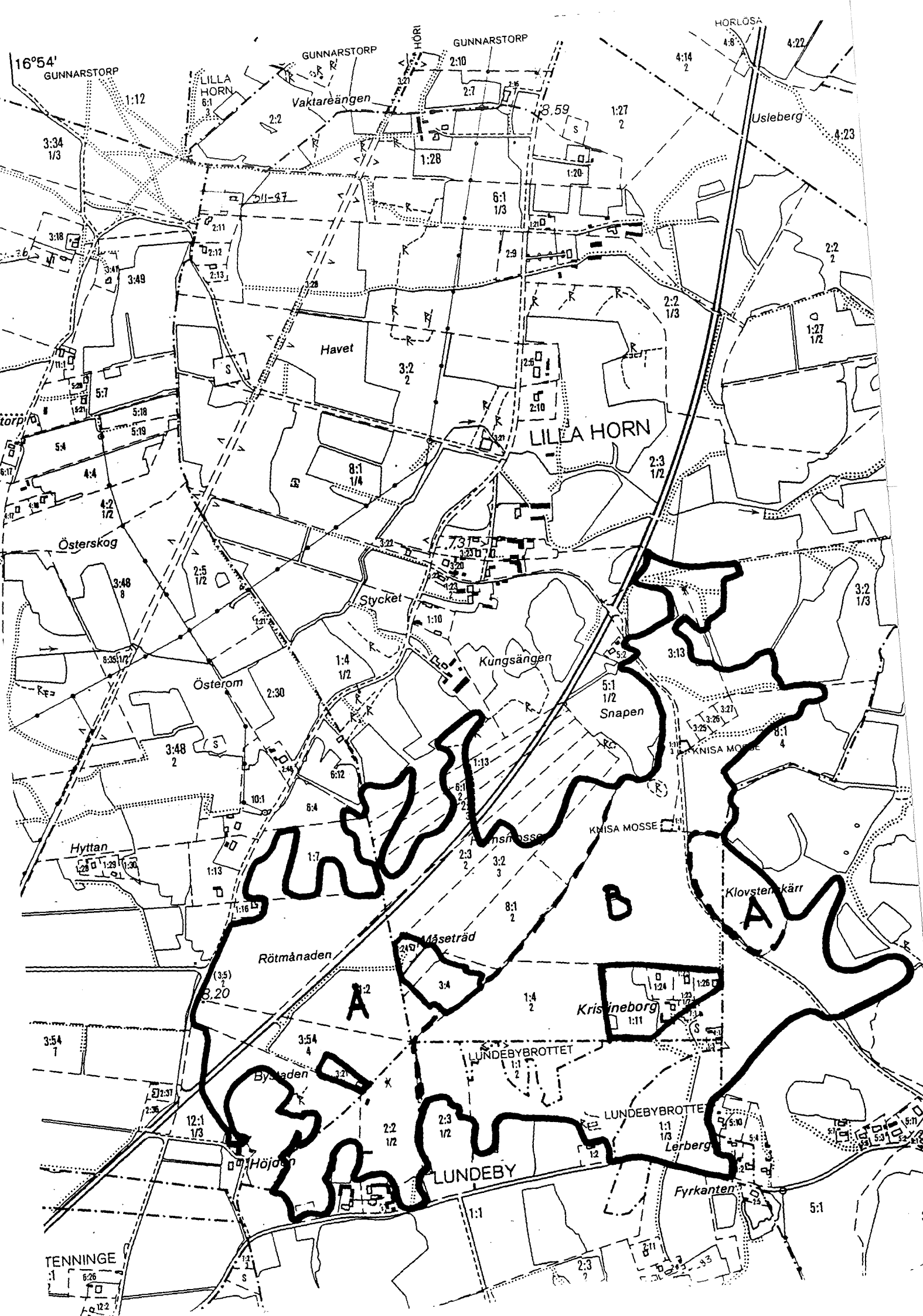
Kulturhistoria: Fornlämning.

Hävd: Välhävdat 100 %
Bete nöt.

Ingrepp och påverkan: -

Förslag till åtgärder: Röjning av en del träd för att få in mer ljus på marken.

Sammanfattande värdetext: Ekhagen är vacker och välhävdad. Några mycket gamla spärrgreniga ekar tyder på att här förr var öppnare och ljusare marker. Hagen har tidigare slåttrats och ett antal indikatorarter finns fortfarande kvar.

16°54'
GUNNARSTORP
GUNNARSTORP
GUNNARSTORP
LILLA HORN
HÖRI
HORLOSA
Vaktareängen
Usleberg
Havet
LILLA HORN
Österskog
Stycket
Kungsängen
Österom
Snapen
KNISA MOSSE
Hyttan
Klovstenskärr
Rötmånaden
Måseträd
Kristineborg
LUNDEBYBROTTET
LUNDEBYBROTTE
Lerberget
Fyrkanten
LUNDEBY
TENNINGE
A
B
A

35. L. Horn-Lundeby A,B — Klass III

Naturtyp: Annan öppen utmark (A)/Buskrik utmark (B).

Vegetationstyper:
Annan öppen utmark: Högstarrfuktäng av kärrkalvevariant (3)
Kalkfuktäng (1)
Gräsrik kalkfuktäng (1)
Buskrik utmark: Fårsvingeltorräng (2)
Fårsvingelalvar (1)
Örtrik ängshavretorräng (1)
Friskäng (1)

Trädskikt:
Annan öppen utmark: Ask.
Buskrik utmark: Ask, oxel, tall, björk.

Buskskikt:
Annan öppen utmark: En, slån.
Buskrik utmark: En.

Täckningsgrad: (träd och buskar)
Annan öppen utmark: 0-25 %. Enstaka buskar.
Buskrik utmark: 0-25 %.

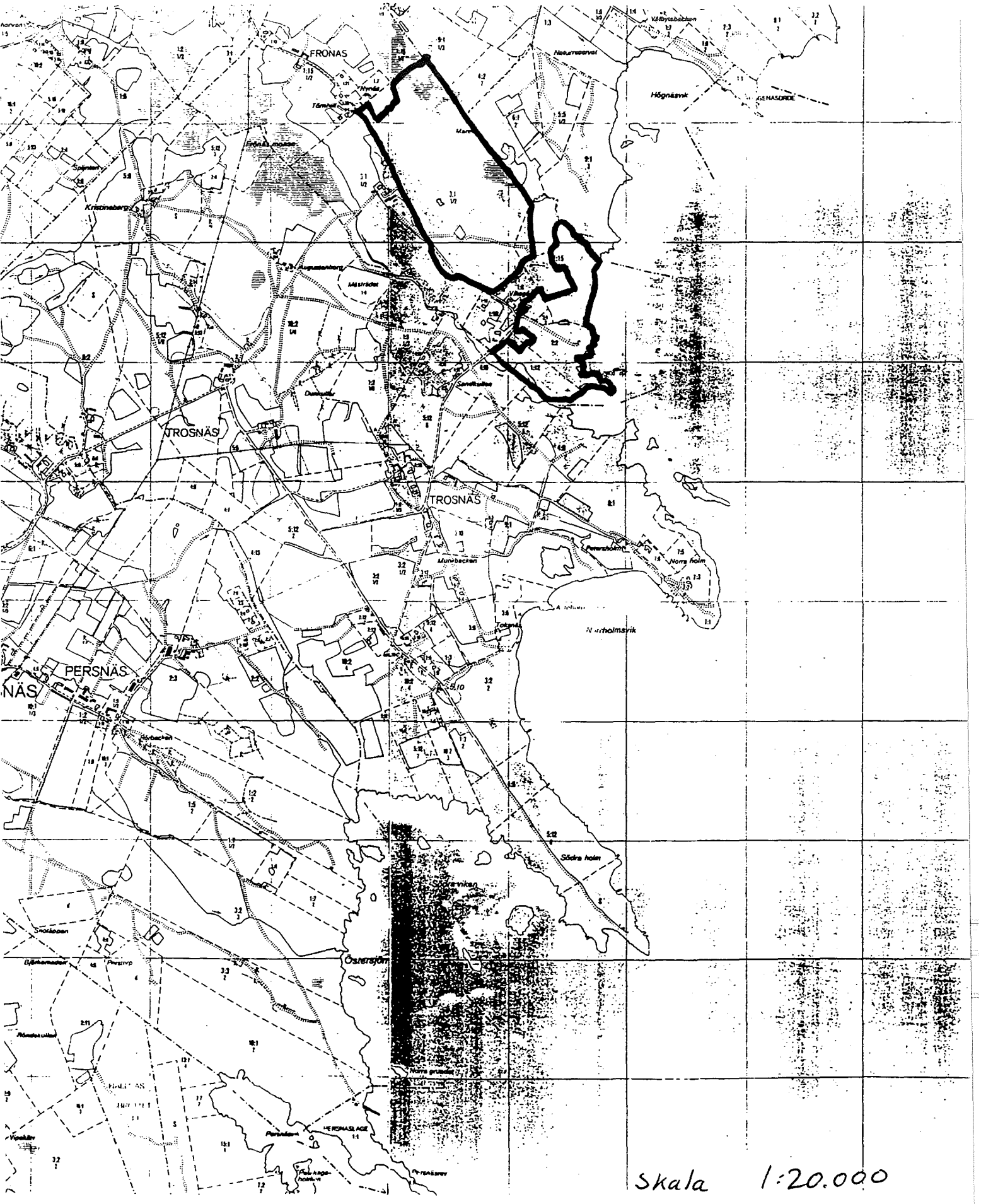
Indikatorarter:
Annan öppen utmark: Darrgräs, stor blåklocka, ängsstarr, rödklint, jordtistel, knägräs, brudsporre, krissla, vildlin, nycklar, grönvit nattviol, majviva, ängsvädd, backklöver, axveronika.
Buskrik utmark: Vårbrodd, darrgräs, stor blåklocka, rödklint, jordtistel, backnejlika, ögontröst, brudbröd, vildlin, flentimotej, axveronika.

Kulturhistoria:
Annan öppen utmark: Stengärdesgård.
Buskrik utmark: Stengärdesgård. Fornlämning. Äldre åker. Odlingsörsen.

Hävd:
Annan öppen utmark: Måttlig hävd 50 %
Hävd saknas 50 %.
Buskrik utmark: Välhävdat 10 %
Måttlig hävd 50 %
Svagt hävdt 15 %
Hävd saknas 25 %
Bete nöt, får.

Ingrepp och påverkan:
Buskrik utmark: Svag gödsling 25 %. Spår efter gammal grustäkt.

Sammanfattande värdetext:
Största delen av den öppna utmarken utgörs av agkärr med bunkestarr i kanterna. Kärret övergår på torrare mark i tuviga, ställvis örtrika kalkfuktängar. Dessa utgör endast en liten del av ytan. Ett par små vätar med kryp-ven och luddkrissla ingår också i den öppna marken. Agkärret saknar hävd. Övriga delar är måttligt hävdade. Den buskrika utmarken består av igenväxande mark med mycken en och slån. En liten yta, 3:24, är en "välsnaggad" friskäng. Svag hävd förekommer i sydöstra delen. I övrigt saknas hävd. Ett flertal indikatorarter finns, framför allt på den öppna utmarken.

FRONAS
TROSNÄS
TROSNÄS
PERSNÄS
NÄS
Södra holm
Norra holm
Östersjön
Skala 1:20.000

36. Frönäs — Klass III

Naturtyp: Annan öppen utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Salltåg-rödsvingelstrandäng (2)
Fårsvingeltorräng (1)
Örtrik torräng (1)
Skonor (1)
Våt (1)

Trädskikt: Ask och oxel

Buskskikt: En och slån

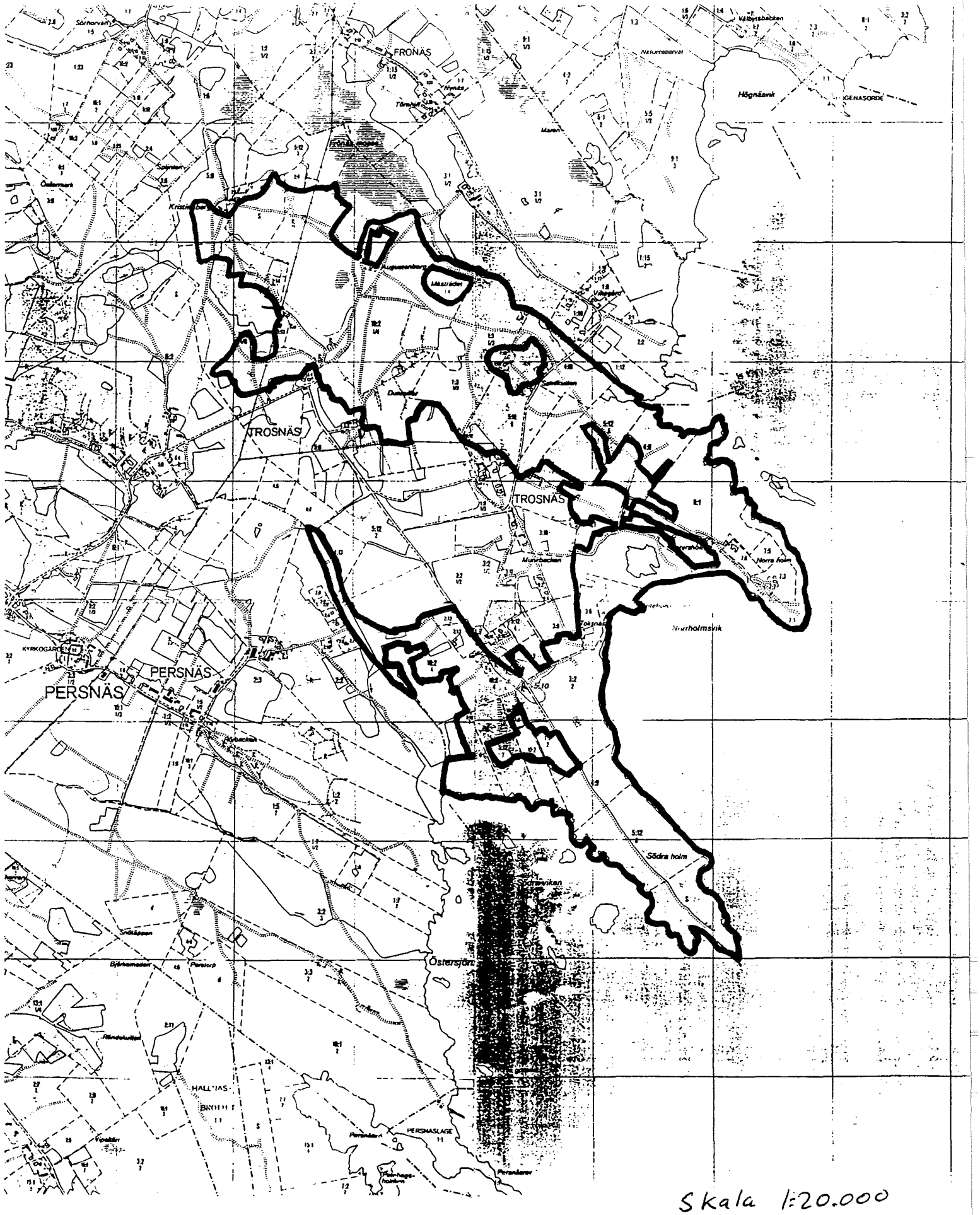
Indikatorarter: Salttåg, gulkämpar, havssälting, vårbrodd, ljung, stor blåklocka, rödklint, jordtistel, knägräs, brudbröd, sommarfibbla, vildlin, gullviva, krypven, höstfibbla, saltnarv, saltört och blåsklöver.

Kulturhistoria: Området innehåller inga registrerade fornlämningar. Stenmurar inhägnar betesmarkerna.

Hävd: Nötbete Välhävdat 25 %
Måttlig hävd 25 %
Svagt hävdat 50 %

Ingrepp och påverkan: Ingen negativ påverkan kunde iakttas vid inventeringen.

Sammanfattande värdetext: Havsstrandängar och igenväxande utmarker vid Frönäs. Strandängarna i norr är mycket välbetade och fina, medan andra delar ej betats under några år. Fastmarkerna har vuxit igen mycket kraftigt och lär vara svåra att restaurera. De betas dock fortfarande.

FRÖNÄS
TROSNÄS
TROSNÄS
PERSNÄS
PERSNÄS
Östersjön
Skala 1:20.000

37. Trosnäs — Klass II

Naturtyp: Buskrik utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Vanligaste vegetationstypen i betesmarkerna vid Trosnäs är salttåg-rödsvingelstrandängen och fårsvingeltorrängen. Strandängarna återfinns längs hela kuststräckan, men speciellt välutbildade finns längs Södra viken. Inslaget av skonor är bl a mycket stort. I områdets nordvästra delar finns stora alvarliknande områden med dominans av fårsvingeltorrängar. De övriga vegetationstyperna återfinns endast inom mycket begränsade arealer. Utmed stränderna finns små arealer av revigt saltgrässtrandäng och skonor, medan stagghed, örtrik torräng och tuvtåtelfuktäng finns i begränsade arealer på områdets fastmarksdelar. Sammanlagt har sju olika hävdberoende vegetationstyper återfunnits i Trosnäs sjömarker.

Trädskikt: Trädslagen som finns här är tall, ek, oxel och rönn

Buskskikt: Svagt betade delar innehåller en hel del enbuskar, nypon och slån

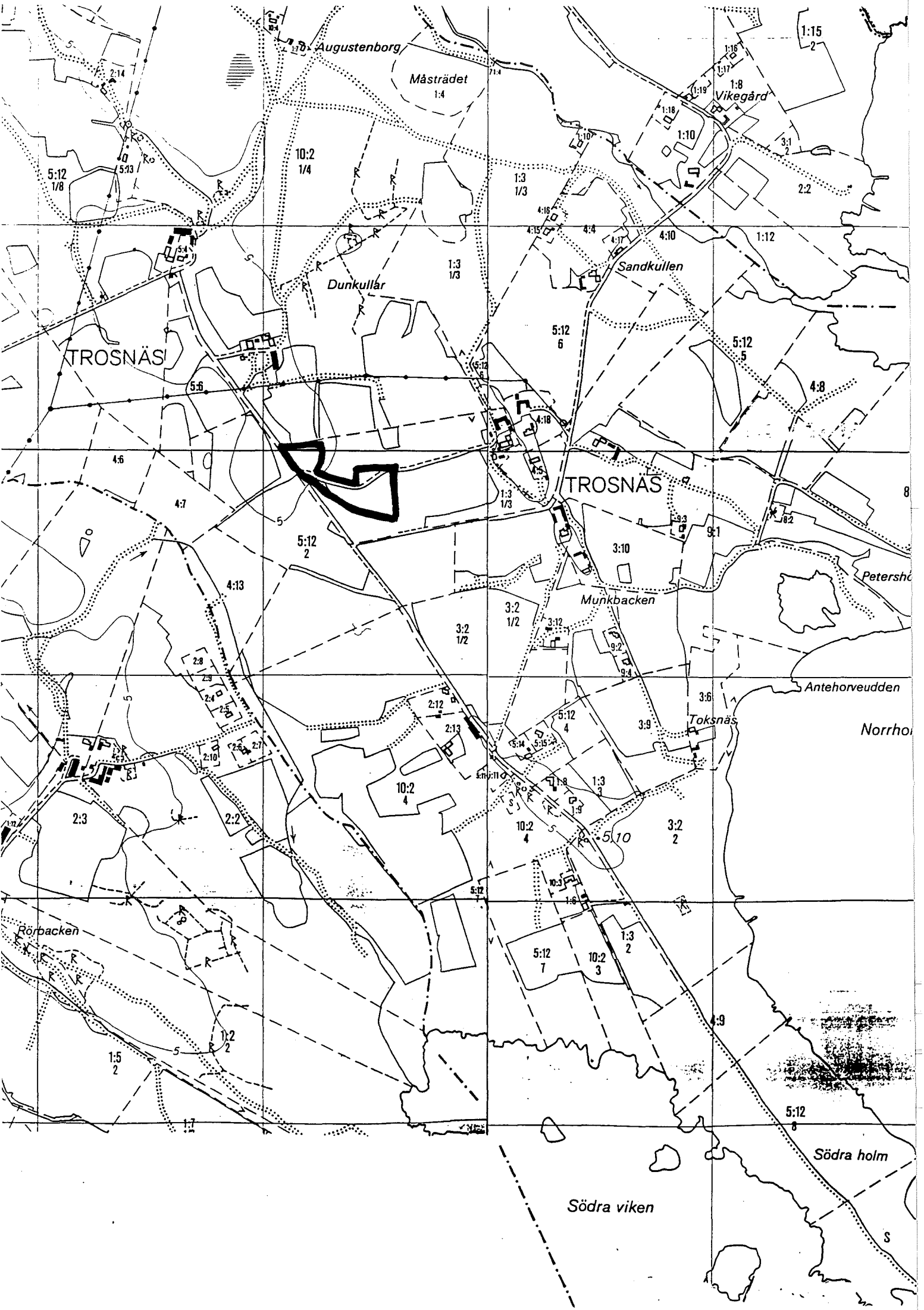
Indikatorarter: Sammanlagt har ett drygt tjugotal indikatorarter hittats i betesmarkerna. Till de allra rikligaste förekommande arterna hör strandkrypa, salttåg och gulkämpar. Fem arter får anses vara vanliga i markerna. Dessa är darrgräs, rödklint, krypven, trift och havssälting. Övriga indikatorarter har endast setts i enstaka exemplar eller inom mycket små arealer. Följande arter har noterats som enstaka förekommande: vårbrodd, knägräs, brudbröd, sommarfibbla, stagg, bockrot, majviva, axveronika, höstfibbla, revigt saltgräs, glasört, havsnarv, saltört och blåsklöver.

Kulturhistoria: I Trosnäs sjömarker finns hela nio stycken registrerade fornlämningar. Flertalet består av husgrunder, stensättningar eller stensträngar. Dessutom finns ett gravfält bestående av fem stensättningar.

Hävd: Halva arealen är måttligt beteshävdad, medan den andra halvan har ett svagt betestryck.

Ingrepp och påverkan: En svag gödslingspåverkan har kunnat spåras på en mindre del av betesmarkerna.

Sammanfattande värdetext: Stora sjömarker vid Trosnäs. Längs stränderna runt de båda uddarna finns mycket fina och välbetade havsstrandängar. Strandängarna är främst av salttåg-rödsvingeltyp och innehåller ställvis mycket välutbildade skonor. På Södra holmen finns även en del fina fårsvingeltorrängar utmed höjdryggens övre del. Hela den alvarliknande nordvästra delen saknar helt hävd sedan några år tillbaka.

Augustenborg
Måsträdet
1:4
Vikegård
Dunkullar
Sandkullen
TROSNÄS
TROSNÄS
Munkbacken
Antehorveudden
Toksnäs
Rörbacken
Södra holm
Södra viken
10:2
1/4
1:3
1/3
5:12
1/8
5:12
6
5:12
5
5:12
2
3:2
1/2
10:2
4
5:12
4
5:12
7
10:2
3
1:3
2
3:2
2
4:9
5:12
8
1:2
2
1:5
2
2:3
2:2
4:13
4:7
4:6
3:10
9:1
3:6
3:9
4:8
2:2
1:15
2
1:8
1:10
3:1
2
1:12
4:10
1:3
3
5:10

38. Gustavs äng — Klass II

Naturtyp: Annan öppen äng

Vegetationstyper: Området besöktes inte förrän efter slåttern. Vegetationen verkar vara någon typ av friskängsvegetation. Följande arter verkade vara vanligast: rödklöver, älväxing, blodrot, maskros, rölleka, rödven, brunört, svartkämpar, daggkåpa och nejlikrot. Bland övriga arter kunde även dessa noteras: gulmåra, humleblomster, backglim, blodnäva, hundäxing och käringtand.

Trädskikt: Några gamla ekar finns i kanten mot omgivande åkermark.

Buskskikt: Enstaka buskar av en, hassel och slån förekommer.

Indikatorarter: Trots att inventeringen gjordes efter slåttern hittades drygt tjugo stycken indikatorarter. Flertalet av dessa finns enbart i enstaka exemplar. Några av indikatorarterna är dock vanligt förekommande. Dessa är rödklint, jordtistel, brudbröd, backsmultron, vildlin, gullviva och ängsskära. Bland de sparsamt förekommande arterna hör bl a darrgräs, knägräs, solvända, krissla, prästkrage, ormtunga, svinrot, ängsvädd och axveronika. Flera av indikatorarterna är slåttergynnade, vilket antyder att området utnyttjats som slåttermark under lång tid.

Kulturhistoria: I området finns ett stort stenröse. Det är nog inte speciellt gammalt och härrör troligen från stenröjningar av de omgivande åkrarna.

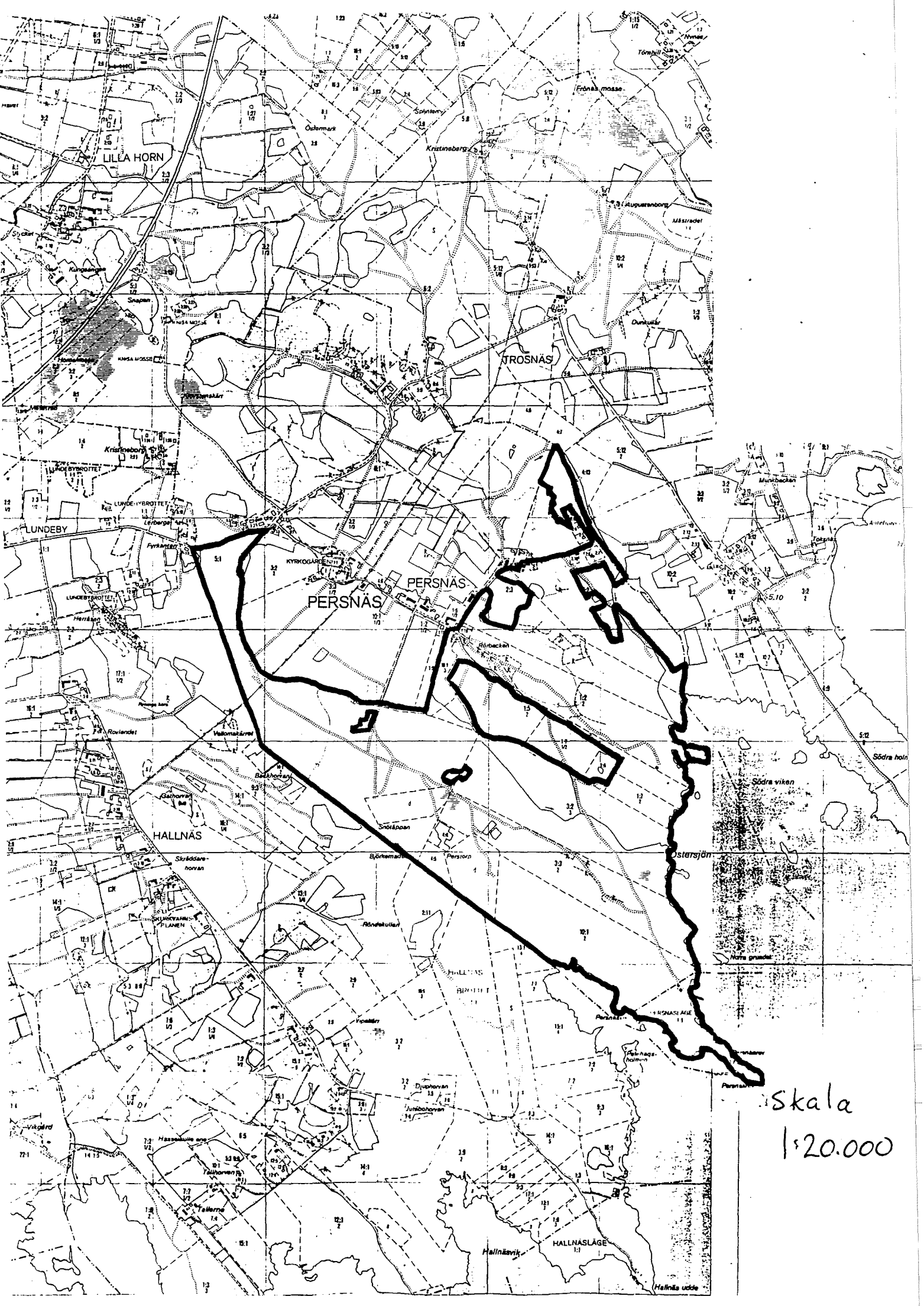
Hävd: Området verkar vara mycket välhävdat. Det är osäker om ängen efterbetas.

Ingrepp och påverkan: Inte någon typ av negativ påverkan eller ingrepp har kunnat iakttas vid inventeringen.

Sammanfattande värdetext: Gustavs äng i Tronäs. En av de mycket få, ännu hävdade ängarna på Öland. Artrika friskängar dominerar den lilla ängens vegetation. Ett drygt tjugotal indikatorarter hittades vid inventeringen, trots att den gjordes efter slåttern. Flera av arterna är slåttergynnade.

Ängsskära (Serratula tinctoria)
En gammal färgningsväxt som är på tillbakagång i sitt utbredningsområde som är skogsängar, glesa och ljusa lövskogar och ljusa randmiljöer.

Skala
1:20.000

39. Persnäs — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Salttåg-rödsvingel-strandäng (3)
Kalkfuktäng-gräsrik (2)
Örtrik torräng (2)
Friskäng (1)
Skonor (1)

Trädskikt: Ask, oxel, tall, björk och rönn

Buskskikt: En, slån och nypon

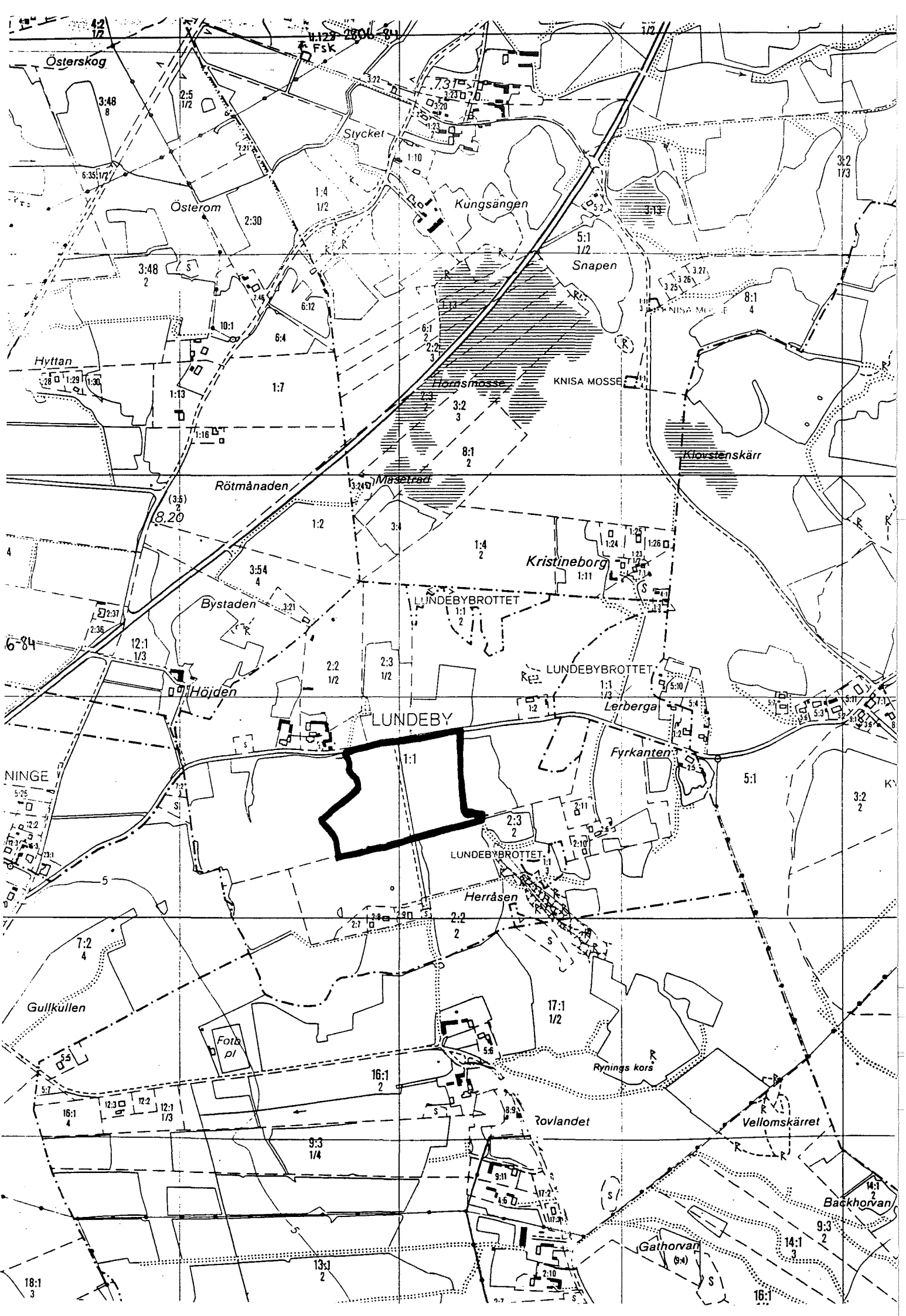
Indikatorarter: Salttåg, gulkämpar, darrgräs, rödklint, krypven, strandkrypa, vårbrodd, ljung, stor blåklocka, jordtistel, knägräs, backnejlika, ögontröst, brudbröd, prästkrage, majviva, gullviva, höskallra, axveronika, trift, höstfibbla, glasört, saltnarv, saltört, blåsklöver och havssälting.

Kulturhistoria: Sju fornlämningar bestående av fyra stensträngssytem, ett gravfält, en husgrund och två stensättningar inklusive ett stensträngssystem.

Hävd: Cirka en fjärdedel av arealen är välhävdad. Övriga delar är svagt beteshävdade.

Ingrepp och påverkan: Någon negativ påverkan i form av ex gödsling har ej kunnat konstaterats.

Sammanfattande värdetext: Stora betesmarker tillhörande Persnäs by. Längs stranden finns fina havsstrandängar utmed i stort sett hela sträckan. De mest välhävdade strandängarna finns vid Persnäsvik och åmynningen i norr. Fastmarkerna är dock starkt igenväxande med enbuskar, slån m m. Örtrika torrängar och gräsrika kalkfuktängar dominerar fastmarkerna. Flera fastmarksskiften betas fortfarande, men tyvärr alldeles för svagt. Det sydligaste skiftet innehåller bl a artrik friskäng och örtrik kalkfuktäng.

Österskog
Stycket
Österom
Kungsängen
Snapen
Hyttan
Hornsmossen
KNISA MOSSE
Klovstenskärr
Rötmånaden
Mästerud
Kristineborg
LUNDEBYBROTTET
Bystaden
Höjden
LUNDEBY
Lerberga
Fyrkanten
Herråsen
Gullkullen
Fotb pl
Rynings kors
Rovlandet
Vellomskärret
Backhorvan
Gathorvan
NINGE

40. Lundeby — Klass III

Naturtyp: Blandlövhage

Vegetationstyper: Friskäng (3)
Örtrik torräng (1)

Trädskikt: Ek, björk och ask

Buskskikt: Hassel

Indikatorarter: Darrgräs, brudbröd, gullviva, vårbrodd, rödklint, jordtistel, solvända, prästkrage, korskovall, ormtunga, gullviva, höskallra, svinrot, ängsskära och ängsvädd.

Kulturhistoria: Stenmurar och hamlade träd

Hävd: Nötbete Välhävdat 50 %
Svagt hävdat 50 %

Ingrepp och påverkan: Ingen gödslingspåverkan

Sammanfattande värdetext: Tidigare slåttermark vid Lundeby som numera betas. Västra skiftet välbetat, det östra endast svagt hävdat. Fortfarande en hel del ängsväxter kvar. Det vore önskvärt om slåtter återupptogs och området kan då bli mycket fint. Det krävs även en hel del utglesning av träd- och buskskiktet, främst då yngre björkar.

STENNINGE
LEGENÄS
KNISA
KNISA MOSSE
Naturreservat
LILLA HORN
LOFTA
GEL
HJÄLMSTAD
Sandviken
Skala 1:20.000

41. Södviksalvaret — Klass III

Naturtyp: Annan öppen utmark (alvar).

Vegetationstyper: Alvarhed av fårsvingelalvar-typ (3)
Torräng av örtrik ängshavretyp (1)
Torräng av hällmarkstyp (1)
Kalkfuktäng (1)
Krypvenvät (1)

Trädskikt: -

Buskskikt: En, nypon.

Täckningsgrad (träd och buskar): 0-25 %.

Indikatorarter: Rödklint, brudbröd, axveronika.

Kulturhistoria: -

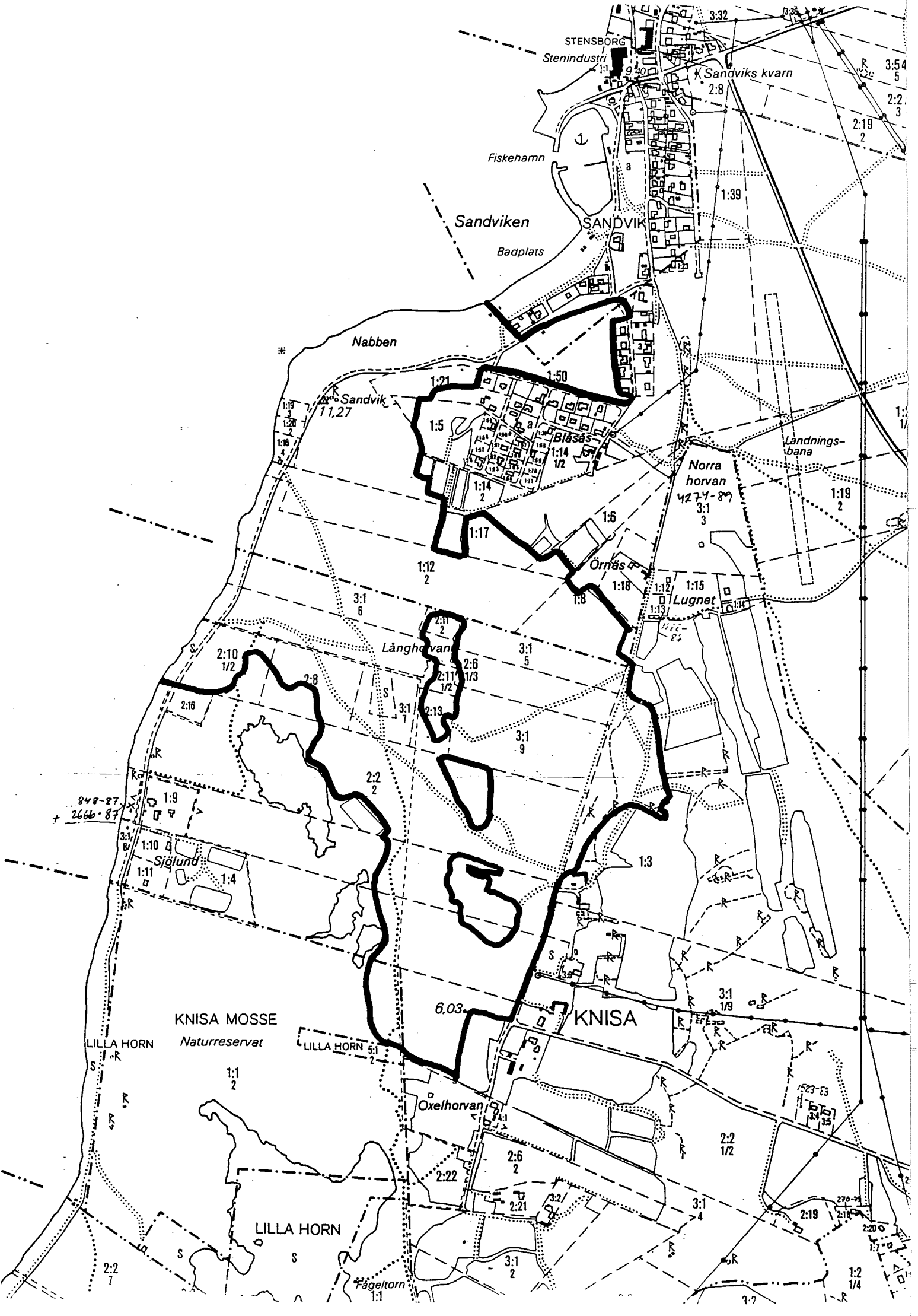
Hävd: Inget bete under en längre tid.

Ingrepp och påverkan: Flygplats, flera kraftledningar, lokalt uppslag av skräppor och triviala gräs ev p g a fyllnader.

Sammanfattande värdetext: Södviksalvaret är stört på många sätt. Flera större vägar, flera kraftledningar och en mindre landningsbana är större ingrepp. Dessutom är det flera år sedan markerna betades. Vegetationstyperna är därför gräsdominerade och något svåra att skilja ut. Vissa partier visar tecken på torrängsvegetation, numer artfattig, som troligen varit mycket fint utbildad. Stora partier består av alvarhed av fårsvingelalvar-typ som även den är starkt förändrad på grund av utebliven hävd. Berggröe dominerar här över stora ytor. På några ställen med tunnt jordtäcke på hällen finns fortfarande en fint utbildad fårsvingelhed med inslag av ölandssolvända och broklavar. Det gäller främst ett mindre område SO Sandviks kvarn och ett stråk i alvarets södra del (väster om väg 156). Rödvingad och blåvingad gräshoppa är vanliga.

Ölandssolvända (Helianthemum oelandicum)
En dvärgbuske med kraftigt rotsystem som dominerar stora ytor på Ölands stora alvar.

STENSBORG
Stenindustri
Sandviks kvarn
Fiskehamn
Sandviken
SANDVIK
Badplats
Nabben
Sandvik
11,27
Blåsås
Landnings-
bana
Norra
horvan
4274-89
Örnäs
Lugnet
Långhorvan
Sjölund
KNISA MOSSE
Naturreservat
KNISA
LILLA HORN
Oxelhorvan
LILLA HORN
Fågeltorn

42. Knisa — Klass III

Naturtyp: Öppen hagmark.

Vegetationstyper: Fårsvingeltorräng (3)
Örtrik ängshavretorräng (2)
Örtrik ängshavretorräng av alvarvariant (1)
Gräsrik kalkfuktäng (1)

Trädskikt: Björk.

Buskskikt: En, nypon.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %. Enstaka buskar.

Indikatorarter: Darrgräs, stor blåklocka, rödklint, jordtistel, backnejlika, brudbröd, solvända, vildlin, nycklar, flentimotej, grönvit nattviol, gullviva, knölsmörblomma, höskallra, axveronika.

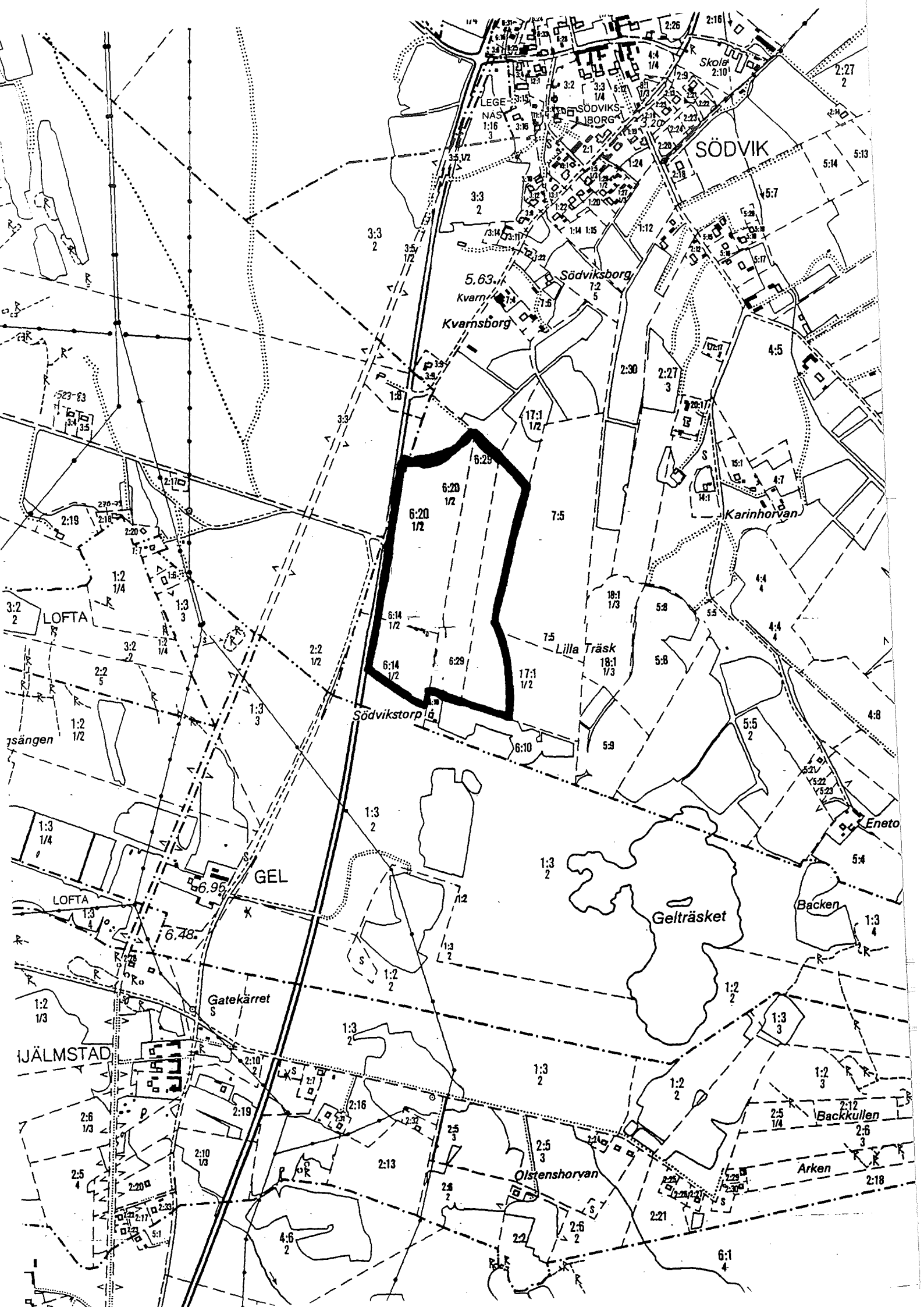
Kulturhistoria: Stengärdesgård.
Husgrunder.

Hävd: Svagt hävdat 80 %
Hävd saknas 20 %
Bete nöt.

Ingrepp och påverkan: Tydlig gödsling 10 %.
Gamla grustäkter.

Förslag till åtgärder: Ökat bete.

Sammanfattande värdetext: Området är stort och består i huvudsak av svagt hävdade fårsvingeltorrängar och örtrika ängshavretorrängar. Stranden mot Kalmarsund består av kalkstens- och skifferklapper och saknar vegetation. Den är smal och sluttar brant upp mot strandvallen som lyser av blåeld. Innanför vallen har små fuktmarker dämts upp. Området har stor skönhet med sin strandlinje mot Kalmarsund. Här växer ett flertal indikatorarter som tyder på långvarig hävd. Området är av riksintresse för naturvården och har nr H 61.

SÖDVIK
Skola
LEGE-
NÄS
SÖDVIKS-
BORG
Södviksborg
Kvarnsborg
Karinhorvan
Lilla Träsk
Södvikstorp
LOFTA
GEL
Gatekärret
Gelträsket
Backen
Backkullen
Arken
Olstenshorvan
Eneto
HJÄLMSTAD
6:29
6:20
1/2
7:5
6:14
1/2
17:1
1/2
6:10
5:9
5:8
18:1
1/3
4:5
2:27
3
2:30
3:3
2
5:14
5:13
5:7
4:7
4:8
5:4
2:19
2:18
2:16
2:13
2:21
6:1
4
4:6
2
6.95
6.48

43. Södvik 1 — Klass III

Naturtyp: Annan öppen utmark

Vegetationstyper: Fårsvingeltorräng (3)
Fårsvingelalvarhed (3) mosaik
Örtrik kalkfuktäng (2)
Örtrik ängshavretorräng (1)

Trädskikt: Björk, tall.

Buskskikt: En, nypon.

Täckningsgrad (träd och buskar): 0-25 %.
Enstaka buskar.

Indikatorarter: Vårbrodd, darrgräs, betad ljung, rödklint, jordtistel, knägräs, backnejlika, ögontröst, brudbröd, brudsporre, solvända, bockrot, flentimotej, gullviva, ängsvädd.

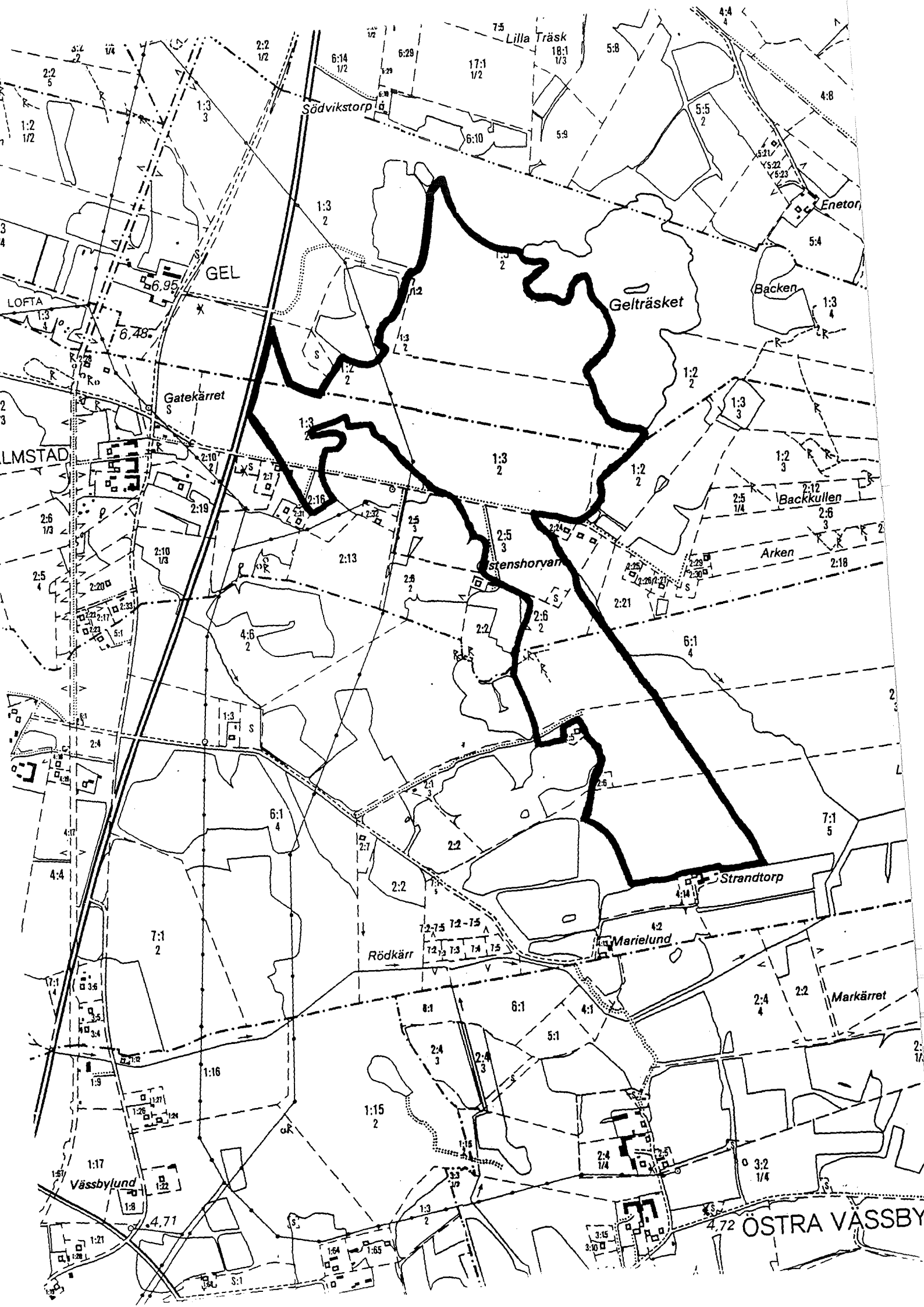
Kulturhistoria: Stengärdesgård.

Hävd: Välhävdat 50 %
Måttlig hävd 50 %
Bete häst

Ingrepp och påverkan: Lokalt nässelupplag.

Förslag till åtgärder: -

Sammanfattande värdetext: Betesmark med en örtrik, delvis tuvad, kalkfuktäng i norr och vegetation av alvarkaraktär i söder.

Lilla Träsk
Södvikstorp
Enetorp
GEL
LOFTA
Gelträsket
Backen
Gatekärret
Backkullen
Arken
Strandtorp
Marielund
Rödkärr
Markärret
Vässbylund
ÖSTRA VÄSSBY

44. Södvik 2 — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark.

Vegetationstyper: Fårsvingeltorräng (2)
Fårsvingelalvar (1)
Örtrik ängshavretorräng (1)
Kalkfuktäng (1)
Källkärr (1)

Trädskikt: Tall, gran, björk, oxel.

Buskskikt: En, nypon.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %.

Indikatorarter: Kattfot, vårbrodd, darrgräs, betad ljung, rödklint, jordtistel, knägräs, solvända, honungsblomster, sommarfibbla, prästkrage, vildlin, slåtterblomma, majviva, gullviva, höskallra, backklöver, axveronika.

Kulturhistoria: Fägata.
Stengärdesgård.

Hävd: Välhävdat 25 %
Måttlig hävd 25 %
Svagt hävdat 25 %
Hävd saknas 25 %
Bete nöt, får och häst.

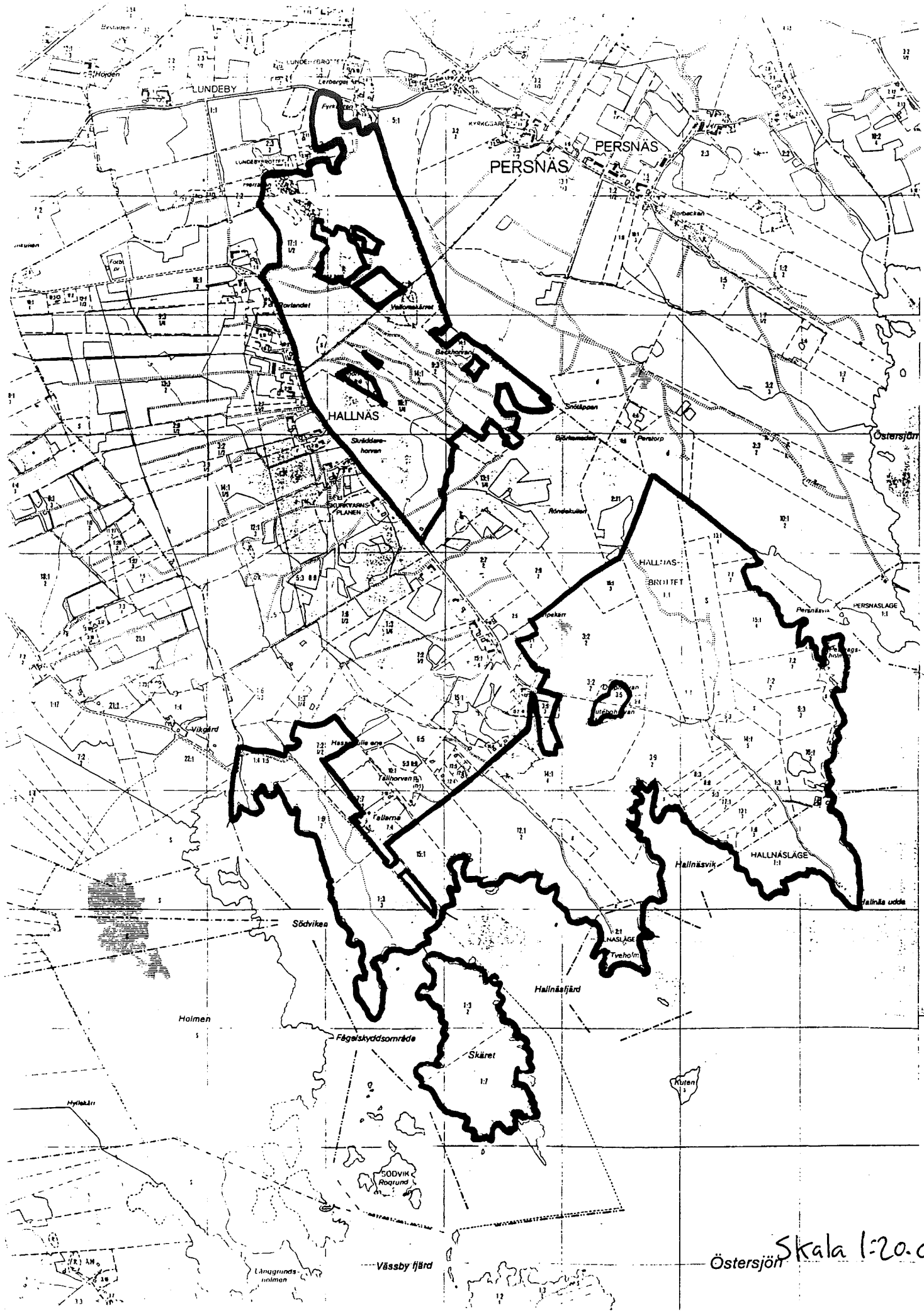
Ingrepp och påverkan: -

Förslag till åtgärder: Röjning och ökat bete.

Sammanfattande värdetext: Torra, delvis igenväxande marker med fårsvingel- och ängshavretorrängar dominerar området. Vätar med krypven och luddkrissla förekommer i norra delen. Några agbunkestarrkärr upptar en del av mellersta området. I anslutning till dessa ligger örtrika kalkfuktängar med enstaka exemplar av majviva, honungsblomster och tätört. Hävden varierar från ingen till god.

Tätört (Pinguicula vulgaris)
En växt som man finner i källmyrar och i kalkfuktängar.
De glänsande bladen tjänar som fångstapparat för små insekter.

LUNDEBY
PERSNÄS
PERSNÄS
HALLNÄS
HALLNÄS-
BRUTTET
HALLNÄSLÄGE
Hallnäsvik
Hallnäsfjärd
Södvikea
Holmen
Fågelskyddsområde
Skäret
Kuten
SÖDVIK
Vässby fjärd
Östersjön
Skala 1:20.000

45. Hallnäs — Klass I

Naturtyp: Buskrik utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Tio stycken olika vegetationstyper har kunnat urskiljas i betesmarkerna vid Hallnäs. Speciellt vanlig är välbetade strandängar av salttåg-rödsvingeltyp. Särskilt fina strandängar finns invid Södviken, vid Hallnäsvik och mellan Hallnäs udde och Persnäsvik. Några andra vanliga vegetationstyper är fårsvingeltorräng, gräsrik kalkfuktäng och friskängar. Torrängar är särskilt vanligt i skiftena invid Persnäsvik. Flertalet vegetationstyper finns inom rätt begränsade arealer. Längs stranden finns mindre arealer av strandäng av strandmalörttyp och skonor. På fastmarkerna har följande vegetationstyper en begränsad utbredning: rödvenhed, örtrik torräng, tuvtåtelfuktäng och högörtfuktäng.

Trädskikt: På fastmarksdelarna finns ofta enstaka träd eller mindre träddungar. Tall och oxel är de vanligaste trädslagen, men här växer även björk, rönn, sälg och ask.

Buskskikt: Enbuskar expanderar främst på fastmarkernas friska och fuktiga delar. Även slån och nypon förekommer.

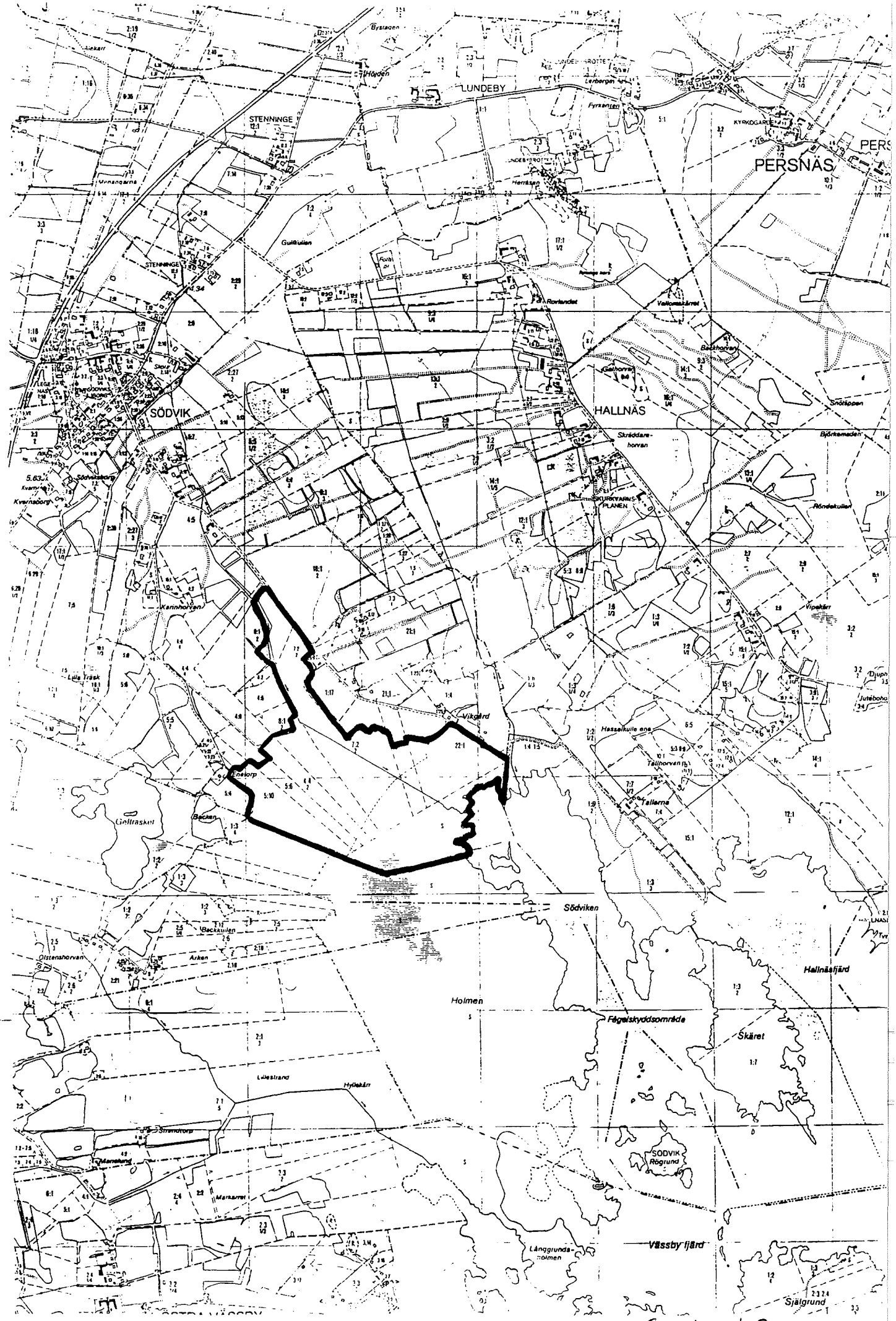
Indikatorarter: Ett knappt trettiotal indikatorarter har hittats i betesmarkerna. Endast två av dessa är rikligt förekommande: salttåg och gulkämpar. Bägge växer utmed områdets strandängar. Några fler arter är vanligt förekommande. Bland dessa märks bl a darrgräs, knägräs, brudbröd, krissla, vildlin, axveronika och strandkrypa. De allra flesta indikatorarterna finns dock i ganska begränsade mängder. Till några av de mest intressanta arterna bland dessa hör jordtistel, ögontröst, brudsporre, slåtterblomma, majviva, gullviva, ängsskära, trift, kustarun och blåsklöver.

Kulturhistoria: Det finns fyra registrerade fornlämningar i betesmarkerna vid Hallnäs. Tre av dessa består av stensträngssystem av lite olika längd. I anslutning till de nordligaste stensträngarna finns även en husgrund. Det fjärde fornminnet består av ett stenkors, kallat Rynings kors.

Hävd: Betestrycket varierar kraftigt inom området. Cirka halva arealen är svagt betad idag. Den andra halvan är antingen mycket välhävdad eller har ett måttligt betestryck.

Ingrepp och påverkan: Flertalet skiften är helt opåverkade av olika former av negativ påverkan eller ingrepp.

Sammanfattande värdetext: Fina betesmarker tillhörande Hallnäs by. De värdefullaste delarna ligger närmast kusten. Längs hela sträckan finns välbetade havsstrandängar av salttåg-rödsvingeltyp. I de norra delarna finns också välbetade, öppna betesmarker av torrängskaraktär. Här växer både fårsvingeltorrängar, örtrika torrängar och stora vätar. De friska och fuktiga fastmarkerna har till stor del börjat växa igen med enbuskar.

Skala 1:20.000

46. Södvik 3 — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Salttåg-rödsvingelstrandäng (2)
Örtrik torräng (1)
Rödvenhed (1)

Trädskikt: Tall och ask

Buskskikt: En och slån

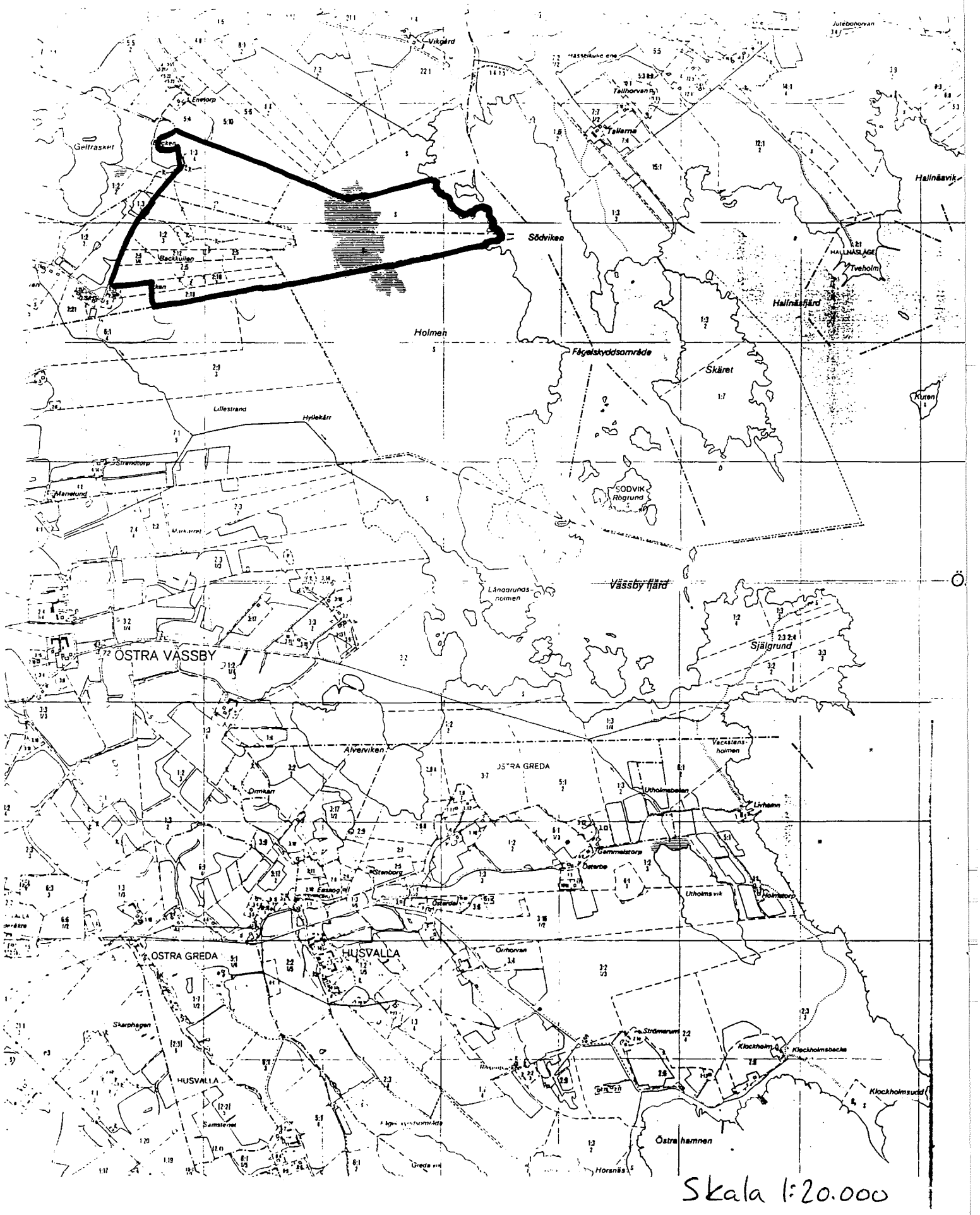
Indikatorarter: Darrgräs, krypven, strandkrypa, salttåg, gulkämpar, vårbrodd, ljung, stor blåklocka, rödklint, knägräs, brudbröd, sommarfibbla, prästkrage, vildlin, bockrot, gullviva, ängsvädd, blåsklöver och havssälting.

Kulturhistoria: Området innehåller inga registrerade fornlämningar. Stenmurar inhägnar betesmarkerna.

Hävd: Havsstrandängarna är mycket välbetade och markerna strax ovanför har ett måttligt betestryck. Övriga delar, cirka hälften av arealen, saknar helt hävd.

Ingrepp och påverkan: Ganska stora delar av fastmarkerna har en svag gödslingspåverkan, troligen p g a tidigare uppodling.

Sammanfattande värdetext: Strandnära betesmarker vid Södvik. Ytterst finns en mycket fin och smal remsa av havsstrandängar. Övre landstrandvegetation av salttåg-rödsvingeltyp dominerar och här finns rikligt med välutbildade skonor. Fastmarkerna är till viss del ohävdad och igenväxande. Ganska stora delar är påverkade av uppodling i senare tid.

Vikgård
Enetorp
Geltrasket
Backkullen
Södviken
Holmen
Fågelskyddsområde
Skäret
Hallnäsvik
HALLNÄSLÄGE
Tveholm
Hallnäsfjärd
Kluten
Lillestrand
Hyllekärr
Strömstorp
Manelund
SÖDVIK
Rögrund
Vässby fjärd
Långgrunds-holmen
ÖSTRA VÄSSBY
Själgrund
Alverviken
ÖSTRA GREDA
Ormkärr
Vackstens-holmen
Utholmsbacken
Lövhamn
Gammelstorp
Stenborg
Utholms vik
Holmstorp
ÖSTRA GREDA
HUSVALLA
Örnhorvan
Skarphagen
Strömsrum
Klockholm
Klockholmsbacke
Klockholmsudd
HUSVALLA
Samsalmet
Östra hamnen
Horsnäs
Skala 1:20.000

47. Hjälmstad-Gel — Klass II

Naturtyp: Buskrik utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: De breda strandängarna ger en speciell karaktär åt dessa betesmarker. Liksom längre söderut i Södviken är det övre landstrandsvegetation som dominerar. Salttåg-rödsvingelstrandäng och stora vätar är de vanligaste vegetationstyperna ute på strandängsskiftet. Här finner man även mindre arealer med strandmalörtstrandäng och skonor. På fastmarkerna har man en helt annan vegetation. Här är artrika friskängar den vanligaste vegetationstypen. Följande arter ingår ofta i friskängarna: ängshavre, prästkrage, gullviva, jordtistel, darrgräs, älväxing, rödklint, getväppling, brudbröd och gulmåra. På lite torrare partier växer örtrika torrängar.

Trädskikt: De västra delarna har ofta ett glest trädskikt med bl a tall, ask, oxel, björk och rönn.

Buskskikt: Enbuskar är vanliga i områdets västra delar. Även andra buskar som olvon, nypon och slån växer här.

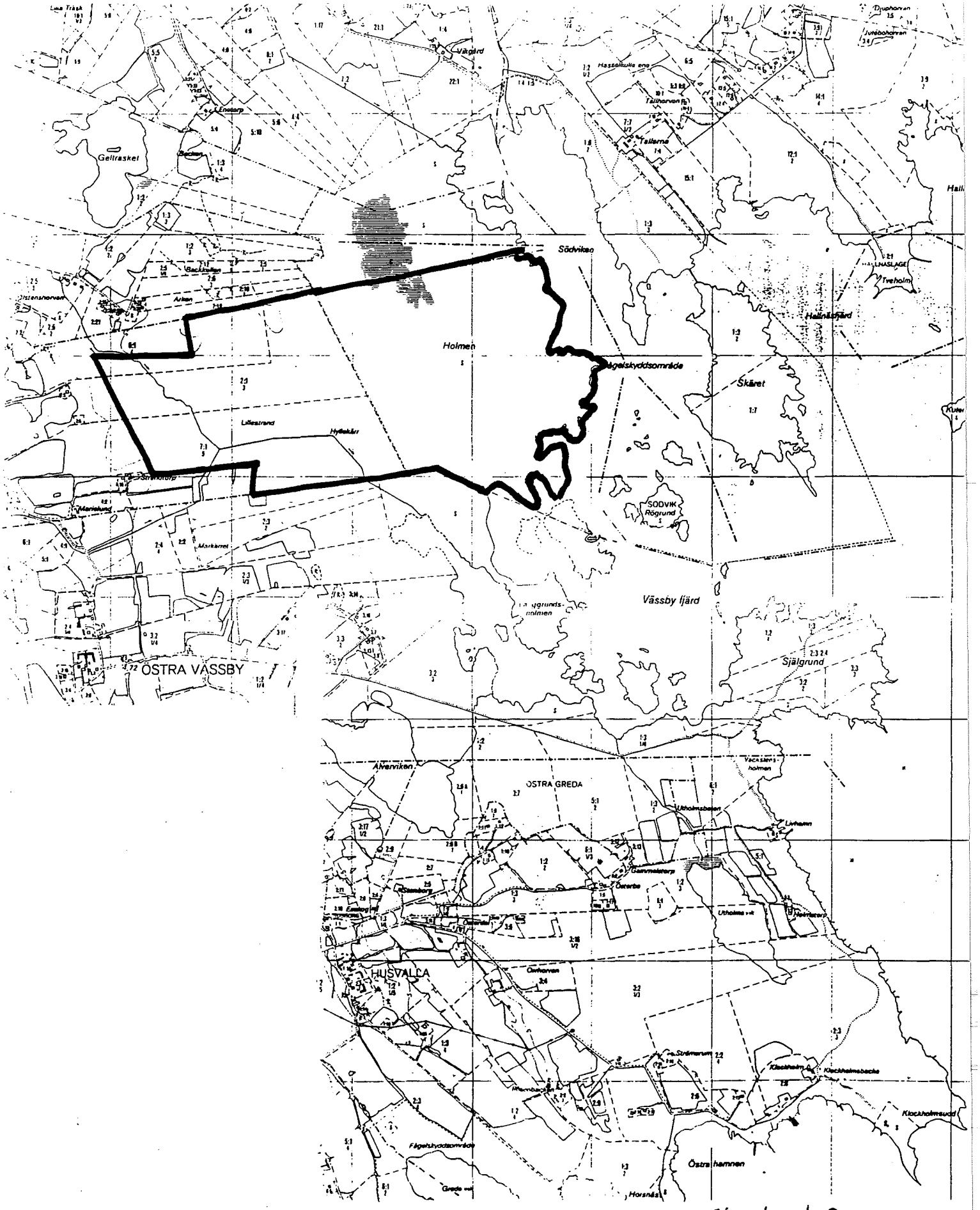
Indikatorarter: Sammanlagt har ett drygt tjugotal indikatorarter hittats vid inventeringen. Endast salttåg och gulkämpar förekommer i rikliga mängder. Fem indikatorarter har bedömts vara vanliga i markerna. Dessa är darrgräs, jordtistel, knägräs, trift och strandkrypa. Alla övriga arter som indikerar lång och oavbruten hävd är endast enstaka förekommande. Till de mest intressanta bland dessa märks kattfot, ljung, krissla, prästkrage, vildlin, gullviva, svinrot, backklöver och höstfibbla.

Kulturhistoria: Tre stycken registrerade fornlämningar finns i de västligaste delarna av området. Alla tre består av stensträngar. Det nordligaste är dock det mest välutbildade och har en sammanlagd längd av närmare en kilometer.

Hävd: Strandängsskiftet är mycket välbetat. Däremot är fastmarkerna i sämre hävd. En del av skiftena saknar hävd sedan flera år tillbaka.

Ingrepp och påverkan: Ingen synlig, negativ påverkan har kunnat iakttas vid inventeringen.

Sammanfattande värdetext: Mycket fina havsstrandängar och vätar utmed kusten vid Hjälmstad-Gel. Fastmarkerna har vuxit, och växer, igen med enbuskar. Den norra fastmarksdelen dock fortfarande rätt öppen och bevuxen med enbart smått ene. Denna del innehåller fina artrika friskängar och torrängar.

Skala 1:20.000

48. Marsjö — Klass II

Naturtyp: Buskrik utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Hela den östra delen av området domineras av flacka havsstrandängar. Övre landstrandvegetation av salttåg-rödsvingeltyp dominerar strandängarnas vegetation. På de delar av strandängen som har ett mycket smalt jordlager är dock strandmalörttypen vanligare. Inom områdets fastmarksdelar dominerar istället gräsrika kalkfuktängar och lågvuxna friskängar. Ute på strandängarna finns också rätt stora arealer med vätartad vegetation. Följande vegetationstyper finns endast inom mindre arealer: fårsvingeltorräng, örtrik torräng och örtrik kalkfuktäng.

Trädskikt: I de västra delarna finns enstaka träd och trädgrupper. Vanligaste trädslaget är tall.

Buskskikt: Enbuskar, slån och nypon finns i de igenväxande delarna i väster.

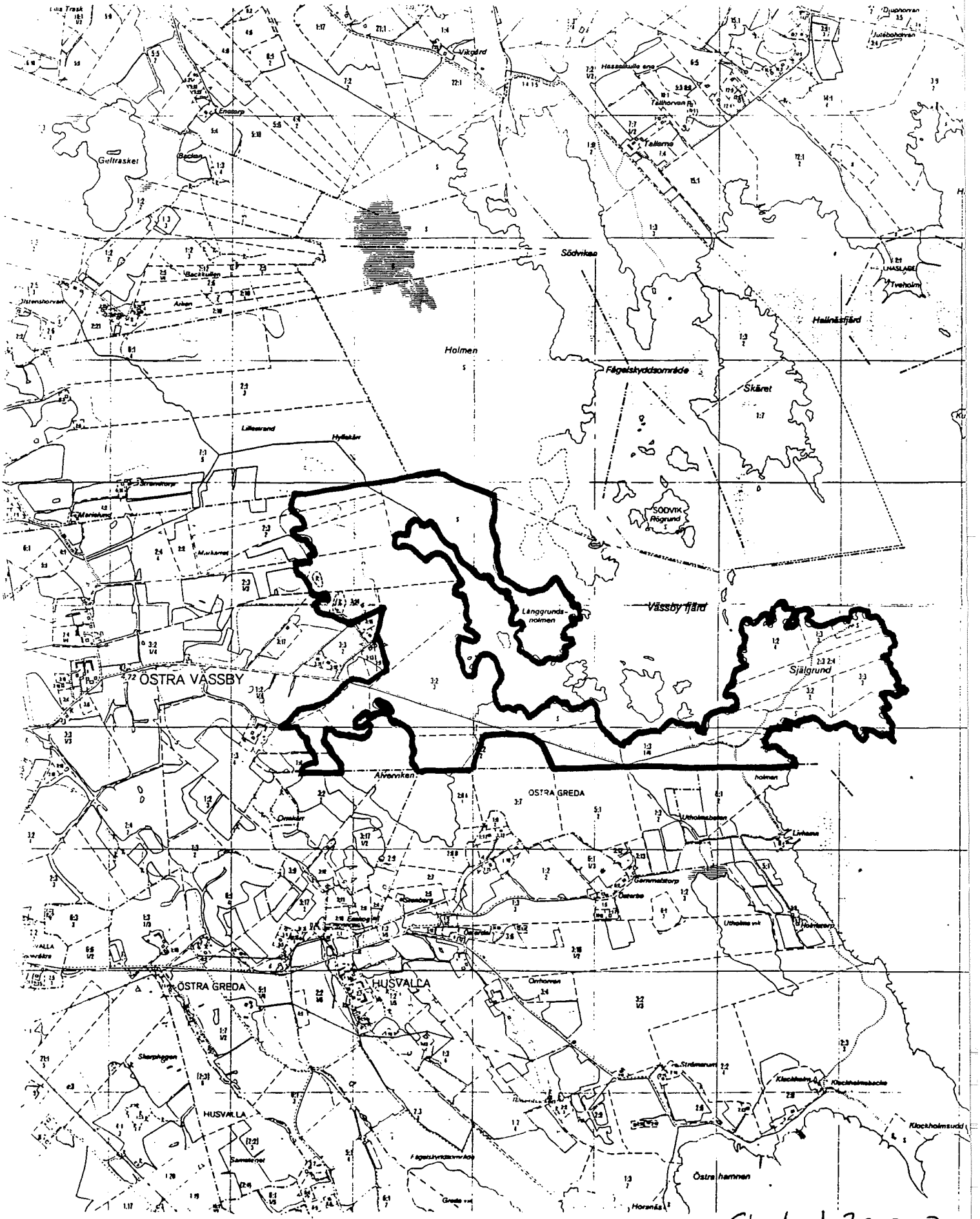
Indikatorarter: Till områdets allra vanligaste indikatorarter hör salttåg och gulkämpar. Endast dessa två arter finns i rikliga mängder. Andra vanliga indikatorarter som växer här är darrgräs, ljung, knägräs, stallört och strandkrypa. Sammanlagt har knappt tjugotalet indikatorarter hittats i Marsjös betesmarker. Flertalet av arterna finns endast i enstaka exemplar. Bland dessa märks bl a kattfot, jordtistel, brudbröd, vildlin, slåtterblomma, majviva, höskallra och backklöver.

Kulturhistoria: De olika skiftenas hägnader består som vanligt av stenmurar.

Hävd: Strandängarna betas av ungdjur medan en del av fastmarkerna betas med häst och får. Ungefär halva arealen är mycket välbetad. Mindre delar är måttligt hävdade eller svagt hävdade.

Ingrepp och påverkan: Området saknar helt olika typer av negativ påverkan.

Sammanfattande värdetext: Strandnära betesmarker vid Marsjö med stora arealer havsstrandängar och vätar. Holmen, den samfällda strandängsdelen, innehåller främst övre landstrandvegetation av rödsvingel-salttåg- eller strandmalörttyp samt stora krypvenvätar. Fastmarkerna är ofta bevuxna med låga enbuskar, ibland i mycket täta bestånd. Det sydligaste fastmarksskiftet är fint med bl a artrika friskängar. Fårbetat skifte har en något trivial vegetation.

Skala 1:20.000

49. Ö Vässby — Klass II

Naturtyp: Buskrik utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Området är mycket flackt och har dessutom en mycket flikig strandlinje. Detta gör tillsammans att arealen havsstrandäng är stor. Vanligaste typen är övre landstränder av salttåg-rödsvingeltyp. Även övre landstrandvegetation av strandmalörttyp är vanlig. På områdets fastmarker är gräsrika kalkfuktängar och friskängar de valigaste vegetationstyperna. På dessa delar finns ofta ett buskskikt av en. Flera typer av vegetation återfinns endast inom mycket små arealer. Dessa är rödvenhed, fårsvingeltorräng, örtrik torräng och kalkfuktäng av örtrikt slag.

Trädskikt: Trädskiktet består enbart av några enstaka träd av oxel, rönn och al

Buskskikt: Fastmarksdelarna har ofta ett rätt tätt buskskikt av främst enbuskar

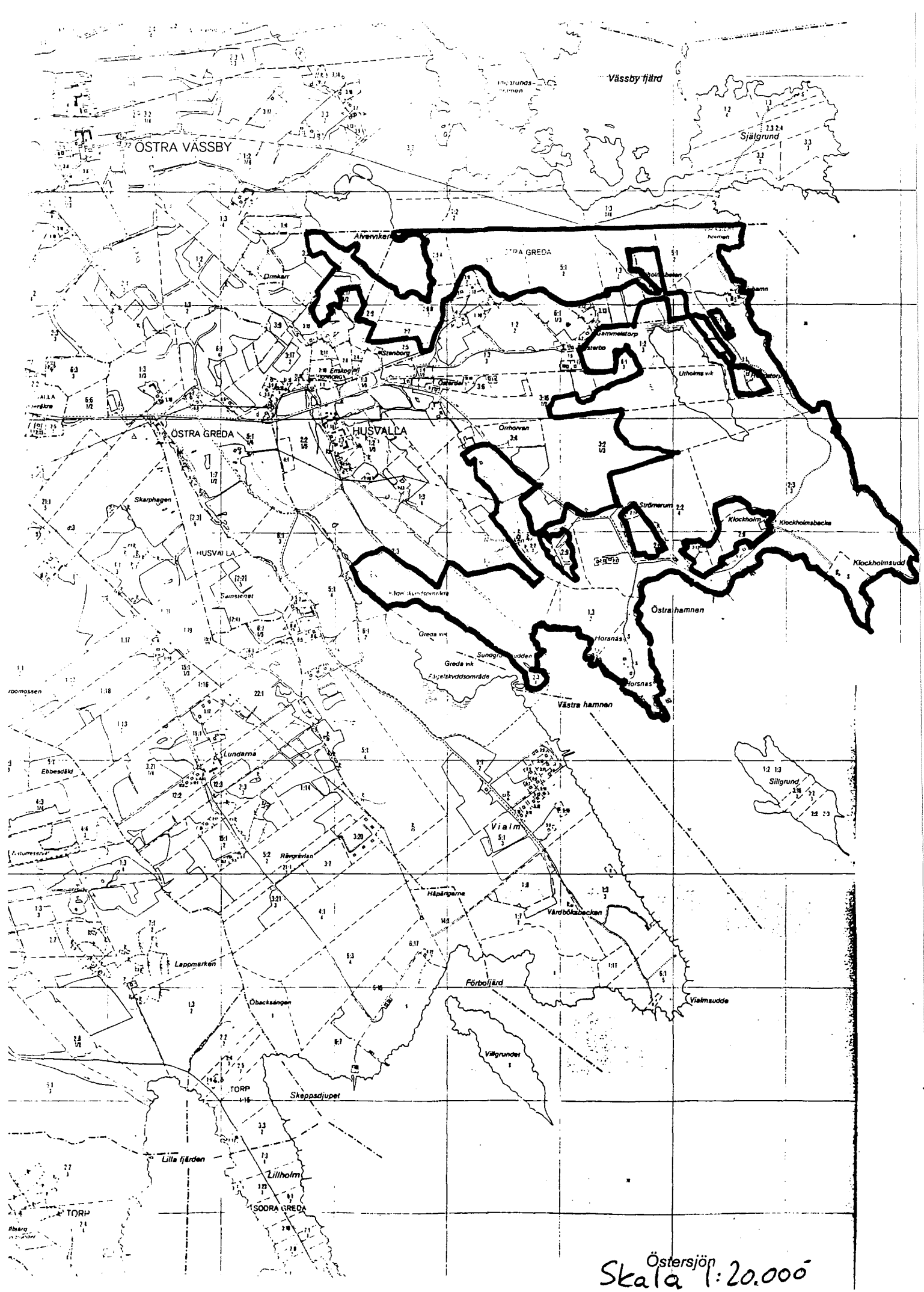
Indikatorarter: Till områdets vanligaste indikatorarter hörr darrgräs, jordtistel, knägräs, vildlin, ängsvädd, krypven, strandkrypa, salttåg och gulkämpar. Alla dessa är vanligt förekommande, utom de två sista arterna som förekommer rikligt. Sammanlagt har ett tjugofemtal indikatorarter hittats i området. Bland de mer sparsamt förekommande arterna hör kattfot, backnejlika, krissla, ormtunga, nattviol, majviva, stallört och backklöver.

Kulturhistoria: I områdets västra del finns två mindre gravfält. De ligger strax intill varandra. Det största gravfältet består av 25 runda stensättningar. Det andra består av ett röse, sex stensättningar, två skeppsättningar och en rest sten.

Hävd: Ungefär hälften av arealen är mycket välhävdad. Den övriga arealen är antingen måttligt hävdad eller svagt hävdad.

Ingrepp och påverkan: Inga spår av kvävegödsling har kunnat ses på betesmarkernas vegetation.

Sammanfattande värdetext: Betesmarker med stora och mycket fina havsstrandängar vid Ö. Vässby. De är mycket välbetade och består främst av övre landstränder av salttåg-rödsvingeltyp. Fastmarken är tyvärr igenväxande med enbuskar, slån m m. Partierna mellan enbuskarna kan dock vara hyfsat betade. Fastmarkerna består främst av något artfattigare friskängar och kalkfuktängar. Enstaka torrbacke och en del hedinslag förekommer.

Vässby fjärd
ÖSTRA VASSBY
Själgrund
Alvernäset
ÖSTRA GREDA
Drmsätr
Gammelstorp
Österbo
Uthölms vik
Örnhörnan
HUSVALLA
Skarphagen
Strömerum
Klockholm
Klockholmsbacken
Klockholmsudd
Östra hamnen
Horsnäs
Greda vik
Sunogrundsudden
Fågelskyddsområde
Västra hamnen
Lundarna
Ebbesäld
Sillgrund
Vialm
Rävgrävlan
Häpängarna
Värdöklabacken
Lappmarken
Förboljärd
Vialmsudde
Öbacksängen
Villgrundet
TORP
Skeppsdjupet
Lilla fjärden
Lillholm
SÖDRA GREDA
Östersjön
Skala 1:20.000

50. Husvalla — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Kalkfuktäng-gräsrik (2)
Friskäng (2)
Salttåg-rödsvingelstrandäng (2)
Fårsvingeltorräng (1)
Örtrik torräng (1)
Kalkfuktäng-örtrik (1)
Revigt salgrässtrandäng (1)
Våt (1)

Trädskikt: Tall, oxel och rönn

Buskskikt: En, nypon, slån och hagtorn

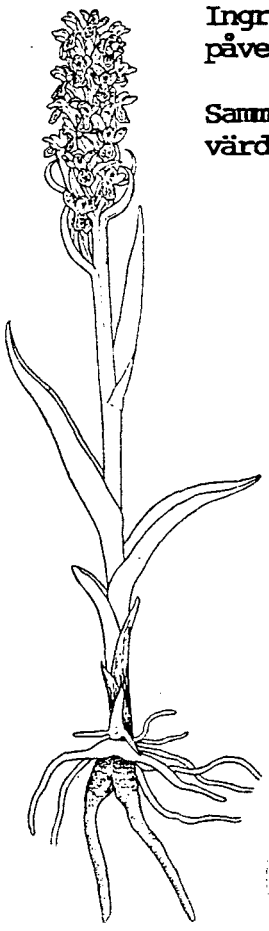
Indikatorarter: Rödklint, strandkrypa, salttåg, gulkämpar, kattfot, ljung, jordtistel, ängsnycklar, knägräs, backnejlika, ögontröst, brudbröd, brudsporre, slåtterblomma, majviva, stallört, ängsskära, backklöver, axveronika, krypven, trift, kustarun, höstfibbla, saltnarv, blåsklöver och havssälting

Kulturhistoria: Två stensättningar finns i södra delen. I anslutningen till den ena stensättningen finns en stensträng.

Hävd: Nötbete — Välhävdat 25 %
Måttlig hävd 25 %
Svagt hävdat 50 %

Ingrepp och påverkan: Ingen gödslingspåverkan har kunnat konstaterats vid inventeringen.

Sammanfattande värdetext: Starkt igenväxande betesmarker vid Husvalla. Främsta värdet är knutet till de ofta välbetade havsstrandängarna. Fastmarken har alltid ett mer eller mindre tätt buskskikt av enar. Många indikatorarter, men få av hög frekvens. Intill vätarna finns ofta fina zoner av örtrika kalkfuktängar.

Ängsnycklar (Dactylorhiza incarnata)
Orkidé. Allmänt förekommande i fuktängar och rikkärr börjar blomma i juni med köttröda eller purpurfärgade blommor.

GRÖNSLUNDA
EMMETORP
KORNTORP
ÄLEKLINTA
EBBEGÅRDE
STORA STACKETORP
Skala 1:20.000

51. Långkärrsalvaret — Klass II

Naturtyp: Alvar

Vegetationstyper: I den norra delen ökar jorddjupet succesivt åt öster. Här dominerar en relativt artfattig gräsdominerad alvarhed av fårsvingeltyp. På höjdryggar i området övergår vegetationen till artfattig fårsvingeltorräng. Längs med hela västra kanten löper en enbevuxen väl markerad strandvall. Den är hårt betad och vegetationen består av övergångsformer mellan fårsvingeltorräng och örtrik ängshavretorräng. Söder om bygränsen Korntorp–Äleklinta minskar jorddjupet och berget går i dagen på flera ställen. Olika varianter av alvarhed av fårsvingeltyp utgör vegetation; ungefär lika delar av den tätare, och på tjockare jorddjup växande, gräsvarianten och den på områden med tunnare jordtäcke växande grusvarianten. På mindre fläckar med grovkornig, sluttande mark finns riklig förekomst av ölandssolvända. Längst i norr finns en större krypvenvät. En mindre yta med fuktäng av kalktyp gränsar till väten; här växer bl a enstaka exemplar av slåtterblomma och majviva. Centralt i området ligger Långkärr. Runt denna finns bälten med gräs-lågstarrfuktäng och tuvtåtelfuktäng.

Trädskikt: -

Buskskikt: En dominerar buskskiktet helt, och växer särskilt tätt på höjdpartierna och på strandvallen. Nypon växer mera glest.

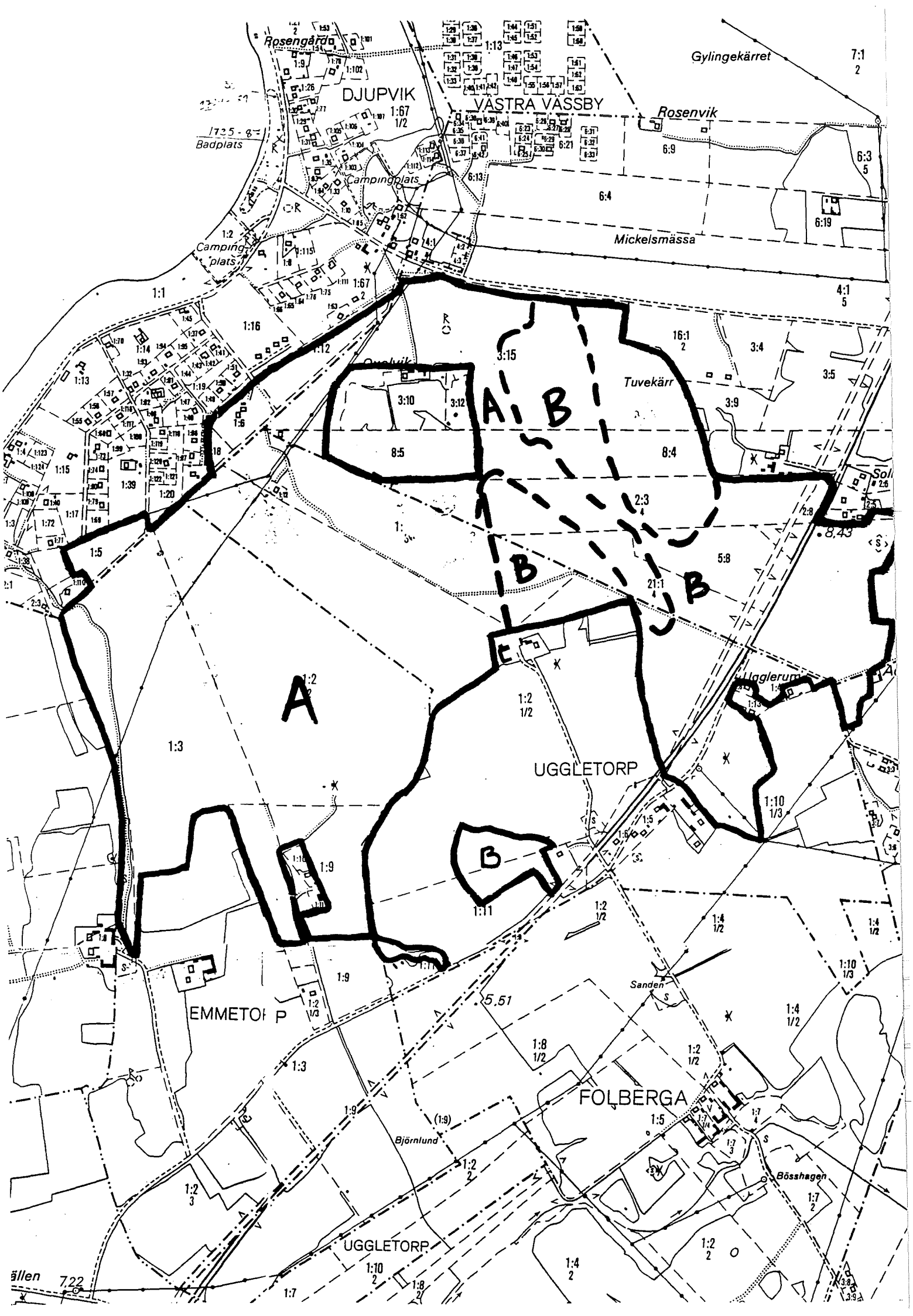
Indikatorarter: Följande indikatorarter noterades i området: kattfot, vildlin, axveronika, ögontröst, brudbröd, flentimotej, småfingerört, vårbrodd, darrgräs, rödklint, jordtistel, backnejlika, backsmultron, solvända, luddkrissla, slåtterblomma, bockrot, majviva.

Kulturhistoria: Stengärdesgårdar märker ut bygränserna. Ett par fornlämningar finns på höjdpartierna.

Hävd: Norr om bygränsen till Grönlunda är alvarmarken välhävdad. Södra delen, Äleklinta, är måttligt hävdad. Området däremellan har bara svag hävd. Hela området betas av nötdjur.

Ingrepp och påverkan: Alvarheden av fårsvingeltyp som finns i norra delen är delvis mycket trivial och gräsdominerad. Möjligtvis är marken här gödslad, annars är det en effekt av dåligt bete under längre tid.

Sammanfattande värdetext: Långkärrsalvaret är ett fortfarande till största del öppet alvar mellan Djupvik och Äleklinta. Centralt ligger det långsträckta kärret Långkärr. Längs kustvägen löper en väl markerad, enbuskbevuxen strandvall. Innanför denna breder varierade, i huvudsak öppna, marker ut sig. I norr är jorddjupet relativt stort, men minskar söderut där ibland hällen går i dagen.

Rosengård
DJUPVIK
VÄSTRA VÄSSBY
Gylingekärret
Rosenvik
Badplats
Campingplats
Mickelsmässa
Tuvekärr
A
B
UGGLETORP
EMMETORP
FOLBERGA
Sanden
Björnlund
Bösshagen
Ugglerum
5.51
8.43

52. Uggletorp A,B,C,D — Klass II

Naturtyp: Annan öppen utmark (A)/ Buskrik utmark (B).

Vegetationstyper: Västra delen består av torra och öppna alvarmarker med tre bunkestarrkärr. Östra delen är buskrik och har ett agkärr. På den öppna marken är fårsvingeltorräng vanlig. Även fårsvingelalvar och örtrik torräng finns på små ytor. Den buskrika utmarken har mest friskängsvegetation. Enstaka fårsvingelalvar, fårsvingeltorräng och örtrik ängshavretorräng förekommer också. Runt om kärren vidtar gräsrika kalkfuktängar och små ytor av örtrika kalkfuktängar.

Trädskikt: Endast den buskrika utmarken har träd- och buskskikt. Här växer björk i dungar vid några kärr. En och annan ask och oxel finns i området.

Buskskikt: Knähöga enbuskar dominerar den buskrika utmarken. Inslag av nypon och slån finns i buskskiktet.

Täckningsgrad: (träd och buskar) Träd- och buskskiktet i den buskrika utmarken har en täckningsgrad på 50-75 %.

Indikatorarter: Brudbröd är vanligaste indikatorart både på den öppna och den buskrika utmarken. På den öppna utmarken hittas enstaka exemplar av vårbrodd, darrgräs, backnejlika, jordtistel, vildlin, slåtterblomma, grönvit nattviol, majviva och ängsvädd, flentimotej och fältsippa, och på den buskrika utmarken darrgräs, liten blåklocka, rödklint, backnejlika, backsmultron, krissla, flentimotej, fältsippa och axveronika.

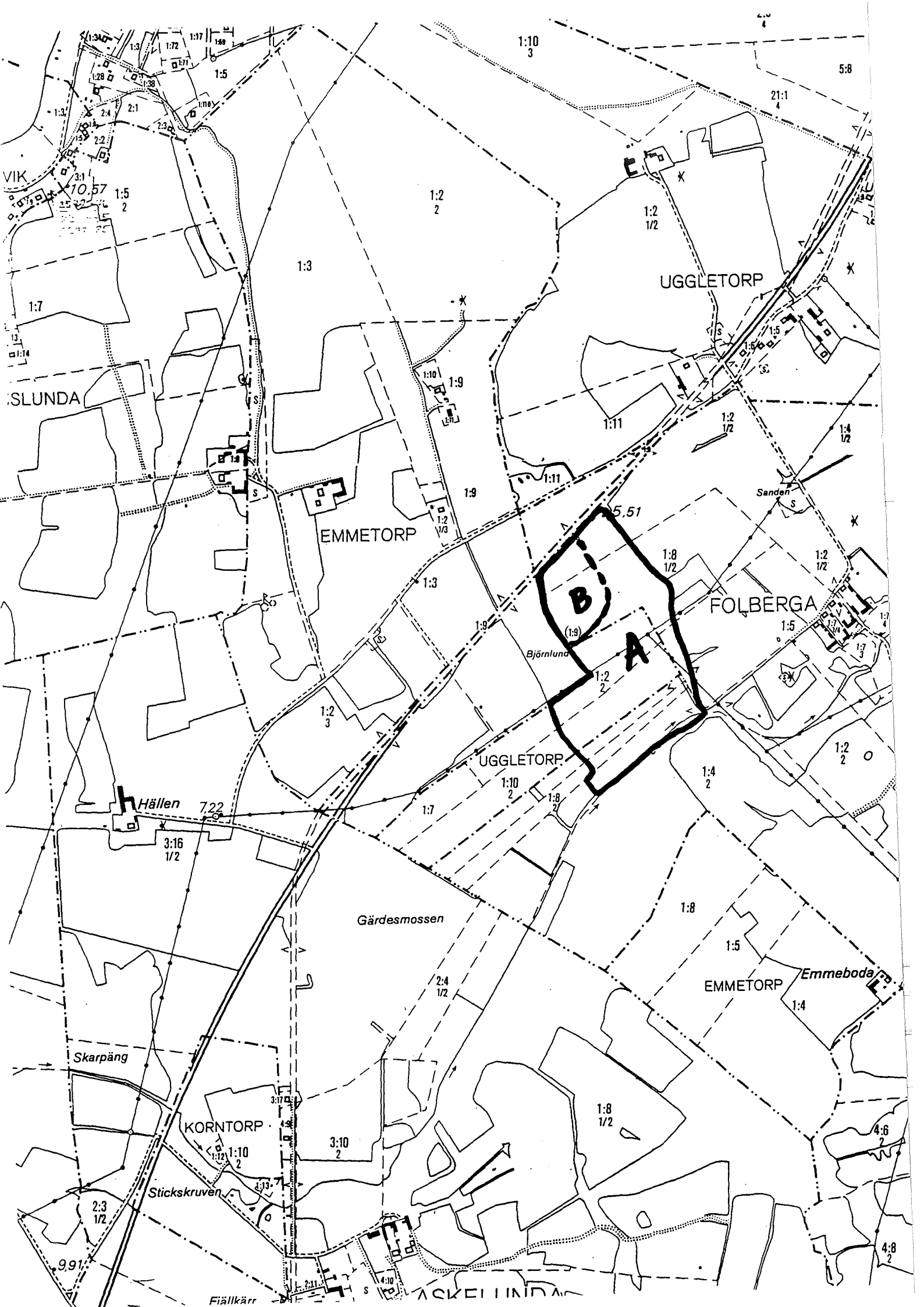
Kulturhistoria: Här finns gott om väl bibehållna stenmurar som avgränsar de olika skiftena. På torrbacken i sydväst finns en väderkvarn.

Hävd: Fårsvingelalvaret är välhävdat. Övriga marker är måttligt hävdade med undantag av ängshavretorrängen i sydväst som saknar hävd. Området betas av nöt.

Ingrepp och påverkan: Inga tecken på gödsling eller annan påverkan märks.

Förslag till åtgärder: Röjning av en på den buskrika utmarken och något högre betestryck. Utglesning i Uggletorpsängen.

Sammanfattande värdetext: Området är en bra hävdad och varierad betesmark med stor areal. Ett flertal indikatorarter finns här som tyder på långvarig hävd. I nordväst finns klappervallar med torrängsflora. Innanför vallarna har små kärr dämts upp och runt om dessa finns välbetade kalkfuktängar. Stor del utgörs av flack, öppen alvarmark med utsikt ner mot gården. Ägorna ger ett mycket välskött intryck med den gamla gården, väderkvarn och välbyggda stenmurar. Till objektet förs också "Uggletorpsängen" som består av två små fina slåtterängar i en för övrigt igenväxande ekhage nere vid vägen.

UGGLETORP
EMMETORP
FOLBERGA
Sanden
Björnlund
Hällen
Gärdesmossen
Emmeboda
KORNTORP
Stickskruven
Skarpäng
Fiällkärr
B
A

53. Folberga A,B — Klass III

Naturtyp: Träd- och buskbärande utmark (A)/Annan öppen utmark (B).

Vegetationstyper:
Träd- och buskbärande utmark: Friskäng (2)
Örtrik ängshavretorräng (1)
Annan öppen utmark: Källkärr (2)
Gräsrik kalkfuktäng (1)

Trädskikt:
Träd- och buskbärande utmark: Ek, ask, björk.
Annan öppen utmark : -

Buskskikt:
Träd- och buskbärande utmark: En, slån.
Annan öppen utmark: -

Täckningsgrad (träd och buskar):
Träd- och buskbärande utmark: 25-50 %.

Indikatorarter:
Träd- och buskbärande utmark: Darrgräs, stor blåklocka, rödklint, brudbröd, solvända, krissla, prästkrage, korskovall, gullviva, höskallra, svinrot, ängsvädd, axveronika.
Annan öppen utmark: Majviva, backruta.

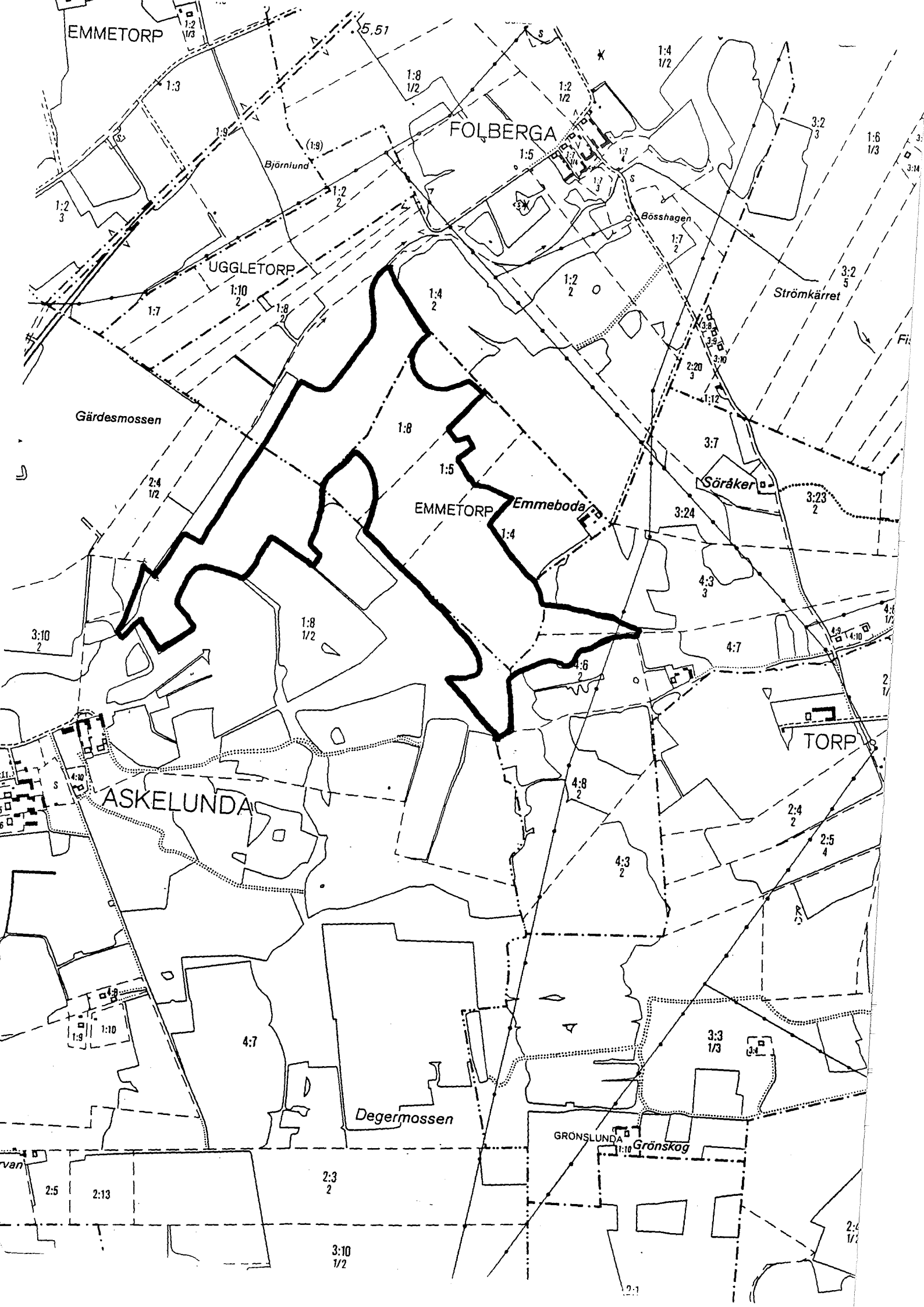
Kulturhistoria:
Träd- och buskbärande utmark: Stengärdesgård.
Annan öppen utmark: Stengärdesgård.

Hävd:
Träd- och buskbärande utmark: Välhävdat 75 %
Hävd saknas 25 %
Annan öppen utmark: Måttlig hävd 100 %.

Ingrepp och påverkan: -

Förslag till åtgärder: Ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext: Ett heterogent område med flera olika vegetationstyper. Nordöstra delen utgörs av ett kärr med bl a bunkestarr, älggräs och videört, och nordvästra delen av torrängar. Övriga delar upptas av ängar på torr-frisk mark. De skiften som hör till Uggletorp är välbetade, medan övriga har måttlig eller ingen hävd. Enstaka exemplar av majviva påträffas.

EMMETORP
FOLBERGA
Björnlund
UGGLETORP
Bösshagen
Strömkärret
Gärdesmossen
EMMETORP
Emmeboda
Söråker
ASKELUNDA
TORP
Degermossen
GRÖNSLUNDA
Grönskog

54. Emmetorp/Askelunda — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark.

Vegetationstyper: Örtrik ängshavretorräng (2)
Friskäng (2)
Fårsvingelalvar (2)
Tuvtåtelfuktäng (1).

Trädskikt: Ask, björk.

Buskskikt: En, slån, nypon.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 25-50 %.

Indikatorarter: Vårbrodd, darrgräs, stor blåklocka, rödklint, jordtistel, knägräs, backnejlika, ögontröst, brudbröd, solvända, krissla, prästkrage, vildlin, bockrot, flentimotej, gullviva, höskallra, ängsskära, backklöver, axveronika.

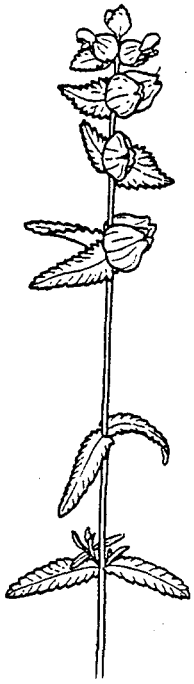
Kulturhistoria: Stengärdesgård.

Hävd: Välhävdat 75 %
Svagt hävdat 25 %
Bete nöt.

Ingrepp och påverkan: -

Förslag till åtgärder: Röjning av enbuskar och ökat betestryck.

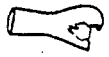
Sammanfattande värdetext: En trevlig betesmark med gott om indikatorarter. I norra delen är hävden svag, i övrigt god. Vegetationen varierar från torrängar med alvarkaraktär i de östra delarna till fuktigare mark i centrum och frisk mark i västra delen. Enen breder ut sig och har ställivs 75-100 % täckningsgrad.

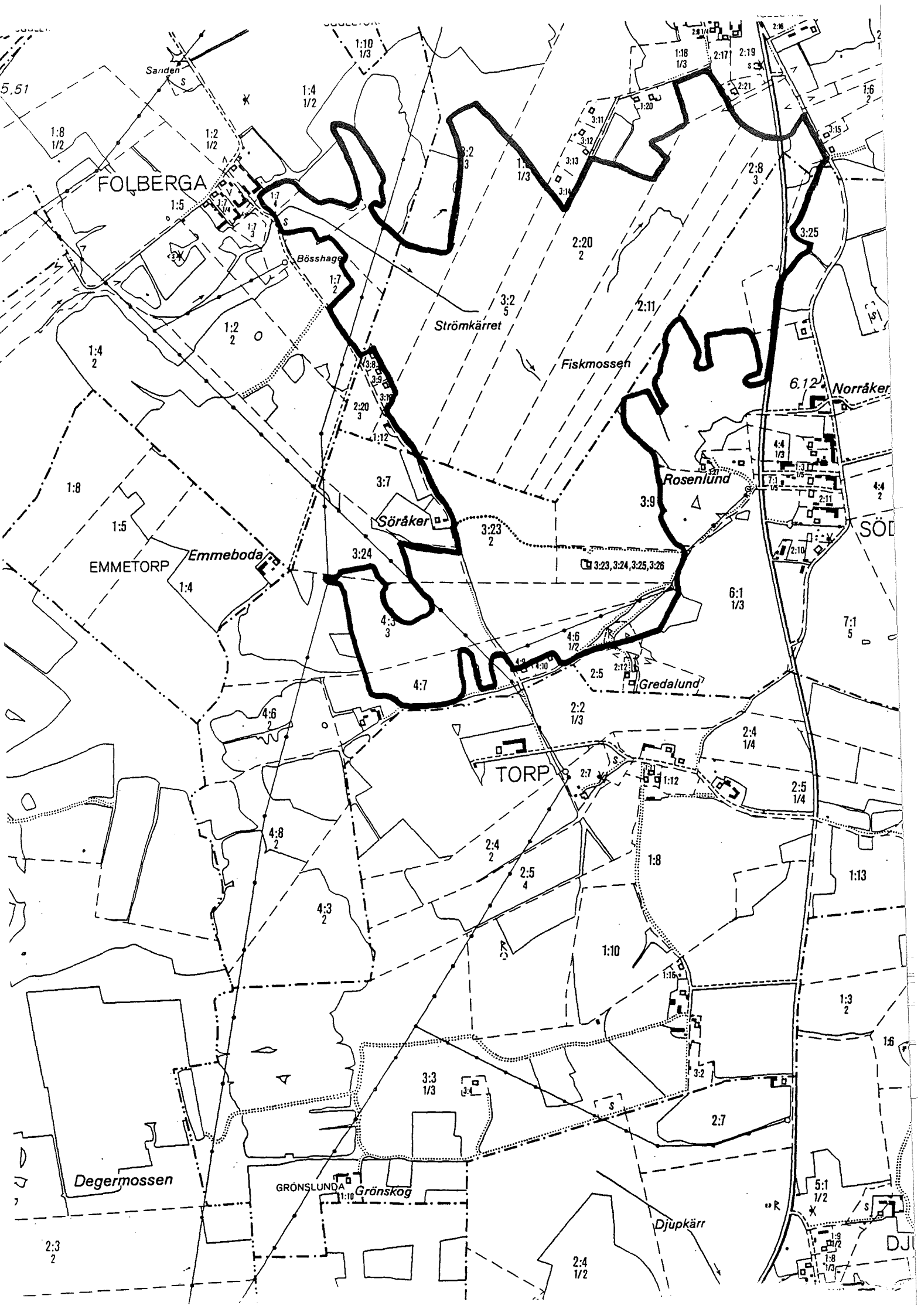
a) ängsskallra

b) höskallra

Ängsskallra (Rhinanthus minor). Skiljer man från höskallran på att ängsskallran har ett spädare växtsätt, vidare är överläppens tänder kortare än höskallrans. De är båda slåttergynnade och kräver god hävd.

FOLBERGA
Sanden
Bösshage
Strömkärret
Fiskmossen
Norråker
Rosenlund
Söråker
Emmeboda
EMMETORP
Gredalund
TORP
Degermossen
GRÖNSLUNDA
Grönskog
Djupkärr
3:23, 3:24, 3:25, 3:26

55. Södra Gredå/Ingelstad — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark med våtmarker.

Vegetationstyper: Källkärr (3)
Gräsrik kalkfuktäng (2)
Örtrik ängshavretorräng (1)
Friskäng (1)

Trädskikt: Ask, tall, björk, oxel.

Buskskikt: En, slån, nypon.

Täckningsgrad (träd och buskar): 0-25 %.

Indikatorarter: Vårbrodd, darrgräs, stor och liten blåklocka, rödklint, jordtistel, brudbröd, solvända, krissla, prästkrage, vildlin, nycklar, bockrot, grönvit nattviol, majviva, gullviva, backklöver, axveronika.

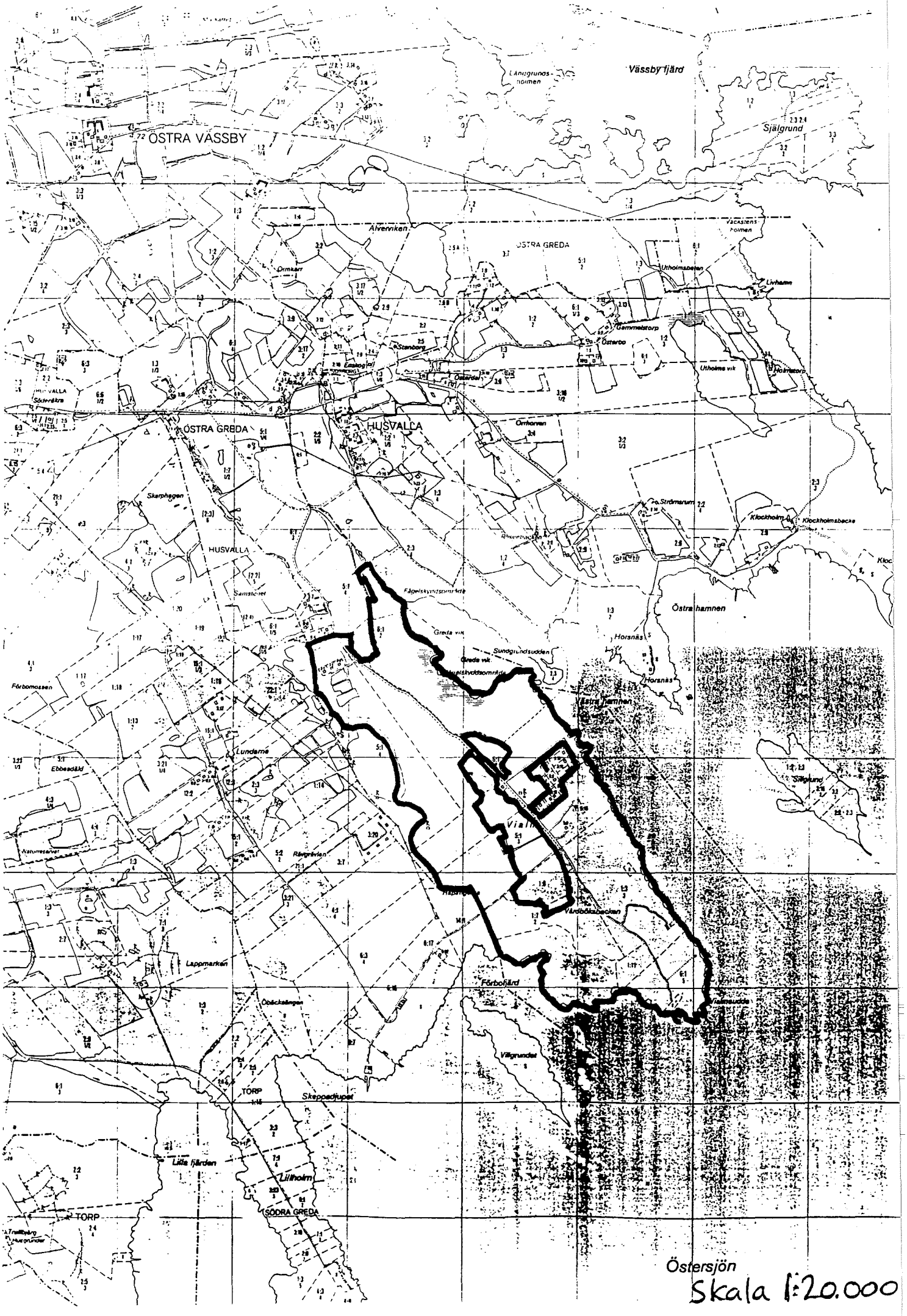
Kulturhistoria: Stengärdesgård.
Fornlämning.
Stensträng.

Hävd: Måttlig hävd 50 %
Svagt hävdat 25 %
Hävd saknas 25 %

Ingrepp och påverkan: Svag gödsling 10 %.

Förslag till åtgärder: Röjning av enbuskar och ökat bete.

Sammanfattande värdetext: Största delen består av våtmarker, varav några med öppet vatten. En liten del upptas av torra-friska marker som är starkt igenväxande med en. 1:6/1/3, 2:20/2 och 3:23/2 är ohävdade, övriga svagt-måttligt hävdade. Enstaka exemplar av majviva och blåsklöver växer på fuktängarna.

ÖSTRA VÄSSBY
Vässby fjärd
Själgrund
Alvernviken
ÖSTRA GREDA
HUSVALLA
Örnhamn
Östra hamnen
Horsnäs
Förbofjärd
Lappmarken
Lilla fjärden
Lillholm
SÖDRA GREDA
TORP
Skeppsdiupet
Östersjön
Skala 1:20.000

56. Östra Greda — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Friskäng (3)
Kalkfuktäng-gräsrik (2)
Salttåg-rödsvingelstrandäng (2)
Örtrik torräng (1)
Tuvtåtelfuktäng (1)
Högörtfuktäng (1)

Trädskikt: Tall, rönn och oxel

Buskskikt: En och hagtorn

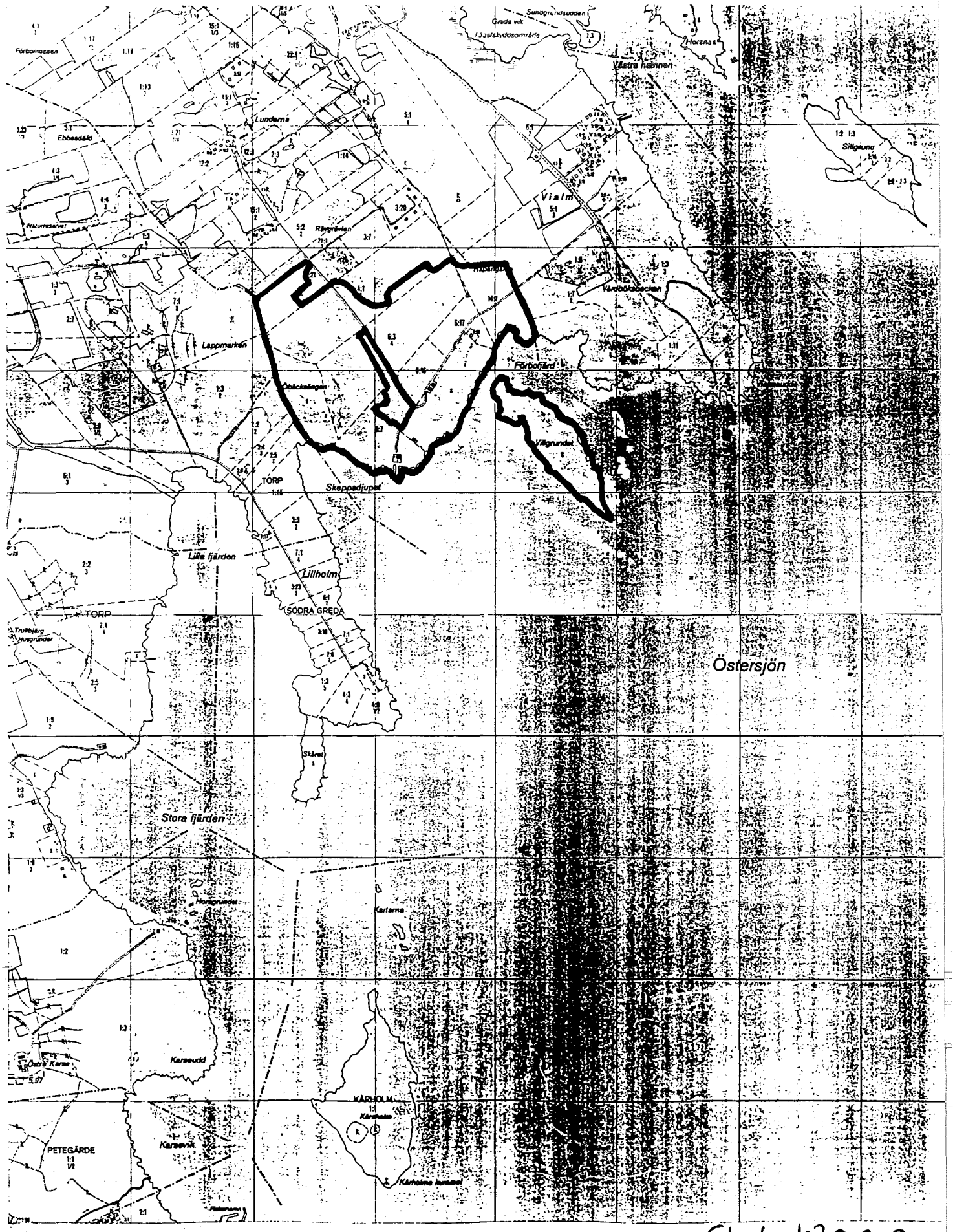
Indikatorarter: Darrgräs, rödklint, vildlin, stallört, ängsskära, strandkrypa, gulkämpar, stor blåklocka, jordtistel, knägräs, backnejlika, ögontröst, brudbröd, krissla, bockrot, gullviva, höskallra, svinrot, backruta, backklöver, axveronika, trift, kustarun, höstfibbla, glasört, saltnarv och blåsklöver

Kulturhistoria: Fyra registrerade fornlämningar och samtliga bestående av en eller flera stensättningar. Vid en av stensättningarna finns även en rest sten.

Hävd: Nöt och får — Måttlig hävd 50 %
Svagt hävdat 50 %

Ingrepp och påverkan: Ingen negativ påverkan kunde iakttas vid inventeringen.

Sammanfattande värdetext: Starkt igenvuxna betesmarker till Östra Greda. Främsta värdet knutet till de fina havsstrandängarna invid Förbofjärd. Friska marker dominerar, dock är friskängarna av ett något artfattigt slag. Vissa skiften (bl a 1:3) hyser många slåttergynnade arter. Gredavikens strandängar är tyvärr obetade sedan några år tillbaka.

Skala 1:20.000

57. Föra — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Friskäng (3)
Kalkfuktäng-gräsrik (2)
Salttåg-rödsvingelstrandäng (2)
Kalkfuktäng-örtrik (1)
Revigt saltgrässtrandäng (1)

Trädskikt: Rönn, ask och oxel

Buskskikt: En, nypon, hagtorn och slån

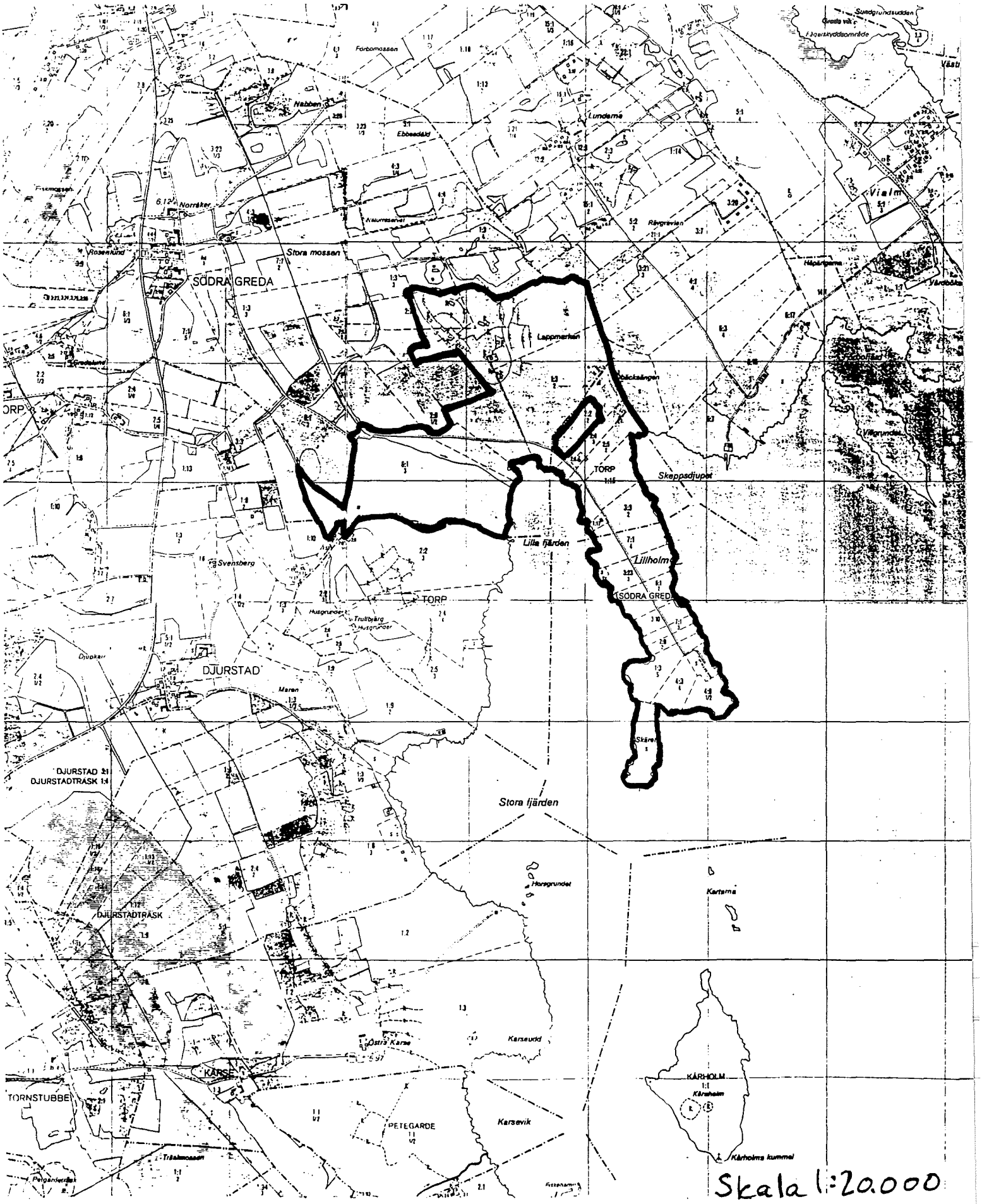
Indikatorarter: Salttåg, gulkämpar, darrgräs, rödklint, jordtistel, ängsvädd, strandkrypa, knägräs, brudbröd, krissla, prästkrage, vildlin, ormtunga, slåtterblomma, flentimotej, majviva, stallört, höskallra, ängsskära, backklöver, trift, höstfibbla, saltnarv och havssälting.

Kulturhistoria: Stengärdesgårdar

Hävd: Nötbete Måttlig hävd 75 %
Svagt hävdat 25 %

Ingrepp och påverkan: Ingen negativ påverkan har kunnat konstateras

Sammanfattande värdetext: Buskrika betesmarker vid Föra. Friska ängsmarker dominerar vegetationen, dock ej av den artrika typen. Mycket fina och breda havsstrandängar i väster och öster. Den i väster är ovanlig med sitt sandiga underlag. Rikligt med bla ängsskära och ängsnamnen antyder att betesmarkerna tidigare utnyttjats för slåtter. Villgrundet betas av nöt, men har ej besökts vid inventeringen.

SÖDRA GREDA
Stora mossen
Lappmarken
TORP
Skeppsdjupet
Lilla fjärden
Lillholm
SÖDRA GREDA
DJURSTAD
Stora fjärden
DJURSTADTRÄSK
KÅRSE
TORNSTUBBE
PETEGARDE
Karsevik
KÅRHOLM
Kårholms kummel
Skala 1:20.000

58. Södra Greda 2 — Klass II

Naturtyp: Buskrik utmark, havsstrandäng och öppen äng

Vegetationstyper: Vanligaste vegetationstypen i betesmarkerna vid Södra Greda är den artrika friskängen. Friskängarna innehåller ofta en blandning av arter från olika ängstyper. Andra vanliga vegetationstyper är den gräsrika varianten av kalkfuktäng och salttåg-rödsvingelstrandäng. De finaste strandängarna finns på Skäret i söder och längst i norr (Lappmarken). Bland övriga vegetationstyper, som enbart finns på små arelaer, kan nämnas örtrik torräng, örtrik kalkfuktäng och strandmalört-strandäng. Sammanlagt har sju olika hävdberoende vegetationstyper noterats.

Trädskikt: Enstaka solitära träd finns här och var i markerna bl a oxel, rönn, ask och björk

Buskskikt: Enbuskar finns främst på svagt betade skiften på Lillholm. Även nypon, slån och skogskornell förekommer.

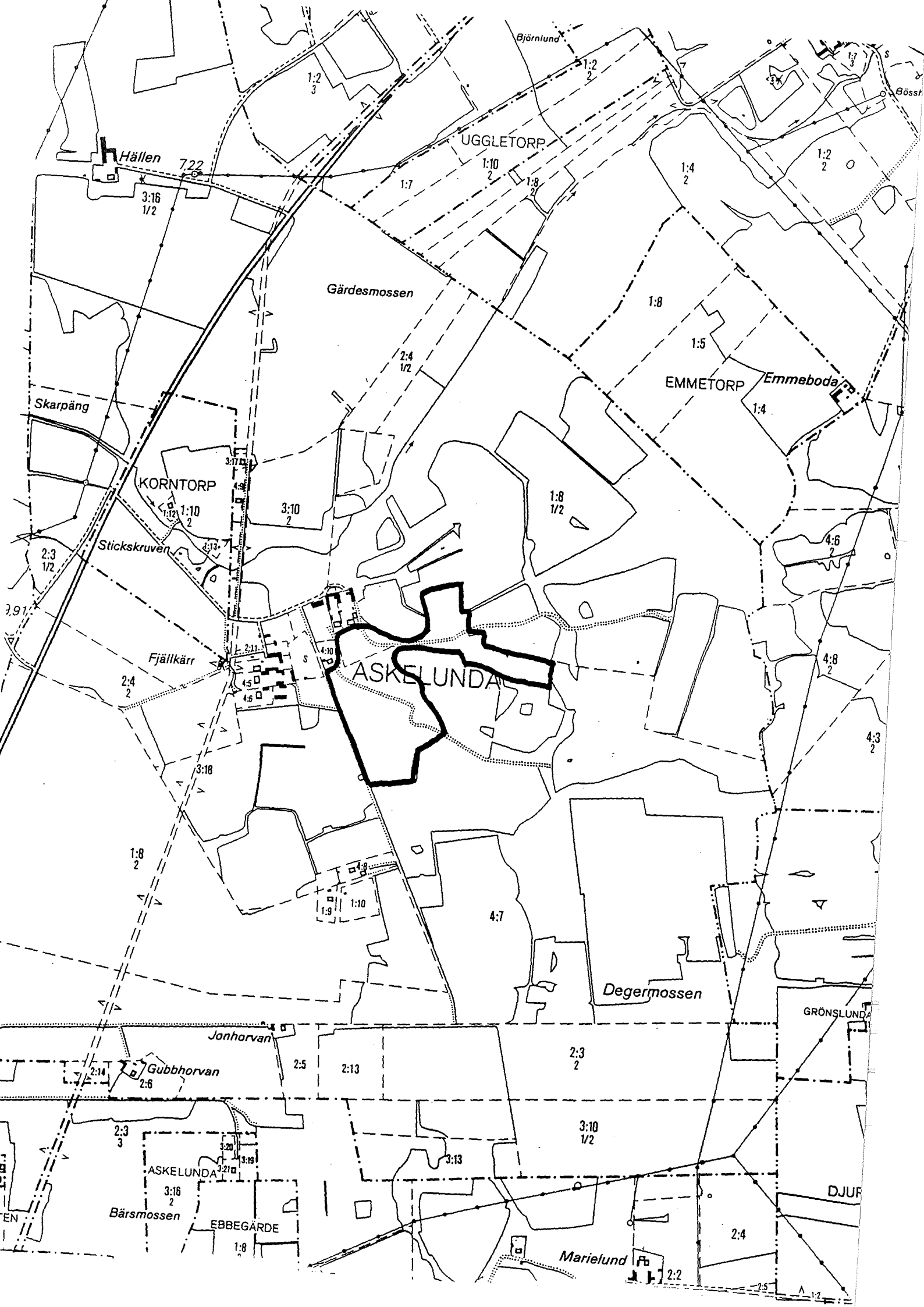
Indikatorarter: Sammanlagt har ett knappt trettiotal indikatorarter hittats i betesmarkerna vid Södra Greda. Till de mycket rikligt förekommande arterna hör endast salttåg. Ett drygt tiotal arter har bedömts vara vanliga i markerna. Dessa är darrgräs, rödklint, brudbröd, höskallra, krypven, strandkrypa, gulkämpar, glasört, saltnarv och havssälting. Övriga indikatorarter har endast setts i enstaka exemplar eller inom mycket små arealer. Till de mest intressanta bland dessa är kattfot, brudsporre, honungsblomster, vildlin, majviva, gullviva, ängsskära och stallört.

Kulturhistoria: I sjömarkerna vid Södra Greda finns flera registrerade fornlämningar, närmare bestämt sju stycken. Flertalet består av husgrunder, sammanlagt elva stycken. Mellan husgrunderna ligger ett omfattande stensträngssystem. I utkanten av detta finns också tre stensättningar.

Hävd: Halva arealen är måttligt beteshävdad, medan andra delen är svagt hävdad. Mindre arealer slås årligen med slåtterbalk.

Ingrepp och påverkan: Huvuddelen är opåverkad av olika slags negativ påverkan. Några skiften på Lillholm bär dock spår av tidigare uppodling.

Sammanfattande värdetext: Buskrika utmarker, havsstrandängar och en liten areal slåttermark tillhörande Södra Greda. Stor del av fastmarkerna är under igenväxande med enbuskar. På Lillholm finns fina havsstrandängar, främst då på Skäret med sina mycket flacka stränder. Slåtterängarna har en något artfattig vegetation, kanske beroende på kontinuitetsbrottet i hävden.

Björnlund
UGGLETORP
Hällen
722
Gärdesmossen
EMMETORP
Emmeboda
Skarpäng
KORNTORP
Stickskruven
Fjällkärr
ASKELUNDA
Degermossen
Jonhorvan
Gubbhorvan
ASKELUNDA
Bärsmossen
EBBEGÄRDE
Marielund
GRÖNSLUNDA
DJUR

59. Askelunda — Klass III

Naturtyp: Öppen hagmark.

Vegetationstyper: Gräsrik kalkfuktäng (2)
Örtrik ängshavretorräng (1)
Friskäng (1)

Trädskikt: Oxel, tall.

Buskskikt: En, slån.

Täckningsgrad (träd och buskar): 0-25 %.

Indikatorarter: Darrgräs, stor blåklocka, rödklint, jordtistel, ögontröst, brudbröd, solvända, prästkrage, bockrot, gullviva, backklöver, axveronika.

Kulturhistoria: Stengärdesgård.

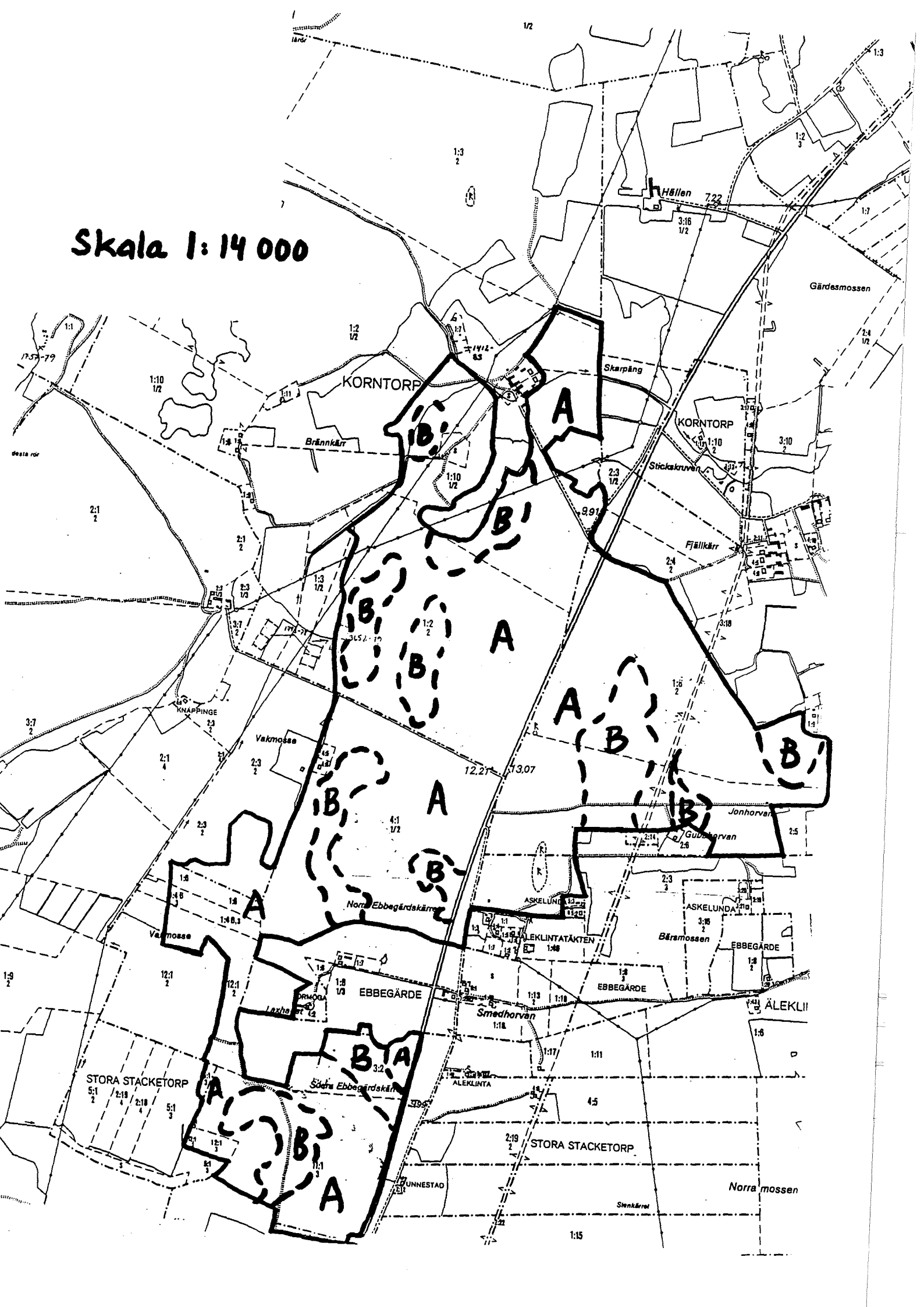
Hävd: Välhävdat 100 %
Bete nöt och får.

Ingrepp och påverkan: -

Förslag till åtgärder: -

Sammanfattande värdetext: Hagen är välbetad av kor och får och ligger alldeles bakom gården Askelunda. Ca 75 % av marken är fuktig och består av helt öppna kalkfuktängar. Resten är torr-frisk mark som är tämligen tätt bevuxen med enbuskar.

Skala 1: 14 000

60. Ebbegärde A,B — Klass III

Naturtyp: Annan öppen utmark (A)/Buskrik utmark (B).

Vegetationstyper:
Annan öppen utmark: Fårsvingelalvar (2)
Örtrik ängshavretorräng (2)
Källkärr (2)
Kalkfuktäng (1)
Gräsrik kalkfuktäng (1)
Buskrik utmark: Örtrik ängshavretorräng (2)

Trädskikt: -

Buskskikt:
Annan öppen utmark: En.
Buskrik utmark: En.

Täckningsgrad (träd och buskar):
Annan öppen utmark: 0-25 %. Enstaka buskar.
Buskrik utmark: 50-75 %.

Indikatorarter:
Annan öppen utmark: Vårbrodd, darrgräs, rödklint, jordtistel, ögontröst, brudbröd, backsmultron, brudsporre, solvända, flentimotej, fältsippa, knölsmörblomma, höskallra, axveronika, honungsblomster, krissla, slåtterblomma, grönvit nattviol, majviva.
Buskrik utmark: Darrgräs, rödklint, jordtistel, brudbröd, brudsporre, vildlin, nycklar, grönvit nattviol, gullviva, knölsmörblomma, axveronika.

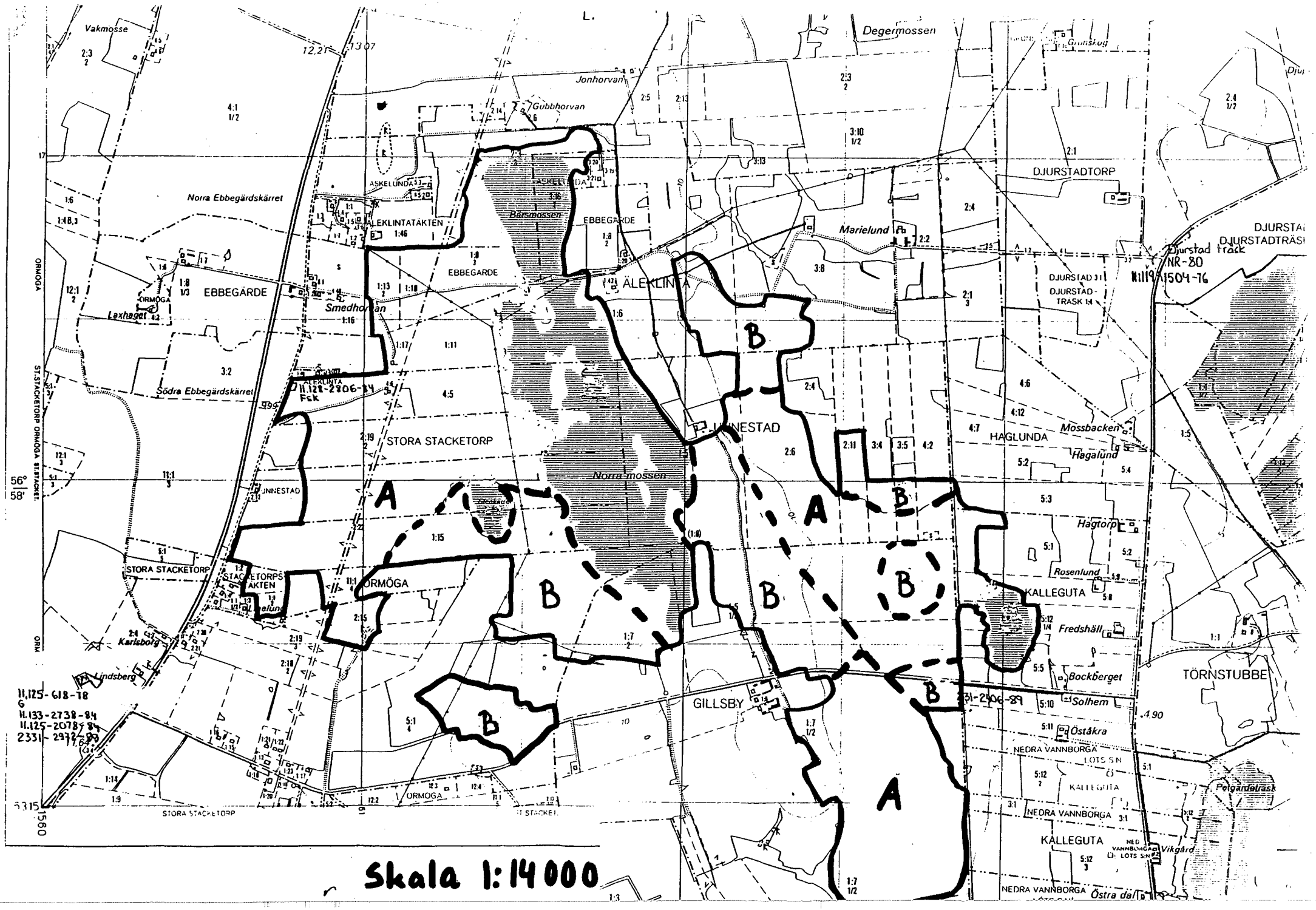
Kulturhistoria:
Annan öppen utmark: Stengärdesgård.
Stengärdesgård.
Stenbalkbro.
Buskrik utmark: Stengärdesgård.
Odlingsrösen.

Hävd:
Annan öppen utmark: Välhävdat 25 %
Måttlig hävd 50 %
Hävd saknas 25 %.
Buskrik utmark: Måttlig hävd 75 %
Hävd saknas 25 %
Bete nöt.

Ingrepp och påverkan: -

Förslag till åtgärder: Buskrik utmark: Röjning av enbuskar och ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext: Merparten av området är öppen utmark. Marken är torr och domineras av ängshavretorrängar. Här är tämligen välbetat av får och kor. Den buskrika utmarken är utspridd i småytor över hela området. Marken är tämligen frisk med gott om enbuskar. Våtmarken består dels av ett kärr där bunkestarr dominerar, dels av kalkfuktängar i anslutning till kärret. I kärret växer, förutom bunkestarr, ag, gåsört, ältranunkel, hundstarr, slankstarr, agnsäv och ryltåg. På kalkfuktängarna växer enstaka exemplar av majviva och honungsblomster. Området har stor yta, är variationsrikt och tämligen välhävdat. Här finns ett stort antal indikatorarter.

Vakmosse
Degermossen
Jonhorvan
Gubbhorvan
Norra Ebbegärdskärret
Bärsmossen
EBBEGÄRDE
ÄLEKLINTA
ÄLEKLINTATÄKTEN
DJURSTADTORP
Marielund
DJURSTAD
DJURSTADTRÄSK
Djurstad trask
NR-80
N:1191504-76
DJURSTAD-TRASK
Smedhorvan
Laxhaget
ORMÖGA
Södra Ebbegärdskärret
11.128-2806-84
Fsk
STORA STACKETORP
STACKETORPS-ÄKTEN
LUNNESTAD
Norra mossen
HAGLUNDA
Mossbacken
Hagalund
Hagtorp
Rosenlund
KALLEGUTA
Fredshäll
Bockberget
TÖRNSTUBBE
Solhem
Öståkra
NEDRA VANNBORGA
LOTS S:N
Polgärdsrask
Vikgård
Östra dal
GILLSBY
Karlsborg
Lindsberg
11.125-618-18
G
11.133-2738-84
11.125-2078-84
2331-2806-89
A
B
Skala 1:14000

61. Unnestad A,B — Klass I

Naturtyp: Annan öppen utmark (A)/buskrik utmark (B).

Vegetationstyper: Den öppna utmarken finns i östra och västra delarna av området. Den domineras av alvarmark med fårsvingelalvar och fårsvingeltorräng. Inslag av örtrik ängshavretorräng och friskäng förekommer. Våtmarken upptar en stor del av de centrala delarna. Bärsmossen och sydligaste delen av Norra mossen är agkärr. Merparten av Norra mossen är bevuxen med bunkestarr och har stora ytor med öppet vatten. Runt kärren breder kalkfuktängar ut sig. På den buskrika marken är alvarvarianten av örtrik ängshavretorräng och örtrik ängshavretorräng vanlig. Även friskäng förekommer här.

Trädskikt: Den öppen utmarken är trädfri. På våtmarken finns enstaka tallar och på den buskrika utmarken ask, björk, tall och gran.

Buskskikt: Hela området, med undantag av kärren, är mer eller mindre bevuxet med enbuskar. Även nypon och hagtorn förekommer.

Täckningsgrad: (träd och buskar) Träd- och buskskiktets täckningsgrad är på den öppna utmarken 0-25 %, på våtmarken 0-25 % (enstaka buskar), och på den buskrika utmarken 50-75 %.

Indikatorarter: På den öppna utmarken växer vårbrodd, brudbröd, solvända, vildlin, flentimotej, fältsippa och axveronika. Darrgräs, ängsstarr, brudsporre, honungsblomster, vildlin, tvåblad, ormtunga, nycklar, nattviol, majviva och ängsvädd växer i enstaka exemplar på våtmarken. Jordtistel och krissla är vanliga på den buskrika utmarken. Som enstaka exemplar finns darrgräs, stor blåklocka, brudbröd, solvända, prästkrage, vildlin, jungfrulin, höskallra och backklöver.

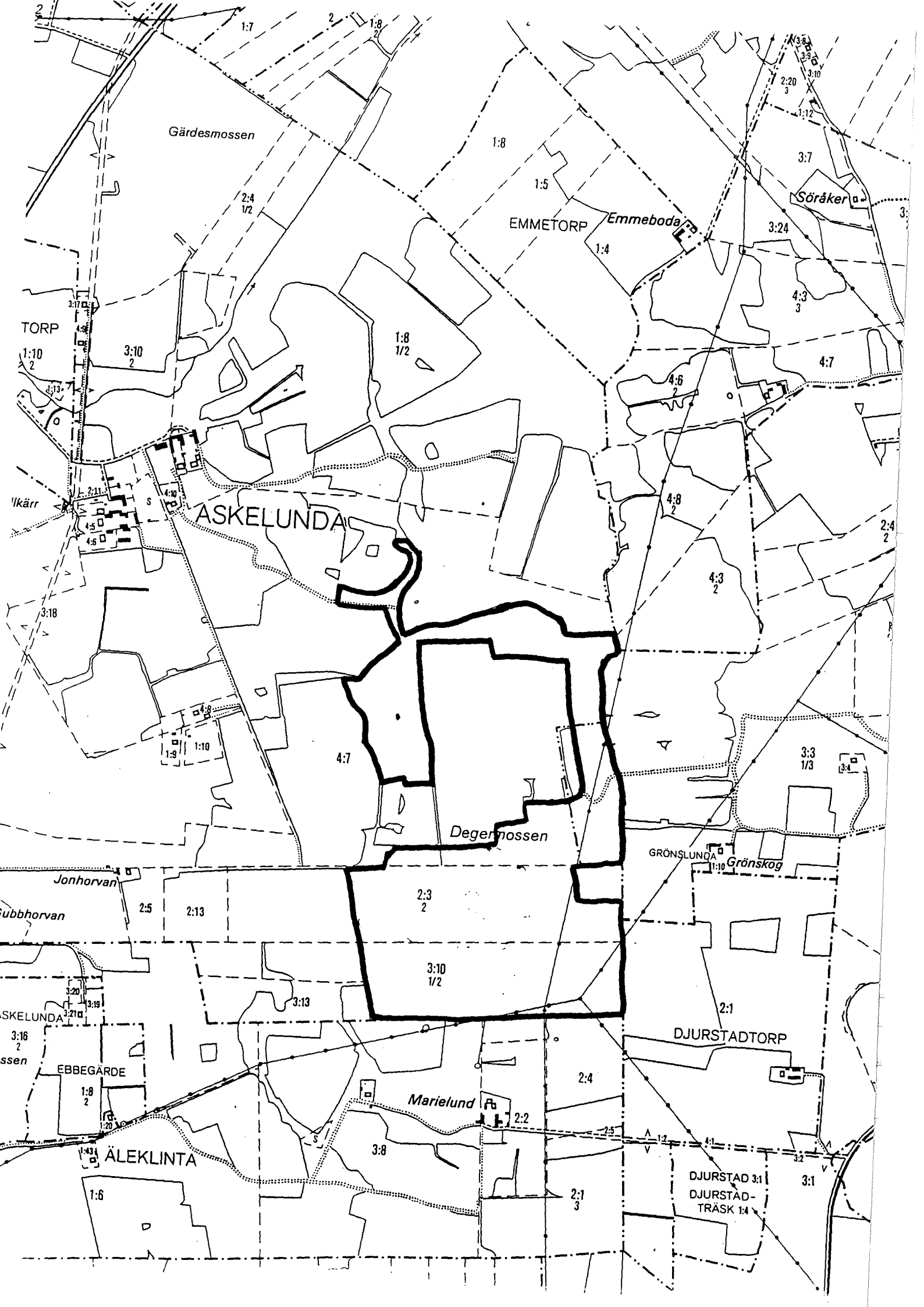
Kulturhistoria: Området har gott om kulturhistoriska spår och ger ett ålderdomligt intryck. Här finns stenmurar, odlingsrösen, en stensträng, en gammal stenlagd väg över Norra mossen och en stenbalkbro.

Hävd: Den öppna marken är till 75 % måttligt och 25 % svagt hävdad. I Bärsmossen saknas hävd och resten av våtmarken är svagt hävdad. 25 % av den buskrika utmarken har måttlig hävd. 25 % är svagt hävdat och 50 % saknar hävd. Markerna betas av nötkreatur.

Ingrepp och påverkan: På våtmarken ligger en del jordhögar. Troligtvis något dikningsförsök. I övrigt märks inga tecken på ingrepp.

Förslag till åtgärder: Buskröjning och ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext: Området är stort och variationsrikt och hyser flera olika vegetationstyper. Det är till stor del måttligt hävdat och har ett flertal indikatorarter varav honungsblomster och majviva särskilt noteras. Vidare finns här ett flertal orkidéarter bl a S:t Pers nycklar, flugblomster, kärrknipprot, nattviol och brudsporre. Det stora våtmarkskomplexet med Bärsmossen och framför allt Norra mossen är av stort värde för både flora och fauna. Bärsmossen och Norra mossen ingår i riksobjekt för naturvården nr H 64.

Gärdesmossen
EMMETORP
Emmeboda
Söråker
TORP
ASKELUNDA
Degermossen
GRÖNSLUNDA
Grönskog
Jonhorvan
DJURSTADTORP
EBBEGÄRDE
Marielund
ÄLEKLINTA
DJURSTAD 3:1
DJURSTAD-
TRÄSK 1:4

62. Degermossen — Klass III

Naturtyp: Annan öppen utmark.

Vegetationstyper: Fårsvingeltorräng (2)
Tuvtåtelfuktäng (2)
Gräsrik kalkfuktäng (2)
Fårsvingelalvar (1)
Friskäng (1)
Källkärr (1)

Trädskikt: -

Buskskikt: En.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %.

Indikatorarter: Kattfot, darrgräs, rödklint, ögontröst, brudbröd, solvända, vildlin, bockrot, höskallra, axveronika.

Kulturhistoria: Stengärdesgård.

Hävd: Måttlig hävd 50 %
Svagt hävdat 50 %
Bete nöt.

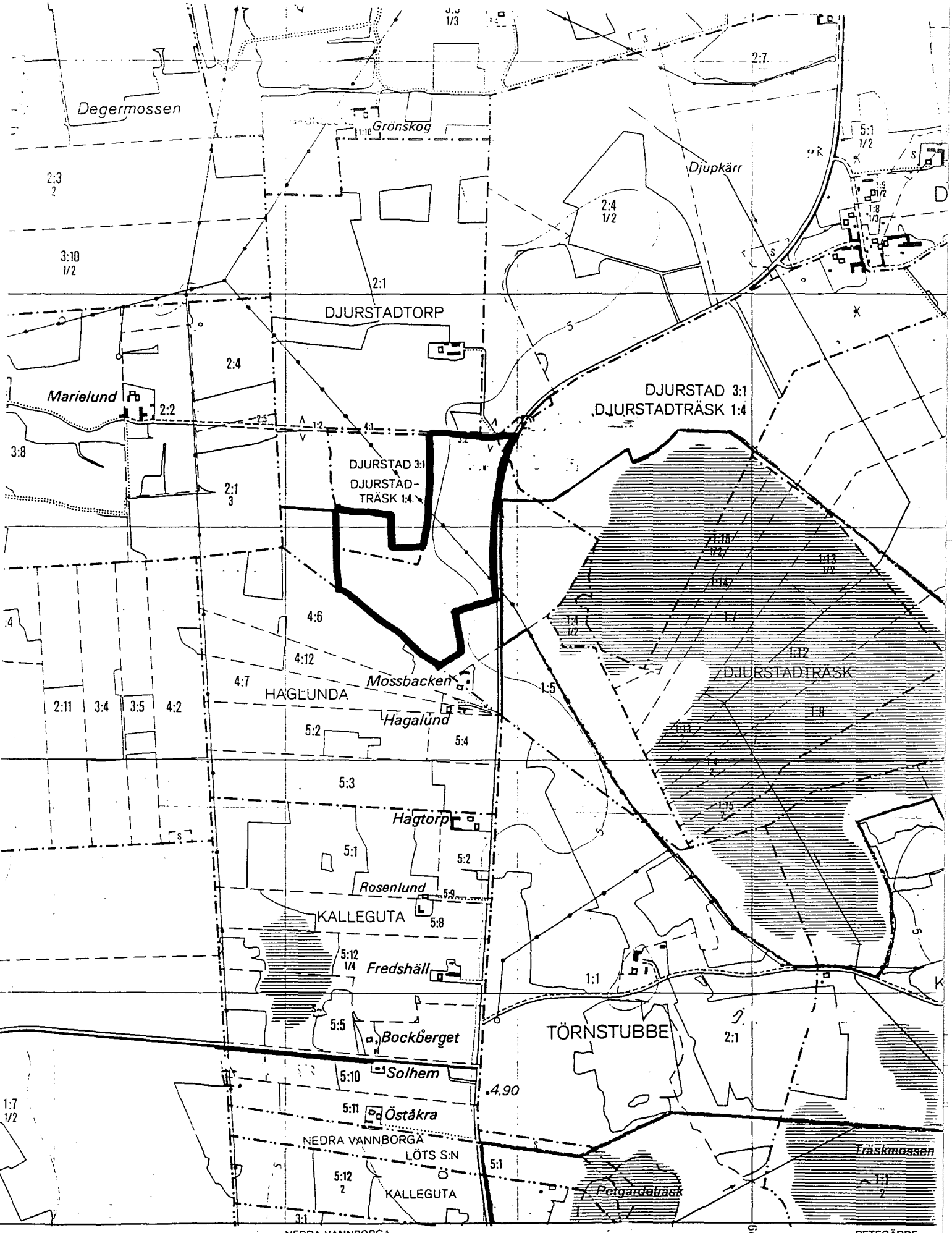
Ingrepp och påverkan: Dike i sydvästra delen.

Förslag till åtgärder: Ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext: En varierad, svagt-måttligt hävdad betesmark. Största delen upptas av kärr och fuktängar. Ett par små höjdryggar i södra delen har torrängsflora med dominans av fårsvingel. Enstaka exemplar av blåsklöver växer på en kalkfuktäng.

Kattfot (Antennaria dioica)
En betesgynnad växt som man finner på mager, ljusöppen mark med sparsam eller lågvuxen växtlighet. Hanplantorna har vita korgar och honblommorna röda.

6°50'

SORGHOLMS K:N
MORE och OLANDS D:A

67 22 5H 2c LÖT

Skalan 1:10 000

1000 meter

Gauss' projektion. Geografiska längden är räknad

63. Djurstad 1 — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark.

Vegetationstyper: Örtrik ängshavretorräng (2)
Kalkfuktäng (1)
Gräsrik kalkfuktäng (1)
Artrik friskäng (1)

Trädskikt: Björk, gran, tall.

Buskskikt: En, slån.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 50-75 %.

Indikatorarter: Darrgräs, jordtistel, brudbröd, solvända, vildlin, grönvit nattviol, majviva, ängsvädd, backklöver.

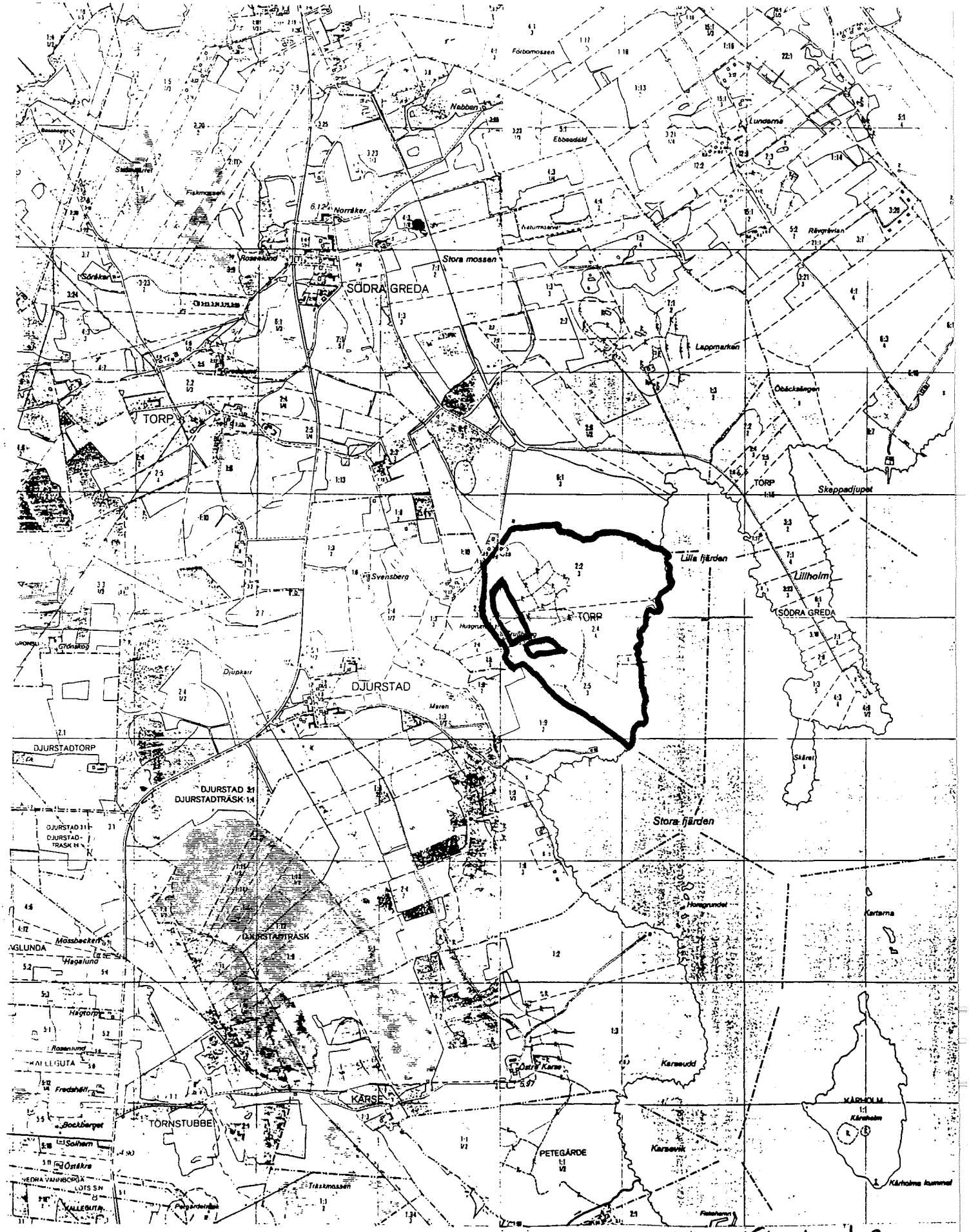
Kulturhistoria: Stengärdesgård.
Odlingsrösen.

Hävd: Måttlig hävd 75 %
Hävd saknas 25 %
Bete nöt.

Ingrepp och påverkan: -

Förslag till åtgärder: Viss röjning av en pågår, men mera behövs. Därefter ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext: En liten betesmark väster om Djurstadträsk naturreservat. Hävden är till största delen måttlig. En låg höjdrygg med öppen mark domineras av torrängsflora. Fuktängarna är tuviga och vegetationen mosaikartad med torrängsväxter (t ex backtimjan och solvända) uppe på tuvorna och fuktängsflora (t ex älväxing och majviva) mellan tuvorna.

Skala 1:20.000

64. Torp — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Kalkfuktäng-gräsrik (3)
Friskäng (1)
Salttåg-rödsvingelstrandäng (1)
Strandmalörtstrandäng (1)

Trädskikt: Tall och oxel

Buskskikt: En, slån och nypon

Indikatorarter: Salttåg, darrgräs, rödklint, jordtistel, krissla, backklöver, trift, gulkämpar, ögontröst, brudbröd, brudspore, honungsblomster, vildlin, gullviva, höskallra, svinrot, ängsskära, ängsvädd, axveronika, krypven, höstfibbla och havssälting.

Kulturhistoria: Två fornlämningar bestående av ett stensträngssystem och några stensättningsliknande lämningar samt sex stycken husgrunder.

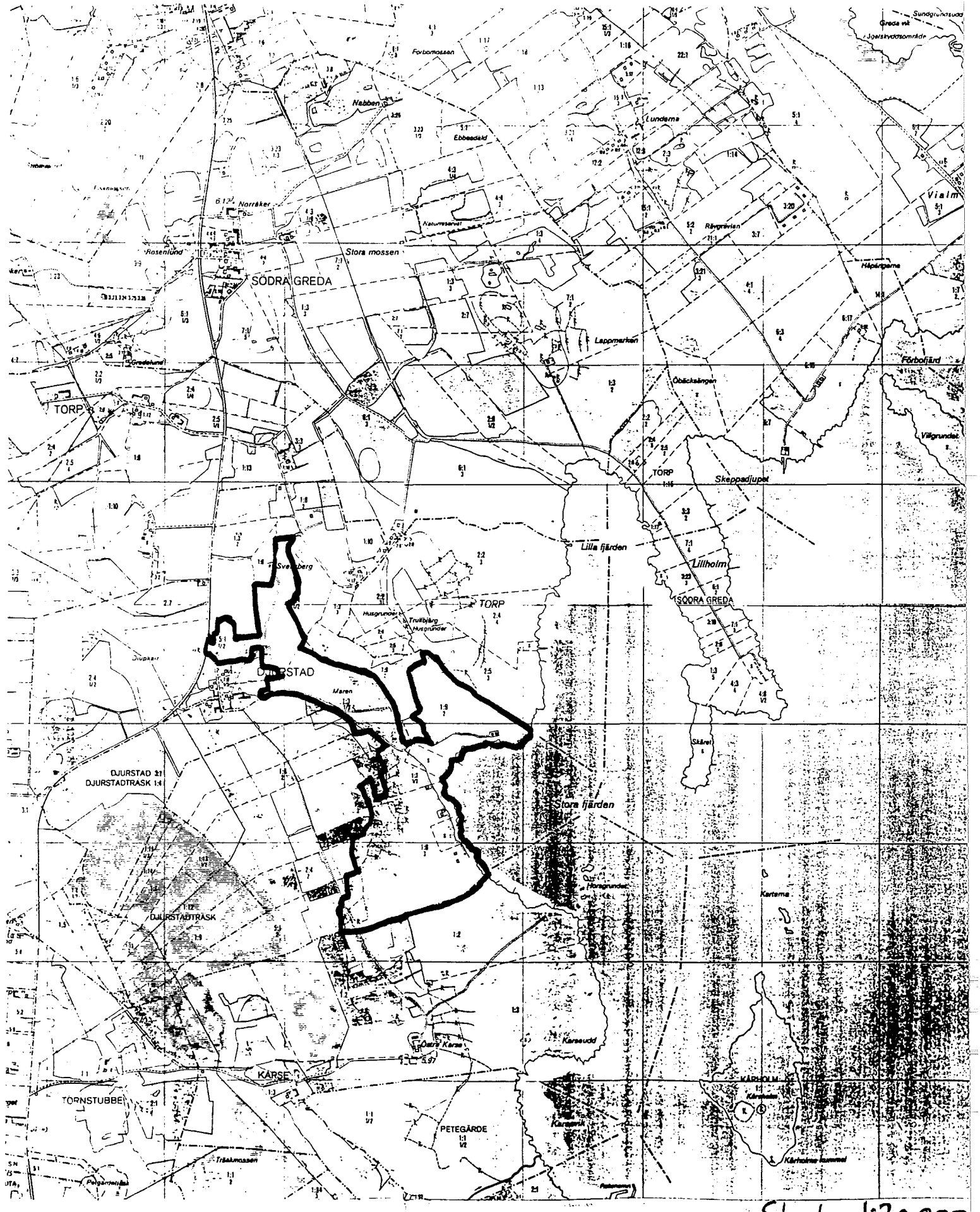
Hävd: Nötbete Måttlig hävd 25 %
Svagt hävdat 75 %

Ingrepp och påverkan: Ingen gödslingspåverkan.

Sammanfattande värdetext: Svagt hävdade betesmarker vid Torp. Gräsrika kalkfuktängar dominerar helt vegetationen. Rikligt med smått ene. Smal remsa med havsstrandäng, bl a strandmalörttyp. Endast betesdjur i det norra skiftet vid inventeringstillfället.

Ängsvädd (Succisa pratensis)
En senblommande växt som på Öland har sin största utbredning i kalkfuktängar.

SÖDRA GREDA
TORP
DJURSTAD
DJURSTADTRÄSK
KÄRSE
TORNSTUBBE
PETEGÄRDE
Lilla fjärden
Stora fjärden
Lillholm
Skeppsdjupet
Stora mossen
Norråker
Lappmarken
Maren
Skala 1:20.000

65. Djurstad 2 — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Kalkfuktäng-gräsrik (3)
Friskäng (2)
Örtrik torräng (1)
Salttåg-rödsvingelstrandäng (1)
Strandmalörtstrandäng (1)

Trädskikt: Tall, oxel, björk och ask

Buskskikt: En, nypon och slån

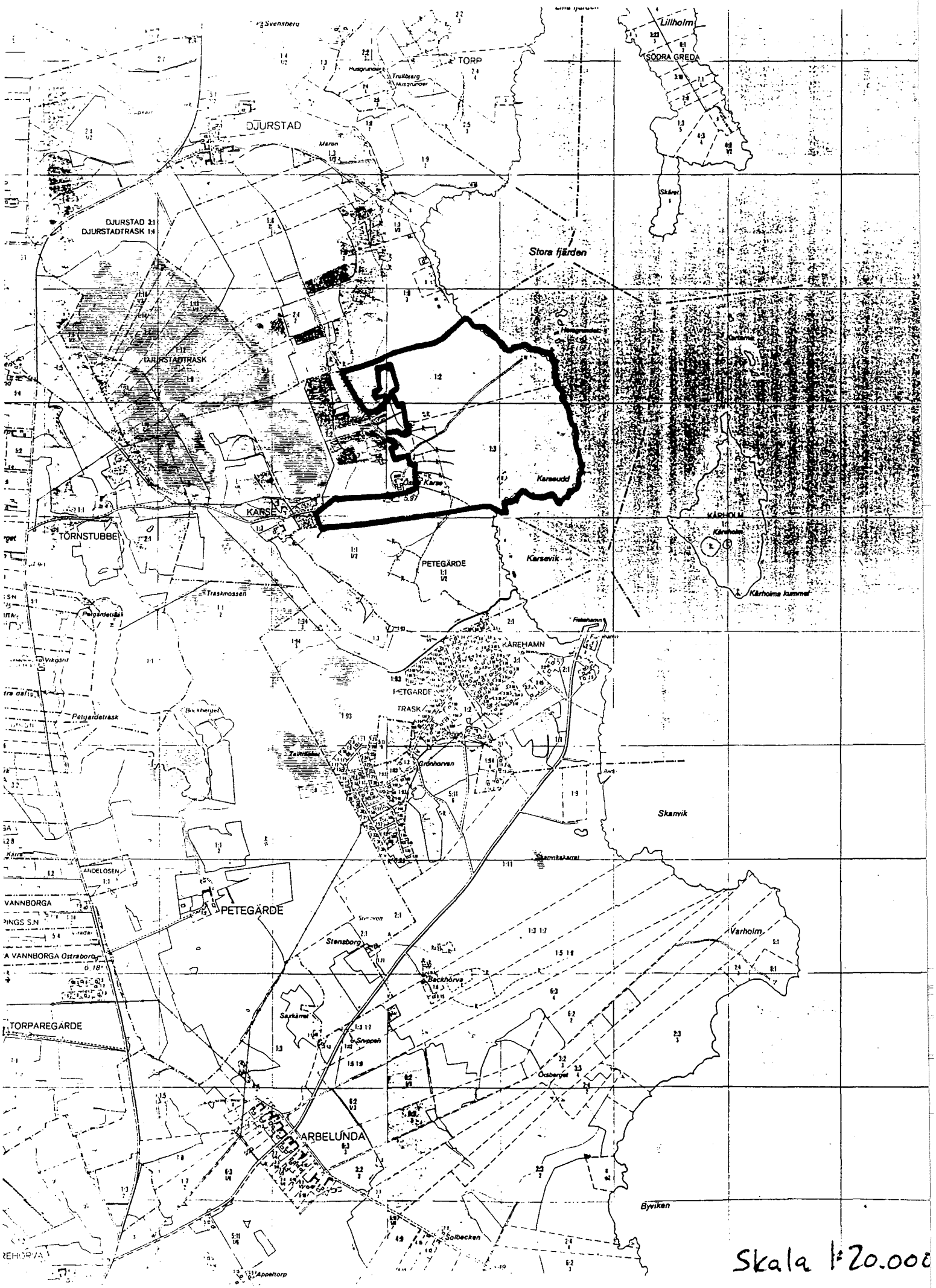
Indikatorarter: Krissla, rödklint, jordtistel, backklöver, strandkrypa, gulkämpar, brudbröd, solvända, slåtterfibbla, bockrot, ängsskära, axveronika, trift, salttåg och havssälting.

Kulturhistoria: Tre registrerade fornlämningar finns i markerna. Dessa består av ett stensträngssystem, en stensättning och ett gravfält med flera stensättningar och resta stenar.

Hävd: Nötbete Måttlig hävd 25 %
Svagt hävdat 75 %

Ingrepp och påverkan: Ingen gödslingspåverkan har kunnat spåras

Sammanfattande värdetext: Svagt hävdade sjömarker tillhörande Djurstad. Enbusk-vegetationen har börjat sprida sig och är ställvis tät, huvuddelen är dock smått ene. Fukt- och friskängar dominerar vegetationen. Sydligaste skiftet fortfarande artrikt trots att bete saknas. Mycket liten areal havs-strandäng av strandmalörttyp.

Svensberg
TORP
Lillholm
SÖDRA GREDA
DJURSTAD
DJURSTAD 3:1
DJURSTADTRÄSK 1:4
Stora fjärden
DJURSTADTRÄSK
KARSE
TÖRNSTUBBE
PETEGÄRDE
Karsudd
Karsevik
KÅRHOLM
Kårholms kummel
KÅREHAMN
PETGÄRDE
TRÄSK
Petgärdesträsk
Skanvik
PETEGÄRDE
VANNBORGA
Stensborg
Varholm
TORPAREGÄRDE
ARBELUNDA
Bywiken
Solbecken
Skala 1:20.000

66. Karse Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Kalkfuktäng-gräsrik (3)
Friskäng (2)
Salttåg-rödsvingel-strandäng (2)
Örtrik torräng (1)
Revigt saltgrässtrandäng (1)
Skona (1)

Trädskikt: Oxel

Buskskikt: En, nypon, slån

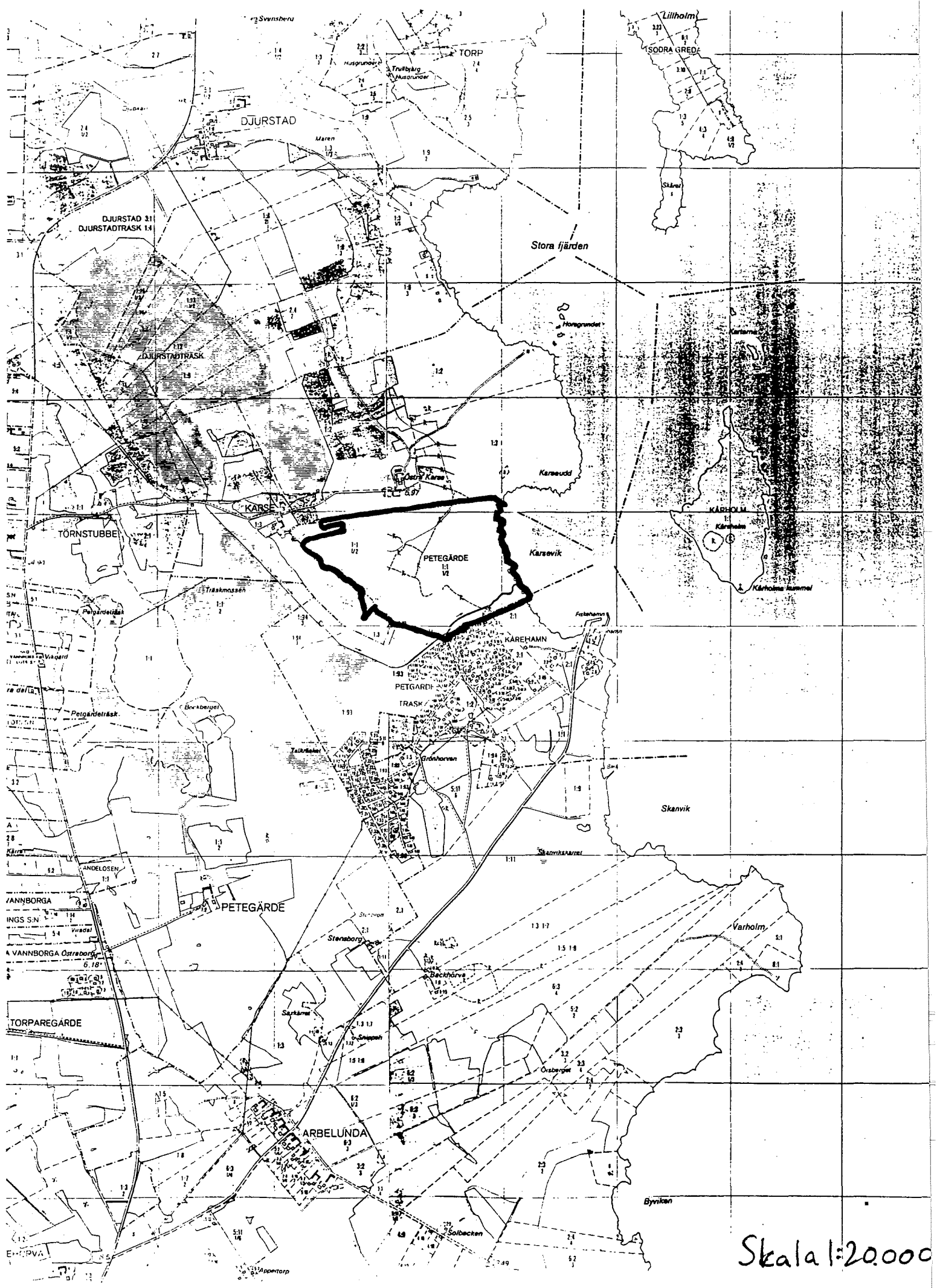
Indikatorarter: Darrgräs, rödklint, jordtistel, höskallra, kattfot, vårbrodd, knägräs, ögontröst, brudbröd, brudsporre, krissla, vildlin, slåtterblomma, bockrot, flentimotej, nattviol, majviva, ängsvädd, backklöver, axveronika, salttåg, strandkrypa, gulkämpar, krypven, höstfibbla, saltnarv och havssälting.

Kulturhistoria: Fornlämningar i form av en stensättning och tre husgrunder.

Hävd: Nötbete Välhävdat 25 %
Måttlig hävd 75 %

Ingrepp och påverkan: Ingen gödslingspåverkan kunde konstateras.

Sammanfattande värdetext: Enbuskbevuxen utmark tillhörande Karse med bl a fina havsstrandängar, främst med övre landstrandsvegetation. Friska och fuktiga ängsmarker dominerar. Måttligt betestryck, frånsett strandängarna som är mycket välbetade. Tuvigt och ofta med smått ene på tuvorna.

Lillholm
SÖDRA GREDE
TORP
DJURSTAD
DJURSTAD 3:1
DJURSTADTRASK 1:4
Stora fjärden
DJURSTADTRASK
Karseudd
KÅRSE
TÖRNSTUBBE
PETEGÄRDE
Karsevik
KÅREHAMN
PETGÄRDE
TRASK
Skanvik
PETEGÄRDE
Varholm
TORPAREGÄRDE
ARBELUNDA
Byviken
Skala 1:20.000

67. Petgärde — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Kalkfuktäng-gräsrik (3)
Örtrik torräng (1)
Friskäng (1)
Salttåg-rödsvingel-strandäng (1)

Trädskikt: Oxel och tall

Buskskikt: En, nypon och slån

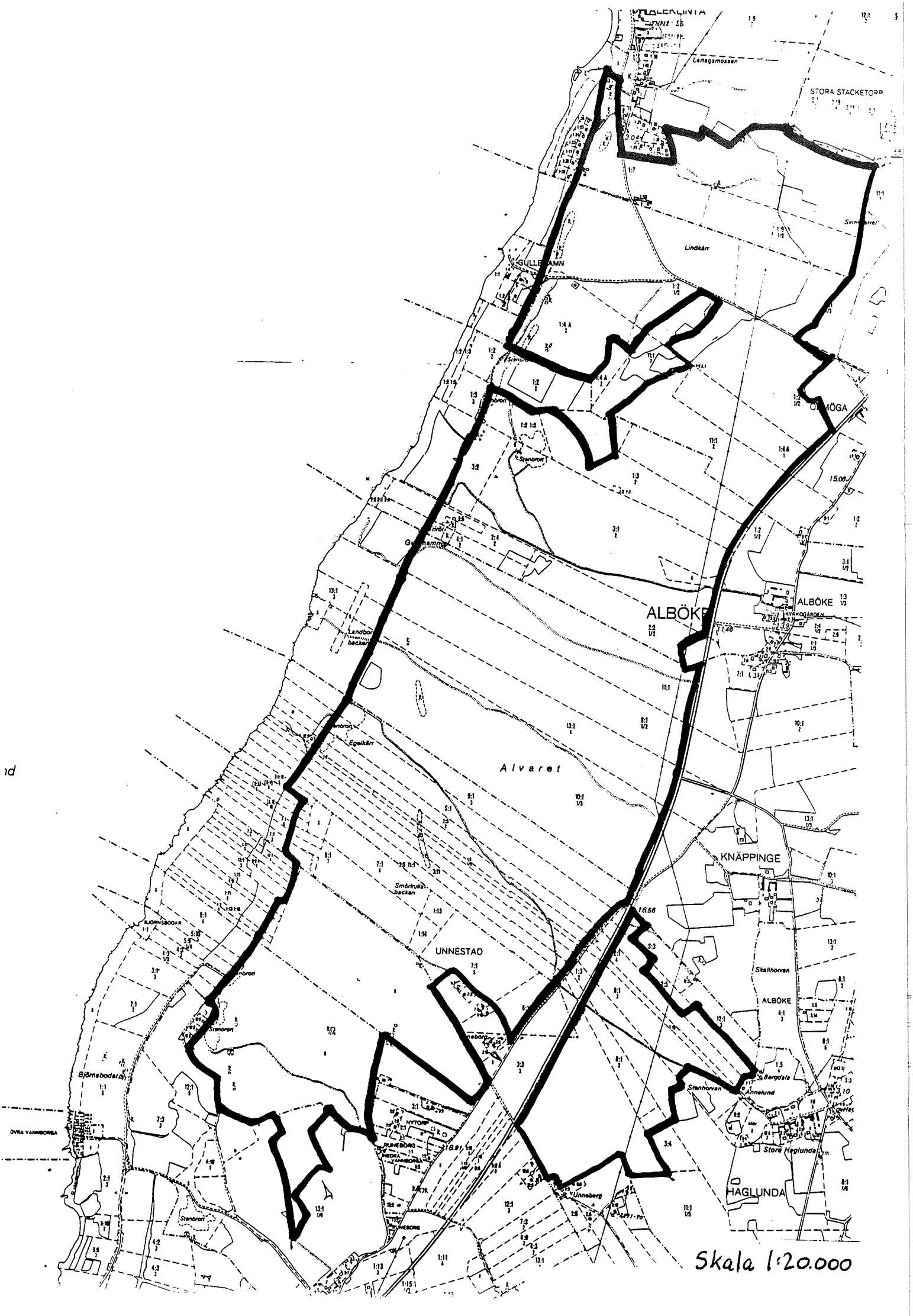
Indikatorarter: Salttåg, darrgräs, rödklint, jordtistel, krissla, strandkrypa, gulkämpar, vitklöver, kattfot, knägräs, ögontröst, brudbröd, brudsporre, solvända, vildlin, bockrot, svinrot, backklöver, axveronika, krypven och höstfibbla.

Kulturhistoria: Fornlämning (husgrunder och stensträngssystem) och stenmurar.

Hävd: Nötbete Måttlig hävd 50 %
Svagt hävdat 50 %

Ingrepp och påverkan: Ingen gödslingspåverkan har kunnat iakttas.

Sammanfattande värdetext: Mindre sjömarksskifte tillhörande Petgärde och bestående av ett enda hägn. Gräsrika kalkfuktängar dominerar klart vegetationen. Fin, smal remsa av havsstrandäng utmed stranden. Rikligt med enbuskar strax ovanför havsstrandängen. I övrigt mest smått ene.

STORA STACKETORP
Lenagsmossen
Lindkärr
GULLBRÄMN
ÖSTRÖGA
ALBÖKE
ALBÖKE
Alvaret
KNÄPPINGE
UNNESTAD
ALBÖKE
Skalhorven
Stenhorven
Annelund
Stora Haglunda
HAGLUNDA
Unneberg
Björnsbodarna
Smörkulla-backen
Egelkärr
Skala 1:20.000

68. Alböke alvaret — Klass I

Naturtyp: Alvar

Vegetationstyper: Alböke alvar har överlag något tjockare jordlager än de flesta övriga alvaren och därmed också ett större inslag av torrängar. En örtfattig, gräsdominerad torrängstyp dominerar. I tydliga höjdlägen tar en tydligt utbildad örtrik ängshavretorräng över. I fläckar med litet eller inget jordlager finns en mosaikform av örtrik ängshavretorräng och hällmarksalvar där artrikedomen är mycket stor. Det är relativt ovanligt med alvarhed av fårsvingeltyp. Där den förekommer är den utbildad med en heltäckande grässvål. Flera mycket fint utbildade örtrika kalkfuktängar finns i norra delen av objektet, med bla förekomst av sumpgentiana, slåtterblomma och majviva.

Trädskikt: Tall växer i täta dungar. Enstaka exemplar av ask, björk och oxel förekommer också.

Buskskikt: En dominerar helt buskskiktet. Nypon förekommer mer sparsamt.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %, 75-100 % (dungar)

Indikatorarter: På Alböke alvar noterades följande indikatorarter: axveronika, vårbrodd, darrgräs, knägräs, brudbröd, backsmultron, vildlin, bockrot, flentimotej, liten blåklocka, rödklint, jordtistel, backnejlika, ögontröst, solvända, luddkrissla, nycklar och skallra.

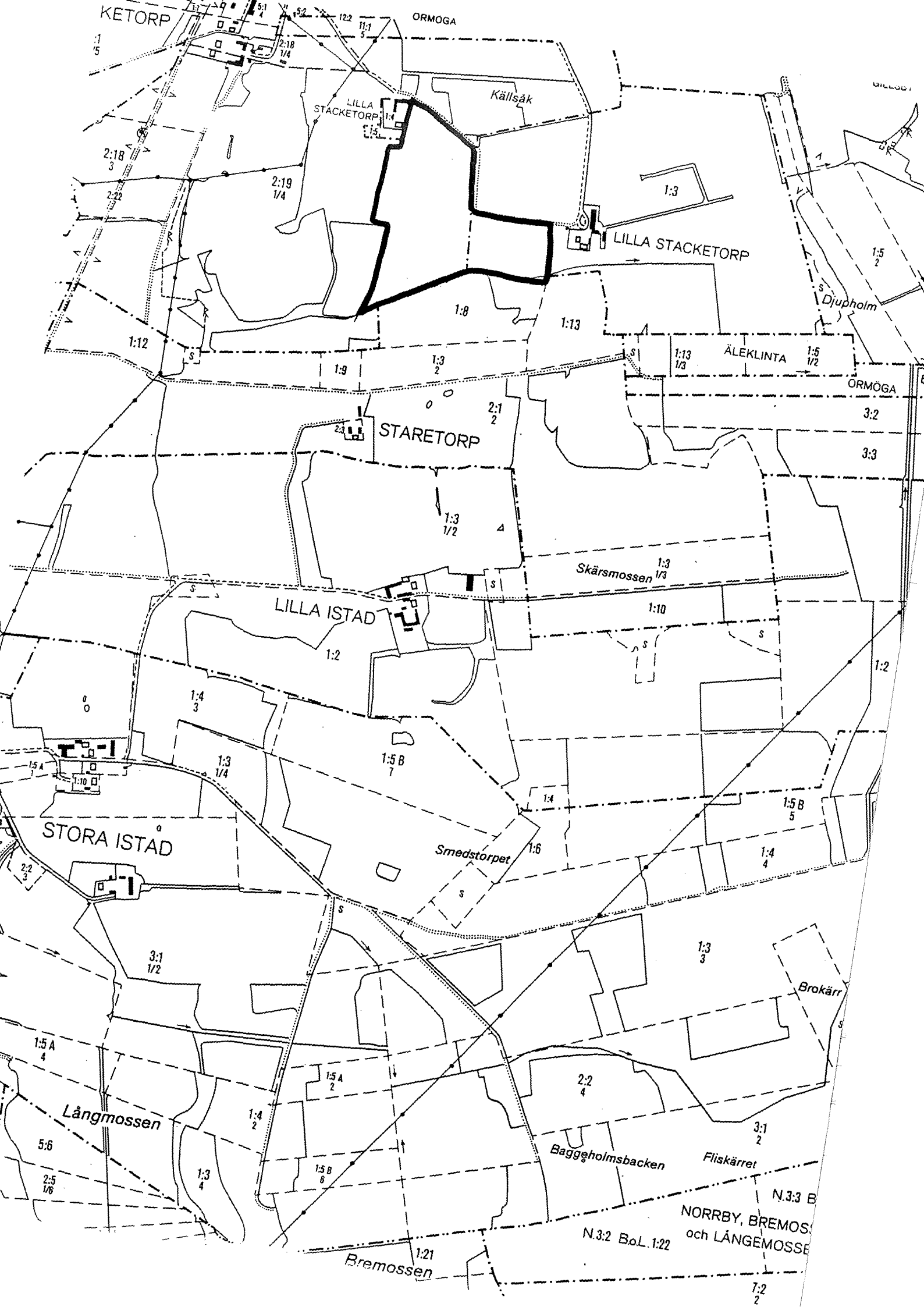
Kulturhistoria: Flera stengärdesgårdar utgör gräns i riktning NV-SO.

Hävd: Området norr om Äleklintavägen är välhävdat. Större delen av resterande del har måttlig hävd men det finns också delar där hävden är svag. Det är nötdjur som betar Alböke alvar.

Ingrepp och påverkan: Inga tecken på ingrepp eller påverkan.

Förslag till åtgärder: Ökat bete i de svagast betade partierna.

Sammanfattande värdetext: Alböke alvar är ett stort och varierat alvar med stor andel torräng. Betestrycket är relativt gott, vilket säkert förklarar den bitvis stora artrikedomen. Flera mycket välutbildade kalkfuktängar finns i norra delen av objektet. Det största värdet har området norr om Äleklintavägen med tuviga torrängar, övergångar mellan torräng och hällmarksalvar och örtrika kalkfuktängar.

KETORP
ORMOGA
LILLA STACKETORP
Källsåk
LILLA STACKETORP
Djupholm
ÄLEKLINTA
ORMOGA
STARETORP
Skärsmossen
LILLA ISTAD
STORA ISTAD
Smedstorpet
Brokärr
Långmossen
Baggeholmsbacken
Fliskärret
Bremossen
NORRBY, BREMOSS
och LÅNGEMOSSE
N.3:2 BoL 1:22
N.3:3 B

69. Stora Stacketorp — Klass III

Naturtyp: Öppen hagmark.

Vegetationstyper: Örtrik ängshavretorräng (2)
Fårsvingeltorräng (1)
Kalkfuktäng (1)
Gräsrik kalkfuktäng (1)

Trädskikt: Ask.

Buskskikt: En.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %.

Indikatorarter: Darrgräs, jordtistel, brudbröd, brudsporre, vildlin, nattviol, jungfrulin, gullviva, höskallra, ängsvädd, backklöver.

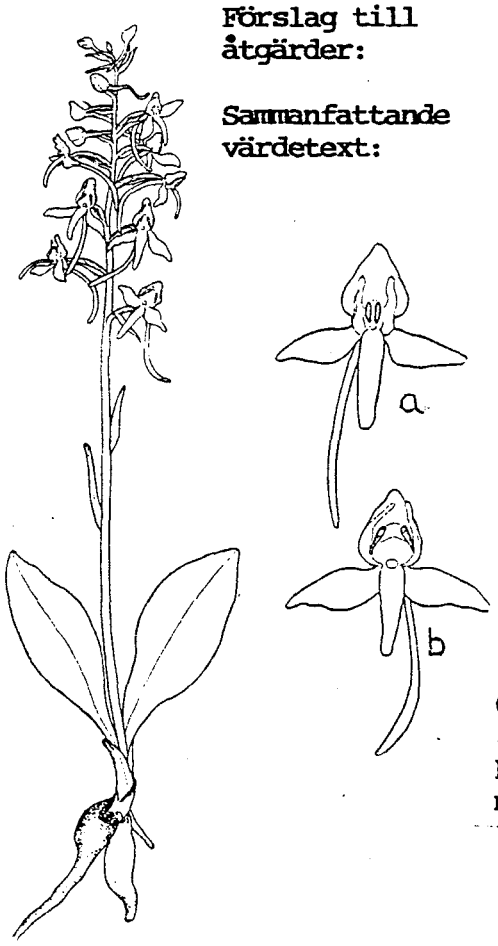
Kulturhistoria: Stengärdesgård
Odlingsrösen
Gammalt grindhål.

Hävd: Välhävdat 50 %
Måttlig hävd 50 %.

Ingrepp och påverkan: -

Förslag till åtgärder: -

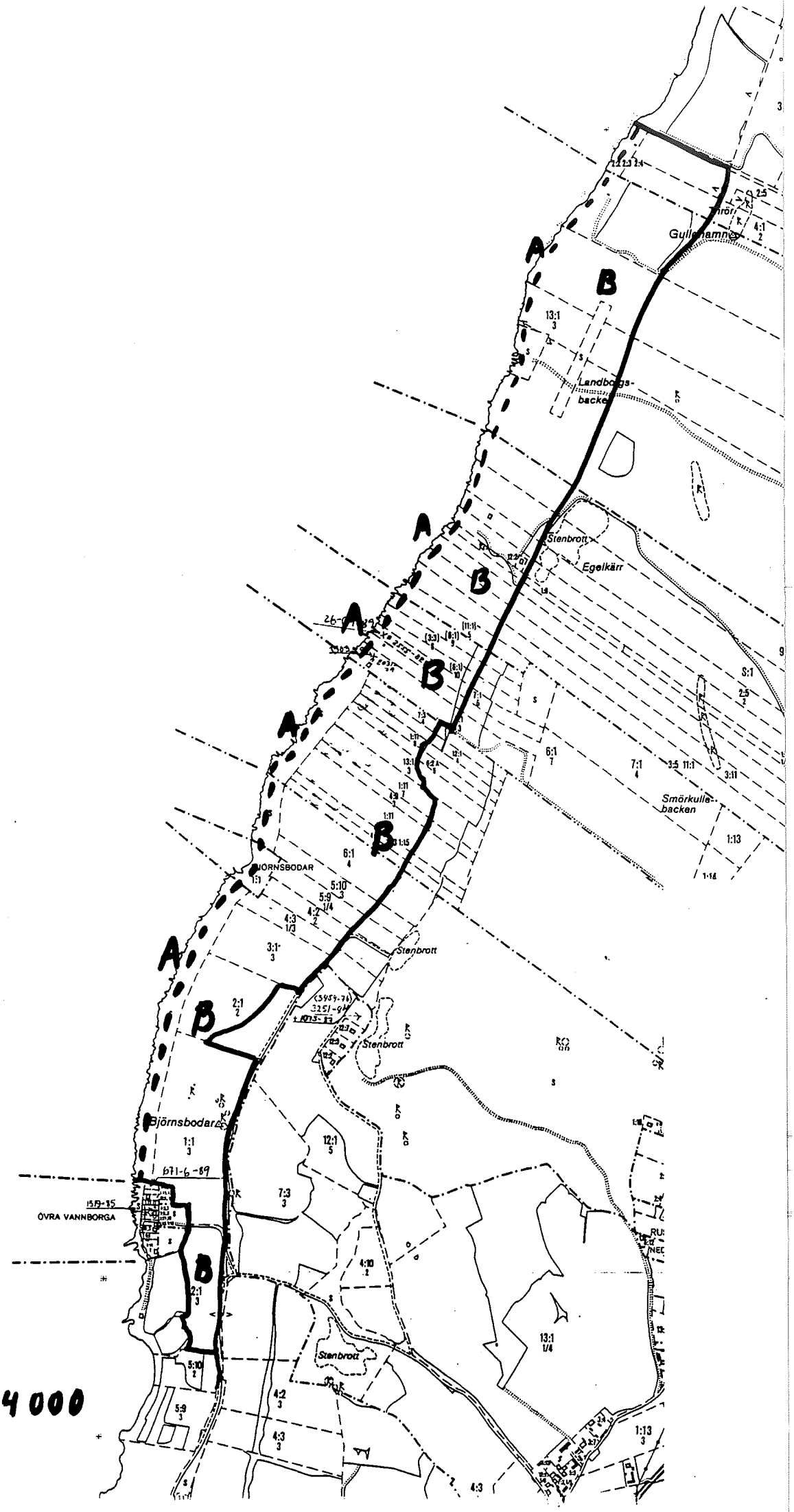
Sammanfattande värdetext: Mycket fin beteshage med ett flertal indikatorarter. Ett tuvigt område med fuktkrävande arter mellan tuvorna och arter som föredrar torr-frisk mark uppe på tuvorna. Här växer gott om gullviva och orkidéer och markerna är behagliga att ströva i.

a) nattviol

b) grönvit nattviol

Grönvit nattviol (platanthera chloranta) skiljer man lättast från nattviolen på ståndarknapparna. Hos grönvit nattviol är ståndarknapparna vinkelställda medan de är parallella hos nattviolen.

Skala 1:14 000

Naturtyp: Havsstrandäng: (A)/ Annan öppen utmark (B).

Vegetationstyper: Havsstrandäng: Driftvegetation (1)
Salttåg-rödsvingeläng (1)
Agnsäv-krypvenäng (1)
Annan öppen utmark: Fårsvingeltorräng (2)
Örtrik ängshavretorräng (2)
Tofsäxinghed (1)
Rödvenäng (1)
Tuvtåtelfuktäng (1)
kalkfuktäng (2)
Gräsrik kalkfuktäng (2)
Källkärr (1)

Trädskikt: Annan öppen utmark: Ask, björk, oxel, tall.

Buskskikt: Annan öppen utmark: En, slån, nypon, hagtorn.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %.

Indikatorarter: Havsstrandäng: krypven, strandkrypa, salttåg, gulkämpar, höskallra, havsälting
Annan öppen utmark: vårbrodd, darrgräs, stor blåklocka, jordtistel, backnejlika, brudbröd, solvända, prästkrage, vildlin, flentimotej, gullviva, fältsippa, knölsmörblomma, höskallra, sandmaskros, backklöver, axveronika, buskviol, tvåblad, nycklar, nattviol, grönvit nattviol, ängsvädd.

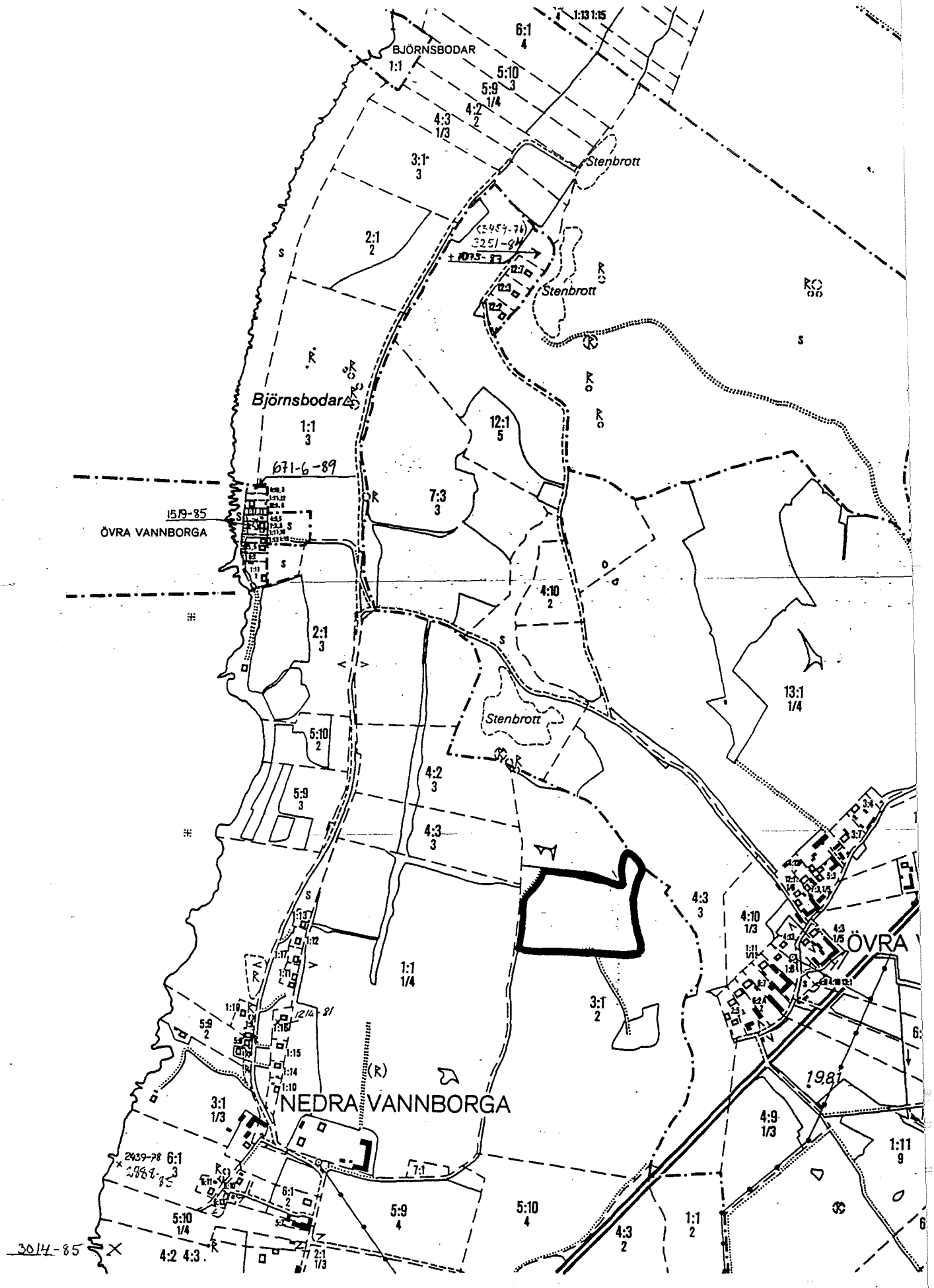
Kulturhistoria: Stengärdesgård
Fornlämningar.

Hävd: Välhävdat 25 %
Måttlig hävd 25 %
Svagt hävdat 25 %
Hävd saknas 25 %.

Ingrepp och påverkan: Tydlig gödsling 5 %.

Förslag till åtgärder: Röjning och ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext: Kuststräckan från Alböke i norr till Övra Vannborga i söder är ett unikt område med stor skönhet. Det avgränsas i öster av Landborgen och i väster av Kalmarsund. Landborgen sluttar ställvis brant upp mot Alböke alvar, medan landskapet i andra delar är tämligen flackt. Ett tiotal meter från stranden finns ett par klapperstensvallar där en artrik torrängsflora breder ut sig med bl a fältsippa. Innanför strandvallarna norr om Björnsboda ligger flera fina kalkkärr med gott om orkidéer bl a krutbrännare. Ett flertal vegetationstyper finns här och hävden varierar. Stranden är bara några meter bred och består av klappersten ställvis med stora block. Här förekommer endast fragment av havsstrandängar. Dessa betas av kor. Höjdpartierna vid Björnsbodar har ett vackert landskap med böljande, välbetade torrängar med nyponbuskar och fin utsikt över Kalmarsund. Ett flertal fornminnen finns också här. Kuststräckan ingår i område av riksintresse för naturvård nr H 65.

BORGHOLMS K:N
MÖRE och ÖLANDS D:A

551 057 11 5H 1b KÖPING

a i höjdsystem 1970.
om kartbladet i genom-
värden än höjdsystem 1900.
höjningen inom kartbladet

Fastighetsredovisningen aktuell t o m okt 1976.

Skalan 1:10 000

500 400 300 200 100 0 500

71. Nedre Vannborga — Klass III

Naturtyp: Annan öppen utmark.

Vegetationstyper: Fårsvingeltorräng (2)
Örtrik ängshavretorräng (2)
Gräsrik kalkfuktäng (1)

Trädskikt: -

Buskskikt: En, slån, nypon.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %. Enstaka buskar.

Indikatorarter: Vårbrodd, darrgräs, brudbröd, vildlin, nycklar, nattviol, jungfrulin, gullviva, backsmörblomma, höskallra, mandelblomma, ängsvädd, backklöver, axveronika.

Kulturhistoria: Stengärdesgårdar, odlingsrösen.

Hävd: Välhävdat 75 %
Måttlig hävd 25 %
Bete nöt

Ingrepp och påverkan: -

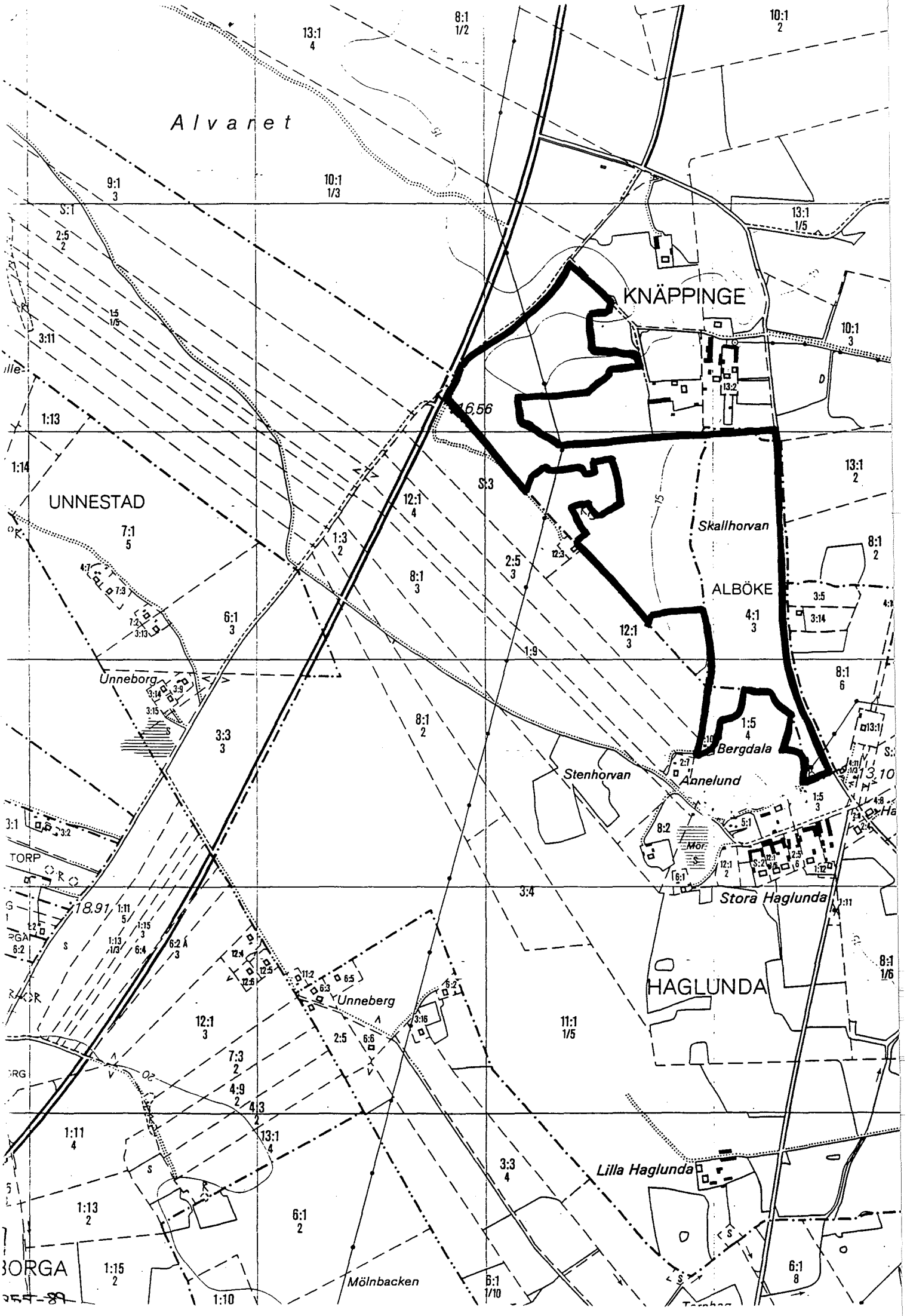
Förslag till åtgärder: Något ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext: En liten fin betesmark med varierad vegetation. Stora delar av markytan är tuvig. Uppe på tuvorna dominerar ängshavre och älväxing. Mellan tuvorna växer rikligt med gräsown stjärnblomma och darrgräs. I östra delen finns vätar med bl a toppfrossört och blåtåtel.

Honungsblomster (Herminium monorchis)
En orkidé som i nationellt perspektiv är hotad
men som är tämligen allmän på Öland. Kräver god hävd.

Alvaret
KNÄPPINGE
UNNESTAD
ALBÖKE
Skallhorvan
Unneborg
Bergdala
Stenhorvan
Åbnelund
Stora Haglunda
HAGLUNDA
Unneberg
Lilla Haglunda
Mölnbacken
16.56
18.91
13.10

72. Knäppinge — Klass III

Naturtyp: Annan öppen utmark.

Vegetationstyper: Örtrik ängshavretorräng, alvarvariant (3)
Örtrik ängshavretorräng (2)
Fårsvingeltorräng (1)
Gräsrik kalkfuktäng (1)

Trädskikt: -

Buskskikt: En, hagtorn.

Täckningsgrad (träd och buskar): 0-25 %. Buskarna, främst en, står i klungor. Däremellan helt öppet.

Indikatorarter: Vårbrodd, darrgräs, backnejlika, brudbröd, tvåblad, ormtunga, nycklar, toppjungfrulin, gullviva, backsippa, backsmörblomma, höskallra, mandelblomma, sandmaskros.

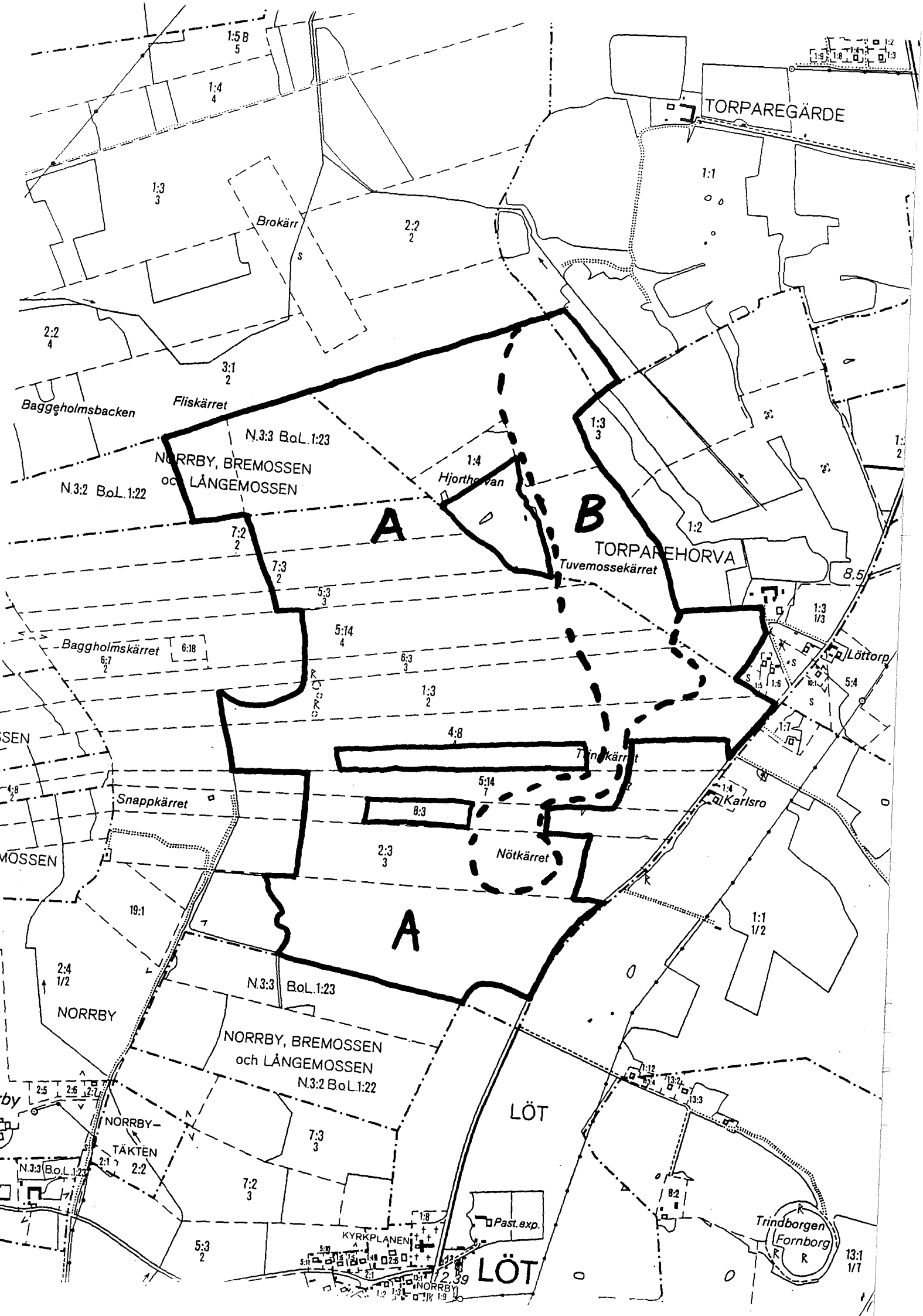
Kulturhistoria: Stengärdesgårdar, äldre åker, odlingsrösen.

Hävd: Välhävdat 25 %
Måttlig hävd 50 %
Svagt hävdat 25 %.

Ingrepp och påverkan: Svag gödsling 25 %.

Förslag till åtgärder: Röjning och något högre betestryck.

Sammanfattande värdetext: Området tillhör två byar. Gränsen mellan dessa utgörs av en hög och välbyggd stenmur. Östra delen består av gammal åker. Hävden är dålig och floran trivial. Väster om bygränsen är marken välhävdad och har en varierad flora med ett flertal indikatorarter. Enstaka exemplar av toppjungfrulin förekommer.

TORPAREGÄRDE
Brokärr
Baggeholmsbacken
Fliskärret
N.3:3 BoL.1:23
NORRBY, BREMOSSEN
och LÅNGEMOSSEN
N.3:2 BoL.1:22
Hjorthagen
A
B
TORPAREHORVA
Tuvemossekärret
Baggholmskärret
Löttorp
Snappkärret
Karlsro
Nötkärret
A
N.3:3 BoL.1:23
NORRBY
NORRBY, BREMOSSEN
och LÅNGEMOSSEN
N.3:2 BoL.1:22
LÖT
NORRBY-
TÄKTEN
KYRKPLANEN
Past.exp.
Trindborgen
Fornborg
LÖT
NORRBY

73. Torparehorva A,B — Klass II

Naturtyp: Buskrik utmark (A)/Annan öppen utmark (B).

Vegetationstyper: Den buskrika utmarken domineras av örtrik ängshavretorräng. Den öppna utmarken upptas till stor del av källkärr med bunkestarr-agvegetation. Öppna vattenytor förekommer också med vita näckrosor, vattenpilört, vattenklöver och kabbleka. Kalkfuktängarna runt om kärret består till största delen av gräsrika, men även örtrika kalkfuktängar.

Trädskikt: En dunge av unga tallar och björk finns i södra delen mellan Nötkärret och vägen. Runt Tuvemossekärret växer ung skog av tall.

Buskskikt: En dominerar i området men även nypon och krypvide förekommer.

Täckningsgrad: (träd och buskar) Träd- och buskskiktet har en täckningsgrad på 0-25 %.

Indikatorarter: På den buskrika utmarken växer enstaka exemplar av vårbrodd, darrgräs, brudbröd, ängsfryle, jungfrulin, gullviva och backklöver. Kalkfuktängarna är delvis örtrika med gott om jordtistel, honungsblomster, vildlin och majviva. En och annan brudsporre och ängsvädd finns också här.

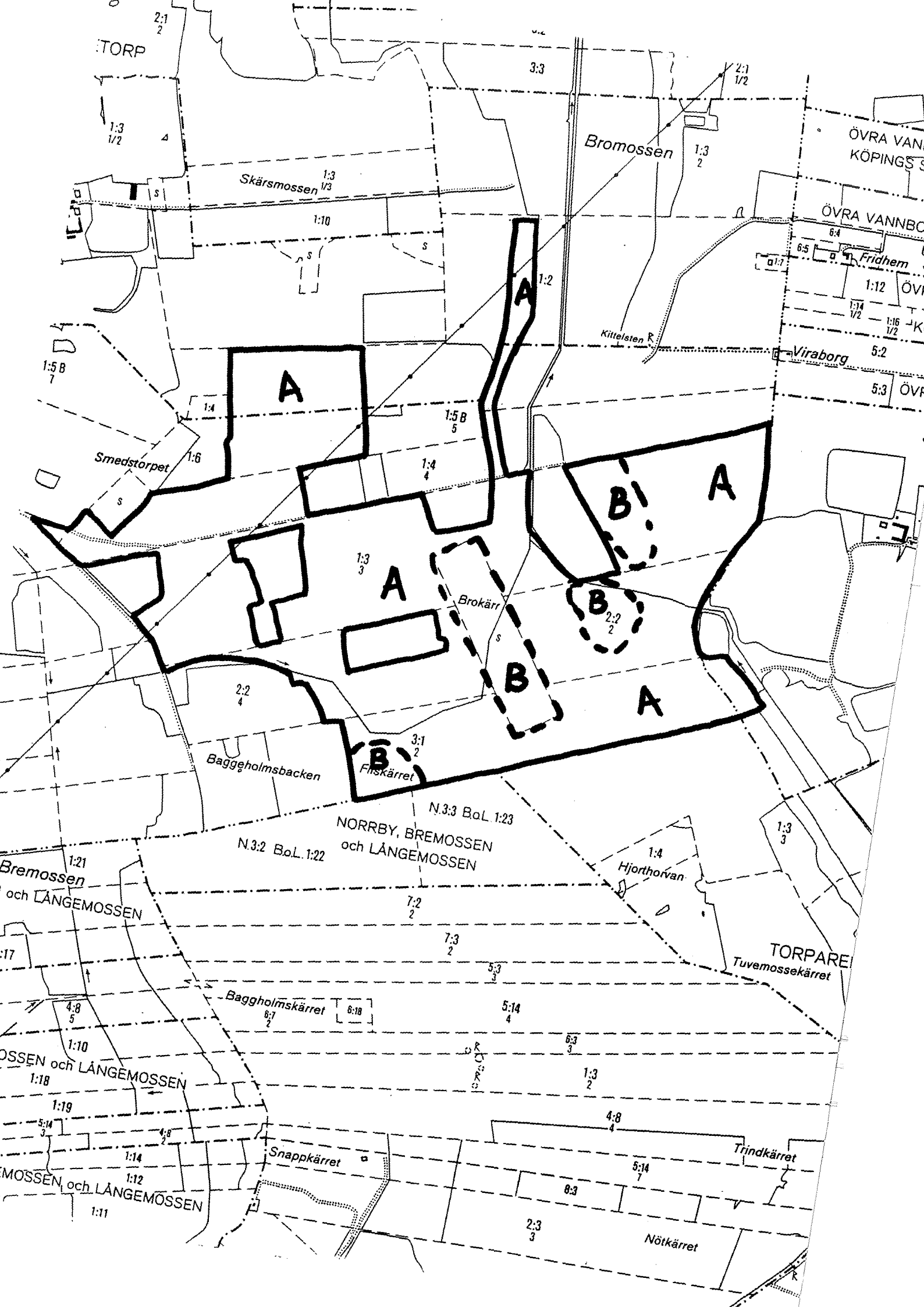
Kulturhistoria: Kulturhistoriska spår i form av stengärdesgårdar och odlingsrösen finns i området.

Hävd: Kärret har tidigare slåttrats. Nu hävdas hela området genom bete av nöt. Kärret är svagt hävdat och resten av marken måttligt hävdat.

Ingrepp och påverkan: Inga tecken till påverkan märktes i området.

Förslag till åtgärder: Röjning och ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext: Betesmarken är tämligen bra hävdad och har ett flertal indikatorarter. De finaste partierna är kalkfuktängarna som omger kärret. Här växer gott om honungsblomster och majviva. Även orkidéer, t ex flugblomster och brudsporre, påträffas här. Kärret har en relativt stor yta med öppet vatten där vita näckrosor flyter omkring. Vid kanten växer ängsstarr, spikblad, plattsäv och smalfräken. Den öppna utmarken är inte lika artrik som våtmarken och är i södra delarna igenväxt med enbuskar.

Bromossen
Skärsmossen
Kittelsten R.
Viraborg
Fridhem
Smedstorpet
Brokärr
Baggeholmsbacken
Fiskärret
NORRBY, BREMOSSEN
och LÅNGEMOSSEN
N.3:3 BoL 1:23
N.3:2 BoL 1:22
Hjorthorvan
Tuvemossekärret
Baggholmskärret
Snappkärret
Trindkärret
Nötkärret
A
B

74. Stora Istad A,B — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark (A)/Annan öppen utmark(B).

Vegetationstyper: Buskrik utmark: Örtrik ängshavretorräng (2)
Annan öppen utmark: Kalkfuktäng (2)
Källkärr (2)
Gräsrik kalkfuktäng (1).

Trädskikt: Buskrik utmark: Björk, gran, tall, ask.

Buskskikt: Buskrik utmark: En, slån, nypon, hagtorn, björksly.

Täckningsgrad (träd och buskar): Buskrik utmark: 25–50 %.

Indikatorarter: Buskrik utmark: Vårbrodd, darrgräs, jordtistel, brudbröd, solvända, prästkrage, vildlin, jungfrulin, gullviva, knölsmörblomma, backklöver, axveronika.
Annan Öppen utmark : Brudsporre, honungsblomster, krissla, tvåblad, ängsvädd, backruta.

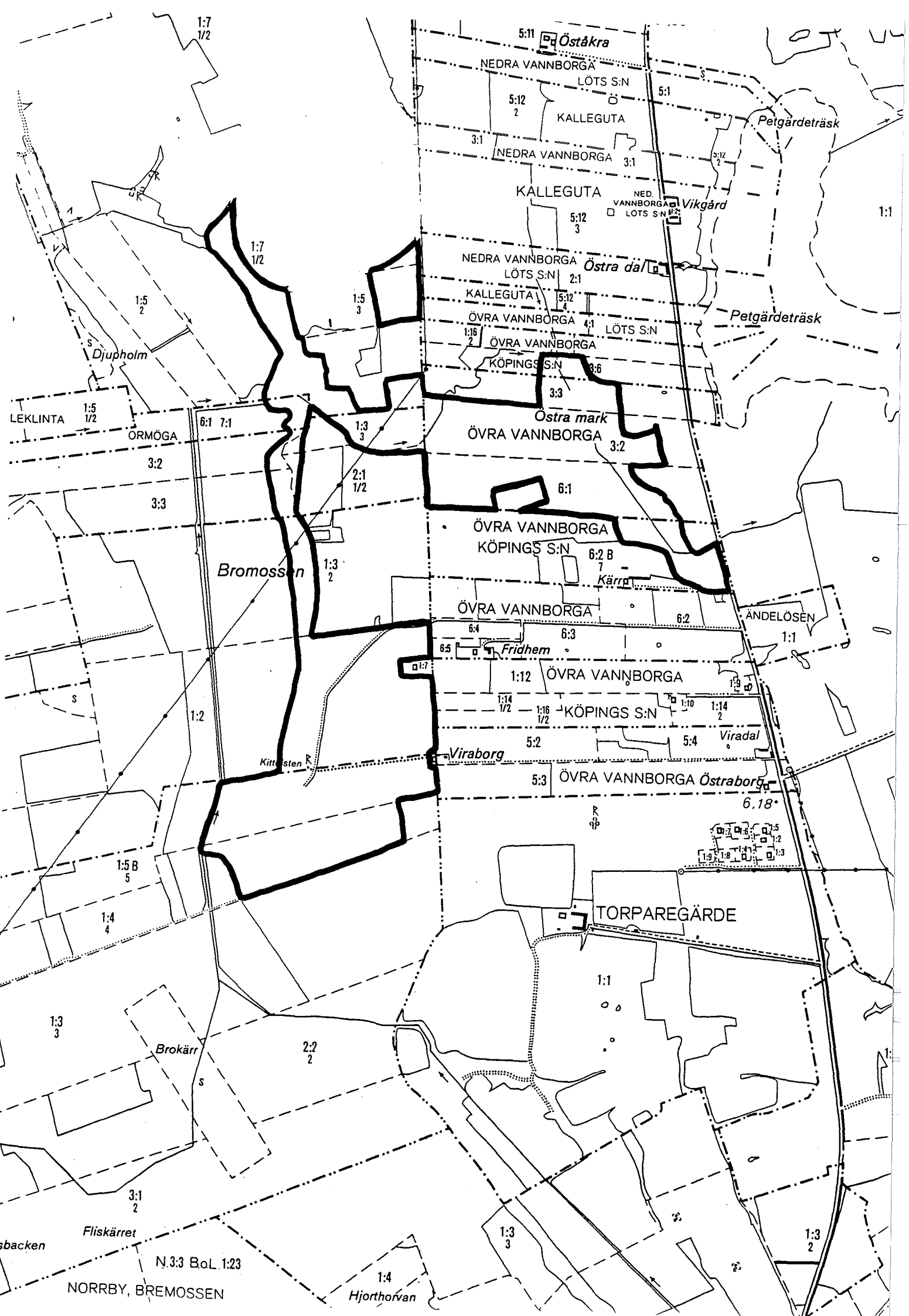
Kulturhistoria: Buskrik utmark: Fägata.
Stengärdesgård.
Stensträng.

Hävd: Buskrik utmark: Välhävdat 50 %
Svagt hävdat 50 %.
Annan Öppen utmark: Måttlig hävd 100 %.

Ingrepp och påverkan: Djupt öppet dike genomkorsar hela området.

Förslag till åtgärder: Buskrik utmark: Röjning av en och ökat betestryck.
Öppen utmark: Ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext: Delvis igenväxt, men någorlunda väl hävdat område. Våtmarkerna upptar största delen av ytan. På kalkfuktängarna växer enstaka exemplar av honungsblomster.

Öståkra
NEDRA VANNBORGA
LÖTS S:N
KALLEGUTA
Petgärdeträsk
Vikgård
Östra dal
Djupholm
LEKLINTA
ÖRMÖGA
Östra mark
ÖVRA VANNBORGA
KÖPINGS S:N
Bromossen
Kärr
ÄNDELÖSEN
Fridhem
Viradal
Viraborg
Kittelsten
Östraborg
TORPAREGÄRDE
Brokärr
Fliskärret
N.3:3 BoL.1:23
NORRBY, BREMOSSEN
Hjorthorvan

75. Bromossen — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark.

Vegetationstyper: Örtrik ängshavretorräng (2)
Gräsrik kalkfuktäng (2)
Högstarrfuktäng av kärrkavlevariant (2)
Rödvenäng (1)
Högörtfuktäng (1)
Kalkfuktäng (1)

Trädskikt: Björk, tall.

Buskskikt: En, björksly.

Täckningsgrad (träd och buskar): 50-75 %.

Indikatorarter: Vårbrodd, darrgräs, harstarr, jordtistel, solvända, krissla, vildlin, tvåblad, nycklar, flentimotej, jungfrulin, ängsskallra, ängsvädd, backklöver, axveronika.

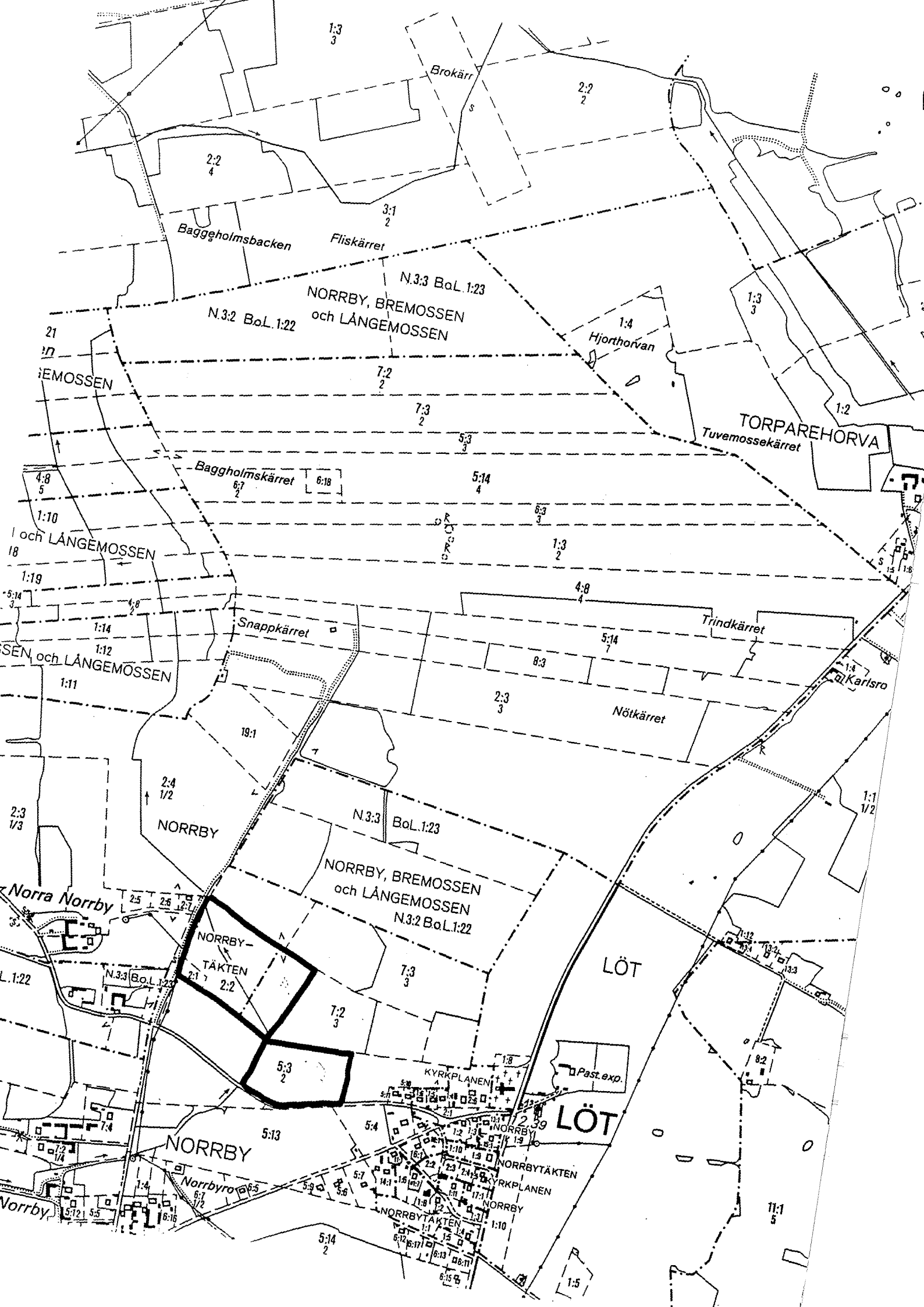
Kulturhistoria: Stengärdesgård.
Odlingsrösen.
Husgrunder.

Hävd: Välhävdat 50 %.
Måttlig hävd 25 %
Svagt hävdat 25 %

Ingrepp och påverkan: Tydlig gödsling 10 %.

Förslag till åtgärder: Röjning av enbuskar och ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext: Ett varierat område med ett flertal vegetationstyper och flera indikatorarter bl a ängsskallra. I Östra mark är hävden måttlig och i de torra delarna i 1: 3/3 väl hävdade. Flugblomster, brudsporre, Johannesnycklar och nattviol finns i området.

Brokärr
Baggeholmsbacken
Fliskärret
N.3:3 BoL.1:23
NORRBY, BREMOSSEN
och LÅNGEMOSSEN
N.3:2 BoL.1:22
Hjorthorvan
TORPAREHORVA
Tuvemossekärret
Baggholmskärret
Snappkärret
Trindkärret
Nötkärret
Karlsro
NORRBY
NORRBY-
TÄKTEN
LÖT
KYRKPLANEN
Past.exp.
NORRBYTÄKTEN
Norrbyro
Norra Norrby
Norrby

76. Norrby — Klass III

Naturtyp: Öppen hagmark

Vegetationstyper: Källkärr (2)
Kalkfuktäng (2)
Örtrik ängshavretorräng (2)
Rödvenäng (1)
Gräsrik kalkfuktäng (1)

Trädskikt: Björk, tall, rönn, oxel, gran.

Buskskikt: En, asksly, hagtorn.

Täckningsgrad (träd och buskar): 50-75 %. Björken växer i dungar. Övriga trädslag förekommer enstaka.

Indikatorarter: Jordtistel, krissla, vildlin, nycklar, nattviol, ängsvädd, vårbrodd, darrgräs, jordtistel, brudsporre, krissla, vildlin, nycklar, nattviol, rosettjungfrulin, jungfrulin, gullviva, höskallra, ängsvädd, backklöver.

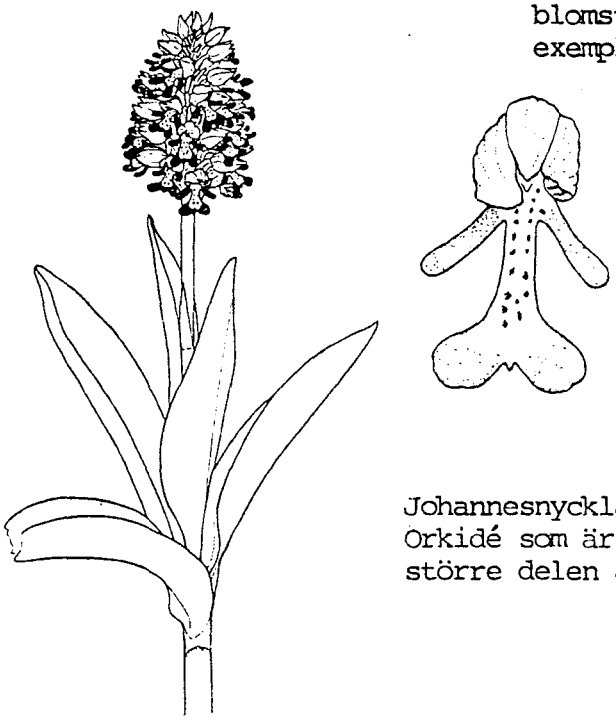
Kulturhistoria: Stengärdesgårdar.

Hävd: Måttlig hävd 100 %
Bete häst, nöt.

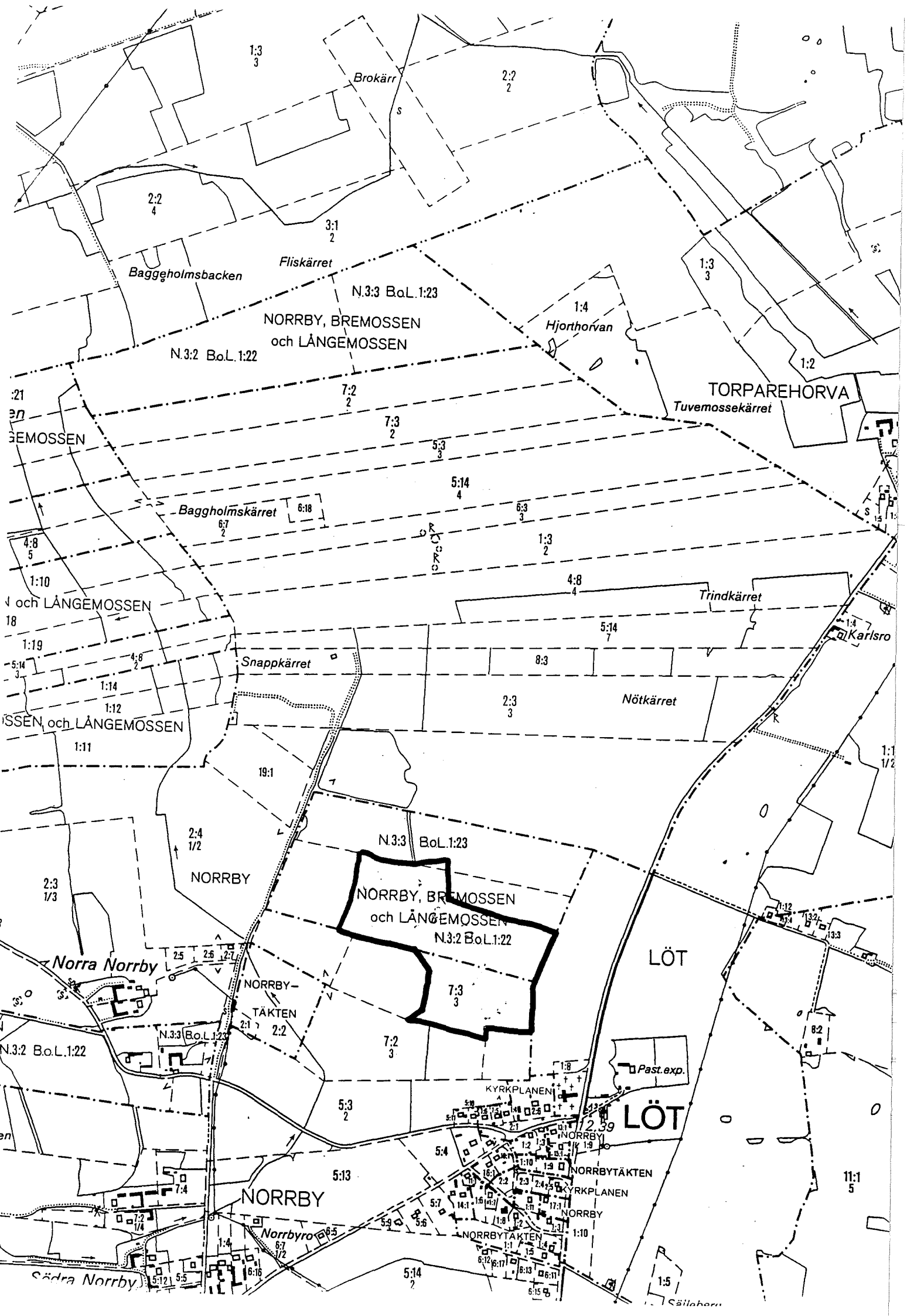
Ingrepp och påverkan: -

Förslag till Röjning av enbuskar och ökat betestryck.

Sammanfattande värdetext: Norra delen består i huvudsak av ett källkärr med gräsrik kalkfuktäng runt om. Kärret, som har en liten öppen vattenyta, domineras av bunkestarr och agnsäv. Södra delen är en öppen hagmark med fin grässvål mellan de manshöga enarna. Floran är här artrik med bl a flugblomster, Johannesnycklar och brudsporre. Även enstaka exemplar av rosettjungfrulin växer här.

Johannesnycklar (Orchis militaris)
Orkidé som är allmänt förekommande i betesmarker över större delen av Öland. Blommar rikligast i mitten av juni.

Brokärr
Baggeholmsbacken
Fliskärret
N.3:3 BoL.1:23
NORRBY, BREMOSSEN
och LÅNGEMOSSEN
N.3:2 BoL.1:22
Hjorthorvan
TORPAREHORVA
Tuvemossekärret
Baggholmskärret
Trindkärret
Karlsro
Snappkärret
Nötkärret
NORRBY
NORRBY, BREMOSSEN
och LÅNGEMOSSEN
N.3:3 BoL.1:23
N.3:2 BoL.1:22
LÖT
Norra Norrby
NORRBY-
TÄKTEN
Past.exp.
KYRKPLANEN
NORRBYTÄKTEN
NORRBY
Norrbyro
Södra Norrby

77. Norrby, Bremossen och Långemossen — Klass III

Naturtyp: Annan öppen utmark.

Vegetationstyper: Örtrik ängshavretorräng (2)
Lågstarräng (2)
Kalkfuktäng (2).
Fårsvingeltorräng (1)
Rödvenäng(1)

Trädskikt: Björk, oxel.

Buskskikt: En.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 25-50 %.

Indikatorarter: Nycklar, brudsporre, ormtunga, ängsvädd, vårbrodd, darrgräs, jordtistel, ögontröst, solvända, krissla, vildlin, ormtunga, jungfrulin, gullviva, höskallra, backklöver, axveronika.

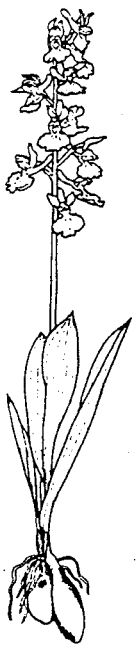
Kulturhistoria: Stengärdesgård.

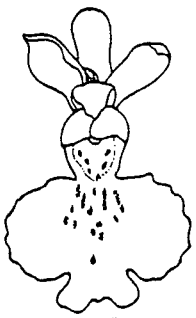
Hävd: Välhävdat 100 %.

Ingrepp och påverkan: -

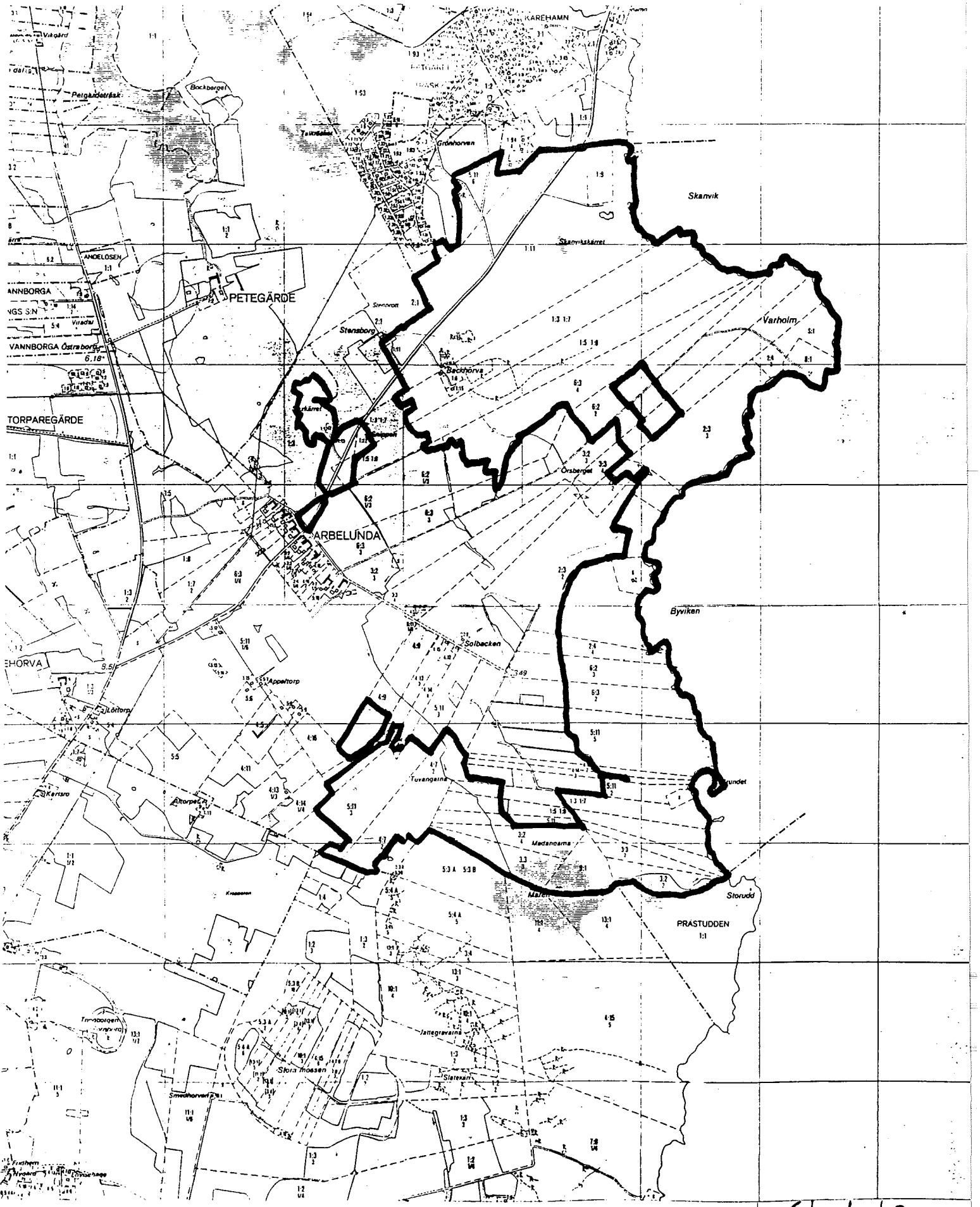
Förslag till åtgärder: -

Sammanfattande värdetext: Ett måttligt hävdat kärr med dominans av hundstarr. Runt detta finns fina kalkfuktängar med många olika orkidéer. De torra markerna är välhävdade och har ett flertal indikatorarter.

S:t Pers nycklar (Orchis mascula)
Orkidé som är rikligt förekommande över hela Öland med massförekomst bland annat på Stora alvaret. Börjar blomma i mitten av maj.

Skala 1:20.000

78. Arbelunda — Klass II

Naturtyp: Annan öppen utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Sammanlagt har åtta stycken hävdberoende vegetationstyper noterats vid fältinventeringen. Vanligast verkar den gräsrika typen av kalkfuktäng vara. Örtrik torräng och tuvtåtelfuktäng är två andra relativt vanliga vegetationstyper. Välbetade örtrika torrängar finns bl a på den höglänta udden i norr (Varholm). I något lågländare partier växer ofta friskängar av ett artrikt slag. Längs själva kustremsan finner man en smal remsa av havsstrandängar. Övre landstrandsvegetation av salttåg-rödsvingeltyp är vanligast, men även skonor och saltnarvdominerade nedre landstränder finns.

Trädskikt: Träd saknas helt inom området

Buskskikt: Enbuskar förekommer som ett glest buskskikt, främst i områdets norra del

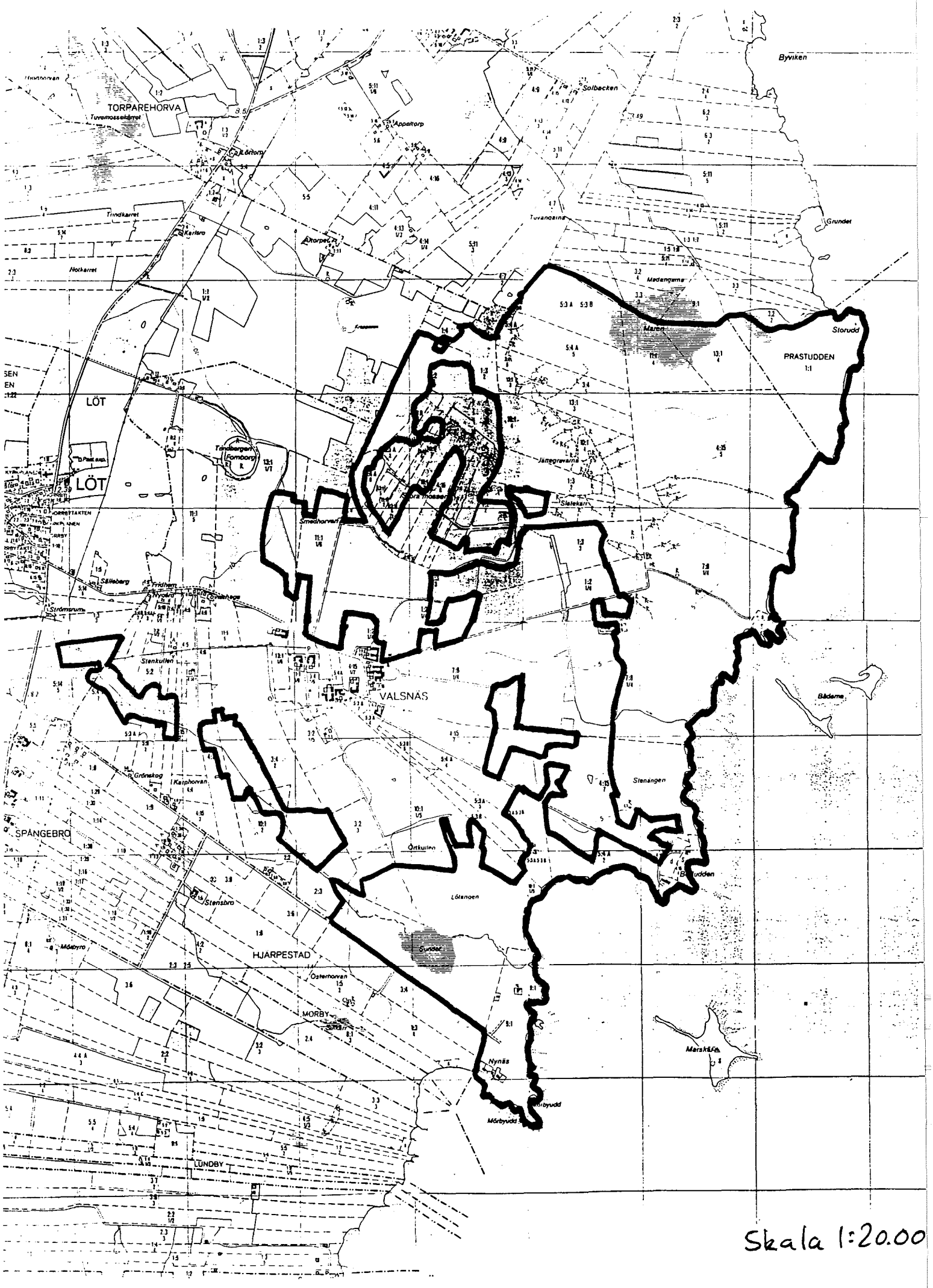
Indikatorarter: Till betesmarkernas vanligaste indikatorarter hör darrgräs, rödklint, brudbröd, strandkrypa, salttåg, gulkämpar och saltnarv. Sammanlagt har ett drygt tjugotal indikatorarter hittats i området. Bland de mer sparsamt förekommande arterna hör bl a jordtistel, krissla, vildlin, majviva, höskallra, backklöver, trift, glasört och blåsklöver.

Kulturhistoria: I Arbelundas sjömarker finns tre stycken registerade fornlämningar. Den nordligaste består av en ensamliggande husgrund. De två andra består både av husgrunder och stensträngar.

Hävd: Ovanligt stora delar av markerna är mycket välbetade, ungefär halva arealen. Övriga delar är antingen måttligt hävdade eller svagt hävdade.

Ingrepp och påverkan: Ungefär en tredjedel av arealen är svagt gödslingspåverkad. Speceillt vanligt är det i den södra delen av Arbelundas sjömarker.

Sammanfattande värdetext: Stora arealer betesmark tillhörande Arbelunda by. Det främsta värdet är knutet till de välhävdade havsstrandängarna och torrängarna på strandvallarna i norr. Sydligaste skiftena är oftast gödslingspåverkade. Ganska rikligt med enbuskar i norr.

TORPAREHORVA
Byviken
Solbacken
Appelkorp
Grundet
Tuvanosarna
Madängarna
Storudd
PRASTUDDEN
LÖT
LÖT
Tandbergarna
Fomborg
Jängegravarna
Smedhorvarna
Slätekärr
Stenkullen
VALSNÄS
Bådarna
Stenängen
Grönskog
Kalphorvan
SPÅNGEBRO
Örtkullen
Bråtudden
Stensbro
Lötängen
HJÄRPESTAD
Östernorvan
MORBY
Nynäs
Mörbyudd
LUNDBY

Skala 1:20.00

79. Valsnäs — Klass II

Naturtyp: Annan öppen utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Sammanlagt har åtta stycken olika, hävdberoende vegetationstyper noterats vid fältinventeringen. Vanligast är den gräsrik typen av kalkfuktäng. Alla övriga vegetationstyper finns endast inom mindre arealer. Bägge torrängstyperna återfinns bl a i Valsnäs sjömarker. Längs stranden finns små arealer havsstrandäng och består både av övre landstrandvegetation av salttåg-rödsvingel-typ och nedre landstrandvegetation av revigt saltgräs-typ. I övrigt har följande vegetationstyper hittats vid inventeringen: tuvtåtelfuktäng, friskäng och högörtfuktäng.

Trädskikt: I den västra delen finns enstaka träd av björk och tall

Buskskikt: Enbuskar återfinns främst i de västra delarna, men enstaka exemplar finns även i övriga delar.

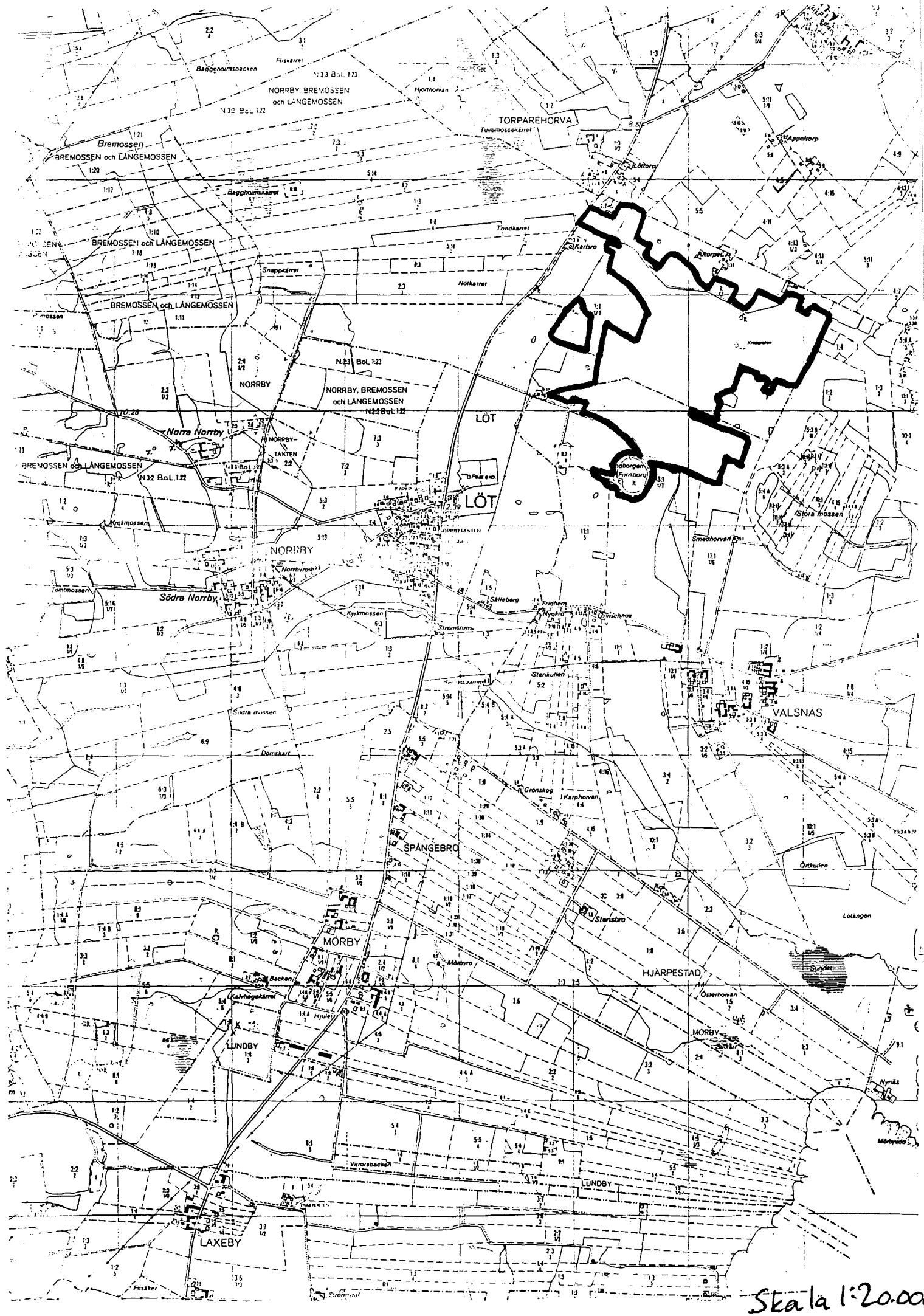
Indikatorarter: Till områdets absolut vanligaste indikatorarter hör rödklint, krissla och saltnarv. Dessa tre arter är rikligt förekommande. Darrgräs, jordtistel, ängsskära, backruta, krypven, trift, salttåg och gulkämpar är alla indikatorarter som är vanligt förekommande i Valsnäs sjömarker. Sammanlagt har drygt trettio indikatorarter noterats i området. Flertalet av dessa finns i rätt begränsade mängder. Bland de mest intressanta arterna bland dessa märks kattfot, ängsnycklar, ögontröst, brudsporre, slåtterfibbla, vildlin, korskovall, ormtunga, majviva, höskallra och svinrot. Flera av indikatorarterna är slåttergynnade, vilket antyder att en del av Valsnäs sjömarker tidigare utnyttjats för slåtter.

Kulturhistoria: Valsnäs sjömarker är fullständigt nedsållade med fornlämningar. Sammanlagt finns tolv registrerade fornminnen. Flertalet utgörs av husgrunder och stensättningar. Dessutom finns ett mycket välutbildat stensträngssystem, ett gravfält bestående av femton runda stensättningar och ett röse.

Hävd: Ungefär halva arealen är måttligt hävdad. Den andra delen är endast svagt beteshävdad.

Ingrepp och påverkan: Några av de stora skiftena är svagt gödslingspåverkade. Vegetationen är där betydligt artfattigare.

Sammanfattande värdetext: Stora sjömarker vid Valsnäs, där hävden är mycket varierade. Längst i norr och i den västra delen finns flera skiften som inte betats på flera år. De större skiftena längs stranden är troligen svagt gödslingspåverkade. Gräsrika kalkfuktängar dominerar vegetationen. Rikligt med indikatorarter varav flera är slåttergynnade. Mycket fint stensträngssystem och vacker landskapsbild.

Skala 1:20.000

80. Valsnäs-Löt — Klass II

Naturtyp: Buskrik utmark

Vegetationstyper: Vanligaste vegetationstypen i betesmarkerna vid Valsnäs-Löt är den gräsrika kalkfuktängen. Dessa fuktängar är oftast mycket tuviga. Även den örtrika varianten fanns här, men inom mycket begränsade arealer, främst då som smala zoner runt vätarna. Inom de något högländare östra delarna återfinns rätt stora arealer av örtrika torrängar. Denna del har en alvarliknande karaktär och är bevuxet med en hel del enbuskar. Skiftet i söder innehåller rätt stora arealer friskäng. En något större vät finns i den södra delen av markerna.

Trädskikt: Björk och tall är de vanligaste trädslagen, björken återfinns ofta i mindre lövdungar. Oxel och gran finns i form av enstaka solitära träd.

Buskskikt: Stora delar är bevuxna med ett ganska tätt buskskikt av enbuskar.

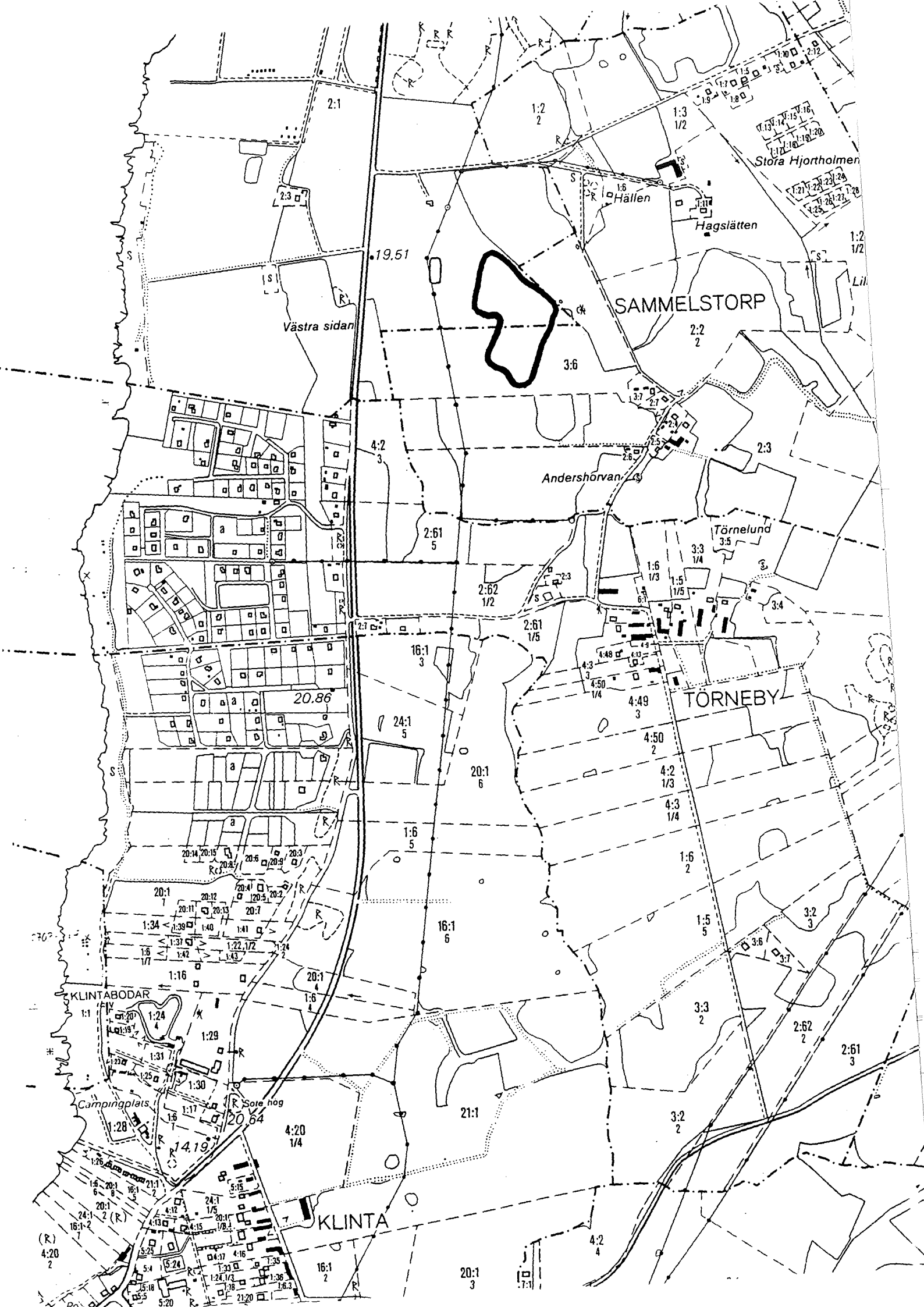
Indikatorarter: Sammanlagt har ett drygt tjugotal indikatorarter hittats i betesmarkerna vid Valsnäs-Löt. Till de allra vanligast förekommande arter hör darrgräs, rödklint, jordtistel, ögontröst, brudbröd, solvända och krissla. Övriga indikatorarter har endast setts i enstaka exemplar eller inom mycket små arealer. Följande arter har noterats som enstaka förekommande: ljung, backsmultron, honungsblomster, prästkrage, vildlin, slåtterblomma, flentimotej, nattviol, majviva, höskallra, svinrot, backruta och gulkämpar.

Kulturhistoria: I betesmarkerna här i området finns tre registrerade fornlämningar. De två nordligaste består av en ansamling av stensättningar (4 resp 2 stycken). Längst i söder ligger den s k Trindborger, en av Ölands många fornborgar. Runt markerna finns hägnader i form av stenmurar.

Hävd: Största delen är måttligt beteshävdad av nöt och häst. Mindre delar är av typen välhävdade eller svagt hävdat.

Ingrepp och påverkan: Gödslingspåverkan har ej kunnat spåras i något utav skiftena.

Sammanfattande värdetext: Flacka, alvarliknande betesmarker vid Valsnäs-Löt. Området är till stor del bevuxet med enbuskar, oftast dock rätt lågvuxna. Den norra delen har ett hyfsat betestryck, södra delen något sämre. Gräsrika kalkfuktängar dominerar vegetationen. Örtrik torräng och friskängar är dock också rätt vanliga. Många indikatorarter, dock ofta med låg frekvens.

Stora Hjortholmen
Hällen
Hagslätten
SAMMELSTORP
Västra sidan
Andershörvan
Törnelund
TÖRNEBY
KLINTABODAR
Campingplats
Sote hög
KLINTA
19.51
20.86
20.64
14.19

81. Sammelstorp — Klass III

Naturtyp: Öppen hagmark,
Buskrik hagmark

Vegetationstyper: Gräsrik kalkfuktäng (3)
Högstarrfuktäng (1)

Trädskikt: Ask och björk i kanterna

Buskskikt: En, nypon, hassel, slån, hagtorn och hassel

Täckningsgrad (träd och buskar): 25-50 %

Indikatorarter: Darrgräs, stor blåklocka, jordtistel, ängsnycklar, brudbröd, prästkrage, vildlin, tvåblad, nattviol, jungfrulin, majviva, gullviva, knölsmörblomma, ängsvädd och backklöver.

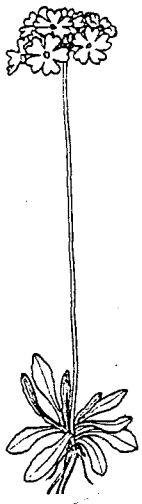
Kulturhistoria: Stengärdesgård

Hävd: Måttlig hävd 50 %
Svagt hävdat 50 %

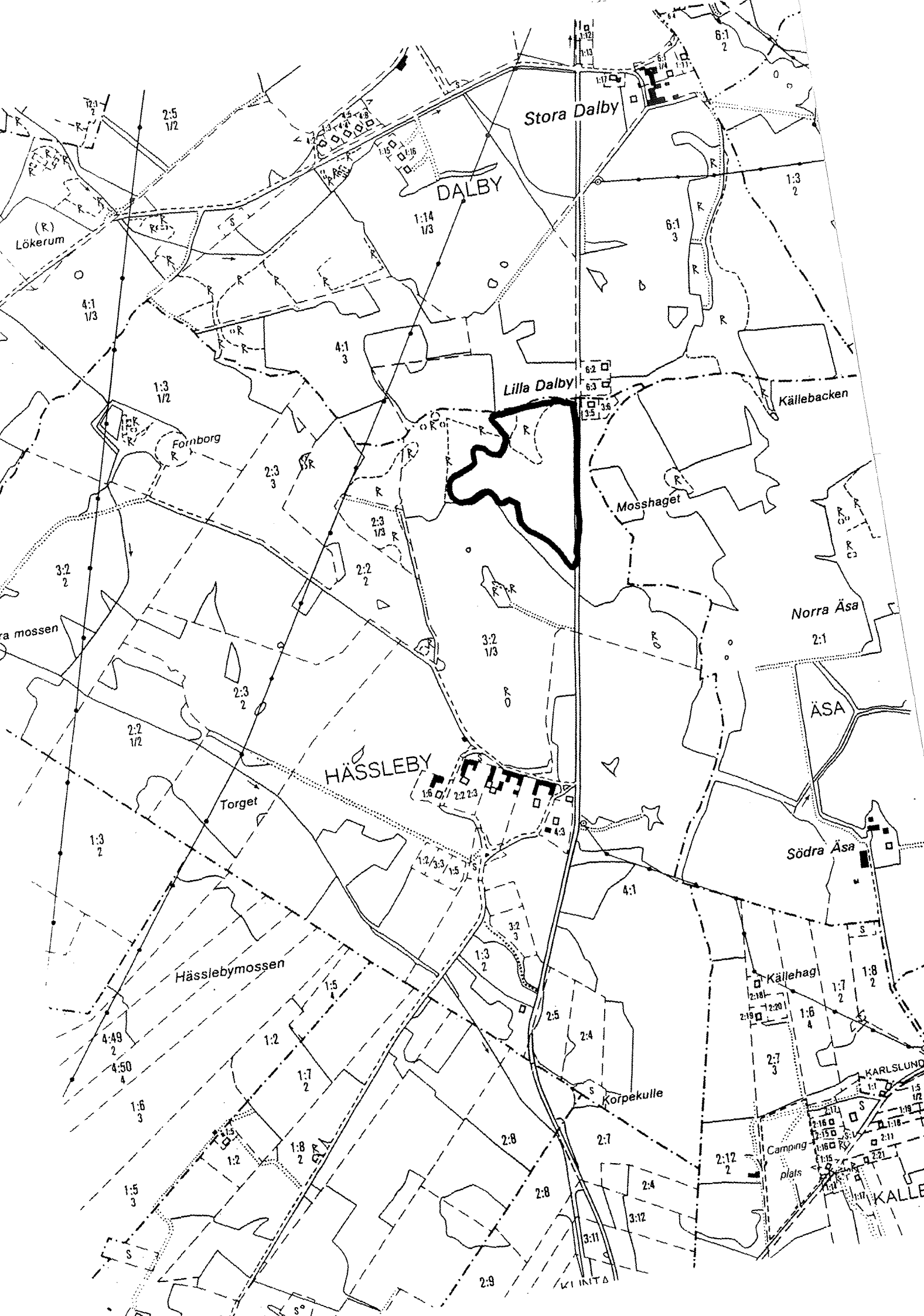
Ingrepp och påverkan: Inga synliga ingrepp

Förslag till åtgärder: Öka betestrycket samt gallra i slånbeståndet som har tillåtits expandera för mycket.

Sammanfattande värdetext: En variationsrik hagmark vid Sammelstorp som för sin ringa yta hyser många indikatorarter. Det är framförallt kalkgynnade växter som man finner. Trots en kraftig expansion av slån så är grässvålen förhållandevis tät och artrik, men betestrycket behöver öka om hagen inte ska buska igen.

Majviva (Primula farinosa)
En art som man finner i kalkfuktängar.
Den börjar blomma i maj med en violett till blå blomma.

Stora Dalby
DALBY
Lilla Dalby
Källebacken
Mosshaget
Norra Äsa
ÄSA
Södra Äsa
HÄSSLEBY
Torget
Hässlebymossen
Fornborg
Källehagl
Korpekulle
KARLSLUND
Camping
plats
(R)
Lökerum

82. Hässleby — Klass II

Naturtyp: Buskrik hagmark

Vegetationstyper: Hagen som är artrik dominerar fältskiktet av örtrik ängshavretorräng. Fårsvingeltorrängar är också vanligt förekommande. I den norra delen av hagen finns en alvarvariant av den örtrika ängshavretorrängen.

Trädskikt: De få träd som finns växer i kantzonen och utgörs av ask och björk.

Buskskikt: Enbuskar utgör buskskiktet med inslag av enstaka exemplar av nypon.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %

Indikatorarter: Jordtistel, brudbröd, solvända, vildlin och gullviva är vanligt förekommande. Vårbrodd, darrgräs, Johannesnycklar, Adam & Eva, krutbrännare, backsmultron, brudsporre, prästkrage, tvåblad, bockrot, flentimotej, jungfrulin, fältsippa, backsmörblomma, höskallra, mandelblomma, ängsvädd, axveronika förekommer i enstaka exemplar.

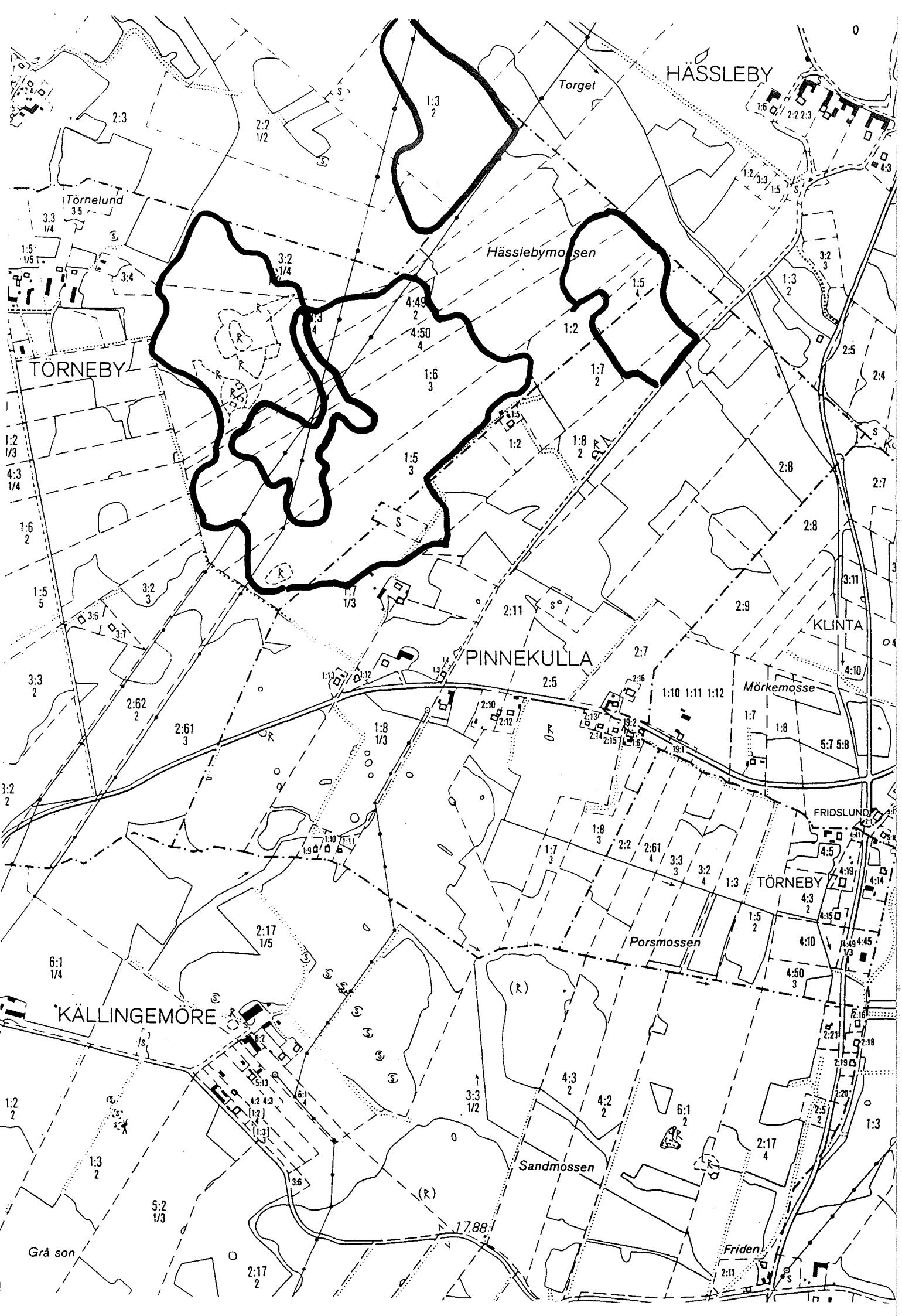
Kulturhistoria: Gravfält, stengärdesgård

Hävd: Hagen är välhävdad av nötkreatur

Ingrepp och påverkan: Hagen är något gödselpåverkad i sin södra del

Förslag till åtgärder: Ta bort en del enbuskar i hagens nordvästra hörn som är något för tät.

Sammanfattande värdetext: En välhävdad hage i Hässleby Dalby med stor artrikedom. Torrängar av örtrik ängshavretyp dominerar. Hävdindikerande arter som förekommer i hagen är bl a Johannesnycklar, krutbrännare, brudsporre, fältsippa och Adam & Eva. Enbuskbeståndet är för tätt i det nordvästra hörnet och i behov av gallring.

HÄSSLEBY
Torget
Törnelund
Hässlebymossen
TÖRNEBY
PINNEKULLA
KLINTA
Mörkemosse
FRIDSLUND
TÖRNEBY
Porsmossen
KÄLLINGEMÖRE
Sandmossen
Grå son
Friden
17.88

83. Törneby — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark

Vegetationstyper: Kalkfuktäng (2)
Örtrik ängshavretorräng (2)
Rödvenäng (2)

Trädskikt: Tall, björk

Buskskikt: En, oxel

Täckningsgrad (träd och buskar): 0-25 %

Indikatorarter: Darrgräs, stor blåklocka, jordtistel, brudbröd, stenmåra, brudsporre, solvända, krissla, prästkrage, vildlin, Johannesnycklar, jungfrulin, gullviva, backsmörblomma, höskallra och backklöver förekommer i området.

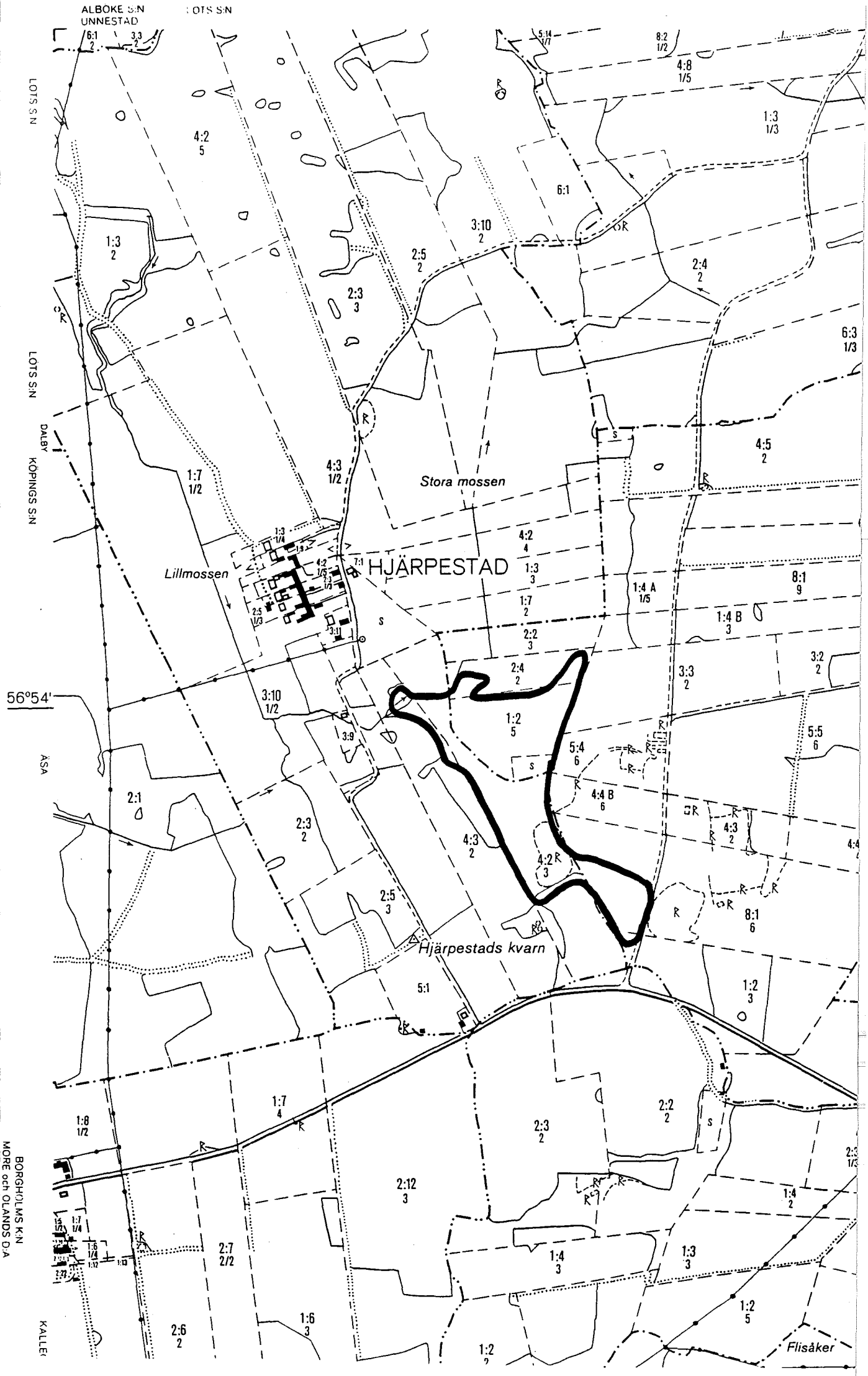
Kulturhistoria: Trägärdesgård, stengärdesgård och fornlämningar

Hävd: Måttlig hävd 25 %
Svag hävd 75 %

Ingrepp och påverkan: De västra delarna är svagt gödselpåverkade.

Förslag till åtgärder: Ökat betestryck

Sammanfattande värdetext: En buskrik utmark där mittpartiet består av ohävdad våtmark. De östra delarna däremot hyser örtrika ängshavretorrängar med hävdindikerande arter som bl a solvända, jungfrulin, brudbröd och jordtistel. Enbuskarna dominerar klart i buskskiktet och ett visst röjningsbehov föreligger. Den västra delen är svagt gödselpåverkad.

BORGHOLMS K:N
MORE och OLANDS D:A
057 11 5H 1b KÖPING 551

84. Hjärpestad — Klass II

Naturtyp: Öppen hagmark

Vegetationstyper: Kalkfuktängar dominerar objektet med inslag av tuvtåtel-fuktäng och gräs-lågstarrfuktäng.

Trädskikt: Trädskiktet är glest och består av ask och björk.

Buskskikt: Dominans av en med inslag av sälg och slån.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %

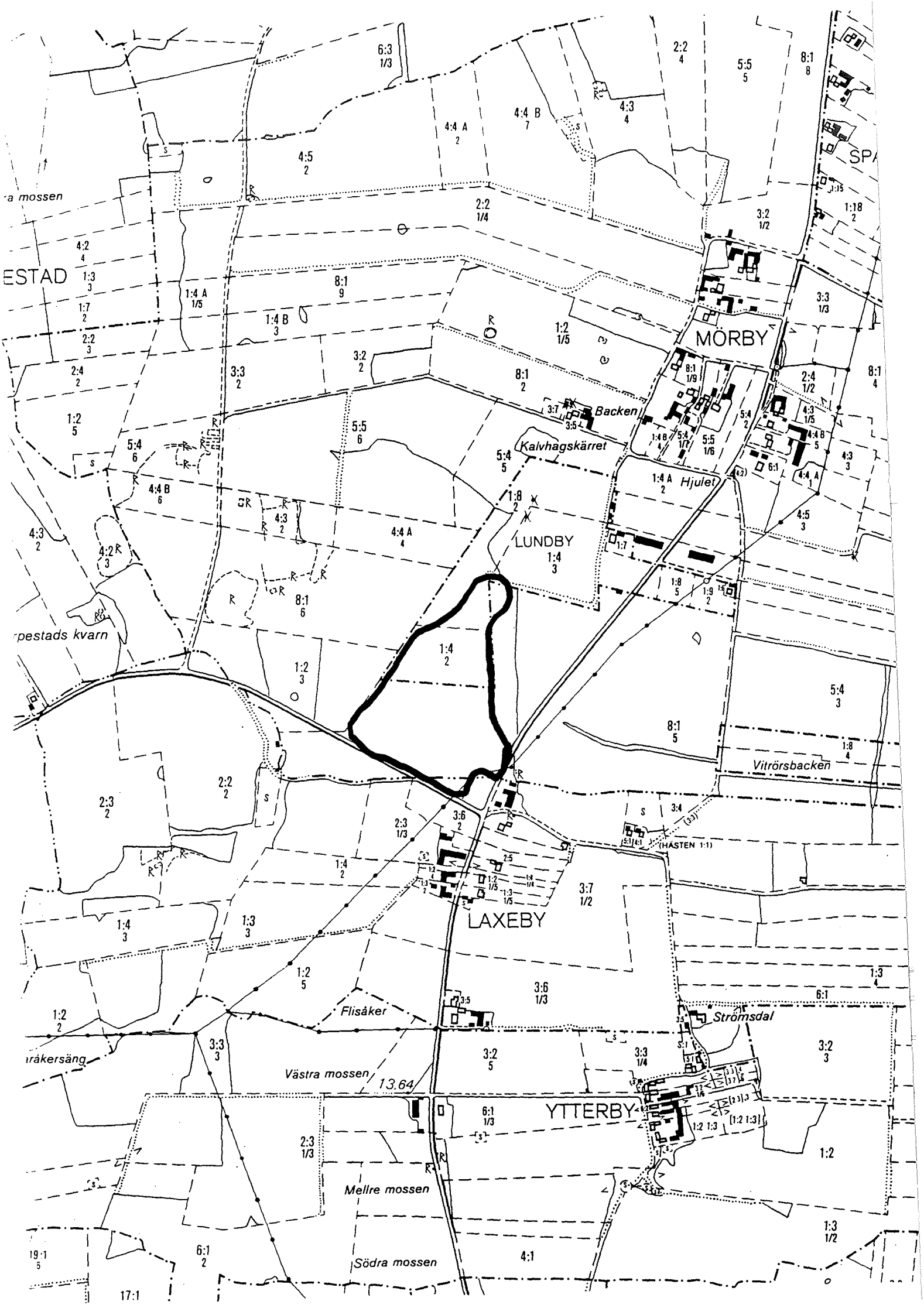
Indikatorarter: Darrgräs, ängsstarr, majviva och ängsvädd är vanligt förekommande. Stor blåklocka, Johannesnycklar, brudbröd, brudsporre, solvända, krissla, vildlin, lundkovall, jungfrulin, gullviva, knölsmörblomma, höskallra, svinrot, backklöver växer i mer enstaka exemplar.

Kulturhistoria: En stengärdesgård kantar objektet. I den sydvästra delen finns dessutom ett gravfält.

Hävd: Hagen är välhävdad av nötkreatur.

Ingrepp och påverkan: Inga synliga ingrepp

Sammanfattande värdetext: En välhävdad öppen hagmark vid Hjärpestad med fuktängskaraktär. Hagen saknar i stort träd och buskar och har en tät grässvål. En klar dominans av kalkfuktängar i fältskiktet med typiska arter som majviva, brudsporre, tätört och ängsstarr.

MÖRBY
Backen
Kalvhagskärret
Hjulet
LUNDBY
LAXEBY
YTTERBY
Vitrörsbacken
Flisåker
Strömsdal
Västra mossen
Mellre mossen
Södra mossen
13.64
ESTAD
pestads kvarn
(HASTEN 1:1)

85. Lundby — Klass II

Naturtyp: Öppen hagmark

Vegetationstyper: En mosaik av ängshavretorrängar och kalkfuktängar är vanligt förekommande i hagen. Området sluttar mot nordost och har renodlade kalkfuktängar i lägre liggande partier. Smärre partier av tuvtåtelfuktäng förekommer också.

Trädskikt: Hagen saknar trädskikt

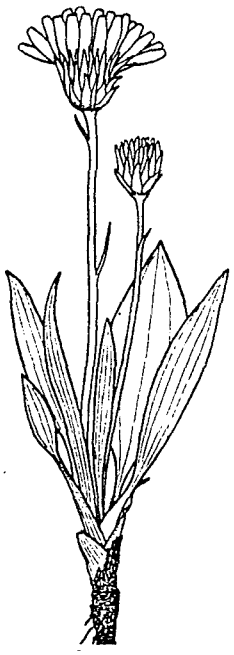
Buskskikt: Dominans av enbuskar med inslag av oxel, björk, hagtorn och slån

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %

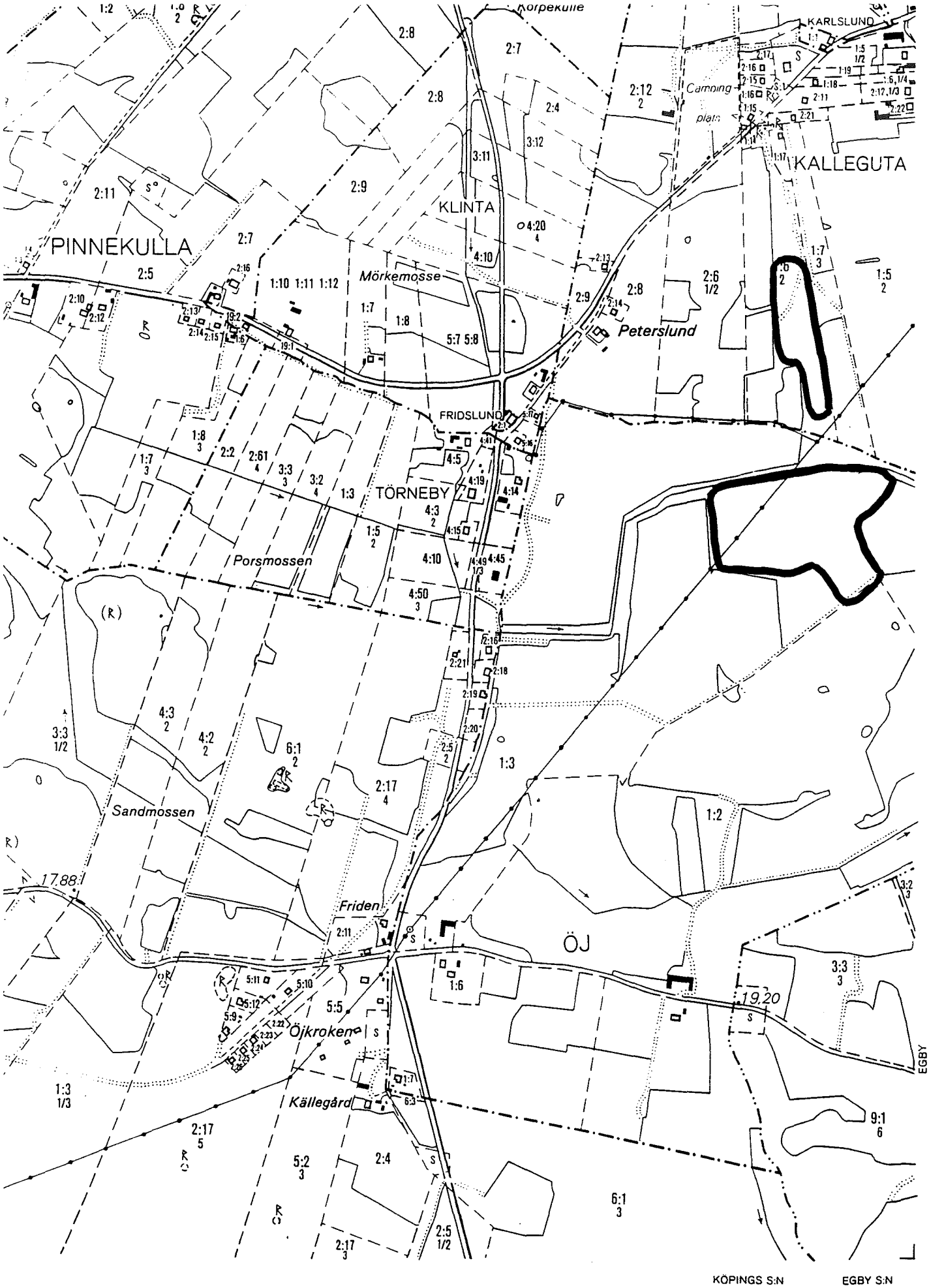
Indikatorarter: Darrgräs, jordtistel, solvända, krissla, vildlin, majviva och backklöver är vanligt förekommande. Brudbröd, brudsporre, sommarfibbla, tvåblad, bockrot, flentimotej, jungfrulin, gullviva, backsmörblomma, svinrot, ängsskära, ängsvädd växer i mer enstaka exemplar.

Hävd: Hela hagen är välhävdad

Sammanfattande värdetext: En enbuskdominerad hage strax norr om Lundby. En mosaik mellan örtrik ängshavretorräng och kalkfuktäng dominerar fältskiktet. Hagen är mycket artrik med bl a ett stort bestånd med majviva men även solvända, jordtistel, backklöver och vildlin är vanligt förekommande.

Svinrot (scorzonera humilis) eller kornfibblan gynnas av slåtter. Svinrotens jordstam äts gärna av svinen, därav namnet.

1000 meter

Gauss' projektion. Geografiska längden är räknad från Greenwich.
Rikets koordinatsystem 2,5 gon V återges på kartan med rutnät, besiffrat för varje km.

Flygfotografering verkställd 1972
Ortofotokarta framställd 1974
Rekognosering utförd 1976
Förlagsrätt: Statens Lantmäteriverk, Gävle

86. Kalleguta-öj — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark

Vegetationstyper: Örtrik ängshavretorräng (3)
Fårsvingeltorräng (1)
Kalkfuktäng (2)
Lågstarräng (1)

Trädskikt: Björk och ask

Buskskikt: En, nypon

Täckningsgrad (träd och buskar): 50-75 %

Indikatorarter: Kattfot, vårbrodd, jordtistel, krutbrännare, Johannesnycklar, brudbröd, solvända, prästkrage, darrgräs, vildlin, tvåblad, ormtunga, bockrot, jungfrulin, majviva, gullviva, ängsvädd och backklöver.

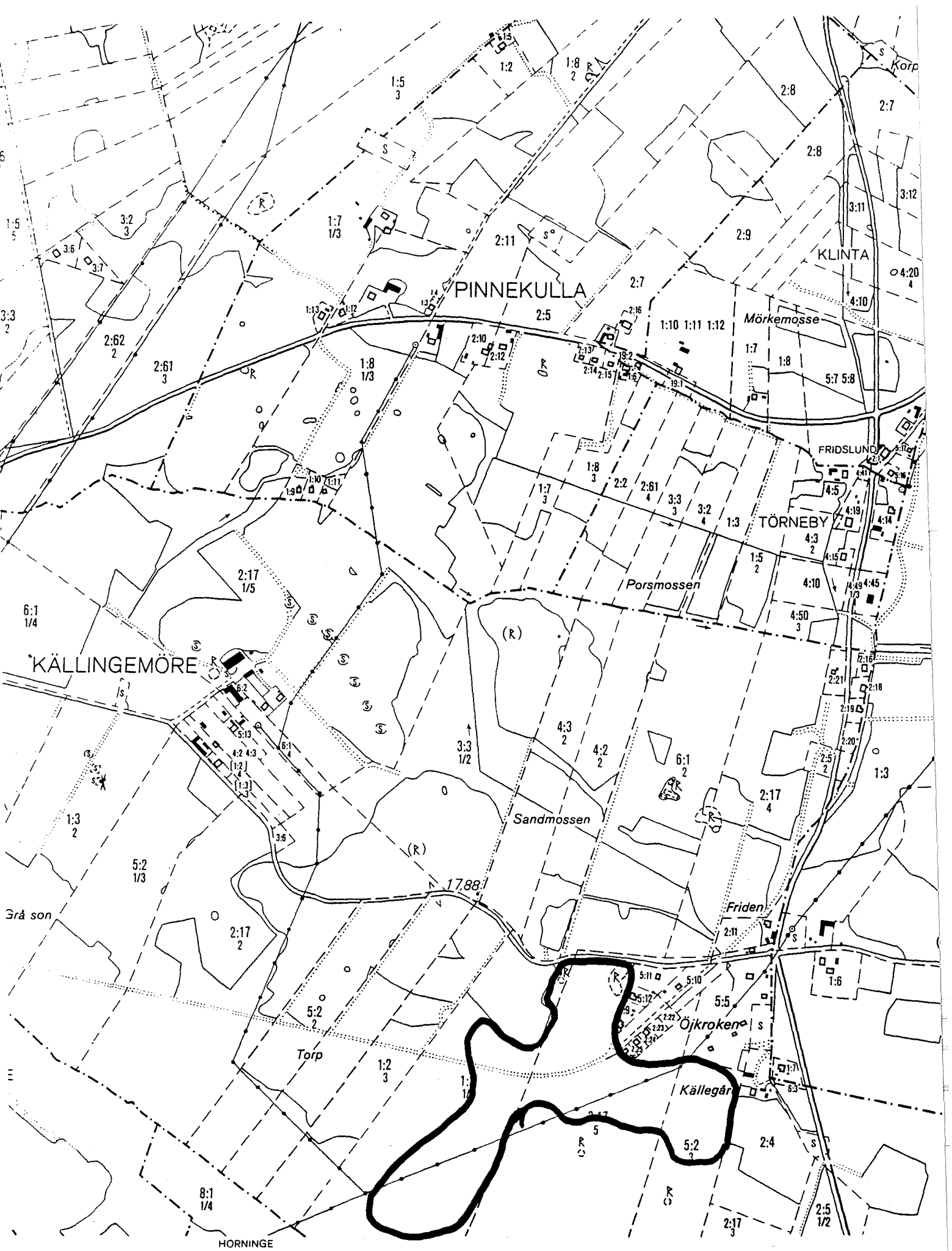
Kulturhistoria: Stengärdesgård

Hävd: Måttlig hävd 60 %
Svag hävd 40 %

Ingrepp och påverkan: Ingen synlig påverkan

Förslag till åtgärder: Buskskiktet av en behöver gallras så att en krontäckning mellan 0-25 % nås.

Sammanfattande värdetext: Igenvuxen svagt hävdad utmark vid Kalleguta som är mycket artrik. Området domineras av torrängar som ställvis växer i mosaik med kalkfuktängar. Betestrycket behöver ökas i hagen som även bör gallras på enbuskar.

BORGHOLMS K:N
MORE och ÖLANDS D:A

057 01 5H 0b RAMSÄTTRA

Skalan 1:10 000

Gauss' projektion. Geografiska längden är

87. Källingemöre — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark

Vegetationstyper: Örtrik ängshavretorräng (3)
Rödvenäng (2)
Tuvtåtelfuktäng (1)

Trädskikt: Björk, ask, tall

Buskskikt: En, nypon, oxel, slån, hassel, hagtorn

Täckningsgrad (träd och buskar): 0-25 %

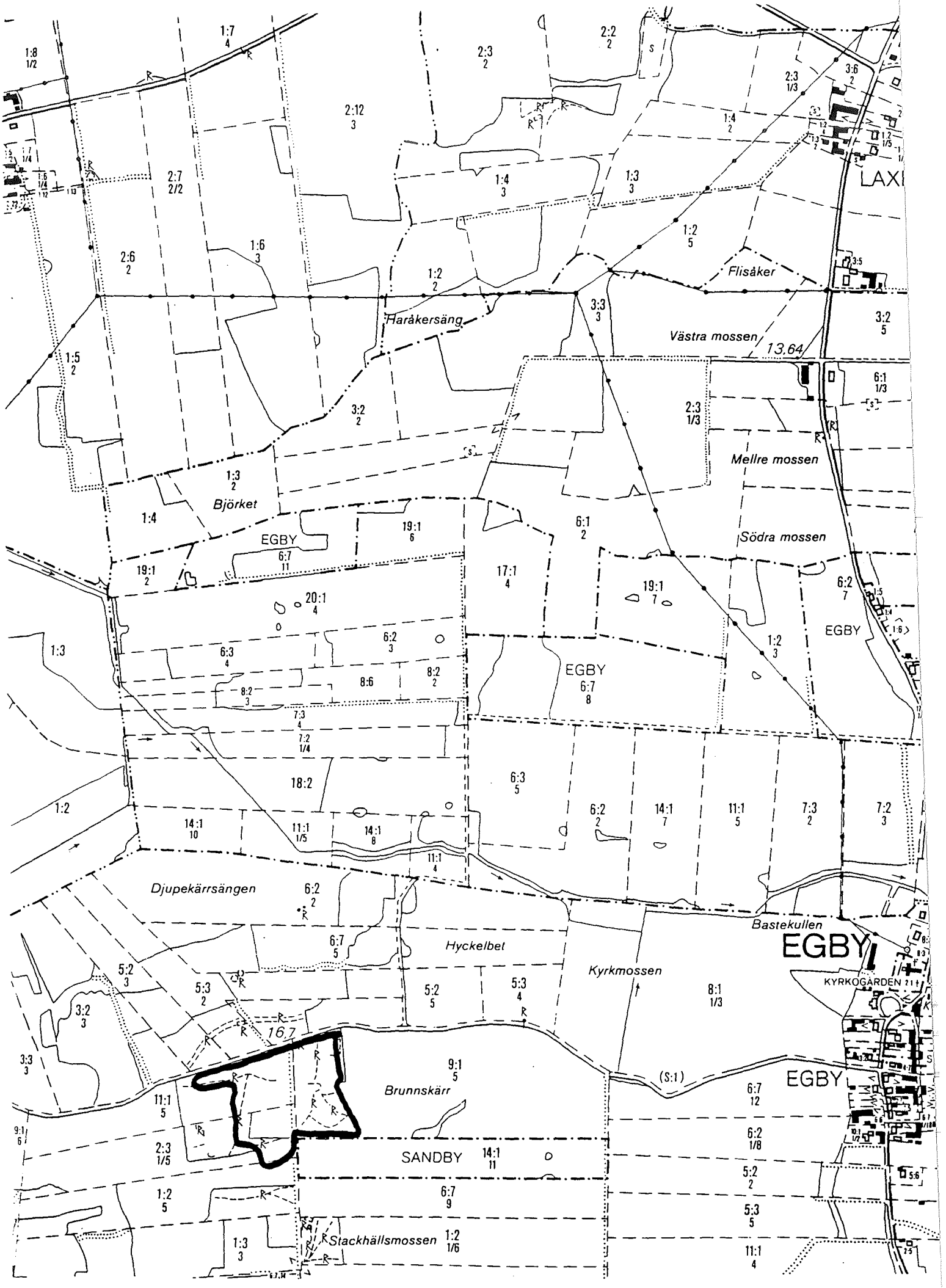
Indikatorarter: Darrgräs, stor blåklocka, jordtistel, brudbröd, brudsporre, solvända, krissla, prästkrage, vildlin, S:t Pers nycklar, ormtunga, jungfrulin, majviva, gullviva, backsmörblomma, höskallra och backklöver växer i enstaka exemplar i området.

Kulturhistoria: Stengärdesgård, fornminne

Hävd: Välhävdat 40 %
Måttligt hävdat 60 %

Ingrepp och påverkan: En viss gödselpåverkan söder om bruksvägen.

Sammanfattande värdetext: En enbuskdominerad utmark med örtrik torräng i norr. Området sluttar mot söder med ett smärre våtmarksparti i anslutning till bruksvägen. Området söder om vägen är det något gödselpåverkat med trivial rödvenängsflora. Det södra partiet är välhävdat medan betestrycket bör ökas i det norra.

Haråkersäng
Flisåker
Västra mossen
13.64
Mellre mossen
Södra mossen
Björket
EGBY
Djupekärrsängen
Hyckelbet
Kyrkmossen
Bastekullen
KYRKOGÅRDEN
Brunnskärr
SANDBY
Stackhällsmossen
16.7
LAX

88. Egby 1 — Klass II

Naturtyp: Träd- och buskbärande äng

Vegetationstyper: Rödvenängar och örtrik ängshavretorrängar är vanligt förekommande.

Trädskikt: Ask, ek och björk

Buskskikt: Hassel och en

Täckningsgrad (träd och buskar): 0-25 %

Indikatorarter: Vårbrodd, darrgräs, rödklint, brudbröd, ängsvädd, solvända, vildlin, prästkrage, gullviva, svinrot, nattviol, ormtunga och höskallra förekommer som hävdindikerande arter i ängen.

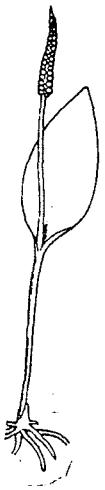
Kulturhistoria: Hamlade träd, stengärdesgård, stensträngssystem

Hävd: Välhävdat 100 %

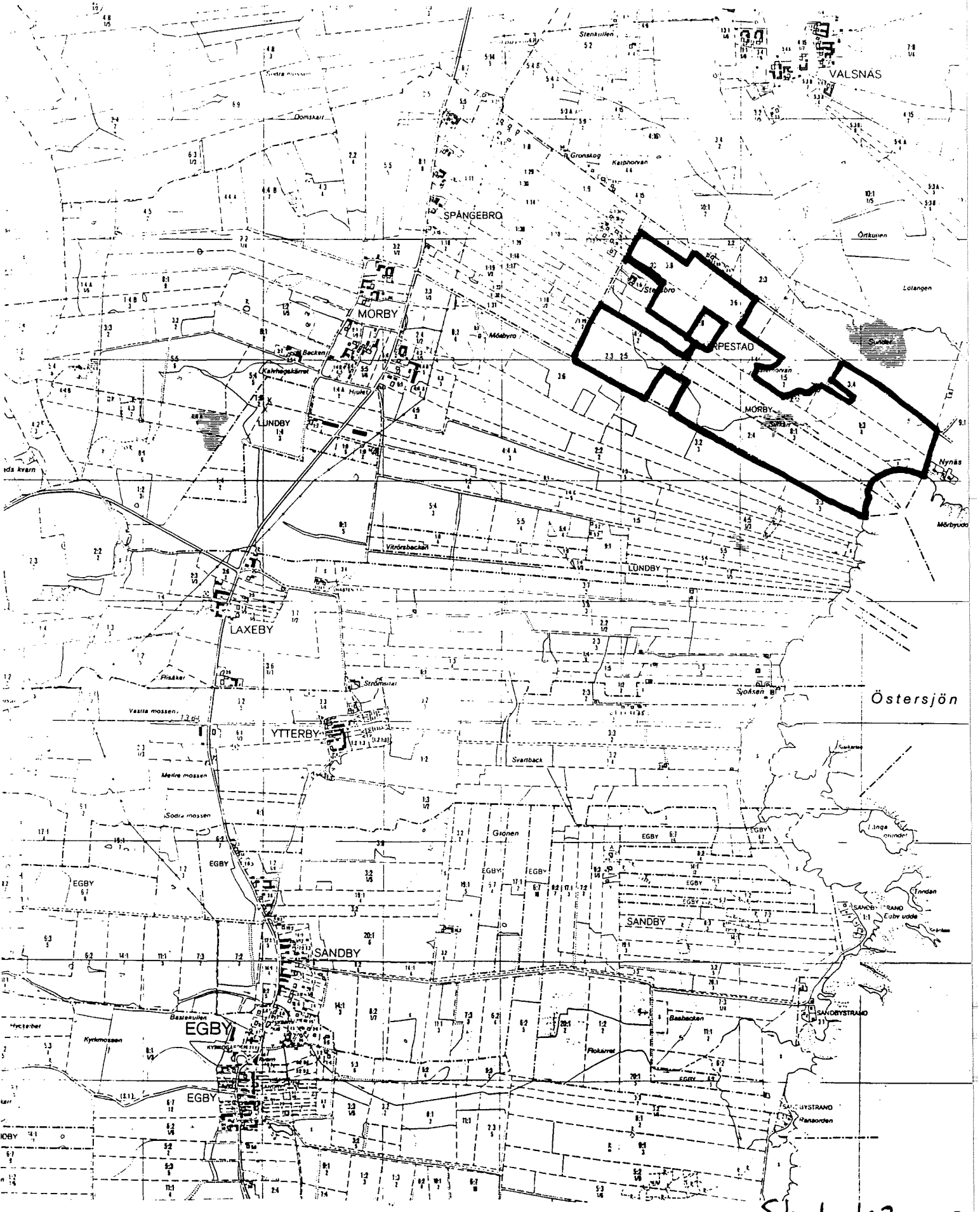
Ingrepp och påverkan: En viss påverkan märks då floran är tämligen trivial i huvudparten av ängen, dock saknas gödselindikerande växter.

Sammanfattande värdetext: En liten äng väster om Egby som saknar den täta gräsvålen som utmärker ängar och hagar som hävdats kontinuerligt under lång tidsperiod. Det märks en viss gödselpåverkan då floran är trivial i vissa delar av ängen.

I den södra delen finns hävdindikerande växter fortfarande såsom ormtunga, höskallra, svinrot och nattviol bl a. Att området fått en så pass hög värdeklass som 2 motiveras framför allt av att slåtter är en allt ovanligare hävdform, men även av de kulturspår som finns i form av hamlade träd och stensträngssystem.

Ormtunga (Ophioglossum vulgatum)
Finner man framför allt i välhävdade kalkfuktängar. Ormtungan är en ormbunksväxt som är omisskännlig med ett enda, tjockt äggrunt blad vid växtens mitt och två sporgömmerader i axlik bildning i toppen.

VALSNÄS
SPÅNGEBRO
MORBY
LUNDBY
LAXEBY
YTTERBY
EGBY
SANDBY
Östersjön
Skala 1:20.000

89. Hjärpestad 2 — Klass III

Naturtyp: Annan öppen utmark

Vegetationstyper: Kalkfuktäng-gräsrik (3)
Tuvtåtelfuktäng (2)
Friskäng (2)
Örtrik torräng (1)
Kalkfuktäng-örtrik (1)

Trädskikt: Björk och tall

Buskskikt: Enbuskar

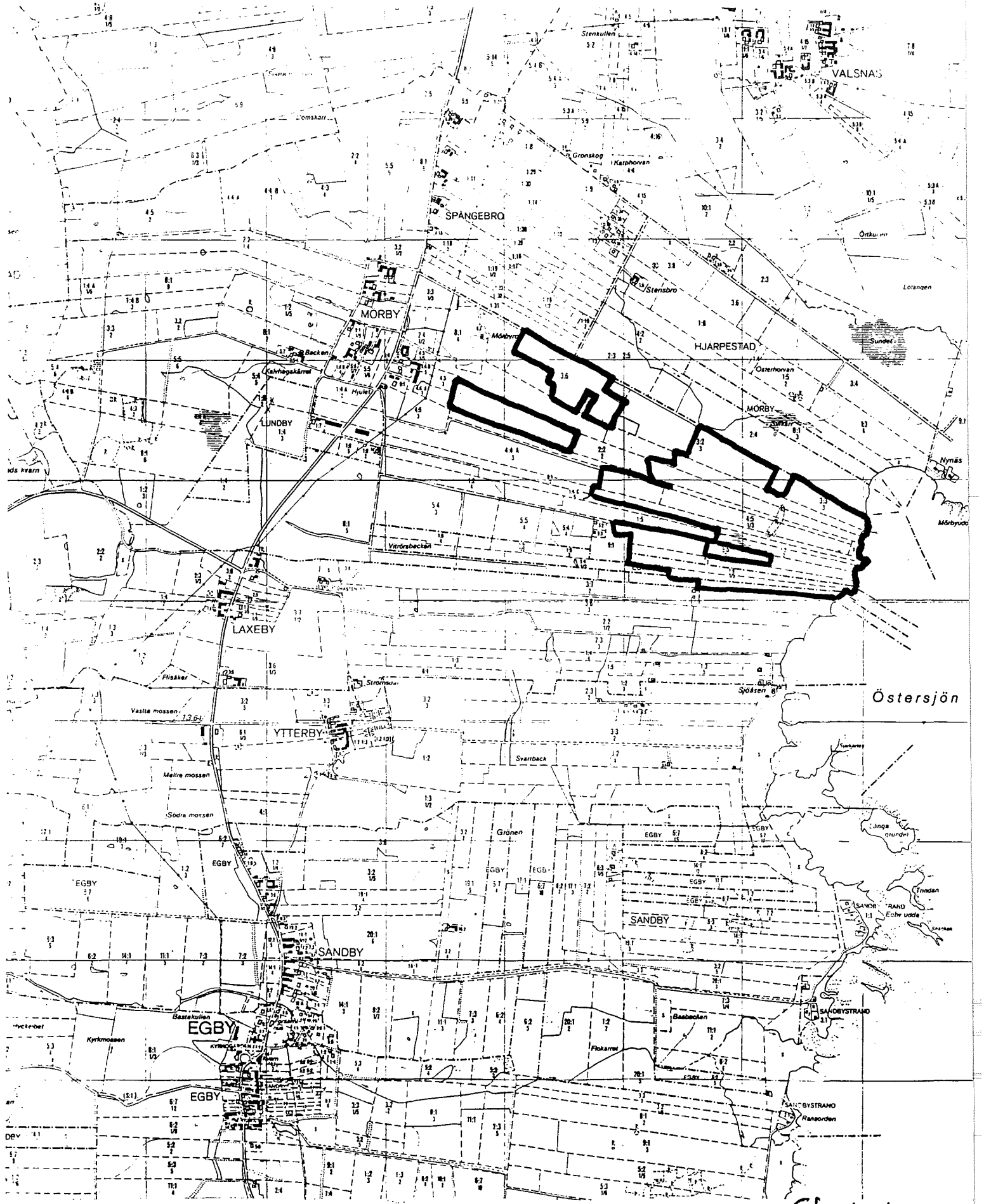
Indikatorarter: Darrgräs, höskallra, rödklint, brudbröd, krissla, ängsvädd, jordtistel, knägräs, vildlin, grönvit nattviol, majviva, gullviva, backruta och backklöver.

Kulturhistoria: Två registrerade fornlämningar finns. Den norra består av en stensättning och den södra av en ansamling av tre stycken stensättningar.

Hävd: Nötbete Välhävdat 25 %
Måttlig hävd 25 %
Svagt hävdat 50 %

Ingrepp och påverkan: Ingen gödslingspåverkan

Sammanfattande värdetext: Sjömarker tillhörande Hjärpestads by av varierande kvalitet. Den södra delen innehåller ganska många ohävdade skiften, medan det i norr finns fina, måttligt betade friskängar och kalkfuktängar. På en del skiften i söder finns en kraftig förnafilt, men kan säkert bli fina vid återupptagen hävd. Ingen påverkan av gödsling har noterats.

VALSNÄS
SPÅNGEBRO
MORBY
HJÄRPESTAD
LUNDBY
LAXEBY
YTTERBY
SANDBY
EGBY
Östersjön
Skala 1:20.000

90. Mörby — Klass II

Naturtyp: Annan öppen utmark

Vegetationstyper: Sammanlagt har endast fyra stycken olika hävdberoende vegetationstyper noterats vid fältinventeringen. Vanligast verkar en artrik typ av friskäng vara. Exempel på friskängarnas artinnehåll är darrgräs, älväxing, ängshavre, kamäxing, rödklöver, getväppling, vildlin, höskallra, svartkämpar, rödklöver, brudsporre och brunört. De övriga vegetationstyperna finns inom begränsade arealer och består av gräsrik kalkfuktäng, örtrik torräng och örtrik kalkfuktäng.

Trädskikt: Enstaka tall finns här och var

Buskskikt: Enbuskar är vanligt förekommande, främst i den norra delen

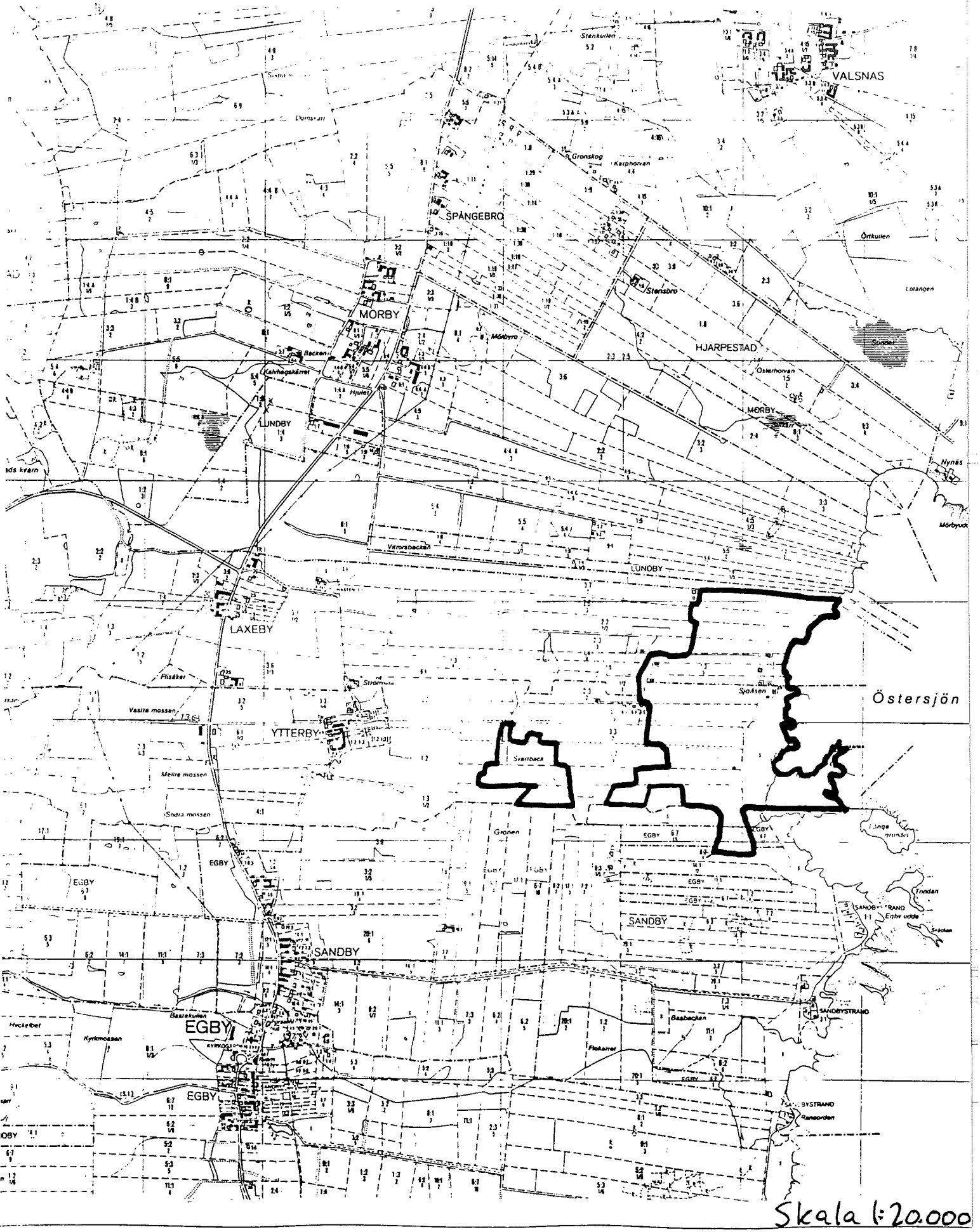
Indikatorarter: Till områdets vanligaste indikatorarter hör darrgräs, jordtistel, brudbröd, vildlin och höskallra. Sammanlagt har femton indikatorarter hittats i området. Bland de mer sparsamt förekommande arterna hör bl a brudsporre, honungsblomster, krissla, ormtunga, rosettjungfrulin, gullviva, ängsvädd och axveronika.

Kulturhistoria: Markerna är som vanligt hägnade med stenmurar. Dessutom finns en registrerad fornlämning. Den består av ett gravfält innehållande en domarring, tre resta stenar och fyra runda stensättningar.

Hävd: Betestrycket varierar ganska mycket inom betesmarkerna. Halva arealen är måttligt beteshävdad och återfinns huvudsakligen i den norra delen. Övriga delar är antingen välhävdad eller svagt hävdad.

Ingrepp och påverkan: Ungefär halva arealen är gödslingspåverkad, varav en del har tydlig påverkan. Det är främst i söder som gödslingspåverkan är synlig.

Sammanfattande värdetext: Kort kustremsa med sjömarker vid Mörby. Sydligaste skiftena välbetade, men tyvärr har nog de flesta varit uppodlade tidigare. Längre norrut finns några mycket fina och artrika skiften med artrika friskängar, örtrika torrängar och kalkfuktäng. Speciellt värdefullt är skiftet 4:5 med sin mycket artrika vegetation.

Skala 1:20.000

91. Ytterby-Laxeby — Klass III

Naturtyp: Annan öppen utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Friskäng (3)
Salttåg-rödsvingel-strandäng (2)
Fårsvingeltorräng (1)
Örtrik torräng (1)
Kalkfuktäng-örtrik (1)
Revigt saltgrässtrandäng (1)
Skonor (1)

Trädskikt: -

Buskskikt: En

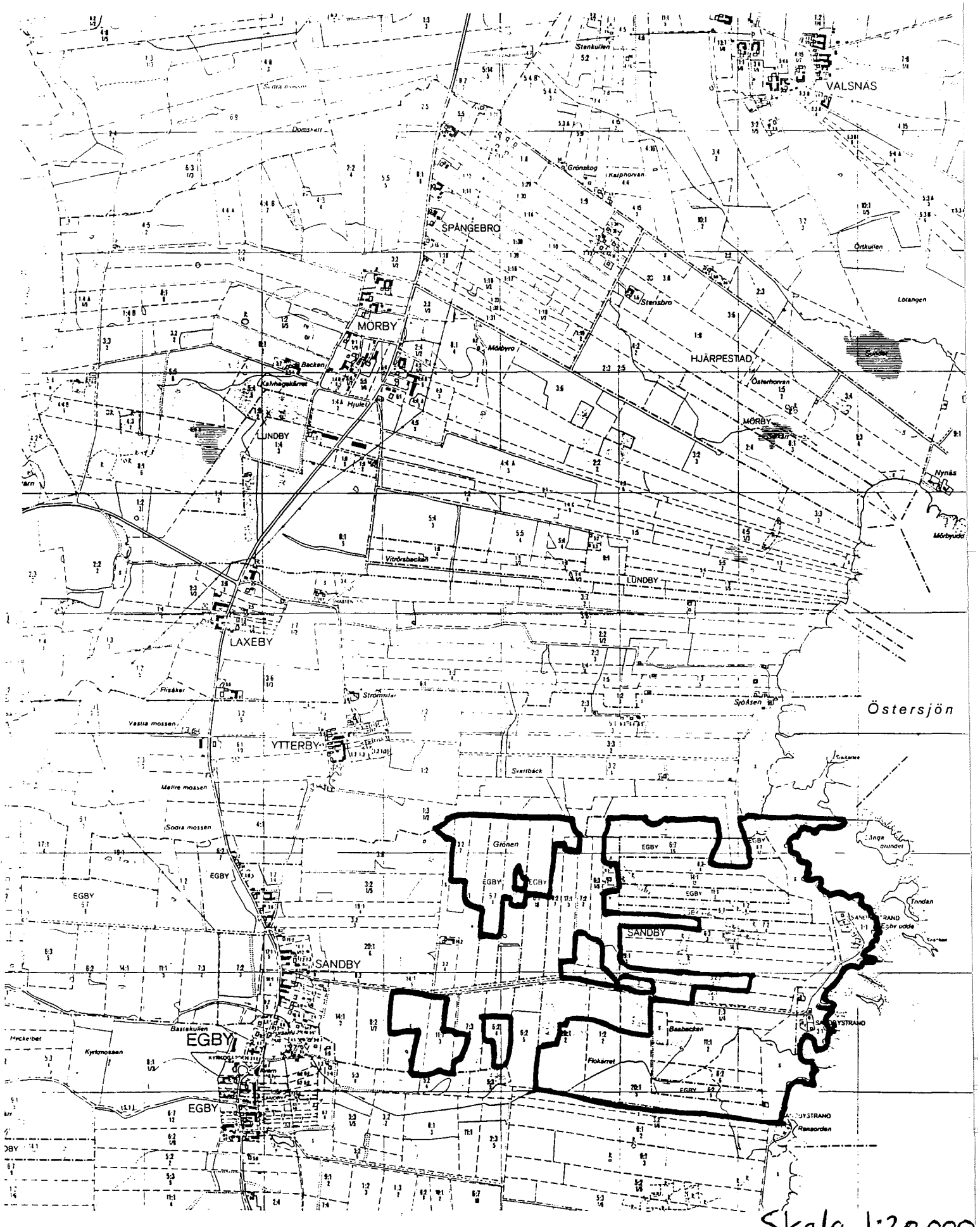
Indikatorarter: Höskallra, salttåg, darrgräs, jordtistel, vildlin, strandskrypa, gulkämpar, saltnarv, rödklint, brudbröd, krissla, ormtunga, majviva, ängsskallra, ängsvädd, axveronika, krypven, trift, höstfibbla, glasört.

Kulturhistoria: Stenmurar

Hävd: Nötbete Välhävdat 50 %
Måttlig hävd 50 %

Ingrepp och påverkan: Svag gödslingspåverkan 25 %
Tydlig gödslingspåverkan 25 %

Sammanfattande värdetext: Strandnära betesmarker tillhörande Ytterby och Laxeby. I södra delen finns mycket välhävdade och välutbildade havsstrandängar med breda övre landsträder. Rikligt med skonor innehållande bl a glasört. Fastmarksdelarna är ofta gödslingspåverkade p g a tidigare uppodling. Några skiften är dock mycket artrika med bl a friskängar och små arealer örtrik kalkfuktäng.

Skala 1:20.000

92. Sandby Klass II

Naturtyp: Annan öppen utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Åtta stycken olika hävdberoende vegetatonstyper har kunnat urskiljas i betesmarkerna vid Sandby. Speciellt vanlig är den gräsrika typen av kalkfuktäng. Även den örtrika varianten av kalkfuktäng är rätt vanligt förekommande. Några andra vanliga vegetationstyper är tuvtåtelfuktäng, friskäng och salttåg-rödsvingelstrandäng. Tre övriga vegetationstyper finns inom mycket begränsade arealer. Dessa är örtrik torräng, nedre landstrandvegetation av revigt saltgräs-typ och skonvegetation.

Trädskikt: Träd saknas helt

Buskskikt: Här och var i markerna finns några enbuskar

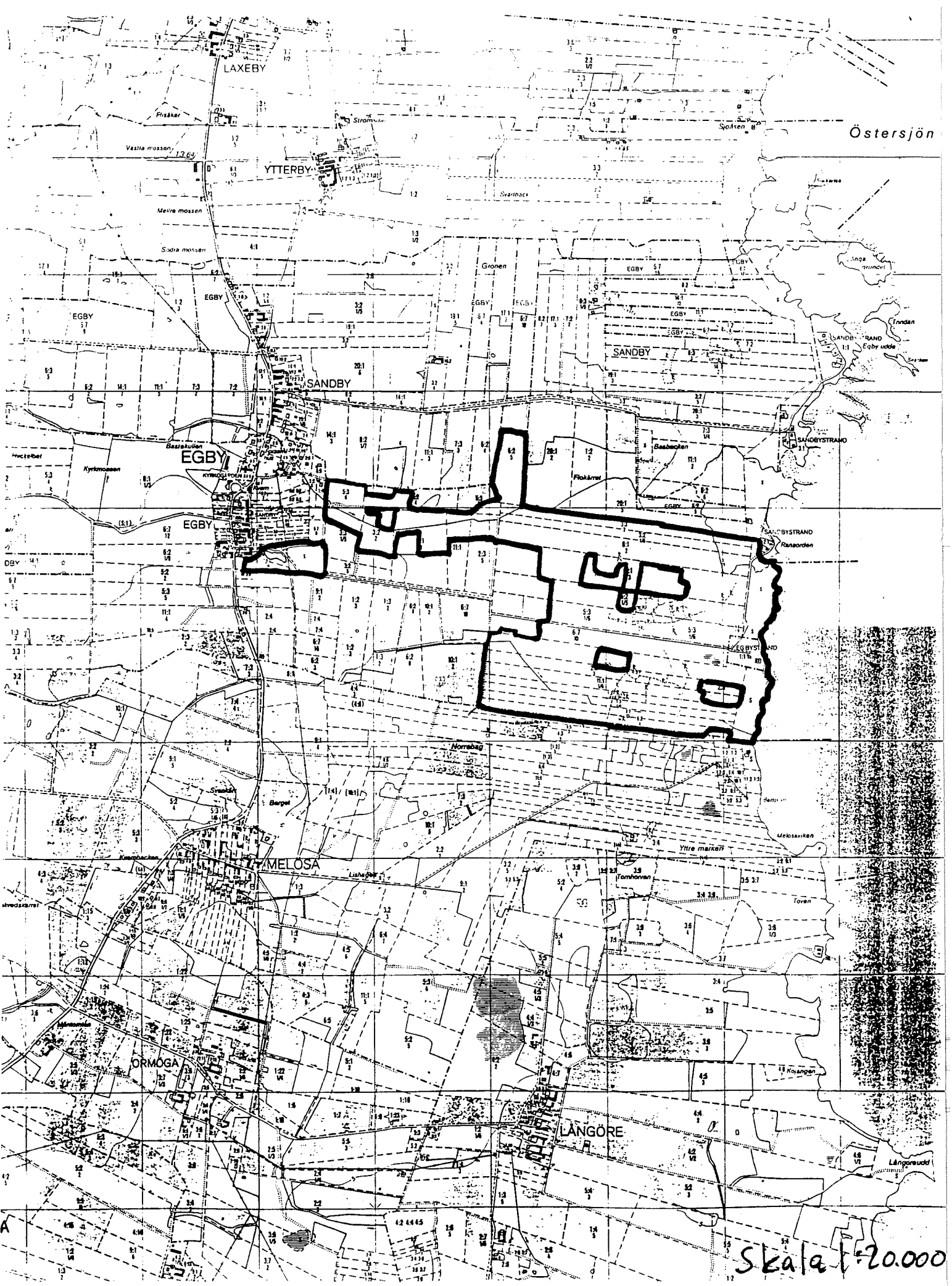
Indikatorarter: Ett drygt tjugofemtal indikatorarter har hittats i betesmarkerna. Endast tre av dessa förekommer rikligt. Dessa är darrgräs, höskallra och salttåg. Vanliga indikatorarter i betesmarkerna är rödklint, jordtistel, krissla, vildlin, trift, strandkrypa, gulkämpar och saltnarv. Alla övriga indikatorarter finns endast i enstaka exemplar eller inom en mycket begränsad areal. Bland arterna som växer på fastmarkerna märks bl a ljung, brudbröd, brudsporre, honungsblomster, slåtterblomma, majviva och svinrot. På havsstrandängarna hittar man bl a rödsäv, glasört, blåsklöver och havssälting.

Kulturhistoria: I markerna finns två registrerade fornlämningar. Den ena ligger i den norra delen och består av ett stensträngssystem inklusive två husgrunder. Det andra fornminnet utgörs av två stensättningar.

Hävd: Huvuddelen av markerna är måttligt beteshävdade. Övriga delar kännetecknas antingen av mycket välbetade förhållanden eller svagt betade marker.

Ingrepp och påverkan: Flertalet skiften är helt opåverkade av olika former av negativ påverkan eller ingrepp. I något skifte kan viss gödslingspåverkan spåras, vilken troligen härrör från tidigare uppodling.

Sammanfattande värdetext: Mycket variationsrika sjömarker tillhörande Sandby, bestående av både öppna utmarker och havsstrandängar. Utmarksdelen domineras av kalkfuktängar, främst den gräsrika typen. Havsstrandängarna är ovanligt breda och välbetade. Övre landstrandsvegetation dominerar.

LAXEBY
YTTERBY
Östersjön
SANDBY
EGBY
SANDBYSTRAND
MELOSA
ORMOGA
LÅNGÖRE
Skala 1:20.000

93. Egby 2 — Klass II

Naturtyp: Annan öppen utmark

Vegetationstyper: Betesmarkerna vid Egby innehåller både torra, friska och fuktiga ängsmarker. Fem olika vegetationstyper har kunnat urskiljas. Den dominerande vegetationen är kalkfuktängar av gräsrikt slag och friskängar med stort artinnehåll. Fina friskängar finns bl a i skiftet söder om sjögatan. Mindre arealer av örtrik torräng, tuvtåtelfuktäng och örtrik kalkfuktäng finns här och var i markerna.

Trädskikt: Saknas helt

Buskskikt: Uppslag av björk finns i några av de sydligaste skiftena.

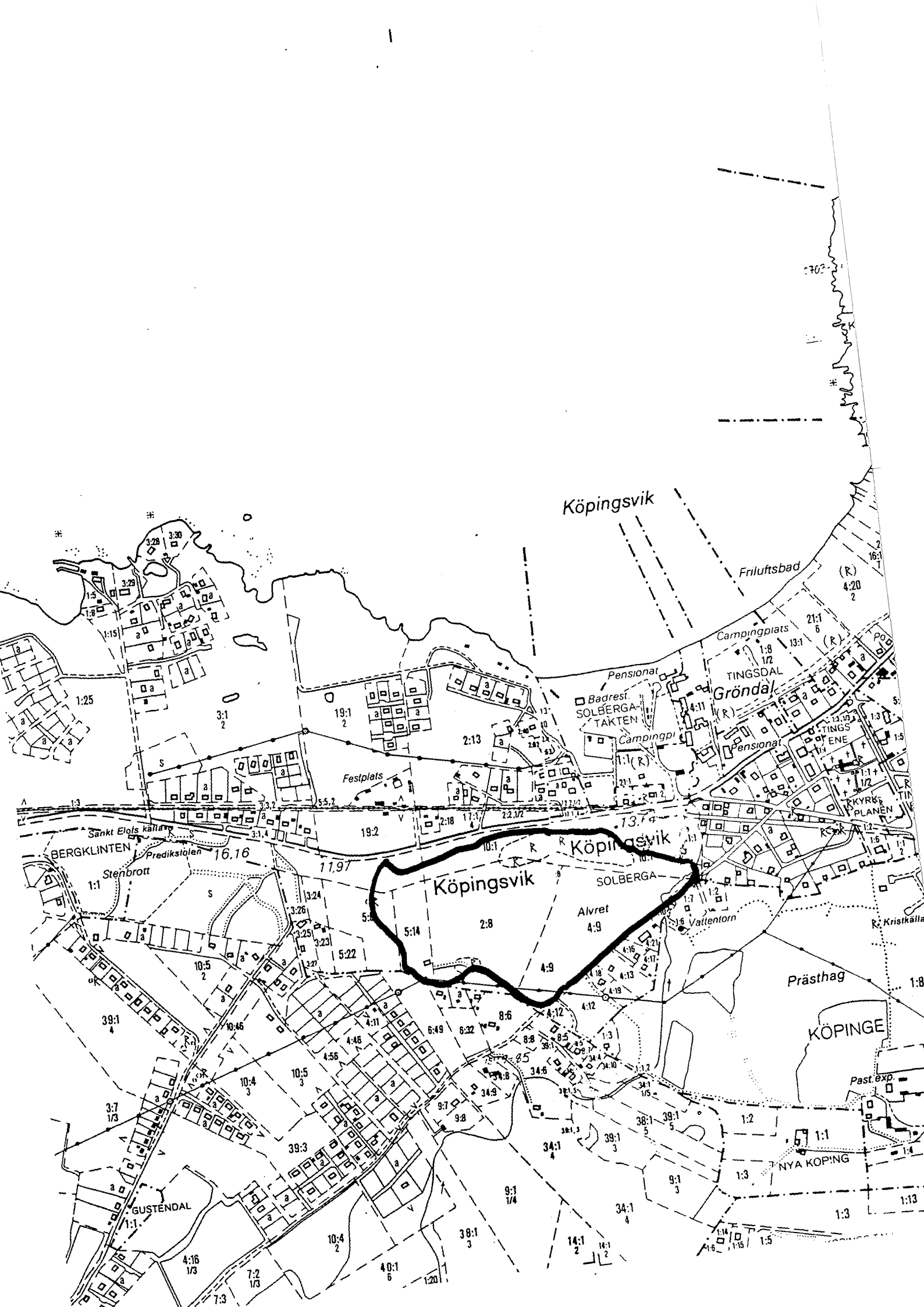
Indikatorarter: Ett tjugotal arter som indikerar lång och oavbruten hävd har hittats vid inventeringen. Ingen art av dessa var riklig-dominant i sin förekomst. Några arter var dock rätt vanliga. Dessa är darrgräs, rödklint, jordtistel, vildlin, gullviva, höskallra och ängsvädd. Till de indikatorarter som hade låg förekomstfrekvens hör bl a kattfot, ögontröst, brudbröd, krissla, slåtterblomma, majviva, svinrot och backklöver.

Kulturhistoria: Åtta stycken registrerade fornlämningar finns i betesmarkerna vid Egby. De allra flesta är antingen husgrunder eller stensättningar. I anslutning till husgrunderna finns ofta också ett system av stensträngar. Förutom dessa fornlämningstyper finns även ett röse och ett flyttblock. Både stensättningar, husgrunder och stensträngar härstammar troligen från järnålderna. Flertalet skiften omges av stenmurar.

Hävd: Betesmarkerna har till en helt dominerande del ett måttligt betestryck.

Ingrepp och påverkan: En mindre del av markerna har spår efter en svag gödslingspåverkan.

Sammanfattande värdetext: Måttligt betade sjömarker med stor areal kalkfuktängar vid Egby. Den gräsrika typen av kalkfuktäng dominerar, men även den örtrika varianten finns representerad. Även ganska rikligt med artrika friskängar. Ganska normalt antal indikatorarter.

Köpingsvik
Friluftsbad
Campingplats
Pensionat
Badrest.
SOLBERGA-TAKTEN
TINGSDAL
Gröndal
Festplats
Sankt Elofs källa
BERGKLINTEN
Prediksstolen
Stenbrott
Köpingsvik
SOLBERGA
Alvret
Vattentorn
Prästhag
KÖPINGE
Past.exp.
NYA KÖPING
GUSTENDAL
16,16
11,97

94. Köpingsvik — Klass II

Naturtyp: Buskrik utmark

Vegetationstyper: Örtrik ängshavretorräng och fårsvingeltorräng är vanligt förekommande. Den södra delen har ett tunnare jordtäcke med alvarhed av fårsvingeltyp. Den västra delen som har ett djupare jordtäcke har en mosaik mellan örtrik ängshavretorräng och kalkfuktäng.

Trädskikt: Tall, ask, björk

Buskskikt: En, ask, nypon, fläder, slån, hagtorn, oxel, rönn

Indikatorarter: Darrgräs, brudbröd och solvända är vanligt förekommande. Vårbrodd, jordtistel, S:t Pers nycklar, Adam & Eva, krutbrännare, ängsnycklar, backnejlika, backsmultron, brudsporre, krissla, tvåblad, ormtunga, bockrot, flentimotej, nattviol, jungfrulin, gullviva, fältsippa, backsmörblomma, höskallra och axveronika växer i enstaka exemplar.

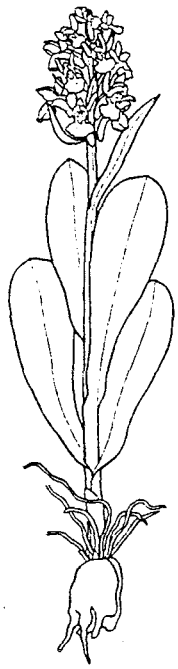
Kulturhistoria: Fornlämningar bestående av gravfält

Hävd: Välhävdat i stort sett hela hagen. Det nordvästra hörnet av hagen är något sämre hävdat och täcks av enbuskar.

Ingrepp och påverkan: Inga synliga ingrepp

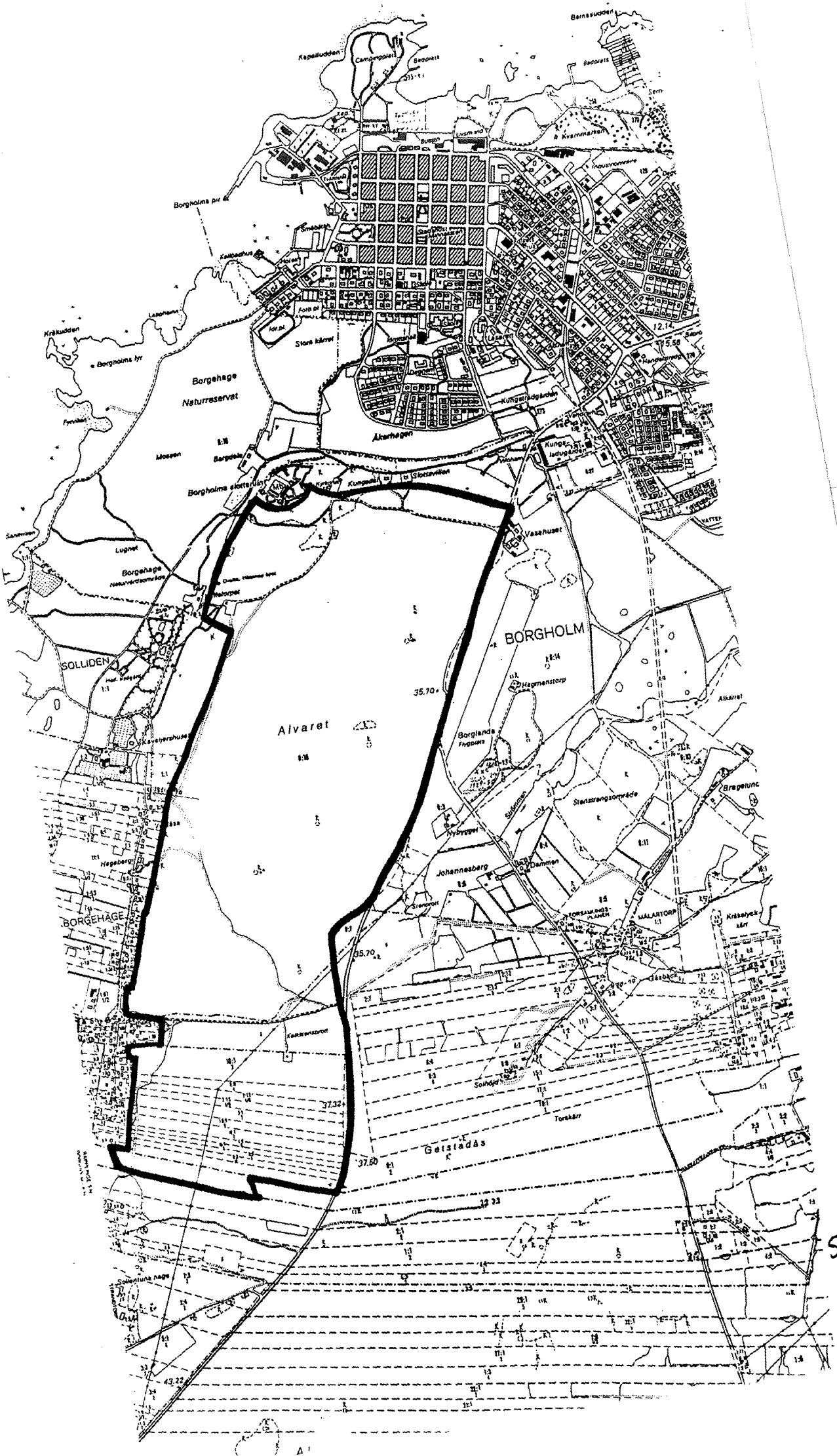
Förslag till åtgärder: Röja upp bland enbuskarna så att en krontäckning på ca 25 % uppnås.

Sammanfattande värdetext: En öppen betesmark där hällen ofta lyser igenom. I den västra delen är jorddjupet något större och bevuxet med en hel del enbuskar. Området har en både art och individrik flora med många hävdindikatorer. Darrgräs, brudbröd och solvända är vanligt förekommande i den öppna betesmarken.
I det mer slutna området i väster dominerar kalkfuktängar med bl a många orkidéer.

Adam och Eva (Dactylorhiza sambucina)
Orkidé som är allmänt förekommande på Öland. De växer ofta i stora bestånd med tämligen jämn fördelning mellan de båda blomfärgerna rött och gult.

Borgehage
Naturreservat
Alvaret
BORGHOLM
SOLLIDEN
BORGEHAGE
Geistadäs
Borgholms slottsruin
Kungsgården
Åkerhagen
Vasahuset
Hagmanstorp
Johannesberg
Stenstrangsområde
Bragetunc
Alkärret
Borgholms hyr
Kapelludden
Barnsludden
Kråkudden
Lugnet
Mossen
Kungsvallen
Slottsvillen
Kvarnmarken
Kungsladugården
Kungsängsvägen
Hospitalsgatan
Kalkbrottsvägen
Kalkugnsvägen
Solbjärg
Torskärr
Gåsbacke
Malartorp
Kalkstensvägen
Solliden
Hagmanstorp
Borgholms hyr
Borgehage
Naturreservat
Alvaret
BORGHOLM
SOLLIDEN
BORGEHAGE
Geistadäs
Åkerhagen
Vasahuset
Johannesberg
Stenstrangsområde
Bragetunc
Alkärret
Kalkstensvägen
Solbjärg
Torskärr
Gåsbacke
Malartorp
35.70
37.32
37.60
43.22

Skala
1:20

95. Slottsalvaret — Klass III

Naturtyp: Alvar

Vegetationstyper: Örtrik ängshavretorräng (3)
Alvarhed av fårsvingeltyp (1)

Trädskikt: Oxel, rönn, ask, tall

Buskskikt: En, nypon, slån, hagtorn

Täckningsgrad (träd och buskar): 0-25 %, 50-75 % i söder

Indikatorarter: Brudbröd, backsmultron, flentimotej, axveronika, vårbrodd, darrgräs, rödklint, solvända, liten blåklocka, jordtistel, knägräs, ögontröst, vildlin, nycklar, bockrot, gullviva, fältsippa och buskviol.

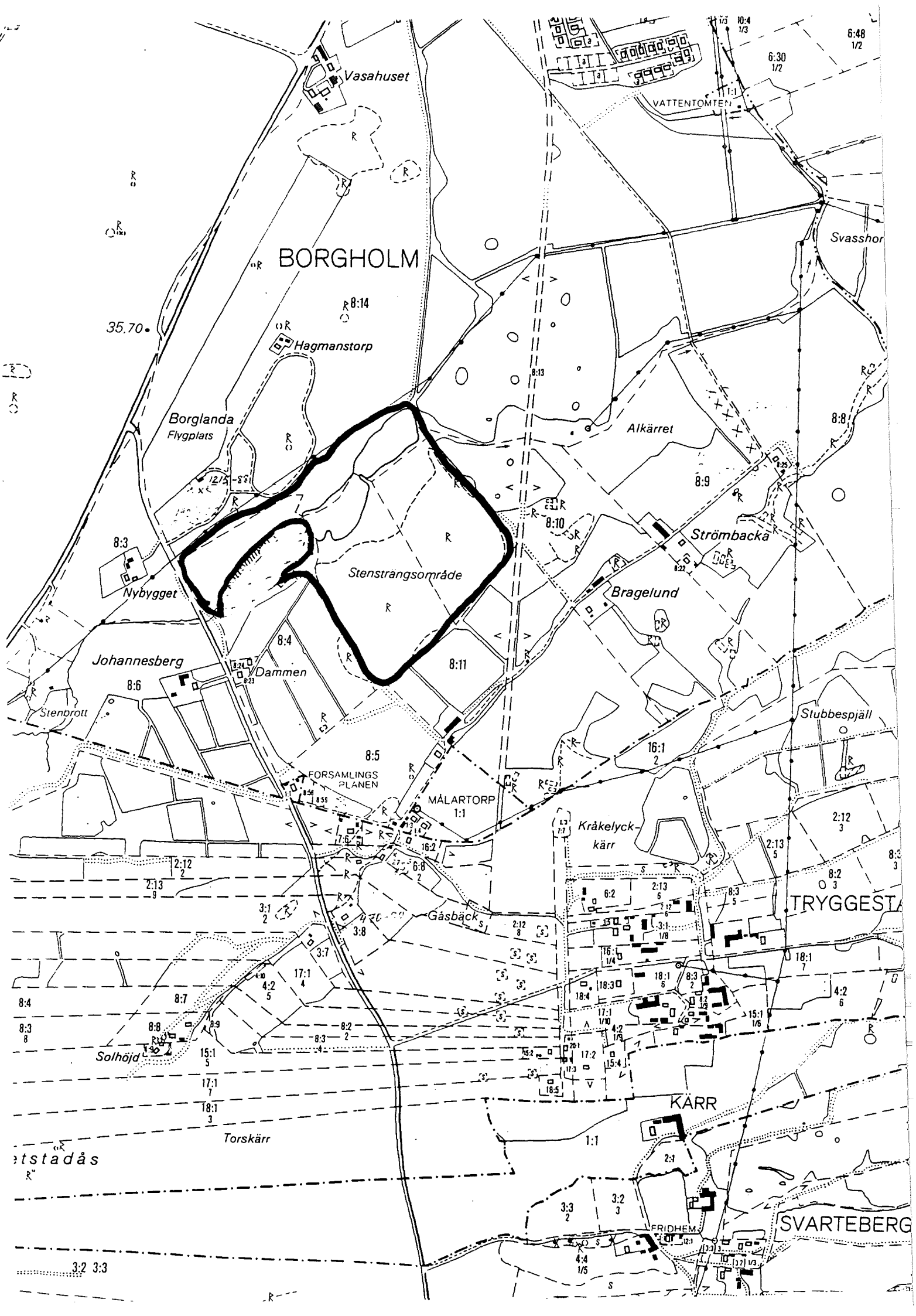
Kulturhistoria: Stengärdesgård (bygräns), flera fornlämningar

Hävd: Nöt (norr) och får (söder)
välhävdat 25 %
måttlig hävd 25 %
svag hävd 25 %
hävd saknas 25 %

Ingrepp och påverkan: Inga funna tecken på påverkan.

Förslag till åtgärder: Enbuskröjning i södra delen.

Sammanfattande värdetext: Något ensartad alvarmark strax söder om Borgholm. Vegetationen är nästan uteslutande en örtrik ängshavretorräng. Ett litet bälte alvarhed av fårsvingelalvartyp finns i nordväst. Inslag av karstvegetation i form av grusslok, getrams, bergsskrabba, tulkört och buskviol ger variation åt ängshavretorrängen i enbevuxna, något kuperade områden i söder. Busktätheten ökar successivt åt söder. Längst i norr, i slottsruinens närmaste omgivning, är det närmast buskfritt och vegetationen är mycket välbetad.

Vasahuset
BORGHOLM
8:14
35.70
Hagmanstorp
Borglanda
Flygplats
8:3
Nybygget
Stenstrangsområde
8:4
Johannesberg
Dammen
8:6
Stenbrott
8:5
FORSAMLINGS
PLANEN
MÅLARTORP
1:1
8:11
8:10
8:9
Alkärret
8:8
Strömbacka
Bragelund
Svasshor
VATTENTOMTEN
6:48
1/2
6:30
1/2
Stubbespjäll
16:1
2
Kråkelyck-
kärr
2:12
3
2:13
5
TRYGGESTA
Gåsbäck
3:8
3:7
17:1
4
4:2
5
8:7
8:4
8:3
8
8:2
Solhöjd
15:1
5
17:1
7
18:1
3
Torskärr
KÄRR
1:1
2:1
3:2
3
3:3
2
FRIDHEM
SVARTEBERG
4:4
1/5
3:2 3:3

96. Johannesberg — Klass III

Naturtyp: Öppen hagmark

Vegetationstyper: Rödvenäng (3)
Tuvtåtelfuktäng (1)

Buskskikt: En, nypon, slån, oxel, hagtorn

Täckningsgrad (träd och buskar): 0-25 %

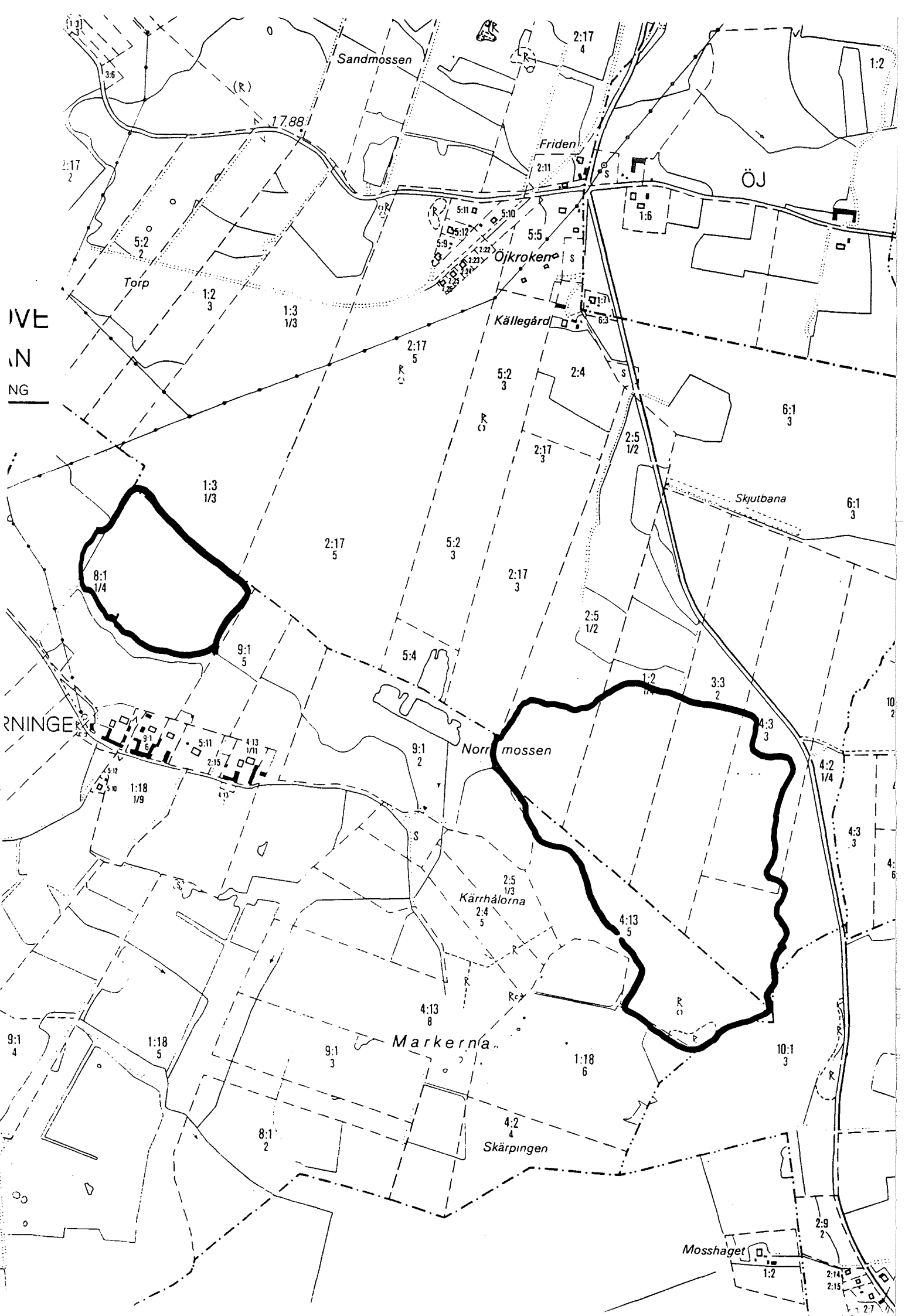
Indikatorarter: Darrgräs, stor och liten blåklocka, brudbröd, solvända, prästkrage, vildlin, gullviva, fältsippa, backklöver, axveronika.

Kulturhistoria: Stensträngssystem, stengärdesgård

Hävd: Välhävdat 100 %

Ingrepp och påverkan: En svag gödselpåverkan

Sammanfattande värdetext: En kuperad hage strax sydost om Borglanda flygplats. Området som i stort saknar träd och buskskikt är svagt gödselpåverkat. Trots det återfinns ganska många hävdindikatorer i den välhävdade hagen. Den sydvästra delen sluttar mot ett ohävdat våtmarksparti som ligger centralt i hagen. Den östra delen är av kulturhistoriskt intresse med sitt stensträngssystem.

Sandmossen
1788
Friden
ÖJ
Öjkroken
Källegård
Torp
Skjutbana
Norrmossen
Kärrhålorna
Markerna
Skärpingen
Mosshaget
RNINGE
NG

97. Öjmosse — Klass II

Naturtyp: Öppen hagmark,
annan träd- och buskbärande hagmark

Vegetationstyper: Kalkfuktängar är vanligt förekommande i de östra partierna av mossen, de västra delarna består av sämre hävdade tuvtåtelfuktängar. På fastmarkspartierna dominerar fårsvingeltorrängar med inslag av örtrika ängshavretorrängar.

Trädskikt: Tallen är det vanligaste trädslaget men björk och gran är också vanliga. Apel och oxel förekommer i enstaka exemplar.

Täckningsgrad: (träd och buskar) Cirka 25 %

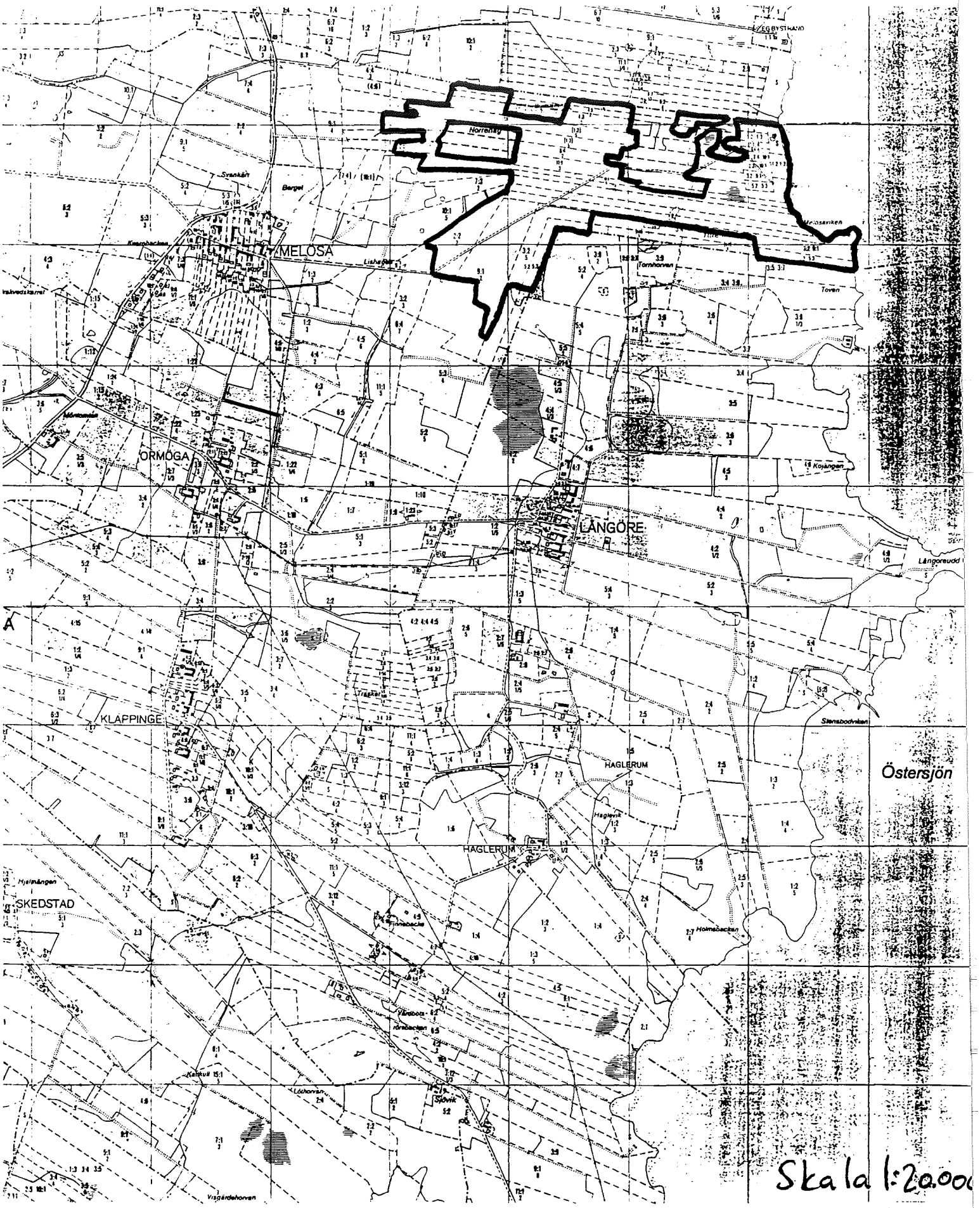
Indikatorarter: Darrgräs, stor blåklocka, rödklint, jordtistel, brudbröd, honungsblomster, krissla, prästkrage, slåtterblomma, majviva, gullviva, höskallra, skogsklöver, flugblomster, krutbrännare, ängsnycklar, nattviol, Johannesnycklar förekommer i enstaka exemplar.

Kulturhistoria: Fornlämningar och stengärdesgårdar

Hävd: Stor del av Öjmosse är i dagsläget ohävdad. Den hävdade delen är dock välhävdad.

Förslag till åtgärder: Påbörja bete i de centrala ohävdade partierna.

Sammanfattande värdetext: Öjmosse är ett forntida sjöbäcken som avsnörts från havet och dämts upp av strandvallen från ancylushavet (ett tidigare Östersjöstadie). De centrala delarna består av ohävdade agbestånd och högörtfuktängar. Den östra delen utgörs av välhävdade kalkfuktängar med stor artrikedom, speciellt en mängd orkidéer, varav den hävdkrävande honungsblomster särskilt bör ommämnas. På fastmarken dominerar enbuskar som ställvis står alldeles för tätt och är i behov av uppröjning.

MELÖSA
ORMÖGA
LÅNGÖRE
KLAPPINGE
SKEDSTAD
HAGLERUM
HAGLERUM
Östersjön
Norrvång
Svanåsen
Bergal
Tornhorven
Toven
Kojangen
Långereudd
Stensbodviken
Holmabacken
Skala 1:20.000

98. Melösa — Klass II

Naturtyp: Annan öppen utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Betesmarkerna i Melösas sjömarker domineras av kalkfuktängar. Den gräsrika typen är den absolut vanligaste, men på välbetade skiften hittar man även den lite artrikare typen med bl a majviva, slåtterblomma och honungsblomster. Två andra vanliga vegetationstyper är örtrik torräng och friskängar av ett artrikt slag. Torrängarna hittar man främst i områdets östra del, som främst innehåller grusiga jordar. Till de mindre vanliga vegetationstyperna hör fårsvingeltorräng, salttåg-rödsvingel-strandäng, revigt saltgräs-strandäng och skonor.

Trädskikt: Enstaka tallar finns i anslutning till de planterade talldungarna.

Buskskikt: Enstaka enbuskar finns i flertalet skiften. Ibland även någon hagtornsbuske.

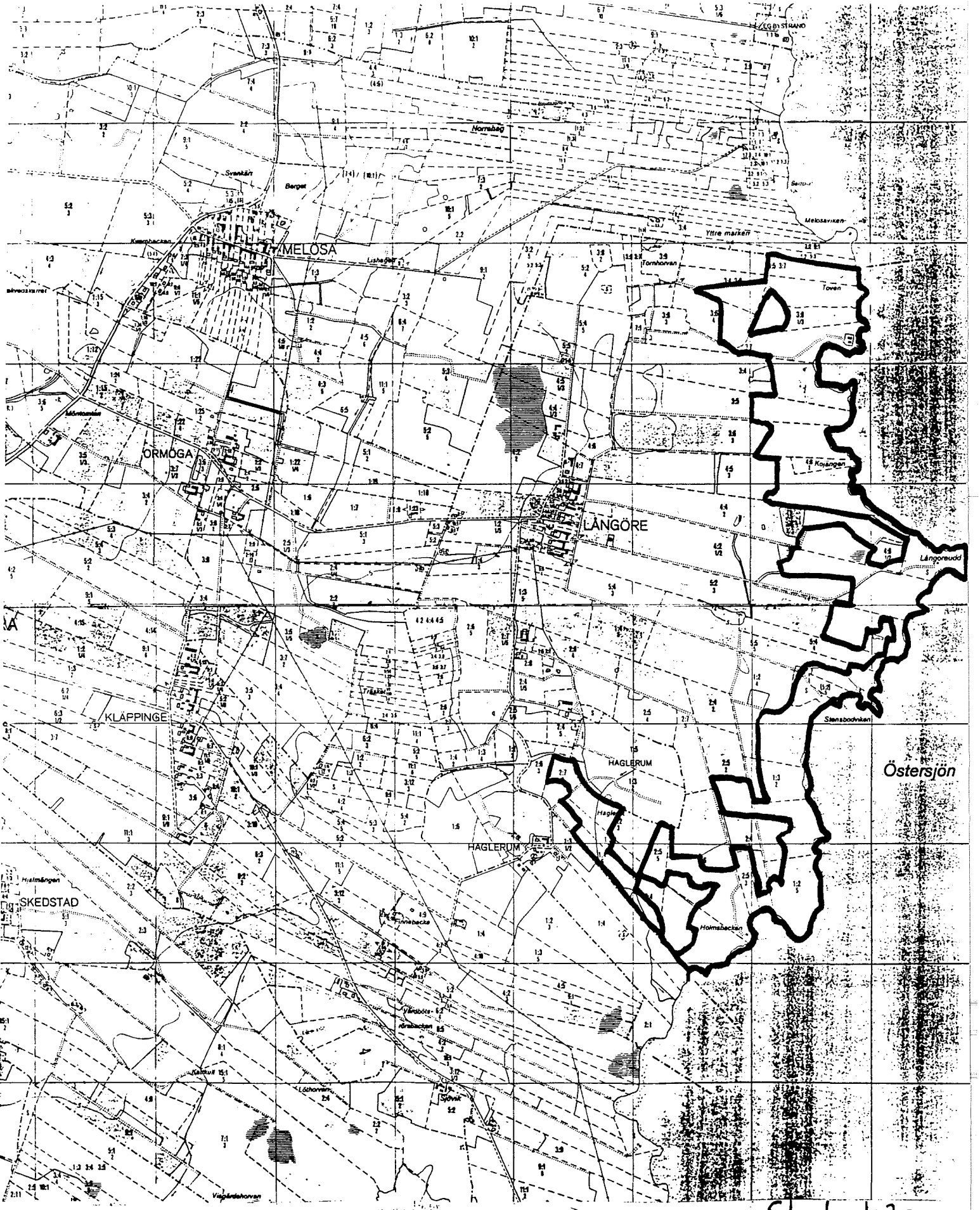
Indikatorarter: Till områdets vanligaste indikatorarter hör darrgräs, vårbrodd, rödklint, jordtistel, krissla, vildlin, gullviva, höskallra, ängsvädd, strandkrypa och salttåg. Endast darrgräset förekommer dock i rikliga mängder. De andra arterna är vanligt förekommande. Ungefär hälften av det totala antalet indikatorarter återfanns endast i litet antal. Flera av dessa är slåttergynnade, vilket antyder att delar av markerna tidigare utnyttjats för slåtter. Exempel på sådana arter är ängsskära, svinrot och slåtterblomma. Bland de enstaka förekommande arter märks också bl a brudsporre, honungsblomster, prästkrage, vildlin och majviva.

Kulturhistoria: Tre registrerade fornlämningar finns i betesmarkerna. I södra delen ligger ett gravfält, bestående av fem runda stensättningar. Längre norrut finns också en enskilt liggande stensättning. I den norra delen har man också hittat en älvkvarnsförekomst.

Hävd: Huvuddelen av betesmarkerna har ett bra eller mycket bra betestryck. En mindre del är dock svagt beteshävdad.

Ingrepp och påverkan: Negativa former av ingrepp och påverkan saknas helt.

Sammanfattande värdetext: Fina betesmarker vid Melösa. Främsta värdena ligger i rätt omfattande arealer frisk- och fuktängar i den västra delen. Stora arealer kalkfuktäng och artrik friskäng. Gräsrika kalkfuktängar dominerar, men här finns även den artrika typen. Området har ett hyfsat betestryck.

MELÖSA
ORMÖGA
LÅNGÖRE
KLÄPPINGE
SKEDSTAD
HAGLERUM
HAGLERUM
Östersjön
Långöreudd
Melösaviken
Yttre marken
Fornhorven
Toven
Kosängen
Stensbodviken
Holmsbacken
Hallmossen
Hallmossen
Hallmossen

99. Långöre — Klass III

Naturtyp: Annan öppen utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Fårsvingeltorräng (2)
Örtrik torräng (2)
Revigt saltgrässtrandäng (2)
Tuvtåtelfuktäng (1)
Salttåg-rödsvingelstrandäng (1)

Trädskikt: Hagtorn

Buskskikt: En och hagtorn

Indikatorarter: Saltnarv, darrgräs, rödklint, brudbröd, krypven, trift, strandkrypa, salttåg, gulkämpar, jordtistel, krissla, bockrot, flentimotej, fältsippa, svinrot, backruta, backklöver, axveronika, revigt saltgräs och glasört.

Kulturhistoria: Stenmurar

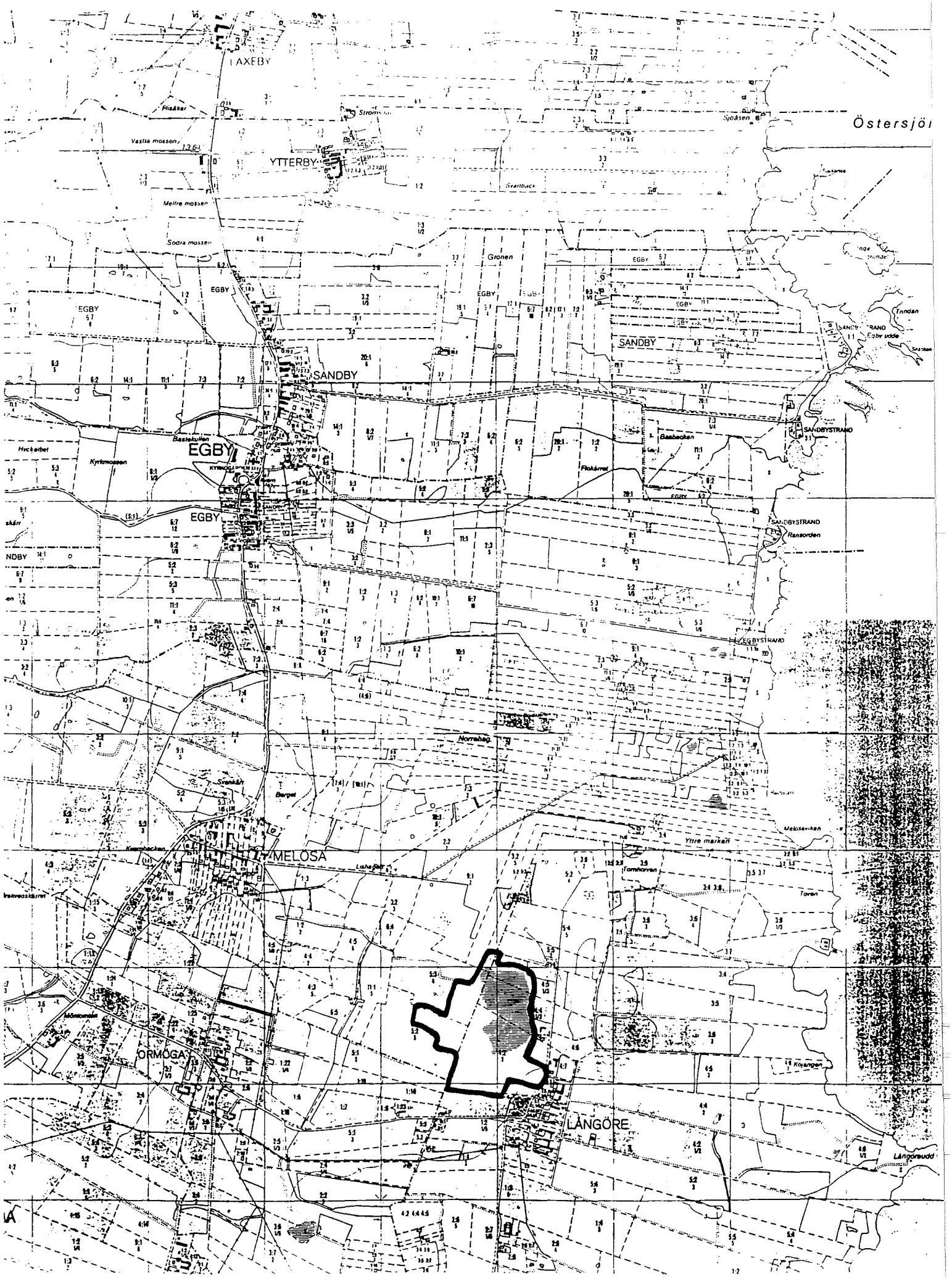
Hävd: Nötbete Måttlig hävd 50 %
Svagt hävdat 50 %

Ingrepp och påverkan: Svag gödslingspåverkan 50 %
Tydlig gödslingspåverkan 25 %

Sammanfattande värdetext: Svaga betesmarker utmed kusten vid Långöre. Stor del har varit upptagen som åker eller gödslats. Främsta värdet ligger i den smala remsan med havsstrandäng, då främst av nedre landstrandsvegetation. Övre landstrandsvegetation av salttåg-rödsvingeltyp finns endast inom en liten areal.

Saltnarv (Spergularia marina)
En ettårig växt som snabbt intar öppna ytor i nedre delen av landstranden. Saltnarvens köttiga, glatta nästan cylindriska blad växer hoptrasslade i en matta.

Skala 1:20.000

100. Långöre-Melösa — Klass III

Naturtyp: Öppen hagmark

Vegetationstyper: Friskäng (3)
Fårsvingeltorräng (2)
Örtrik torräng (1)
Tuvtåtelfuktäng (1)
Kalkfuktäng-örtrik (1)
Våt (1)

Trädskikt: Björk

Buskskikt: En

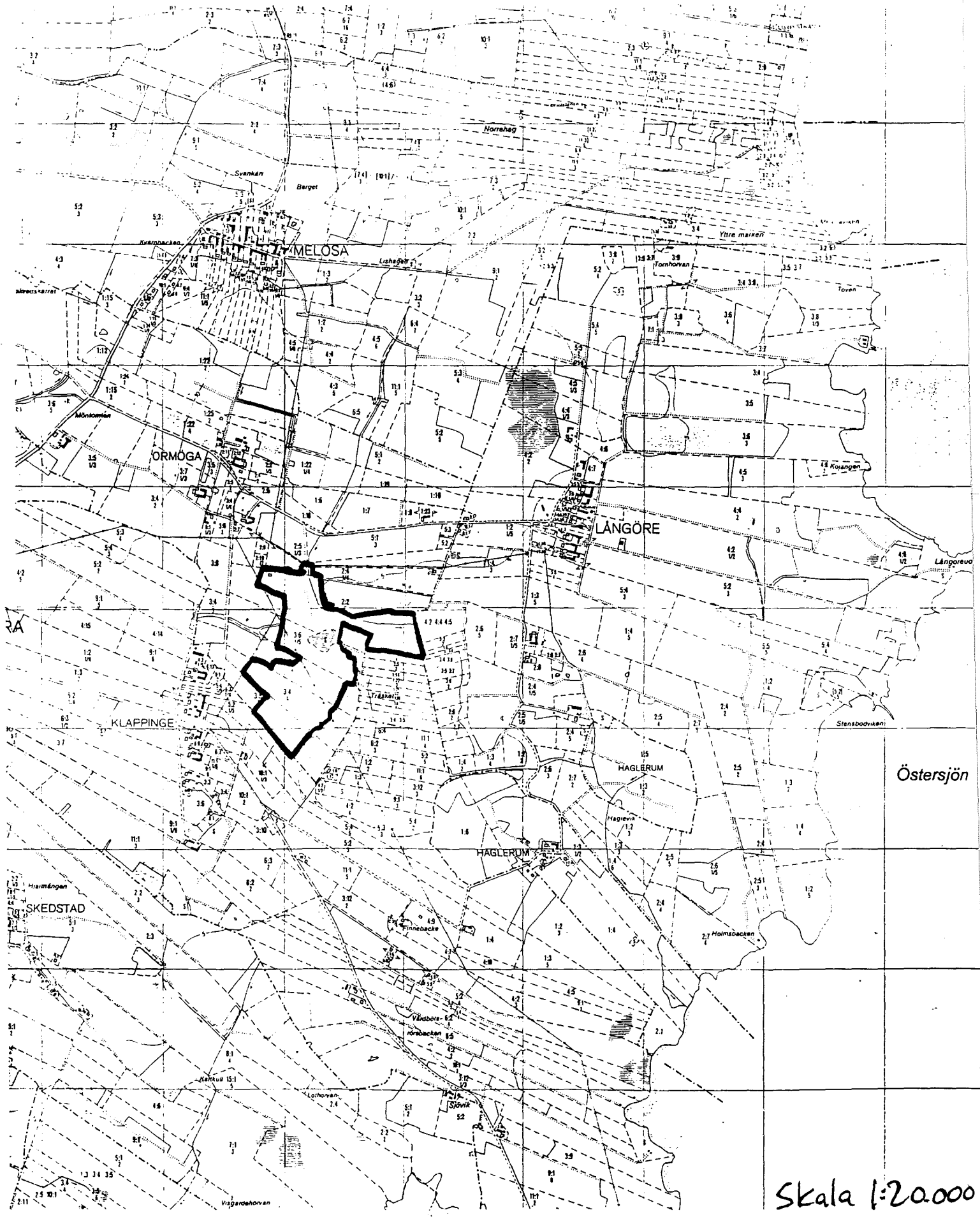
Indikatorarter: Darrgräs, jordtistel, ögontröst, ängsvädd, brudbröd, vildlin, gulkämpar

Kulturhistoria: Stenmurar

Hävd: Nötbete Välhävdat 100 %

Ingrepp och påverkan: Ingen gödslingspåverkan

Sammanfattande värdetext: Tuvig betesmark med glest buskskikt av enbuskar. Något artfattiga friskängar dominerar. Mindre areal av örtrik kalkfuktäng och örtrik torräng. Hagen är välbetad, men innehåller få indikatorarter, vilket kan tyda på viss gödslingspåverkan.

MELÖSA
ORMÖGA
LÅNGÖRE
KLAPPINGE
HAGLERUM
HAGLERUM
SKEDSTAD
Östersjön
Skala 1:20.000

101. Ormöga — Klass III

Naturtyp: Öppen hagmark

Vegetationstyper: Kalkfuktäng-gräsrik (3)
Friskäng (2)
Kalkfuktäng-örtrik (1)

Trädskikt: Björk

Buskskikt: En och lövsly

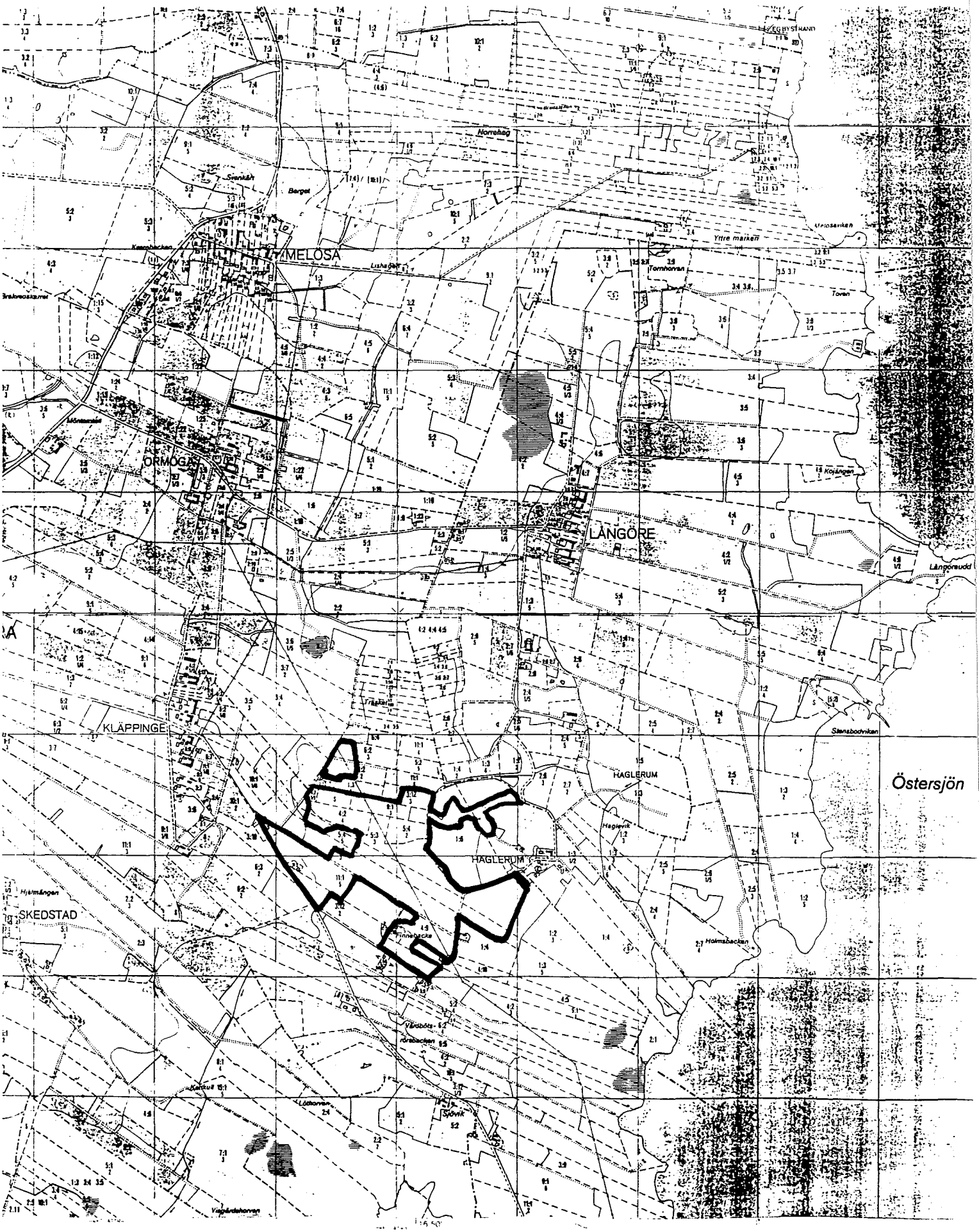
Indikatorarter: Darrgräs, rödklint, jordtistel, krissla, höskallra, liten blåklocka, knägräs, ögontröst, brudsporre, solvända, honungsblomster, vildlin, ormtunga, bockrot, grönvit nattviol, rosettjungfrulin, majviva, svinrot, ängsvädd och axveronika.

Kulturhistoria: Stenmurar

Hävd: Nöt Måttlig hävd 75 %
Svagt hävdat 25 %

Ingrepp och påverkan: Ingen gödslingspåverkan

Sammanfattande värdetext: Svagt sluttande betesmarker vid Ormöga med stor artrikedom. Fuktiga och friska marker dominerar helt. Gräsrika kalkfuktängar är vanligaste vegetationstypen. På mindre arealer finns även örtrika kalkfuktängar och artrika friskängar. Områdets naturvärde skulle kunna förbättras betydligt om hävden intensifierades. Mycket honungsblomster.

Skala 1:20.000

102. Haglerum — Klass III

Naturtyp: Öppen hagmark

Vegetationstyper: Kalkfuktäng-gräsrik (3)
Friskäng (2)
Tuvtåtelfuktäng (2)
Kalkfuktäng-örtrik (1)
Örtrik torräng (1)
Vät (1)

Trädskikt: Tall

Buskskikt: En

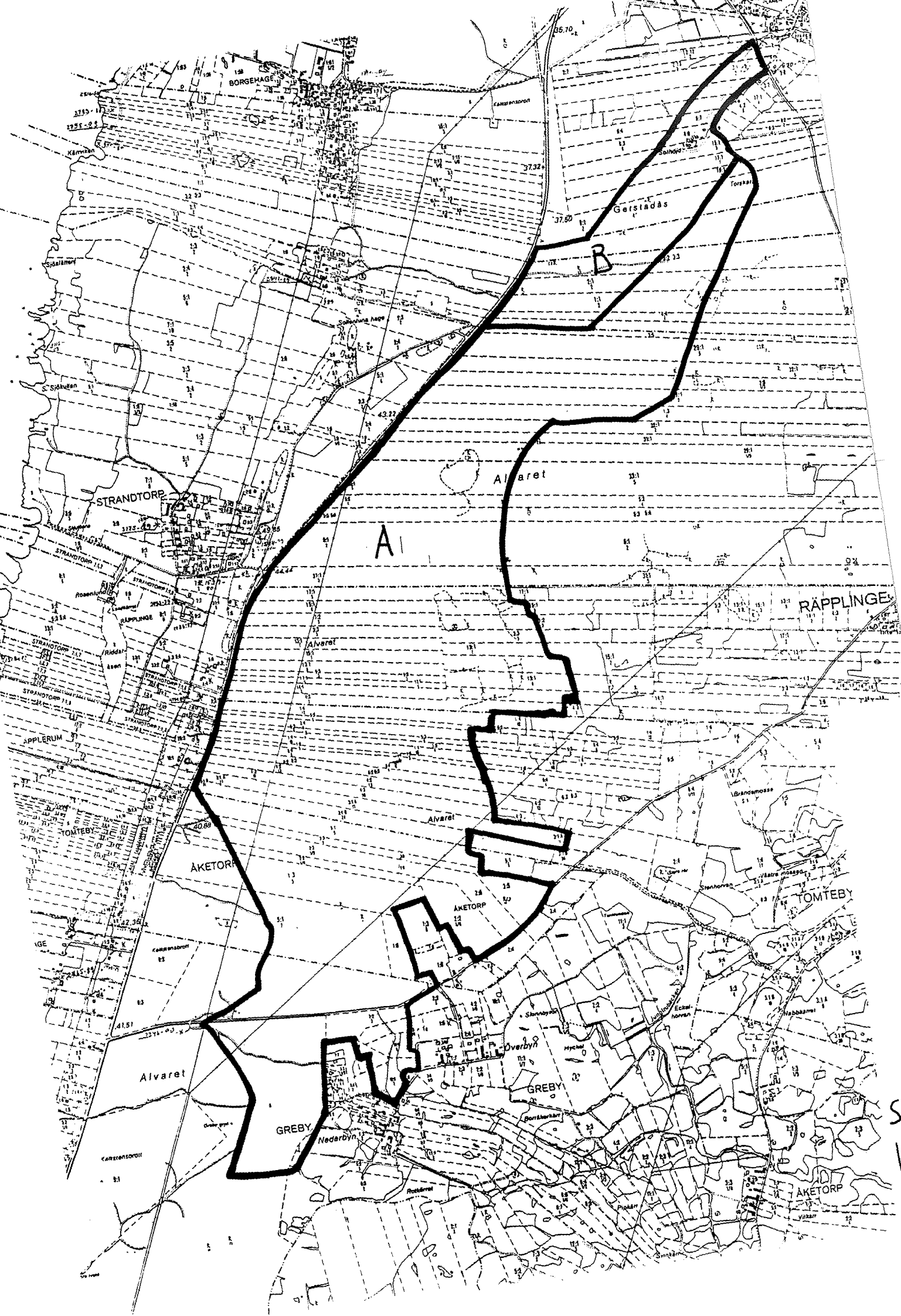
Indikatorarter: Darrgräs, rödklint, jordtistel, ögontröst, krissla, höskallra, ängsvädd, knägräs, brudbröd, brudsporre, honungsblomster, vildlin, bockrot, majviva, svinrot och axveronika.

Kulturhistoria: Stenmurar

Hävd: Nötbete Välhävdat 25 %
Måttlig hävd 50 %
Svagt hävdat 25 %

Ingrepp och påverkan: Ingen gödslingspåverkan

Sammanfattande värdetext: Fuktiga och friska betesmarker till Haglerum. Stor areal kalkfuktäng, framför allt av den gräsrika typen, men även en del lågvuxen, örtrik kalkfuktäng. Relativt stor areal artrik friskäng. Vissa partier verkar något gödslingspåverkade.

BORGEHAGE
Gerstadås
B
A
Alvaret
STRANDTORP
RÄPPLINGE
TOMTEBY
ÅKETORP
GREBY
Nederbyn
Överbyn
Brandsmossa
Sk
1:2

103. Greby-Räpplinge alvar A,B — Klass II

Naturtyp: Alvar (A) och buskrik utmark (B)

Vegetationstyper: Den markanta höjdryggen i norr (Gestadsås, delområde 103:1) är under stark igenväxning men har fortfarande, särskilt på NV-sluttningen, en artrik ängshavretorräng. Den nordligaste delen av själva alvaret (103:2) har längst i norr ett markant inslag av kalkfuktäng. Huvuddelen av alvaret i övrigt delas vegetationsmässigt i en östlig hälft med något tjockare jordlager där torrängar överväger och en västlig hälft med mycket tunna jordlager och dominans av fårsvingelhed. Inslaget av vätar och kalkfuktängar är genomgående mycket litet. Jordlagret är relativt jämn fördelat. Markanta höjdryggar liksom rena hällmarkspartier är ovanliga.

Trädskikt: Träd saknas utom vid foten av Gestadsås.

Buskskikt: En är helt dominerande av de sparsamt förekommande buskarna ute på alvaret. Nedre delarna av Gestadsås är starkt igenvuxen med bl a en, slån, nypon, björkar och enstaka träd (björk, oxel, ask).

Indikatorarter: Påträffade indikatorarter är: vårbrodd, darrgräs, liten blåklocka, rödklint, jordtistel, nycklar (ängs, St. Pers), brudbröd, solvända, fältsippa, slåtterblomma, flentimotej, fältsippa, småfingerört, ängsvädd och axveronika.

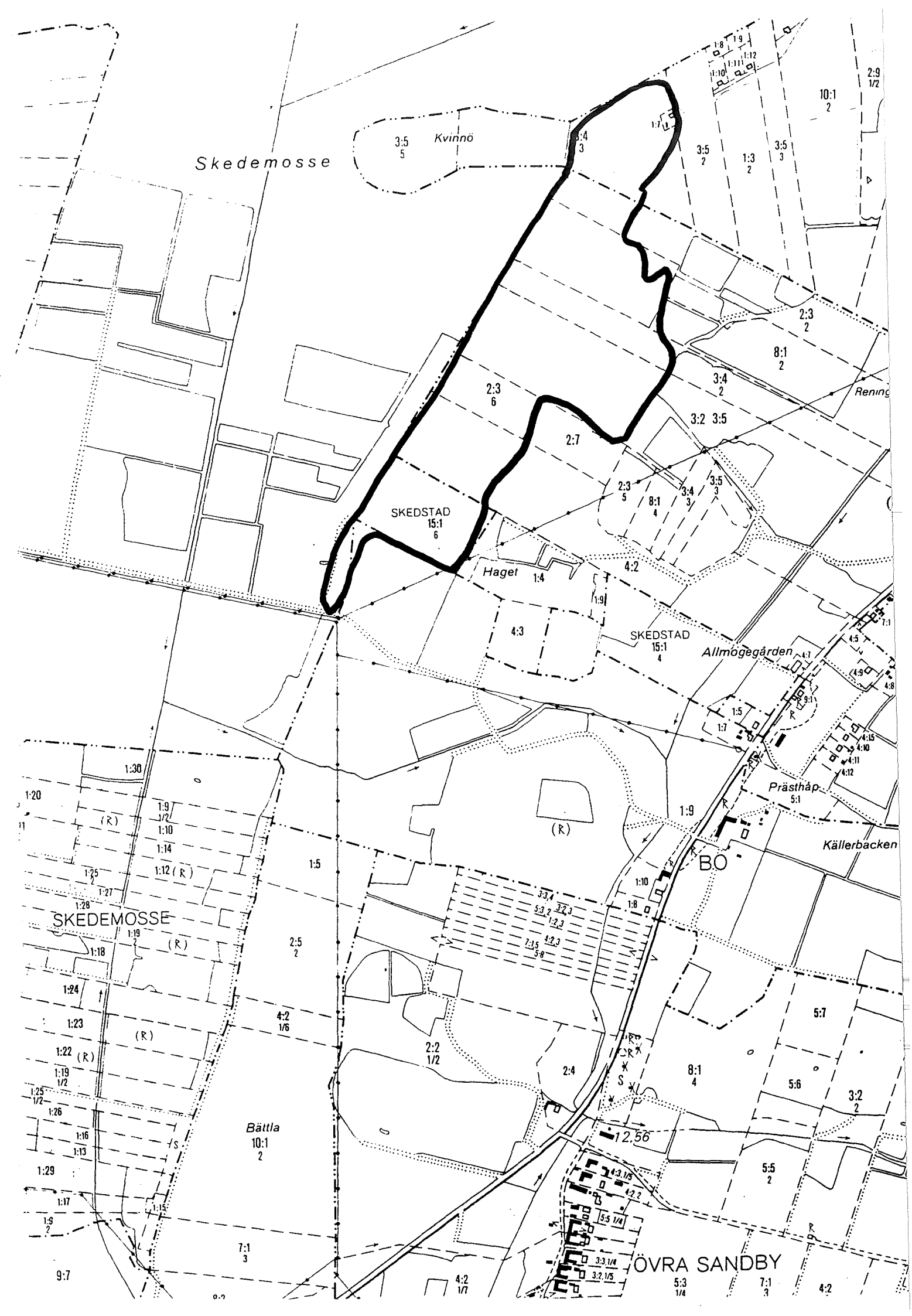
Kulturhistoria: I mellersta, västra delen av alvaret finns ett stort område med stensträngar. Omfattande stensträngssystem finns också i den f d åkermarken utanför alvaret (mot Räpplinge och Svarteberga).

Hävd: Hävden är mycket skiftande på olika delar av alvaret. Större delen av Gestadsås liksom partier av alvaret i söder är utan hävd. Övriga delar betas av nötdjur. På större delen är hävden svag till måttlig. Ett parti i söder på Åketorps marker har god hävd.

Ingrepp och påverkan: Över stora delar av Gestadsås, särskilt på SO-sluttningen samt på delar av Grebys marker i söder är vegetationen starkt förändrad till följd av långvarigt utebliven hävd. De alvarliknande områdena mot Räpplinge-Svarteberga (utanför området) är påverkade av tidigare odling. I SV gränsar området till stentäkter (både pågående och nedlagda). Mindre kraftledningar korsar alvaret på ett par ställen.

Förslag till åtgärder: Ökat betestryck (nöt) över större delen av alvaret. Om den fina torrängsfloran på Gestadsås NV-sluttning ska kunna bevaras är röjningar och återupptaget betesbruk brådskande.

Sammanfattande värdetext: Stort alvarområde med relativt homogen utbildning. I öster dominans av torrängar, i väster och söder av fårsvingelhed. Fortfarande i centrala delar en helt öppen landskapsbild. Gestadsås i norr är en markant höjdrygg som efter restaurering skulle kunna få höga landskapsmässiga och botaniska värden.

Skedemosse
Kvinnö
SKEDSTAD
15:1
6
SKEDSTAD
15:1
4
Haget
Allmogegården
Prästhåp
5:1
Källerbacken
BO
SKEDEMOSSE
Bättla
10:1
2
ÖVRA SANDBY
12.56

104. Gatebo — Klass II

Naturtyp: Annan träd- och buskbärande hagmark

Vegetationstyper: Kalkfuktängar dominerar objektet med inslag av rödvenhed, tuvtåtelfuktäng och ängshavretorräng.

Trädskikt: Tall dominerar trädskiktet, björk, gran och asp utgör övriga inslag.

Buskskikt: En, nypon, hassel

Täckningsgrad (träd och buskar): 25-50 %

Indikatorarter: Solvända, gullviva och axveronika är vanligt förekommande. Darrgräs, betad ljung, liten blåklocka, rödklint, jordtistel, St Pers nycklar, flugblomster, backnejlika, brudbröd, krissla, prästkrage, tvåblad, ormtunga, slåtterblomma, bockrot, nattviol, majviva, fältsippa, höskallra, svinrot, ängsskära, backklöver, axveronika.

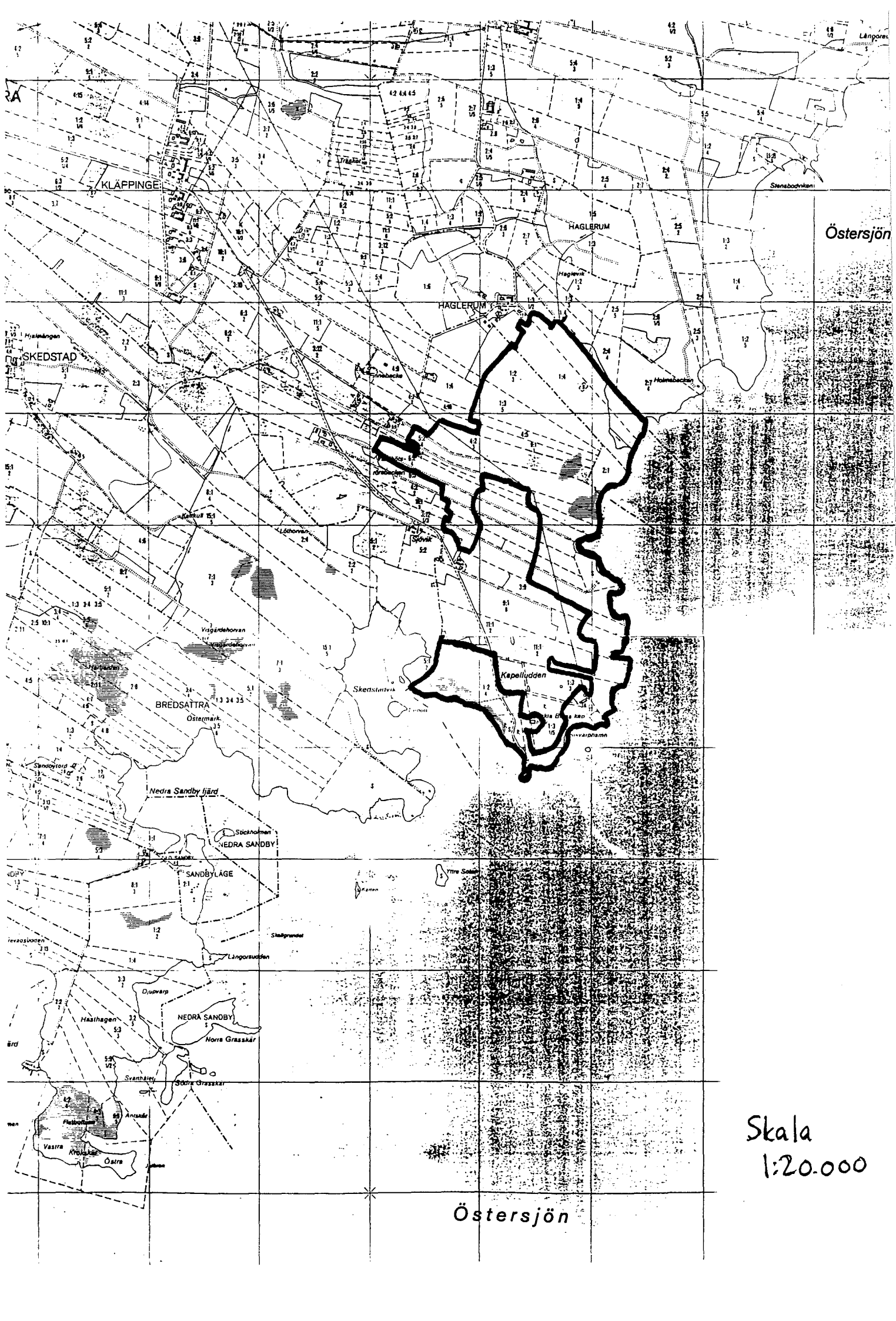
Hävd: Svag hävd 100 %

Ingrepp och påverkan: Inga synliga ingrepp förutom en husbehovstäkt i norra delen av objektet.

Sammanfattande värdetext: En stor betesmark öster om Skedemosse som är svagt hävdad. Trots den dåliga hävden och det allt för täta trädskiktet så hyser framför allt kalkfuktängen många hävdgynnade arter som t ex S:t Pers nycklar, flugblomster, majviva, slåtterblomma och svinrot. På höjdryggen som löper längs med västsidan dominerar ängshavretorrängar med mer torrälskande växter såsom brudbröd, solvända, backnejlika och axveronika.

Flugblomster (Ophrys insectifera)
Orkidé. Växer i fuktig kärr och ängsmark företrädesvis på norra och mellersta Öland. Blommar juni-halva juli.

Skala
1:20.000

105. Kläppinge — Klass II

Naturtyp: Annan öppen hagmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Betesmarkerna vid Kläppinge domineras av gräsrika kalkfuktängar. Kalkfuktängarna återfinns främst i den norra delen av området. Två rätt vanliga vegetationstyper är också artrika friskängar och salttåg-rdösvingelstrandäng. Bredaste strandängsremsan finns längst i söder, men även längs andra skiften finns fina strandängar. Bland övriga vegetationstyper, som endast återfinns inom mindre arealer, märks bl a örtrik torräng, tuvtåtelfuktäng, fårsvingeltorräng, vätartad vegetation och nedre landstrandvegetation av revigt saltgrästyp.

Trädskikt: Från den planterade tallskogen har en del småtallar spritt sig och etablerat sig i betesmarken

Buskskikt: Enstaka enbuskar finns här och var

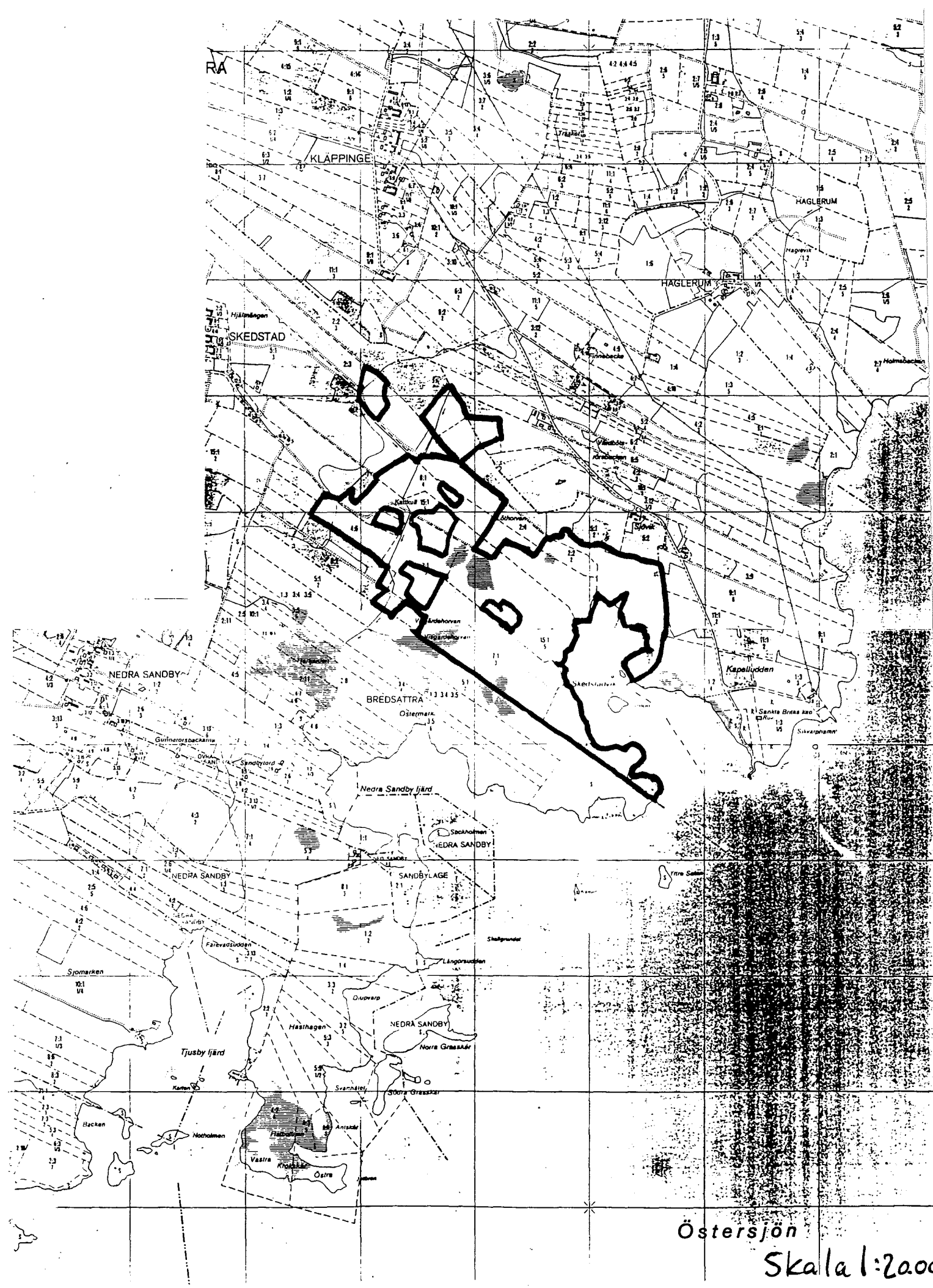
Indikatorarter: Området är rikt på växter som indikerar lång och oavbruten hävd. Darrgräs, krypven och salttåg är mycket rikligt förekommande. Vanliga indikatorväxter är vårbrodd, rödklint, jordtistel, brudbröd, vildlin, höskallra, trift, strandkrypa och gulkämpar. Sammanlagt har tjugofyra arter som indikerar kontinuerlig hävd hittats. Hälften av arterna finns dock endast i enstaka exemplar eller inom ett mycket begränsat område. Till dessa hör bl a kattfot, brudsporre, krissla, nattviol, majviva och fältsippa.

Kulturhistoria: I området finns två kända fornlämningar. S:ta Britas kapell är en ruin från 1200-talet och hamnplatsen Sikavarp var i gamla tider en viktig hamn på östra Öland.

Hävd: Huvuddelen av betesmarkerna har ett måttligt betestryck. En mindre del är dock svagt beteshävdad.

Ingrepp och påverkan: Några skiften, främst i den södra delen, uppvisar tecken på att de påverkats av kvävegödsel.

Sammanfattande värdetext: Fina sjömarker vid Kläppinge. I söder finns breda havsstrandängar. Smal strandängsremsa längs större delen av kustremsan, dock inte alltid beteshävdade. Gräsrika fuktängar dominerar fastmarkerna. Insprängt i dessa finns små arealer friskäng. Området har ett måttligt betestryck. Något svag II:a.

KLÄPPINGE
HAGLERUM
HAGLERUM
SKEDSTAD
NEDRA SANDBY
BREDSATTRA
Kapelludden
Nedra Sandby fjärd
NEDRA SANDBY
SANDBYLAGE
NEDRA SANDBY
Sjomarken
Tjusby fjärd
NEDRA SANDBY
Backen
Notholmen
Västra
Östra
Östersjön
Skala 1:20.000

106. Skedstad 2 — Klass II

Naturtyp: Annan öppen hagmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Betesmarkerna vid Skedstad är mycket variationsrika med ovanligt många vegetationstyper. Ingen av dessa är dock rikligt-dominant förekommande. Vanliga vegetationstyper är örtrik torräng, tuvtåtelfuktäng, högörtfuktäng, gräsrik kalkfuktäng, artrik friskäng och vätvegetation. Några skiften i norr (ex 8:1 och 5:1) innehåller mycket välbetade och breda havsstrandängar. Strandängarna består huvudsakligen av salttåg-rödsvingeltyp och skonor med salttålig vegetation. De övriga vegetationstyperna finns endast inom mindre arealer. Typerna är stagghed och fårsvingeltorräng.

Trädskikt: Enstaka träd av oxel finns i markerna

Buskskikt: En del enbuskvegetation finns i områdets västra delar. Östra delarna har nyligen röjts.

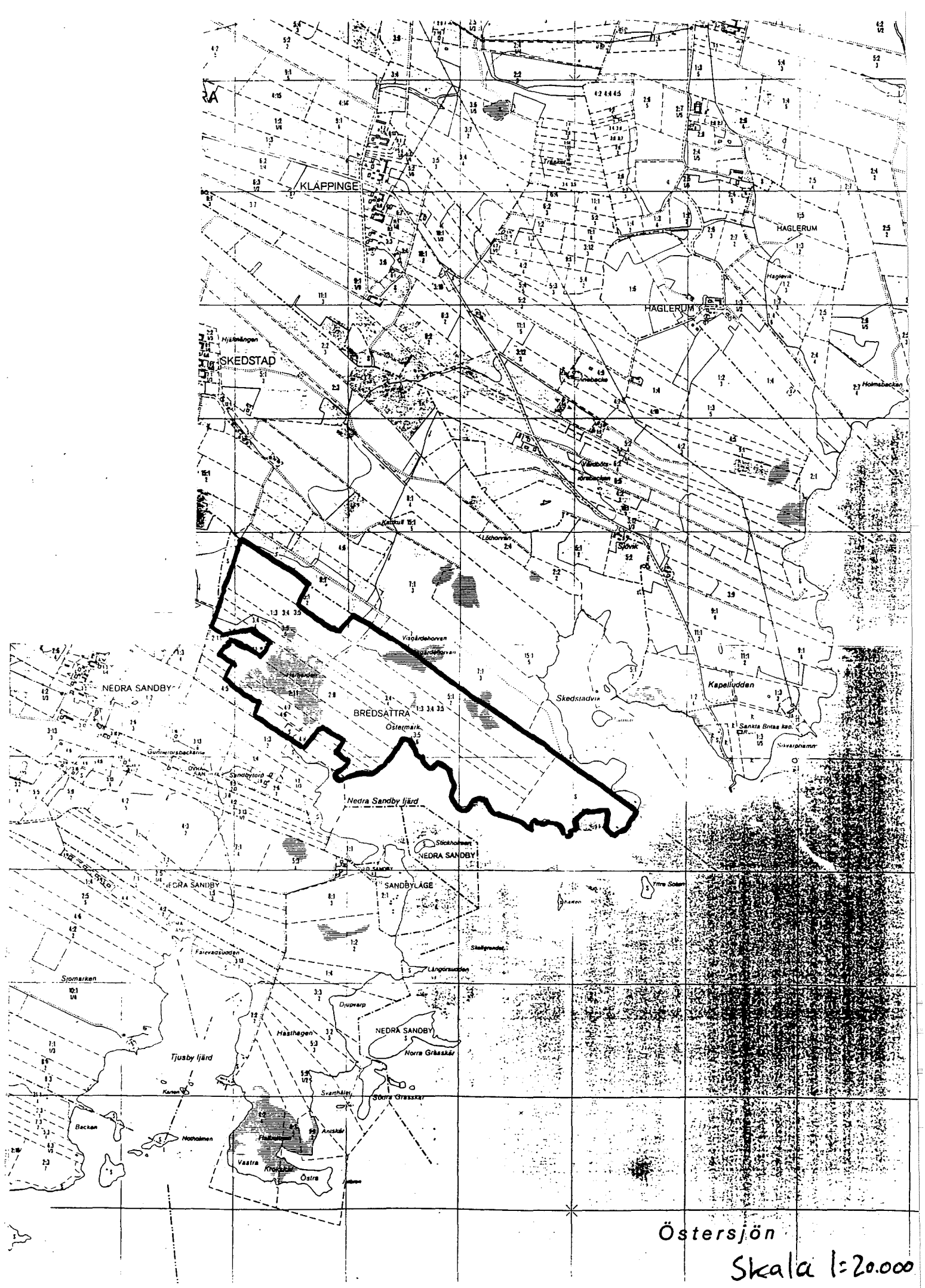
Indikatorarter: Betesmarkerna vid Skedstad har ett stort antal arter som indikerar lång och oavbruten hävd. Några av dessa är rikligt förekommande. Dessa är darrgräs, brudbröd, trift, salttåg och havssälting. Flertalet indikatorarter är dock endast vanligt förekommande. Till de mest intressanta bland dessa hör jordtistel, knägräs, vildlin, höskallra och gulkämpar. Bland indikatorarterna med liten förekomstfrekvens finns bl a krissla, sommarfibbla, stagg, nattviol, ängsvädd och backklöver.

Kulturhistoria: Registrerade fornlämningar finns inte inom området, men som vanligt omges flertalet skiften av stenmurar.

Hävd: Betestrycket varierar ganska mycket. Hälften av arealen är svagt betad idag. Övriga arealena har dock antingen ett måttligt betestryck eller är mycket välbetade.

Ingrepp och påverkan: Cirka en fjärdedel av arealen har en svag gödslingspåverkan. Påverkan härrör troligen från gamla uppodlingar.

Sammanfattande värdetext: Sjömarkerna tillhörande Skedstads by innehåller mycket fint utbildade och välhävdade havsstrandängar. Fastmarkerna är dock svagare hävdade. Den stora arealen friskäng är värd att notera. Mycket av dessa marker har nyligen röjts. I västra delen svagt hävdat eller helt obetat.

Skala 1:20.000

107. Bredsättra — Klass II

Naturtyp: Annan öppen hagmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Örtrika torrängar dominerar fastmarkernas vegetation i Bredsättras sjömarker. Längs stränderna är det dock välsnaggade salttåg-rödsvingelstrandängar som är karakteristiskt. På fastmarkernas något fuktigare delar är den gräsrika kalkfuktängen och artrika friskängar vanliga. Övriga förekommande vegetationstyper är högörtfuktäng, örtrik kalkfuktäng och nedre landstrandvegetation av revigt saltgräs-typ. Dessa tre typer finns enbart inom små arealer. Harfjärden är ett stort strandnära kärr dominerat av blåsäv.

Trädskikt: Enstaka träd av tall, poppel, al och oxel förekommer

Buskskikt: Enbuskar är vanliga, främst i de torrare delarna

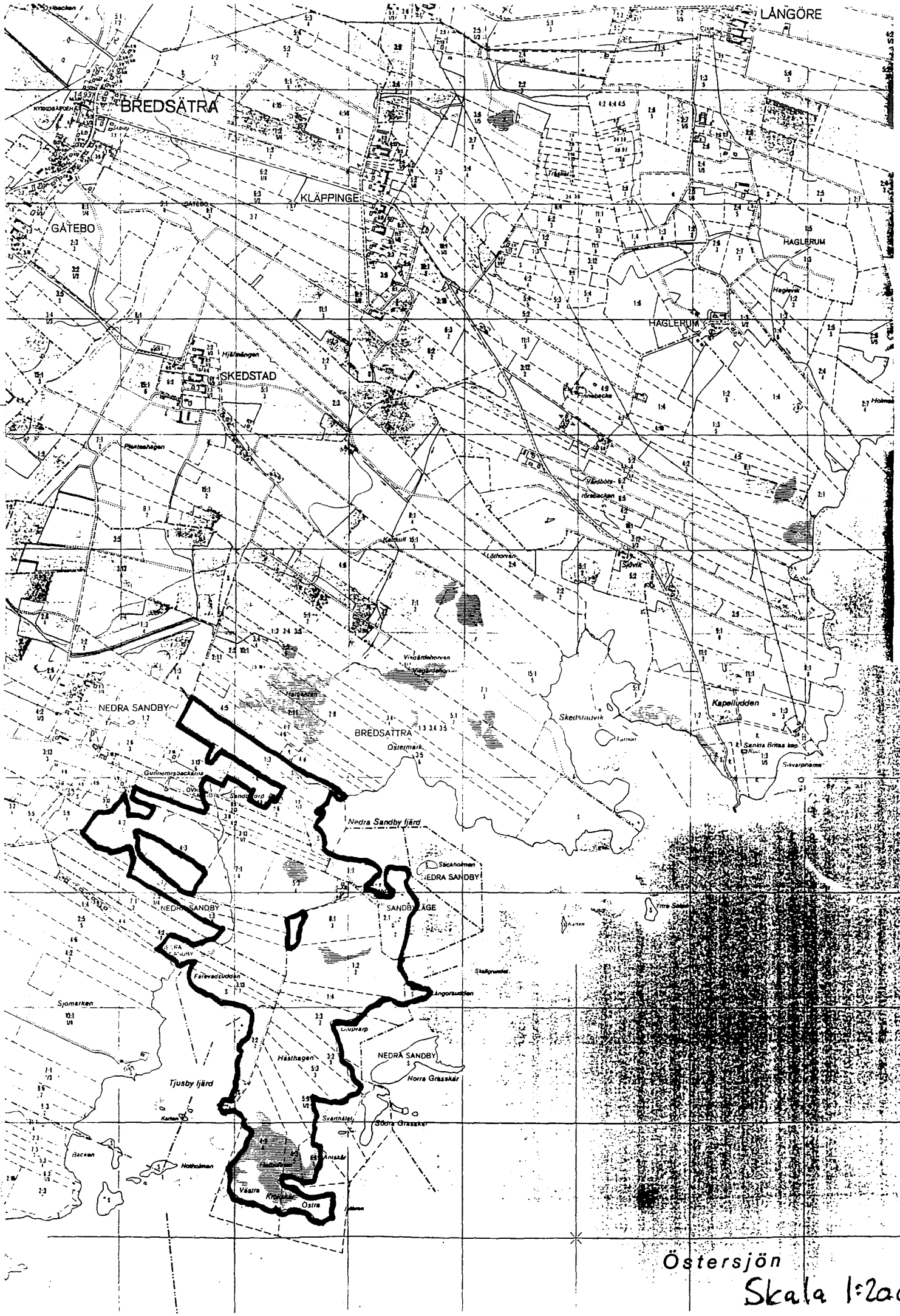
Indikatorarter: Sammanlagt har närmare tjugofem arter som indikerar lång och oavbruten hävd observerats vid fältinventeringen. Av dessa är det endast darrgräs, krypven, salttåg och gulkämpar som finns i riklig mängd. Nio arter har bedömts vara vanliga. Dessa är vårbrodd, rödklint, jordtistel, brudbröd, vildlin, höskallra, ängsskallra, strandkrypa och havssälting. Bland de sparsamt förekommande arterna märks bl a kattfot, krissla, prästkrage, ormtunga, nattviol, majviva och ängsvädd.

Kulturhistoria: Spår av mänsklig verksamhet finns i form av stenmurar, odlingsrösen och äldre åkrar. Några registrerade fornlämningar finns dock inte.

Hävd: Området betas med såväl nötkreatur som hästar, vilket bl a fått mycket välbetade havsstrandängar som följd. Halva arealen har måttlig beteshävd. En fjärdedel är välhävdad och en fjärdedel är direkt svagt hävdat.

Ingrepp och påverkan: Någon negativ påverkan på markerna har ej kunnat iakttas vid fältinventeringen.

Sammanfattande värdetext: Sjömarker vid Bredsättra bestående av nästan enbart ett hägn. De torra delarna är enbuskbevuxna och behöver röjas ur. I anslutning till Harfjärden finns örtrika kalkfuktängar och fina friskängar. Smal bård av mycket välbetade havsstrandängar utmed nästra hela kuststräckan.

LÅNGÖRE
BREDSÄTRA
KLÄPPINGE
GÄTEBO
HAGLERUM
SKEDSTAD
NEDRA SANDBY
BREDSÄTTRA
Nedra Sandby Ijärd
Tjusby Ijärd
Östersjön
Skala 1:2000

108. Nedra Sandby — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Örtrik torräng (3)
Gräsrik kalkfuktäng (3)
Salttåg-rödsvingel-strandäng (3)
Blåtåtelfuktäng (2)
Artrik friskäng (2)
Rödvenhed (1)
Stagghed (1)
Fårsvingeltorräng (1)
Örtrik kalkfuktäng (1)
Revigt saltgräs-strandäng (1)

Trädskikt: Björk, tall, gran, rönn, oxel

Buskskikt: En, slån

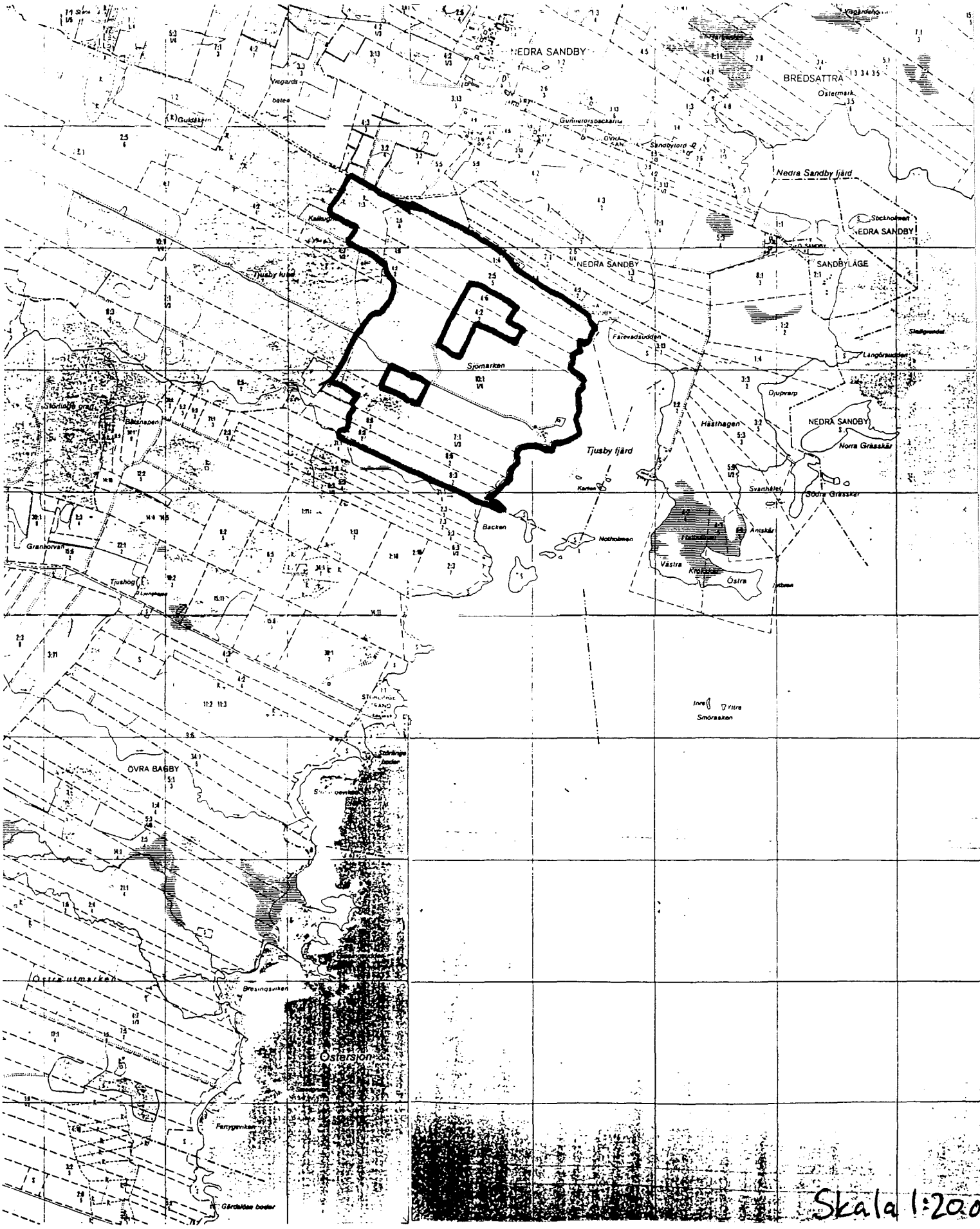
Indikatorarter: Darrgräs, ängsskallra, rödklint, brudbröd, vildlin, stagg, ängsvädd, kattfot, låsbräken, liten blåklocka, knägräs, backnejlika, ögontröst, brudsporre, krissla, sommarfibbla, prästkrage, tvåblad, slåtterblomma, bockrot, flentimotej, nattviol, majviva, ängsskära, axveronika, krypven, trift, kustarun, strandkrypa, salttåg, höstfibbla, gulkämpar, blåsklöver och havssälting.

Kulturhistoria: Stenmurar av enkelmurstyp

Hävd: Nötbete Måttlig hävd 25 %
Svagt hävdat 50 %
Hävd saknas 25 %

Ingrepp och påverkan: Ingen gödslingspåverkan

Sammanfattande värdetext: Igenvuxna sjömarker till Nedra Sandby. En mycket stor del har svag eller ingen beteshävd. Breda havsstrandängar, tyvärr har också dessa alltför svag hävd. På torra marker finns fragment av hedvegetation. Små arealer med fina friskängar och kalkfuktängar. Övre landstrandsvegetation dominerar helt havsstrandängarna. Fårevadsudden, Flatbottnan och Hästhagen skulle kunna bli mycket fina efter röjningar och återupptaget bete.

NEDRA SANDBY
BREDSATTRA
Östermark
Nedra Sandby fjärd
Stocknoren
NEDRA SANDBY
SANDBYLÄGE
Sjömarken
Tjusby fjärd
Hästhagen
NEDRA SANDBY
Norra Grässkär
Södra Grässkär
Svanhälet
Backen
Nothalmen
Granborvan
Tjushög
Västra
Östra
Inre
Yttre
Smörasken
ÖVRA BAGBY
Östersjön
Fenjegavikens
Gärdslösa bodar

Skala 1:20.0

109. Tjusby — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Artrik friskäng (3)
Örtrik torräng (1)
Kalkfuktäng artrik (1)
Salttåg-rödsvingel-strandäng (1)

Trädskikt: Björk, oxel, rönn, ek, tall

Buskskikt: En, nypon, olvon, slån, hagtorn

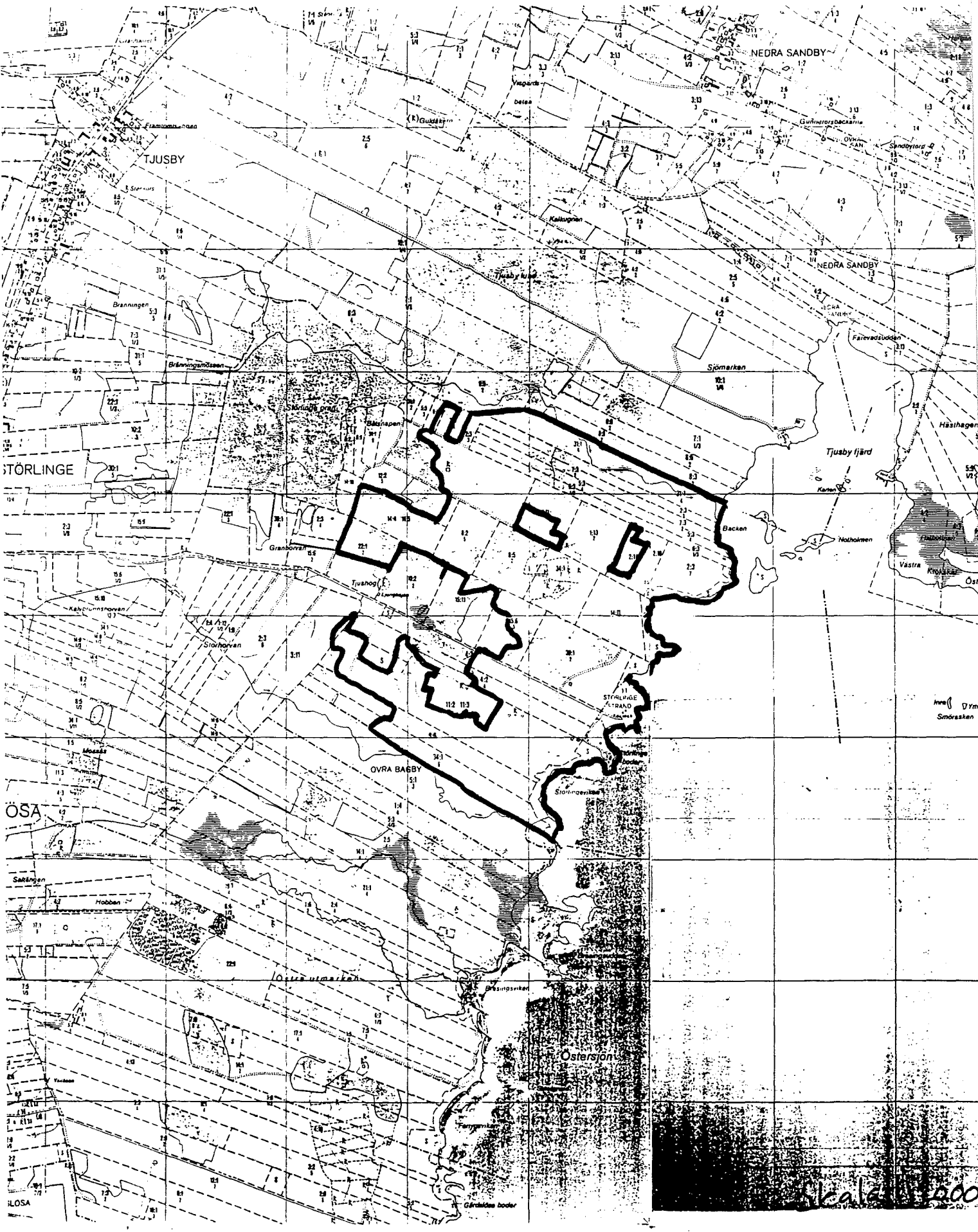
Indikatorarter: Darrgräs, ängsskallra, salttåg, vårbrodd, ljung, jordtistel, vildlin, majviva, ängsvädd, kattfot, rödklint, honungsblomster, krissla, slåtterblomma, nattviol, gullviva, backklöver, axveronika, krypven, trift, kustarun, strandkrypa, gulkämpar och havssälting.

Kulturhistoria: Två rester av översandade stensträngssystem, två skålgropförekomster i stenblock samt stenmurar.

Hävd: Nötbete — Måttligt hävd 50 %
Svagt hävdat 25 %
Hävd saknas 25 %

Ingrepp och påverkan: Ingen gödslingspåverkan

Sammanfattande värdetext: Igenväxande betesmarker vid Tjusby. Friska ängsmarker dominerar, vilka ofta är tuviga och mycket artrika. Tuviga delar är ibland en mosaik av frisk- och fuktängar. I området finns flera lövskogsdungar. De hyfsat öppna delarna har ett måttligt betestryck.

NEDRA SANDBY
TJUSBY
NEDRA SANDBY
Sjömarken
Tjusby fjärd
Backen
Notholmen
Hästhagen
Granbonvan
Tjushög
Storhorvan
STÖRLINGE STRAND
OVRA BAGBY
ÖSA
Hobben
Östersjön
Skala 1:2000

110. Störlinge — Klass II

Naturtyp: Buskrik utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Vanligaste vegetationstypen i betesmarkerna vid Störlinge är den artrika friskängen. Denna typ är ofta svagt tuvig och innehåller en blandning av arter från olika ängstyper. Följande arter förekommer bland andra: älväxing, salttåg, brunört, getväppling och vildlin. Andra vanliga vegetationstyper är örtrik torräng och gräsrik kalkfukäng. Längs stranden finns också hyfsat stora arealer av havsstrandängar, som här domineras av övre landstrandvegetation av salttåg-rödsvingeltyp. Bland övriga vegetationstyper, som enbart finns på små arealer, kan nämnas fårsvingeltorrängar, örtrik kalkfuktäng och nedre landstrandvegetation av revigt saltgrästyp.

Trädskikt: Ett glest trädskikt finns i de mest igenvuxna delarna, oftast då av björk, tall, oxel eller gran

Buskskikt: Enbuskar dominerar flertalet skiften. I ännu betade delar är smått ene dominerande. Även nypon och slån förekommer ganska rikligt

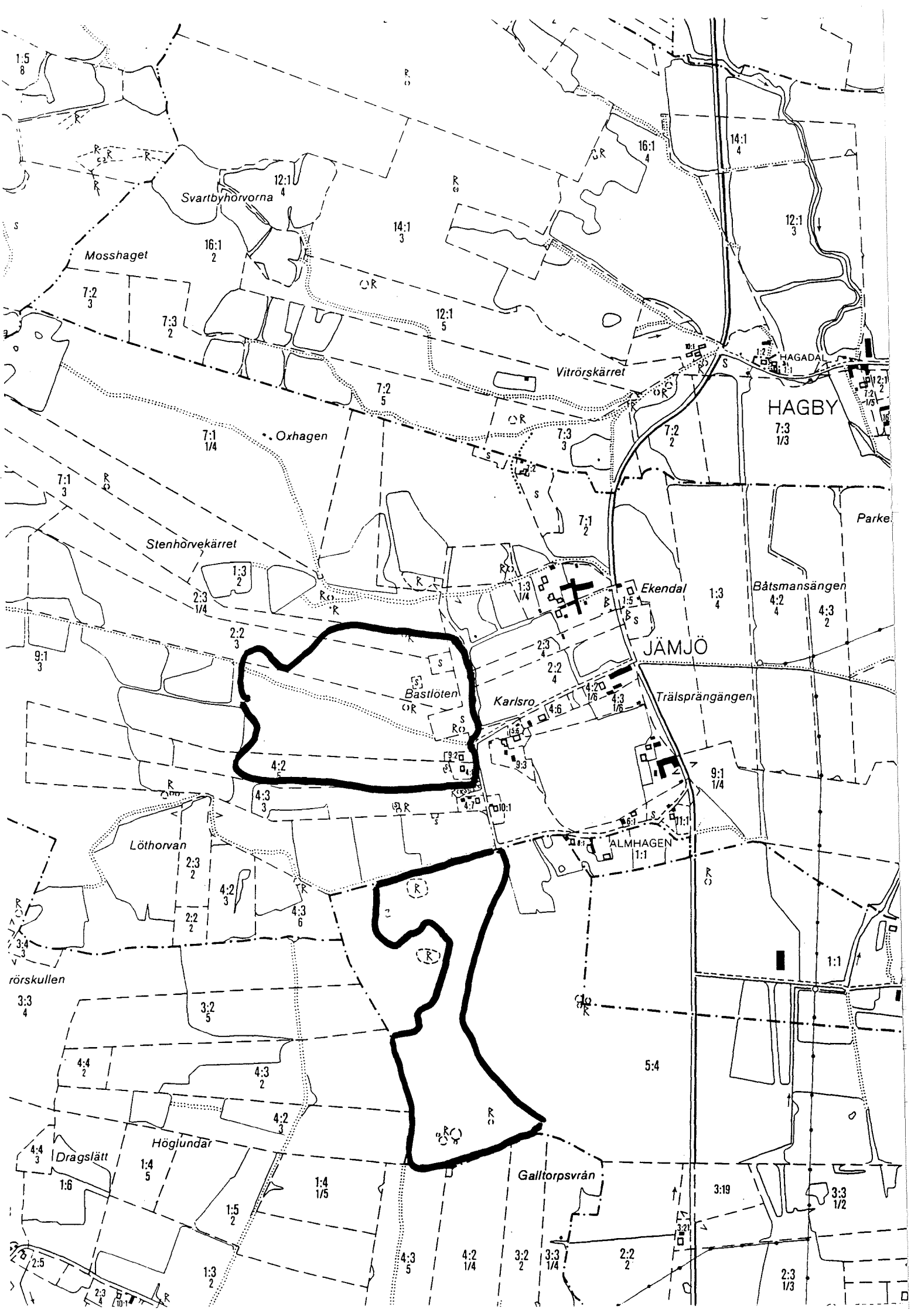
Indikatorarter: Sammanlagt har ett trettiotal indikatorarter hittats i betesmarkerna vid Störlinge. Till de allra rikligast förekommande arterna hör darrgräs, ängsskallra och salttåg. Ett drygt tiotal arter får anses vara vanliga i markerna. Dessa är vårbrodd, rödklint, jordtistel, brudbröd, krissla, vildlin, gullviva, ängsvädd, axveronika, krypven, strandkrypa, höstfibbla och gulkämpar. Övriga indikatorarter har endast setts i enstaka exemplar eller inom mycket små arealer. Följande arter har noterats som enstaka förekommande: stor blåklocka, backnejlika, ögontröst, brudsporre, honungsblomster, sommarfibbla, ormtunga, flentimotej, nattviol, rosettjungfrulin, majviva, backruta och havssälting.

Kulturhistoria: I Störlinges sjömarker finns flera registrerade fornlämningar. Mest imponerande är kanske det omfattande stensträngssystemet i områdets norra del. Systemet är 1 200 meter långt och innehåller även husgrunder. Dessutom finns i betesmarkerna flera stensättningar.

Hävd: Halva arealen är måttligt beteshävdad. Övriga delar är antingen välhävdade eller svagt hävdade.

Ingrepp och påverkan: Gödslingspåverkan har ej kunnat spåras i något utav skiftena.

Sammanfattande värdetext: Mycket artrika sjömarker tillhörande Störlinge by. Artrika friskängar dominerar starkt. De är oftast tuviga och innehåller då ofta kalkfuktängar mellan tuvorna. Små arealer av örtrik kalkfuktäng finns också. Längs kusten i norr hittar man fina, välbetade havsstrandängar med breda zoner med övre landstrandsvegetation. En stor del av området är igenväxande med enbuskar.

Svartbyhörvorna
Mosshaget
Vitrörskärret
HAGADAL
HAGBY
Oxhagen
Stenhörvekärret
Ekendal
Båtsmansängen
JÄMJÖ
Bastlöten
Karlsro
Trälsprängängen
ALMHAGEN
Löthorvan
Höglundar
Dragslätt
Galltorpsvrån

111. Jämjö — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark

Vegetationstyper: Fårsvingeltorräng (3)
Örtrik ängshavretorräng (1)
Rödvenäng (1)

Trädskikt: Björk, ek, tall, ek, ask

Buskskikt: En, slån, hagtorn, nypon, hassel, slån, skogstry

Täckningsgrad (träd och buskar): Ca 50 %

Indikatorarter: Darrgräs, stor blåklocka, jordtistel, backnejlika, brudbröd, backsmultron, solvända, St pers nycklar, jungfrulin, gullviva, backklöver, axveronika och prästkrage förekommer i de båda delobjekten vid Jämjö.

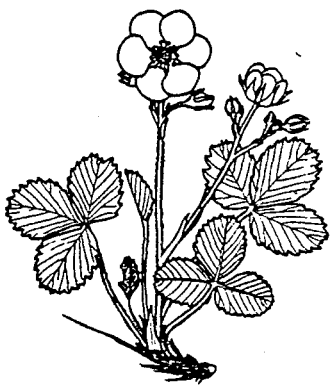
Kulturhistoria: Stengärdesgård, fornlämning

Hävd: Måttlig hävd 30 %
Svag hävd 70 %

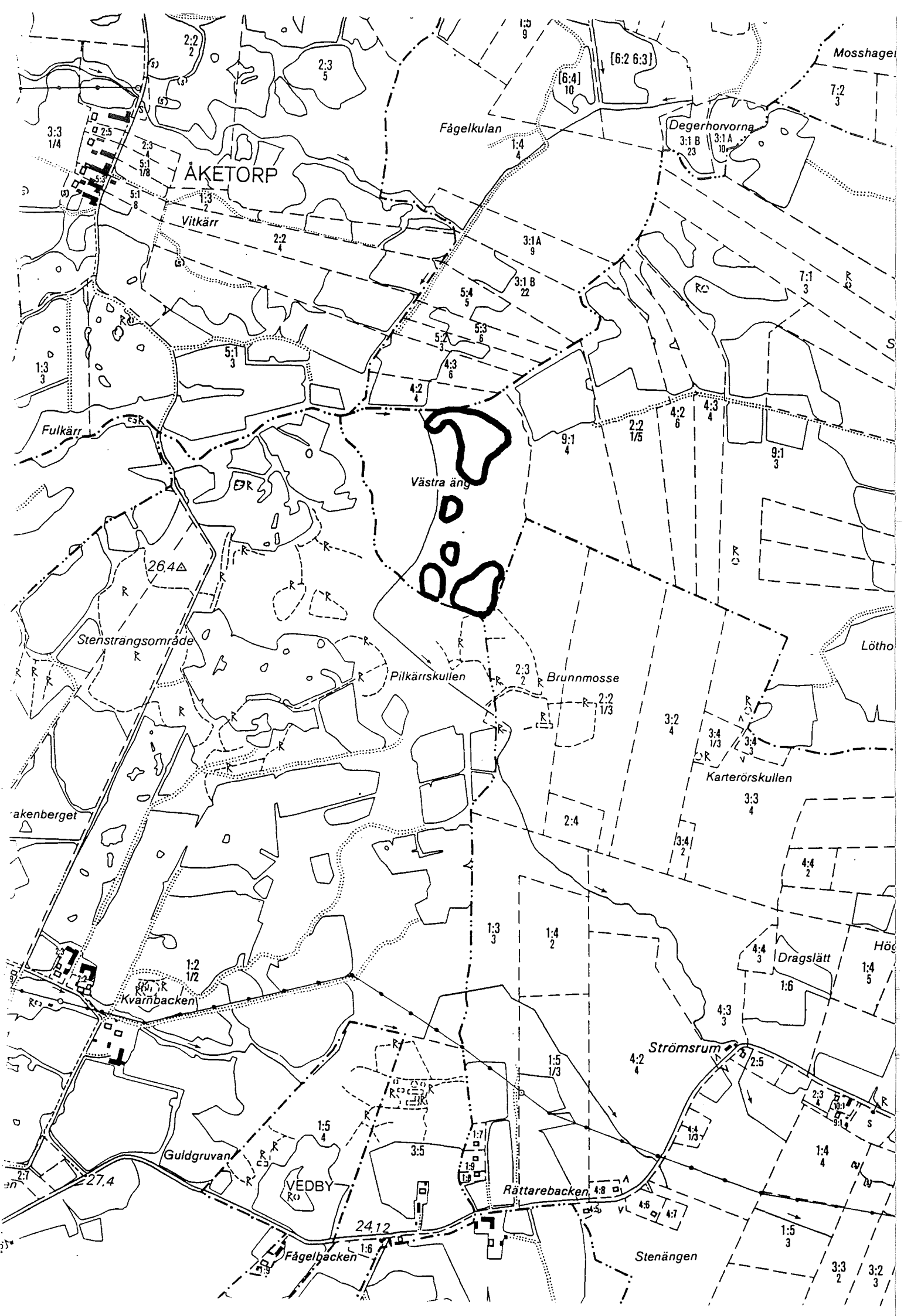
Ingrepp och påverkan: Inga synliga ingrepp

Förslag till åtgärder: Öka betestrycket samt röja bland enbuskarna.

Sammanfattande värdetext: Två enbuskdominerade betesmarker vid Jämjö som betas av får. Markerna hyser trots sin svaga hävd en hel del betesindikatorer. Torrängar av fårsvingeltyp dominerar i de allt för täta beteshagarna. En uppröjning av enbuskar samt ökat betestryck är behövligt om objekten på sikt ska behålla sina värden. Det norra delobjektet har ett större trädinslag av framförallt tall medan enbuskinslaget är mer markant i det södra.

Backsmultron (Fragaria viridis)
Tämligen rikligt förekommande på Öland i torrängar och torr gles skogs- och buskmark.

ÅKETORP
Vitkärr
Fågelkulan
Degerhorvorna
Mosshagen
Fulkärr
Västra äng
Stenstrangsområde
Pilkärrskullen
Brunnmosse
Karterörskullen
Dragslätt
Kvarnbacken
Strömsrum
Guldgruvan
VEDBY
Rättarebacken
Fågelbacken
Stenängen
26.4
27.4
24.12

112. Västra äng — Klass II

Naturtyp: Träd- och buskbärande äng

Vegetationstyper: Gräsrika och örtrika kalkfuktängar är vanligt förekommande. Örtrika ängshavretorrängar dominerar i de sydvästra delarna.

Trädskikt: Ängsytorna är träd och buskfria, de omges av ask, björk och ek

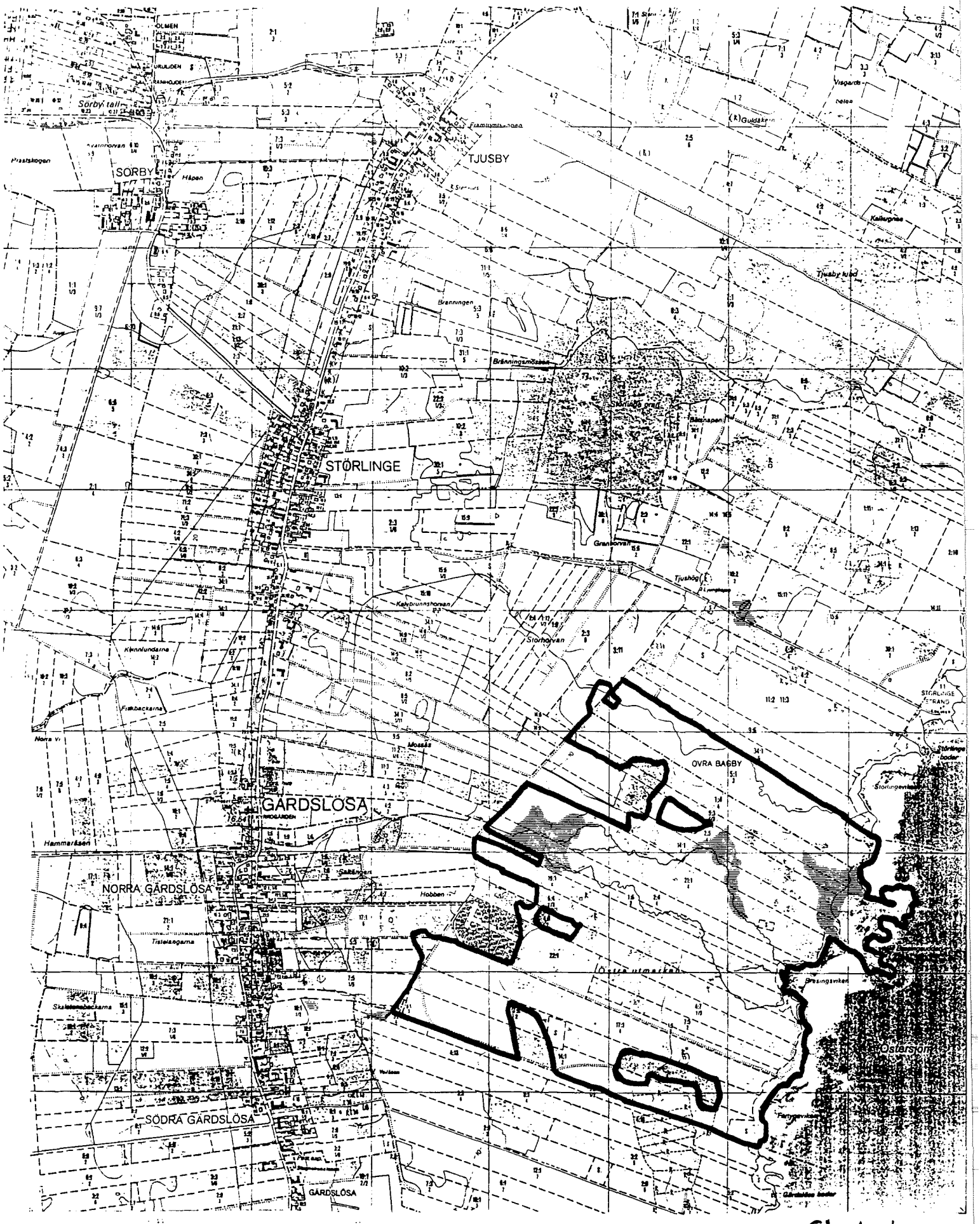
Buskskikt: I omgivningarna är det framför allt hassel men även en, rönn, slån och jolster

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %

Indikatorarter: Stor blåklocka, backsmultron, grönvit nattviol, vårbrodd, darrgräs, harstarr, ängsstarr, Johannesnycklar, krutbrännare, St Pers nycklar, knölsmörblomma, backsmörblomma, mandelblomma, korskovall, höskallra, jordtistel, prästkrage, krissla, slåtterblomma, brudbröd, backklöver, skogsklöver, vildlin, toppjungfrulin, rosettjungfrulin, solvända, gullviva, majviva, ängsvädd och liten blåklocka.

Hävd: Det norra partiet är ej lika välhävdat som de övriga.

Sammanfattande värdetext: Slåtterängar vid Jämjö. Ängarna som är träd och buskfria utgörs av kalkfuktängar och örtrika ängshavretorrängar. Det finns många hävdindikerande arter i hagen varav toppjungfrulin och rosettjungfrulin utgör sällsynta inslag. Ängarna är väldokumenterade och har inventerats vid flera tillfällen varför antalet hävdindikatorer förmodligen är fler än vad de skulle ha varit vid endast en översiktliga inventering.

TJUSBY
SÖRBY
STÖRLINGE
GÅRDSLÖSA
NORRA GÅRDSLÖSA
SÖDRA GÅRDSLÖSA
ÖVRA BÄBBY
Sörby tall
Prästskogen
Hagen
Brånningen
Brånningsmossen
Tjushöjden
Kalvbrunnshorsan
Storhorsan
Klinnlundarna
Fiskbäckarna
Mossäs
Hammarsäen
Hobben
Tistelängarna
Skatstensbäckarna
Östra ängsmarken
Bresingsviken
Östersjön
Tjusby kyrka
Kalvgrava
Granskogen
Bäckhagen
Fängelsehålan
Gårdslösa fiskeläge
Skala 1:20000

113. N. Gärdslösa — Klass II

Naturtyp: Buskrik utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Betesmarkerna vid Norra Gärdslösa är mycket variationsrika vad gäller vegetationen. Torra och fuktiga fastmarker dominerar. Örtrik torräng av ängshavretyp och gräsrik kalkfuktäng är de två vanligaste vegetationstyperna. Även fårsvingeltorräng, tuvtåtelfuktäng och artrika friskängar är vanligt förekommande. På de sandiga strandvallarna växer även hedartade växtsamhällen som rödvenhed och stagghed, totalt är dock detta små arealer. Längs strandlinjen finner man också mindre områden med havsstrandäng, främst då i områdets norra del. Övre landstrandsvegetation av salttåg-rödsvingeltyp är mest frekvenst. Skonor förekommer, dock utan den typiska saltpräglade vegetationen.

Trädskikt: En del träd har vuxit upp på sjömarkerna, främst då björk, men även enstaka tall, gran, sälg och al

Buskskikt: Stora delar är bevuxna med enbuskar och även någon enstaka buske av nypon och slån

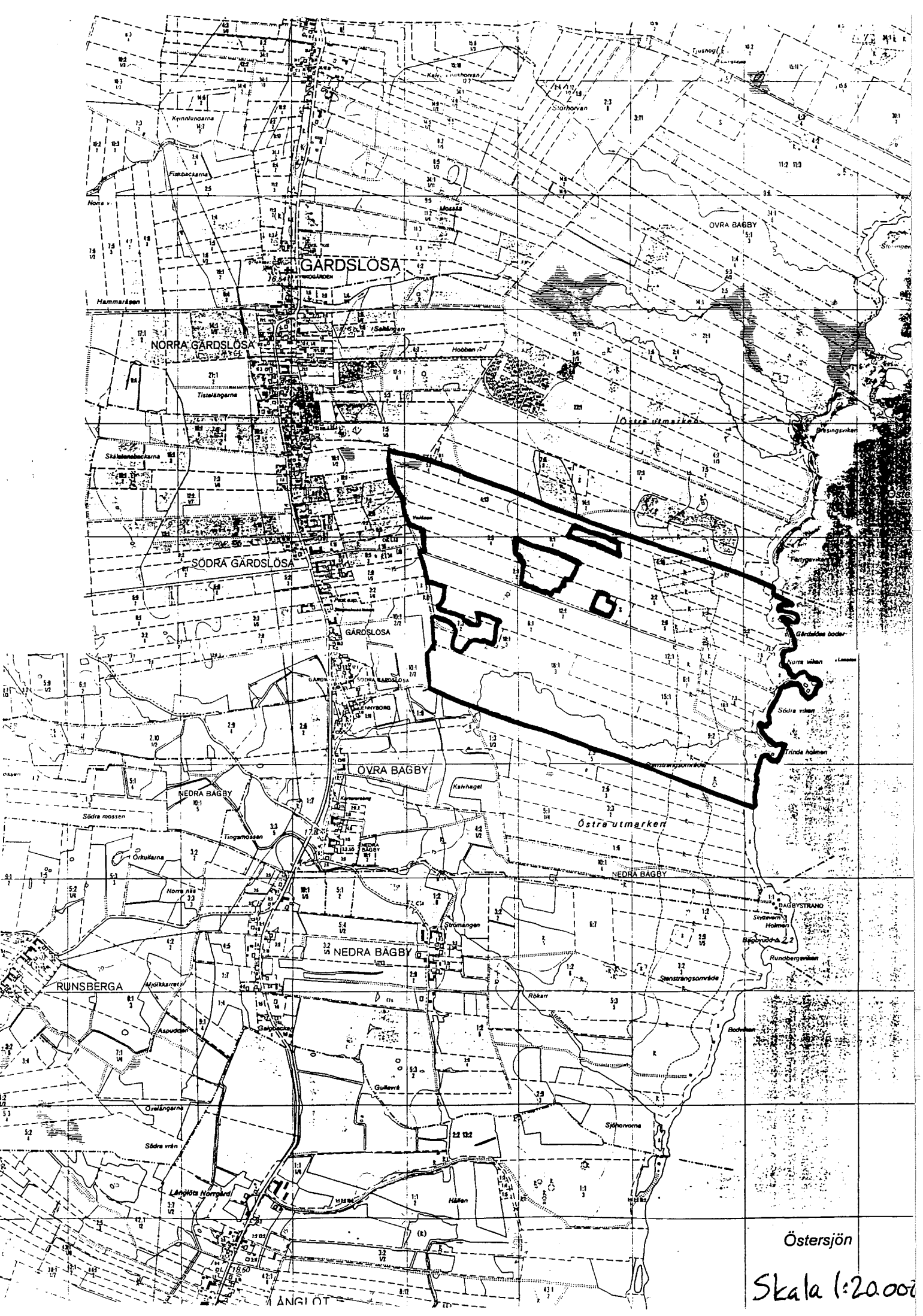
Indikatorarter: Ett knappt trettiotal arter som indikerar lång beteshävd har hittats vid inventeringen. Till rikligast förekommande hör brudbröd, salttåg, vårbrodd, darrgräs, ljung, rödklint, ängsskallra, axveronika, strandkrypa, gulkämpar, revigt saltgräs och havssälting. Något mindre vanliga är bl a jordtistel, knägräs, solvända, krissla, vildlin, stagg, nattviol, backklöver och glasört.

Kulturhistoria: Stensträngssystemet som fanns i Södra Gärdslösas sjömarker fortsätter även in här. Dessutom finns fragment av en stensträng, tre stensättningar och två skålgropar.

Hävd: Betestrycket i markerna verkar vara i avtagande. Ungefär hälften av arealen är svagt hävdad. Endast en mindre del har ett måttligt betestryck.

Ingrepp och påverkan: Ingen negativ påverkan eller ingrepp har iakttagits vid inventeringen.

Sammanfattande värdetext: Igenväxande betesmarker vid Norra Gärdslösa. Stora delar av fastmarkerna har vuxit igen med enbuskar. Flera av dessa marker betas dock ännu svagt med nötkreatur. Enstaka välbetat skifte finns också. I nordöstra delen finns mycket fint utbildade havsstrandängar med breda övre landstränder.

GÄRDSLÖSA
NORRA GÄRDSLÖSA
SÖDRA GÄRDSLÖSA
GÄRDSLÖSA
ÖVRA BAGBY
NEDRA BAGBY
NEDRA BAGBY
NEDRA BAGBY
RUNSBERGA
ÖVRA BAGBY
Östra utmarken
Östra utmarken
Hammaråsen
Tistelängarna
Hobben
Kalvhagen
Strömängen
Gullvrå
Örelängarna
Södra vrån
Långlöts Norrgård
Rökarn
Sjöhorvarna
Bodviken
Rundbergsviken
Stensstrandsområde
Stensstrandsområde
Trinda holmen
Gärdsåsens bodar
Södra viken
Norra viken
Fänggrevsken
Bråsingsviken
BAGBYSTRAND
Holmen
Södra moossen
Tingsmossen
Örkullarna
Norra nös
Mjölkkärret
Asputtan
Gatpotten
Hällen
ÄNGLÖT
Östersjön
Skala 1:20 000

114. S. Gärdslösa — Klass II

Naturtyp: Annan öppen utmark

Vegetationstyper: Sammanlagt har sex stycken olika hävdberoende vegetationstyper noterats vid fältinventeringen. Vanligast verkar den örtrika torrängen av ängshavre-typ vara. Alla de övriga vegetationstyperna finns enbart inom begränsade arealer. Bland annat växer inom sjömarkerna små partier med alvarhed av hällmarkstyp, fårsvingeltorräng och tuvtåtelfuktäng. Många av betesmarkerna är tuviga och vegetationen blir då ofta mycket mosaikartad. Uppe på tuvorna växer ofast en örtrik torrängsvegetation, medan man mellan tuvorna finner en gräsdominerad vätvegetation.

Trädskikt: Enstaka exemplar av björk, tall och gran iakttogs vid fältinventeringen.

Buskskikt: Vissa skiften innehåller en del enbuskar och ibland någon nyponbuske.

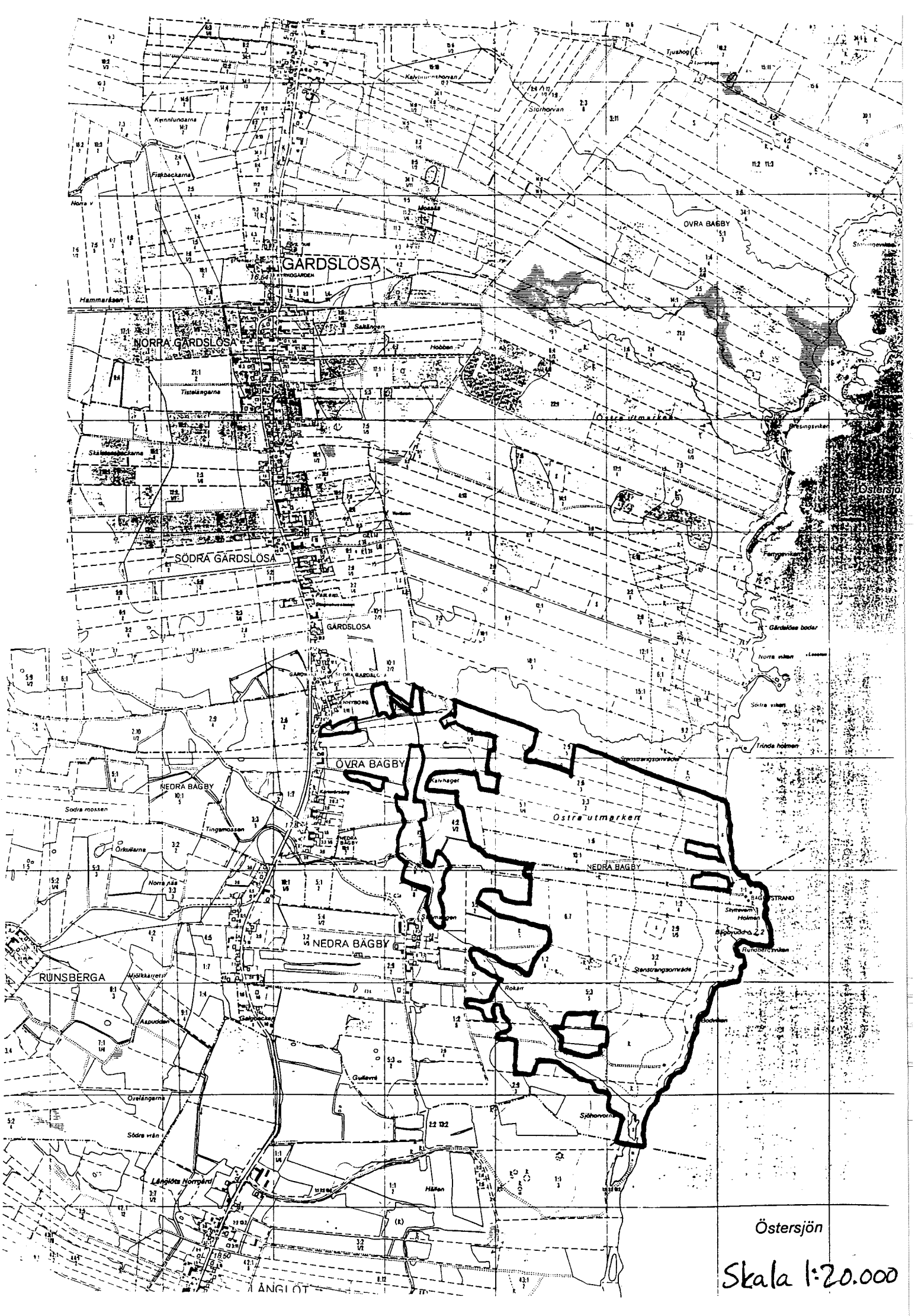
Indikatorarter: Till områdets vanligaste indikatorarter hör vårbrodd, darrgräs, jordtistel, brudbröd, gullviva, höskallra, axveronika och trift. Sammanlagt har tjugofyra olika arter som indikerar lång och oavbruten hävd hittats. Bland de mer sparsamt förekommande arterna hör bla kattfot, rödklint, honungsblomster, vildlin, ängsskallra, mandelblomma och backruta.

Kulturhistoria: Ett omfattande stensträngssystem finns längs en 150 m bred remsa närmast kusten. Dessutom finns tre andra registrerade fornlämningar. Dessa består av två husgrunder och en stensättning.

Hävd: Ungefär halva arealen betesmark har ett hyfsat betestryck idag. Övriga halvan är dock för svagt betad och kommer på lite sikt att växa igen med buskar och sly.

Ingrepp och påverkan: I endast något av alla skiftena har spår av gödsling iakttagits. Påverkan härrör troligen från en äldre uppodling.

Sammanfattande värdetext: Torra betesmarker tillhörande Södra Gärdslösa. Den örtrika torrängen dominerar starkt markernas fältskiktsvegetation. Ibland är den tuvig och innehåller då även vätartad vegetation. Hyfsat bete i den södra delen. Norra delen har ett svagare betestryck och igenväxningen med enbuskar har börjat.

GÅRDSLÖSA
NORRA GÅRDSLÖSA
SÖDRA GÅRDSLÖSA
GÅRDSLÖSA
ÖVRA BAGBY
NEDRA BAGBY
NEDRA BAGBY
NEDRA BAGBY
RUNSBERGA
ÅNGLÖT
Östra utmarken
Östra utmarken
Östersjön
Östersjön
Skala 1:20.000

115. Ö. och Nedra Bägby — Klass II

Naturtyp: Annan öppen utmark

Vegetationstyper: Torra och fuktiga ängsmarker dominerar betesmarkerna till Övra och Nedra Bägby. Örtrik torräng och gräsrik kalkfuktäng är de vanligaste vegetationstyperna. Även fårsvingeltorräng, artrik variant av friskäng och tuviga marker med en blandning av torrängs- och vätvegetation är också rätt vanliga. Den senare typen återfinns ofast i de delar där jordtäcket är mycket tunt. Små arealer av tuvtåtelfuktäng och renodlad vätvegetation finns också i Bägbys sjömarker.

Trädskikt: Enstaka solitära träd av oxel och ask noterades vid inventeringen.

Buskskikt: I en del skiften finns en hel del enbuskar. I förbuskade partier växer även nypon, berberis och slån.

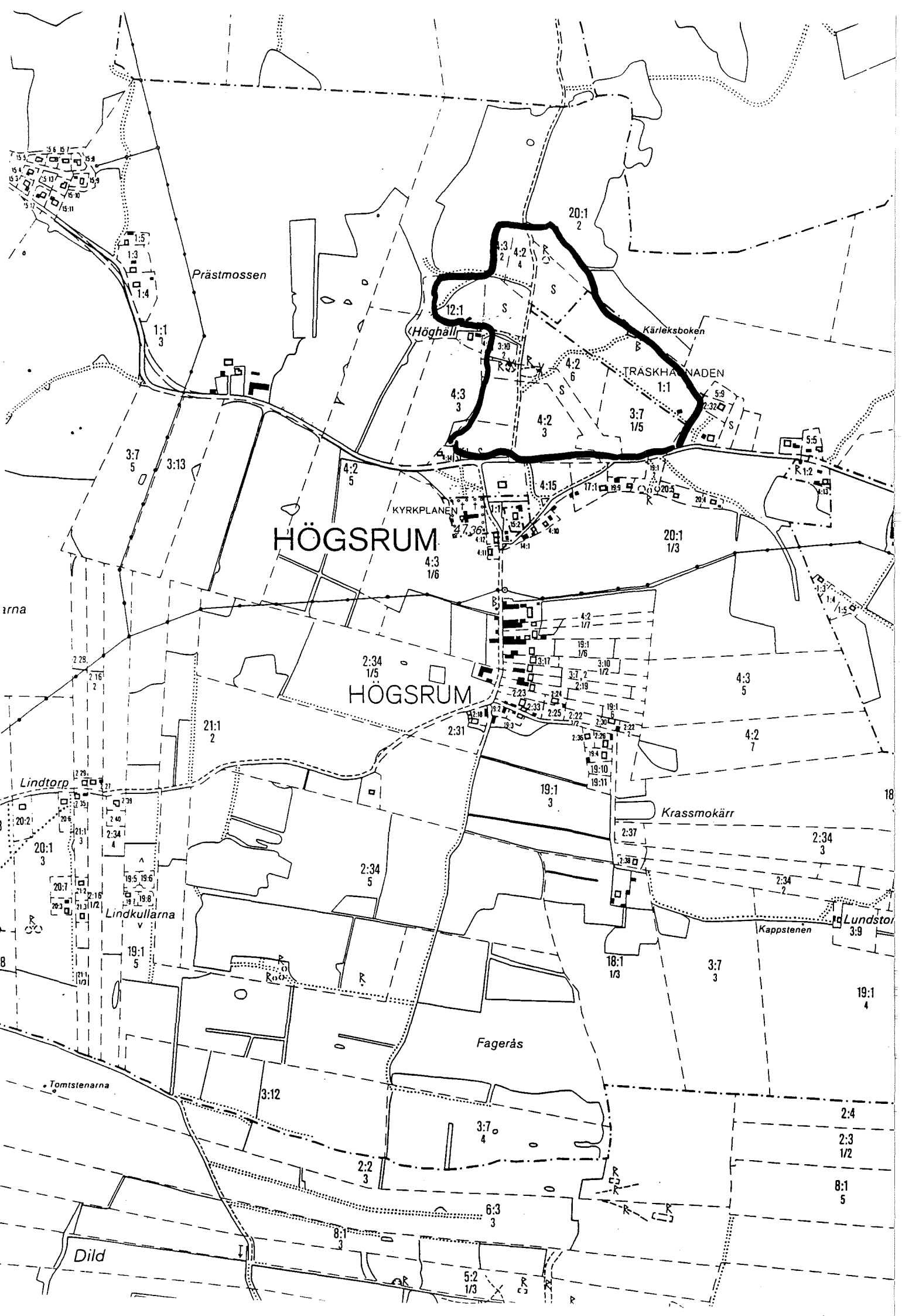
Indikatorarter: Sammanlagt har ett knappt tjugotal indikatorarter noterats vid inventeringen. Vårbrodd, darrgräs och brudbröd är rikligt förekommande i Bägbys sjömarker. Till vanliga arter hör rödklint, jordtistel, flentimotej, gullviva, höskallra, axveronika och trift. Flertalet indikatorarter återfinns dock i mindre mängd. Bland dessa märks kattfot, brudsporre, honungsblomster, krissla, vild och bockrot.

Kulturhistoria: Betesmarkerna vid Bägby innehåller tretton stycken registrerade fornlämningar. Flertalet utgörs av stensättningar, varav fem stycken är samlgade i ett gravfält. Mest imponerande är dock det ovanligt rika systemet av stensträngar, som fortsätter ända in i Gärdslösas sjömarker. I anslutning till stensträngarna har man även funnit fossila åkrar. Betesmarkerna omges som vanligt av stenmurar.

Hävd: Cirka halva arealen är svagt beteshävdad. Det är främst områdets norra del som dessa arealer finns. Övriga delar har måttlig hävd eller är välhävdade.

Ingrepp och påverkan: Ingen form av negativ påverkan eller negativa ingrepp har noterats vid fältbesöket.

Sammanfattande värdetext: Enbuskbevuxna betesmarker vid Bägby. Torra ängsmarker dominerar områdets vegetation. Kalkfuktängarna är nästan alltid av gräsrik typ. Relativt små arealer friskäng och något artfattiga p g a svagt bete. Välhävdat och måttligt hävdat endast i söder. Rikligt med stensträngar.

Prästmossen
Höghäll
Kärleksboken
TRÄSKHAGNADEN
KYRKPLANEN
HÖGSRUM
HÖGSRUM
Lindtorp
Lindkullarna
Krassmokärr
Kappstenen
Fageräs
Tomtstenarna
Dild

116. Högsrum — Klass III

Naturtyp: Alvar,
buskrik utmark

Vegetationstyper: Fårsvingeltorräng (2)
Kalkfuktäng (1)
Alvarhed av hällmarkstyp (2)
Örtrik ängshavretorräng (1)

Trädskikt: Ask, ek

Buskskikt: Slån, en, nypon och hagtorn

Täckningsgrad (träd och buskar): 0-25 %

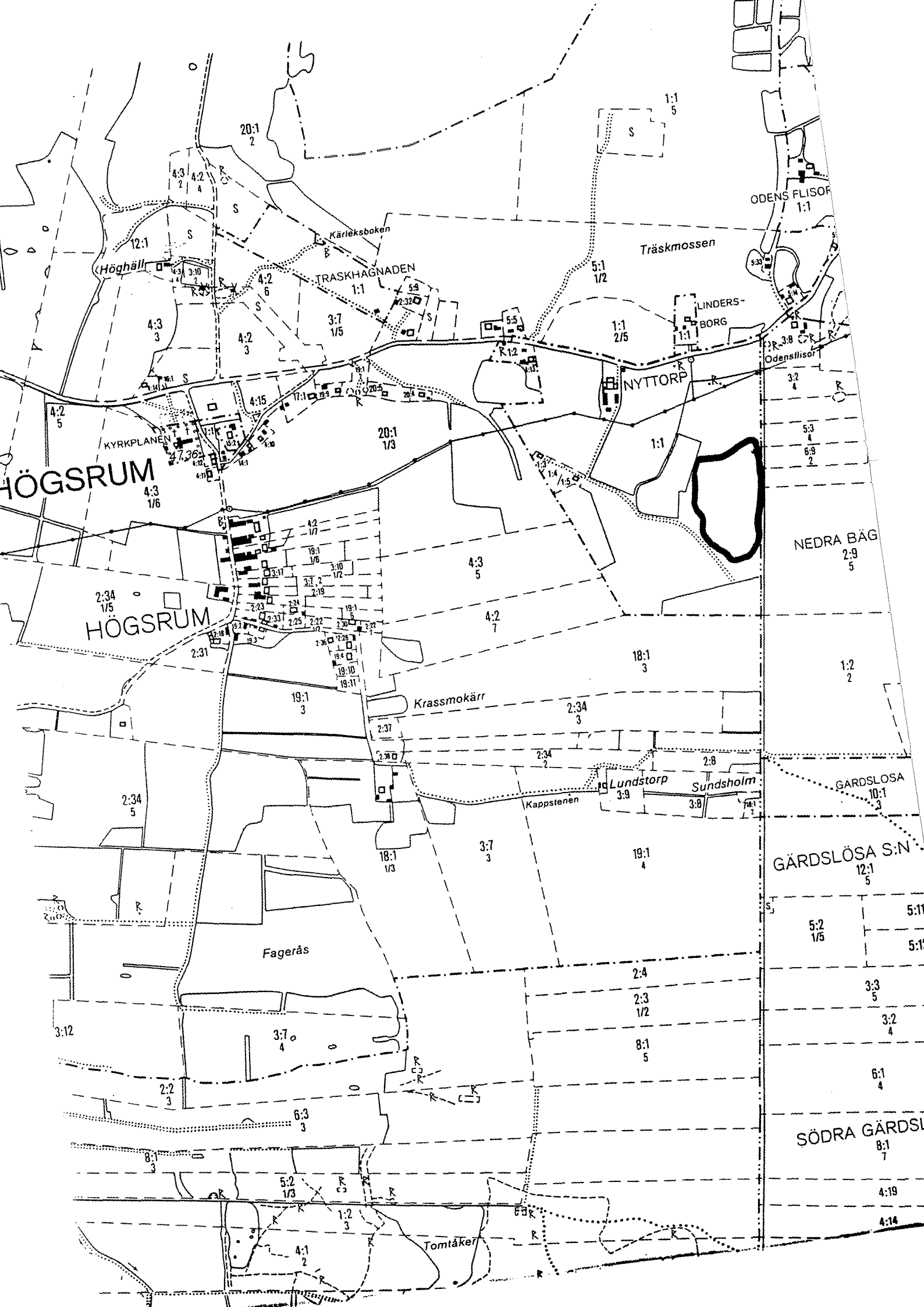
Indikatorarter: Darrgräs, brudbröd, solvända, stor blåklocka, jordtistel, Johannesnycklar, backnejlika, krissla, prästkrage, tvåblad, gullviva, backklöver och axveronika.

Kulturhistoria: Stengärdesgård, fornlämning

Hävd: Hävd saknas

Förslag till åtgärder: Påbörja bete samt röja bort slån

Sammanfattande värdetext: En öppen betesmark vid Högsrum som vid inventeringstillfället var ohävdat. Huvudparten av området består av torrängar med skiftande jorddjup. På vissa ställen lyser kalkhällen genom jordtäcket endast sprickgenomsatt med kuddmossor samt gul och vit fetknopp. Enbuskar och framförallt slån har tillåtits expandera i och med den avtagande hävden och hotar på sikt att buska igen området. Två vackra väderkvarnar utgör blickfånget mitt i objektet.

HÖGSRUM
HÖGSRUM
KYRKPLANEN
Höghäll
Kärleksboken
TRASKHAGNADEN
Träskmossen
ODENS FLISOR
LINDERS-
BORG
Odensflisor
NYTTORP
NEDRA BÄG
Krassmokärr
Lundstorp
Sundsholm
Kappstenen
GÄRDSLÖSA S:N
GÄRDSLOSA
Fageräs
Tomtåker
SÖDRA GÄRDSL

117. Nyttorp — Klass II

Naturtyp: Buskrik utmark

Vegetationstyper: Kalkfuktängar dominerar området ofta i mosaik med örtrik ängshavretorrängar. Utmarken har också inlsag av låg-starr-fuktäng och rödvenäng.

Trädskikt: Ek och ask varav vissa träd bevuxna med murgröna

Buskskikt: Hassel och en dominerar, övriga inslag är lån, nypon och hagtorn.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 25 %

Indikatorarter: Solvända, prästkrage, jungfrulin och gullviva är vanligt förekommande. Darrgräs, stor blåklocka, ängsstarr, jordtistel, brudbröd, krissla, vildlin, tvåblad, korskovall, bockrot, flentimotej, höskallra, backklöver, axveronika, honungsblomster, Johannesnycklar och krutbrännare växer i enstaka exemplar.

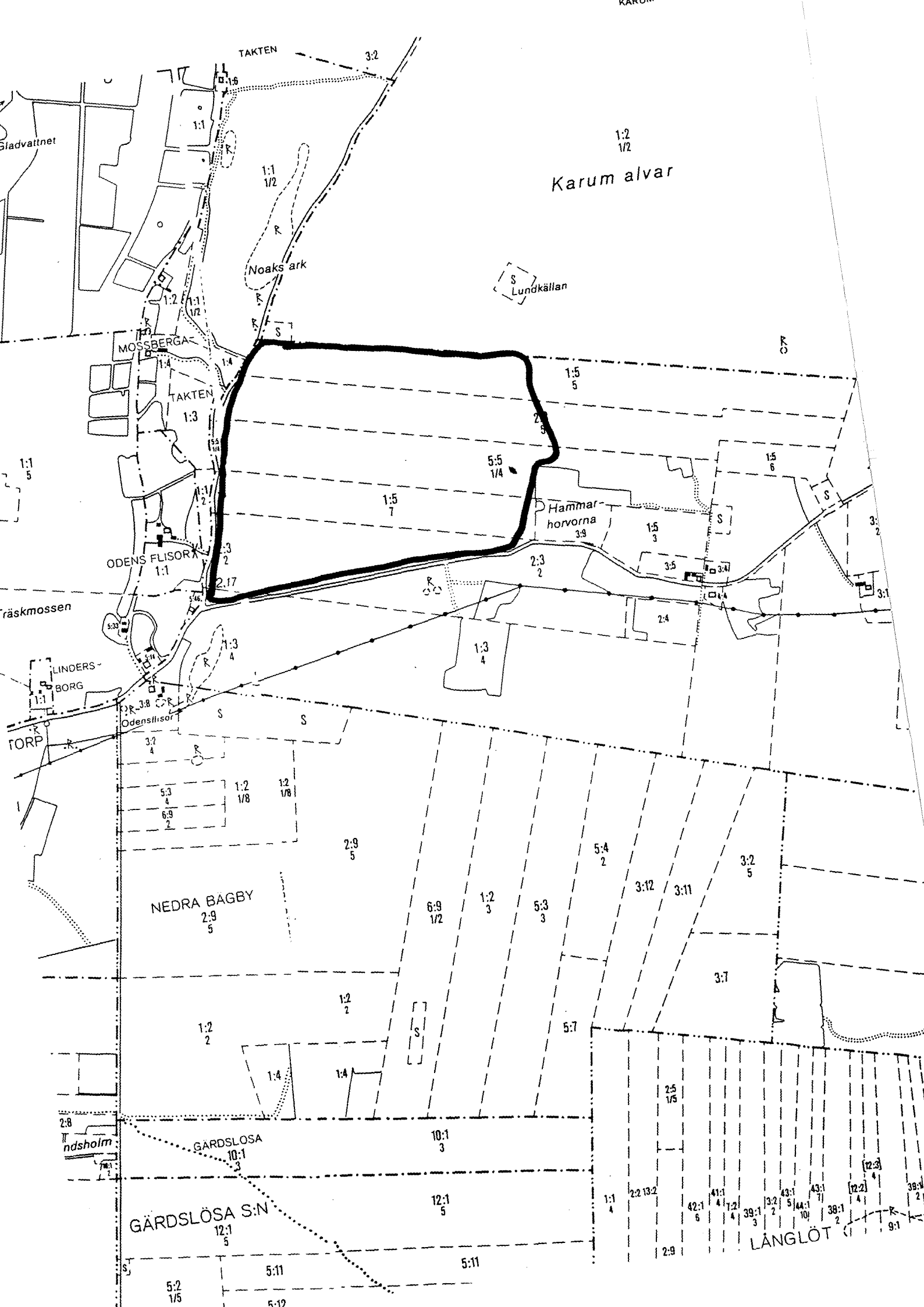
Kulturhistoria: Stengärdesgårdar kantar objektet

Hävd: Välhävdat 80 %
Måttlig hävd 20 %

Ingrepp och påverkan: Inga

Förslag till åtgärder: Något ökat betestryck

Sammanfattande värdetext: En artrik betesmark med tät grässvål vid Odens flisor. Trädskiktet är glest och buskskiktet dominerar med en-buskar. Kalkfuktängen med glesa tuvor av älväxing är av den örtrika typen med stort orkidéinslag med bl a honungsblomster och krutbännare. Kalkfuktängen ingår ofta i mosaik med den örtrika ängshavretorrängen och man kan finna både fuktängsarter som torrängsälskande arter på samma tuva.

TAKTEN
Karum alvar
Noaks ark
Lundkällan
MOSSBERGA
TAKTEN
ODENS FLISOR
Hammarhorvorna
Odensflisor
LINDERSBORG
NEDRA BÄGBY
GÄRDSLÖSA
GÄRDSLÖSA S:N
LÅNGLÖT

118: Vedby 1 — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark

Vegetationstyper: Ängshavretorräng (3)
Fårsvingeltorräng (1)
Alvarhed av fårsvingeltyp (1)

Trädskikt: Tall, oxel

Buskskikt: En, slån, oxel

Täckningsgrad (träd och buskar): 25-50 %

Indikatorarter: Darrgräs, stor blåklocka, jordtistel, flugblomster, Johannesnycklar, backnejlika, brudbröd, backsmultron, solvända, prästkrage, flentimotej, gullviva, axveronika.

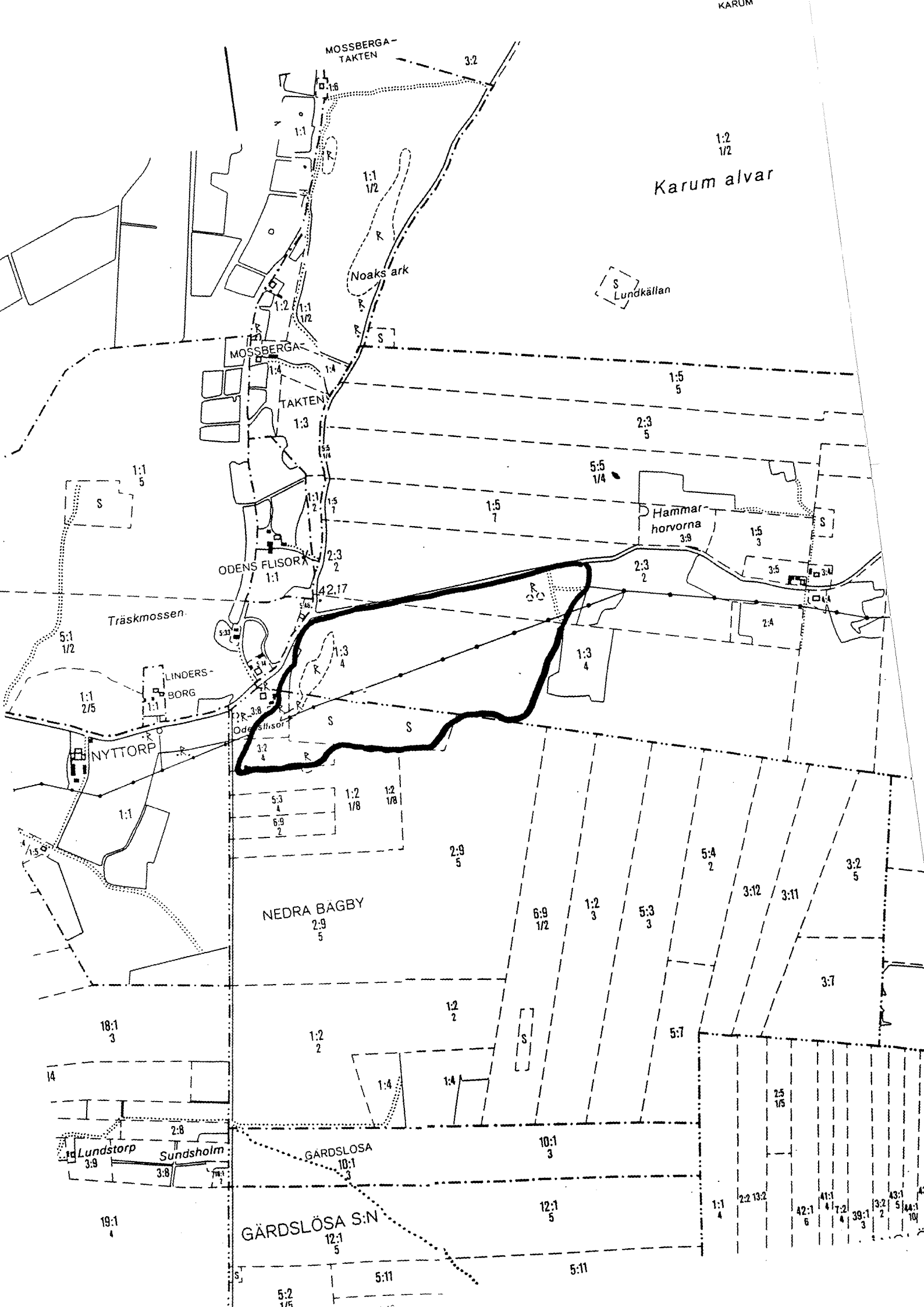
Kulturhistoria: Stengärdesgård

Hävd: Svagt hävdat 100 %

Ingrepp och påverkan: En svag gödselpåverkan

Förslag till åtgärder: Öka betestrycket

Sammanfattande värdetext: Söder om Karums alvar finns en enbuskbevuxen utmark som är stadd i igenväxning. Området ligger intill en vägkorsning och har en plan ytstruktur. Det tunna jordskiktet hyser ett stort bestånd av enar. Fältskiktet som saknar den täta grässvål som kännetecknar välhävdade beteshagar domineras av örtrik ängshavretorräng med ett flertal hävdindikatorer trots bristen på hävd. Flugblomster, Johannesnycklar, axveronika och brudbröd är exempel på arter som man kan finna i området. Antalet hävdindikatorer skulle med all säkerhet öka om betestrycket var hårdare.

KARUM
MOSSBERGA-
TAKTEN
Karum alvar
Noaks ark
Lundkällan
MOSSBERGA-
TAKTEN
ODENS FLISOR
Träskmossen
Hammar-
horvorna
LINDERS-
BORG
NYTTORP
NEDRA BÅGBY
Lundstorp
Sundsholm
GÄRDSLOSA
GÄRDSLÖSA S:N

119. Vedby 2 — Klass II

Naturtyp: Buskrik utmark

Vegetationstyper: Ett tunt jordskikt med ibland bar hällmark karaktäriserar utmarken öster om Odensflisor. Växtsamhällena utgörs i huvudsak av torrängar med örtrik ängshavretorräng som övergår i alvarhed av fårsvingeltyp i områden med bar hällmark eller tunt jordskikt. Ett parti i sydvästra delen av området består av rödvenfriskäng.

Trädskikt: Björk, oxel

Buskskikt: Enbuskar utgör större delen av träd- och buskskiktet övriga inslag i buskskiktet är nypon och slån.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 25-50 %

Indikatorarter: Solvända förekommer rikligt. Darrgräs, jordtistel, brudbröd, prästkrage och gullviva är vanliga medan vårbrodd, stor blåklocka, backnejlika, backsmultron, vildlin, tvåblad, bockrot, flentimotej, nattviol, jungfrulin, småfingerört, fältsippa, axveronika, Johannesnycklar och krutbrännare växer i enstaka exemplar.

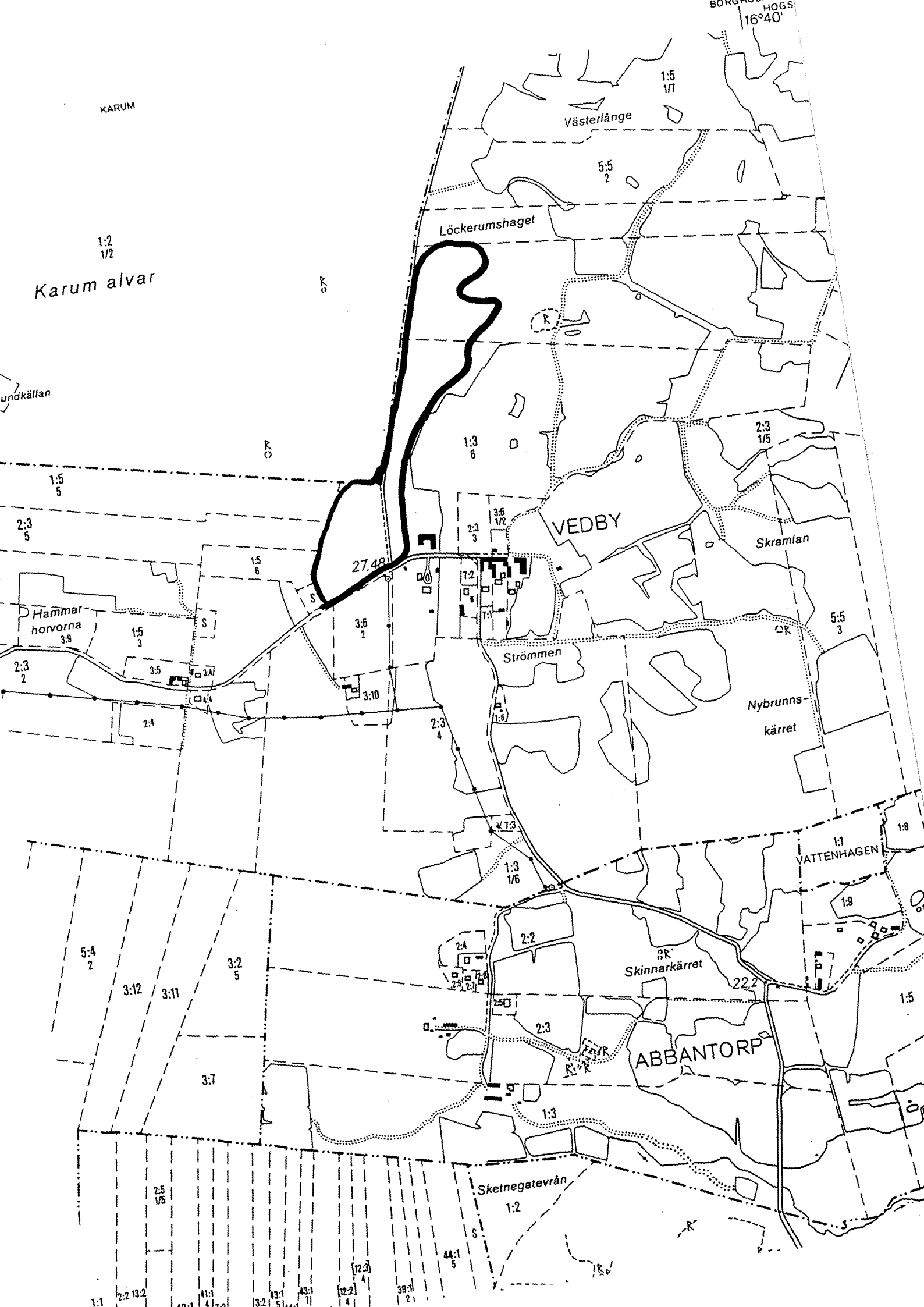
Kulturhistoria: Gravfält, stensträngar

Hävd: Välhävdat 100 %

Ingrepp och påverkan: Inga synliga ingrepp

Förslag till åtgärder: Röja bort en del enbuskar så att krontäckningen maximalt blir 25 %.

Sammanfattande värdetext: En välhävdad utmark söder om Karums alvar. Jorddjupet i området varierar och en gradient från öster till väster kan märkas. Längst i väster är jorddjupet störst och friskängar av rödventyp är en dominerande vegetationstyp. Huvudparten av hagens fältskikt intas dock av örtrika ängshavretorrängar. Ett flertal hävdgynnade arter återfinner man i den välbetade utmarken varav den rikliga mängden solvända och den stora förekomsten av jordtistel, Johannesnycklar, brudbröd och gullviva sätter sin prägel på området.

KARUM
16°40'
Västerlånge
Löckerumshaget
Karum alvar
VEDBY
Skramlan
Hammar-
horvorna
Strömmen
Nybrunns-
kärret
VATTENHAGEN
Skinnarkärret
ABBANTORP
Sketnegatevrån
27.48
22.2

120. Vedby 3 — Klass II

Naturtyp: Buskrik hagmark

Vegetationstyper: Hagens södra del utgörs av örtrika ängshavretorrängar som via friskängar övergår till kalkfuktängar i den norra delen.

Trädskikt: Ask, oxel och tall

Buskskikt: En dominerar, nypon och ölandstok förekommer i mindre omfattning.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %

Indikatorarter: Brudbröd och solvända är vanligt förekommande. Darrgräs, stor blåklocka, ängsstarr, rödklint, Johannesnycklar, ängsnycklar, flugblomster, backnejlika, backsmultron, brudsporre, prästkrage, vildlin, tvåblad, flentimotej, nattviol, gullviva, höskallra, skogsklöver, backklöver och axveronika förekommer i mer enstaka exemplar.

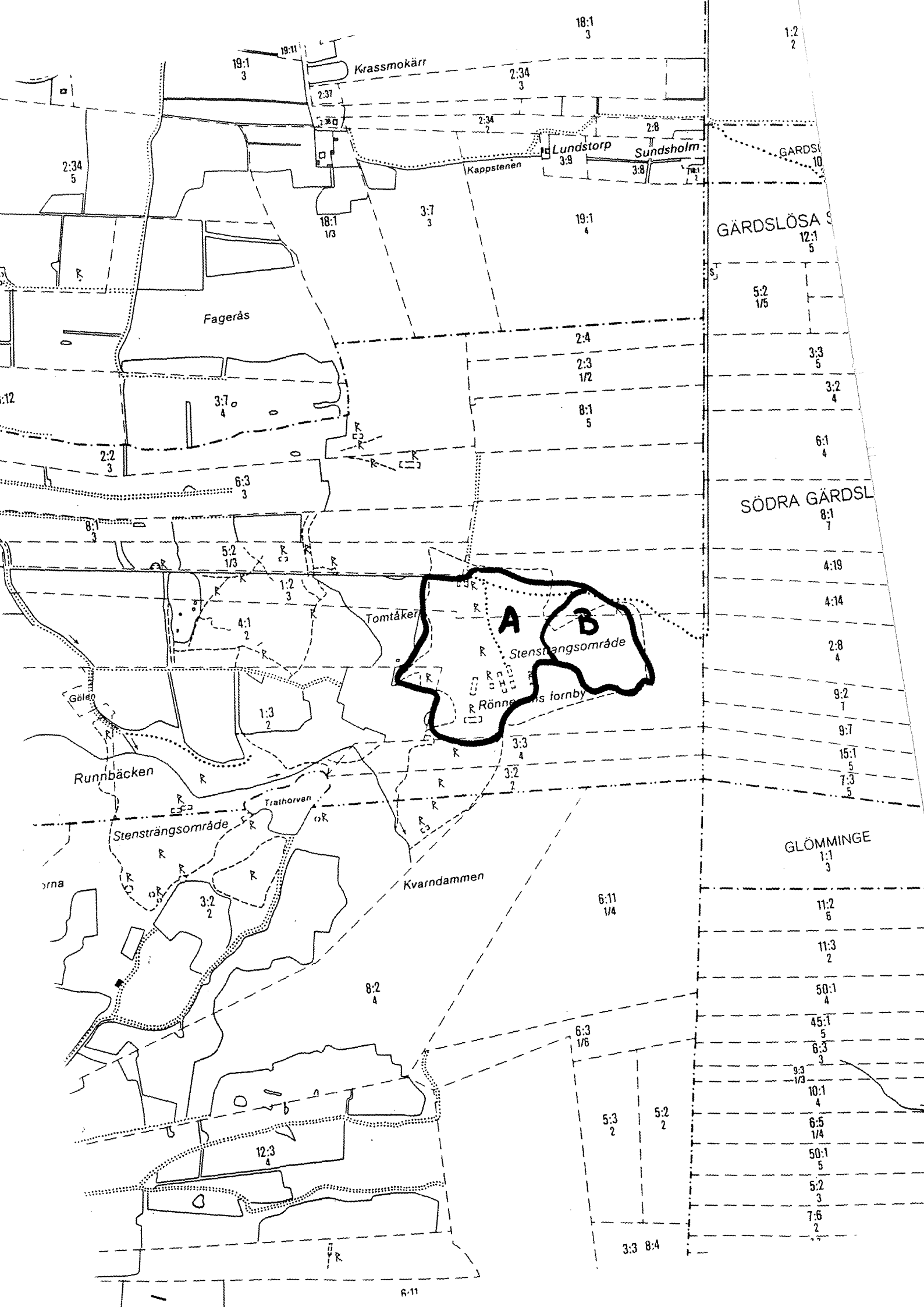
Kulturhistoria: Stengärdesgård omgärdar objektet i dess södra kant.

Hävd: Välhävdat 70 %
Måttlig hävd 30 %

Ingrepp och påverkan: Inga synliga ingrepp

Förslag till åtgärder: Öka betestrycket

Sammanfattande värdetext: En artrik hagmark sydost Karums alvar med varierande fuktighetsgrad varvid både torrängsälskande arter som brudbröd, solvända och axveronika trivs tillsammans med mer fuktighetskrävande arter som brudsporre och flugblomster. Drygt tjugo betesgynnade växter återfinns i hagen, flertalet dock med låg frekvens men det stora antalet tyder på lång kontinuitet som betesmark.

Krassmokärr
Kappstenen
Lundstorp
Sundsholm
Fagerås
Tomtåker
Stensträngsområde
Rönnebäcks fornby
Gölen
Runnbäcken
Trathorvan
Stensträngsområde
Kvarndammen
GÄRDSLÖSA
SÖDRA GÄRDSL
GLÖMMINGE
A
D

121. Rönnerums fornby — Klass II

Naturtyp: A) Träd- och buskbärande utmark,
B) Annan öppen utmark

Vegetationstyper: Runt fornbyn intas fältskiktet utav fårsvingeltorrängar, i övrigt dominerar gräsrika kalkfuktängar objektet, i den nordöstra delen i mosaik med örtrik ängshavretorräng.

Trädskikt: Ask är vanligaste trädslaget, övriga träd är björk, gran, tall och ek.

Buskskikt: En är dominant övriga buskar är slån, hagtorn, hassel och nypon.

Täckningsgrad (träd och buskar): 0-25 %

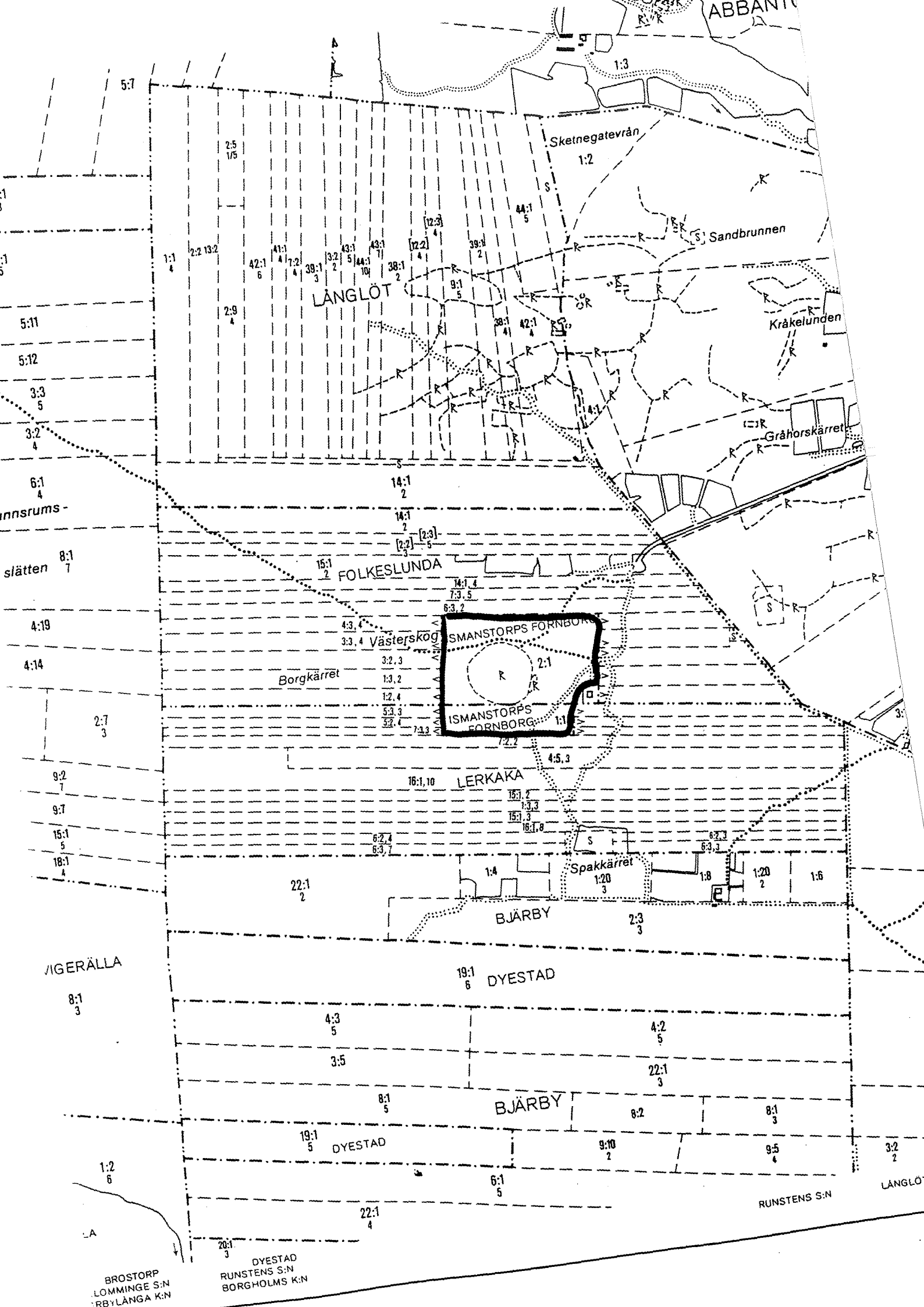
Indikatorarter: Darrgräs, axveronika och solvända är vanligt förekommande. Stor blåklocka, jordtistel, knägräs, ängsstarr, krissla, brudbröd, backsmultron, honungsblomster, gullviva, majviva och ängsvädd växer i enstaka exemplar.

Kulturhistoria: Fornby bestående av tio husgrunder från 200-500 e.kr.

Hävd: Välhävdat 100 %

Ingrepp och påverkan: Ingen synlig påverkan

Sammanfattande värdetext: Rönnerums fornby med husgrunder från 200-500 e.kr. är beläget strax söder om Högsrum. Välutbildade fårsvingeltorrängar med stor förekomst av solvända och axveronika omger det gamla fornminnet. Nordväst om fornbyn ligger en välhävdad kalkfuktäng med älväxingdominans. Fältskiktet i kalkfuktängen och omgivande mosaiklandskap med ängshavretorrängar är mycket välbetad och grässvålen är tät och artrik. I kalkfuktängen finner man bl a den hävdkrävande honungsblomster.

ABBANTORP
Sketnegatevrån
Sandbrunnen
LÅNGLÖT
Kråkelunden
Gråhorskärret
FOLKESLUNDA
Västerskog
ISMANSTORPS FORNBORG
Borgkärret
LERKAKA
Spakkärret
BJÄRBY
DYESTAD
RUNSTENS S:N
BROSTORP
LOMMINGE S:N
ÖRBYLÅNGA K:N
DYESTAD
RUNSTENS S:N
BORGHOLMS K:N

122. Ismanstorps borg — Klass III

Naturtyp: Ekhage

Vegetationstyper: Fårsvingeltorräng (1)
Gräsrik kalkfuktäng (2)
Örtrik ängshavretorräng (1)

Trädskikt: Ek, björk, tall

Buskskikt: En, hagtorn, hassel

Täckningsgrad (träd och buskar): 25-50 %

Indikatorarter: Darrgräs, stor blåklocka, ängsstarr, jordtistel, Johannesnycklar, brudbröd, solvända, vildlin, tvåblad, jungfrulin, ängsvädd, krutbrännare och ängsnycklar.

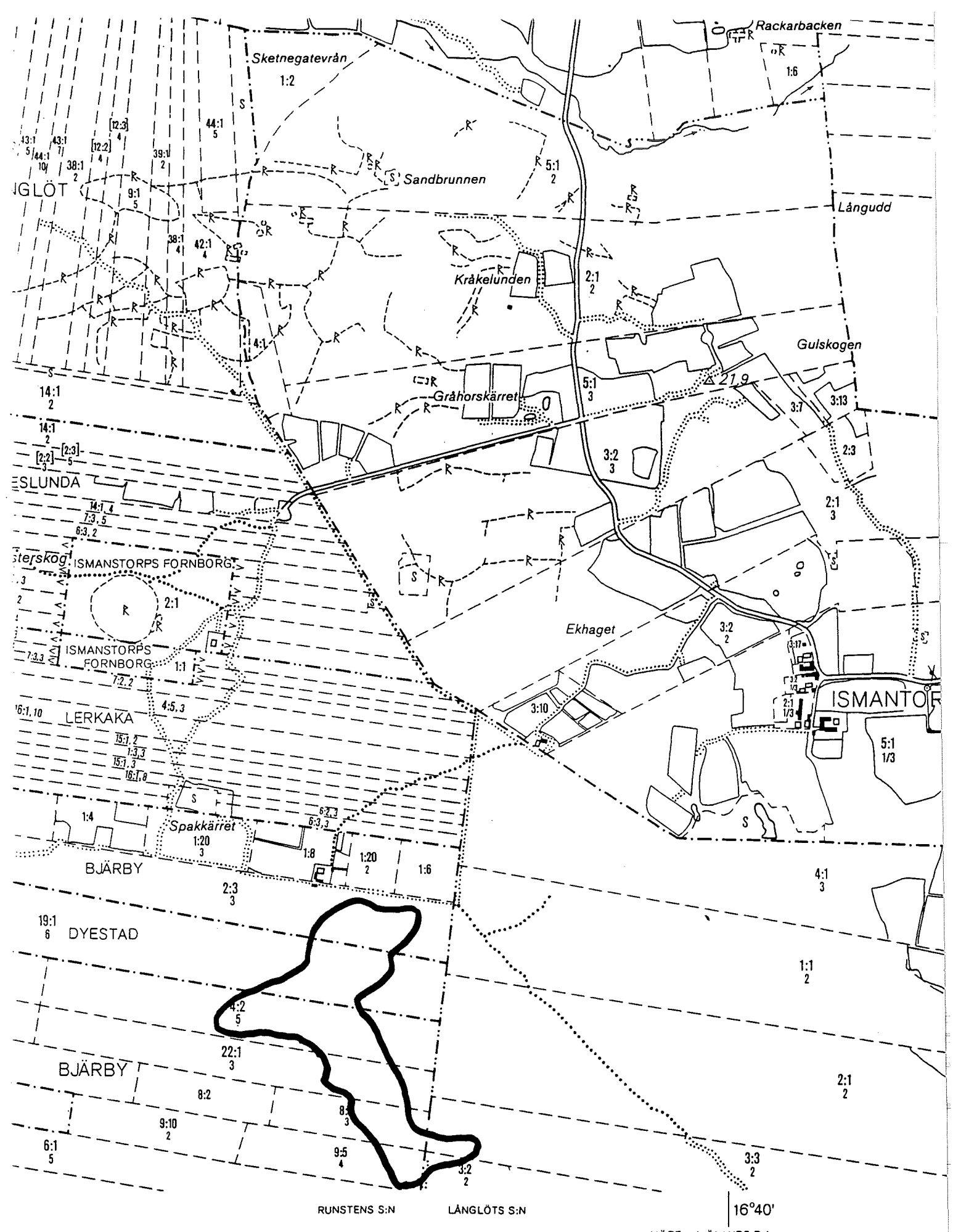
Kulturhistoria: Fornlämning

Hävd: Välhävdat 80 %
Måttlig hävd 20 %

Ingrepp och påverkan: Inga synliga ingrepp

Förslag till åtgärder: Ökat betestryck

Sammanfattande värdetext: Runt den välkända fornborgen vid Ismanstorp finns en välhävdad betesmark. Området som betas av får har tät grässvål. Trädskiktet som domineras av ek har något för stor krontäckning. Fältskiktet domineras av kalkfuktängar och orkidérikedomen är stor för objektets storlek.

047 70 4H 7a RUNSTEN 568

Fastighetsredovisningen aktuell t o m okt 1976

Skalan 1:10 000

500 400 300 200 100 0 500

1 cm = 100 m på marken

123. Bjärby — Klass III

Naturtyp: Annan öppen utmark

Vegetationstyper: Gräsrik kalkfuktäng (3)
Blåtåtelfuktäng av sydlig variant (1)
Högörtfuktäng (1)

Trädskikt: Björk och ek i kanterna

Buskskikt: Brakved, björk, sälg, en

Täckningsgrad (träd och buskar): 0-25 %

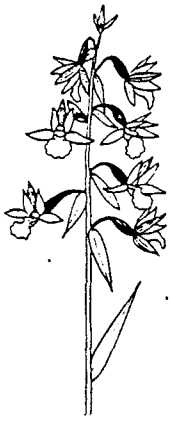
Indikatorarter: Darrgräs, ängsstarr, rödklint, Johannesnycklar, kärrknipperot, stor brudsporre, majviva, ängsvädd och slåtterblomma.

Kulturhistoria: Stengärdesgård

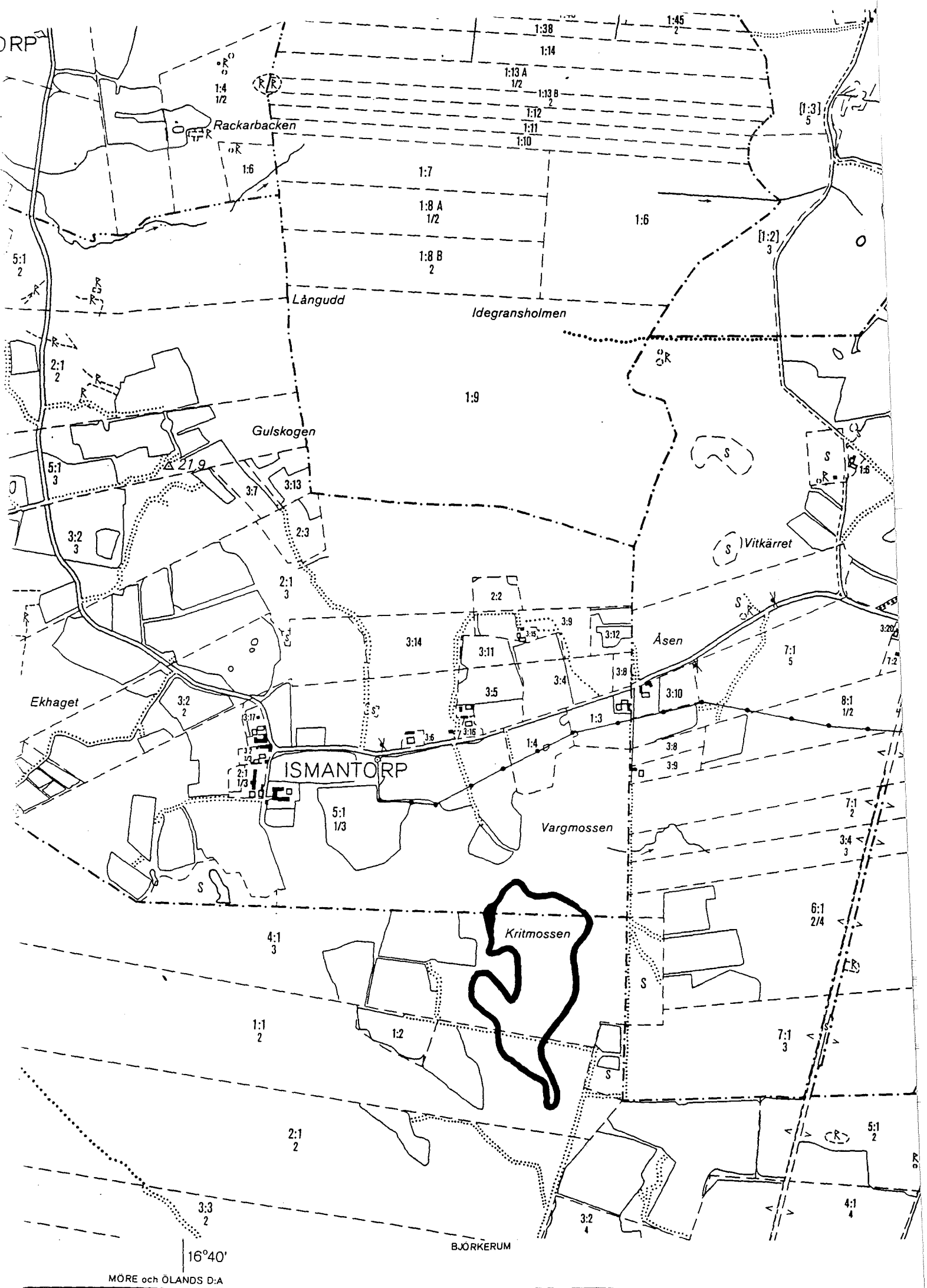
Hävd: Svagt hävdat 40 %
Hävd saknas 60 %

Förslag till åtgärder: Öka betestrycket

Sammanfattande värdetext: En betesmark stadd i igenväxning sydväst om Ismantorp. Området domineras av kalkfuktängar och trots den dåliga hävden finner man fortfarande hävdgynnade arter som bl a majviva, slåtterblomma och Johannesnycklar. Fuktängarna är i stort sett träd och buskfria, de träd och buskar man finner växer i kanterna av objektet.

Kärrknipprot (Epipactis palustris)
Orkidé. Allmän i kalkrika kärrmarker.
Blommar i början av juli.

Rackarbacken
Långudd
Idegransholmen
Gulskogen
Vitkärret
Åsen
Ekhaget
ISMANTORP
Vargmossen
Kritmossen
BJÖRKERUM
16°40'
MÖRE och ÖLANDS D:A

124. Kritmossen — Klass II

Naturtyp: Annan öppen utmark
Buskrik utmark.
Träd- och buskbärande utmark.

Vegetationstyper: Myren är dominerad av bunkestarr. Mindre områden är täckta med agbestånd. Myrmarken omges av kalkfuktängar som är dominerade av älväxing. Mindre partier med lågstarräng. På fastmarken dominerar örtrik ängshavretorräng.

Trädskikt: Björk och ask

Buskskikt: Hassel och en

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %

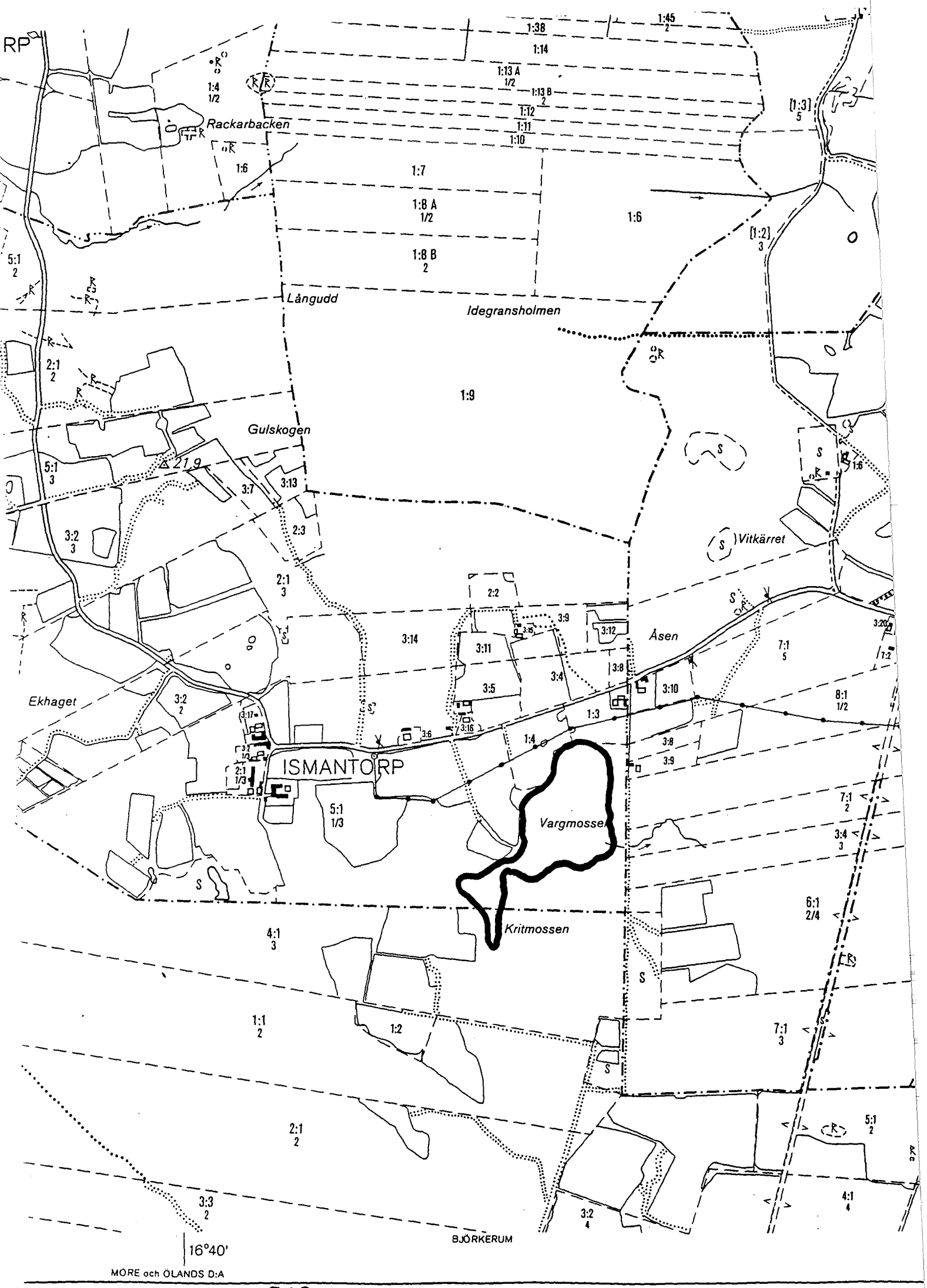
Indikatorarter: Darrgräs, stor blåklocka, backsmultron, brudsporre, solvända, honungsblomster, prästkrage, vildlin, flentimotej, nattviol, majviva, gullviva, fältsippa, backklöver, axveronika, slåtterblomma, Johannesnycklar, kärrknipperot och ängsnycklar växer i enstaka exemplar i området.

Hävd: Fuktängsmarginalerna är måttligt hävdade medan fastmarksdelen är måttligt till svagt hävdat.

Ingrepp och påverkan: En grund damm i den östra delen av området.

Förslag till åtgärder: Ökad betesdrift på fastmarksdelen.

Sammanfattande värdetext: En myr dominerad av bunkestarr sydost om Ismanstorp. Älväxing dominerar i de omgivande fuktängarna men hävdberoende arter som bl a honungsblomster, brudsporre och majviva finner man också i de måttligt hävdade kalkfuktängarna. I den omgivande träd- och buskbevuxna utmarken domineras växtsamhällena av örtrik ängshavretorräng. Hävden är här för dålig och hassel har tillåtits expandera allt för mycket.

Rackarbacken
Långudd
Idegransholmen
Gulskogen
Vitkärret
Åsen
Ekhaget
ISMANTORP
Vargmossen
Kritmossen
BJÖRKERUM
16°40'
MORE och ÖLANDS D:A

125. Vargmossen — Klass II

Naturtyp: Annan öppen utmark
Buskrik utmark
Träd- och buskbärande utmark

Vegetationstyper: Agsamhället i mitten av objektet dominerar arealmässigt området. De betade partierna av Vargmossen består av örtrik ängshavretorräng på fastmarken och friskäng, lågstarräng och gräsrik kalkfuktäng närmast agkärret.

Trädskikt: Björk dominerar, ask och oxel är övriga trädslag

Buskskikt: Hassel dominerar i buskskiktet. Nypon, en och hagtorn utgör övriga inslag.

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 % runt kärret
25-50 % på fastmarken

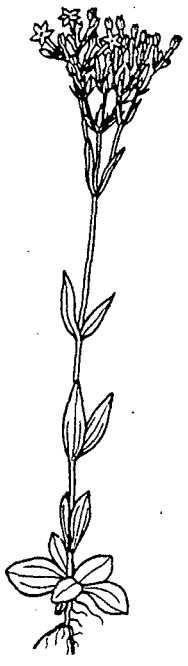
Indikatorarter: Darrgräs, brudbröd, solvända och prästkrage är vanligt förekommande på fastmarken. Stor blåklocka, ängsstarr, jordtistel, Johannesnycklar, kärrknipperot, honungsblomster, vildlin, korskovall, majviva, tvåblad, gullviva, knölsmörblomma, backklöver och axveronika utgör övriga hävdgynnade arter i området. Alla förekommer i enstaka exemplar.

Hävd: Välhävdat 100 %

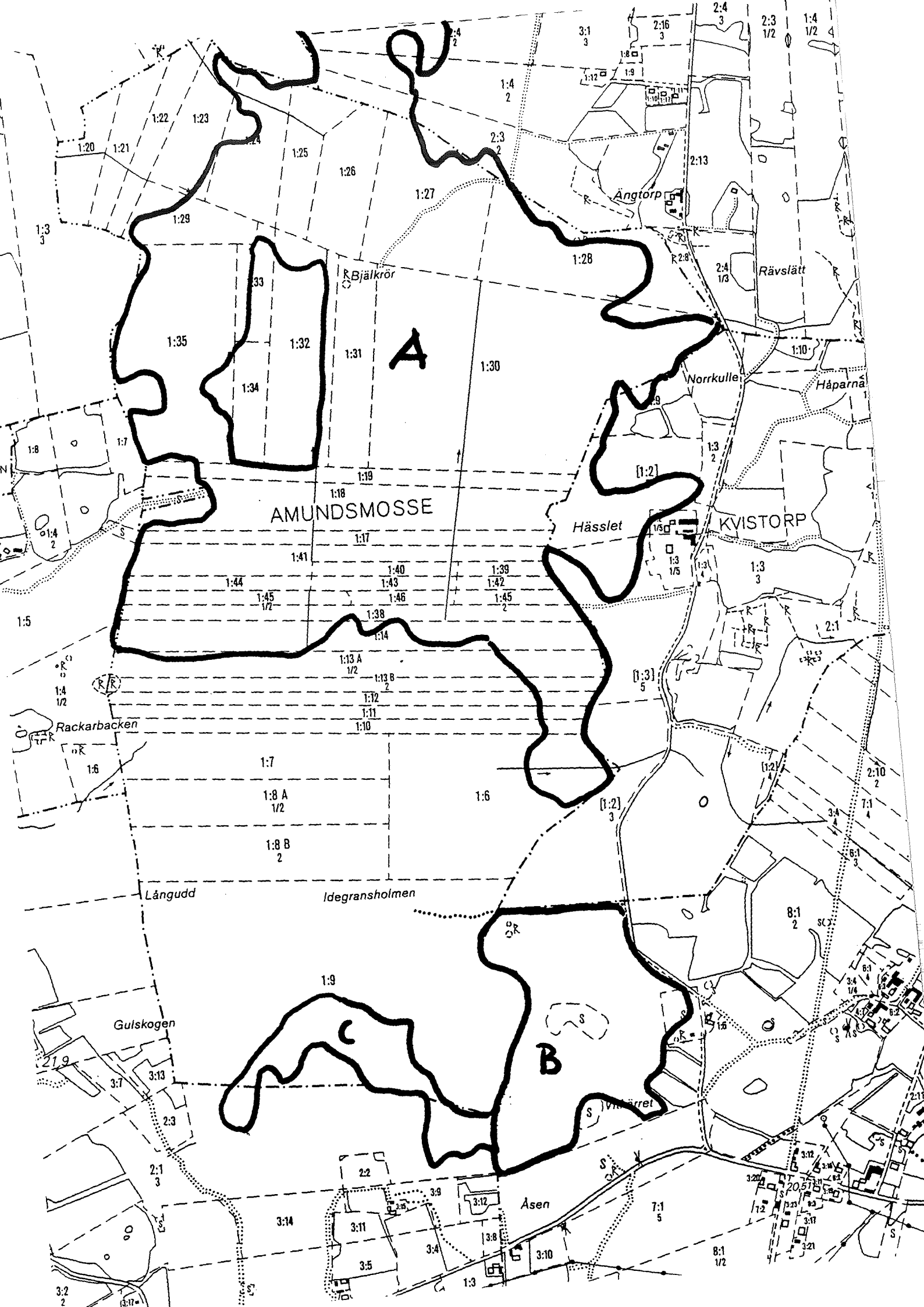
Ingrepp och påverkan: Inga synliga ingrepp

Förslag till åtgärder: Röja bort en del hassel och enbuskar på fastmarken

Sammanfattande värdetext: En Agdominerad myr med ställvis breda fuktängsmarginaler öster om Ismanstorp. På fastmarken öster om myren finns betad blandlövbevuxen utmark med en artrik tät torrängsflora, solvända, brudbröd, gullviva, vildlin och flockarun är vanligt förekommande. På gränsen mot kritmossen är det rent hässle som är i behov av föryngring då hasseln ställvis står för tätt. Vargmossen är tillsammans med Kritmossen och Grossmossen med i Naturvårdsplan för Öland som klass 3.

Flockarun (Centaurium erythraea.)
En starkt hotad slåtterväxt som förlitar sig på årlig fruktsättning.

A
B
C
AMUNDSMOSSE
KVISTORP
Ängtorp
Rävslätt
Björkrör
Norrkulle
Håparna
Hässlet
Rackarbacken
Långudd
Idegransholmen
Gulskogen
Åsen

126. Amunds mosse — Klass I

Naturtyp:
A) Annan öppen utmark
B) Buskrik utmark
C) Träd- och buskbärande utmark

Vegetationstyper: Amundsmosse domineras av en agmyr som är Ölands största omgiven av fuktängar framför allt gräsrika kalkfuktängar men även örtrika dito. Övriga växtsamhälle i fuktängsmarginalen är högörtäng och gräs-lågstarrfuktäng.

Öster om myren dominerar örtrik ängshavretorräng, i ett välutbildat hässle där det dessutom finns inslag av en alvarvariant av örtrik ängshavretorräng.

Trädskikt: Björk är dominerande, al, gran, ek, ask, oxel, lönn, tall.

Buskskikt: Hassel är dominerande, en, slån, hagtorn, sälg.

Täckningsgrad (träd och buskar): 25-50 % på fastmarken, 0-25 % på våtmarken

Indikatorarter: På fastmarken är solvända rikligt förekommande. Darrgräs, jordtistel, brudbröd, vildlin och gullviva är vanliga. Inom Amundsmosse förekommer dessutom stor blåklocka, ängsstarr, rödklint, Johannesnycklar, ängsnycklar, St Pers nycklar, flugblomster, krutbrännare, salepsrot, brudsporre, krissla, prästkrage, vildlin, tvåblad, korskovall, toppjungfrulin, jungfrulin, majviva, knölsmörblomma, backsmörblomma, höskallra, svinrot, backklöver, nålstarr, backsmultron, honungsblomster, slåtterblomma, flentimotej, ängsvädd och axveronika.

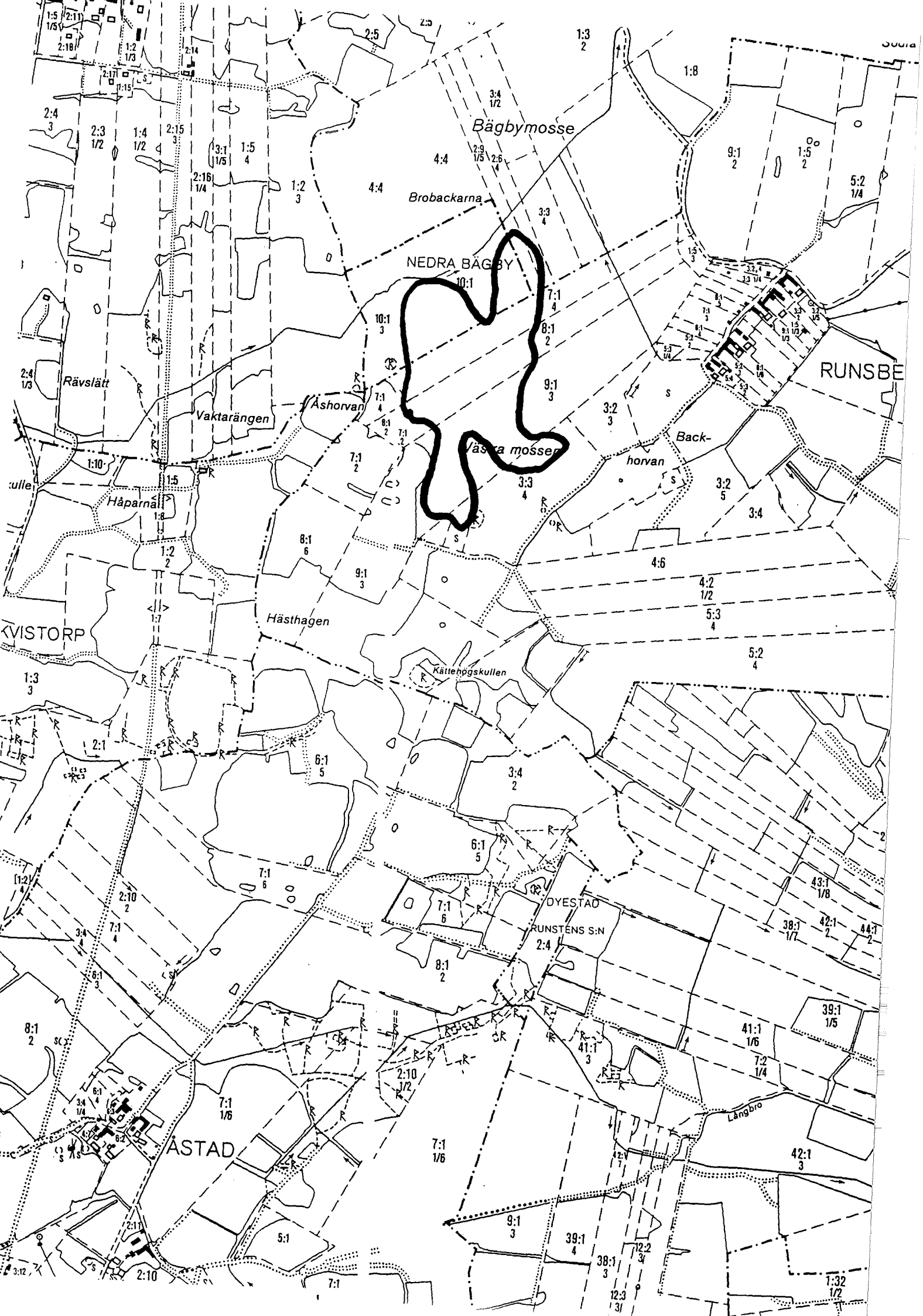
Kulturhistoria: Fornlämning i form av stensättningar, stengärdesgårdar

Hävd: Sydöstra delen hyser ett välhävdat hässle som i väster blir alltför tätt. Den nordöstra delen har svagt bete medan de centrala norra delarna har bättre betestryck.

Ingrepp och påverkan: Dikning

Förslag till åtgärder: Öka betestrycket i de svagt hävdade partierna av området

Sammanfattande värdetext: Ölands största agmyr omgiven av kärrmark av extremrik typ med axag och stor orkidérikedom. Fastmarkspartiet sydost om kärret har en välbetad ängshavretorräng som är mycket artrik liksom kalkfuktängsmarginalerna med sin orkidérikedom. Sammantaget en stor och variationsfylld betesmark med troligen lång kontinuitet i hävden som hyser ovanligt många hävdgynnade arter.

Bägbymosse
Brobackarna
NEDRA BÄGBY
Rävslätt
Vaktarängen
Åshorvan
Västra mossen
Back-
horvan
RUNSBE
Håparnal
Hästhagen
KVISTORP
Kättehögskullen
DYESTAD
RUNSTENS S:N
ÅSTAD
Långbro

127. Nedra Bägby-Runsberga — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark

Vegetationstyper: Gräsrik kalkfuktäng (3)
Friskäng (2)
Örtrik ängshavretorräng (1)
Högörtfuktäng (1)

Trädskikt: Björk, ask

Buskskikt: Sälg, en, hassel, oxel, al

Täckningsgrad (träd och buskar): 0-25 %

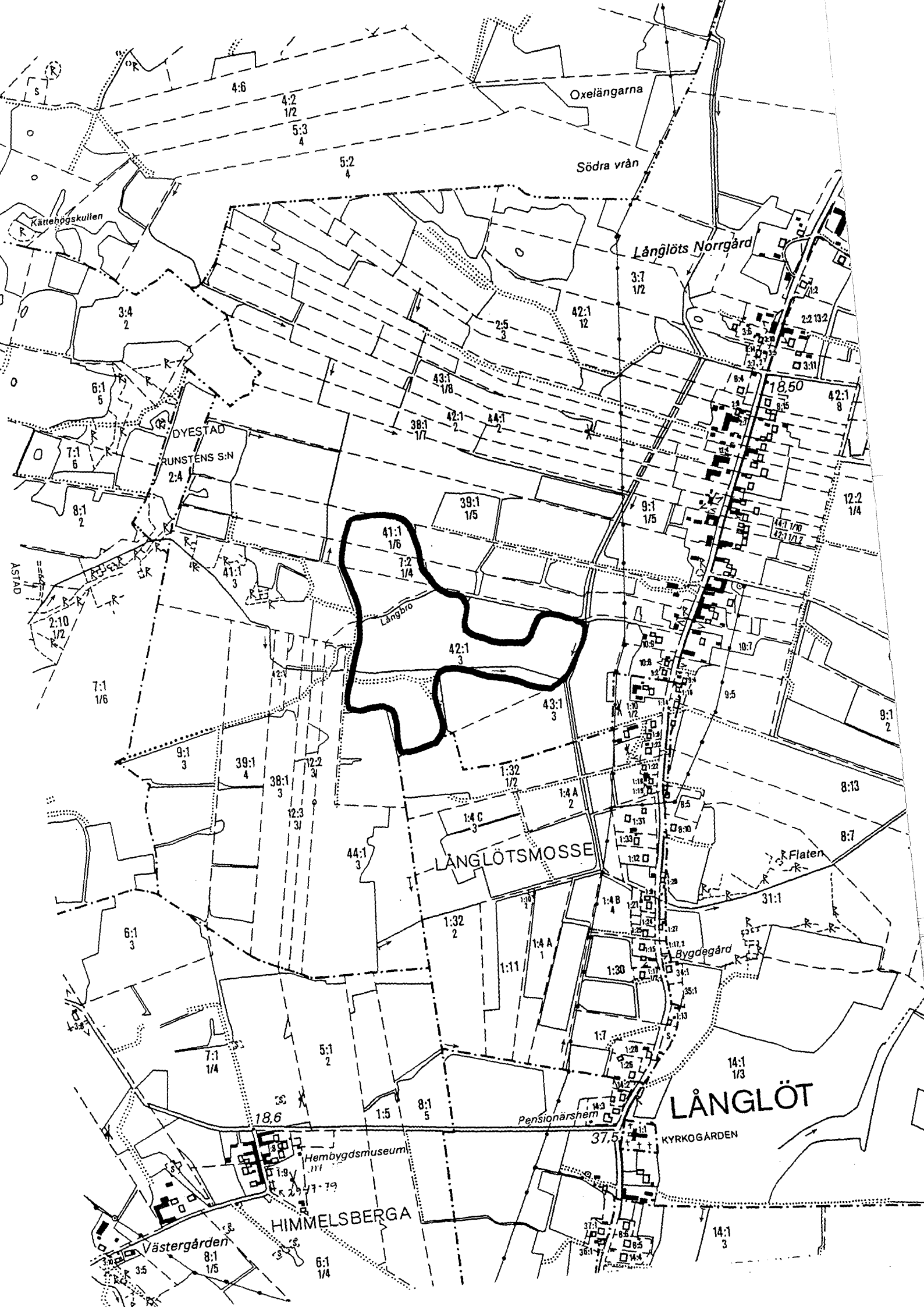
Indikatorarter: Darrgräs, stor blåklocka, rödklint, jordtistel, kärrknipperot, ängsnycklar, brudbröd, brudsporre, solvända, krissla, prästkrage, vildlin, majviva, gullviva, svinrot, backklöver och axveronika växer i enstaka exemplar.

Hävd: Svagt hävdat

Ingrepp och påverkan: En kraftig dikning i NO-riktning

Förslag till åtgärder: Ökat betestryck

Sammanfattande värdetext: Fuktängar och i högre liggande områden torrängar sydväst om Bägby mosse. Den större delen av området upptas av gräsrika kalkfuktängar som domineras av älväxing. I högre liggande partier finns väl utbildade ängshavretorrängar speciellt märkbart är det i den nordvästra delen av utmarken. Enbuskar finns (liksom fallet är i många betesmarker på Öland) i mångfald och vissa torrängspartier är i klart behov av röjning. Området är svagt hävdat vilket har givit en förnapålagring av fjolårsgräs i vissa parter.

Oxelängarna
Södra vrån
Kättehögskullen
Långlöts Norrgård
DYESTAD
RUNSTENS S:N
2:4
ÅSTAD
Långbro
LÅNGLÖTSMOSSE
Flaten
Bygdegård
Pensionärshem
LÅNGLÖT
KYRKOGÅRDEN
Hembygdsmuseum
HIMMELSBERGA
Västergården
18,50
18,6
37,5

128. Långlöt 1 — Klass III

Naturtyp: Buskrik utmark

Vegetationstyper: Kalkfuktäng (2)
Friskäng (1)
Örtrik ängshavretorräng (1)

Trädskikt: Ask, björk, oxel, tall

Buskskikt: En, oxel

Täckningsgrad (träd och buskar): 25-50 %

Indikatorarter: Krissla, brudbröd, brudsporre, majviva och gullviva är vanligt förekommande. Darrgräs, rödklint, prästkrage, vildlin, tvåblad, nattviol, höskallra, svinrot, backklöver, flugblomster och honungsblomster förekommer i enstaka exemplar.

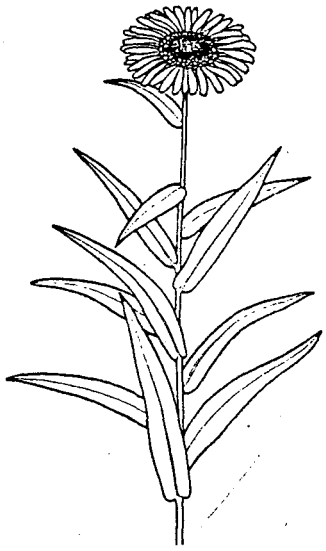
Kulturhistoria: Stengärdesgård

Hävd: Måttlig hävd 75 %
Svag hävd 25 %

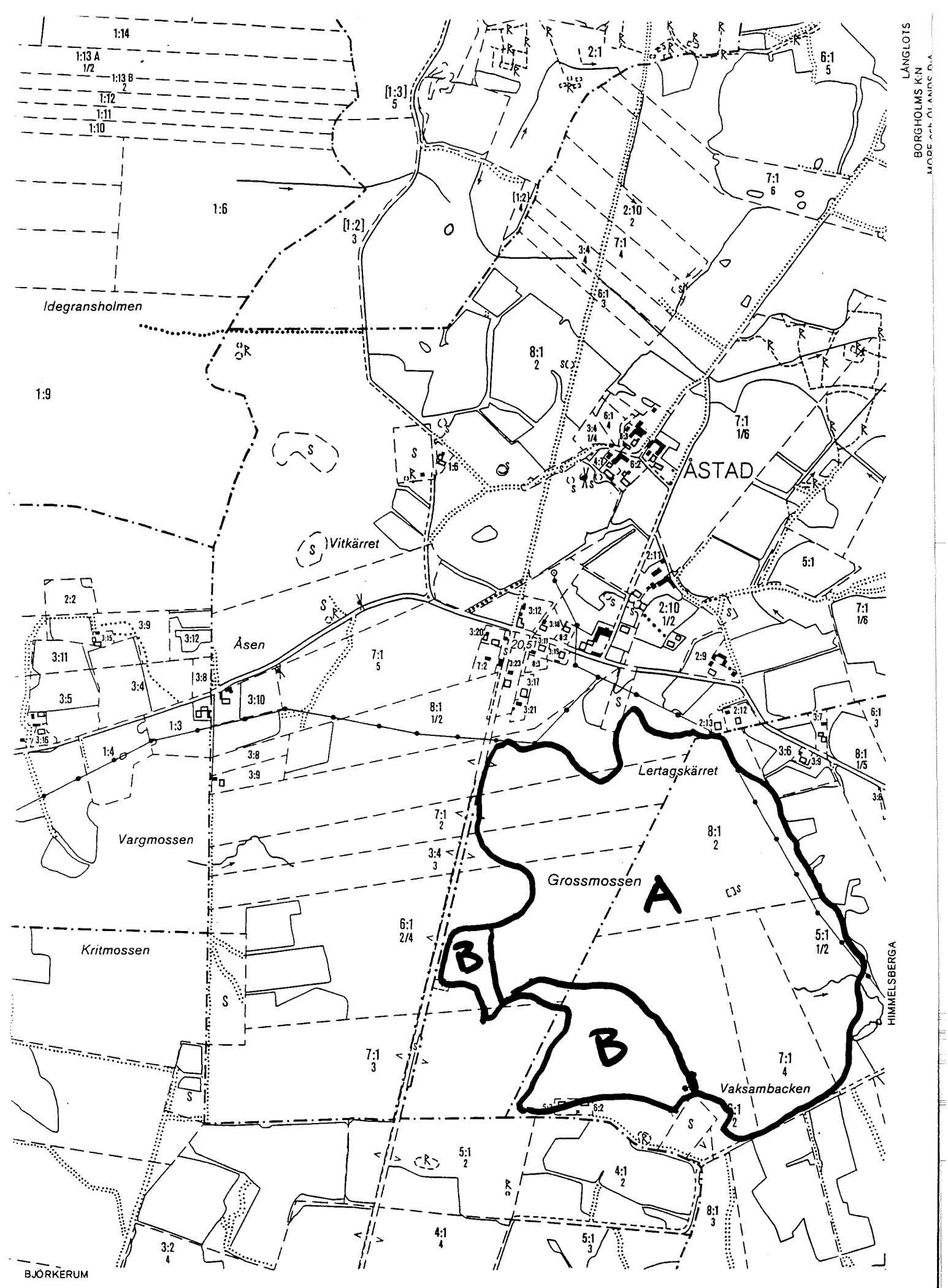
Ingrepp och påverkan: Inga synliga ingrepp

Förslag till åtgärder: Ökat betestryck

Sammanfattande värdetext: En igenväxande betesmark norr om Långlöt. Området domineras av kalkfuktängar med vanlig förekomst av brudsporre, majviva, älväxing och krissla. Förekomsten av krissla är näst intill riklig vilket är ett tecken på dålig hävd. I träd och buskskiktet är det en total dominans av enbuskar. Enbeståndet är i behov av kraftig urgallring. Sammanfattningsvis ett område med stora potentialer om man ökar betestrycket och gallrar ur enbeståndet.

Krissla (Inula salicina)
En art som ofta bildar stora bestånd i svagt hävdade växelfuktiga ängsmarker.

ÅSTAD
Idegransholmen
Vitkärret
Åsen
Vargmossen
Kritmossen
Grossmossen
Lertagskärret
Vaksambacken
A
B
B
HIMMELSBERGA
BJÖRKERUM
LÅNGLOTS
BORGHOLMS K:N

129. Grossmossen A,B — Klass II

Naturtyp: A) Annan öppen utmark
B) Träd- och buskbärande utmark

Vegetationstyper: Variationsrikt område med torrängar av fårsvingel och ängshavre på fastmarken som övergår via friskäng till gräsrik kalkfuktäng. Mittpartiet består av obetade kärrytor dominerade av bunkestarr och ag.

Trädskikt: Björk, ask och oxel

Buskskikt: En dominerar, övriga buskinslag är hassel, tall och slån

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %

Indikatorarter: Darrgräs, stor blåklocka, ängsstarr, rödklint, jordtistel, brudbröd, brudsporre, solvända, honungsblomster, krissla, prästkrage, vildlin, flugblomster, ängsnycklar, kärrknipperot, Johannesnycklar, nattviol, majviva, gullviva, svinrot, backklöver och axveronika förekommer i området varav kärrknipperot och svinrot är vanliga.

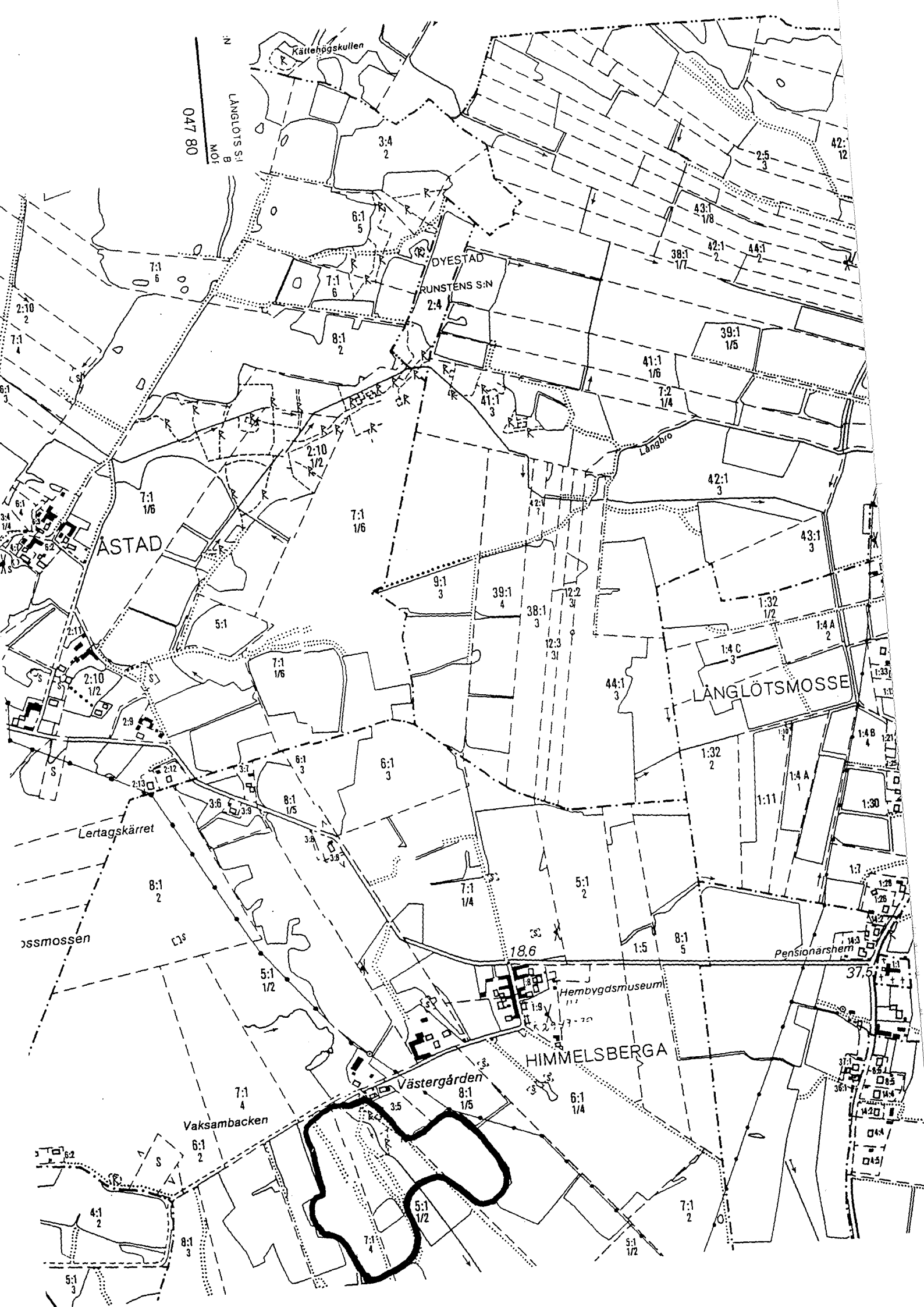
Kulturhistoria: Stengärdesgård

Hävd: De hävdade partierna hålls under god hävd men de utgör ej mer än cirka 30 % av området resten är obetade kärrytor.

Ingrepp och påverkan: Inga synliga ingrepp

Förslag till åtgärder: Ökad betesdrift

Sammanfattande värdetext: En variationsrik betesmark av hög kvalitet med rik variation av våtängar, kärr och torrängar. Längs områdets västra sida löper en ås som är välbetad i sitt norra parti men saknar hävd i den södra. På åsen finns torrängspartier av fårsvingeltyp och örtrika ängshavretorrängar. I anslutning till de ohävdade kärrpartierna finns vidsträckta ytor med gräsrik och i mindre partier örtrik kalkfuktäng med rik förekomst av svinrot och kärrknipperot och med förekomst av hävdkrävande växter såsom honungsblomster.

Kättehögskullen
LÅNGLÖTS S:N
047 80
DYESTAD
RUNSTENS S:N
2:4
Långbro
ÅSTAD
LÅNGLÖTSMOSSE
Lertagskärret
Hembygdsmuseum
Pensionärshem
HIMMELSBERGA
Västergården
Vaksambacken
18.6
37.5

130. Himmelsberga — Klass III

Naturtyp: Björkhage

Vegetationstyper: Rödvenäng (2)
Örtrik ängshavretorräng (1)
Fårsvingeltorräng (1)

Trädskikt: Björk och ek

Buskskikt: En, nypon och hagtorn

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %

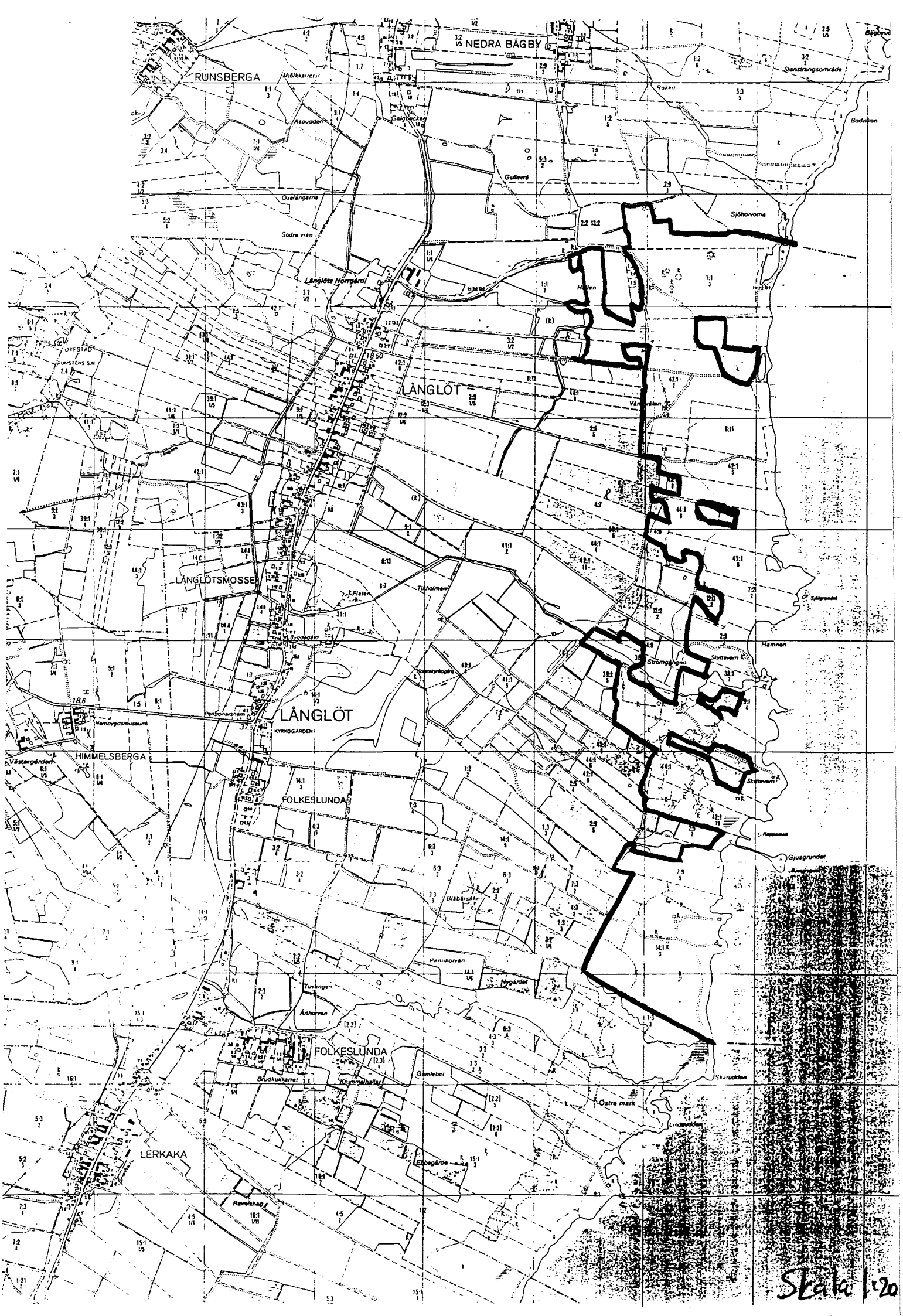
Indikatorarter: Jordtistel, brudbröd, solvända och gullviva är vanligt förekommande. Darrgräs, vildlin, tvåblad, flentimotej, jungfrulin, svinrot, ängsvädd, backklöver och axveronika förekommer i enstaka exemplar.

Kulturhistoria: Stensträngar

Hävd: Välhävdat 60 %
Måttligt hävdat 40 %

Ingrepp och påverkan: En viss gödselpåverkan

Sammanfattande värdetext: En nyröjd hage vid Himmelsberga. Hagen saknar den täta grässvål som kännetecknar betesmarker med lång kontinuerlig betesdrift. En viss gödselpåverkan märks i större delen av hagen. friskäng av rödventyp är en vanligt förekommande vegetationstyp med trivial flora. Objektet hyser trots det hävdindikerande växter såsom bl a svinrot, jordtistel tvåblad och jungfrulin i de opåverkade

NEDRA BÅGBY
RUNSBERGA
Stenstrangsområde
Rokerr
Bodviken
Asoudden
Galgbacken
Gullevrå
Ostelanparna
Södra vrån
Sjöhonorna
Långlöts Norrgård
Hallen
LÅNGLÖT
LÅNGLÖTSMOSSEN
Tidholmen
Fisken
Hamnen
Strömgången
Skuteviken
Gjusgrundet
Kanalen
Penninhorven
Nygården
Tuvängen
Arthorven
FOLKESLUNDA
Brudkullarna
Gamlebol
Östra mark
Skeruddden
Lindesudden
Ekbacken
LERKAKA
Ravelshag
HIMMELSBERGA
Västergården
Hembygdsmuseum
KYRKOGÅRDEN
Ellabärsåkr
Kvarnmellarna
186
185
1850

131. Långlöt 2 — Klass II

Naturtyp: Annan öppen utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Tio olika vegetationstyper har kunnat urskiljas i betesmarkerna vid Långlöt. Speciellt vanlig är olika typer av torrängar, främst då örtrik ängshavretorräng. Även den gräsrika varianten av kalkfuktäng är dock också vanligt förekommande. Två andra vanliga vegetationstyper är högörtfuktäng och friskängar av ett artrikt slag. Dessa friskängar innehåller ofta en blandning av arter från torr-, frisk- och fuktängen. De övriga vegetationstyperna finns inom mycket begränsade arealer. Bland dessa finns exempelvis rödvenhed, örtrik kalkfuktäng och nedre landstrandvegetation av revigt saltgrästyp.

Trädskikt: I området finns enstaka träd av oxel, ek, ask, hagtorn och tall

Buskskikt: På några svagt betade skiften växer enstaka buskar av en, nypon och slån

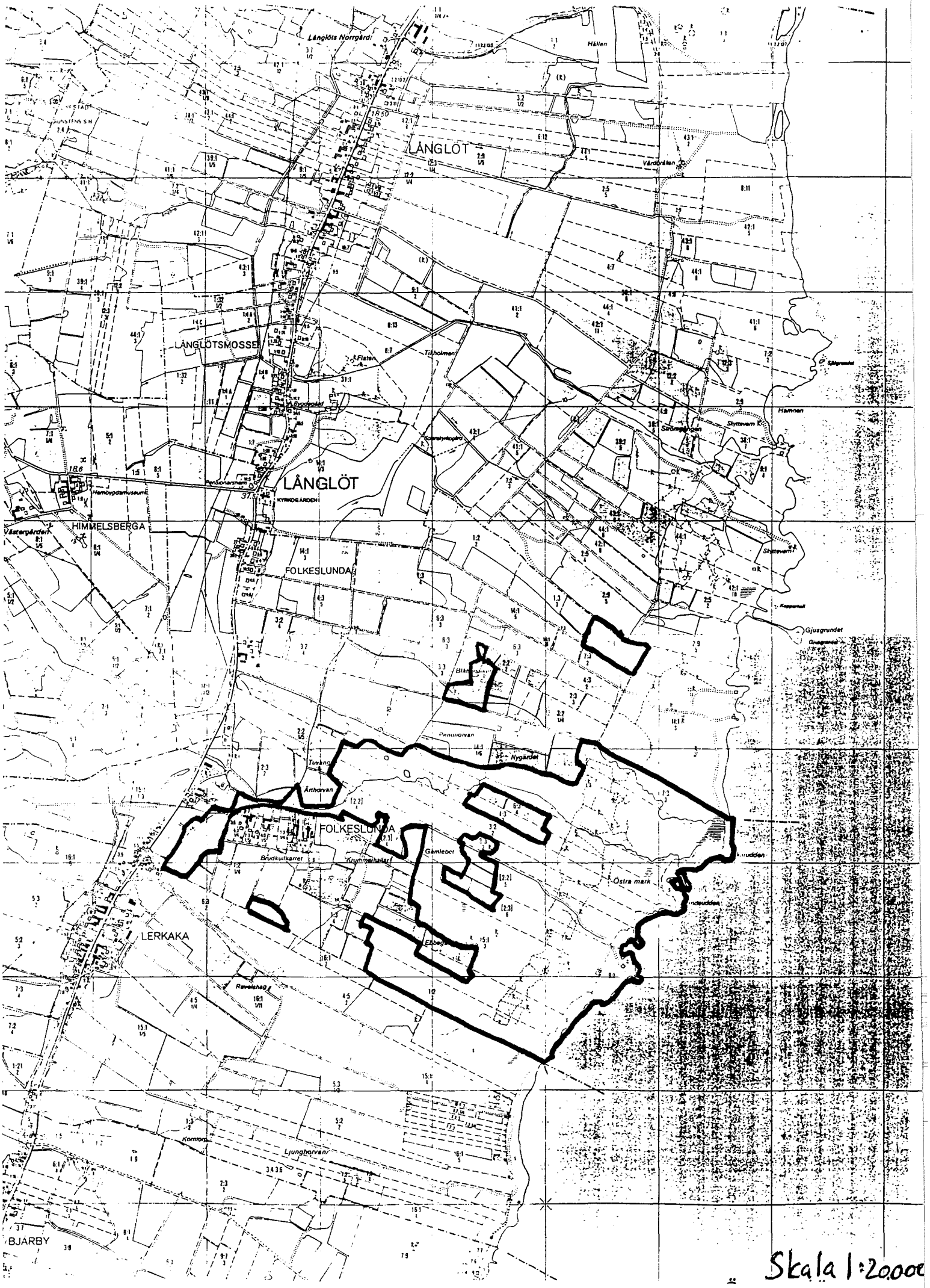
Indikatorarter: Trettioen olika indikatorarter har hittats i betesmarkerna vid Långlöt. Några av arterna är rikligt eller vanligt förekommande. Till dessa hör bl a vårbrodd, darrgräs, jordtistel, brudbröd, vildlin, gullviva, höskallra och ängsvädd. Flertalet indikatorarter förekommer dock endast i enstaka exemplar. Stor blåklocka, solvända, honungsblomster, prästkrage, stagg, rosettjungfrulin, majviva, svinrot och ängsskära är några av de mest intressanta arterna.

Kulturhistoria: Sexton registrerade fornlämningar finns i området. Hälften består av olika typer av stensättningar. Mest intressant är kanske dock det omfattande systemet av stensträngar i de södra delarna. Övriga fornlämningar består av domarringar, högar, resta stenar, skyttevärn och husgrund.

Hävd: Betestrycket varierar mycket mellan skiftena. Hela skalan från mycket välbetade marker till områden helt utan betesdjur finns representerad.

Ingrepp och påverkan: Markerna är till helt övervägande del opåverkade av kvävegödsling. I några skiften har spår av tidigare uppodling setts.

Sammanfattande värdetext: Lång kustremsa med strandnära betesmarker vid Långlöt. Olika typer av torrängar dominerar vegetationen, främst då den örtrika ängshavretypen. Även arealen friskängar är relativt stor, de är ofta mycket tuviga. Betestrycket varierar kraftigt mellan skiftena. Markerna i norr betas av får.

LÅNGLÖT
LÅNGLÖTSMOSSE
LÅNGLÖT
HIMMELSBERGA
FOLKESLUNDA
FOLKESLUNDA
LERKAKA
BJÄRBY
Skala 1:20.000

132. Folkeslunda — Klass II

Naturtyp: Annan öppen utmark

Vegetationstyper: Markerna vid Folkeslund är mycket variationsrika och innehåller sju olika vegetationstyper. Torrängar av örtrikt slag är den dominerande vegetationstypen. De mest välutbildade och välbetade torrängarna finns i två av skiftena söder om sjögatan. Fuktängar är också rätt vanliga i området. Både gräsrik kalkfuktäng och tuvtåtelfuktäng kunde noteras vid inventeringen. Även friskängar av ett mycket artrikt slag är vanligt förekommande. Några vegetationstyper finns endast inom mindre arealer. Dessa är fårsvingeltorräng, högörtfuktäng och vätvegetation.

Trädskikt: Träd saknas helt i Folkeslunds sjömarker

Buskskikt: Buskskikt saknas

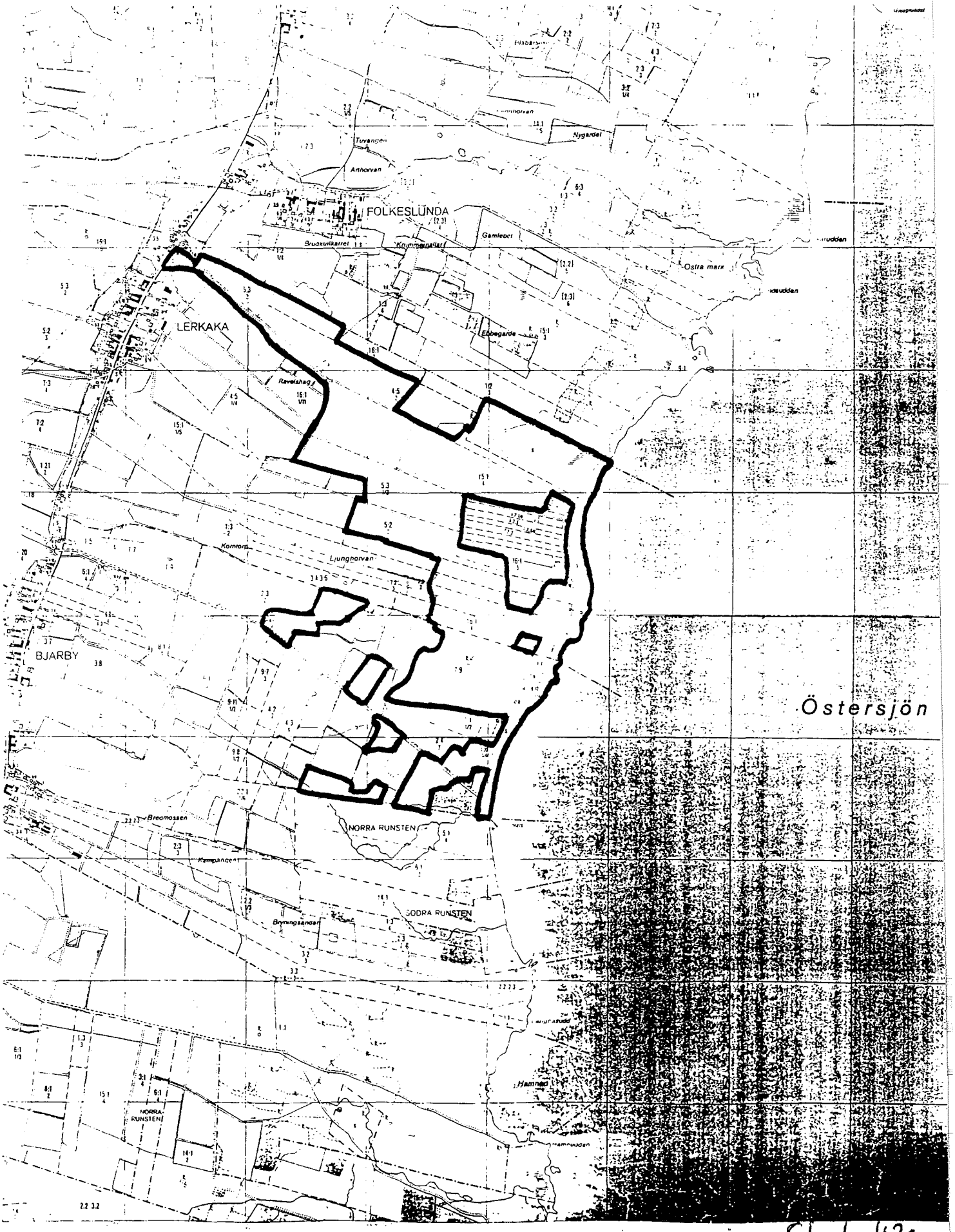
Indikatorarter: Trots de variationsrika markerna är antalet funna indikatorarter inte speciellt stort. Sammanlagt fjorton stycken. Några av dessa är rikligt förekommande. Dessa är vårbrodd, brudbröd och höskallra. Till de vanligt förekommande arterna hör darrgräs, jordtistel, vildlin, gullviva, ängsvädd och axveronika. Några indikatorarter finns endast inom en mindre areal eller i ett fåtal exemplar. Till dessa hör bl a vildlin, backnejlika och majviva.

Kulturhistoria: I Folkeslunda sjömarker fullkomligt kryllar det av fornlämningar. Här finns sammanlagt 16 registrerade fornlämningar. Mest imponerande är kanske det mycket omfattande stensträngssystem, med en längd på hela 6 500 meter. I anslutning till stensträngarna finns också ett flertal husgrunder. En annan vanlig typ av fornlämning är stensättningar. Bland de övriga fornlämningarna kan bl a nämnas ett stort bronsåldersröse (Våterör), flera skålgropsförekomster och ett stort flyttblock (Klonghäll) som man kunde frambringa märkliga ljud ifrån.

Hävd: Betestrycket varierar rätt mycket inom området. Den norra och södra delen är mest välbetad. Skiftena norr om sjögatan var vid inventeringstillfället obetade. Sammanfattningsvis har huvuddelen ett hyfsat betestryck, medan mindre arealer är svagt hävdade eller helt saknar betesdjur.

Ingrepp och påverkan: Betesmarken är till större delen helt opåverkade av olika former av negativ påverkan, ex kvävegödsling. På något skifte kunde spår av tidigare uppodling noteras.

Sammanfattande värdetext: Torra och välbetade sjömarker vid Folkeslunda. Örtrika torrängar är vanligaste vegetationstyp och ibland är dessa mycket fint utbildade och artrika. Relativt få indikatorarter har dock noterats vid fältinventeringen. Nötbete dominerar, men i norr finns även skiften som fårbetas. I området finns rikligt med fornlämningar. Några av de välbetade skiftena söder om sjögatan innehåller mycket välbevarade stensträngar och är dessutom botaniskt mycket värdefulla.

FOLKESLUNDA
LERKAKA
BJARBY
Östersjön
NORRA RUNSTEN
SODRA RUNSTEN
Tuvangen
Nygärdet
Arthorvan
Gamlebol
Ostra mark
Ebbegarde
Ravelshag
Komtorp
Ljunghorvan
Bredmossen
Kampangen
Brynnegangen
Hamnud
Skala 1:20.00

133. Bjärby-Lerkaka — Klass II

Naturtyp: Annan öppen utmark

Vegetationstyper: Liksom i många andra byars sjömarker domineras vegetationen av kalkfuktängar. Till allra största delen är dessa kalkfuktängar starkt gräsdominerade, men här finns även mindre arealer av den lågvuxna och örtrika typen. Vanligt förekommande vegetation i övrigt är örtrika torrängar och mycket artrika friskängar. Friskängarna innehåller en blandning av torra, friska och fuktiga arter, exempelvis brudbröd, ängssyra och älväxing. Fårsvingeltorräng, tuvtåtelfuktäng och vätvegetation finns i dessa sjömarker inom mycket begränsade arealer. Någon gång är markerna mycket tuviga och innehåller då en mosaikartad vegetation av fårsvingeltorräng och vät.

Trädskikt: Enstaka träd av björk och oxel finns i området

Buskskikt: En gles enbuskvegetation noterades i några av skiftena

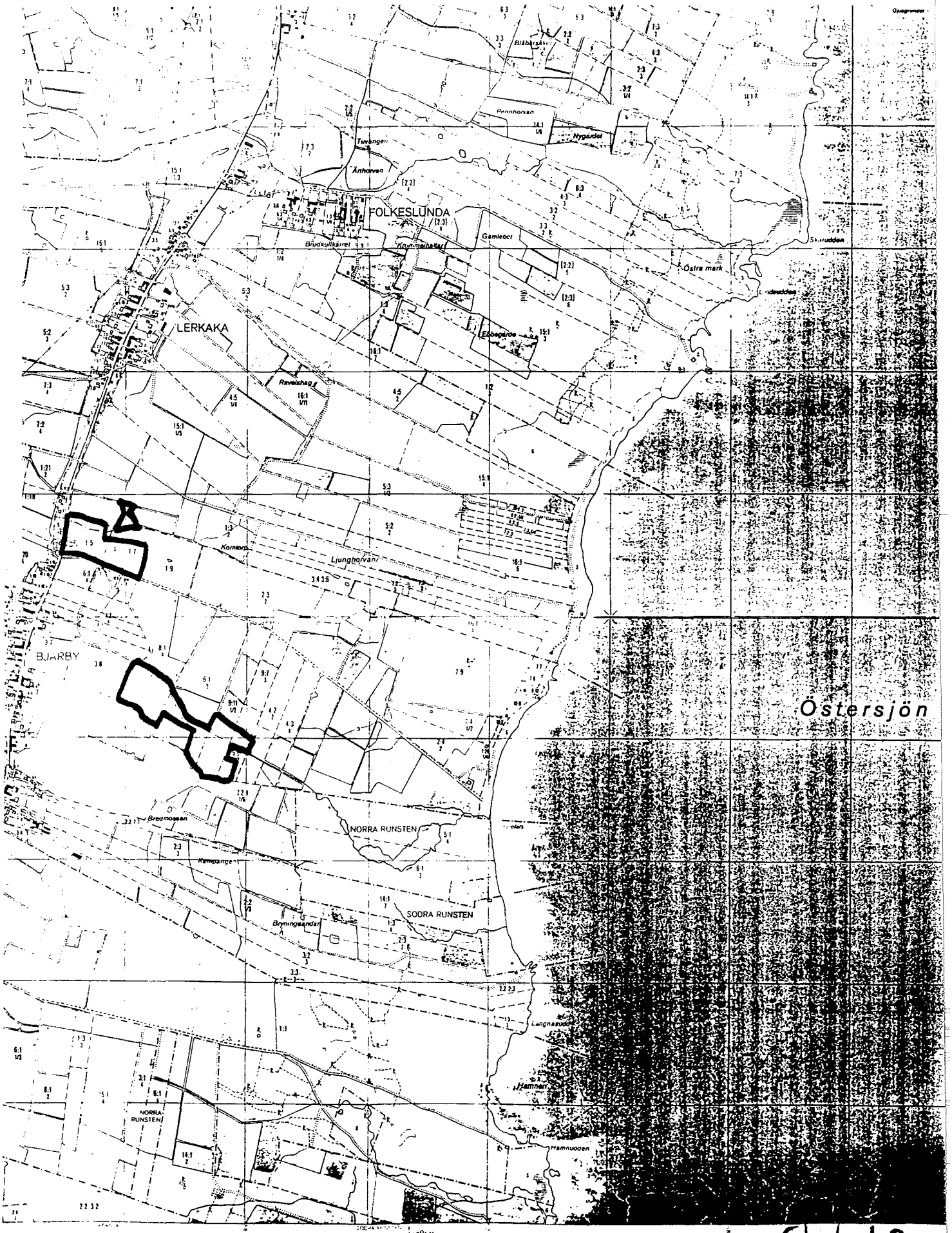
Indikatorarter: Betesmarkerna vid Bjärby och Lerkaka är mycket rika på indikatorarter. Närmare ett trettiotal arter noterades vid inventeringen. Fyra arter var rikligt förekommande. Dessa är darrgräs, brudbröd, krissla och höskallra. Något mindre vanliga är vårbrodd, rödklint, jordtistel, vildlin, gullviva, axveronika och trift. Alla övriga växter som indikerar lång beteshävd finns enbart som enstaka exemplar. Till dessa hör bl a kattfot, brudsporre, solvända, honungsblomster, slåtterblomma, nattviol, majviva, ängsskallra och svinrot.

Kulturhistoria: I områdets södra del finns tre stycken stensättningar. På ett större stenblock i markerna återfanns vid fornminnesinventeringen en skålgrop. De vid utmarksdelningen uppförda stenmurarna fungerar fortfarande som hägnader, någon gång kompletterad med en enkel taggtråd.

Hävd: Huvuddelen av betesmarkerna är hyfsat betade. Mindre delar är svagt betade eller ibland helt obetade sedan några år.

Ingrepp och påverkan: En mindre del av markerna har påverkats av kvävegödsel. Troligen härrör den från tidigare uppodling.

Sammanfattande värdetext: Något svagt betade sjömarker till Bjärby och Lerkaka. Gräsrika kalkfuktängar dominerar vegetationen, men fläckar av den örtrika varianten finns här och var. I norr är torrängarna rätt vanliga, främst den örtrika ängshavretorrängen. Vissa skiften skulle bli mycket fina om betestrycket höjdes. Ställvis finns även fina och artrika friskängar.

FOLKESLUNDA
LERKAKA
BJÄRBY
Östersjön
NORRA RUNSTEN
SÖDRA RUNSTEN
Tavangen
Änhavan
Gamlebot
Östra mark
Ravelshag
Kornbod
Ljungbovan
Bredmossen
Rampange
Brinningsandar
Hamnen
Hamnudden
Skala 1:2000

134. Bjärby 2 — Klass III

Naturtyp: Öppen hagmark

Vegetationstyper: Kalkfuktäng-gräsrik (2)
Örtrik torräng (1)
Friskäng-artrik (1)

Trädskikt: Oxel

Buskskikt: Hagtorn, enbuskar

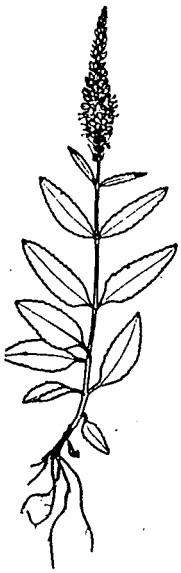
Indikatorarter: Darrgräs, rödklint, krissla, gullviva, höskallra, liten blåklocka, jordtistel, brudbröd, solvända, prästkrage, vildlin, bockrot, svinrot, ängsskära, ängsvädd, backruta, backklöver och axveronika.

Kulturhistoria: Stenmurar, odlingsrösen och äldre åkrar

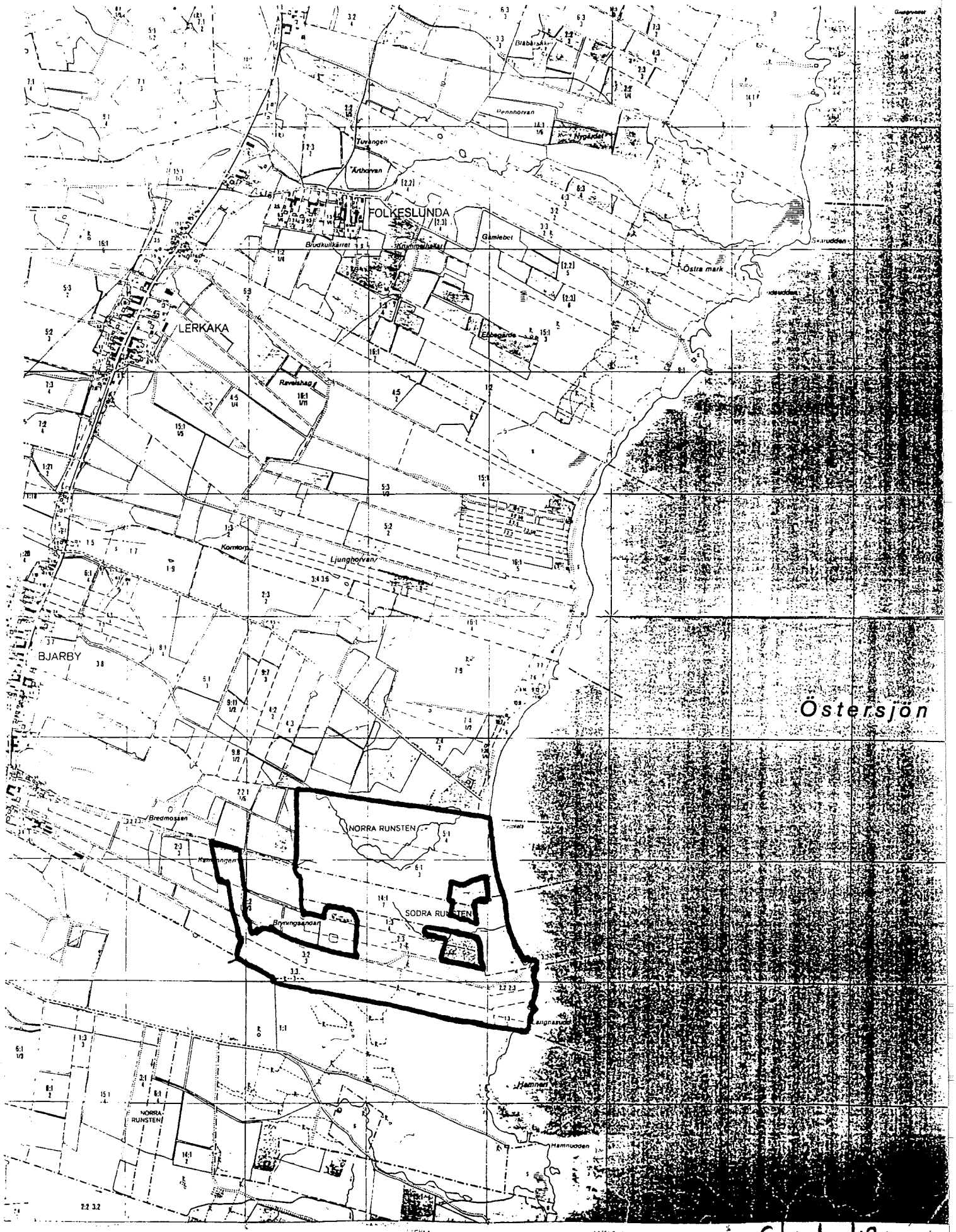
Hävd: Nötbete Måttlig hävd 75 %
Svagt hävdat 25 %

Ingrepp och påverkan: Svag gödslingspåverkan 25 %

Sammanfattande värdetext: Gräsrika betesmarker vid Bjärby. Gräsrik kalkfuktäng dominerar. Västligaste skiftet mest intressant med kalkfuktäng, örtrik torräng och artrik typ av friskäng. Måttligt betestryck vanligast. Västligaste skiftet dock rätt svagt hävdat.

Axveronika (Veronica spicata)
Växer på torr mager solvarm inte allt för sur mark.
Vanligast är den på alvarens ängshavretorrängar.

FOLKESLUNDA
LERKAKA
BJARBY
Östersjön
NORRA RUNSTEN
SODRA RUNSTEN
Bredmossen
Ljungbohvan
Gamlebod
Östra mark
Hamnudden
Skala 1:20000

135. N Runsten — Klass II

Naturtyp: Annan öppen utmark

Vegetationstyper: Området är mycket variationsrikt och innehåller ett flertal olika vegetationstyper, alltifrån det torraste till det fuktiga. Den vanligaste vegetationstypen är torrängar av fårsvingeltyp. Längs stranden i norra delen återfinns en ovanlig vegetation - sandgräsheden. Typiskt för denna är det glesa fältskiktet och inslaget av olika lavarter. I anslutning till det stora kärr- och fuktängsområdet i nordävstra delen finns både gräsrika kalkfuktängar och tuvtåtelfuktängar. Denna del håller under våraarna mycket vatten, som sedan försvinner under sommaren. Inom mindre arealer inom betesmarkerna kan man finna örtrik torräng och krypvensdominerade vätar.

Trädskikt: Träd saknas helt

Buskskikt: Enstaka spridda enbuskar finns i markerna

Indikatorarter: Sammanlagt har ett knappt tjugotal arter som indikerar lång och oavbruten hävd hittats. Endast två arter förekommer i några större mängder. Dessa är vårbrodd och darrgräs. Fem indikatorarter är relativt vanliga: jordtistel, backnejlika, brudbröd, ängsskallra och mandelblomma. Övriga arter har endast noterats i enstaka exemplar eller inom mindre områden. Bland dessa märks bl a ljung, honungsblomster, nattviol, majviva, gullviva och fältsippa.

Kulturhistoria: Stenmurar är som vanligt den dominerande hägnadstypen. I området finns också en registrerad fornlämning i form av delarna av ett stensträngssystem. Stensträngarna fortsätter in på Södra Runstens marker.

Hävd: Betesmarkerna hävdas genom bete med ungdjur. Halva arealen har ett måttligt betestryck. Mindre delar som är riktigt välhävdade och svagt beteshävdade finns också.

Ingrepp och påverkan: Inom något skifte har en svag gödslingspåverkan kunnat noteras.

Sammanfattande värdetext: Torra sjömarker vid Norra Runsten. Fårsvingeltorrängar och sandgräshedar är två rätt vanliga vegetationstyper. I nordväst finns ett stort kärr- och fuktängsområde, med såväl kalkfuktängar som ren kärrvegetation. Relativt få indikatorarter och flertalet av dessa har en låg förekomstfrekvens.

Skala 1:20000

136. S Runsten-Runsten — Klass II

Naturtyp: Annan öppen utmark

Vegetationstyper: Stora delar av betesmarkerna är mycket tuviga och välbetade. Detta gör att vegetationen blir mycket mosaikartad. Vanligt är att det på tuvorna växer en fårsvingeltorräng och mellan dessa gräsrika kalkfuktängar eller vätartad vegetation. I områdets västra delar återfinns även en del tuvtåtelfuktäng och gräsrik kalkfuktäng. Även tuviga friskängar är rätt vanliga. Typen går ej att klassificera enligt metodiken. På mindre arealer, främst höglänta delar, växer torrängar av såväl örtrik som fårsvingeltyp.

Trädskikt: Betesmarkerna saknar helt trädskikt

Buskskikt: Även buskskikt saknas

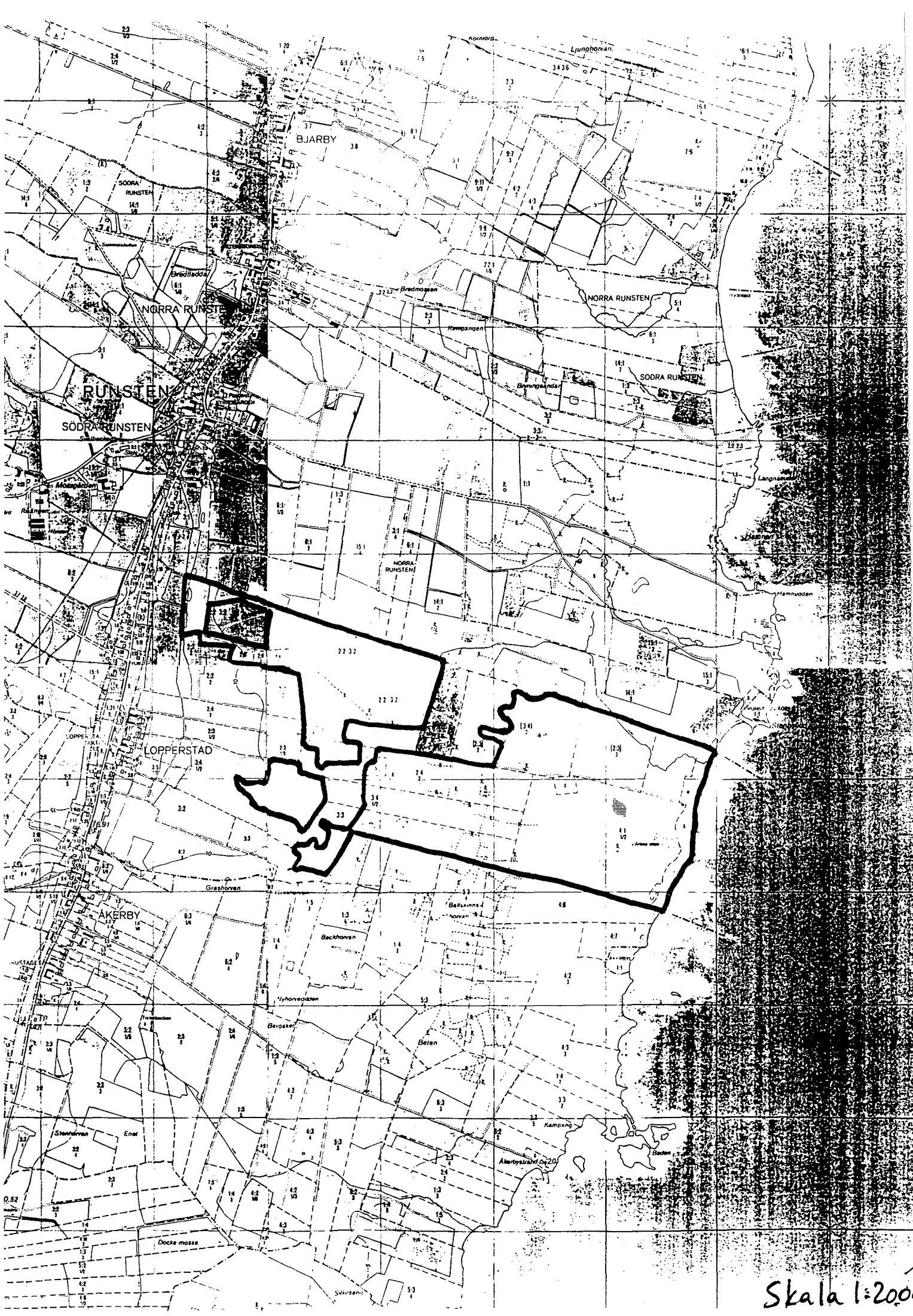
Indikatorarter: Sammanlagt har ett tjugotal indikatorarter hittats. Flertalet har låg och medelmåttig förekomstfrekvens. Två arter är dock rikligt representerade - vårdbrodd och brudbröd. Vanliga arter i betesmarkerna vid Runsten är darrgräs, jordtistel, vildlin, knölsmörblomma, ängsskallra, axveronika, trift och gulkämpar. Bland de enstaka förekommande arterna märks bl a kattfot, krissla, nattviol, gullviva, höskallra och stallört.

Kulturhistoria: Betesmarkernas hägnader består som vanligt av stenmurar av enkelmurtyp. I markerna finns också ett tiotal registrerade fornlämningar. De flesta är stensättningar och husgrunder. I de norra delarna finns även ett stensträngssystem och i anslutning till detta en fossil odlingsmark.

Hävd: Huvuddelen av markerna är mycket välbetade. En mindre del har ett måttligt betestryck.

Ingrepp och påverkan: Inom en mindre del av markerna syns påverkan på vegetationen från tidigare uppodling.

Sammanfattande värdetext: Mycket välbetade sjömarker vid Runsten. Stora delar av markerna är mycket tuviga. Tät grässvål finns dock oftast såväl på som mellan tuvorna. Mosaikartad och svårklassificerad vegetation med torrängar uppe på tuvorna och frisk eller fuktängar mellan. Bra exempel på välhävdat utmarksbete.

BJARBY
SÖDRA RUNSTEN
NORRA RUNSTEN
RUNSTEN
SÖDRA RUNSTEN
NORRA RUNSTEN
SÖDRA RUNSTEN
NORRA RUNSTEN
LOPPERSTAD
ÅKERBY
Ljunghorvan
Bredmossen
Kampangen
Hamnudden
Grashorven
Backhorven
Betan
Docke mosse
Skala 1:2000

137. Lopperstad — Klass II

Naturtyp: Annan öppen utmark

Vegetationstyper: Lopperstads sjömarker är variationsrika och innehåller ett tiotal olika vegetationstyper. Vanligaste vegetation är den örtrika torrängen, som återfinns främst i västra delarna av sjömarkerna. Svagt betade torrängar är bevuxna med enbuskar. Hyfsat vanliga vegetationstyper är fårsvingeltorräng, gräsrik kalkfuktäng och artrika friskängar. Mycket fina friskängar noterades i ett av skiftena (3:4). De övriga sex typerna återfinns bara inom mindre arealer. Till de mest intressanta bland dessa hör sandgräsheden och örtrik kalkfuktäng. Båda typerna återfanns i markernas nordöstra delar.

Trädskikt: Enstaka träd av tall, gran, oxel och ask finns i betesmarkerna

Buskskikt: I områdets västra delar har vissa delar vuxit igen mycket kraftigt. Här kan man finna bl a enbuskar, slån, olvon, benved och nypon.

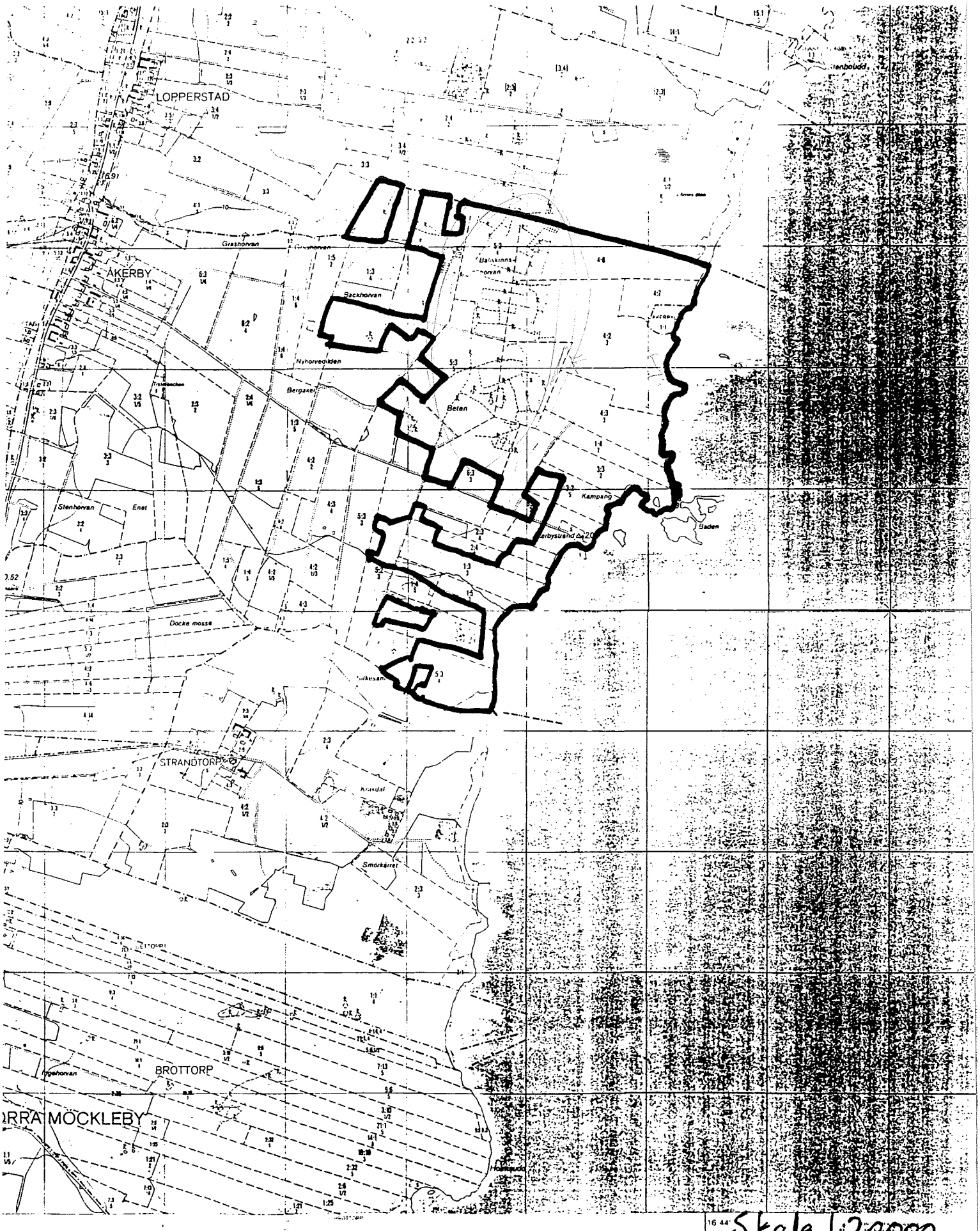
Indikatorarter: Betesmarkerna vid Lopperstad har ett stort antal arter som indikerar lång och oavbruten hävd. Några av dessa är rikligt förekommande. Dessa är vårbrodd, darrgräs och brudbröd. Flertalet indikatorarter är dock endast vanligt eller enstaka förekommande. Till de mest intressanta bland dessa hör kattfot, ljung, brudsporre, honungsblomster, krissla, vildlin, nattviol, majviva, ängsskallra, backklöver och axveronika. Sammanlagt har tjugosex olika indikatorarter noterats i dessa betesmarker.

Kulturhistoria: I markerna vid Lopperstad finns många registrerade fornlämningar. Flertalet består av kortare bitar av stensträngar och stensättningar. I anslutning till en av stensträngarna finns också två husgrunder. Även ett stort flyttblock, Arons sten, är upptaget som fornlämning. Aron var en herde som höll uppsikt över fåren från stenens topp.

Hävd: Huvuddelen av betesmarkerna är välhävdade eller måttligt hävdade. En mindre del har ett svagt betestryck.

Ingrepp och påverkan: Någon negativ påverkan exempelvis i form av kvävegödsling har ej noterats vid fältinventeringen.

Sammanfattande värdetext: Fina sjömarker vid Lopperstad. Torra betesmarker dominerar, främst av örtrik torrängstyp. De västra delarna är igenväxande med enbuskar. Variationsrik vegetation med bl a sandgräshedar närmast stranden i norr och artrika kalkfuktängar längs vattendraget.

LOPPERSTAD
ÅKERBY
Grashorvan
Backhorvan
Nyhorvedkilen
Bergaker
Belen
Kampang
Baden
Stenhorvan
Enet
Docke mosse
STRANDTORP
Krusdal
Smörkärret
BROTTORP
ÄRRA MÖCKLEBY
Skala 1:20000

138. Åkerby — Klass II

Naturtyp: Annan öppen utmark och havsstrandäng

Vegetationstyper: Åkerbys sjömarker innehåller relativt många olika vegetationstyper. Den gräsrika kalkfuktängen är mycket vanligt förekommande, i vissa delar har fuktängarna börjat växa igen något med mindre enbuskar. I betesmarkerna är också torrängar av såväl fårsvingel som örtrik typ vanliga. Även gräsbevuxna vätar är vanliga i området. Flera olika typer av fuktängar återfanns inom mindre arealer. Dessa var tuvtåtelfuktäng, högörtfuktäng och blåtåtelfuktäng. Längs en mindre sträcka utmed kusten finns en remsa av havsstrandäng. Vegetationen domineras av övre landstrandsvegetation av salttågrödsvingeltyp.

Trädskikt: Enstaka exemplar av björk och tall finns i markerna

Buskskikt: Den nordvästra delen börjar växa igen med låga enbuskar

Indikatorarter: Sammanlagt har tjugo indikatorarter hittats inom områdets fastmarksdel. Inga arter är rikligt förekommande. Några vanliga arter är vårbrodd, jordtistel, brudbröd, krissla, vildlin, gullviva, höskallra och axveronika. Flertalet indikartorväxter finns dock endast i rätt litet antal. Bland dessa märks bl a honungsblomster, slåtterfibbla, ängsskallra, svinrot, ängsskära, ängsvädd och backruta.

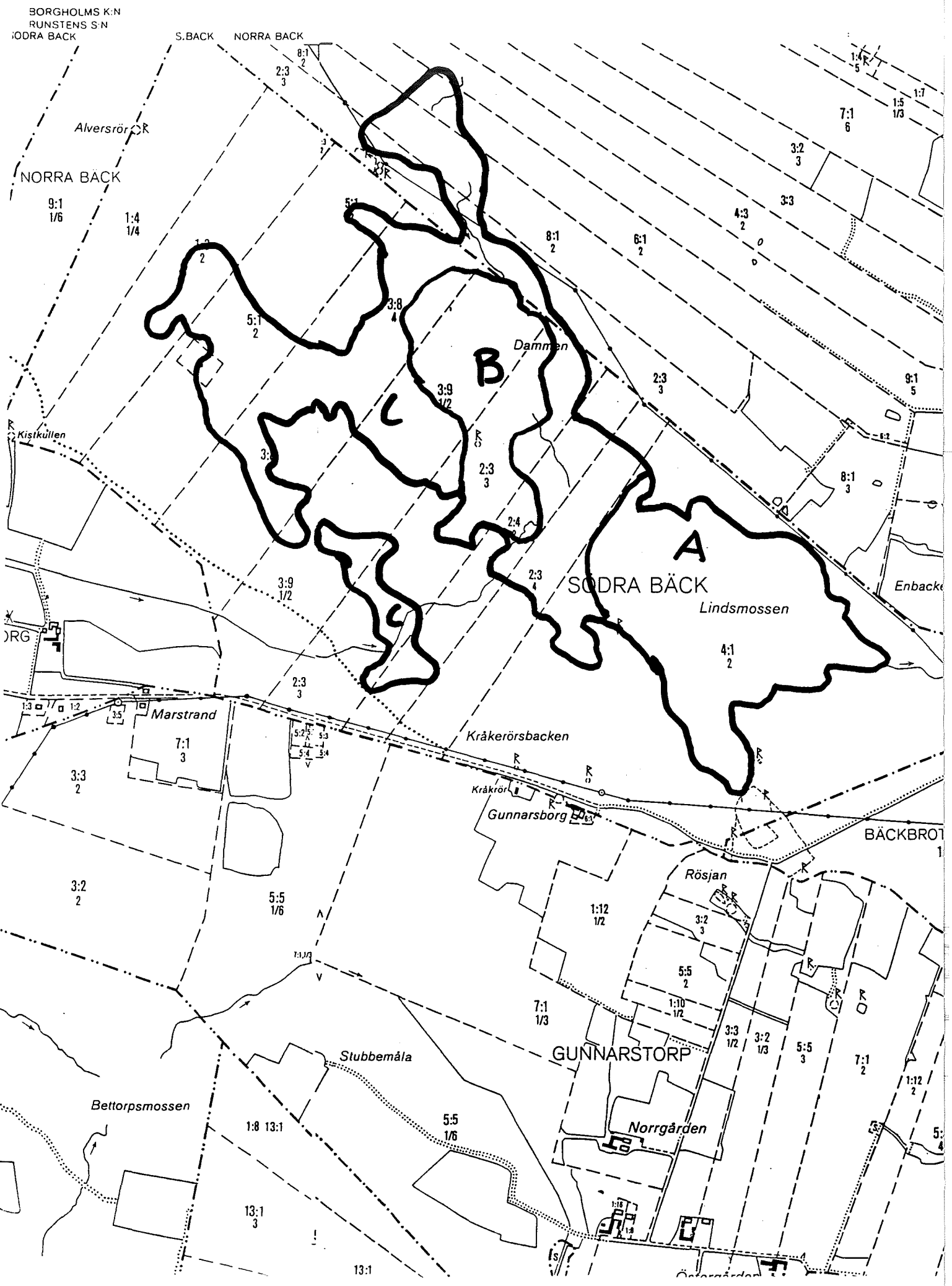
Kulturhistoria: Åtta stycken registrerade fornlämningar finns i Åkerbys sjömarker. Mest intressant är kanske det omfattande stensträngssystemet, hela 7 500 meter långt. Övriga fornlämningar består av stensättningar och husgrunder. Stenmurar omger som vanligt flertalet skiften i betesmarkerna.

Hävd: Ungefär halva arealen är måttligt hävdad, medan andra halvan är svagt hävdad.

Ingrepp och påverkan: På halva betesmarksarealen har svag eller tydlig gödslingspåverkan kunnat konstaterats. Troligen härrör påverkan från tidigare uppodling.

Sammanfattande värdetext: Ganska svagt betade sjömarker vid Åkerby. Gräsrika kalkfuktängar dominerar vegetationen. I den norra delen återfinns dock mycket fårsvingeltorrängar och vätar. På sina ställen finns breda havsstrandängar. I nordväst har enbuskarna börjat breda ut sig. Längst i söder finns små fragment av slåtterängar.

STATENS LANTMÄTERIVERK

139. Södra bäck A,B,C — Klass II

Naturtyp: A) Annan öppen utmark
B) Alvar
C) Buskrik utmark

Vegetationstyper: Fårsvingeltorrängar och alvarhed av fårsvingeltyp är vanligt förekommande i den norra delen. Den södra delen består av kalkfuktängar och tuvtåtelängar.

Trädskikt: Tall, björk, ask och ek

Buskskikt: En, björk, tall, ask, nypon, slån och Ölandstok

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %

Indikatorarter: Darrgräs, liten blåklocka, ängsstarr, rödklint, jordtistel, kärrknipperot, Johannesnycklar, ögontröst, brudbröd, solvända, honungsblomster, krissla, vildlin, tvåblad, ängsnycklar, slåtterblomma, bockrot, majviva, gullviva, fältsippa, axveronika och flugblomster.

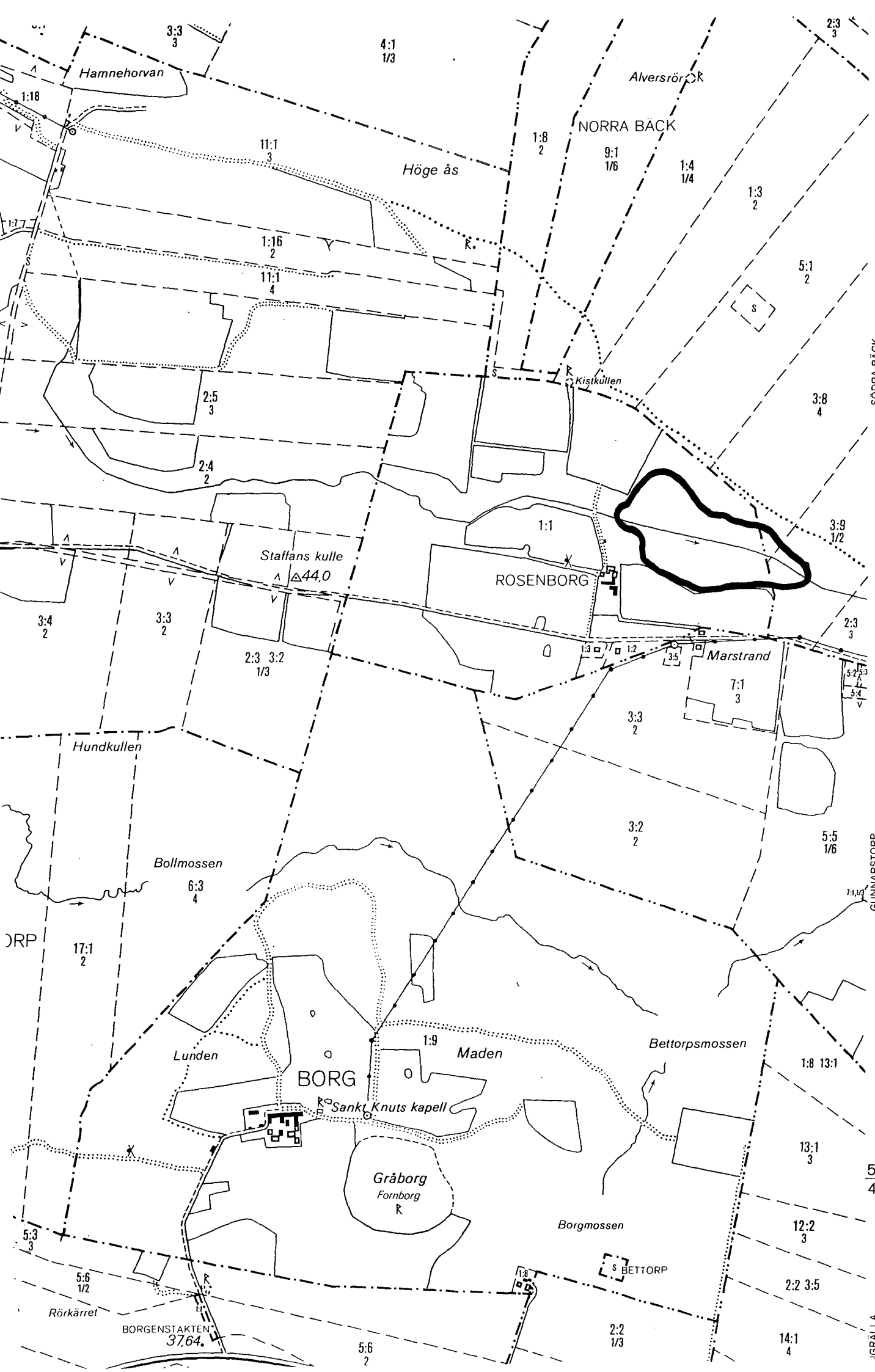
Kulturhistoria: Stengärdesgård, stensättning och domarring

Hävd: Välhävdat 50 %
Måttlig hävd 50 %

Ingrepp och påverkan: Ingen synlig påverkan

Förslag till åtgärder: Ökad betesdrift

Sammanfattande värdetext: Södra bäck med vidsträckta fuktängar i söder. Lindsmossekomplexet är Ölands största sammanhängande våtmarksområde näst efter Amundsmosse. Lindsmossen utgörs i huvudsak av ett bunkestarrdominerat kärr. I marginalerna runt kärret finns hävdade kalkfuktängar som är mycket artrika. Norr om fuktängarna finns ett torrängsdominerat område där kalkklippan ställvis går i dagen med alvarvätar. Fårsvingeltorrängar är den vanligaste vegetationstypen i den norra delen med inslag av alvarhed av fårsvingeltyp.

Hamnehorvan
Alversrör
NORRA BÄCK
Höge ås
Kistkullen
SÖDRA BÄCK
Staffans kulle
44,0
ROSENBORG
RUNSTENS S:N
BORGHOLMS K:N
Marstrand
NORRA MÖCKLEBY S:N
MÖRBYLÅNGA K:N
Hundkullen
Bollmossen
GUNNARSTORP
Lunden
BORG
Maden
Bettorpsmossen
Sankt Knuts kapell
Gråborg
Fornborg
Borgmossen
BETTORP
Rörkärret
BORGENSTAKTEN
37,64
56°
40'
MÖRE och ÖLANDS D:A
572 047 60 4H 6a NORRA MÖCKLEBY

140. Rosenborg — Klass III

Naturtyp: Annan öppen utmark

Vegetationstyper: Gräsrik kalkfuktäng (3)
Tuvtåtelfuktäng (1)

Trädskikt: Björk

Buskskikt: Enbuskar, björk, hassel, sälg

Täckningsgrad (träd och buskar): 0-25 %

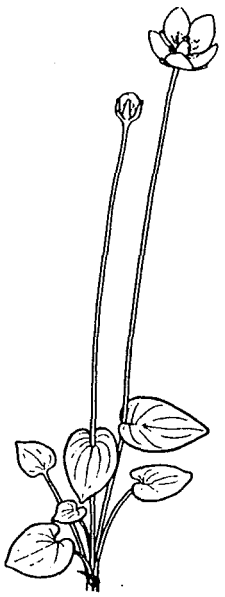
Indikatorarter: Darrgräs, rödklint, jordtistel, kärrknipperot, brudsporre, krissla, prästkrage, vildlin, slåtterblomma, nattviol, majviva och knölsmörblomma.

Hävd: Välhävdat 25 %
Måttligt hävdat 75 %

Ingrepp och påverkan: Ett dike går genom objektet

Förslag till åtgärder: Ökad betesdrift

Sammanfattande värdetext: En kalkfuktäng vid Södra bäck med stor förekomst av brudsporre och kärrknipperot. Fuktängen är ej så välhävdad utan i behov av hårdare betestryck. Det dåliga betestrycket till trots så finns det i förhållande till ytan ganska många hävdindikatorer. Förutom brudsporre och kärrknipperot finns det bl a vildlin, slåtterblomma, majviva, jordtistel och nattviol.

Slåtterblomma (Parnassia palustris)
Ett tecken i naturen som visar att rätta slåttertiden är inne är när slåtterblomman visar sina första blommor enligt Linne.

141. Södra bäck A,B **Klass III**

Naturtyp: A) Annan öppen utmark
B) Buskrik utmark

Vegetationstyper: Gräsrik kalkfuktäng (3)
Tuvtåtelfuktäng (1)
Fårsvingeltorräng (1)

Trädskikt: Ask, oxel och ek

Buskskikt: Slån, en, nypon och sälg

Täckningsgrad: (träd och buskar) 0-25 %

Indikatorarter: Darrgräs, liten blåklocka, rödklint, jordtistel, knägräs, ögontröst, brudbröd, solvända, krissla, vildlin, tvåblad, slåtterblomma, gullviva, ängsvädd och axveronika.

Kulturhistoria: Stengärdesgård, fornlämningar

Hävd: Välhävdat 70 %
Måttligt hävdat 30 %

Ingrepp och påverkan: En svag gödselpåverkan i del av objektet

Sammanfattande värdetext: Buskrik utmark vid Södra bäck. Enbuskar är dominerande i buskskiktet och utgör ställvis allt för täta bestånd. Trivialare fastmarkspartier finns omväxlande med örtrikare kalkfuktängar. Fastmarkspartierna domineras av fårsvingeltorrängar som i de södra partierna verkar något gödselpåverkade.

142. Norra bäck — Klass III

Naturtyp: Öppen hagmark

Vegetationstyper: Örtrik ängshavretorräng (2)
Tuvtåtelfuktäng (2)

Trädskikt: Björk, oxel, ek, ask och gran

Buskskikt: En, nypon, hassel, hagtorn och slån

Täckningsgrad (träd och buskar): 0-25 %

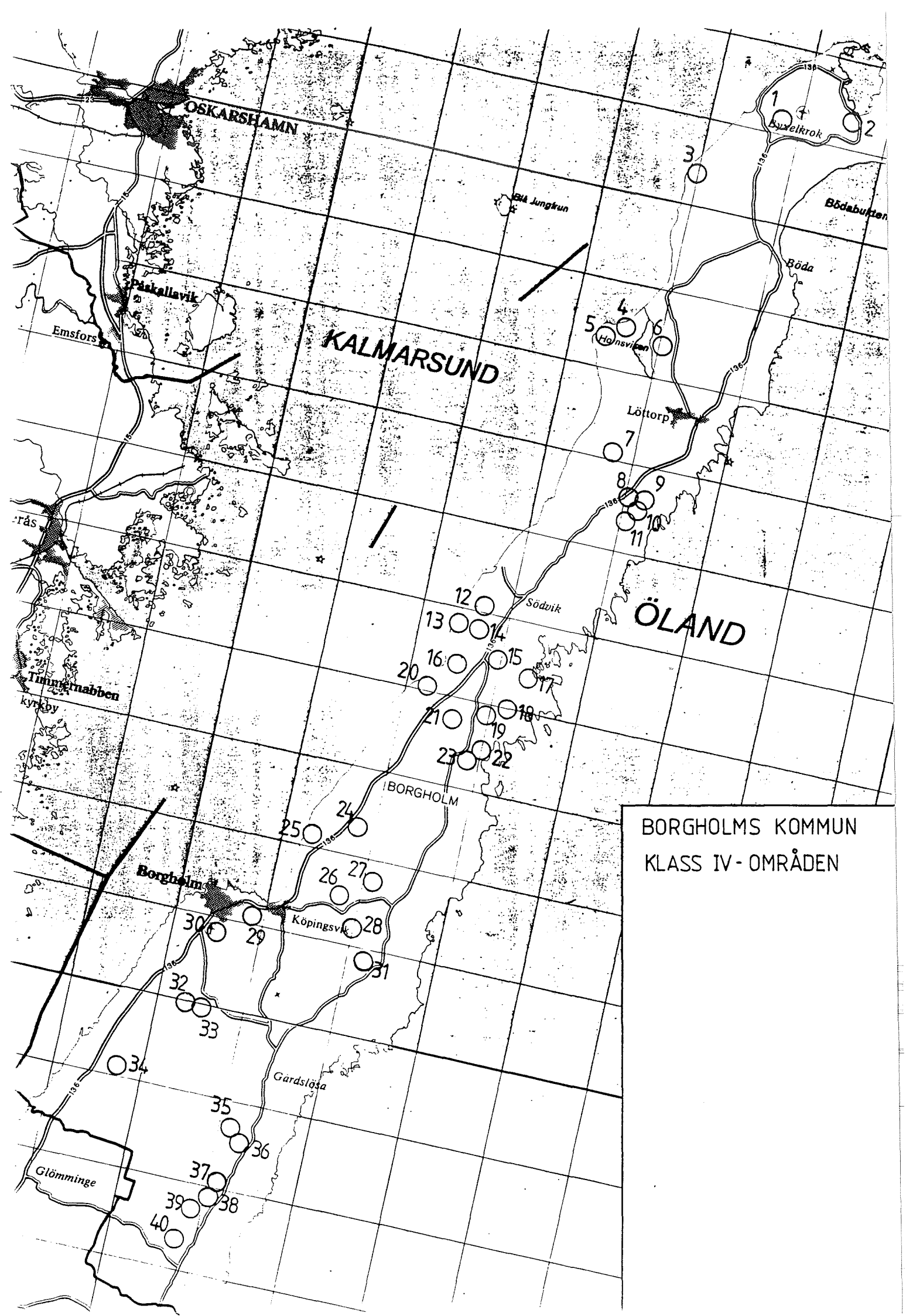
Indikatorarter: Vårbrodd, darrgräs, stor blåklocka, liten blåklocka, ängsstarr, rödklint, jordtistel, Johannesnycklar, knägräs, ögontröst, brudbröd, solvända, krissla, prästkrage, vildlin, bockrot, nattviol, gullviva, svinrot, ängsskära, ängsvädd, backklöver och axveronika.

Kulturhistoria: Stengärdesgård

Hävd: Välhävdat 100 %

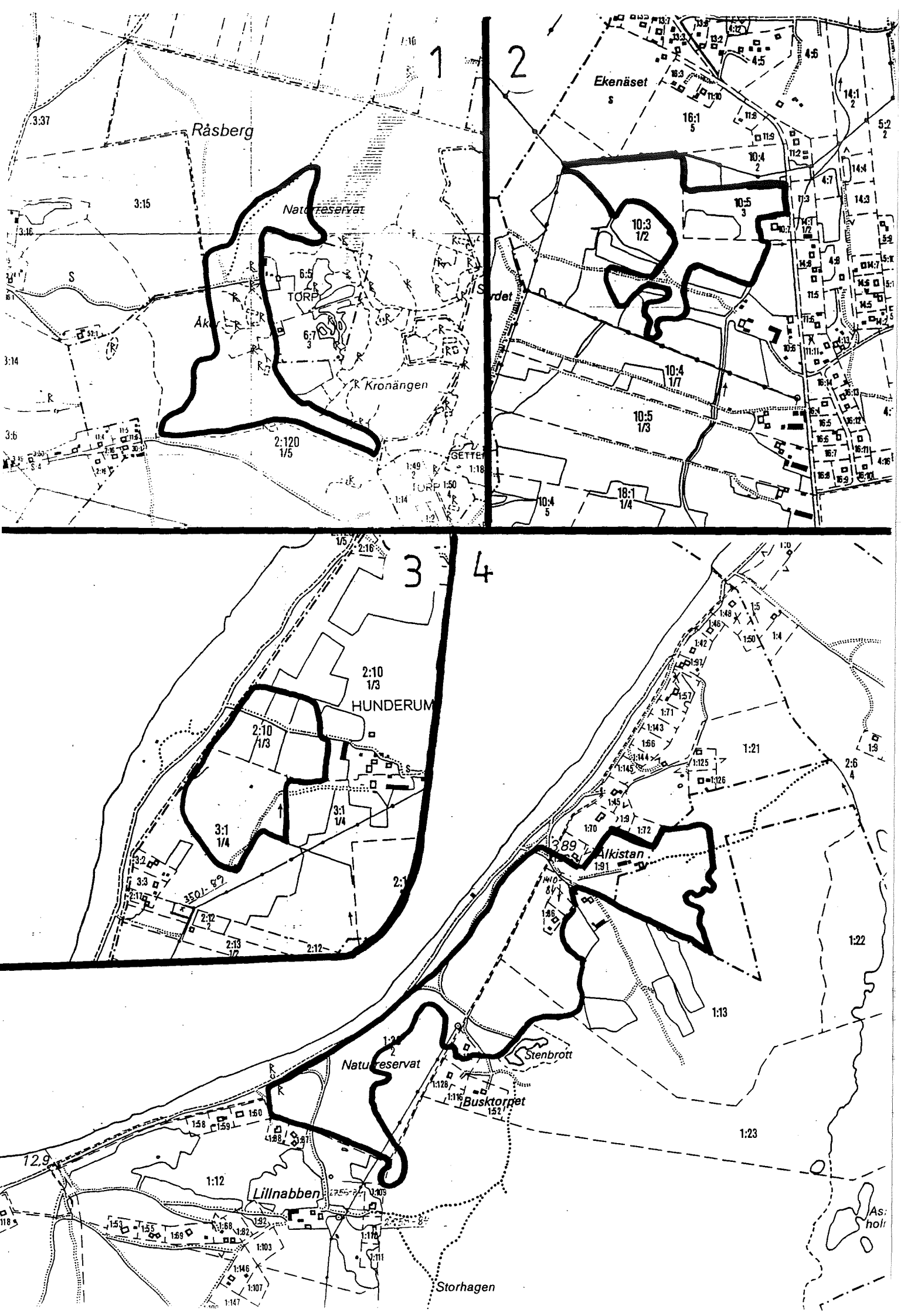
Ingrepp och påverkan: Inga synliga ingrepp

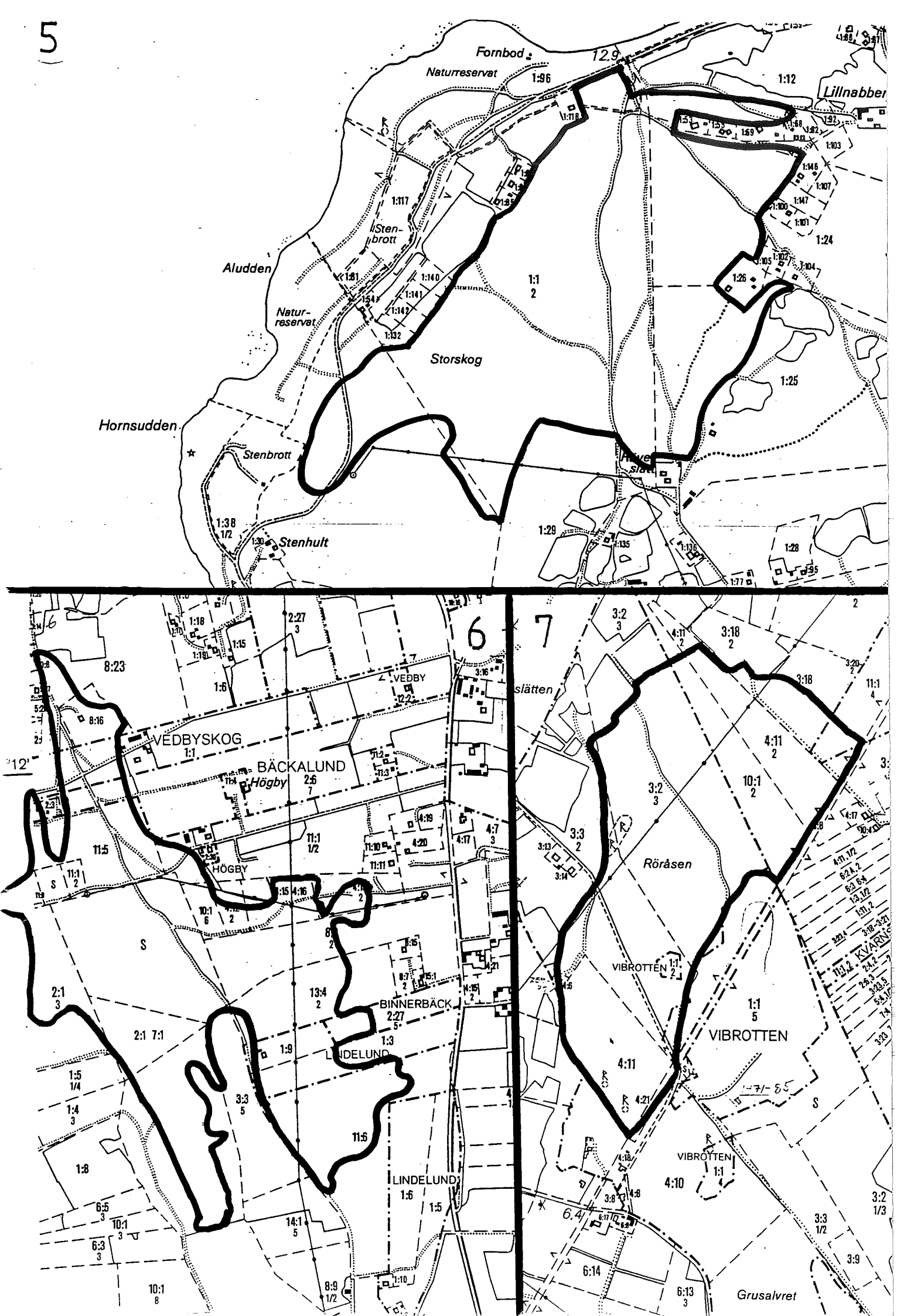
Sammanfattande värdetext: En liten välhävdad hage vid Norra bäck. I den östra delen finns en ängshavretorräng med många hävdindikerande arter där ängsvädd, darrgräs och jordtistel är vanligt förekommande och ytterligare 20 hävdindikatorer återfanns vid inventeringstillfället. Runt det smärre höjdpartiet som utgör yttre begränsningslinje för torrängens utbredning är det fuktängar med tuvtåteldominans.

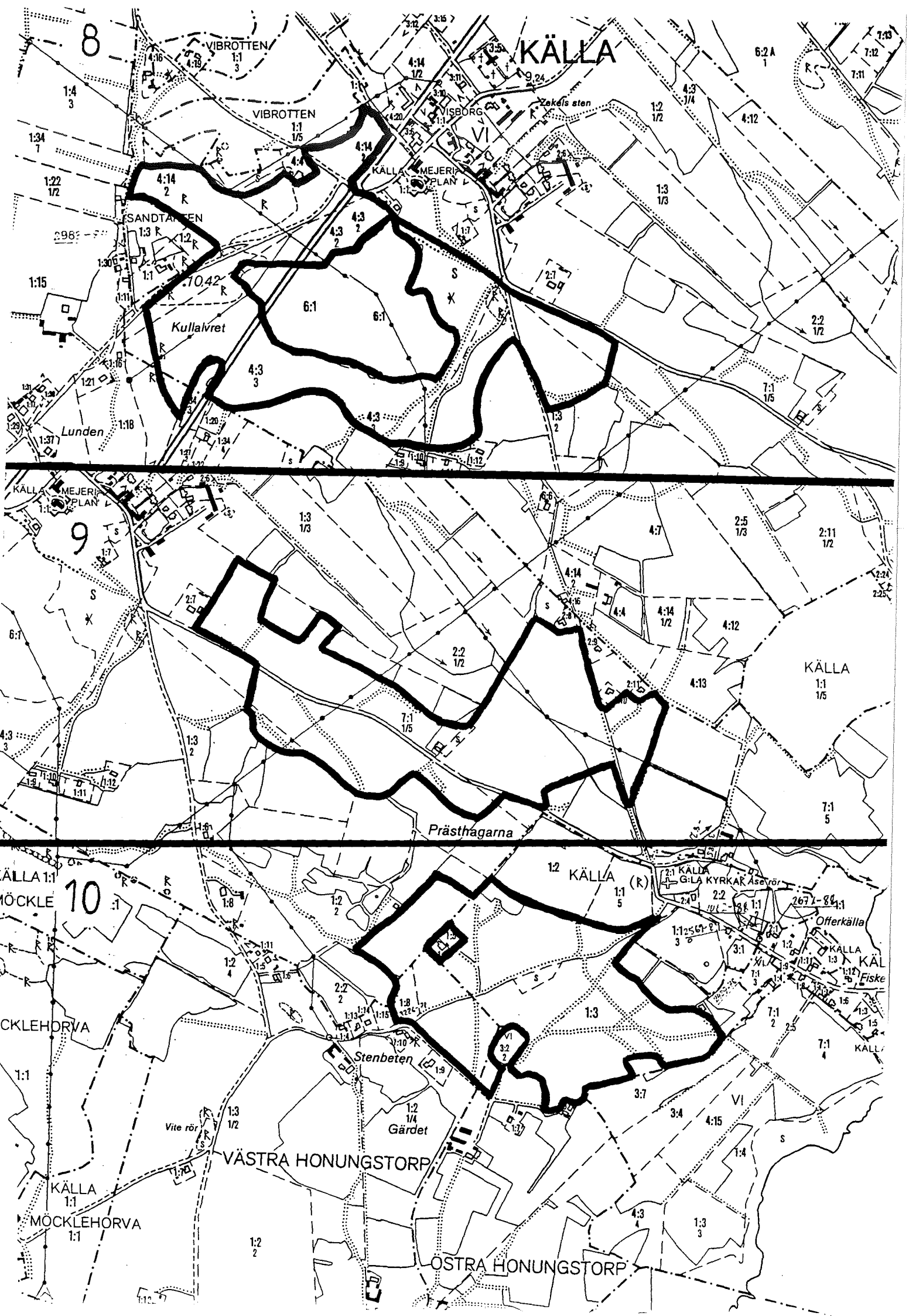

OSKARSHAMN
Påskallavik
Emsfors
KALMARSUND
Byxelkrok
Bödabukten
Böda
Löttorp
Hönsviken
ÖLAND
Södvik
Timmernabben
BORGHOLM
Borgholm
Köpingsvik
Gårdslösa
Glömminge
136
15
1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40
BORGHOLMS KOMMUN
KLASS IV - OMRÅDEN

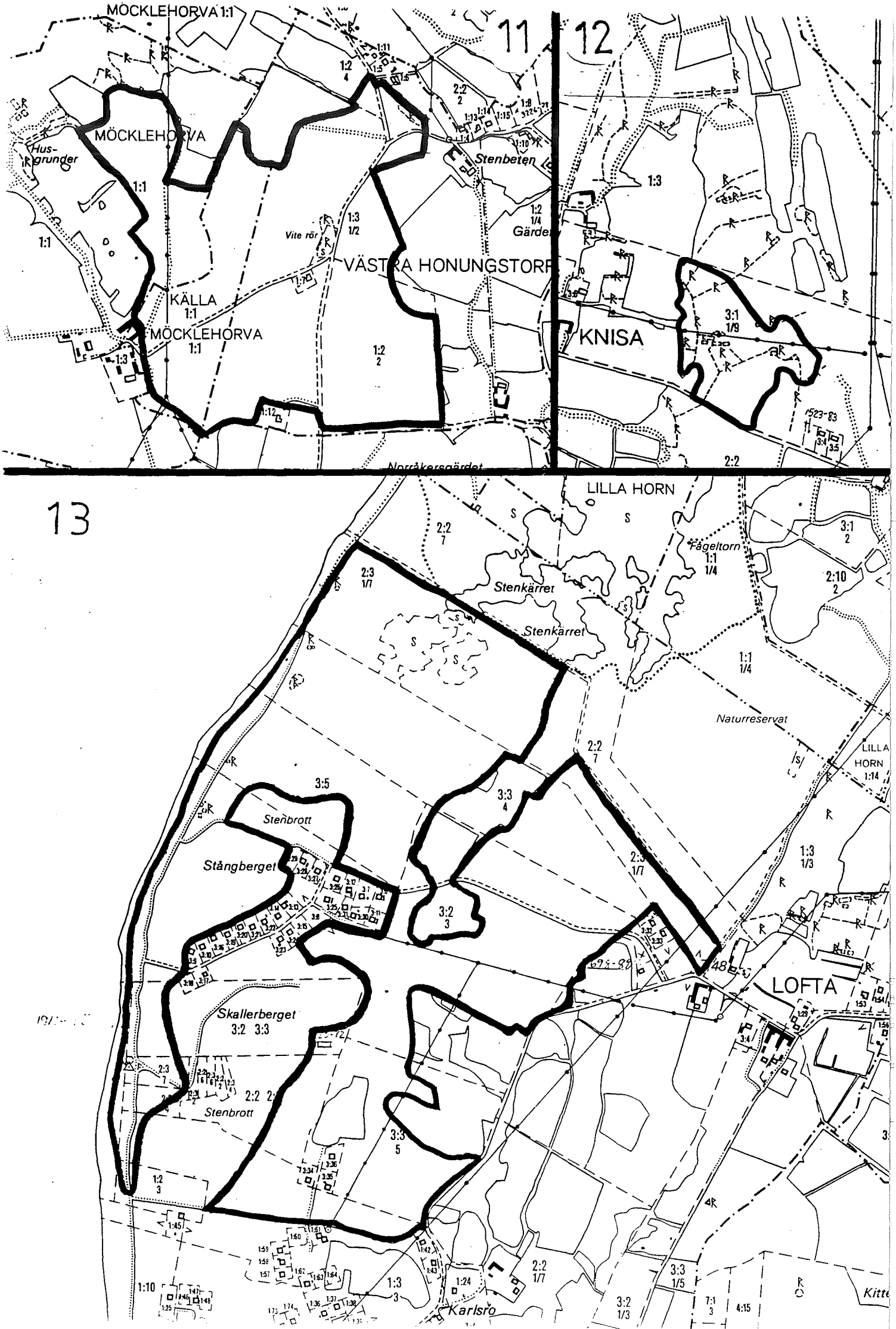
Övriga objekt av visst intresse

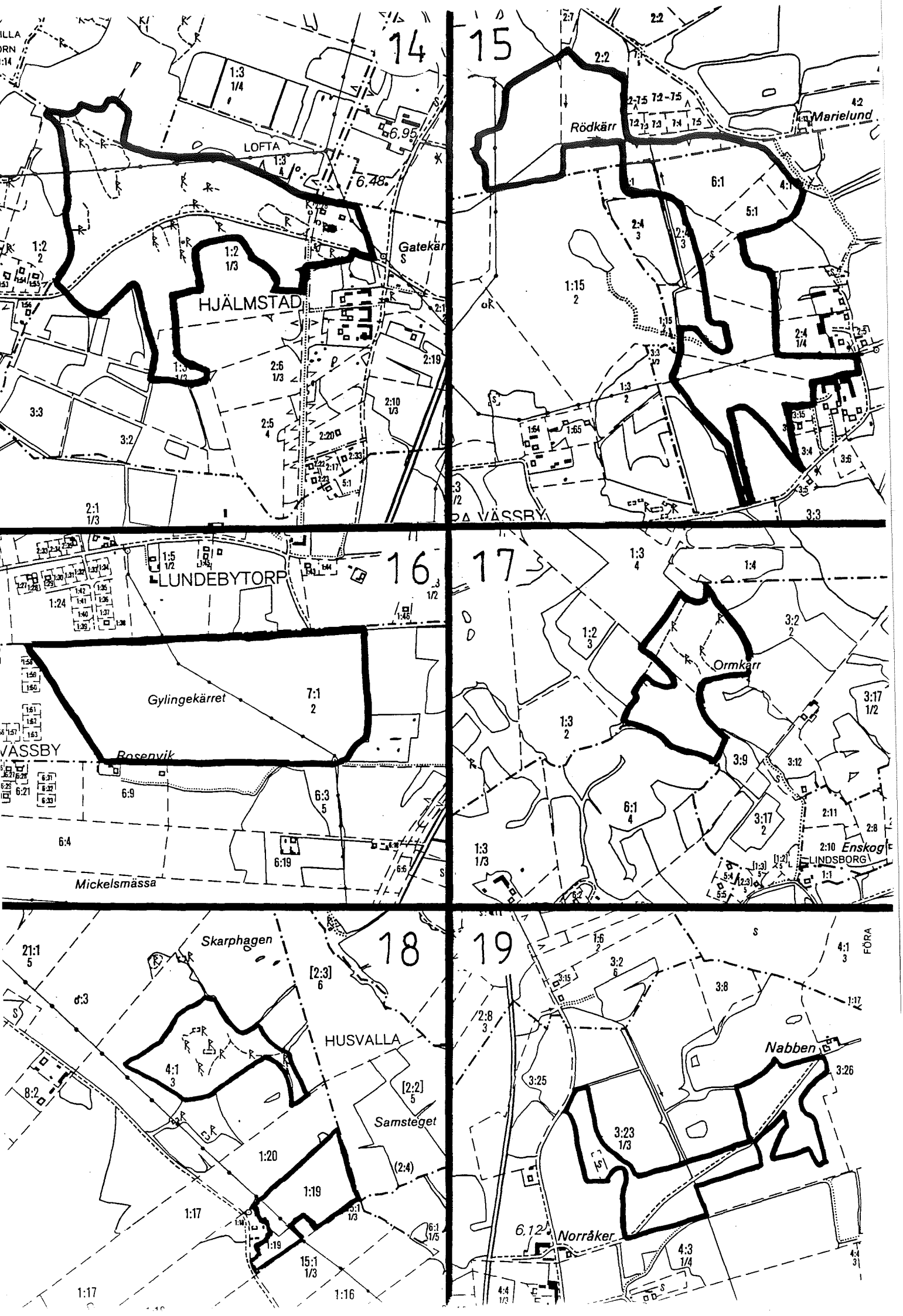
1.	Råsberg	- Buskrik hagmark
2.	Grankulla	- Blandlövhage
3.	Hunderum	- Trädbärande hagmark/öppen hagmark
4.	Horn 1	- Buskrik utmark
5.	Storskog	- Annan öppen utmark
6.	Vedby	- Annan öppet utmark
7.	Vi	- Alvar
8.	Kullalvaret	- Alvar
9.	Källa	- Buskrik utmark
10.	Honungstorp	- Öppen hagmark
11.	Möcklehorva	- Annan träd- och buskbärande hagmark
12.	Knisa II	- Öppen hagmark
13.	Lofta	- Öppen hagmark
14.	Hjälmstad	- Öppen utmark
15.	Östra Vässby	- Annan träd- och buskbärande hagmark
16.	Gylinge kärret	- Buskrik utmark
17.	Östra Vässby	- Annan träd- och buskbärande hagmark
18.	Föra	- Öppen hagmark
19.	Södra Greda	- Öppen hagmark
20.	Grönslunda/Askelunda	- Öppen hagmark
21.	Torp	- Annan öppen hagmark/våtmark
22.	Djurstadträsk	- Buskrik utmark
23.	Törnstubbe	- Buskrik hagmark
24.	Björnlundsängen	- Öppen utmark
25.	Nedra Vannborga	- Annan öppen utmark/havsstrandäng
26.	Korpekulle	- Buskrik utmark
27.	Hjärpestad	- Öppen hagmark
28.	Djupekärrsängen	- Björkhage
29.	Kolstad	- Blandlövhage
30.	Tryggestad	- Öppen hagmark
31.	Kvarnbacken	- Öppen hagmark
32.	Tomteby 1	- Annan träd- och buskbärande hagmark
33.	Tomteby 2	- Träd- och buskbärande äng
34.	Mossberga	- Buskrik utmark
35.	Runsberga	- Buskrik utmark
36.	Långlöt 2	- Buskrik utmark
37.	Långlöt 3	- Öppen hagmark
38.	Folkeslunda	- Öppen hagmark
39.	Lerkaka	- Buskrik utmark
40.	Marstrand	- Buskrik utmark

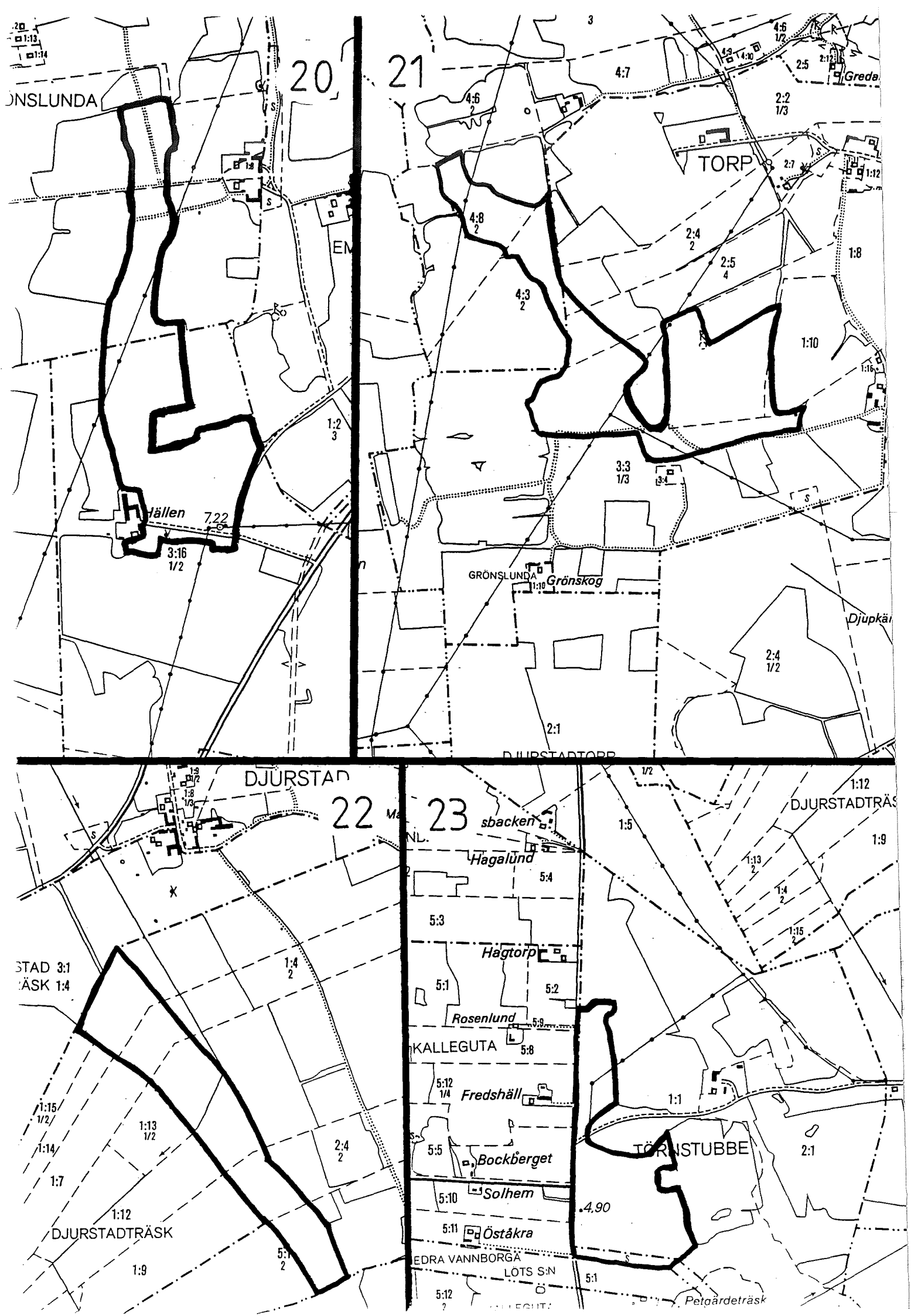

1
2
3
4
Råsberg
Naturreservat
TORP
Kronängen
Ekenäset
HUNDERUM
Älkistan
Stenbrott
Busktorpet
Naturreservat
Lillnabben
Storhagen

Fornbod
Naturreservat
Lillnabben
Stenbrott
Aludden
Naturreservat
Storskog
Hornsudden
Stenbrott
Stenhult
6
7
VEDBY
VEDBYSKOG
BÄCKALUND
Högby
HÖGBY
BINNERBÄCK
LINDELUND
LINDELUND
Röråsen
VIBROTTEN
VIBROTTEN
VIBROTTEN
Grusalvret

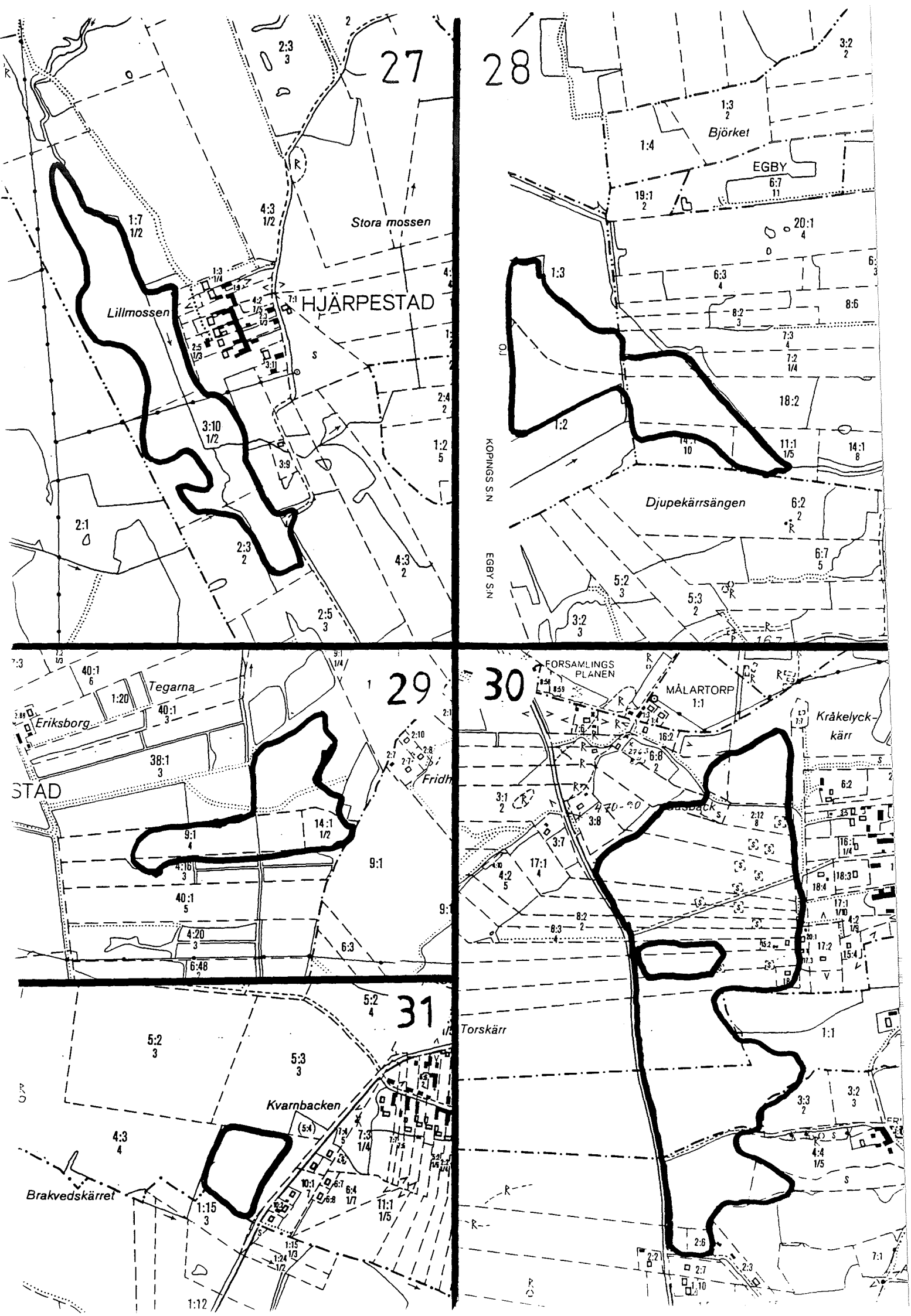

8
VIBROTTEN
KÄLLA
9,24
Zekels sten
VISBORG
KÄLLA MEJERI PLAN
SANDTÄKTEN
10,42
Kullalvret
6:1
Lunden
9
Prästhagarna
10
KÄLLA (K)
G:LA KYRKA
Offerkälla
Fiske
Stenbeten
Gärdet
Vite rör
VÄSTRA HONUNGSTORP
ÖSTRA HONUNGSTORP
MÖCKLEHORVA

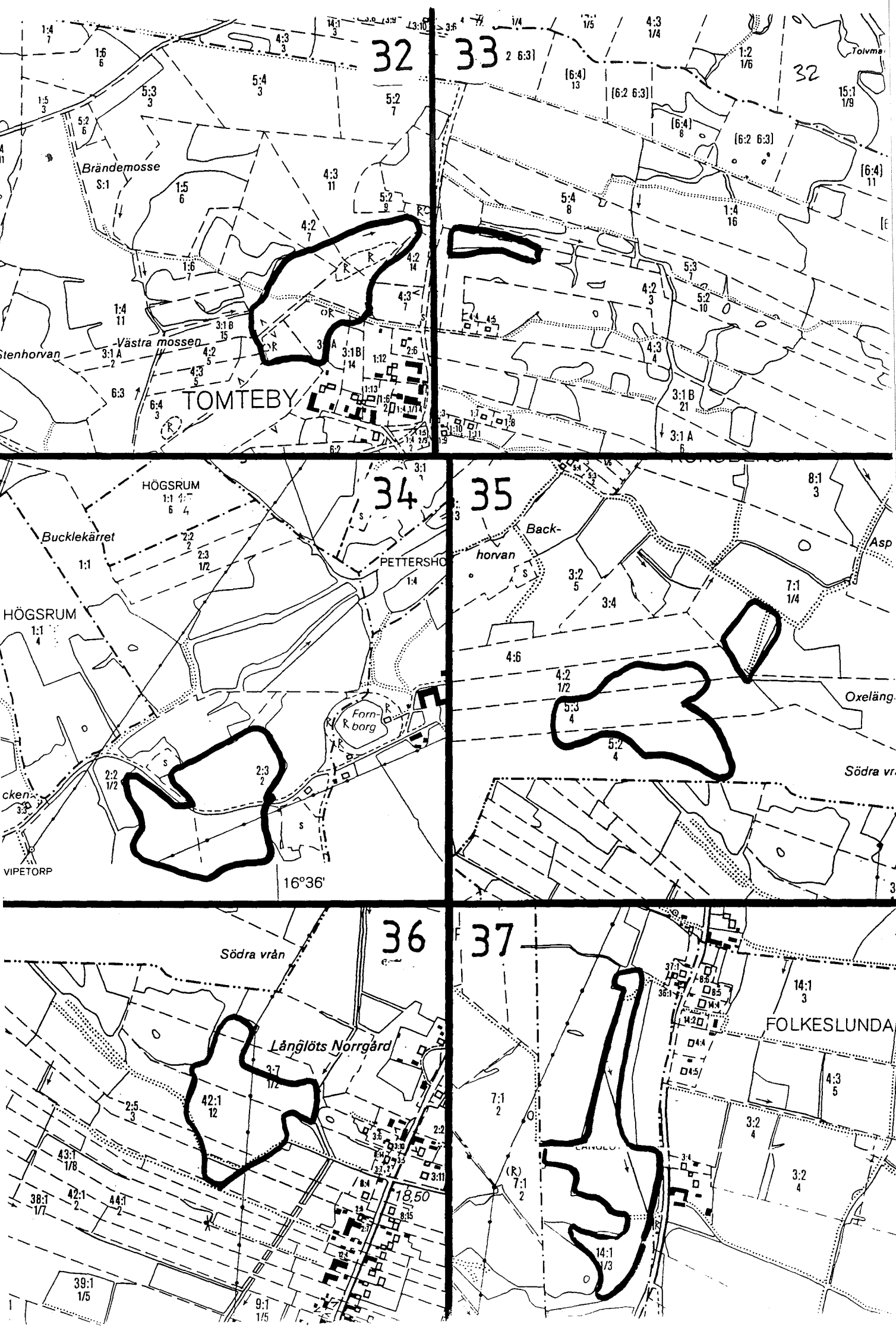

MÖCKLEHORVA 1:1
11
12
MÖCKLEHORVA
Hus-
grunder
Stenbeten
Vite rör
VÄSTRA HONUNGSTORP
KÄLLA
MÖCKLEHORVA
KNISA
Norråkersgärdet
13
LILLA HORN
Fågeltorn
Stenkärret
Stenkärret
Naturreservat
LILLA
HORN
Stenbrott
Stångberget
Skallerberget
Stenbrott
LOFTA
Karlsro

14
15
16
17
18
19
HJÄLMSTAD
LOFTA
Gatekär
Rödkärr
Marielund
LUNDEBYTORP
Gylingekärret
Rosenvik
Mickelsmässa
Ormkärr
Enskog
LINDSBORG
HUSVALLA
Skarphagen
Samsteget
Nabben
Norråker
FÖRA

20
21
22
23
ÖNSLUNDA
TORP
Hällen
7.22
GRÖNSLUNDA
Grönskog
Djupkär
DJURSTAD
DJURSTADTRÄSK
sbacken
Hagalund
Hagtorp
Rosenlund
KALLEGUTA
Fredshäll
Bockberget
Solhem
4,90
Öståkra
TÖRNSTUBBE
EDRA VANNBORGA
LÖTS S:N
Petgärdeträsk

24
STORA ISTAD
Björnlundsängen
Långmossen
KNÄPPINGE
ALBÖKE
Bergdala
Hagaberg
Sissegärdsmossen
BREMOSSEN oc
N.3:2 B.o.L. 1:22
NORRBY, BREMOSSEN
och LÅNGEMOSSEN
25
26
Stenbrott
NEDRA VANNBORGA
KLINTA
Mörkemosse
Peterslund
Källehag
Camping
plats
Södra Äs

27
28
29
30
31
HJÄRPESTAD
EGBY
Björket
Stora mossen
Lillmossen
Djupekärrsängen
KOPINGS S:N
EGBY S:N
Tegarna
Eriksborg
FORSAMLINGS PLANEN
MÅLARTORP
Kråkelyck-kärr
Torskärr
Kvarnbacken
Brakvedskärret

32
33
34
35
36
37
TOMTEBY
Brändemosse
Västra mossen
Stenhorvan
HÖGSRUM
Bucklekärret
PETTERSHO
Back-
horvan
Asp
Oxeläng
Södra vr
Forn-
borg
VIPETORP
16°36'
Södra vrån
Långlöts Norrgård
FOLKESLUNDA
18,50

38
40
39
LERKAKA
BJÖRKERÖ
NORRA RUNSTEN
Kullhorvan
Marstrand
Mellangångs-
ängen
Lergårds-
dild
Gällbrunns-
ängen
Gärdesbrunn
PETERSLUND
Hyckelbacke
FOLKESLUNDA
LÄNGLOTS S:N
RUNSTENS S:N
LERKAKA

Objektnr _____

Delobjektnr _____

Objektnamn _____

Kommun _____

Ekoblad _____

Flygbildnr _____

Datum _____

Fotodokumentation _____

Naturtyp _____

○ Intressant objekt
- ○ Klass I
- ○ Klass II
- ○ Klass III
- ○ Klass IV (Intressant efter vårdinsats)

○ Ointressant
- ○ Barrträdplantering
- ○ Långt gången igenväxning/ upph d hävd
- ○ Intensiv kvävegödselanvändning
- ○ _____

3.3 INGREPP - PÅVERKAN

Gödsling (N)

- ○ Ingen
- ○ Svag
- ○ Tydlig

Plantering

- ○ Barr, höjd _____ m
- ○ Ädellöv, höjd _____ m
- ○ Annat löv, höjd _____ m

Övrigt _____

3.4 MARKFÖRHÅLLANDEN

Fuktighetsförhållanden ○ torr ○ frisk ○ fuktig ○ våt

○ källa ○ vattendrag ○ mindre vattensamling _____

Berggrund _____

Jordart _____

Kommentar _____

3.5 VEGETATION OCH FLORA (3 = riklig-dominant 2 = vanlig 1 = enstaka)

Hed	Äng		Annat	
____ÖRTLJUHE	____HÄLMAÄNG	____TUVTÄÄNG	____	_____
____BLÅLIHED	____FÅRTGÄNG	____HÖGÖRÄNG	____	_____
____PORBLÅHE	____ÖRTTOÄNG	____LÅGSTÄNG	____	_____
____RÖDVENHE	____RÖDVÄNG	____BLÅTÄÄNG	____	_____
____RÖDVEFÅR	____SKOGNÄNG	____BLÅTÅSYD	____	_____
____STAGGHED	____ÖRTFRÄNG	____HÖSTAÄNG	____	_____
____BORTÄTHE	____SVIRÄNG	____FRÄSTÄNG	____	_____

Trädskikt (T) _____

○ Förekomst av mycket gamla träd ○ Förekomst av döda träd

Buskskikt (B) _____

Täckningsgrad (T och B) ○ 0-25 % ○ 25-50 % ○ 50-75 % ○ 75-100%

○ Enstaka buskar ○ Tätt sly

Kommentar _____

(3 = riklig-dominant, 2 = vanlig, 1 = enstaka)

Slåtter- och betesindikatorer:

__ AJUG PYR blåsuga B %
__ ANTE DIO kattfot
__ ANTH ODO vårbrodd %
__ ARNI MON slåttergubbe S

__ BOTR LUN låsbräken
__ BRIZ MED darrgräs (S)

__ CALL VUL ljung (bestånd)
__ CAMP PER st blåklocka %
__ CAMP ROT l blåklocka %
__ CAMP TRA nässelklocka
__ C CAPILL hårstarr (S)
__ C DIOICA nålstarr
__ C HOSTIA ängsstarr (S)
__ C LEPORI harstarr
__ CENT JAC rödklint
__ CIRS ACA jordtistel B
__ CIRS HEL brudborste
__ CREP PRA klasefibbla S

__ DACTYRIZ nycklar
__ DANT DEC kråkgräs
__ DIAN DEL backnejlika

__ EUPHRASZ ögontröst B,S

__ FILI VUL brudbröd
__ FRAG VRD backsmultron B

__ GALI SAX stammärt
__ GENT AMA ängsgentiana S
__ GENT CAM fältgentiana
__ GENT ULI sumpgentiana B
__ GERA SAN blodnäva
__ GY CO:CO brudsporre (S)
__ GY CO;DE stor brudsporre

__ HELI NUM solvända
__ HERM MON honungsblomster
__ HIER AUL revfibbla
__ HYPO MAC slåtterfibbla S

__ INUL SAL krissla

__ JUNC SQU borstlåg B

__ LATH LIN gökärt %
__ LEON HIS sommarfibbla
__ LEUC VUL prästkrage
__ LINU CAT vildlin (S)
__ LIST OVA tvåblad S
__ LUZU MUL ängsfryle

__ LUZU PAL blekfryle B
__ LUZU SUD svartfryle B

__ MELA CRI korskovall S
__ MELA NEM luktkovall

__ NARD STR stagg

__ OPHI VUL ormtunga
__ ORCHIS Z nycklar S,B

__ PARN PAL slåtterblomma S
__ PEDI SYL granspira
__ PIMP SAX bockrot %
__ PHLE PHL flentimotej
__ PLAN MED rödkämpar
__ PLAT BIF nattviol
__ PLAT CHL grönvit nattviol
__ POLY AMA rosettjungfrulin
__ POLY COM loppjungfrulin
__ POLY VUL jungfrulin
__ POLY VIV ormrot
__ POTE CRA vårfingerört
__ POTE TAB småfingerört B
__ PRIM FAR majviva
__ PRIM VER gullvivа S
__ PULS PRA fältsippa B
__ PULS VUL backsippa B

__ PYRO MED klockpyrola S

__ RANU BUL knölsmörblomma
__ RANU PCL backsmörblomma
__ RHIN SER höskallra (S), B
__ RHIN MIN ängsskallra S

__ SAXI ERA mandelblomma B %
__ SCOR HUM svinrot S
__ SELA SEL dvärglummer
__ SERR TIN ängsskära S
__ SUCC PRA ängsvädd

__ T/ERYTHR sandmaskros B
__ T/PALUST strandmaskros
__ THAL SIM backruta S
__ TRIF MED skogsklöver %
__ TRIF MON backklöver
__ TROL EUR smörbollar S

__ VERO SPI axveronika B
__ VIOL CAN ängsviol B
__ VIOL HIR buskviol
__ VIOL RUP sandviol B

__ PELT CAN filtlav

__ VAXSKIVLINGAR

Hotade arter:

_____
_____
_____
_____

○ Massförekomst av kvävegödselindikatorer

_____
_____
_____
_____

Kommentar _____

_____

3.7 KULTURHISTORISKA FÖRHÅLLANDEN

Spår av betesbruk
- ○ fägata
- ○ trägärdesgård
- ○ stengärdesgård
- _____
- _____

Spår av fodertäkt
- ○ ängs(hö)lada
- ○ damm
- ○ sildike
- ○ hamlat träd
- _____
- _____
- _____

Övriga spår
- ○ fornlämning
- ○ stensträng
- ○ hålväg
- ○ genuin gårdsmiljö
- ○ äldre åker
- ○ odlingsrösen
- ○ husgrunder

Ålderdomligt jordbrukslandskap

_____
_____
_____
_____
_____
_____

Kommentar _____

3.8 NUVARANDE HÄVD

○ slåtter ○ bete _____

Ålderdomligt hävdform

_____
_____

Hävdens tillstånd
- o välhävdat
- o måttlig hävd
- o svagt hävdat
- o hävd saknas

Ingår i arealen:

Gammal åker _____ %

Skog _____ %

Kommentar _____

3.9 ÖVRIGT - KOMPLETTERING AV UPPGIFTER UNDER 1-3 _____

_____

_____

4.1 Regional/lokal jämförelse av inventeraren

Kontinuitet hävden _____

Mångformighet _____

Typrepresentativitet _____

Ingrepp-Påverkan _____

Nuvarande hävd _____

Ålderdomligt jordbrukslandskap _____

Skönhet _____

Övrigt _____

4.2 Förslag till åtgärder för bibehållande av värden (av inventeraren) _____

_____

MARKSLAG OCH NATURTYPER

1. FASTMARKSÄNGAR (Hårdvallsängar)

Ängar på ett hårt grovt minerogent underlag vanligtvis moränmark, den finns främst på torr-frisk mark och indelas i:

a) Hackslått

Hårdvallsäng på ofta ytblockig, kuperad eller sluttande moränmark. För slåttern används ofta en kortbladig lie. Man hackar sig fram mellan stenarna. Denna typ av äng är vanligtvis uppsplittrad på små arealer ofta mellan åkrar.

b) Träd- och buskbärande äng

Förekommer på all slags minerogen mark. I sin mest typiska utformning kännetecknas naturtypen av en vegetationsmosaik av lövträdsdungar (runnor) och öppna slåtterytor. Mycket stor artrikedom utmärker dessa marker.

c) Annan öppen äng

Slåtteräng på fastmarksunderlag ej hänförbar till hackslått eller träd- och buskbärande äng.

2. FUKT OCH VÅTMARKER

a) Sötvattenstrandäng

Förekommer på flacka såväl organogena som minerogena finsedimentstränder vid sjöar och vattendrag. Maden är en strandäng på extremt flacka stränder vid sjöar och meandrande vattendrag. I de fall mader fortfarande hävdas sker det genom bete. Slåtterhävd lever kvar i sällsynta undantagsfall. Hävdade mader utgör synnerligen värdefulla fågelbiotoper.

b) Havsstrandäng

Förekommer på flacka finsedimentstränder och innefattar området mellan hög och lågvattengränserna. Havsstrandängen hävdas numera enbart genom bete och hyser ofta en rik växt- och djurvärld.

c) Sidvallsäng

Hit förs sådan fukt- och våtmark, som ej tillhör den egentliga strandzonen mot öppet vatten, men som genom sitt läge i terrängen har en vegetation av fuktängstyp.

HAGMARKER

Med hagmark avses inhägnad beteshävdad inägomark. Undantagsvis kan hagmark förekomma på tidigare utmark.

a) Öppen hagmark

Förekommer i olika terrängtyper och saknar i princip buskar och träd. Enstaka solitärer av träd och/eller buskar kan förekomma. Öppenheten är som regel resultatet av långvarigt betestryck i kombination med avverkning och röjning.

b) Buskrik hagmark

Denna betesmarkstyp karaktäriseras av dominans på buskar och saknar i stort eller helt trädskikt. Täckningsgraden ska vara över 25 % annars hänförs det till öppen hagmark.

TRÄDBÄRANDE HAGMARK

c) Ekhage

Ekhagen är en betesmark där ek eller undantagsvis bergek är enda eller dominerande trädart. Såväl andra ädla lövträd som mera triviala trädarter kan förekomma som inblandning.

d) Björkhage

En betesmark där vårtbjörk och/eller glasbjörk är de enda eller de dominerande trädarterna.

e) Blandlövhage

Övriga lövträdspräglade hagmarker förs till denna typ, som då inrymmer såväl ädellövhagmarker som "triviallöv"-hagmarker.

f) Annan träd och buskbärande hagmark

Hit räknas träd- och buskbärande betesmark som inte kan hänföras till någon av de föregående typerna. Som exempel kan nämnas barrträdspräglad betesmark.

ÖVRIGA BETESMARKER

Till denna grupp förs olika typer av naturlig betesmark som hör hemma på utmarken.

a) Alvar

Plan, sprickgenomsatt kalkhäll som är överlagrad av ett tunt lager, ofta uppfrysningsbenägen vittringsjord. Alvar är en baltisk naturtyp som i första hand Öland och Gotland har gemensam med Baltikum.

b) Annan öppen utmark

Hit räknas andra träd- och buskfria betesmarker som ej kan hänföras till alvar eller ljunghed. Som typexempel kan hänföras gamla exercisheder på plana sandfält.

c) Buskrik utmark

Buskrik betesmark på utmarken. Exempel på buskrik utmark är enbuskdominerade betesmarker på normalt näringsmässigt fattigt underlag.

d) Träd- och buskbärande utmark

Betesmark på utmarken som ej kan hänföras till buskrik utmark p g a sitt trädskikt och ej heller till betad skog då trädbeståndet ej är slutet.

Indikatorarter för hävdad och ogödslad mark

Många av de växter som har sin livsmiljö i ängs- och hagmarker har under århundraden genomgått en anpassning till den typen av mark. Det är inte så att arterna "tycker speciellt mycket om" att bli avätna av en mule eller avslagna av en lie, men genom anpassningar, ex bladrosett vid marken, klarar de av den påfrestningen bättre än andra arter. De har blivit mycket konkurrensstarka i sin miljö, så länge den är stabil. När miljön förändras, marken gödslas eller växer igen, konkurreras de lätt ut av kväve- eller skuggynnade växter. Därför är ängs- och hagmarksväxterna en måttstock på hur mycket påverkan marken varit utsatt för. De indikerar hävdad och ogödslad mark.

Växterna har individuella krav och olika toleransnivå. Det finns en lista där indikatorarterna fått olika koder. Den kan tyckas svårläst, men här kommer ett exempel:

	H,	B1,	B2,	B3
Ex. Slåttergubbe	2	2	1	0

. Här kan man utläsa att slåttergubben är starkt slåttergynnad (sent betespåsläpp har samma verkan). Den minskar måttligt vid lågt betestryck, stark minskning vid 10-15 årigt avbrott i beteshävden och försvinner helt vid 30-40 års betesavbrott.

Teckenförklaring till följande sida:

H = Reaktion på slåtter resp beteshävd.	1=Slåtterberoende (sent betespåsläpp) 2=Starkt slåttergynnad (sent betespåsläpp)
Obs: Inget gradientförhållande i sifferangivelserna 4-6.	3=Måttligt slåttergynnad (sent betespåsläpp) 4=Grässvålsart allmänt (slåtter- och betesgynnade/slåtter- och betestoleranta) 5=Populationstyngdpunkten på rel hårt betade betesmarker (betesgynnade arter) 6=Populationstyngdpunkten på sedan mer än en mansålder ohävdad mark eller på annan mark än hävdad naturlig fodermark ("ohävdsart") *=starkt slåttergynnad på silikatmark, slåtter och betesväxt på kalkmark #=starkt slåttergynnad i Sydsverige, mer indifferent i boreala områden.
B1=Reaktion på lågt ("igenväxning-") betestryck, från ett välbetat tillstånd med arten närvarande.	1=Stark minskning 2=Måttlig minskning 3=Måttlig ökning 4=Stark ökning
B2=Reaktion på ett 10-15-årigt avbrott i beteshävden	0=Borta eller ytterst sällsynt 1=Stark minskning 2=Måttlig minskning 3=Måttlig ökning 4=Stark ökning
B3=Reaktion på ett 30-40-årigt avbrott i beteshävden	0=Borta eller ytterst sällsynt 1=Stark minskning 2=Måttlig minskning 3=Måttlig ökning 4=Stark ökning

INDIKATORARTER FÖR HÄVDAD OCH OGÖDSLAD MARK

ARTNAMN	H	B1	B2	B3
axveronika	5	x	2	1
backklöver	3	3	2	0
backnejlika	4	2	1	0
backruta	2	x	1	0
backsippa	5	3	2	1
backsmultron	5	2	2	1
backsmörblomma	3	4	3	0
blekfryle	5	2	1	0
blodnäva	3	3	2	0
blåsuga	5	x	x	1
bockrot	4	2	1	0
brudborste	3#	3	3	1
borsttåg	5	2	2	1
brudbröd	4	4	3	1
brudsporre -				
Gymnadenia conopsea	2*#	1	0	0
Gymnadenia densiflora	4	4	4	2
buskviol	4	3	3	0
darrgräs	2*	2	2	0
dvärglummer	4#	1	1	0
flentimotej	4	4	3	2
fältgentiana -				
Gentianélla suecico	1	1	0	0
Gentianélla germanica	4	1	0	0
fältsippa	5	3	2	1
granspira	3	1	0	0
grönvit nattviol	4	x	3	1
gullviva	2	x	x	1
gökärt	3	x	x	x
harstarr	3	3	2	0
honungsblomster	4	2	1	0
hårstarr	2*	1	0	0
höskallra -				
Rhinanthus vernalis	2*	2	0	0
Rhinanthus serotinus	4	2	0	0
jordtistel	5	2	1	0
jungfrulin	4	2	2	0
kattfot	4	2	2	0
klasefibbla	2	4	2	1
klockgentiana	4	1	1	0
klockpyrola	2	?	?	0
knägräs	4	2	2	1
knölsmörblomma	4	1	1	0
korskovall	2	3	2	0
krissla	3	3	3	1
liten blåblocka	4	3	2	1
lundkovall	3	3	4	3
låsbräken	4	1	0	0
majviva	4*	2	1	0
mandelblomma	5	2	1	0

	H	B1	B2
nattviol	3	x	2
norsknoppa	6	?	?
Jungfru Marie nycklar	3	x	1
Ängsnycklar	3*	3	1
S:t Pers nycklar	4	3	2
Johannesnycklar	2	3	1
nässelklocka	3	3	3
ormrot	4#	x	1
ormtunga	3*	3	2
prästkrage	3	x	2
revfibbla	4	2	2
rosettjungfrulin	4	2	1
rödklint	3*	3	2
rödkämpar	3	2	1
sandmaskros	5	1	1
sandviol	5	1	0
skogsklöver	4	3	2
slåtterblomma -			
tidig	1	1	0
sen	3	2	1
slåtterfibbla	2	2	2
slåttergubbe	2	2	1
småfingerört	5	3	2
smörbollar	2#	x	3
solvända	3	3	2
sommarfibbla	3	1	0
stagg	4	2	2
stenmåra	4	2	1
stor blåklocka	3	3	3
strandmaskrosor	4	1	1
sumpgentiana	5	1	0
svartfryle	5	2	1
svinrot	2	3	2
toppjungfrulin	3	2	1
tvåblad	2	3	2
vildlin	2*	1	0
vårbrodd	4	3	2
vårfingerört	4#	2	1
ängsfryle	4	4	4
ängsgentiana -			
Gentianélla amarella	2	1	0
Gentianélla linguata	1	1	0
ängsklocka	3	x	2
ängsskallra	2	2	0
ängsskära	2	2	2
ängsviol	5	1	0
ängsvädd	3	x	2
vanlig ögontröst	5	2	1
ljung ögontröst	4	1	0
späd ögontröst	1	1	0

Bilaga 7

5 ODLINGSLANDSKAPETS VEGETATION (ODLANORD)

51 HEDVEGETATION (HEDVEG)

511 RISHED(RISHED)

5116 Rished av örtrik ljung-typ (ÖRTLJUHE)

Öppen rished med relativt stort örtinslag. Betesberoende. Sand, klippor.

D Calluna vulgaris (ljung)
Agrostis capillaris (rödven)
Festuca rubra (rödsvingel)
Luzula campestris (knippfryle)
Galium verum (gulmåra)
D Hieracium pilosella (gråfibbla)
Knautia arvensis (åkervädd)
Pulsatilla vulgaris (backsippa)
Thymus serpyllum (backtimjan)
Viola canina (ängsviol)

Tillägg Rished av blåbär-lingon-typ (BLÅLIHE)

Torra, ofta svagbetade partier av björk/ekhagar, vanligtvis ytblockig moränmark. Blir vid igenväxning med gran frisk ristyp.

D Vaccinium myrtillus (blåbär)
D Vaccinium vitis-idaea (lingon)
Calamagrostis arundinacea (piprör)
D Deschampsia flexuosa (kruståtel)
Luzula pilosa (vårfryle)
Lathyrus linifolius (gökärt)
Melampyrum spp
Viola riviniana (skogsviol)

512 FUKTIG RISHED (FURISHED)

5122 Fuktig rished av pors-blåtåtel-typ (PORBLÅHE)

Högvuxen rished på fuktig-våt mark vid kust (och vid oligotrofa sjöstränder).

Erica tetralix (klockljung)
D Myrica gale (pors)
Salix repens (krypvide)
Agrostis canina (brunven)
Carex nigra (hundstarr)
Carex panicea (hirsstarr)
D Molinia coerulea (blåtåtel)
Drosera intermedia (småsileshår)
Galium palustre (vattenmåra)
Gentiana pneumonanthe (klockgentiana)
Potentilla erecta (blodrot)
Succisa pratensis (ängsvädd)
Viola palustris (kärrviol)

513 GRÄSHED (GRÄSHED)

5131 Gräshed av rödven-typ (RÖDVENHE)

Hårt betad gräsmark på torr, osorterad jord. Står ljungheden nära.

Calluna vulgaris (fläckvis) (ljung)
Vaccinium vitis-idaea (lingon)
D Agrostis capillaris (rödven)
Carex pilulifera (pillerstarr)
Deschampsia flexuosa (kruståtel)
Festuca ovina (fårsvingel)
Luzula campestris (knippfryle)
Achillea millefolium (röllika)
Antennaria dioica (kattfot)
Campanula rotundifolia (liten blåklocka)
D Galium saxatile (stenmåra) (V Sv)
Galium verum (gulmåra)
Hieracium pilosella (gråfibbla)
Lathyrus linifolius (gökärt)
Platanthera bifolia (nattviol)
Stellaria graminea (grässtjärnblomma)
Veronica officinalis (ärenpris)

5131 A Fårsvingel-var av rödven-gräshed (RÖDVEFÅR)

Som huvudtypen men med större örtinslag.

Vaccinium vitis-idaea (lingon)
Agrostis capillaris (rödven)
Anthoxanthum odoratum (vårbrodd)
Carex caryophyllea (vårstarr)
D Deschampsia flexuosa (kruståtel)
D Festuca ovina (fårsvingel)
Achillea millefolium (röllika)
Fragaria vesca (smultron)
Stellaria graminea (grässtjärnblomma)
Trifolium medium (skogsklöver)
Veronica chamaedrys (teveronika)
Veronica officinalis (ärenpris)

5132 Gräshed av stagg-typ (STAGGHED)

Lågvuxen, småtuvig, frisk-fuktig gräsmark. Ofta med fläckar av ljung och klockljung.

Carex panicea (hirsstarr)
Danthonia decumbens (knägräs)
Juncus squarrosus (borsttåg)
D Nardus stricta (stagg)
Scirpus cespitosus (tuvsäv)
Achillea ptarmica (nysört)
Galium saxatile (stenmåra) (V Sv)
Pedicularis sylvatica (granspira)
Potentilla erecta (blodrot)

514 SANDGRÄSHED (SAGRÄHED)

5141 Sandgräshed av borsttåtel-typ (BORTÅTHE)

Lågvuxen gräsmark med av tramp (betesdjur m m) stört växttäcke. Torr, mager sandjord. S-SV Sverige.

D Aira praecox (vårtåtel)
Carex arenaria (sandstarr)
D Corynephorus canescens (borsttåtel)
Erophila verna (nagelört)
Filago minima (spenslig ullört)
Helichrysum arenarium (hedblomster)
Jasione montana (monke)
D Rumex acetosella ssp tenuifolius (rödsyra)
Scleranthus perennis (vitknavel)
Spergula morisonii (vårspergel)
Teesdalia nudicaulis (sandkrassing)
Thymus serpyllum (backtimjan)
Trifolium arvense (harklöver)

5142 Sandgräshed av tofsäxing-typ (TOFSÄXHE)

Lågvuxen gräsmark med stört växttäcke på kalkrik sandjord. S-SÖ Sverige, mycket begränsad areal.

Bromus hordeaceus (luddlosta)
D Festuca polesica (sandsvingel)
D Koeleria glauca (tofsäxing)
Phleum arenarium (sandtimotej)
Alyssum alyssoides (grådådra)
Anthericum spp (sandliljor)
D Arenaria serpyllifolia (sandnarv)
Artemisia campestris (fältmalört)
D Cerastium semidecandrum (vårarv)
D Dianthus arenarius (sandnejlika)
Galium verum (gulmåra)
Hornungia petraea (stenkrassing)
Medicago falcata (gullusern)
Medicago minima (sandlusern)
Petrorhagia prolifera (hylsnejlika)
Satureja acinos (harmynta)
D Sedum acre (gul fetknopp)
Silene conica (sandglim)
D Thymus serpyllum (backtimjan)

5142 A Borsttåtel-var av tofsäxing-sandgräshed (TOFSBORS)

På urlakad mark. Successionsstadium mellan huvudtypen och ljunghed.

D Corynephorus canescens (borsttåtel)
Jasione montana (monke)
Rumex acetosella ssp tenuifolius (rödsyra)
Scleranthus annuus (grönknavel)
Scleranthus perennis (vitknavel)
Teesdalia nudiacaulis (sandkrassing)

515 ALVARHED (ALVARHED)

5151 Alvarhed av hällmarks-typ (HÄLLALVA)

Sprickgenomsatta, plana kalkhällar, nakna eller med tunt vittringsgrus. Karakteriseras av kompakta kuddmossor (Tortella spp) och broklavar samt Sedum album-mattor. Berörs av bete då omgivande typer (t ex 5152 och 5213) betas.

Apera interrupta (alvarkösa)
Melica ciliata (grusslok)
Allium schoenoprasum (gräslök)
Androsace septentrionalis (grusviva)
Cerastium pumilum (alvararv)
Erophila verna (nagelört)
Holosteum umbellatum (fågelarv)
Hornungia petraea (stenkrassing)
Satureja acinos (harmynta)
Saxifraga tridactylites (grusbräcka)
Sedum acre (gul fetknopp)
D Sedum album (vit fetknopp)

5152 Alvarhed av fårsvingelalvar-typ (FÅRSALVA)

Tunn vittringsjord på kalkhällmark, utpräglad uppfrysningsjord (polygonmark).
Glest, småtuvigt växttäcke.

Agrostis stolonifera (krypven)
D Festuca ovina (fårsvingel)
Festuca rubra ssp oelandica (bågsvingel)
Artemisia campestris (fältmalört)
Artemisia rupestris (stenmalört)
Globularia vulgaris (bergskrabba)
D Helianthemum oelandicum (ölandssolvända)
Linum catharticum (vildlin)
Sagina nodosa (knutnarv)
Satureja acinos (harmynta)
Sedum album (vit fetknopp)
Thymus serpyllum (backtimjan)

52 ÄNGSVEGETATION (ÄNGSVEG)

521 TORRÄNG (TORRÄNG)

5211 Torräng av hällmarks-typ (HÄLMAÄNG)

Naken (urbergs-)häll, delvis med tunt jordlager i sprickor. Urbergets motsvarighet till 5151. Bildar ofta häll- "öar" i betesmark.

D Aira praecox (vårtåtel)
Festuca ovina (fårsvingel)
Arabis thaliana (backtrav)
Cerastium semidecandrum (vårarv)
Hieraceum pilosella (gråfibbla)
Jasione montana (monke)
Potentilla argentea (femfingerört)
D Rumex acetocella ssp tenuifolius (rödsyra)
Lychnis viscaria (tjärblomster)
Saxifraga granulata (mandelblomma)
Scleranthus annuus (grönknavel)
Scleranthus perennis (vitknavel)
D Sedum acre (gul fetknopp)
Sedum album (vit fetknopp)
Sedum telephium (kärleksört)
Trifolium arvense (harklöver)
Veronica verna (vårveronika)
Viola tricolor (styvmorsviol)

5212 Torräng av fårsvingel-typ (FÅRTOÄNG)

Lågvuxen, örtrik gräsmark, torr, på något djupare jord än föregående. Bildar ofta "tonsurer" omkring hällmarksöar - övergår ofta i följande samhälle.

Agrostis capillaris (rödven)
Anthoxanthum odoratum (vårbrodd)
D Festuca ovina (fårsvingel)
D Luzula campestris (knippfyle)
Achillea millefolium (röllika)
Campanula rotundifolia (liten blåklocka)
Galium verum (gulmåra)
Hieracium pilosella (gråfibbla)
Lathyrus linifolius (gökärt)
Lychnis viscaria (tjärnblomster)
Pimpinella saxifraga (bockrot)
Plantago lanceolata (svartkämpar)
Polygala vulgaris (jungfrulin)
Pulsatilla vulgaris (backsippa)
Ranunculus bulbosus (knölsmörblomma)
Saxifraga granulata (mandelblomma)
Stellaria graminea (grässtjärnblomma)
D Thymus serpyllum (backtimjan)
Veronica chamaedrys (teveronika)

5213 Torräng av örtrik ängshavre-typ (ÖRTTOÄNG)

Relativt högvuxen och mycket artrik gräsmark på mer eller mindre kalkrikt underlag.

Cotoneaster integerrimus (oxbär)
D Arrhenatherum pratense (ängshavre)
D Arrhenatherum pubescens (luddhavre)
Briza media (darrgräs)
Carex caryophyllea (vårstarr)
D Festuca ovina (fårsvingel)
Phleum phleoides (flentimotej)
Allium oleraceum (backlök)
Anthyllis vulneraria (getväppling)
Arabis hirsuta (lundtrav)
Artemisia campestris (fältmalört)
Carlina vulgaris (spåtistel)
Centaurea jacea (rödklint)
Centaurea scabiosa (väddklint)
Cerastium semidecandrum (vårarv)
Cirsium acaule (jordtistel)
Filipendula vulgaris (brudbröd)
Fragaria viridis (backsmultron)
D Galium verum (gulmåra)
Helianthemum nummularium (solvända)
Hypochoeris maculata (slåtterfibbla)
D Plantago media (rödkämpar)
Potentilla argentea (femfingerört)
Potentilla tabernaemontani (småfingerört)
Pulsatilla vulgaris (backsippa)
Ranunculus bulbosus (knölsmörblomma)
Satureja acinos (harmynta)
Scabiosa columbaria (fältvädd)
Seseli libanotis (säfferot)
Thymus serpyllum (backtimjan)
Trifolium montanum (backklöver)

I brynsituationer och vid svagt bete (igenväxning) märks bl a

Agrimonia eupatoria (småborre)
D Geranium sanguineum (blodnäva)
Inula salicina (krissla)
Melampyrum nemorosum (lundkovall)
Origanum vulgare (kungsmynta)
D Trifolium medium (skogsklöver)
Vicia sylvatica (skogsvicker)
Vincetoxicum hirundinaria (tulkört)

5213 B Alvar-var av örtrik ängshavre-torräng (ÖRTOALVA)

På relativt tjocka lager av kalkrik glacifluvialjord ovanpå kalkhällar.

Juniperus communis (en)
D Arrhenatherum pratense (ängshavre)
Festuca ovina (fårsvingel)
Artemisia oelandica (alvarmalört)
D Filipendula vulgaris (brudbröd)
Helianthemum nummularium (solvända)
Lychnis alpina var oelandica (öländsk fjällnejlika)
Orchis mascula (Sankt Pers nycklar)
Oxytropis campestris (fältvedel)
Ranunculus illyricus (ullranunkel)
Scabiosa columbaria (fältvädd)
D Thymus serpyllum (backtimjan)

522 FRISKÄNG (FRISKÄNG)

5221 Friskäng av knylhavre-typ (KNYLÄNG)

Högvuxen gräsvegetation, fragmentariskt på slänter och vägkanter. Störningsberoende.

D Arrhenatherum elatius (knylhavre)
Dactylis glomerata (hundäxing)
Festuca pratensis (ängssvingel)
Festuca rubra (rödsvingel)
Holcus lanatus (luddtåtel)
Trisetum flavescens (gullhavre)

Anthriscus sylvestris (hundloka)
Artemisia vulgaris (gråbo)
Centaurea jacea (rödklint)
Cerastium fontanum (hönsarv)
Cirsium vulgare (vägtistel)
Heracleum sphondylium (björnloka)
Knautia arvensis (åkervädd)
Lathyrus pratensis (gulvial)
Leucanthemum vulgare (prästkrage)
Plantago lanceolata (svartkämpar)
Rumex acetosa (ängssyra)
Taraxacum Vulgaria (ogräsmaskrosor)
Veronica chamaedrys (teveronika)

5222 Friskäng av rödven-typ (RÖDVÄNG)

Lågvuxen, frisk gräsmark, vanligtvis under glest stående träd och buskar. Mycket vanlig, betesberoende vegetationstyp i hela landet.

D Agrostis capillaris (rödven)
Festuca ovina (fårsvingel)
Luzula campestris (knippfryle)
Poa pratensis (ängsgröe)
D Achillea millefolium (röllika)
Achillea ptarmica (nysört)
D Alchemilla spp (daggkåpor)
Cerastium fontanum (hönsarv)
Galium boreale (vitmåra)
Galium verum (gulmåra)
Geum rivale (humleblomster)
Lathyrus pratensis (gulvial)
Potentilla erecta (blodrot)
Rumex acetosa (ängssyra)
Stellaria graminea (grässtjärnblomma)
Succisa pratensis (ängsvädd)
Taraxacum Vulgaria (ogräsmaskrosor)
D Trifolium repens (vitklöver)
Vicia cracca (kråkvicker)

5223 Friskäng av skogsnäva-typ (SKOGNÄNG)

Tämligen högvuxen, örtrik gräsmark på friska jordar.

Anthoxanthum odoratum (vårbrodd)
Briza media (darrgräs)
Deschampsia cespitosa (tuvtåtel)
Festuca ovina (fårsvingel)
Luzula multiflora (ängsfryle)
D Alchemilla spp (daggkåpor)
Anemone nemorosa (vitsippa)
Cirsium helenioides (brudborste)
Dactylorhiza spp (nycklar) (Ö Sv)
Filipendula ulmaria (älggräs)
Galium boreale (vitmåra)
D Geranium sylvaticum (skogsnäva)
Geum rivale (humleblomster)
Hepatica nobilis (blåsippa) (Ö Sv)
Hypericum maculatum (fyrkantig johannesört)
Hypochoeris maculata (slåtterfibbla)
Knautia arvensis (åkervädd)
Listera ovata (tvåblad)
Melampyrum nemorosum (lundkovall) (Ö Sv)
Polygonum viviparum (ormrot)
Potentilla erecta (blodrot)
Prunella vulgaris (brunört)
Ranunculus auricomus (majsmörblomma)
D Rhinanthus minor (ängsskallra)
Rubus arcticus (åkerbär)
Rumex acetosa (ängssyra)
Solidago virgaurea (gullris)
Trollius europaeus (smörbollar)
Veronica chamaedrys (teveronika)
Viola canina ssp montana (norrlandsviol)
Viola riviniana (skogsviol) (Ö Sv)

Tillägg Friskäng av örtrik typ (ÖRTFRÄNG)

Relativt lågvuxen, frisk, örtrik gräsmark, vanligtvis betad f d slåttermark, som ofta haft ett långvarigt förflutet som svinrotäng. Stor artrikedom, där ingen art kan sägas vara dominerande. På välbetad mark spelar särskilt svinroten en i jämförelse med svinrotängen (SVIRÄNG) blygsam roll. Relativt vanlig i vissa bygder där markförhållanden m m inte medgett uppodling.

Agrostis capillaris (rödven)
Anthoxanthum odoratum (vårbrodd)
Arrhenatherum pubescens (luddhavre)
Festuca rubra (rödsvingel)
Poa pratensis (ängsgröe)
Ajuga pyramidalis (blåsuga)
Crepis praemorsa (klasefibbla)
Euphrasia stricta var stricta
(vanlig ögontröst)
Hieracium auricula (revfibbla)
Hypochoeris maculata (slåtterfibbla)
Knautia arvensis (åkervädd)
Lathyrus linifolius (gökärt)
Lathyrus pratensis (gulvial)
Leontodon autumnale (höstfibbla)
Leontodon hispidus (sommarfibbla)
Leucanthemum vulgare (prästkrage)
Lotus corniculatus (käringtand)
Plantago media (rödkämpar)
Platanthera bifolia (nattviol)
Polygala vulgaris (jungfrulin)
Potentilla crantzii (vårfingerört)
Primula veris (gullviva)
Rhinanthus minor (ängsskallra)
Scorzonera humilis (svinrot)
Trifolium montanum (backklöver)
Trifolium pratense (rödklöver)
Vicia cracca (kråkvicker)

Tillägg Friskäng av svinrot-typ (SVIRÄNG)

Svinrotdominerad slåtteräng som haft stor utbredning i äldre tider. Större mängdförekomster även av andra slåttergynnade arter än svinrot, men mindre mängd av betesgynnade arter i jämförelse med den örtrika friskängen (ÖRTFRÄNG). (Observera att denna vegetationstyp kan uppträda även på nötkreatursbetad mark med sent betespåsläpp).

Briza media (darrgräs)
Euphrasia stricta var tenuis
(späd ögontröst)
Linum catharticum (vildlin)
Polygonum viviparum (ormrot)
Rhinanthus minor (ängsskallra)
D Scorzonera humilis (svinrot)

523 FUKTÄNG (FUKTÄNG)

5231 Fuktäng av tuvtåtel-typ (TUVTÅÄNG)

Tuvig gräsmark som vid upphörande bete övergår i högörtsäng (5232). Mellan tuvorna ofta snaggbetad mark.

Carex nigra (hundstarr)
D Deschampsia cespitosa (tuvtåtel)
Elymus repens (kvickrot)
Festuca pratensis (ängssvingel)
Festuca rubra (rödsvingel)
Phleum pratense (timotej)
D Poa pratensis (ängsgröe)
Poa trivialis (kärrgröe)
Achillea millefolium (röllika)
Anthriscus sylvestris (hundloka)
Galium uliginosum (sumpmåra)
Leucanthemum vulgare (prästkrage)
Potentilla anserina (gåsört)
D Ranunculus acris (smörblomma)
Ranunculus repens (revsmörblomma)
D Rumex acetosa (ängssyra)
Succisa pratensis (ängsvädd)
Trifolium pratense (rödklöver)
Trifolium repens (vitklöver)

Som en fuktig variant av huvudtypen kan följande artkonstellation uppträda:

Caltha palustris (kabbleka)
Cardamine pratensis (ängsbräsma)
Myosotis taxa ssp caespitosa
(sumpförgätmigej)
Scirpus sylvaticus (skogssäv)

5232 Fuktäng av högört-typ (HÖGÖRÄNG)

Högvuxen örtdominerad vegetation som kännetecknar svagbetad eller nyligen övergiven fodermark, vanlig i hela landet.

Carex nigra (hundstarr)
Deschampsia cespitosa (tuvtåtel)
Phleum pratense (tomotej)
Achillea ptarmica (nysört)
Angelica sylvestris (strätta)
Caltha palustris (kabbleka)
Cirsium palustre (kärrtistel)
D Filipendula ulmaria (älggräs)
Galium uliginosum (sumpmåra)
Geum rivale (humleblomster)
Lychnis flos-cuculi (gökblomster)
Ranunculus acris (smörblomma)
Thalictrum flavum (ängsruta)
Urtica dioica (brännässla)
Vicia cracca (kråkvicker)

5233 Fuktäng av gräs-lågstarr-typ (LÅGSTÄNG)

Relativt artrik, lågvuxen gräs-starrdominerad vegetation. Variation från fattiga till rika typer. Betesberoende.

D Carex nigra (hundstarr)
D Carex panicea (hirsstarr)
D Molinia caerulea (blåtåtel)
D Nardus stricta (stagg)
Cirsium palustre (kärrtistel)
Equisetum arvense (åkerfräken)
Geum rivale (humleblomster)
Valeriana dioica (småvänderot)
Viola palustris (kärrviol)

5233 B Artrik var av gräs-lågstarr-fuktäng (LÅGARTRI)

Ansluter till gräs-lågstarrängen, högörtängen och kalkfuktängen, men kan inte kallas kalkfuktäng i strikt bemärkelse p g a frånvaro av bl a Primula farinosa, Linum catharticum och Sesleria caerulea. Kan inte heller kallas högörtäng därför att de höga örterna p g a god hävd hålls tillbaka och kan inte kallas (artfattig) gräs-lågstarräng p g a sin stora artrikedom. Oftast gammal slåttermark, som upprätthåller sin artstock under av nötkreatur välbetade förhållanden. Förekommer även i silikatbygder på fuktängar med något högre basmättnadsgrad och är där av stort intresse. Liten utbredning.

Briza media (darrgräs)
Carex flacca (slankstarr)
D Carex panicea (hirsstarr)
D Molinia caerulea (blåtåtel)
Circium palustre (kärrtistel)
Inula salicina (krissla)
Myosotis scorpioides (äkta förgätmigej)
Ophioglossum vulgatum (ormtunga)
Valeriana dioica (småvänderot)
Selinum carvifolia (krussilja)
Serratula tinctoria (ängsskära)

5234 Fuktäng av kalktyp (KALKFÄNG)

Lågvuxen, örtrik gräsmark på fuktig kalkrik jord. Artrik vegetation med bl a stor orkidérikedom. Slåtter (eller bete).

Briza media (darrgräs)
Carex demissa (grönstarr)
Carex flacca (slankstarr)
Carex flava (knagglestarr)
D Sesleria caerulea (älväxing)
Cirsium acaule (jordtistel)
D Linum catharticum (vildlin)
D Orchidaceae (orkidéer)
Parnassia palustris (slåtterblomma)
Pinguicula vulgaris (tätört)
Carex hostiana (ängsstarr)
Carex nigra (hundstarr)
D Carex panicea (hirsstarr)
Molinia caerulea (blåtåtel)
Polygala amarella (rosettjungfrulin)
Potentilla erecta (blodrot)
Primula farinosa (majviva)
Scorzonera humilis (svinrot)
Succisa pratensis (ängsvädd)

Under inventeringsarbetet har vi funnit en variant som domineras av gräs och halvgräs och som inte är så örtrik som huvudtypen.

Fuktäng av gräsrik kalktyp

Domineras av älväxing. Vanliga arter är blåtåtel, hundstarr och hirsstarr.

5235 Fuktäng av blåtåtel-typ (BLÅTÅÄNG)

Tämligen högvuxen vegetation på fuktig översvämningsmark. Vanligare i norra Sverige. Slåtter.

Vaccinium uliginosum (odon)
Carex acuta (vasstarr)
Carex aquatilis (norrlandsstarr)
Deschampsia cespitosa (tuvtåtel)
Festuca ovina (fårsvingel)
Juncus filiformis (trådtåg)
D Molinia caerulea (blåtåtel)
Nardus stricta (stagg)
Achillea millefolium (röllika)
Bartsia alpina (svarthö)
Galium boreale (vitmåra)
Geranium sylvaticum (skogsnäva)
Lysimachia thyrsiflora (topplösa)
Pinguicula vulgaris (tätört)
Parnassia palustris (slåtterblomma)
Scuttelaria galericulata (frossört)
Trientalis europaea (skogsstjärna)
Viola epipsila (mossviol)

5235 A Sydlig var av blåtåtel-fuktäng (BLÅTÅSYD)

I södra Sverige. Gränsen mot huvudtypen är oklar.

Juncus conglomeratus (knapptåg)
Juncus effusus (veketåg)
Molinia caerulea (blåtåtel)
Cirsium palustre (kärrtistel)
Pinguicula vulgaris (tätört)
Potentilla erecta (blodrot)
Succisa pratensis (ängsvädd)

5236 Fuktäng av högstarr-typ (HÖSTAÄNG)

Högvuxen, tät starr-gräs-vegetation vid sötvattenstränder. Bete eller slåtter.

D Agrostis canina (brunven)
D Carex acuta (vasstarr)
Glyceria maxima (jättegröe)
Phalaris arundinacea (rörflen)
Caltha palustris (kabbleka)
Cardamine pratensis (ängsbräsma)
Equisetum fluviatile (sjöfräken)
D Galium palustre (vattenmåra)
Lathyrus palustrus (kärrviol)
Lysimachia vulgaris (videört)
Mentha arvensis (åkermynta)
Myosotis scorpioides (äkta förgätmigej)
Potentilla palustris (kråkklöver)
Ranunculus flammula (ältranunkel)
Ranunculus repens (revsmörblomma)

4 HAVSSTRANDVEGETATION (HAVSNORD)

Den betespräglade delen av en havsstrandäng brukar normalt omfatta hela zoneringen från högvattengränsens översta driftvallsystem till vattenstrandens endast vid extrema lågvatten blottade växttäcke. Endast säkert betespräglade vegetationstyper beskrivs nedan.

41 LANDSTRANDVEGETATION (LANDSTRA)

411 DRIFTVEGETATION (DRIFTVEG)

412 ÖVRE LANDSTRANDENS VEGETATION (ÖVRELAND)

4121 Övre landstrandveg av salttåg-rödsvingel-typ (SALTSVIN)

Den övre landstrandens dominerande växtsamhälle vid Sveriges havs- och brackvattenkuster; dock endast strödda förekomster vid Bottenviken. Delvis betingad av betestryck.

D Agrostis stolonifera (krypven)
Carex glareosa (klapperstarr)
D Carex nigra (hundstarr)
Carex paleacea (strandstarr)
D Festuca rubra (rödsvingel)
D Juncus gerardi (salttåg)
Aster tripolium (strandaster)
Centaurium littorale (kustarun)
Glaux maritima (strandkrypa)
D Leontodon autumnalis (höstfibbla)
Lotus tenuis (smal käringtand)
Odontites litoralis (strandrödtoppa)
D Plantago maritima (gulkämpar)
D Trifolium fragiferum (smultronklöver)
Trifolium repens (vitklöver)
Triglochin maritima (havssälting)
Vicia cracca (kråkvicker)

4122 Övre landstrandveg av strandmalört-typ (STRAMALT)

Förekomster i södra och sydvästra Sveriges havsstrandängar på relativt sandigt underlag. Delvis upprätthålls av betestryck.

Agrostis stolonifera (krypven)
D Festuca rubra (rödsvingel)
Juncus gerardi (salttåg)
D Artemisia maritima (strandmalört)
Glaux maritima (strandkrypa)
D Limonium vulgare (marrisp)
Plantago maritima (gulkämpar)
Triglochin maritima (havssälting)

413 NEDRE LANDSTRANDENS VEGETATION VID SALTVATTEN (SALTNED)

4131 Nedre landstrandveg av revigt saltgräs-typ (RESAGRÄT)

Förekommer i västra Sveriges havsstrandängar, där de bildar topografisk motsvarighet till Östersjöområdets agnsäv-krypven-typ (4141). Förekommer även i skonvegetation (415) i södra Östersjöområdet.

Agrostis stolonifera (krypven)
D Puccinellia maritima (revigt saltgräs)
Astar tripolium (strandaster)
Halimione pedunculata (saltmålla)
Limonium vulgare (marrisp)
Plantago maritima (gulkämpar)
Salicornia dolichostachya ssp
strictissima (styv glasört)
Spergularia media (saltarv)
Triglochin maritima (havssälting)

414 NEDRE LANDSTRANDENS VEGETATION VID BRACKVATTEN (BRACKNED)

4141 Nedre landstrandveg av agnsäv-krypven-typ (SÄVKRYP)

Förekommer i Östersjö-området samt i brackvatteninfluerade havsstrandängar på Västkusten. Delvis upprätthållen av betestryck.

D Agrostis stolonifera (krypven)
D Eleocharis uniglumis (agnsäv)
Festuca rubra (rödsvingel)
Juncus gerardi (salttåg)
Phragmites australis (bladvass)
Scirpus tabernaemontani (blåsäv)
Aster tripolium (strandaster)
Glaux maritima (strandkrypa)
Plantago maritima (gulkämpar)
Potentilla erecta (blodrot)
Triglochin maritima (havssälting)

415 SKONVEGETATION (SKONVEG)

Svackor med saltanrikning framför allt i nedre landstranden. Starkt betesberoende, främst tramp.

416 STRANDBERGSVEGETATION (STRABERG)

Strandklippor, som omges av strandängsvegtation, är aktuella i vårt sammanhang, men tveksamt om graden av betesberoende.

42 VATTENSTRANDVEGETATION (VATTSTRA)

421 HELOFYTVEGETATION I HAV (HELFYHAV)

4211 Havshelofytveg av bladvass-säv-typ (BLAVASÄV)

Högvuxet graminiddominerat växtsamhälle på vattenstranden, speciellt inom brackvattenområden. Övergår vid hårt betestryck och vasstäkt i dvärgsäv-typen av havskortskottsvegetationen (4221).

Agrostis stolonifera (krypven)
Eleocharis palustris (knappsäv)
D Phragmites australis (bladvass)
D Scirpus maritimus (havssäv)
D Scirpus tabernaemontani (blåsäv)
Apium graveolens (selleri)
Aster tripolium (strandaster)
Equisetum fluviatile (sjöfräken)
Hippuris vulgaris (hästsvans)
Galium palustre (vattenmåra)
Lysimachia thyrsiflora (topplösa)
Mentha aquatica (vattenmynta)
Myosotis scorpioides (äkta förgätmigej)
Oenanthe lachenalii (smalstäkra)
Sonchus palustris (strandmolke)
Triglochin maritima (havssälting)
Typha angustifolia (smalkaveldun)

5. SKÖTSELRÅD

5.1 Skötsel av betesmark

* Anpassa betet till markens produktion!

Betesmarkernas avkastningsförmåga varierar ganska mycket. Lämplig beläggning måste därför bedömas från fall till fall. Nedanstående tabell anger en rekommenderad beläggning på olika markslag under en betessäsong på 130-140 betesdagar.

Markslag		Antal djur per hektar						
		Ungnöt (första betesåret)	Ungnöt (andra betesåret)	Sinkor, (ca 600 kg)	Dikor, (ca 600 kg inkl. kalv)	Tackor, (ca 65 kg inkl. 1,6 lamm)	Häst, (medelstor ridhäst)	Häst, (medelstor ponny)
Naturbetesmark	torr	1,0	0,6	0,6	0,3	1,8	0,5	1,0
	frisk	2,0	1,5	1,5	0,6	3,3	0,5	1,0
	fuktig	2,2	1,6	1,6	0,7	-	0,5	1,0
	våt	2,0	1,4	1,4	0,6	-	-	-
Havsstrandäng		1,6	1,1	1,1	0,5	2,5	0,8	1,5

* Fållindela stora hägn!

I en stor betesfålla kan det vara svårt att anpassa beläggningen till betestillgången. Genom att dela in betesmarken i fållor kan man dessutom höja betesutnyttjandet. Man undviker därmed att få svagt betade partier p g a betesdjurens selektiva bete.

* Håll betesmarken ljusöppen!

Det är viktigt att hålla betesmarken tillräckligt öppen. Träd och buskar ger ofta större skugga än man tror. Om det är för skuggigt försämras gräsmarkernas produktion och även dess naturvärde. Gå gärna ut i betesmarken en solig dag och notera de partier som är mest skuggiga. Orsaken till att många betesmarker är för skuggiga är ofta att hävden varit för svag under en viss period. Man kan därför ha god ledning av trädens ålder när man skall gallra ur skuggiga betesmarker. De gamla träden sparas medan de yngre plockas bort.

En bra betesmark ska ha en sammanhängande grässvål och ett stort antal hävdindikerande växter (se bilaga 3).

* Sambete är alltid positivt!

För att förbättra avbetningen kan man låta olika djurslag beta ihop. Nötkreatur och hästar eller nötkreatur och får är lämpliga kombinationer.

* Se upp med för hårt fårbete!

Fåren betar mycket nära marken och kan därför utarma betesmarkens flora. Ett upprepat och hårt fårbete gynnar främst gräsarter, medan betesmarkens örter minskar kraftigt. Vill man bibehålla markens flora skall man ha ett sent betespåsläpp, någon gång i slutet av juni. När fåren betat av marken bör man flytta dem till annat bete.

* Gödsla inte naturlig betesmark!

Gödsling förändrar drastiskt gräsmarkernas vegetation. Flertalet lågvuxna växter slås ut, medan högvuxna örter och gräs gynnas. Betesproduktion ökar vid gödsling, men även arter som betesdjuren skyr gynnas. Hundloka, åkertistel, brännässla, smörblomma och skräppor är exempel på sådana växter. En gödsling kan således även innebära en försämring av betets kvalitet.

* Använd växterna som måttstock!

En del växter i betesmarken är mycket bra indikatorer på bl a för hög beskuggning, gödslingspåverkan, markens surhetsgrad och tidigare markanvändning. I denna skrift (bilaga 3) finns en lista över de växterna. Använd en eller flera av dessa växtarters förekomst och/eller frekvens för att ex bedöma
- hur skuggig är betesmarken idag
- effekten av utförda gallringar och röjningar
- om betesmarken tidigare varit gödslad.
- om marken tidigare använts för slåtter.

Ju fler antal individer och arter, desto bättre betesmark.

5.2 Skötsel av slåttermark

* Följ den lokala traditionen!

Ta reda på så mycket som möjligt om hur man skötte ängarna förr i tiden. Försök att sköta ängen så snarlikt den lokala traditionen som möjligt.

* Håll ängen ljusöppen!

Liksom den naturliga betesmarken gäller det att hålla ängen tillräckligt öppen. För mycket skugga gör att grässvålen luckras upp och att de typiska ängsväxterna försvinner. Röj, gallra och underkvista så att den större delen av slåttermarken får fullt ljus under huvuddelen av dagen.

* Föryngra äldre hasselbuskar!

För att inte få ett för tätt buskskikt bör gamla och vidlyftiga hasselbuskar föryngras. Det görs bäst genom att hela busken sågas av nära marken.

* Hamla tidigare hamlade träd!

Genom att återuppta hamlingen förbättras ljusförhållandena i ängen ytterligare. Kapa stammarna 20 - 40 cm ovanför tidigare kapningsställe. Var försiktig vid återupptagen hamling av lind. Kapa därför lindens stammar 50 - 100 cm ovanför tidigare kapningsställe.

Hamling av de nya skotten bör ske med 4 - 5 års mellanrum.

* Faga lövrika ängar!

Fagning (markstädning) är en nödvändig del av skötseln i lövrika ängar. Om fagningen eftersätts kan en kvävande lövförna hindra att grässvålen tätnar. Även kvistar måste avlägsnas. Det är speciellt viktigt att faga ängar med mycket ek, då den har svårnedbrytbara löv.

* Slå inte ängen för tidigt!

I Syd- och Mellansverige har slåttern bara undantagsvis påbörjats före den 8 juli. Mitten av juli är ofta en lämplig tidpunkt, om kunskapen om den lokala traditionen saknas.

* Använd skärande eller klippande slåtterredskap!

Den manuella motordrivna slåtterbalken lämpar sig bäst för små - medelstora ängar. Maskintyper med dubbelkam har bäst egenskaper.

Traktorburna slåtterbalkar lämpar sig bäst för större, relativt hinderfria ängar med värdefull flora.

* Ta bort höet!

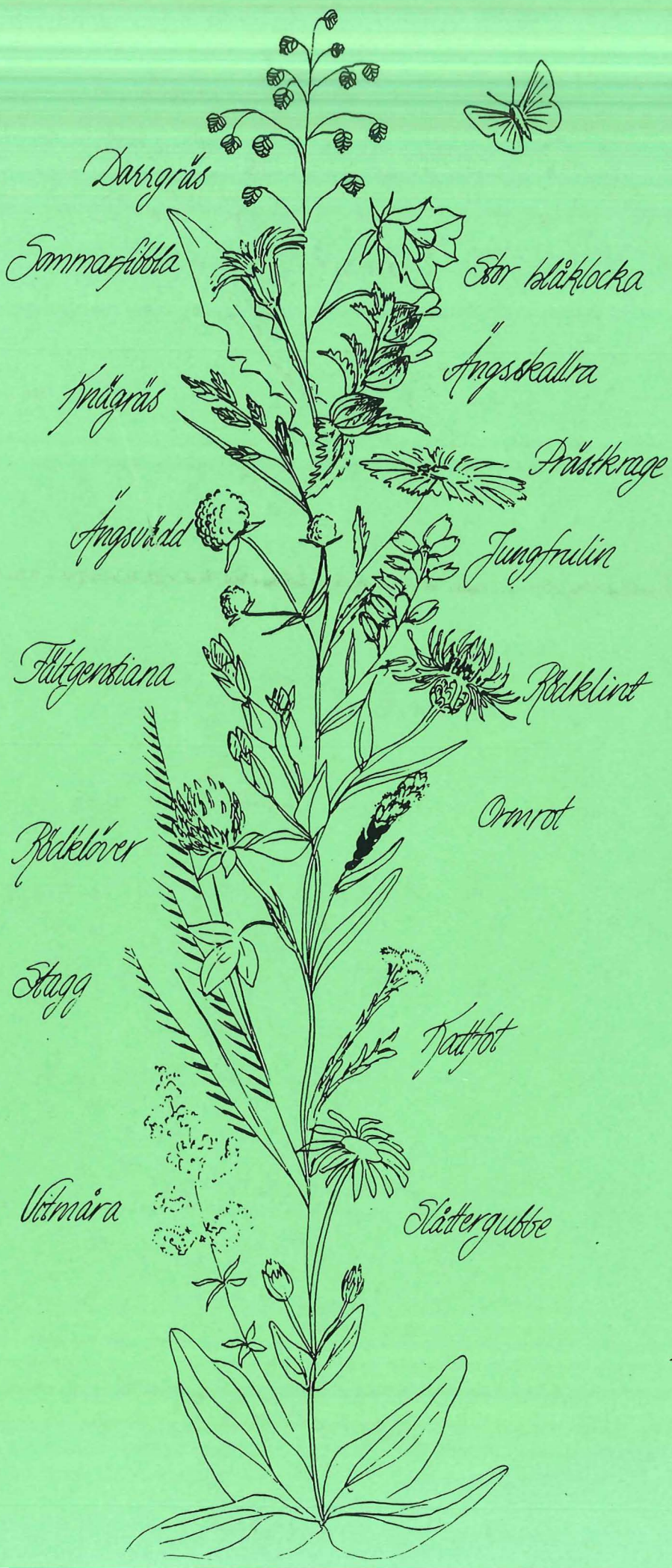
Höet får inte bli liggande mer än högst två - tre dagar utan att vändas eller samlas in. Kvarlämnat hö kväver den levande stubben och kan slå ut konkurrenssvaga växtarter i ängen. Använd självlastarvagn vid hopsamling av höet.

* Efterbeta ängen med nöt!

Välj helst tvååriga eller äldre nötkreatur för efterbetet. Lämpligt betes tryck varierar från 15 - 40 djurdagar per hektar.

Meddelande från länsstyrelsen fr o m 1991

1991:1	Flodpärlmusslan i Kalmar län.
1991:2	Ängs- och hagmarksinventering i Mörbylånga kommun.
1991:3	Ängs- och hagmarksinventering i Borgholms kommun.

Darrgrås
Sommarfibbla
Stor blåklocka
Ängsskallra
Knägrås
Prästkrage
Ängsvädd
Jungfrulin
Fältgentiana
Rödklint
Ormrot
Rödklöver
Stagg
Kattfot
Vitmåra
Slåttergubbe